THEORIA, VEL SPECVLVM
VITÆ ÆTERNÆ

Speigell Eilifz Lifz.

Frodleg Skyring/ alls þess Leyndardoms/ sem hlyder vppa eilifzt Lifz.

Teken vr Heilagre Ritningu/ Vm vora Skapun/ vora Endurlausn/ og vora Endurfæding. Ei sidur vm Heimfor christenna Sæla j Paradijs og Vppriſu Holldſins j Eilifzt Lifz.

Saman lesen og skrifud j þim Bokum/
AF.

Philippo Nicolai Doct. og Soknar
Herra til S. Chatarina Kirkiu
j Hamborg.

A Islensku vtlogd/ Anno epter Guds
Burd. M. DC. vii.

MArger hallda miog mjked vi ap pessa Heims Frodleik / og leggia Kapp og Astundan a ad komast ypper hann/ og peir hann hreppa kallast Froder og Nyggner. Pad er Frodleikur ad vita Gang Solar ℞ Tungls og Stiarna a Himnum/ og peir ra Krapt og Verkan / huad vorer pyrre Menn hapa kallad Stiornulist. Frodur er sa hallden sem pecker Krapt og Natt-uru Steina og Grasa / Fugla og Fiska Dyra og Kuikinda a Sio og Lande. Frod legt er ad kunna morg Tungumal/ Fara vijda vin Lond/ og vita ad segia pra Sid um og Nattum ymislegra Pioda. Frodur pikist sa sem kañ Sogur og Nistoriur ap pornum Kongum og pyrre Monum/ hu-ar vppa vorer Landmenn pordum hapa lagt stora Astundan/ ad komast ypper sem plestar Sogubœkur/ ecke alleinasta heila gra Manna/ helldur og so Heidinna / og kastad peim a vort Norrœnu Mal. En allur pesse Frodleike er hiegomlegur og

ſtundlegur/ſkiemter ad eins Eyrsnum/eñ ſtodar liked eda ecke til þeſſ ſaña Frodleiks ſem oſs liggur meſt a til ſannrar Sælu ꝛ Saluhialpar / huørn Menn ætlu med riettu meſt ad meta ꝛ Aſtunda/ ꝛ huar til vier erū aþ Gude ſkapader/ ſem er/ Ad vita aþ Gude/og þeckia hann riettelega/og vita huørnen vier eigum hann ad elſka aþ Hug og Hiarta/aþ allre Salu/ølla Megne og Mætte/ſo vær mættum med hønum og hia honum eilifþlega lifa j Himnariki Dyrd og Sælu. Þetta er ſa Frodleik uren ſem geingur yþer allann Veralldar Frodleik/alla Speke/ øll holldleg Hyggeinde/þuiad þeſſe Frodleikur leider epter ſig eilifþt Lifþ/ huørt vier miſtum þyrer Fall og Synd vorra þyrſtu Forelldra / huørt Sonur Guds ꝛ Græddare vor Jeſus Chriſtus hefur oſſ aptur ad nyu aþrekad og vtuegad.

J þeſſum Frodleik alleina er þaled og þolged eilifþt Lifþ/ſo ſem Lausnaren ſialfur mællt hefur j Gudſpiallenu/Joh. 17. ſeigande/ Þetta er eilifþt Lifþ/ ad Menn

þecke.

þecke þig (Himneſke Fader) ad vera ſann añ Gud/og Jeſum Chriſtum þann þu hefur ſent (j Heimen). Þenna Frodleik meinar/ S. Pall. 1. Cor. 2. Þar hann kuedſt eckert vita/ nema Jeſum Chriſtum hinn krosſfeſta/ Og þeſſu ſamhlioda þau gomlu Vers ſem ſo eru lafande.

Si Chriſtū bene ſcis/ſatis eſt ſi cætera neſcis/
Hoc eſt neſcire ſine Chriſto omnia ſcire.

Þuiad allur annar Frodleikur er ſtundlegur/og tekur Enda med Manſins Lifþ dogum. Enn þeſſe/ hann þer med Sæluvnne j eilifþt Lifþ/ z leider epter ſig eilifþa Sælu z Sæluhialp/og hañ er þad eilifþa Lifþ/Johañ. 17.

Nu er annar Frodleikur ſem þeſſum geingur næſt / og er godur og gagnlegur/ Hann er þad ad þeckia ſialfþan ſig. Nuer ſem vill rietteleg a þeckia Gud/ſa hlyter fyrſt ad læra ad þeckia ſialfþan Sig/ z huer hann hefur ecke lært ad þeckia ſig ſialfþan/ſa kann traudlega Gud rietteleg a ad þeckia. Nuad er fijdara hier j Heimenenn Dramb og Metnadur. Marger met

naſt aþ Slekte og Burdum/ adrer aþ Konſt og Kunnattu/ ſumer aþ Eignum og Audæþum/ Vøgſt ſiſnum z Vænleik/ ſumer aþ Nelgedome og godum Verkum/ ſuo ſem ad giørde Nræſnaren j Muſterenu/ z ct/ Og a medan Madur er ſiſkrar Tegundar/ og med ſoddan Nætte ſ þa kann hann ecke ad peckia ſig/ enn ſiſdur Gud. Þar þyrer haþa þeir gømlu Gricklands Spekingar riettelega talad ſo/ De Cœlo venit NOSCE TE IPSVM/ Þad er/ Ad peckia ſialþan ſig ſ þad er komed aþ Nimnum/ Ja ad viſſu er þad aþ Nimnum komed/ enn ecke aþ oſſ. Þuiad Gudz heilaga Ord og Ritningen kienner oſſ þad huørier og huilſiker vier erum/ Nuar til vier vorum j vpphaþe ſkapader ſ og huørnen/ ſem er/ epter Guds eigen Mynd/ Rietttlaat er/ Neilager/ Ødaudleger/ og vorum Guds Muſtere ſ j huøriu Gud aſette ſier ad bwa/ og haþa rolega og ſæta Nuiſld ad eilifþu/ hefde Synden ecke komed.

Neiløg Ritning kienner oſſ og ſo/ Nuadan Synden er komen og Dauden/ z allt

þad

þad illt sem oss aumar Manneskiur hier j Neime so þunglega pýner z plagar j Salu og Lýkama. Nun kienner oss og eirnen j husrn Mata z þyrer husria grein Gud Blessadur þyrer sinn Son oss Endurleyst hefur þra Displenum/z husrnen vm þa Endurlausn haþe til geinged. Lýka eirnen kienner hun oss / ad þetta Holld og Blod so sen nu er þad/ kuñe ecke ad eigrast Guds Ryke. Madur hliote vissulega ad haþa adra Fæding enn þessa holldlega/vilie hann sia Guds ryke og eilýft lýf/Og þar vppa soor sonr Guds sin dyrasta Eid seigande/ Joh. 3. Sañlega sannlega/Nema Madur verde þæddur ad nyu/þa kañ hañ ecke ad komast jnn j Guds Ryke. Þar þyrer liggur ecke litel Magt a/ad læra og vita husrnē þeirre nyrre Fædingu er hafi ad/husrnen vier eigum ad Endurþædast z huad þleira sem þar til heyrer/ Husrnē husrt þyrer sig skal Endurþædast/Salen og Lýkamen. Þuiad so sem allur Madur enn j Salu og Lýkama er aþ Syndenne spillur og þordiarþadur / so hlytur hann

allur bæde j Salunne og Líkamanum ad endurþæaſt/ſkule hann Guds ríke erþa.

Neilæg Ritning kienner oſſ og eirnen/ huad vm endurþæddar Saler líſdur til ſíd aſta Dags/og j husrn Maka Btvalder Guds mune a ſeinaſta Deige verda aþ Daudanum vppuakter. Ēñ þleire Grein er ſtanda j heilagre Ritningu/aþ husrium vier meigum og eigum ad læra / husrnen allt mune ganga til og þara þraun/ þyrer Doms dag/a Doms deige/og epter hann/ Og husrſu ad epter ſeinaſta Doms Afkuæde / þegar aller Disþlar og Omillder Menn eru j burtu wr Neimenum kaſtader j yſtu Myrkur og Elld eilíſþan / og eru komner j Neluíſte/Þa mun Christur ſetia Elld j þeſſa myklu Bygging Nimens og Jardar/og brenna hana vpp j bisrtu Bale / og hreinſa Neimen aþ Saurugleika Syndareñar/og þrelſa allar ſíñar Skiepnur þra hiegomlegre Þrælkan/Og ſkapa ſíddan aptur nyann Nimen og nya Jsrd/ a husrre Guds Btualder ſkulu byggia t bwa annars Neims eilíſþlega / og husrn-

en

en þeirre nyu Jørdu skal hallad vera og hennar Innbyggiørum/og huørsu ad Ríke Guds og Himneskt Paradýs mune vera hier a Jørdunne/og ad Gud mune vera allt j øllum Vtuoldum eilýþlega.

Allt þetta og Enn myklu þleira kienner oss Heilog Ritning/ sem med rietta nefnast ma heilagur Saluhialpar Frodleikur sem er myklu ædre og haleitare/ enn þessa Heims Speke og Frodleikur/ huørs þyrr var gieted. Enn af þui ad einføldum og lýtflærdum er torþelt soddan Greiner samann ad lesa wr heilagre Ritningu/ þa hafa lærder Menn og Doctores þetta samann teked og j Bækur sett og skrifad/ Guds Børnum til Vnderuýsunar og Saluhialpar Frodleiks/ Medal huørra Fræddeboka þesse er ein/ sem med Rietta nafne ma kallast Sionargler og Speigell Eilýfs Lýfs/ og er hun skrifud j þysku Male nylega af einum halærdum Soknarherra og Doctor j Hamborg / huøria Bok jeg hefe vtlagt a vort Modurmal/ og hef nu j Hug og Sinn e(ef Drottin lofar)

ad laka hana a Þrent vlganga/ Gudz børnum hier j Lande til Salar Frodleiks/ og sañrar vnderuñsunar/ Vonande z treyst ande þar vppa ad þetta lited kostnadarsamt Omak mune ei til onytis koma/ helld ur nockrum verda til hialpsamlegrar Vnderuñsunar og Frodleiks/ þeir ecke eru aþ Neimenū z heimuskuñe oþmiog blindader

Enn hier hlytur þu godur christen Lesare ad huxa vm/ ad soddan Nimneskur Leyndardomur vm Eilifst Lif er nockud þungur og vanskilen j sumum Greinum. Holldleg Skynseme hleypr þar ecke strax oþana/ Ecke helldur þeir hirdulausu og Neimsku sem ecke haþa Skyn a Gude/ Þeim er sin Neimska kiærust/ og ad vita ecke þar/ huorra Huxaner ecke eru annad enn vm Holld og Niegoma/ Munn og Maga/ Kyr og ær/ þeir ed þad hallda best og riettast sem einn sagde.

Insanire, & scire nihil suauissima Vita est.

Þad er/ Þeim er best ad liþa sem er Neimskastur. Enn þu Guds Madr sem huxar vm þin Saluhialp/ þu skallt ecke huxa

so

so/helldur hitt/ Ad med þui þȳn Saluhia lp er j vede/þa vert ecke hirdulaus vm hana / Tȳmen er stuttur a husrium þu att og matt lœra þetta/ aþ hȳsriu þu þœr ad haþa Gagn og Glede eilȳþlega. Sie hiernœckud þungskiled/þa jdka þad/ les þad optar enn eitt sinn/þa mun Ande Drottens opna þiñ Skilning'eþ þu bidur Gud þar vm/z lœt þier þetta ecke oþlangt þiꝛ ia so þier leidest þad. Far ecke sem Jsraels Syner j Eydemœrkunne/husrium Nimia Misled leiddest/ so ad þeir kuadu sig velgia vid þui/Þad sama er eitt Teikn z vis sulegt Merke þȳns Astarleyses vid Gud/ og Rœktarleyses a sønnum Saluhialpar Frodleika. Eñ allra hellst œtte husr Madur ad athuga vel og sier kunnuga giora þa þridiu Bok þessa Speigels/vm Endurþœding Mannsins til eilȳþs Lȳþs/ Þui þar er vnderkomen vor Saluhialp. Vilier þu þa og erþa Guds Rȳke/þa hlytur þu ad verda Endurþœddur/ þar er ecke añad a Ferdum. Eñ husrnen su Endurþœding gange til/ þad þiñur þu ecke annarstadar

ſuo lioſlega vtſkyrt og lidad ſo ſem j þeſſ-
are Bok.

Margt añad þleira ſem godum chriſtnū Mañe er harla þrodlegt ad vita/þinſt hier So z liſka þa høþū vier hier j añare Bok eñe miøg lioſlega Vtſkyring añarar Greinar j vorre almennelegre Truariatningu vm vora Endurlauſn/ og ecke alleinaſta añarar Greinar j vorre CREDO helldur allrar z giørvallrar poſtulegrar chriſteleg rar Truariatningar þra Vpphaþe Skøp unennar/og allt til Enda Veralldarenn-ar/og til þeſſ vier erum komner jñ j eilīþt Liſþ/ſo ad eþ einhuør er ſo þaþrodur hañ þae hier ecke nøckurn ſkilning/ſier til ſalu hialplegrar Vnderuñſunar/þm veit eg eck ert Rad/Og ſa hañ ecke vill ſia ſig j þſſū Speigle/hønū er ecke vert ad girnaſt ad-rar Bøkur. Eñ eg bid z oſka/ ad Drottē Jeſus gieþe oſſ ſiñ helga Anda/z vpplyſe z hrære vor Niørtu þar med/ til ad vera/ ecke alleinaſta Heyrendur gudlegs Ords helldur og ſo liſka Giørendur/þuiad ſo ſei ger Sonur Guds/Sæler eru þeir ſem hey

ra Guds

ra Guds Ord/og vardueita þad/Luc. 11.
Þuiad þad er Krapfur Guds til eilyfrar Saluhialpar ollum þeim þad mediaka med Trunne/Rom. 1. Enn hiner adrer sem þetta heilsusamlega Guds Ord þorsma og eike skeyta vm þad / þeir þa vel syn Laun seirna meir. Og þeir enu somu ættu ad hyxa vm þad sem S. Paull skrifar/seigande/ Sie sa nockur sem ecke elskar Drottin Jesum Christum/han sie Anathema/ & cf. 1. Corinth. 16.

Gudbrandur Thorlaks son

AD NOMEN GVDBRANdi Alluſio.

Enſe micas Domini, Livor rubigine nigra
Invidulos exeſt, Tu Domini Enſe micas,
Quod Dñini enſe mices, Gudbtandus ſure vocaris
Nomen habet numen, Nomẽ et Omen habet.
Inſtar Phæbæi ſplendebunt Syderis olim,
Ore, manu, Domini qui docuêre Gregem.

ARngrimus Ionas

LIBER AD Lectorem

Sionarglered ſyner þier
Sialfs þyns Andlit blyda /
Lyka hitt huad liottlegt er
Og lyter Aſian þryda.
Fyrer Sælena þyna Sionargler
Soddan eiga xtter/
Skyrt huar til hun ſköpud er/
Ad ſkynia og vita mætter:
Soddan Lyþſins Sionargler
Og Salar Lærdom ſkiæra/
Set eg hier þyrer Sioner þier
So þu meiger læra.
Huör þu varſt/og huad nu ert/
Og huör þu verda eiger/
Seige eg þier þad ſatt og bert
So þu hialpaſt meiger.

Suma/ Innehalld og Meining sierhuørs Capitula j þessum Fiñi Bokum.

Fyrste Capitule.

Andlegur Salar Fögnudur/vegna obrigdanlegs Sannleika eilyps Lyps/Og ein christeleg Aminning/ad Menn huxe þar vm/pagina/ 2.

Annar Capitule.

Huad eilypt Lyp sie/sem er ad þ er Samteinging og Eining/og so sem Samþielag Mannsins vid Guds Son/og Guds Sonar vid Mannen/j þann Mata þegar Guds Sonur byr og bygger j Mannsins Hiarta/ og Maduren er Guds Herberge og Mustere/15.

Þridie Capitule:

Heilager Einglar ℣ allur Heimuren er þyrst skapadur vegna Mannsins/enn sialpur Madurenn vegna Guds/til eilyps Lyps/39.

Fiorde Capitule.

Huörnen Maduren var þyrst skapadur/sem er epter Mynd og Lyking Guds/vppa þad/ad hann skyllde vera Mustere Guds Sonar/til ad eignast eilypt Lyp/47.

Fimte Capitule.

Huörnen ad Gud/vppþyller allar Skiepnur j synum Syne/Enn sierdeilis Bygd og Bwstad og Vistaruera hepur hann hia Gudhræddum/so ad þr lipe eilyplega þyrer hann/og j hönum/66.

Siötte Capitule.

Hvor

Huad sæll sa Madur sie/med huórium Guds Sonur er/so ad hañ ódlest eilyfft Lyf/80.

Siöunde Capitule.

Vm þ himneska Lyf sem Adam hafde fyrer Syndafalled/a medan hañ var Guds Sonar Myn og Mustere/92.

Attunde Capitule.

Huórnen ad Satan er fallen fra Gude/Og huórsu hanu villde komast yfer Dyrd og Koronu Guds Sonar/114.

Niunde Capitule.

Vm Fall og Synd Adams/ fyrer Flæred Andskotans/ og huórsu Maduren er fallen fra Guds Syne sem er eilyfft Lyf/i eilyfan Dauda/ 122.

Tiunde Capitule.

Vm Hiegoma alls Heimsins/þegar Sonr Guds bio ecke leingur med Mannenum / og var fra hónum viken/134.

Ellepte Capitule.

Vm Vandlæting Guds Sonar/ vegna þess ad Skiepnurnar voru fallnar. fra synum Skapara Guds Sync/136.

Tolfte Capitule.

Vm Guds Himneska Speke/ z huórsu ad Gud sette og skickade sin eingetenn Son/oss til eilyfrar Endurlausnar og Saluhialpar/155.

Aunnur Boken Vm eilyfft Lyf.

I huórre ed oss skyrest fra Endurlausn Mañ kynsins/til eilyfs Lyfs.

Fyrste

Fyrste Capitule.

Vm Holldgan Guds Sonar oss til Heilsu og ei lyþrar Sæluhialpar/167.

Annar Capitule

Vm Eictnad Jesu Christi aþ Heilögum Anda oss til eilyþs Hialprædis/ 176.

Pridie Capitule.

Vm Herrans Christi Fæding aþ Jomþru Maria oss til Sæluhialpar/183.

Fiorde Capitule.

Vm Hiervist og Veru Jesu Christi hier j Heime/og hans Vmgeingne Mana a medal/og huad hann hefur lided og polad/188.

Fimte Capitule.

Huörsu ad Christur er Krossfestur oss til Sæluhialpar/ 204.

Siötte Capitule.

Med huörium hætte Herran Christur er a Krossenum daen oss til Eagns og Gooda/ 214.

Siömunde Capitule

Huörnen ad Jesus Christur er oss til Sæluhialpar jardadur/ 216.

Attunde Capitule.

Vm Herrans Christi sigursælu Nidurstigning til Heygra/oss til eilyþrar Huggunar og Sæluhialpar/ 217.

Niunde Capitule.

Vm sigursælu Herrans Jesu Vppristu a pridia Deige oss til eilyþrar Sæluhialpar/227.

Tiunde Capitule

Vm Vppstigningena Christi og hans Himna-

Fer oss til Sæluhialpar og eilyps Lyps/ 229.
Elleptе Capitule.
Vm Jesu Christi Vpphapning til Guds hægre Handar/oss til ovalltrar eilyprar Huggunar/235.
Tolpte Capitule.
Vm Hingadkomuna Herrans Christi til Dom sins og pa seinostu Endurlausn/allra Vrvalda/ra/ 242.

Pridia Boken Vm eilypt Lyp.

I huorre talad verdur vm Endurpæding Manns til eilyps Lyps.

Fyrste Capitule.

Huernen hattad sie vorre Endurpædingu/og my huoriu mote hun skedur/250.

Annar Capitule

Vm Fodur vorrar Endurlausnar/ huor ad er Herran Jesus Christus/261.

Pridie Capitule.

Vm Modur vorrar Endurpædingar sem er Guds Christne/H. Christeleg Kirkia/276.

Fiorde Capitule:

Vm Sæded vorrar Endurpædingar/ sem ad er Guds Ord Logmaled og Evangelium/281.

Fimte Capitule.

Vm pad H. predikunar Embætte/og pau ytre Tool og Verkpære vorrar Endurpædingar/295

Siotte Capitule.

Vm Verk og Giorning/og sialpa Atperd Endurpædingar

urþædingarennar/ huörnen og mz huörium hætte hun þullgiöreſt/ 301.

Siöunde Capitule.

Huör ad ſie endeleg Orſök/ huar þyrer eda til huörs Gud endurþæder Mannen/355.

Attunde Capitule.

Vm Lyſþ og Framþerde þeirra ſem Endurþædder eru/363.

Niunde Capitule.

Huad hellſt þad er j oſſ eda med oſſ ſem Gud endurþæder. Og huörja vier meigum haþa og halda Endurþædda/eda ecke/386.

Tiunde Capitule:

Vm dagleg Tilþelle/ſem er Kroſſ og Motgang ur/og þad þleira ſem Endurþæddum Manne kann hier j Heime til ad þalla/ 393:

Elleþte Capitule.

Vm þad Stryd og þa Barattu ſem er a mille Chriſtum og Belial/vegna Heilagrar Endurþædingar/409.

Tolþte Capitule.

Nær og a huörium Tyma Manſins Endurþædding þullendud/ og nær vier þullkomlega verdum Endurþædder/439.

Fiorda Boken Vm eilifþt Lyfþ.

Huar jſte ad ſkriþad ſtendur/vm Heimþör Endurþæddra Salna vr þeſſum Eymdardal/ jtn j ei lyfþt Lyfþ. Fyrſte Cap.

Vm Frampör eda Heimpör Christins Manns Salar vr synum Lykama inn i eilypt Lyps/453.

Annar Capitule

Huör ad sie Mismunur þess eilypz Lyps sem Rietttruader haþa hier i Heime/ og hins annars himneska Lypsins sem Vtvaldar þrauðlidnar Saler haþa i Paradys/470.

Þridie Capitule

Vm himneska Hyllð/ og sælan Frið Vtvaldra Endurþaddra Salna/488.

Fiorde Capitule

Vm Förunneyte og Fylgd H. Engla/ og huörn en ad þeir bere Saler Vtvaldra i Paradysar Fögnud/497.

Fimte Capitule.

Vm Vtvalning/eda so sem Arþleiding Vtvaldra Salna til eilypz Lyps / sem yþer haþa staded Astrydur og Eymder þessa Heims/ 503.

Siötte Capitle

Vm Pararadysar Sælu og Fögnud/vtvaldra Salna sem yþervnned og sigrad haþa alla syna Ouine/515.

Siounde Capitule.

Vm þann mykla Fiölda vtvaldra Salna i Paradys þyrer Doms Dag/522.

Attunde Capitule.

Vm andlegt Brullaups Hallð vors Himneska Brudguma Jesu Christi/ og vtvaldra Salna i paradys/534.

Niunde Capitule.

Vm Dyrd og Sælu eilypz Lyps/vegna þess ad vtvaldar

vtvaldar Saler eru þar einn Ande med ſialfum Gude/547.

Tiunde Capitule.

Huad vtvaldar Saler haþeſt ad/eda huad þar giöre j Paradijs/553.

Ellepte Capitule:

Vm liuplega og þagnadarſamlega Vmgeingne/ ſem Heilagar Saler hafa ſyn a mille jnbyrdis j Paradijs/562.

Tolfte Capitule

Huörſu Vtvaldar Saler þorleinger epter þeim ſeinaſta Deige/572.

Fimta Boken Vm eilifft Lif.

Huör ed hlyder vppa Hollduins Vppriſu til eilifs Lifs/

Fyrſte Capitule.

Vm Likame Heilagra Framlidenna/og þra Huild j Dupte Jardar/allt til ſeinaſta Dags/581.

Annar Capitule.

Ad ſa ſeinaſte Doms Dagur mune obrigdanlega koma/595.

Pridie Capitule.

Vm Tyman og þau Teikn og Merke ſem ſkie ſkulu þyrer Doms Dag/604.

Fiorde Capitule.

Vm ſeinaſta Heimſins Enda/og Eld þann koma ſkal yfer Magog / og vm fullkomlega og endelega Vtſkwpan Diöfulſins vr þeſſum Heime/619.

Fimte Capitule.

Vm Lwdur Guds/og þad Himneska Herosp / Og huörsu ad Christur mune lata sig sia j Skyum Himensins/629. Siötte Cap.
Vppriſan þeirra Daudu/og Vmbreyting þeirra sem lifande þinnast a seinasta Deige/637.

Siöunde Capitule

Vm Vppſtigning eda Vppbör Vtvaldra/ vpp j Skyen j motz vid Drotten/651.

Attunde Capitule.

Seinaſte Domur Herrans Christi og hans Heilagra/ yber þeim Ogudlegu/ og þeirra eilyb Fyrerdæming/663. Niunde Cap.
Vm Heimsins Brennu/ og hans seinaſtu Sor eyding/ 687. Tiunde Cap.
Vm nyan Himen og nya Jörd/684.

Ellepte Capitule.

Vm þa gledelega Heimbör og Obanberd Guds Vtvaldra ab Himnum/oban a þa nyu Jörd/699.

Tolfte Capitule:

Huörnen ad Gud Almattugr mune añars Heims vera Allt j öllum/j þui eilyba Lybenu/ 581.

Cœleſti, dedit hoc conſpectum Rore, fruendum
Gloria ſaxoniæ magna Philippus, Opus.
Quod, Patria, vt patrio legeres idiomate, fecit
Gloria Gudbrandus nominis ille tui.
Gratia debetur veré Jmortalis vtriq;.
Eſt etenim Patriæ Lumen uterq; ſuæ.

Magnus Olaui.

Það yrer hefur sest í Prentsmiðunni skal so leiðrietta.

Pagina 28. Linea 5. les sama. Pag. 77. næst seinustu Línu/les sýna. Pag. 117. næst neðstu Línu les seiger. Pag. 168. Linea 15. les þorgryna. Pag. 177. Linea 11. les þórmerkte. Pag. 223. Lin. 25. les kom rt. Pag. 319. Lin. 25. les hefur. Pag. 345. Lin. 24. les Steinhiarta. Pag. 365. Lin. 5. les Vitrúner. Pag. 412. Lin. 29. les Frahliarp. Pag. 445. Lin. 12. les annan. Pag. 472. Lin. 12. les eda. Pag. 508. Lin. 27. les Hinneska. Pag. 512. Lin. 27. les Föðurlande. Pag. 520. Lin. 9. les Lykamanum. Pag. 528. Lin. 8. les Giörder. Pag. 616. Lin. 10. les slykt. Pag. 673. Lin. 5. les Skyonum. Pag. 679. næst neðstu Línu les Andliarpan. Pag. 685. Lin. 9. les hölldlegan. Pag. 719. Lin. 26. les skipt. Pag. 721. Lin. 5. les Krapt. Pag. 727. Lin. 15. les peirra. Item Lin. 19. les snaer. Item Lin. Vltima/les þyn Sal. Pag. 760. Lin. 24. les þa. Pag. 770. Lin. 5. les Sxla. pag. 774. Lin. 3. les leidast. Pag. 813. Lin. 6. les verda.

Huar hellst vydar hefur yrer sied st/ þa giöre god er Menn vel og lese það í Mæled og lagfære.

Pagina 699. Epter þiorar Linur/ Þar skal jñ setia þesse Ord sem epter þylgia.

Eingen oarga Dyr/Ormar/ Drekar eda óñur apskapleg olm Dyr og eitur Kuikende munu þa vera a Jórduñe/ei Mys nie Madkar/ eda adrar skadsamlegar Skiepnur/ Eñ þo er truanlegt/og þad er ecke j mote Heilagre Ritningu talad/helldur lyklegt/ad Gud mune ecke lata Jórdena vera tomia/þuiad hañ seiger þyrer Spamañen/ad Vt ualder munu hapa Glede og Fógnud ap þui óllu sem Gud mun skapa/ Esa 65. So lyka stendur j psalmenum/ad Gud mune endurnya Auglit Jardareñar/og Acto. 3. Kallar S. Petur þañ sein asta Dag Diem Restitutionis vel Renouationis Omnium, a huórium aller Hluter skulu j lagþar, ast restitueraſt og endurnyaſt/huad skiltaſt ma ecke alleinasta vm Himen og Jórd/ helldur og so lyka Skiepnurnar a Jórduñe. Þar þyrer meina sumer ad Gud mune pryda Jórdena/ecke alleinasta med Gulle og Gimsteinum/ þógrum Blomasamlegum oreliande ymislegum allra handa Alldentriam og jlmande Jurtum/ Jardar Auógstum og Blomstrum/helldur og eirnen mz margskyns handa Dyrum og Kuikindum a Jórduñe/og alskyns Fuglum j Loptenu. Eñ huilykar ad þessar Skiepnur munu vera eda verda/þad seiger oss ecke Heilóg Ritning/Þar þyrer latum vier þad so bydа/þangad til vier þaum þad ad sia og reyna añars Heims j eilyþu okomnu Lyþe.

Vm
Eilifzt Lifz
Hin fyrsta Bok/ j huorre ad tal
ad verdur vm Mannsins Skepun til eilifzs Lifzs:

Fyrste Capitule.
An sit Vita æterna.

Andlegur Salarennar Fognudur/ vegna obrigdanlegs Sannleika eilifzs Lifzs/ og par mz Aminning/ad Madur christ en vel og vandlega huxe par vm.

Vakna vpp min Sal/ j Gude min Drottne og Lausnara. Vpp vpp nidr Psalltare og myn Harpa/ so ad eg meige tala vm eilifzt Lyf. Himenen fagne/ og Jordenn sie glöd/ Sioren giefe Hliod af sier/ og allt pad j honum er/ Mörk og Skogar og allt huad a Jordunne er lofe og dyrke Dasemder Drottens. Psalm. 103. 95.

Huad stodar mig pad/ og huört Gagn hef eg af pui/ po ad eg atte Vallde a öllum Heimenum og yrde sydan ad deyia j burtu og ypergiefa pad allt saman? Eg sie pann myrkla Hiegoma vndir Solunne/ huörsu ad Menn astunda ecke annad en pa pryngelega Hlute/ Metnad/ Heidur og Hoppryckt Völld og Vellystingar Holldsins. Kongar/ Hofd

ingiar og adrer stor Herrar vryckia þeirra Lönd og Ryke med Hernade og storum Bardögum/ Þeir eyda sínum Tyma med daglegre Skiemtan/ Turnement/Burtreid/Veidum Dyra og Fugla/og allskyns verallþlegum Vellystingum/og skrautlegum Skiemtönum/ Þeir vpp byggia sterkar Borgir og stora Kastala/ og þorpryðelegar Haller og Slot/Þeir haþa lyst a ylmande Alldengörðum og blomgudum Alldentriam/ og med þessum hætte eyda þeir sínum Lyfdögum. Ungismenn og Meyar haþa Glede af sinne blomgande æsku/og þeirra Girnd og Astundan er ad haþa allskyns Glaum og Gaman. Menn haþa Kyþ og Prætur og Lagadeilur/vm Eors og Garda/Gull og Silfur/ Fie og Peninga/ Völld og Störþ/Magt og Mannord/og þaer eda eingen lætur sier sýna Lucku nægia/ Enn a öllu þessu giörer Dauden eirn enda. Hvör su mykla meir/og mörgum þusundsinnum þrammar/ærtum vier ad hyxa vm hann dyrmæta edla Fiestod/ sem kallast EILIFT HIMNESTLIF/vm hvört eg hef nu asett mier ad syngia og seigia skriþa og tala.

Hlyded til þier Börn Liosins/og hugleided hvilykan Hiartans Fögnud Heilagur Ande verkar j vorum Hiörtum/eþ ad vier villdum flytt leggia a Hiartad/ og vel athuga og merkia Grunduöll þrrar vonar sem j oss er. Þuiad so talar sa riette christne/sem af Gude er vplystur/Jeg er j Drottne Jesu mynum Endurlausnara og Sæluhialpara eirn Þreruinare og Siguruinare Syndareinar Dauþans/ Diöfulsins og Helvytis/ og eg veit ad mitt eilyfe og himneskt Lyf hefur enguan enda

Jeg

Jeg er nu allareidu saluholpen/ j visse Von/ og er þegar eirn Borgare/og bwande j Guds Borg a Himnum/og eitt Heimamadur hins Almattuga Jeg er geingen j gegnum Daudan til Lyfsins/ og mun ecke deyia eilyslega/Myn Vmgeingne er j Himnenum/og mitt Arfskipte er hia Heilögum j Kiosenu. Jeg er komen j Borg lifanda Guds/ j þa Himneska Jerusalem/ og til þusunda margra þusunda Engla/ og j Söfnud þeirra Frumbornu sem j Himnenum eru vppskrifader/ et cr. Rom. 8. Hebre. 12. Ephe. 2. Joh. 5. Phil. 3. Soddan Tru og Traust/ og slykan Hiartans Fögnud þar og hefur eirn riettruadur christen Madur af vmhurum eilyfs Lyfs. Þess vegna er hans Hiarta gladuart og med godu Giede/j hug rt sinn hann huxar þar vm. Og so sem eirn hug hraustur þullhugadur Kappe og Strydsmadur/a huörk eingen Jarn eingen Vopn nie Skeyte bi ta/ Hann er oskielfdur og ohræddur/mitt j midre þiandmanna Fylkingu/so er eirn Gudhræddur og sannchristen Madur gladur af Hiarta sa sem hux ar vm þann ædla dyrmæta Fiersiod eilyfs Lyfs. Hann veit fyrer vyst/ ad sa grimdarfulle Daude med synum Mordbrodde Ixtur hann j þride vera. Og þo j þessum Eymdardal/snior og rigne yfer hann pestilentiu/Sottum og Siukdomum og allskyns Ofsoknum/ fyslum og plagum:/þa er hann sanit gladur og med godu Giede/og seiger so/Jeg er þrials og þrij þra Guds Reide og Heluyte/ og eg er ohræddur fyrer Heimenum og öllum ohretnum Anndū/þeir kuna huörke ad taka Lyfred af mier/ og ei heldr ad ræna mig minne Saluhialp.

Petta verkar og giörer Christur sañur Guds Sonur/miñ liufe Lausnare/a huörn jeg true/huörn jeg jata og medkieñe/hann sem er myn einka Huggun/myn Hiartans Girnd og Glede. Hañ er Veguren/Sannleikuren og Lyfed/ Joh. 14. Og j hans Munne verda eingen Suik funden/ Esa. 53. Hans Ord eru Hunange sætare/ Psalm. 19. Og bad er mier Hiartans Glede og Fögnudur/ begar hañ med sinum astsamlegum Munne og li uflegum Vörum talar til vor/og seiger so.

Huör myn Ord heyrer og truer peim sem mig sent hefur/ sa hefur eilifft Lyf/ hñ mun ecke koma fyrer Dom/ heldr Gryfk hañ fram j giegnum Daudan til Lyfsins/ Johañ. 5: Og huör hann lifer og truer a mig hañ skal allorei deyia/ Johañ: 11. Sannlega sannlega seige eg ydur/ Huör sem truer a mig sa hefur eilyft Lyf/ Johañ. 6. Og ef nockur heldur myn Ord/sa skal ecke sia Daudan eilyflega/Johñ. 8. Pessu er samblioda bad S. Johñes seiger/Huör hañ hefur Guds Son/sa hefur Lyfed. 1 Johañ. 5. Og vier vitum/ad vier erum komnir wr Daudanū til Lyfsins. 1 Joh. 3: Eins talar Dauid bar hañ seiger/Drot ten bu hefur slitred myna Sal fra Daudan um/Augu myn fra Harmenum/Fætur mj nar fra Fallenu/ Psalm. 116: Ecke mun eg deyia heldur lifa/ og kunngiöra Verk Drottens/ Psalm. 118:

Pessar

Þessar og adrar þuilykar Greiner votta lios lega/ad epter þetta auma og þorgeingelega Lyf sie eitt anad Lyf. Þar med kiena oss þessar Greiner þad/ad þetta himneska Lyfed höpū vier nu allareidu og þurfum ecke ad huxa/ad þad mune þa ed þrasta vppbyriast þegar seinaste Dagur kiemur. Nu höpum vier þad nalægt og oss j Hiarta eg erum alla reidu Saluhelpner/ alla reidu hia Daudanum stopper/ og kommer inn j þad eilyfa Lyf/og munum alldrei deyia/og ecke sia Daudan eilyflega/ af þui ad vier truum a Nafn eingiet ens Guds Sonar.

Ef sie eg alla reidu saluhelpen orden/og vr Daudanū komen til Lyfsins/þyrer Truna a Christum/þa er jeg og lyka orden Immortalis/sa alldrei deyr/og eirn odaudlegur Sonur Guds sa ei lyflega liper/ og ecke veit af nockrum Dauda ad segia. Slykt er mier ein stor Huggun/ huar af jeg er af Hiarta gladur/ og seige med Dauid/ Þo ad jeg gange j giegnum myrkrana Dal þa hrædest eg ongua Olucku/ Psalm: 23. Item/vertu til þrids mijn Sal/þuiad Drottten giörer þier gott/ Þuiad hann hefur þrelsad mijna Sal þra Daudanum/ mijn Augu þra Gratnum/mijna Fætur þra Fall enu. Jeg mun ganga þyrer Drottne j Lande lifsande Nafna/Psalm. 116.

Huad munde sa Tyrkneske Keisare/eda Kongren j Spania giefa til þess/þegar þeir liggia a sinne Sottarsæng og berast vid Aundena/ ef þar hiæme þa eirn Doctor og Lækinare/ og segde so/

Þid skulud ecke deyia ap þessare Sott/þeg vil gio
ra yckur heilbrigda/og leingia yckar Lyfdaga/vm
xxx. eda xl. Ar. Munde þeir ecke þeim sama
Kaknara skeinkia og giefa/ omælanlegt Gull og
Silfur og adrar Gersemar/og verda ap Hiarta
glader/vegna so þagnadarsamra Tydinda?
Vissulega.

Nu verdur oss þ þessum daudlega Eymd:r
dal bodadur ein gledelegre Bodskapr/ecke ap daud
legum ofanmenda Manne/helldur ap sönnum Gu
de/Og hann er oss openber giördur j Guds hæla
ga Orde og Euangelio/sem er/Ad mitt Lyf sku
le leingt verda/ecke vm hundrad Ar ij eda ij/
helldur ad eg skule verda med öllu Immortalis
og deyia alldrei/ep eg true a Jesum Christum.

Sia eda Inneha lld alls þessa gledelega
Bodskapar þa er þetta/Sxll ertu sem hefur tru
ad Luc. 1. Þu munt ecke Daudan sia ad eilyfu/
Joh. 6. Helldur muntu þara j giegnum Daud
ann til Lyfsins. Skylldi eg þa ecke verda þus
hund þallt gladare vegna slyks gledelegs Bodska
par/enn nockurn tyma sa Tyrkneske Keisare/ eda
nockur Veralldlegur Kongur verda kann/ vegna
þessa stundlega Lyfs/huört ad ecke er nema so
sem Reykur/og varer vm litla stund? Jac. 1.

Og huad giöra öll Verk gudlegrar Astsemd
ar eg Giaesku/annad enn þetta/ad kunngiöra og
seigia oss þra eilyfu Lyfe/ og giöra oss þulluissa
þar vppa/vier sem truum a Nafn Guds eingiet
ens sonar? Þuiad til huörs erum vier skapader?
Til huörs hefr Christur med synum Dauda leyst
oss þra Daudanum/ Diöflenum og Helluyte? Til

huörs

huórs verdum vier ap heilógum Anda þyrer Me þed og heilóg Sacramenta endurnæder? Til huó rs erum vier skyrder? Til huórs eigum vier ad heyra og læra Guds heilaga Euangelium og með taka þad haleita Sacramentū Herrans Christi Holld og Blod? Til huórs er allt þta astars eſſ þeſſ/ad þa og ódlast himneska Sælu og Saluhia lp og þad eilyþa Lyþ/Þuiad ecke erum vier ska pader til þeſſ/ad lifa ad eins hier j Heime/æta og drecka/sa og planta/byggia og bwa/selia og kaup þa/og kaupa vm Holldsins Næring og veralldlega handtering. Þuiad sleyte gieta giórt þeir Ochriſt nu/Gydingar/Tyrkiar og Heidingiar/til þeſſa. Þur þa þeir huórke vid Skyrnarennar/ Sacramente sins nie Euangelij/edur heilagrar Aplausnar.

Nu þyrſt þad eilyþu Lyþe er so hattad/ ad vier erum þeſſ eigande ordner alla reidu j Voneñe/og erum so odaudleger/ ad vier munum ecke daudan sia eilyþlega/helldur erum vier j Tru nne og voneñe komner j gegnum Daudan til lyþ sins. Huad skal eg þa þurfa ad hrædaſt? Og þui vil eg þa sturla Sal myna sialfs med þuingū Hug ónum? Þui skal eg hrædaſt Sott eda Dauda/ peſtilentiu eda nockra adra Plægu/so sem all marger giöra/Þuiad eg er þulluds j þui/ ad ein gen Daude/eingen Sott/Plæga nie peſtilentia/ og eckert Oþryke þeſſa Heims/Ja eingen Miöþ ull eda Andskote/kaſt ad taka þad Lyþ þra mier sem eg eignaſt j Christo Jeſu.

Og ad eg tale enn þramar meir vm þetta/ Þa seige eg so/ Leat mig heyra/ hnórr ad nockur Dyrd/Some eda Sæla/ nockur Giæde eda Lyk

domur þessa Heims meige þjena fast vid eilyfft Lyf? Verdur nockur Glutur í Heilagre Ritning gu vmtaladur og oss fyrer Sioner settur med so fögrum þorprydelegum Ordum so sem þetta himneske eilyfft Lyf? Það nefneft Guds ryke/ Luc. 17. Það verdr nefnt Brullaup Lambsins Apo. 19. Það nefneft Gledi Fagnadarens Psal. 16. Straumur Vellystingarennar / psalm. 35. Ryke Guds Födurs / Matth 25. Fögnudur Drottens Luc. 19. Lyfsins Brunnur / psalm. 36. Mykt og ometanleg Dyrd/ 1. Corinth. 4. Liuf og lysteleg Vist og vera/ Psal. 16. Einn oþorgeingelegur/ oþleckadur/ ovmbreytanlegur Arfur 1 Pet. 1. Arfur og Glurdeilld Heilagra í Ljosenu Colos. 2.

Soddan liuflegum Titlum/ og huggunarsamlegum Nöfnum gleymed ecke þier elskuleg Börn/ Heldur þared med þau/ so sem med vel luctande og ilmande Jurter/ hiörtur Menn nua a mille Handa sinna/ so þær skule þui betur ilma og lucta/ Eins skulu þier/ med idduglegre Vmhyxan þess se vel luktande og ilmande himneſk Blomstur yperuega/ og grunda þau vel og vandlega / huörsu sætlega liuflega dyrdarlega/ og huggunarsamlega/ ad Heilagr Ande Guds talar vm Eilyft Lyf/ Þuiad huad kann dyrdarsamlega vegleora og hæleitlegra ad vera enn Ryked Guds ? Huad er Yngis mönnum og Meyum/ Brwdgumum og Brwdium liuflegra og þægilegra enn Brullaups glede og Fögnudur / og þeirra sialfra astryk Hionabands samtelning? Huad giörer Mann so lysti ugan og gladan/ sem Nægd alls Fridar og Fagn

adar

adar? Huad nærer og lyfgar eina fysta Sal betur a Jördunne/enn einn sætur velsmackande Dryckur? Huad er godum Börnum liuflegra sæt ara og hiartgrænara/ enn Födurlegt nafn/födurleg Ast og Elska/ og födurlegur Arfur? Huad kann einum þarfkum Þegn eda Þion eins stormegtugs Herra liuflegra eda gledelegra til Eyrna ad koma enn þad/ ad hann skule eigande verda/ad Götze sijns Herra? Og þa sagt verdur til hans/ Þu trur Þion/ gack þu jnn i Fögnud þijns Herra? Huör munde ecke vm allar Heimsins Atter og Alfur hlaupa og leita epter þeim lifanda Brunne sijn leingia mætte hans lyfdaga? Huad kann ad vera meira og stærra og æskelegra enn omælanleg omatanleg Himerijkes Dyrd Vist og Vera/hia Gude? Huad kann ad vera betra og æskelegra enn eijn oeydanlegur opleckadur og ormbreytanlegur Arfur? Huör vill ecke af hiarta girnast eitt eilyft huggunar samlegt Sagnadar Lios?

Enn huar fyrer/og vnder huöria Grein legg ur heilög Ritning eilyfu Lyfe til soddan Nöfn ur og slyka Titla sem tekner eru af Veralldar Audæfum Dyrd og Fögnude og Vellystingum þessa Heims? Andsuar: Petta giörer heilags Anda þar fyrer/ad hann vill med þessu mote vppuek ia leida og lokka oss/vor Hiörtu og Hugskot/ til ad girnast þesse himneske Giæden og Audæfen, eilyfs Lyfs. Hann vill og kienna og vnderwisa oss/ j þessum Heime sie ecke Brullaup/eingen Hiona Ast og elska og Samteinging so heit og astudleg

og eingen Glutur j þessum Heime so liuþur dyrd legur og vinnarsamlegur/so sem ad er eilyþt Lyþs Og ad eckert Vyn/eige nöckur Miolk eige Syrur nie Hunang sie so vel smackanda og Manñsins Hiarta so vel gledianda/so sem Sxtleike eilyþs Lyþs. Hier ad auk/ad eingen veralldleg Eign nie Arþur/ ei Konglegt Skraut nie Scart/ eingen Skiemtun Lyst nie Augnanna gaman/ eingen Fryndleike nie Fögnudur/ei Gull nie Gimsteinar ob eingen Jardnesk Dyrd sie japnande/samantak ande eda virdande vid eilyþt himneskt Ryke/þuí ad þad yþer gnæþer og geingur alla Dyrd og Vel lysting þessarar Veralldar.

Nu ma einhuör seiga/Talar ecke Ritningen so/ad huörke hafe Auga sied/og ei helldur Eyra heyrt/ og ecke hafe j nöckurs Manns Hiarta komed/þad Gud hefur tilreidt þeim sem hañ elska? 1 Cor. 2. Esa. 66. Hafe eckert Auga sied huad eilyrt Lyþ er/ Huör kann þa ad kera Vitne vm þad? Og hafe eckert Eyra heyrt þar af/huörn eñ kantu þa ad tala vm þad? Huörnen kantu ad grunda þad sem ei er komed j nöckurs Manns Hiarta?

Andsuar. Sannlega verdur eilyþt Lyþ ecke sied j þessu Lyfe med lykamlegum Augum/ og ecke heyrt nöckur mxlsku Madur eda Spekingur þad heyrt nie reynt/Og so sem, S. Pall talar þa hefur eingen af Höfdingum þissa Heims þekt þad. Samt sem adur/þo eilyrt Lyþ sie fyrer þsj um Heime geymt og huled/þa er þad openbert og j Liose fyrer þeim saunchristnu Lios sins Börnum/Þuiad þesse Ord setur. S. Pall þar

strags

fragga epter. Enn oss hefur Gud openbarad
pad fyrer sinn Anda/ Huiad Anden ransakar alla hlute/ jafnuel Dypt Guddomsins/
Huiad hvor veit hvad med Mannenum er
nema Ande Mannsins/ sem er j Mannenū.
So veit eingen hvad j Gude er/ nema Ande
Guds. Enn vier hofum ecke medteked Anda Veralldarennar/ heldur Anda Guds/
so vier gietum vitad/ hvorsu rykuglega
vier erum af Gude giefdder/ hvad vier og
tölum/ ecke med peim Ordum sem Mannlegur Vysdomur fær kient/ heldur med Þm
Ordum sem heilagr Ande kiennir/ 1 Cor. 2.

Med pessum Ordū gefur. S. Pall liosliga
ad skilja/ ad þo eilyfr Lifr verde ecke j pessum
Heime af mannlegre Skynseme vtgrundad eda
rannsakad/ þa sie þad þo ecke fyrer christelegre
Kirkiu geymt nie huled/ heldur sie þad fyrer
heilagan Anda openberad/ og so rykuglega auglit
ost giört og j liosse lated/ af peim openberingum
sem skrifadar standa j Bokum Spamannanna/
og Postulanna/ So ad vier meigum vel merkia
og finna/ hvorsu rykuglega vier erum af Gude
bygdader/ og huilyka Salarhialp og Sælu Gud
hefur tilreidt og bued peim sem hann elska.

Slykar openberanir (vm eilyfr Lifr) hofum
vier noglegar j Guds Orde. Og hvor sem vill/
hann kann sialfur ad lesa þær og athuga. Enn
Gud nade/ Hia oss er Bresturen/ vor er Skulden
Vort Holld og Blod og sa natturlege Maduren
kann

kann slytt ecke ad skilia/helldur er hann veralla lega sinnadur og hepur sosande Augu og tilluckt Eyru/ þegar hann skal heyra Ord Lyfsins. Hans Hiarta er og kallt/so hann huxar ecke par vm Guds Ryke. Lioseð (seiger heilög Ritning) skein j Myrkrunum/ og Myrkrenn medtoku þad ecke/ Þuiad Menn elskudu meir Myrkrenn enn Ljoseð. Joh. 1.

Þar þyrer/vakna þu myn Sal/og hygg ad Ordenu Guds/ þa mun Christur upplysa þig. Ransaked (seiger hann) ransaked Ritningena þuiad þier meined ydr ad hafa eilyft Lyf j heme/ Johañ. 5.

Þar heyrer þu myn Sal/ huer su ad þu ert j Ritninguinne ad ransaka og leita epter eilyfu Lyfe/ Þessum Radum Christi rigum vier ad fylgia/Math. 13. 6. 1 pet. 1. Ef vier vissum huar polgen Fiestodur vxte j Jordu/ þa mundi vier ecke spara ad grafa diupt epter honum/ Hu ad mykiu fremar ættum vier epter Herrans Christi Radum/ad ransaka og leita j Heilagre Ritningu epter eilyfu Lyfe/ og hafa godar gixtur af hæne/ so sem a þui Liose sem j Myrkrum skin/ þa munde oss vppreina eirn gledelegur Dagur/og þa munde þessi truar Grein/ vm þad himneska eilyfa Lyf, verda lios og heiggunarsamleg Birta j vorum Hiortum.

Miog þorleinger mig epter þessum edla Fiesiod og allra dyrmætasta Tyrgrip/ Og þui meir sem jeg hugsa vm hann/og hans astudlegan Sætleika/þui meir vex myn Girnd og astūdan til hans.

Þar

Þar þyrer hæp eg mijna Girnd og Lyst og Glede ad tala vm þad eilyþa Lyþed/ og heyra vm þad talad/ Og eg oſka ad eg mætte alla Daga heyra og leſa vm eilyþa Sælu og Saluhialp þeſſ Himneſka eilyþa Lyþs/Og huad eg þæ hier aþ ad leſa og læra/þa villda eg/ad eg mætte þad geyma og þoruara j mijnu Hiarta/ til þeſſ ad burt hrinda vr Hiarta mijnu/allre Ahyggiu þſſa eymdarfulla þapeingelega þallualltra Lyþs/og öllum Sorgum Siukdoms/Fatæktar/Eymdar og alls Motgangs ſo ad eg mætte vm ſyder/ med ſoddan Huxanum og Hugreſingum j Fride burt þara/ og þinna ei lyþa Huylld.

Þeſſ vegna vil eg nu þæda og ſedia Sal mijna j þeſſum allra lyſtugeſta Aldengarda Heilagrar Ritningar/ og þar vil eg leſa og plocka ſem þleſtar jlmanda grænar Greiner og Jurter gudlegrar Ritningar/leſa þær/þeſa þær/eins og æte eg þær allra ſætuſtu Jurter og Blomſtur himneſks Alldingards og ſialfrar Paradyſar. Og ſo ſm̃ giöra hrein Dyr/þau ed ſortra og tryggia vpp aptur þad þau jeted haþa/ſo vil eg med jdugleg re vmhuxan og aſtundan leggia þetta a Hiartad og med ſætleik þeſſara himneſkra Blomſtra og Jurtra/lina og mykia ſwran Beiſkleika hſa anma og eymdarfulla Lyþs/hier a Jördunne.

Þar þyrer komed hingad hier Bsrn Liosins til þeſſarar Lyþſins Vppſprettu/Komed og medtaked þenan dyrmæta edla Fieſiod/huörn allt drei kann ad rydga/ huörium Pioþar kunna ecke ad ſtela/Komed/og munu hier med Lyſt og Glede j þeſſum þim̃ Bokum þa ad heyra/ huad gott Gud

hefur verit og giört oss. Og skulu þier þa ad heyra j hiñe fyrstu Bokeñe huǫrsu ad Gud hefur af þǫdurlegre Mildi og Myskun skapad oss til ei lyfs Lyfs.

J annare Bokeñe skulu þier heyra/ huǫrnen ad Sonur Guds Jesus Christus hefur oss endur leyst til eilyfs Lyfs.

J þridiu Bokeñe verdur sagt/ huǫrnen ad Heilagur Ande endurfæder oss til eilyfs Lyfs.

Þar næst skal j þiordu Bokenne verda talad vm riettruadar Saler/ þegar þær para vr þessu Tyndardal/og huǫria Farsælld og Sælu þær ha þa j eilyfu Lyfe fyrer Doms dag.

Seinast og j þimtu Bokeñe verdur sagt/huǫrnen til mun ganga a hinum sydasta Deige/ og ad vorer Lykamer skule þa vpp vakter verda til eilyfs Lyfs.

Komum nu þar fyrer og lærum þa Speke/ sem gengur yfer allan Veralldarcñar Vysdom og Skilning/Komũ og hugleidum vora eilyfa Heill og Saluhialp/ Kome aller þeir sem eru þiader og þreyttir/ Komed og latid ydur ecke leidast med Hiartans Fiռd og Glede ad lesa þennan naudsynlegasta Lærdom/og hlyda hönum/og merkia hañ vel og vandlega/ Og þegar hañ er eitt sinn vt lesen/so lesed hañ vpp aptur j annan tyma og þridia og þiorda tyma/og eñ optar/so ad hañ sie ydur so sem daglegt Braud/og ad hañ verde ydur kunugre/eñ nockud annad þad þier heyred og vited hier j Heime.

Þig bid eg hin myrkle Dyrdarenar Kongur/ og Herroge eilyfs Lyfs/min allra sætaste og liuf-

aste

æfte Lausnare Herra Jesu Christe/þu sin ap bre
nande Astarelsku til vor Mannanna vthellter
þynu blessada Blode/ til þess ad vtueg: og þor
þiena oss eilyst Lyþ/og hepur þessa leyndar Spe
le openberat þeim sem þig ottast/og lætur þa vi
ta þin Sattmala/ Þu sem ap Munne Barna og
Briostmylkinga tilreider þier sætlega Lofgiörd
og lætur þa boda og vtbera þyn Vndur og Da
semdarverk/Lat mig eirn vera ap þessum Briost
mylkingum/og lat vpp min Mun og mynar Var
er/so ad eg þyrer Krapt Heilags Anda og hans
Verkan/ mætte gaguſamlega vtskyra og vtleggia
þessa Truargrein vm eilyst Lyþ/ so þad mætte
skie til Dyrdar þinu heilaga Nafne/en til heilsu
samlegrar vnderuisunar og huggunar öllum harm
pullum Hiörtum/ sem veina og grata hier j Hel
me/og lida Sorg og Morgang/ Sotter eda Siuk
doma/Opsokn og agang ap Omilldum/vegna þi
ns heilaga Nafns. Drotten allrar Huggunar/ve
it þu og giep/ad þisse Höpudgrein vm eilyst Lyþ
sie þeim sañur huggunar Rale[illegible]r/ ap huörtum
þeir mættu þa ad lifga og endurnæra sinar þre
yttar og langþystar Saler/so sem med sönnu lif
sins Vatne sier til sañrar Heilsu og Huggunar.

Annar Capitule

Quid sit Vita æterna, Nempe Homi
nis Comunicatio cum Deo Verbo, et Dei
Habitatio in Homine:

Vm eilyst himneskt Lyf/ad þad sie ein Sam
tæing

teinging og eining / og so sem sampielagskapur Manneskiunar vid Guds Son/ og Guds Sonar vid Manninn/ þann mata ad Guds Sonur byr og bygger j Manzins hiarta.

O villt vita minn Sal/ huad eda hui likt ad sie þad himneska eilifa Lifsed? hui, ôrs vegna þu ert so glöd/og huar fyrer þu þikest sæl vera þram yfer alla Veralldarennar senu. Eg mæle vid mitt Hiarta (seiger Dauid) og min Ande grenslast þar epter. Þu spyr nu ad minn Sal/Huörnen er hattad þui himneska Lifsemu og þess eilifum oendanlegum Gædum?

Andsuar? Heyr þu Sal minn/Eilifzt lifs er eirn sampielagskapur/ein Eining eitt Samband/ og ein Samteinging allra Gudhræddra Riettru adra vid Guds eingetin Son/og fyrer Sonen/ vid Gud eilifan Fodur og Heilagan Anda. Þesse ikn sæta og sæla Eining og Samteinging er þal en og þolgen og Grunduöllud j Guds Ast og elsku til vor/og j sannre Ast og elsku vorre aptur a mote til Guds/ So ad Gud hann þecker oss/ og hann verdur lyka aptur a mote ap oss þeitur/ og ad fyrer slyka Astar elsku innbyrdis (huöria Gud hefur a oss og vier a Gude) þa verdu vier so sem med himneska bande/og andlegre Hiartans Glede og brennande Vnadsemd vid Gud samteingder/Par med og þar aptur a mote / þa hefur Gud Fader med sinum eingietnum Syne og heilögum Anda/ med einum og sierhuörium rettchristnu vtuöldum Vist og Veru/ og byr og

bygger

bygger med hönum so sem í synu Lysthwse og Tignar Herberge/og giörer þann Mann hlutta ra sinar guddomlegrar Natturu/1 Pet. 1. Hier af kemur þad/ad sykur Madur hann hefur ecke alleinasta Lijf og Sal/so sem aller adrer Adams syner/helldur hefur hann þar ad auk samfielag vid Gud/er einn Ande med hönū/og eitt Muste re og Herberge allrar heilagrar Preinningar/ lx tur hana leida sig/ styra og stiorna sier/so ad/li ka sem Salen er Lyf Lykamans/so er Gud(sem med hönum bygger) Lyf hans Salar.

Vier vottum(seiger Ritningen)ad Gudum ydr þad Lijfed sem eilijft er/huórt ed var hia Fódurnum ad hefur birst oss. Þad vier höfum sied og heyrt / þad bodum vier yd ur/ so ad þier hefdud Samfielag med oss og ad vort Samfielag sie med Fódurnum og hans Syne Jesu Christo. 1 Joh. 1. Item. Petta er Vitnisburduren ad Gud he fur gefed oss eilijft Lijf / og petta Lijf er í hans Syne/ huór sem hefur Guds son/ sa hefur Lijfed/1 Joh. 5. Itm̄/ Petta er eilij fft Lijf(Seiger sialfur Guds Son til syns him neska Fódurs) ad þeir þecke þig ad vera all eina sannan Gud og Jesum Christum þañ þu sent hefur/ Joh. 17. Item/ huór sem elskar mig/ þañ mun mín Fader elska/ og eg mun elska hann/og openbera mig fyrer hönum/Ibidem. huór hann elskar mig sa mun vardveita mijn Ord/ og minn Fader

mun elska hann / og vid munum koma til hans og hafa Vistarveru hia hönū / Joh. 14. Petta meinar. S. Pall þar hañ seig er / Vite þier ecke / ad þier erud Guds Must ere / ⁊ ad Guds Ande byr mz ydur? 1 Cor. 3. Jtiñ / Kiærleike Guds er vthelltur j vor Hiörtu / þyrer heilagan Anda sem oss er giefen / Rom: 5. Jtem / Vier vitum ⁊ trū um þeim Kiærleika / siñ Gud hefr til vor. Gud er Kiærleikuren / og huór sem blyfur j Kiærleikanum sa blyfur j Gude og Gud j hönum / 1 Joh. 4. Huór sem samteingest Drottne / sa er einn Ande med hönum / 1. Corinth: 6.

J þessum og þuilykum Greinum Ritningar eñar er stadfastlega og lioslega vtskyrt / vottad og beuisad / huad og huilykt ad er eilyft Lyf. Þuiad hier heyrer þu / ad þad er Samband Sam teinging / og Samfelagskapur og Eining þess hins christna vid Guds Son / og þyrer Sonen vid Gud Fodur / huór eb med synum Syne / og mz vthellingu sins heilaga Anda / þyrer band jñbyrd is Astar og Kiærleika / jmkiemur til vor sinna elskulegra Barna / og er j oss / byr og bygger med oss / so sem j synu Mustere og Herberge / so ad vier erum einn Ande med hönum.

Hugleidd þetta vandlega þier Liossens Börn Og vppa þad ad riettur Kiarne og Mergur og Sxtleike þessa heilaga haleita Leyndardoms / mætte oss kunnugre verda og kiærare / þa vilium vier

vier hugleida þessar þrjar eptirþylgiande Grein er eda Titla/ sem eru þesser

1 Hvad Gud er/ j sinne Substantia og Veru.
2 Hvörnen hattad og vared sie Samþielagskap eda Samteingingu og Einingu Guds og vorre/ hans vtualdra Barna.
3 Hvad vijdt og breidt/eda hvad langt þesse Samteinging teigur.

Jeg hlyt j þyrstu hier vm ad tala/ sem eitt Barn/vid minn Gud og Lausnara/og setia Spurning þramm fyrer hann so seigande/ Hvör ertu Drotten minn Gud/þu Skapare Lijfs og Salar? Hvör er þijn Essentia og Vera? Veit þu mer er þad/ad eg lære riettelega ad þeckia þig/og lat mig sia þig j þijnu heilaga Orde sem þu hefur openberad oss/so ad eg mætte þijna þig/ og vita riettelega hvör þu ert? Hier til suarar mier Jesus Christr minn Lausnare/Gud er einn Ande Joh. 4. Og. S. Johannes postule seiger so Gud er Kiærleikuren. 1 Joh. 4.

Petta er fyrst nog/ ad eg heyre þad Gud er ein andleg Vera/og su Vera/sem ad kallast Kiærleikuren sialfur. Hvad kann ad vera liufflegra/ sætlegra/ huggunarsamlegra/gledelegra/betra og astsamlegra/milldara og giæfkurykara enn Kiærleikuren? Eckert. Þessare sætlegre/liufflegre Mælsgrein vil eg behallda/ vm hana vil eg vel og vandlega hugsa/og skilia hana so sem hun hliodar/og leida þar ecke ad hinar og adrar Figurur og Vtþydingar/So ad nær eg verd adspurdur hvad Gud er? þa vil eg suara eins og Christur/ Gud er einn Ande/og so sem Johannes seiger

Gud er Kiærleikur.

Manna Sonum verdur opt eignadur Kiærleikur/ Jtem/offer biþalad ad elska huỏr annan jnnbyrdis/Og optsinnis verdur þad ritt talad/ ad Madur elske annan/ Enn soddan Kiærleikur sem med Mannenum er/hann er Qualitas, þad er Mannkostur/Manndygd aþ Gude skõpud. Þar þuert a mote er Gud Essentialis Charitas/Þad er soddã kiærleike sm̃ ecke ma reiknast Qualitas, edur eigenleike/ og ecke skõpud Dygd/ helldur er hann einn eilyþur/oendanlegur og almattugur AMDE/og sialþ guddomleg Vera

Þesse almattug og oendanleg og eilyþ Guddomsins Essentia og Vera (sm̃ nu er vm talad) er ecke annad enn sialfur Kiærleikuren/ Og öll Verk/ aller Giörningar Guds/bæde hid jnra og ytra/þau seiga og votta/ þad Gud sie sialfur Kiærleikuren. Eþ vier hugleidum þau jnnre Guddomsins Verk/þad Guds Guddomlegre Veru viduykur sialfre/þa vottar heilög Ritning / ad Gud Fader sie sa sem eilyþlega/og fyrer vppa haþ aþ sier þædt hefur eilyþan Son/og ad Sonur en sie eilyþ Mynd Fõdursins/aþ hõnũ ovmrædelega þæddur/og ad aþ þeim badum sie heilagur Ande þrambarande/ Huadan kiemur þetta nema aþ Kiærleikanum? Þetta kallast Opera Trinitatis Interna/þad er/ þau jnre Verk Heilagrar Guddomsins Þrenningar/þau ed viene bera þat vm/ad Gud hann er sialfur Kiærleikuren.

Vilium vier nu þar næst hugleida þau ytre Guddomsins verk/sem er skaupunen allra Hluta

Endurlausn

Endurlausn Manntynsins/og hans Endurbæd ing til eilýfs Lýfs/ Æþ vier hugleidũ Openber aner Guds j Lögmalenu og Euangelio/ huórsu dasamlega Gud styrer og stiornar öllum Skiep num/þa meigum vier j allan Mata þar aþ lios lega sia og merkia/ad Gud er sialfur Kiærleikur en/Þuiad hann elskar allt þad sem til er/og har ar ekert aþ þui sem hann hefur skapad/og aþ brennande Astar elsku giefur hann oss sín elsku legan Son/hann vtheller og sínum Kiærleika j vor Hiörtu/þegar hann giefur oss Heilagan An da. Og j Lögmalenu er þetta hid hellsta og sier legasta Bodord/ad elska Gud og Naungan. Sö muleidis j heilaga Euangelio lætur hann j lióse sinn Hiartans Kiærleika/ sem hann hefur til alls Heimsins/ 1 Joh. 3. Aþ sönnum Kiærleika elskar hann alla Guds Christne j Heimenum/næ rer og þorfnar oss aþ sannre Ast og Elsku. Og þo hann reidest/hefne og refse/ þa giörer hann þad allt so sem einn Vandlætare/þad er/ vegna Kiærleikans/og vegna sins Naþns Dyrd ar. Þuiad med þui hann er Kiærleikurenn/ þa hlytur hann ad hata öll ill Verk og standa þeim j mote. Þannen sier þu nu/huórsu ad öll þau vtre Guds guddomleg Verk (sem S. Aug ustinus kallar Opera Trinitatis ad extra) votta og vitne bera þar vm ad Gud er sialfur Kiær leikuren.

Æþ vier vilium hugleida Guds guddomlegar Dygder sem er Guds Godgirnd/Riettlæte/ Spe ke/ Sannleikur/Myskun/Almætte/ Heilagleike þa ber allt þetta vitne þar vm/ad Gud Drott

enn er ecke annad enn Kiærleikuren. Þuiad huad er betra og Giæfskurykara enn Kiærleikuren? Ei er nockur sa Glutur sem Naunganum ann so Gods sem Kiærleikuren/Huad er þad sm so vel ter og giepur og giörer Naunganum gott ap Hiarta sem Kiærleikuren? Huar kann ad vera diupare Viska/Speke og Framsyne en j þalslaus um Kiærleika? J huörium Glut kann vera meire Myskun og Medaumkan enn j Kiærleikanum? huad er þalsklausara og truurra/og huör talar so Sannleiken, ap Hiartans Grunne sem Kiærleikuren? Huad er heilagra/hreinna og þalslausara en Kiærleikuren? J Kiærleikanum kann ecke ad vera nockur Hræsne/Snögt ad segia/Allar gud domlegar Dygder/ og allt þad sem vm Gud verdur sagt og talad/þad ber obrigdanlegt Vitne þar vm ad Gud hann er ecke annad enn sialp ur Kiærleikuren/Og a medal allra Guds gudd omlegra Dygda/ þa er hans omxlanlegur ovm exdelegur Kiærleikur su hellsta og sierlegasta/ og er til ad japna/so sem ein oendanlegur Hringur/j huörium þmeluttar og þolgnar eru allar adrar endalausar Dygder/og allt huad vm Gud verdur sagt og talad/ sem er hans oendanleg Giæfska oendanlegt Riettlæte/oendanleg Speke oendanleg Myskun/Magt og Dyrd/ Kraptur og Almætte, oendanlegt.

Hier skalltu merkia og hugleida myn Sal Huörsu ad sa Kiærleike sem Gud hepur þnnhellt og giepad j mannlega Natturu/haun er ecke a einn veg/helldur hepur hann Species og Grein er þleire/þad er margþallda Art og Tegund/

huar

huar med Gud vill ei ad eins samteingia og sam ann binda Mennena holldlega/ helldur og eirn en ad auysa og votta hier med/ ad hann sie j sinne Substantia og Veru sialfur Kiærleikurenn Þuiad hier j Heime Manna a medal/þa er Hio na Kiærleike/Fodur Kiærleike/Modra Kiærlei ke/Barna Kiærleike/Þar er Brædra Kiærleike Systra Kiærleike og Syskina/Manna Kiærleike Nagranna og Vina Kiærleike. Og eþ allar þes sar Kiærleiks Tegunder og Greiner halldast vid Magt og vyrkia huórge aþ riettre Fótu/þa vxre huórke Osamþycke nie Opridur j Heimenum/ecke Heipt nie Hatur/ Þa være ecke ad heyra Deilur nie Agreiningar/ helldur være allt samþyckelegt og vingiarnlegt Manna a mille/ huar aþ vier meigum so sem j ódrum Speigle sia og merkia huór og huilyktur ad sie Skaparen allra sluktra Astardygda og Samteinginga/sem er sa allra ha leitaste og hæste Gud/og soddæ Essentia og Ve ra sem nefnest sialfur Kiærleikurenn.

Og mz þui/oll Guddomsins Verk bæde hid jnra og ytra/þar med eirnen allar hans Dygder/og allar Kiærleiksins og Astsemennar Tegunder j Mannana Sal og Hiórtu jnhelltar og giefnar/ audsyna og votta þyrer mier ad Gud sie sialfur Kiærleikuren/þa læt eg mier þesse Ord huns hei laga Johannis þullnægia/til ad vita huad Gud er/huór Ord eg skil ecke ódrum vys/ en þau hlyda Þar þyrer þata eg aþ Hiarta og læt myna Med kienning med Fognude j Liose/Ad Gud vor Skapare/ j sinne Essentia og Veru er sialf

ur Kiærleikuren

11 Nu kiemur önnur Greinen/sem er Vm þa haleitu Dyrd og þañ ovmrædelega Velgiörning ad þesse hinn mykle Gud og heilagur Herra Jesu baoth/sem ad er j sinne Veru sialfur Kiærleikuren/hann hefur samteingt og samanbunded sig vid oss(vier sem erum Molld og Dupt Jardar) og hefur giört Sampielag og Æining vid oss so ad med riettu ma Madur þorundra sig þar vppa og seigia so/Hueda Sampielag eda huilyk Æining og Samteinging er þad? Og huörnen er hunne hattad?

Hier skalltu vita myn Sal/ad soddan dasamleg og sæt Samteinging og Æining Guds og hins hælagra vtualdra/hun er komen j breñande Hiartans Ast og Elsku Guds til vor/og vorre breñande Ast og Elsku aptur a mote til Guds/og er ein riett himnesk Vellysting og andlegt Sælgiæte/þegar Gud hefur Fögnud og Glede ap þier/lyka so sem eirn Brwdgume hefr Fögnud og Glede ap sinne Brwdur Esa. 62. Og giefur þier ap synum Anda/1 Joh. 4. so ad hans Sæde blyþur j þier/1 Joh. 3. Soddañ Hiartanleg sætleg Veiting alls gods/verdur ecke med nöckru mote so lioslega vtmalud vttölud og þyrer Sionar sætt/so sem med sönnū og þalslausum Kiærleika.

Nu er Gud j sinne Subsistantia og Veru/Ei lyfur ocndanlegur almattugur Kiærleikuren sialfur/ Og so miked sem ahrærer þriar Guddoms sins Personur og þeirra Essentiam / þa er Gud Fader Hiartad. Brunnuren og Vppsprettan þessa eilyfa ovmrædelega Kiærleikans. Enn Sonuren

uren er eilyfst ORD/ Viska/ Speke/ Mynd og Speigell/ Lyf og Sal þessa oendanlega eilyfa Riærleika j Hiarta Fodursins. Og heilagur Ande hann er Mattur/Kraptur Andardrattur og Hræring þessa eilyfa oendanlega Riærleika j Fodurnum og Synenum/ so sem j Hiarta og Salu Euddomsins.

Af þessu ma merka/ad þad rietta og himneska Lyfed og Samrietlag og Eining christena Manna vid Gud/ er soddan Lyf/ þegar Gud Fader af brennande Astar elsku/ regna syns elskulega Sonar hneigest til vor/ og lytur synum Astar og Myskunar Augum til vor/ og sender sin heilaga Andal sem er heilagt himneskt Sæde og Ande hans Veru) j vor Hiörtu:

Med þessu mote vppkueiker Gud og vppfyl ler alla rietttruada christna Menn/ og eignast þa/ og er j þeim og med þeim so liufega og Astsamlega/ad þeir þar aptur a mote/ opna og vpplæta fyrer eilyfum Guds Syne syn. Hiartans Augu og Eyru/ og hondla og taka hann til syn j hans blessada Orde/ huørt þeir læra sier kiærara vera enn Silfur og Gull/ og sætara enn Sykur og Hunang/ Siaande og alytande þad bliada Andlit Fodursins/j hans Syne alleinasta/ so sem j ödrum Speigle/ Hafande syna Eirnd og Glede og Hiartans Fognud af Guds Ast og ynde og giefande sig so med Salu og Lyfe hönum til Eignar/so ad hans Ande leide þa og stiorne og styre þeim.

Vor Drotten og Endurlausnare Jesus Christus sa himneske Mælskumadur og Radgiafe

þess Himneska Föðursins/hann seiger skyrlega þra hulikt að sie þetta Samþielag eda Eining/ og j huorru það sie komed/þar hann seiger/Joh. 17. Þetta er Lyþed/að þeckia sannan Gud riettelega/ og hans eingeten Son huorn hann hefur vtsent. Þetta er vel og vandlega merkianda/Þuiad þetta Orð að þeckia/að kiena það merker ecke sletta einfallda Kynning/so sem þa Madur þecker Mann/eda Vinur Vin sinn/ Helldur er það soddan Kynning/sem einn arleg ur ekta Madur/ hefur til sinnar astsamlegrar eigen Kuinnu/þau ed syn a mille eru saman teingd og bunden j brennande Ast og Elsku/og þa þa Samþielag ecke alleinasta Eigna og Alna/ Helldur Lykamans og Blods og Sædesins/so ad þau epter Guds Skickan/ eru eitt Hold og eitt Blod/ þo ad Salernar sie tuær. So stendur skrifad ym Adam/ad hann hafe kient eda þeckt syna Kuinnu Euu/ huad ecke alleinasta merker holldlegt Samlag/ helldur jnnbyrdis Ast og elsku og Hiartans brennanda Kiærleika/ sem er Gudlegra hiona a mille.

Þannen og med þuilyku mote er það himnes ka eilyfa Lyfed ecke annad enn ein astudleg liuf leg og elskuleg Kynning Guds/full af himneskre Vellystingu og Hiartans Elede/þegar riett truud Sal verdur af Guds Syne synum Brudguma vtualen og medtecken til einnrar andlegrar Brudar/ og er þeckt af honum/ og hun þar aptur a mote þecker Gud/ hans heilaga Kafne til eilyfrar Dyrdar/og verdur so sluttakande ei

lyfar

lyfstar Sxlu og Saluhialpar /og hans Guddom legrar Natturu/1. Pet. 1.

Oss syna Vtualda þecker Gud mykla þramar og natturlegar/og med meire Ast og Elsku og Kiærleika/enn nockur Brwdgume syna Brwdur edur nockur Moder sitt eigenlegt Barn kann ad þeckia / Og af Hiartans Ast og Elsku vppfyller Gud þa med synu Orde/giefur þeim sinn Anda og synar Astsamlegar Gafur/kiemur til þeirra med synum Fodur og heilogum Anda/og byr hia þeim/Joh. 14. Og giörer þa sier ad hinneskū Bornum/hneiger sitt Fodurlega Hiarta til vor/ af o seiganlegre Astar elsku/og byr hia oss j vorum Hiörtum/so sem j synu Mustere/ annast oss af hiarta/ so ad minn Munnur er hans Munnur/myner Lider eru hans Lider/og allt huad eg hef þad er hans/og huor mier giörer Mein eda Skada/sa giörer honum Mein og kiemur vid hans Augastein/ Zach. 2.

Med soddā mote þecker mig minn liufe Lausnare/sem er Lyfs minnar Salu/og Korona myns Hiarta. Aull soddan Verk eirnrar breñande Astar og elsku/þa voru þalen og þolgen og jnnebund enn j þessu Kyningar orde/epter þui sem stalfur Christur seiger/ Jeg þecke þa sem myner eru/og eg verd þecktur af þeim / So sem Faderen þecker mig og eg þecke Foduren Joh. 10. Eg hefe kallad þig þinu Nafne/ þu ert minn/ Esa: 43. Jeg þekte þig adur enn eg bio þig til j Modurlyfe Jer: 1. Jeg þecke myng Saude og þeir

pylgia

þylgia mier/og eg giæþ þeim eilyfþt Lyfþ/ og þeir ſkulu alldrei glataſt og eingen þær þa ſlited vr minne hende/ Joh. 10.

Hier eptur a mote þa þecke eg og eirnen hañ ſama ſam ſem mig ſo eſtſamlega og kiærlega hefur þeit/hann ſem er Gud minn himneſkur Fader/ og hans eingeten Sonur/huórn hann hefur ſent Hónum gieþ eg mig j Valld med Lyfþe og Sala ſo eg eige mig ecke ſialfþur/heldur ad eg ſie hans Eign/hann hóndla eg og hann tek eg ad mier j hñs Orde/ og truc viſſlega ad hañ mune blyfþa j mier og eg j hm̃. Eg hugga mig vid hñs Kiær leika/og hñs þódurliga Aſtgiófþ. Jeg hóndla hañ og tek hann til myn med óllu þui ſem hans er og huxa huórke vm Himen nie Jórd/ eþ eg ma halldæ hónum/ Jeg gieþ hónum j Forn myna Sal mitt Hiarta/ minn Lykama. Jeg ſmacka huad ſætur hañ er/ og verd drucken aþ Kyfdome hans Gixſku. Hañ gieþur mier ad drecka aþ him neſkre Vellyſtingu/noglega/ Jeg ſet hann ſo ſem Jnſigle a Hiarta mitt/ og a minn Arm/ og ſeige med hinum heilaga Auguſtino.

O Elſkulege Drotten/Lattu mig þeck ia þig/ſo ſem þu hefur þeckt mig. Lat mig þeckia þig þu ſem ert Kraptur mñ ar Salar og hennar Heill. Syn þu mier þig/minn Drotten/minn Huggare og lat mig ſia þig/þu ſem ert mitt Lios j Hugg un Augna minna. Kom þu Fógnudur Sa lar minnar og myns Hiarta/ Lat þu mig þig elſka/þu dyrdlega Lyfþ Salar minnar

Lat

Lat mig sia þig þu sjn ert su stærsta Lyst og sætasta huggun minnar Andar. Drottin minn Gud / mitt Lijf ok fullkomen Dyrd minnar Salar / Lat mig þijna þig / þu sem ert su stæsta girnd mijns hiarta / lat mig hallda þier þu eilijfur kiærleike minar Salar leyfdu ad eg take þig j Fadm minn hinn eskur Brudgume / mijn hiartans Glede ok Fognudur bid jnnra og ytra / Lat mig eign ast þig þu eilijf Sæla og Saluhialp / Lat mig hafa þig mitt j hiarta mijnu / þu sjn ert þad sanna og sætasta Lijf minnar Sælar. Lat mig elska þig / Drotten minn styrktur / mitt Biarg / mitt Adhuarf og hæle / ok minn Endurlausnare. Lat mig þig elska minn Gud / minn hialpare / mijn sterka Borg / og mijn sætasta huggun j öllum Motgange: Leyf þu ad eg fadme þig þu hinn beste og Agiætaste Gud / an huörs eckert kann gott ad vera: Opna þu þ jnsta mina hugskots Eyrna med þijnu Ordi / huört skarpara er eñ nockurt tueggiad Suerd / so ad eg gladur heyre þijna Rödd.

Þu bid osynelega Lios / gief mier þau Augu sem þig sia / Þu Jlmur Lijfsins og Sætleike / lat mig lukta ok jlma hinn Sætleika og fara epter Jlm þinna Smyrsla / Lækna þu Tungu mijns hiarta / so ad hun kunne ad þinna og smacka / huörsu mikell

og

og margfalldur sie sa Sætleike huörn þu hefur fyrer hugad þeim sem fullkomner eru i Ást ok elsku þine/Gieff mier þad Hiarta sem vm þig hugar/þad Hugskot sem þig elskar/þad Sinne sem a þig minnest þa Skynseme sem þig yfer alla Hlute a stundar/og þig elskar/þu sem ert sialfur Kiærleikurenn.

Gud mitt Lyff/i huörium aller Hluter lifa/af huörium eg hef þad eg er lifande ok an huörs eg er daudur: Þu ert mitt Lyff fyrer huörn eg verd til Lyffsins vppuaktur og an huörs eg fyrerferst. Oh/ agiætt Lyff/af huörju eg gled mig/og an huörs eg er ei annad enn Sorg og Angist/ Mitt lifanda Lyff/mitt lystelegt Lyff/og mitt allra elskulegasta Lyff. Seig þu mier/Hu ar ertu? Hvar skal eg finna þig? so ad eg mætte minka i mier/enn vaxa og proast i þier/og skeika ecke. Vertu nalægr i mynu Hugskore/i mynu Hiarta/i mynū Munne i mynum Eyrum/og vertu mier nalægur med þinne Hialp/þuiad eg er siukur af Elsku/og hlyt ad deya ef eg hef þig ecke hia mier. Enn ef eg hyra vm þig/ok hef þig i Hiartanu/þa er eins og eg sie af Dauda vppuaktur.

Þannen er nu himneskt Lyff christinna Manna/ein sæt Kynning Guds/og citt Lios i peirra Hiörtum

Hiörtum/og Vellyſting og Sxla j þeirra Salum og Fögnudur og Glede j þeirra Hugſkotum. Og er ſlyk ein Kynning sem yþergeingur allan Verz alldar Vyſdom og Kunnattu /Specke/ Liſt og Lærdom allra viſinda Manna j Heimenum/Pad er ein Kynning Guds ſætlegrar Aſtar og Elſku og ein Hiartnæm brennande Aſtgiœen Girnd til Guds/Þegar riettruadur Madur giepur byþa lar ſig med Salu og Lykama og aþhender ſig j Guds Hendur/og hefur j hönum alla ſyna Kyſt og Glede/Tru og Trauſt/ Aſt og Girnd/eñ j öngu öðru hier j Heime/huörſu agiœtt þagurt og prydelegt sem þad kann ad vera. Soddan Kynning og ſlyk brennande Aſtargirnd til Guds hun höndlar hann/tekur hann j sitt Hiarta/og eignaſt hann/sem er einn eilyþur Gud og þo þrennur j Perſonunum/huörium eckert er œdra/ betra nie hiartanlegra a Himne nie a Jördu.

III Xtu kemur hin þridia Spurning/sem er/ Af þui ad Gud Fader med sinum eingietnum Syne og heilögum Anda hefur so vingiarnlega og hiartanlega Samteinging bundeb vid mig/og elſkar mig þramar. eñ nöckur Brwdgume kann ad elſka syna Brwdur/ edur Faderen sitt Barn og Afkuœme/og þramar enn nöckur Madur kann annan ad elſka a Jördunne. Þa vil eg vita/huörsu nakomen er mier þesse Samteinging? Huad vyd dt og breidt tekur hun? Er þad nöckud soddan Eining eda Samteinging j einum Anda/ so sem þa marger Borgarmenn eru eitt/eda so sem þa Gudleg Kion Madur og Kuña ern epter Guds Skickan einn Lykame/eitt Hollb og Blod?

Andsuar

Andsuar. Þu skallt vita mijn Sal/ Ad þesse himnesk Samteinging / þar Gud er bunden og samteingdur vid synu vtualda/hun er myklu, adre og diupare og dyrmætare enn nockur önnur Samteinging vera kann a medal Eudlegra Hiona/ Þuiad vor Samteinging vid Gud/hun horfer ad Mutuam Immigrationem et Inhabitationem, Þad er ad skilia/Ad huört byrer sig sie med ödru bygge og bwe j ödru/So ad byrer Ast og Elsku synu sem Gud hefur til vor/og byrer þa Elsku sem vier aptur a mote höfum til hans/lætur oss vera synu Eign og Eigendom/ giörer oss Hlutaktara sinnar guddomlegrar Natturu/byr og bygger j oss og lætur oss þar aptur a mote vera j sier So ad vier höfum j Gude vorum Endurlausnara og Frelsara vorn Fögnud vora Glede og Vnadsemd vora Sælu og Velferd vora Lyst og Fiornd/og höfum og höllum hann byrer vera einka Huggun Hiartans/ sem med oss byr/ vörn einka Krapt og eilyfa Velferd/so vier segium til hans sem Dauid sagde Psal. 73. Drotten þu Fögnudur mijns Hiarta/þu Krapta mijns Lyfs þu minn dyrdlegaste Fiesiodur/og hid allra Besta/ Þegar jeg veg þig/ þa hirde eg huörke vm Himen nie Jörd/ Og þo mitt Lyf og mijn Sal vanmegnest/ þa ertu þo alla tijma Gud mijn Hiartans Huggun og mitt Traust/ Psa. 73.

Tökum til Dæmis Fudræken Hion/ þeirra Lyfs og lifnad/ Þau hafa Hiartanlega Ast og elsku jnbyrdis/og vegna þeirrar astrykru Samvin

gingar

gingar eru þau eitt Holld eitt Blod og eitt hiarta og eitt Hugskot/ad þui þrateinu/ huórke kann ad vera j annars Hiarta/eda bua j annars Briosce/eda Lykama/Þo haþa þau eþ þeirre Sambud synna Lyst og Glede/ so ad þeirra Liþnadur er Paradysar liþnadur, og halþt Himeryke/so ad seigia/Og j soddan Huse byr Gud og hans Engl: r/þuiad þeirra Hiuskapur og þeirra Hionaband Stiett og Liþnadur er ad mestu Himneskt Lyþ/ j huórtu ver Samteinging vid sialfā Gud verdur vppmalud þyrer oss/ Enn þo eru Hionenn ecke j þann mata eitt Holld / ad Madurenn kunne ad vera og bua j Kuinnunar Hiartz/eda Kunnan j Mannsins Hollde/helldur er þad meint vm þeirra Ast og Elsku jnnbyrdis/ So ad j Haska seminne og Daudans Neyd/þa munde Gudhrædur madur giarnan giefa sitt Hiarta vt þyrer synna duglega eigen Konu/eþ þad være hönum mögulegt/og eþ hann kynne nockud med þui mote vt ad rietta.

Enn med þad eilyþa himneska Lyfed/og vort Sambād eda Samlag og Sambiod og Eining vid Gud almattugan/ þa geingur ödru vys til/ og med einum ödrum/Dasamlegum og astsamlegum Hætte/Ja/ Þushund sinnum astsamlegra og stödugra/þar Gud er ecke alleinasta med oss og hia oss/og vier erum ecke ad eins med Gude og hia Gude/helldur kiemur Gud j vor Hiörtu/og er j oss med synum Syne og heilögū Anda / og vier erum j Gude/og hans Syne/og höfūd vort Lyf og Hæmele j hönum/ so sa Gudhræddi ma med rettu seigia/Gud er j mier/og eg er j Gude

mijnum Drottne og Endurlausnara:

Soddan dasamlegt Samlag/og tyrdarsamleg og Fagnadarfull Samteinging er a mille Guds og hins riettruada og Gudhraedda / ad sa hæste Gud eilyfur Fader/ asamt synum Syne og heilögum Anda/af brennande Hiartans Ast og Elsku til Mannsins/ tienur j Ordenu/og med Ordenu og tyrer Ordeds(þegar það verdur af riettruudu Hiarta heyrt og medteked) jnn j Mannsins Hiarta/og tekur það ad sier til eignar/ og fyller Mannsins Sal med Fögnude Lyse og Liose/ og so nakuæmlega eignast hann Mannsins Hiarta og Sal og alla samteingda Lidu og Lime/ ad hann veit og hefur tölu a Hærum vors Höfuds so ad vier erum j Salu og Lykama hans Muster/ hans Bwstadur og eigen Eign og Herberge.

Hier a mote þa er öll mijn Astundan þesse ad hugleida og taka vara vppa/ husrnen eda vm husin Veg ad Eud vilie so vingiarnlega mig na lægast/og koma jnn til mijn/So ad eg sie verdugen ad mæta hönum/og taka hann j nn j mitt Sal ar hws og Herberge/Enn það skiedur med þessu mote þegar eg elska hans Ord/ og hef það japn an j mijnum Munne og j mijnu Hiarta/Og j þessu hans Orde medt eR eg og höndla sialfann Guds Son sem vid mig talar/þar mz Föduren og helgu Anda/huer ed af Födur og Syne er þramgangande/og verdur yfer ossvthelltur. Med soddan more medtekur sa Gudhraedde til syn sialfan Gud/ þinnur og þormerier so med sialfu sier Malæged Guds. Nadar/ Samuiskunnar Frid og Fögnud/ huggun / Saluhialpena og eilyft. Lyf. Snögt

ad

ad seigia/allt Gott sem ad er og kallast Guds Ryke/huórt ad sa riettruade med stódugre hugleidingu og Geymslu Guds Ords til syn/ og ad sier/og j sig tekur/so ad Gud verdur med hónum og j hónum med óllum synum himneskum Gædū og Gaafum/ og hann j Gude med Salu og Lyksama/og óllu þui sem hann hefur.

Hier gilldur/ og hier er ecke annad enn Ast og Elska a þerdū a badar sydur/Ap hiartās Ast og Elsku dregur Gud mig ad sier med synu Orde/synum Anda og Krapte/so sem hann seigier hia Spamannenum Jerem. 31. Jeg hef alla Tyma elskad þig/þar fyrer hef eg teked þig ad mier af skiærre Miskunseme. Þar a mote þegar eg heyre Rædd hans Orda/þa nælé eg so med Fagnade/ sem þar stendur j Lopttu ade Salomonis/3. Þar finn eg þann sem mina Sal elskar/ Eg held hónum/ og jeg vil ecke sleppa hónum. Item/ 6. Cap. Min Vinur er minn/og eg er hans.

Med þessum hætte samteinger samladar og bindur Gud sig vid oss/ad hann byr og byggier med oss og j oss/Vier lyka aptur a mote erū hans Heimile og Bustadur Mustere og Herberge. Soddan Hiartanleg astudleg brennande Samteinging og Eining kann alldrei ad vera a mille Manns og Konu j heilögu Hiuskaparbande / ecke a mille Forelldra og Barna/ecke a mille Syskina ecke a mille nøckurs Brwdguma og Brwdur / vid þau giete med nøckrum Mætte eda Krapte þa rasd huórt j annars Hiarta/eignast þad og bue d

þar so sem j sinu Mustere og Herberge og Heim cle so sem hier skiedur/og so sem þessum Leynd/ ar dome er hattad þess eilyþa Lyþsins.

Ad auk þessa/þa er enn önnur sterk og stad þöst Samteinging j einum Lykama a mille Lyk amans og Salarennar. Þetta tuent sem er Lyk amen og Salen eru ein Persona/einn Madur sem hefur Lyþ og Hræring af Salunne/so leinge sem hun er j Lykamanum/Enn soddan Lyþ er ecke j nöckurn mata samantakanda eda jafnanda vid þad himneska Lyfed/sem nu er sagt/og vm hus rt S. Pall talar til/ Gal. 2. þar hann seiger/ Eg life/enn þo ecke eg/ helldur lifer Guds Sonur j mier/og fyr og bygger j mier/ a samt med Fodurnum og heilögum Anda: Slykt Lyþ riettruadrar Salar er Hiartans glede og Fögnudur og Kraptur heilags Anda. Sodd ann himneskt Lyþ giefur og giörer þan riettru ada sterkan þrymodugan Hugdiarfan(huad eckert jardneskt Lyþ kan ad giefa nie giöra)so ad han kann ad yperuinna Heimen/ og þæra Fiöllen ur stad/vtreka Diöfulen/og j Naþne Drottens ad sla og fella syna Ovine/ og giöre stor Dasemdar verk/Sa Madur sem so er/hrædest huörke Daud an nie Helvytis Magt/helldur spottar han Dau dan/ Diöfulen Helvyte/allan Heimen/ alla syna Ovine og seiger/Tradz þier Daude / Tradz þier Helvyte/ Tradz öllum obreinu Ond um og griinum Ovinum/ad þeir giete tek ed Lyfed af mier: Vered Jllmannleger og þlyed þo/ Esa. 9. Og so sem : S. Pall

seiger

seiger / 1. Cor. 15. Daude / huar er þinn Broddur ? Helusyte huar er þinn Sigur ? Og / Psal. 71. I Krapte Drottens Drottins geing eg þrauñ.

Sized hier Börn Liossens / huad sterka þrij meduga Greyste / huilyka Krapt og Greyste þad himneska Lyfed giefur og verkar j Manñenum. Og Guds Sonur hann leysser oss / vier sem erum hans / eg hann sem byr j vorum Hiörtum þyrer Truna / og j oss lifer / hann leysser oss ecke ad eins helldur bydur hann oss ad þacka og glediast af Hiarta vegna þess himneska Lyfsins / þuiad þad eilyfa Lyfed (sem hingad til er vmtalad) er da samlega god / dasamlega huggunarsamleg / dasamlega heilsusamleg Kyñing þess eilyfa saña Guds og hans eingietens Sonar / þyrer huörja vier erū vpteiknader a hans Höndum / og vppskrifader j Himnenum. Og vm þetta tuent / sem er / ad vor Nöfn sie skrifud hia Gudi / og ad eilyft Lyf sie lomed j Kyñingu hans Naþns / talar hañ seigandi / Luc. 10. Verid glader / ad ydar Nöfn eru skrifud a Himnum / Og hia Jerem. 9 seiger Gud / Sa Visse skal ecke brosa sier af sinne Speke / og ei helldur sa sterke af sijnum sterkleika / sa Ryke brose sier ecke af sijnum Rykdome / helldur so / huör sem sier vill brosa / sa brose sier af þui / ad hañ veit og mier / ad þecker mig (seiger Drotten)

Par þyrer seiger riettchristen Madur so / Farbuet þu Heimur med þinn stolltan Metnad þar þu med allt þitt Augnagaman / nz Holldsins

Girnder og Vellystingar/og med allan þín Metnad/Far burt med alla þyna Visku Spekt og allan þín Rikdom/hvör einskis er verdur hia sannre Guds Kyndingu. Drotten hefur ongua Lyst a styrkleika Hestsins/og ecke þokkan a nockurs Manns Beinum/Psam. 147. Helldur hefur hann lyst a þeim sem þeckia hann i sannleika/og vona vppa hans Giæsku/og hyxa vm hans Ord/so hann bue og bygge i þeim. Par þyrer vil eg hrosa mier af Gude og hans Orde/og af þui ad hann lætur mig vita syna heimuglega Visku. Par þyrer mxle eg so vid Sal myna/Mijn Sal loffa þu Drottenn/og loffe hans Nafn allt þad med mier er/Loffa þu Drotten mijn Sal/og gleym ecke þui goda sem hann hefur giört þier/ Psalm: 103.

Pridie Capitule.

Omnia propter Hominem, Homo autem propter Deum Verbum ad Vitam æternam creatus.

Hier seigest/ Huörsu ad Guds Sonur hefur skapad Enginana og allan Heimen vegna Manns sins/ enn Mannen sinna vegna/til ad eignast ei lyfft Lyf.

HVAD skalltu vita mijn Sal og þrauñ ueiges vel merkia/ Ad til slyks Edlalyfs Himerykis/ erum vier ecke af oss sialfum til skapader eda duganleger ordner/Helldur erum vier þar til skapader af Gude/so sem skrifad stend

ur/

ur/ Sap. 2. Gud hefur Mannen skapad til eilifs Lifs. Item/Psal. 100. Vited/ad Gud Drotten er sa sem oss hefur giört (en ecke vier sialfer) sier til Folks/og til Sauda sins Haglendis. Og med thui ad vier erum af Gude skapader til eilifs Lifs/so skalltu nytt Sal par af taka eina stadfasta og obrigdanlega beuysing/ Adfyrer Sköpunena/i sinu heimuglegu guddoms Rade/pa hefr Gud ecke hatad oss og ecke af sinu tilsettu rade fyrerhugad oss til Dauda og eilifrar Fyrerdæmningar/heldr til eilifs Lifs/so sem Ritningen vottar/ Sap. 11. Du Drotten elskar allt pad sem til er/og ei hatar pu nockud af thui pu hefur giört/thuiad pu hefur sannlega pad ecke neitt giört sem pu hefur hatur til.

Vm slykt Astarpel Guds Almattugs til vor stendur alluyda skrifad i heilagre Ritningu. Kan Modoren ad gleyma sinne Barnkind/ so hun siae ecke aumur a Afkuæme sins Lifs? Og po hun giöre pad/ pa vil eg po alldrei gleyma pier/segier Gud almattugur/Esa. 49. Huad er huggunarsamlegra og hiartanlegra en Födur Nafn og Modur? Og huilykt ad sie astarpel gudlegra Foreldra til sina Barna/pad skynia og pina goder Forelldrar/par fyrer giefur Gud sier petta Födurs Nafn/so sem par stendur/Esa. 64. Drotten pu ert vor Fader: Og i Psal: 82: segier Dauid. Jeg sagda pier erud Guder/ok aller saman Sy-

ner hins Hæsta.

Og med þui ad Gud er sialfr Kiærleikuren og vor elskanlegur eilyfur Gud og Fader/ þa hefur hann Mannen skapad/ecke til annars enn eilyfs Lyfs/Og þar hefur hönum eckert geinged til annad enn eilyfur astgroen Hiartans Kiærleikur og elska til sinnar Sielepnu. Enn nu skulu þier Liossens Börn þa ad heyra hid einfalldlegasta/huörnen til hefur geinged vm Mannsins Sköpun/Hvad eg vil þramm setia j eirne Epter lyfingu.

I fyrstu kienner oss Natturan og sa Kiærleike sem Gud hefur skapad og jnplantad j mannlega Natturu/ad adur enn þad Fader og Moder ala Börnen/þa huxa þau vm allt þad sem naudsynlegt er handa Börnunum/huar med þau j lio se lata sitt Fodurlegt Hiarta og þorsorgan. Fuglarner til bwa Hreidren/adur enn þad þeir verpa Eggiönum og vtfleckia þm. Stormegtugur Kongur sem sier vill Konfangs leita og eiga Börn og Erfingia/hann vppbygger fyrst Kpnungleg Hws og prydelegar Haller þar sem hans Börn skule seirna meir bwa/og huxar vm allt þad sem þeim til Eagns Sæmdar og Nytsemdar þiena kann. Hann tekur og eirnen til syn Hirdmenn og Pienara/og vtuelur þa af vppörstum ættum sem eru Hertugar Greifar/ Riddarar Herramenn/ og adrer velborner Hofgards Pionar/ad þeir ecke ad eins skule veita Konge skylduga Hlydne/ og tilheyrelegan Heidur/helldur ad þeir lyka eirnen hans vegna skule taka vara vppa oborna Erfingium/og vera þeim til geymslu Verndar og Styrks og

ts og allrar þionuſtu.

So hefur Gud eilyfur Fader og Kongur allra giört adur enn hann ſkapade þau Adam og Euu epter ſinne Mynd/þa hefur hann þyrer þrã til bued og ſkapad tuſþalldar Skiepnur oſſ Mannanna Sonum til heidarlegrar Nytſemdar og til gagns og goda og Sæmdar/ ſem er þyrſt þennan þagurlega þorprydelega Heim/ſo ſem eiñ Konungslegan Sal eda Hofgard/ öllu Mannkyn enu til Bwſtadar og Atſeturs/Par næſt heilaga Engla/þa himneſka Höfdingia/ſialfum Drottne alls herar hellſt og þremſt til eilyfrar Lofgiörd ar og þionuſtu og dyrkunar/ þar med og eirnenn oſſ Mönnunum til verndar og vardveitſlu og all rar Velferdar og Sambwdar.

Og med þeſſum hætte eru þriggia handaſla gs Skiepnur j Vphafe ſkapadar / Sem er Engl arner/ Heimuren og Mañſkian/Fyrſt Englar ner og Heimuren/ad ſyduſtu Maduren. Heidner Spekingar ſem kolluduſt Stoici hafa ſo mællt. Omnia propter Hominem,Homo autem propt er Deum conditus/ Pad er/Aller Hluter eru ſkapader vegna Mannſins/enn Maduren vegna ſialfs Guds/ hönum til Dyrdar og Lofs. Petta er rietta mællt/og er ſamhlioda vid Guds Ord.

Ad ryſu hefur Gud alla Hlute ſkapad oſſ til goda/enn oſſ hefur hann tilreidt ſier ſialfum til Dyrdar. Og petta hefur hann giört þyrer ſinn eingeten Son/ þa eilyfu SpÆKena/ſo ſem ſkrifad ſtendur/J Vpphafe var Ord (Verbum, Logos, Ratio, ſu eilyfa Speken og Viſkan Fodurſins hun var j Vpphafe) og

þad Ord var hia Gude/og Gud var þad Ord/þad sama var j vpphaȝe hia Gude Aller hluter eru þyrer þad giörder/ og an þess er eckert giört/þad sin giört er/ Joh 1 Item/ Fyrer hann er allt skapad/huad a himnum og a Jördunne er/ þad synelega og osynelega/ bæde Thronarner og höfdingskapar Völlden/herrastietternar og Øfvervöllden/Colo. 1. Item/han hefur Jordena giört þyrer sin Krapt/ t heims kringluna tilreidt þyrer sijna Speke/ t himenen vtbreidt mz sijnum Skilninge/Jerem: 10. 51. Item/Drotten hefur Jördena þyrer sijna Speke grunduallad/ t þyrer sitt Rad tilreidt himnana. Fyrer sijna Speke hefur hann j sundur greint Vnderdiupen/og giört Skyen driupande aȝ Döggu/ Prouerb. 3: Vier erum hans handa verk/ skapader j Jesu Christo til godra Verka/ Ephes. 2.

Hier heyrer þu myn Sal/ ad aller hluter eru giörder og skapader þyrer Guds Son(sem ad er eilyfr ORD eilyfr Speke og Viska þess almatt uga eilyfa Födurs) sem er þesse vyd Verölld og aller himnesker Thronar/ höfdingskaparner/ herrastetternar og Øfveröllden/þad eru heilag er Englar/hans stormegtugu Pienarar/og herskarar/og ad sydustu Madurenn og Mannkyned/ Sköpun Englana og heimsins hefur geinged vn þau/enn ad sydustu hefur hann tilreidt Manen.

Vm allar þessar þriggia handa Skiepnur/

vil

vil eg hier stuttlega tala: J fyrstu(so miked sm̃ þenman Heim ahræret) þa helld eg þetta Ord Heimur merke þa myklu og vijdu Bygging Himens og Jardar j huórre vier lifu/ og huória vier siaum og skodum vpp yser oss og allt j kringũ oss. Þad er allt Verk hins almattuga Guds/ og er kringlott eður bóllott Rotundum Opificium og Smijde tilreidt og bued handa Adam og óllu hans Epterkomendum. Þuiod hia Heimenum ad reikna/ eru aller Adams Nidiar so sem Gest er/enn Heimuren og óll þesse hin myklu bóllott ta Bygging himens og Jardar er so sem ein stor Konungleg Hóll/ soddan Giestum af Gude giefen til ad bua a. Þar fyrer mæler Moyses so Ad Gud hafe Solena Tungled Stiornurnar og allan Her Himensens sett og skickad óllum Þiodum vnder Himnenum/ Deut. 4. og boded Mónnum ad fiólgast og vppfylla Jórdena og leggia hana vnder sig/og Drottna yfer óllum Kuikendum/ Genes. 1. 2.

Huad Gude hefur nu geinged til slijks Verks er ecke annad enn hans mykla Giafka/ og Fódurleg Ast til Mannkynsins/ til þess ad lata oss þeckia sig / og leida og locka oss so þar med til ad elska sig þar aptr a mote/so sm̃ S. Augustinus mióg merkelega talar vm þta/og seiger so/ Himenenn og Jórden/og allt þad sem þar inne er/kallar til mijn allstadar og a allar Sijdur/ og seiger til allra Manna/ Ad þeir skule elska Gud/ so eingen hafe nockra Afsókun: Himenenn seiger/ Sia þu eg lysi

þier

þier med Solunne/Tunglenu ⁊ med Stiörnunum/Jeg sundur greine Tyma Dags og Nætur/Ars og Manadar/ so þier sydur leidest hid sama/ Jeg gieb Dögg og Regn og Vedrattu goda a synum Tyma / huad þyrer sig epter þinne Lyst. Lopted seiger so sia þu/Jeg gieb hier Anda so þu kaþner ecke/Jeg sende allskyns Fugla þier til Atvinnu og Fædu/ Jeg gieb Vind og Jardar ennar Groda/ so ad hann þier til Gagns kome. Vatned seiger/ Sia þu jeg slöckue þinn Þosta/jeg endurnære þyna Sal/ jeg gieb Landenu vökua ⁊ giöre þad þrioſamt og gieb allskyns Fiska. Jörden bropar vpp og seiger/Sia þu Madur/ huad hæleitlega þinn Gud elskar þig/ sem mig hefur skapad þinna vegna / ad eg skylde þiona þier / so þu þioner hönum aptur a mote og elsker hann af öllu hiarta. Þar þyrer sia til þu kannest vid Ast og Elsku þyns Guds/og hans Hæleitar Velgiörder/ og ad þu veiter hönum þar aptur a mote skylduga hlydne/ skylduga Ast og Elsku af öllu hiarta/allre þinne Sal ⁊ af öllum þynum Kröptum/so hann meige eilyþlega hlyþa j þier og þu j hönum.

Vm Engla Guds er þad ad seigia/ad þeir eru lyka eirnen Guds Handaverk og hans Skepnu af engum veralldlegu Epne skapader/Heldr eru þeir

þeir Andar/og hafa andlega Essentiam og Veru /huller Hyggenda og Skynsemdar/hafande storan Kraft og Styrkleik/ þeirra er miög mikell fiöl de/og þeim himneskū Kesptum er skipt j Thro na Höfdingia stietter/ Herradæme og Yfervallds og eru setter til þess/ad þeir þyrst og þremst so sem himnesker Höfdingiar og Vardhallds menn eilyflega lofe tilbidie og heidre þad allra heilag asta Guds Nafn/og þione hönum/ og vtriette hans Erende/þar næst og lyka/ ad þeir vegna Guds sie mannlegu Kyne og Erfingium Salu hialparenner þionustusamer Andar/verande þa og vardueite/eg sie j Kringū þa/og giæte þeirra a þeirra Vegum/og bere þa a sinum Höndum/ huörs vegna Gud helldur Rad og Samtal vid þa/so sem ad skrifad stendur/ Dan. 4. ad so hafe vered alyktad j Rade Vardhallds manna þad er Englanna.

Vm þetta skrifar so sa Lærefader Dionysius. Englarner aller saman bæde þeir sem stiorna/og hiner sem hlyda/hafa Gagnleg Embætte/ þau ed abræra Himenenn/og þau Mal sem vtriettast eiga vid manna ana vegna. Chrysostomus seiger so.

Englarner eru Dionar Guds Sonar/ ok verda opt vtsender vorra vegna/ ok vtrietta sina þionustu oss til hialpar. Og en skrifar Augustinus/ Dad er vyst ad Englarner styra Solunne Tunglenu og Stiornunum so og lyka Vindenum Regne Hagle

Reidar

Reidar þrumum oz Loptenn og allre Veðr rattu epter Guds asettum Vilia. Og enn seiger Augustinus j sörū Stad/ Miñ Gud þu giörer þar ad auk þijna Engla ad Vindc minna vegna/ og vepur bisþalad þeim ad giæta mīn a mijnum Vegum/ so ad eg meide ecke Fœrur mina a Steine.

Aþ þessu sīm nu er stuttlega talad vm Heim enn og vm Englana/þa er augliost huár þyrer Gud hepur þessar Skiepnur Heimenn og Englena þyrerþram skapad/adur en hann tok til ad skapa Mannen/Sem er/ Heimen hepur hañ þyrst skapad/tilreidt og bued handa Mannenum/so sīm annad Konunglegt Hws Höll og Herbærge Mañ enum til Abylis og Adseturs/Enn Englana hepur hann skickad Mönnum til hetlsusamlegrar Sambwdar og Samueru/til ad giæta peirra a öllum peirra Vegum. Og so sem þessar tuær eda tuennar Skiepnur eru med tueñu more/Su eina xerallaleg syneleg sem er Heimuren/Aunur andleg/osyneleg sem eru Einlgarner/So er Madur en aþ tueimur Hlutum skapadur og samsettur aþ Holde og Blode sem er aþ Jördunne/og aþ Salunne/sem er ein andleg osyneleg Vera. Epter er Holldenu er Maduren skylldur Heimenum/ enn epter Salunne er hann lykur Englönum. Være ecke Salen/þa munade eckert a mille Mañ sins og annara skynlausra Skiepna/Og være ecke Lykanen þa være Salen Englunum lyktust/ so sem þad ma vel seigast ad Maduren sie halfur skapadur epter Englunum / enn halfur epter Heimenum

Heimenum/og ma þui vel nefnaſt/Semiangelus et Seminundus, Þuiad ad halfu Leite er hañ Eingell/enn ad halfu er hann Partur af þeſſe um Heime.

Hier ad auk ber oſſ ad hugleida þa ſierlegu tu Orſok/huörs vegna og huar til Gud hefur oſſ ſkapad. Enn huad Gude hefr geinged til þeſſ fyrſt i Vpphafe ad ſkapa Mannen/þa er eckert annad enn hans omælanlegur Kiærleike / Þeſſa ſtoru og megtugu Bygging Himens og Jardar/ hefur hann af þödurlegum Kiærleika til bwed handa Mañenum/ſo ſem eiñ konunglegan Sal og Herragard/ad bua i og ad hafa þar ſitt adſetur. Af þödurlegum Aſtar Kiærleika hefur hann ſkapad þa himneſku Anda og Eingla/oſſ til þio nuſtu/og ad gixta vor. So og hefur hañ af þöd urlegre Aſt og Elſku ecke ſkapad oſſ til nöckurs annars enn ad elſka ſig/og ecke til annars Lyfs enn til eilyfs Lyfs og eilyfs Kiærleika/ ſo ad Gud ſkylde twa med oſſ og i oſſ og öll heilög Þrenning/ eins og i ſynu Muſtere og Herberge/ ſo ad hañ mætte i oſſ hallda ſinn eilyfa Huyldar Dag.

Fiorde Capitule.

Homo Animal Rationale et ad Dei Imaginem Creatus, Vt Deum Verbum, et cum Deo Verbo Patrem, Spiritumque Sanctum ad Vitam æternam poſſideret.

Vm Manſins Sköpun epter Guds Mynd þad hann ſkylde vera Muſtere Guds Sonar/

og

og allrar heilagrar Þrenningar/ til þess ad eign ast eilyfft Lyf.

Hvörsu Ovmrædelega stor og mikel Dyrd er þad/ ad su haleita Guddomlega Maiestat/ sem næstnest Gud Fader/ Gud Sonur/Gud Heilagur Ande/sem er sialfur Kiærleikurenn/og eckert annad enn sialf Gleden/sialft Lyfed/ sialf Sælan og Sáluhialpen/ hann hefr Lyst ad vera hia Mannanna sonum og bwa j þm med allre sinne Gixsku og med ryklum Stod gud domlegrar Astar og Elsku. Þar a mote eru vor Hiörtu miög miog og opmiög þraung og lytel/ ad taka vid soddan Dyrd og verda heimar niot ande/Ad sa eilyfe oendanlege Gud Fader Sonur og heilagur Ande skule bwa og byggia hia oss og med oss/þad þo er a mote vorre Skynseme/ sem so huxar/ Eg er Moldd og Aska/og ein lyte rl audvirdeleg Skiepna/ eñ Gud er omælanlegr oendanlegur/ Huörnen kann eg lytill Molldar auke ad verda Hluttakande hans Natturu? huör nen þar Gud almattugur byred j mynu Hiarta og lytille Salu? Þannen huxar Mannleg Skynseme.

Enn þu Sal myn skallt vm þennan Leynd ardom ecke taka Rad eda Vnderuysan hia þinne Skynseme/Helldur merk huad Guds Ord seiger þier/ þa muntu læra ad skilia þennan Leyndar dom riettelega.

Þad er vyst og satt/ Vxre Gud med mælan legre Stærd/ so sem er Loptred eda Himeneñ/og være hans Essentia so ad hun hefde oendanlegt

Rum

Rwm/ þa er ecke mögulegt ad vier Mannamn
Syner yrdum Hlutakarar hans Natturu/ eda
ad hann skyllde vera j oss eda vorum Hiörtum/
Þuiad aller þeir Hluter sem aþ nöckru eru skap
ader og giörder/ þeir haþa preiþanlega Maling
og Leingd og Breidd/Dypt og Hæd/þr hapa Vt
ett og Tölu so sem Ritningen vottar/ Sap. 11.
So er ömögulegt ad ein Nyt take x. eda xii.
Tunnur/Ömögulegt ad hundrad Tunnur Miöls
gange eda komest j eitt Fiordungs Kier/ Ömögu
legt/ ad nöckur yþerspanne vm þad sem er marg
ra Milna breitt og langt. Enn þegar talad er
vm þa Hlute/sem ecke eru aþ Veralldlegre Matc
ria og Epne giörder/ sem eru Andleger/ þa ma
Geometria og öll Mæle Kunnatta vikia/ Þar
er huörke ad huxa vm Hæd nie Dypt / Vögst eda
Vydd/Vigt eda Mæler/þad hepur annan Mata
og aþ þui tage kann margt ad vera j eins Mans
Lykama/og þarþ eckert Rwm ad haþa. Til dæ
mis/Sa einasta einn Madur vm huörn skriþad
stendur Luc. 2. var seten aþ heillre Legion/
j hönum voru 6000. Ohreiner Andar. Og j
Samsone var Þusund Manna Aþl/ þo vard sa
aume Madur/ sem aþ so mörgum jllum Aund
um seten var ecke vm Fingurs nnn storre enn
adur/Ecke helldur vard Samson storre nie þyck
re aþ Þusund Manna Aple / enn adrer Menn.

So skalltu huxa vm þa eendanlegu og emal
anlegu Vern Guddomsins. Þuiad Gud er engen
skapadur Hlutur/ ecke er hann Lopt nie Vindur
eda nöckud slykt sem skapad er/ þad sig vtbreider
og þenur/og hepur Rwm eda Plats nöckurstader

helldur er hann su allra hæsta og haleitasta Dygden sialf sem kallast Kiærleikur/Par fyrer heßir hann eckert Rwm/enn er saint oendanlegr omælanlegur æ eilyßum Kraptc/eilyßu Almætte/eilyßre Myskun og öllū guddomlegum Dygdū.

Og med þui Gud er omælanlegur/ haßande þo huörke Dypt nie Hæd/Leingd nie Breidd/ Helldur er hann ein andleg og omælanleg omætanleg VERA haßande huörke Rwm/ Vöxt nie Stærd nie veralldlega Mæling/ þa verdur hier med openberlega kunnugt giört og augliost/ ad hann kann vel ad bwa og vera j sjnum Skiepnum/so ad huörke skierder þad nie minkar hans oendanlega omælanlega Veru/so ad þo Gud se omælanlegur oendanlegur/þa kann hann þo ad bwa j Mannaßa Sonum sem eru lytler og mætanleger.

Nu byr Gud ecke/nie helldur er hann j öllū Skiepnum/helldur alleina j þeim sem skapadar eru epter hans Mynd/ og huörtar hann heßur sier lykar giört/þar vill hann vera/ so sem einn Lærefader ad nafne Prosper heßur sagt/Lykking Guds samteinger oss vid hann/enn hvar hans Lykking er ecke/þar er og ecke helldur Gud/J þessare Meiningu talar Dauid Psalm. 42. Og 65/ Þar hann seiger sig þyste epter Gude/og hann hrosar hönum so sem lystelegre Fæda/ Psalm. 34. Og huörnen hann eige þessarar Fæda ad neyta og ad henne ad verda saddur/þad gießur hann ad skilia/ þar hann talar so vid Gud/ j 17. Psalm.

Jeg

Jeg mun verda saddur / þegar eg vppvak na epter þinne Mynd. Vm þetta skrifar þ lýka. S. Bernhardus riettelega seigande Nu veit eg huar Gude skal hiws tilbiwa / þuiad eckert hws þar hann teked / nema hans eigen Mynd / þar þyrer skulum vier hafa Kapp og astundan a þui / ad tilbiwa honum Mustere j sialfum oss:

Petta skulu þeir einfølldu athuga / ad Guds Mynd j oss hun er eínn Matre med huørium og þyrer huørn Gud er og byr j oss / og huar þyrer vier lifum guddomlegan himneskan Lyfnad. Huar þyrer vier skulum lata oss liggia magt a ad hugsa vel vm þar Greinar heilagrar Ritningar / sem hliooda vppa vora Skapun epter Guds Mynd og Lyking. Gud (seiger þun) skapade Mannen epter sinne Mynd / epter Guds Mynd skapade Gud hann. Genes. 1. Og j Bok Spekenmar / Cap. 2. stendur so / Gud skapade Mannen til eilifs Lifs / So ad hann skyllde verda slykur sem hann er. Vier vilium (sagde Gud) skapa Mannen epter vorre Mynd þ voru Bilæte. Gen. 1.

Blyfum hier vid / og hugum þar vm hued gledelegt þad er ad heyra / ad Gud hafe skapad Mannen epter sine Mynd / med þui slykt er ecke ad finna eda lesa vm nockra adra Skiepnu þ Heimenum. Solen er skiær / Tungled er fagurt / og Stiornurnar eru leiptrande / og allt er þ lysteleget fagur og prydelegt / enn huørge stendur ad

Gud hafe skapad þad epter sinne Mynd. Menn ala Börn og Afkuæme epter sinne Mynd/ og opt eru Börnen so lyk synum Forelldrum ad Menn seigia/ þau sie so lyk Födur eda Modur so sem þau være þad sialf/enn ecke helldur seigia Menn þau sie Guds mynd/eins og Ritningen seiger/ad Gud hafe Manen skapad epter sinne Mynd. Hier verd eg ordalaus/og þetta þæ eg ecke grundad/ hvilyk ad eru þesse Ord/ huörnen slykt hafe til geinged/huörnen þau eigi ad skiliast/ Huad Fud sie/og hvilyk ad sie þesse Guds Mynd.

Nu vel mgn Sal/ Jeg vil skyrlega seigia þier þad. Gud er Kiærleikur/ og hann er sa Kiærleikur sem oss elskar/og soddan Kiærleikur hann þrambemur af öllum Personum Guddomsins/þui heimter Gud af oss aptur á mote Ast og Kiærleika/so ad vier elskum hann af öllu Hiarta / af allre Sal/og öllum Kröptum. Soddan Kiærleikur og Elska til Guds Födurs og Sonarens og Heilags Anda/af öllu Hiarta/og af allre Sa lu og af öllum Kröptum/er su rietta Mynd og þad sanna Bylæte Gudz/sem Gud j Sköpunenne jnnrætte jnnplantade og Grodursette j Manns sins Natturu.

Og ad þetta verde enn nu liosara og skyrara þa er þad þrent sem soddan Guds Mynd tilheyrer og ahrærer/sem er.

1 Vtmaalan Heilagrar Prenningar.
2 Spegell Guddomlegrar Speke.
3 Og eigen Mynd Guddomlegrar Veru/ huad allt þrent sig hefur j Liose lated j Adam þyrer Falled/ þuiad a medan Adam elskade Gud af

öllu

öllu Hiarta allre Salu og aþ öllum Kröptum þa var hans Hiarta hans Sal og hans Kraptar eitt þagurlegt Maluerk og Mynd heilagrar Gud domlegrar Prenningar. Par næst var hans skyn samleg Sal/ Logos eda Ratio Humana/ so sem einn klar og skiær Speigell eingetens Guds Son ar. Og ad auk þessa alls/ þa var þesse hüs þull komlegur Kiærleike til Guds/ sem aþ öllu Hiar ta/ allre Salu/ öllum Kröptum þrañ kom/ hann var rietteleg Mynd Guddomlegrar Veru/ huör ad er og heiter einn eilyþur oendanlegur Kiær leikur. Skilur þu nu Sal mjn þessa þria Leynd ardoma. Og eþ þu skilur þa ecke enn nu / þa lærdu ad skilia þa og merkia aþ þessu sem epter þylger.

Fyrst lætur sig j liose j þessum bæduм sem er j Gude og Anda Mansins ein agiætleg Prenn ing/ so ad su mannlega Prenning hun er Mynd og Lyking þeirrar guddomlegu. Þuiad so sem j Guddomenum eru þriar personur/ Faderen / Sonurenn/ Og heilage Ande/ huörjar allar Mañ en elska med ovmrædelegum Kiærleika/ So byde Lögmaled Mannenum ad elska Gud aptur a mo te/ þyrst aþ öllu Hiarta/ þar næst aþ allre Salu og j þridia lage aþ öllum Kröptum. Þar þyrfe er nu j huörutueggiñ/ sem er j Gude/ og so Mañ eniñ ein Preñing. J Gude er Faderen/ Sonurenn og heilagur Ande. J Mañenum er Hiartad/ Salen/ og Kraptarner. Og huörtueggge þisse Leyndardomur hefur Grunduöll j Guds Orde/ sem er Prenning Guds og Prenning Mannsins. Gud elskar Mannen/ og hann vill þar j egen verda

elskadur af Mannenum/hvörn hann hefur skap ad epter sinne Mynd. Osselskar Gud Fader/ Gud Sonur og Gud heilagr Ande/so erum vier skylduger ad elska Gud par aptr i mote af öllu hiarta/allre Salu/og öllum vorum Kröptum.

Gud Fader hann er/ So sem Mannsins hiarta/so sem liosslega ma sia/par Gud sialfur seigest hafa födurlegt hiarta/ par hann so seiger/ Ose. 11. Skal eg ecke med riettu giöra Adamas af þier/ ? giöra þig eins og Zeboim ? Enn mitt hiarta er ödrumvis sinnad: Og hia Jerenia 3. Capitula/ seiger Gud so/ Eg vil giefa yd: hirder epter minu hiarta. Petta Fyddomsins hiarta er eilyfur Gud Fader. Enn Gud Sonuren(Corde natus ex Parentis) hann er so sem Salen i pessu hiartanu / hvör ed nefnest Sal Guds/ so sem Ritningen sseiger/ Jerem. 51. Drotten Zebaoth hefur svarad vid sinna Sal/ Eins stendur Amos/ 6: Enn Gud heilagur Ande hann er Krapturen/eda so sem Lyfs hiartans og Salarennar. Pegar eg nu nefne hiartad Salena og Krapta mannsins/so meina eg ecke par med þria Menn / helldur einn Mann/hvörnn petta þrent tilheyrer/eda i hvörjum petta þrent er hiartad Salen Kraptanner so er Gud Fader/ Gud Sonur og Gud heilagur Ande ecke vtan einn Gud. Og med þessum hartte er Mannsins Prenning eitt Maluerk/ Mynd og Lyking guddomlegrar Prenningar.

11 Par nast i ödru lage er Anima Rationalis Skilnings Sal Mannsins/hun hefur verid adur

enn

enn Adam þiell 'einn klar og þagur Speigell Guds Sonar / þuiad su Midpersonann j Gudz domenũ eingieten Sonr Gudz/verdr j Ritninguñe nefndur/ Logos, Verbum þad er/ Skynseme Skilningur / Viska/ Speke og Ord þess ei lijfa Fodurs / t Mynd eigenleg hans Veru Hebre. 1. og Coloss 1. nefnest hann eigen Mynd osynelegs Guds. Og j Bok Spekeñ ar/ 7. Cap. Verdur hann nefndur skiær Speigell guddomlegs Kraptar/ t ein Mynd hans Giæsku. J sama Mata verdur og þad j midiumne er j Þrenningu Mansins/ sem er Sal en/ kallad og nefndt af Natturu Spekingum/ Logos Humanus, Ratio Humana/ Þad er mannleg Skynseme/ skynsamleg Sal/ mannleg Vi ska/ sem med riettu er Auga og Speigell manns legs Hiarta/ og er ad nockru leite lyktur Logo Patris Aeterno / þad er / eilijfre Skynseme og Speke Fodursins,

Þuiad allar Hluter eru giorder fyrer Guds Son/ og an hans er eckert giort/ þad giort er/ Joh 1. Nu þo ad Himenen og Jorden/ og allt huad þar er jnne sie fyrer hann skapad/ og allar Hlut er standest j honum/ þa finnum vier þo eckert af skopudum Skiepnum/ ecke þau þogru Himens sins Lios eda Stiornur / ecke Fugla Loptsins/ nie Fiska Siafarens/ eda nockud af þerfættum Dyrum/ eda Auögstum Jardarennar/ ad þad sie skapad epter Mynd osynelegs Guds/ nema Man sins Sal/ Hun er alleina giord og mindud epter Bilæte og Lyking Guds Sonar/ og hun alleina

hefur Skyn og Skilning/þar þyrer er Solen med riettu og nefneſt Speigell Guds Sonar/ vys og þorſtandeg og Skynſemdar ryk Skiepna.

Þar naest er þ merkianda/ad lyta sem Tungled er Speigell Solarennar / og þær syna Birtu og sitt Skin af Solunne/ enn hefur af sialfu sier ongua Birtu/ nema þar sem Solen skyn a Tungled/ Enn þar sem Solen skyn ecke a þad/ þa er þad dimt og myrkt / Eins er Logos Humanus og Ratio humana/Þad er Mansins Salar viska og Skilningur/ einn Speigell (og Speculum Logu æterni/eilyfs Guds Sonar/eins og Tungled er Solarennar) þeirrar oendanlegu eilyfu Spekennar/sem er Guds Sonur/huer ad er su himneska Solen og Viskan / huadan Mansins Sal þær þad rietta Lios og samu Kynning a guddomlegre veru og hans vilia/og helldur hefe so þramt hun alytur þessa Solena alleina/og vyk ur huorge þra henne. Enn ef hun vykur þar j þra/og latur snua sier þra Guds Syne/þa missir hun alla syna Fegurd og Dyrd/og skilur ecke huad Guds er/helldur verdur hun full Myrkurs/ Hiar guda dyrkanar og Heidne/ þær holldlegt sinne/og verdur ecke odru vys sinnud enn holldlega/huad ecke er annad enn Fiandskapur þyrer Gude/Rom. 8. Enn huornen Manneskian hefur sier snued/ og er vikin þra Gude / þar vm verdur seirna þleira talad.

Nu ad eins vil eg setia huort j mote odru/ Logon, seu Verbum Dei Aeternum, increatum, Infinitum, et Logon Hominis in tempore factum, creatum et finitum, Þad er/þa eilyfu

Guds

Guds Skynseme og Speke vil eg samanbera vid mannlega Skynseme og Speke/og hugleida so mz storre Forundran/hiôrsu Gud hefur giôrt Mañ sins Skynsemd epter Mynd sjns Sonar/og skap ad hañ þar til/ad hann skylde vera sem Speig ell sjns eingetens Sonar/og haþa aþ hônum sjna himneska Visku/eins og Tungled hefur sjna Birtu aþ Solunne.

III Jþridia mata og sydasta/var med Mañenum þyrer Falled/pullkomlegur algiôrdur Kiærleike Guds/su rietta Mynd Guddomlegrar Veru so sem j Sionarglere. Þuiad adur er noglega bewisad/ad Gud j sinne Essentia og Veru er ecke annad enn Kiærleikur. Og sie nu Gud sialfur Kiærleikuren/og eckert annad enn einnsamall Kiærleikur/so sem Ritningen vottar/Þa þylger þad epter/ ad Mynd Guds med Mannenum þyr er Falled/hefur ecke vered annad enn su haleita Edladygd og Mannkostur/hiôr ed med einu Orde nefnest Charitas / þad er Kiærleikur. Merked þetta þier Bôrn Kiosins/Gud (seige eg) j sinne guddomlegre Essentia og Veru, er sialfur Kiærleikuren/þar þyrer hefur Mynd guddomlegrar Veru/j Adã þyrer Falled/ecke vered annad eñ pullkomen Kiærleike aptur a mote til Guds. Madur en hefr hapt Breñande Ast og Elsku til Guds j þñ Tyma/ og til Naungans. Og slyk pullkomen Elska jmbyrdis þramgangande aþ Mañenũ sô sinũ nôckrum skiærum Speigle/ j mote allra haleitasta Guds Andlite og Auglite/hefr þra sier gefed aptur a mote Birtu og Lioma/alyka sem ad ur var talad vm Tungled.

Sannleikur og Beuysing þessa Mals/ad Kiær leikuren sie su Mynd guddomlegrar Veru/epter huórre heilager Menn eru skapader/ ma takast og styrkiast bæde mz Lögmalenu og Euangelio. Þuiad Lögmaled er ein þull Auglysing og Vot tur Guds ovmbreytanlegrar Veru og hans vilia Og þegar vier granduarlega athugum og ypper uegum/ huórt ad sie þad hæsta og hellsta allra Bodordanna so vier kynnum þar ap ad skynia og læra huórnen Gud er j sinne Natturu/þa krefur og heimter Gud ap ossecketr Verk so þreklega so sem ad elska þullkomlega Gud og Naungan/ Matt, 19, 22, Deut 6, Leuit 19. et ct

J sama mata setur Euangelium þram fyrer vor Augu þennan sama oseiganlega Hiartans Kiærleika/sem Gud hefur synt og veitt oss j sjn um eingietnū Syne og heilögū Anda og amiñer oss þar fyrer ad elska Gud aptr a mote/seigande Latum oss elska hann/ þuiad hann hefur elskad oss/1. Joh. 4. Item/Siaed þuilyk ann Kiærleika Faderen hefur synt oss/so vier skylldū vera Guds Börn / 1. Joh. 3. Vier vissum og trudum þeim Kiærleika sem Gud hefur til vor. Gud er Kiærleik uren/og huór hann er j Kiærleikanum/sa er j Gude/ og Gud j hönum/ 1. Joh: 4. Kiærleikuren er ap Gude/ og huór sem hef ur Kiærleikan sa er ap Gude fæddur/ og hann þecker Gud. Ibidem. Elskanleger/ hefe Gud so elskad oss/þa eigum vier ad

elska

elska huer annan innbyrdis/ 1. Joh. 4.

Lyka eirnen giepur Guds Sonur oss lioste, ad skilia/ad Kiærleikuren skule vera vissulegt Audkenningar merke a synum Læresueinū/Joh. 13. Og. S. Pall skrifar/ ad annars Heims ep ter petta Lyf/pa skule Truen og Vonen hafa enda/enn Kiærleikurin skule vara og blyfa ad ei lyfu og hafa alldrei Enda/1. Cor. 13.

Nu fyrst ad Lögmalsins vppfylling er kom en j fullkomlegum Kiærleika til Guds og Naungans/og med þui ad Kiærleikuren er Audkenningar merke a Guds Börnum og Læresuein um Jesu Christi/og fyrst ad Truen og Vonenn hafa Enda/ Enn Kiærleikuren varer og blyfur eilyflega/so ad þad eilyfa Lyfed j Himerike er ecke vtan heilagur Kiærleike/ þestur og bunden og grundualladur a einum stadföstum Guds Kiærleika/so ad su heilaga Prenning/ sannur Gud/ aller Guds vtualder Englar og Menn/eru med Guds ovmædelegum Astar Kiærleika so sein mr ödrum elldlegū Mavruegg vmgirdter og geymder og þar j gien verdur Gud af þeim med fullkomenne Ast og elsku/af öllu Hiarta af allre Salu/ og af öllum Kröptum elskadur/ Þar fyrer ma þ j Samleika seigá/ad Mynd guddomlegrar Veru og Natturu j Börnum Liossins er ecke/ og eige kann hun ad vera annad/ eñ fullkomlegur Kiærleike til Guds og Naungans.

Enn ef þu Sal myn seiger so/Sie Guds Mynd j Mannenum ecke annad enn fullkomlegur Kiærleike vid Gud og Naungan/Huar blyfa þa hiner adrer Proprietates sem og eru eigenleg

Art

Art guddomlegrar Myndar/sem er rlett Kynn ing Guds/Greinleikur Hugrenninganna/samhliod an vors vilia vid Guds Vilia/Meinleysi/ Heilag leike og Algiörleike allra Mannkosta og Dygda Vyrkia nockud þssar Dygder þra Guds Mynd/eda verda þxr þar þra skildar / so ad þxr heyre þar ecke þramar til?

Nei/myn Sal/Þxr verda þar ecke vtelukt ar eda þra skildar/helldur eru þxr allar innepald ar og þolgnar j Kiærleikanum. Þuiad so sem Gud sialfur j sinne Essentia og Veru er sa Al mattuge og Gendanlege og Eilyfe Kiærleik uren sialfur/j huörium Kiærleika aller adrer guddomleger proprietates eru/ so sem j einum Hring innelukter og bundner/ sem er Guds oend anleg Speke/ Rettlæte/Sannleikur/Kraptur og Dyrd etct. Allyka eins er hattad vm Guds mynd i vtvöldum Mönnum/ og þann Kiærleika sem þr haþa til Guds og Naungās/Ad sa same Kiær leike hann innelyfur og hefur m3 sier sanna Guds Kynning/j Mansins Hugskote/lyka og eirnen sam hliodan vors vilia vid Guds vilia/og allar godi ar og gudlegar Dygder.

Þetta sannar heilög Ritning med liosum Ordum sem seiger/ad þeir einer sem Gud elska þr þeckie hañ/1. Joh. 4. Og ad þesse Bodord (Þu skallt ecke horast/ Þu skallt ecke stela Þu skallt ecke bera Fals vitne / Þu skallt ecke agirnast/Og eþ nockur eru þleire Bod ord)þa þelast þau j þessu einu Orde/ Þu skallt elska Naunga þinn so sem sialfann

þig

þig/Rom. 13. Og vm Kiærleikan talar S. Pall/ 1. Cor. 13. Ad hañ sie vingiarn legur/ þolenmodur/ hann vandlæte ecke/ hann giöre eckert illmannlega/hann hroke sier ecke vpp/hann leite ecke þess sem hña er/ hann verde ecke til ills egndur / hann asstunde ecke ad giöra skada/ hann gledieſt ecke þegar illa þer/helldur gledieſt hann þa vel geingur til/ hann true öllu/ hann vöne allt/hann vmbere alla ßlute/ ↄc.

Sie þetta nu ſo/ad Kiærleikurenn hafe jnne ad hallda allar þessar höpud dygder / þa er augliost ad hann er su sanna og rietta Guds Mynd epter huörre Madurenn hefur vered skapadur þyr er Falled. Hier med verdur Þeigenum liosara audsyndur/og liosiega vtmaladur allur sa Leyndardomur sem hlyder vppa Sköpun vorra fyrstu Forelldra/ epter eilyfs almattugs Guds Mynd og Lykingu.

Hier sier þu/ og hier mattu skilia þad/min Sal/ad allt þetta eitt med ödru/ er þaled og þolged j þessum þremur Punctum/eda Greinum/ap huörrū þyſe er hin fyrsta 1 Ad su haleita Guds guddomlega þrenning hun er merkt og myndud/ og so sem vtmalud fyrer þetta þrent j Mañenū sem er Hiartad/Saulen og Mansins Kraptar. 2 Þad anad/Ad Mansins Sal og Skilningur sñ kallast Logos Humanus, Anima Rationalis hun er Sionarglet og Speigell eingetens Guds Sonar sem kallast Logos eda Verbum æternum. 3 Og þad þridia og sydasta/Ad su gud-

dom-

domlega Vera og Essentia sem nefnest eilyfur oendanlegur Kiærleike/sie su rietta Guds eigen leg Mynd j Manenum/ sem palen er j fullkomn um algiördum Kiærleika og Astarelsku Manns sins til Guds aptur a mote/j Mannsins Hiarta/ j Mannsins Salu og j öllum Mannsins Krøptum/ a huörju Gud hefur hafst alla þocknan. Og þet ta er su rietta Guds Mynd/huörka Gud hefur jnnhellt og plantad i þa fyrstu Forellðra j Sköpunenne.

Þetta sem nu er talad vm Mynd Guds/epr er huörre Madurenn var fyrst j önduerdu skapad ur/ þad stodar og þienar oss til meire vnderuys unar og Skilnings og kienir oss/ad þesse jnbyrd es Kiærleike a mille Guds og Mannsins / sie sa fyrste og fornaste Sattmale mille Guds og Man anna/huör og eirnen mun blyfa og vera oendan lega j eilyfu Lyfe. Vm þennan Sattmala talar Syrach 17. Cap. seigande/Gud(seiger hann) hefur kient Mönnum/og giefed þm Lög mal Lyfsins/og hann hefur giört vid þa eilyfan Sattmala/t openberad þeim sijn Riettinde. Og ad vier Mattum vita/huilyfur þessi Sattmale sie/ og huad fyrer Riettinde þad eru sem Gud hefur fyrer Mönnum openberad þa seiger Lögmaled oss þad/j huörju Gud lofar ad elska þa/ og giöra þeim til goda allt j þust und Lide öllum sem hann elska/og heimter af oss þar aptur a mote / ad elska sig af öllu Hiarta/allre Salu/öllum Krøptum/ og ad huör og einn elske sinn Naunga so sem sig sialfan.

Soddan

Soddan Sattmale og Samband er ᵬad allra ᵬyrſta og ᵬornaſta ſem Manẽnum var j Sköpun eñar jñplantad og jnnratt/huᵬrt hann kynne vel ad hallda/og aᵬ medſkapadre Skynſeme og Speke rettelega ad ſkilia/ſo ad hann haᵬde ecke ᵬörᵬ a nöckrum Jardneſkum Lœremeiſtara ᵬat til. Puiad lyka ſo ſin natturleg medᵬædd tilhneiging er j Hanuime ad elſka ſyna Vnga/ lyka j Vngönñ til ad elſka ſyna Modur/Og lyka ſo ſem a mille Forelldrama og Barnaña og Syſkinaña er medᵬæddur og arᵬgeingr Sattmale Natturlegs Kiœrleika ſem kallaſt Storgi/ſo ad huᵬrt alſkar ᵬar annad (ᵬ. eᵬ ad ſköpum ᵬer) Og til ᵬeſſa haᵬa ᵬau ecke ᵬörᵬ a nöckrum Lœrdome/eda ſkriᵬudu Lögmale/Eins var hattad med ᵬeim Adam og Euu ᵬyrer Falled/Pau höᵬdu ecke ᵬörᵬ a nöckru Moyſes Lögmale/eige heldur a nöckrum ſkriᵬud um Bodordum eda Lagariette/huörnen ᵬau ætti ad elſka Gud og ſinn Naunga/Puiad ᵬeſſe Sattmalen var ᵬeim medᵬæddur og jnnſkapadur ᵬau viſſu vel aᵬ ſier ſialᵬum til/ad mz ᵬui Gud elſkade ᵬau/ᵬa attu ᵬau ad elſka hann aptur a mote.

Paᵬen koma/ nu ᵬeſſer tueir Kiœrleikar til ſamans/ſa ſem Gud heᵬur til Manſins/og Madurr heᵬur aptur a mote til Guds/Kiœrleike Guds ſiñſkapad hefr alla Hlute/og Manſins Kiœrleike til Guds huör ed ſkapadur var a ᵬeim ᵬyrſta tyma epter Guds eigen Mynd og Kiœrleika. Pr elſkade Gud Mannen/og Madurenn elſkade ſinn Gud aptur a mote. Gud er ein Eſſentia og Vera og Madurenn var ſo ſem ein ſkiœr Speigell ᵬeſſ

erar

arar guddomlegrar Veru/Og þegar Gud leit a þennan sinn Speigel/þa gaf þesse skapade Speigell sinn Lioma af sier/og elskade i gien sin Elskhuga/so þar var ecke a þerdum nema hreinn Astarkiærleike a badar Sydur.

Þar þyrer hafa þesser brennande Astarkiærleikar þyrer Falled elskast innbyrdis/so huor hefur þar annan kyst og þadmad/ Guds Kiærleike og Mansins/eda Gud og Maduren. Gud elskade syna Mynd Adam/ so sin Fader sitt eiged Barn og leit a hann so sem a annan Speigel sinnar eigen Myndar Þuiad Adam var Speigell Guds/ og þegar Gud leit a þenna Speigel med sinne Kiærleiks Birtu/so gaf þesse Speigell af sier aptur a mote Leiptran og Lioma logande Astar elsku til syns Skapara.

Allt þetta hugar vm nu hefur verid talad heyrer hier til/ad liost og openbert verde/ Huor su ad Gud Drotten Zebaoth/ sa mykle Konungur Himens og Jardar/ sa sem i sinne VERV er omælelegur oendanlegur/ kunne ad bwa og vera i Mannanna sonum/ sem eru litler vegste og aud urdeleger hia morgum odrum Skiepnum.

Og hier sier þu nu myn Sal/og hier meiga oll Liossens Born sia þad/ ad slykt ma vel skie/ og þad skiedur visselega þyrer innbyrdis Astarkiærleika/ þegar Gud elskar Mannen/ og verdur af honum aptur a mote af ollu Hiarta/allre Salu og ollum Kroptum elskadur.

Minn Gud og Drotten/ Þu ert i Hædinne og byr i þui Liose/þar engen kann ad koma. þin ESSENTIA og Vera er omælanleg / þyn

Maiestat

Maiestatis Dyrd er orãsakãleg/og þyner Veiger eru optnnanleger/og Dypt þiñar Speke og allra þinna Verka naer eingen. Enn þo veit eg þad ap þynu Orde/ og þyn Myskun seiger mier þad ad þu siert sialfur Kiærleikurenn/og kallast eilyp ur Fader. Og adur eñ Heimurenn var þa hefur þu hiartanlega elskad þyna Christna/ j þynum elskulegasta eingetna Syne/og þyrer hann hefur þu ecke ad eins skapad oss med skynseme og öllum Skilnings vitum/og giefed oss þyna eigenlega Mynd/og giört oss ad Sionarglere og Speigle þinnar guddomlegrar Prenningar/Helldur hefur þu eirnen vthelle yper oss þynum Kiærleika og med Liose þyns Andlits þña Speigel j Vphafe adur enn Madurenn þiell tilreidt og vpptendrad so ad þau Adam og Eua gafu ap sier skiæra Birtu og þagran Lioma sañrar Guds Elsku og Kiærleika / huar ap vier þeirra Midiar skylduger vorũ eins ad elska þig aptur a mote/ap öllu Hiarta/allre Salu og öllum Kröptum/so sem vorn elskulegasta Födur/ og vorn Naunga siñ oss sialfa.

Fyrer soddan Sattmala jnnbyrdis Astar og Elsku kiemur þu til þinna Barna/ og munt enn þramar koma j þui okomna eilyfa Lyfenu/med sama hatte/ vier sem truum a Nafn þyns einger ens Sonar/ so ad þu munt hallda og hafa j þñ og hia þeim eilyfan Huyldardag/ og ad eilyfu muntu j þeim vera og bwa. Til þessa byr þu oss og tilreider og skapfellega giörer nu j þessum Heime/þyrer þyna Myskun/ og lætur oss vera Mustere þyns heilaga Anda/eg giörer oss Hlutaktara þinnar guddomlegrar Natturu/og jklæder

oss himneskum Krapte og Lyfe.

Pu seiger so/ Prouerb. 8: Jeg elska þa sem mig elska/ ↄ mín Lyst er hia Mañ anna Sonum. Og j Psalm. 132: Hier vil eg huýla eilýplega/ þuiad mier er þad liu þr. Par ansa eg til med Fögnude/ So sem j Psalm. stendur 27. Drotten er mitt Lios og mín Heilsa/ Jtem/ Af hiarta elska eg þig minn Drotten/ minn Styrkur/ Drott en mitt Biarg/ mitt Výge/ minn Frelsare/ minn Gud/ a hvörn eg treyste Psalm. 18.

Fimte Capitule.

Deus Verbum, Plenitudo omnium, & Hominis beata possessio ad Vitam æter nam.

J þessum Capitula verdur vm talad/ hvör su ad Gud þyrer sinn Son vppfyller allar Skep nur/ enn sierdeiles hefur hann Bygd og Burstad og syna Vistarueru hia Gudhræddum/ so ad þeir lifa eilýplega þyrer hann.

Mýkel eru Verk Drottens (seiger Dauid) Hvör hann hefur gat a þeim/ sa hefur Lyst til þeirra/ Psalm. 111. Pad þinna og þormerkia þeir Gudhræddu j Raun og Samleika/ og vid þad verda þeir varer mz sætlegre Forundran/ meir og meir/ j þessum edla

haleita

haleita Leyndardome eilyps Lyps/til huors Lyps vier erum ap Guds Giæsku skapader. Þuiad med þui vier attum ad vera Guds Börn og Mustere hins heilaga Anda/og hapa þyrer hann eilypt Lyp/þa hepur Gud handa þessum synū Börnum skapad allan þeña Heim/til pryde legs Abylis og Bwstadar/og skickad þeim syna heilaga Engla til þionustu/so ad hans Giæska og Dyrd hans heilaga Naþns yrde kunnug/ og huörsu ad hann hepde med soddan hxtte Lyst og þocknan a öllum synum Skiepnum.

Gud er einu Ande/og allur þesse Heimur/su stora Bygging Himens og Jardar asamt med synum Jnbyggiörum Englum og Mönnum er eitt CORPVS/ og so sem Lykame þessa Andans i huörium hann hxrer sig/og huörn hann vpp þyller allt vm kring med sinne Nalægd / so ad Himenen er hans Stoll / enn Jörden er hans Fotskör/Esa. 66. Og þyrer Eilypd/adur eñ Ver alldareinar Grunduöllur var lagdar/ þa hepur Gud huxad vm soddan CORPVS/og radgast med sialfum sier/ vm hans Sköpum huörnenn hun vera skylde/ og huad stort vidt og breidt þetta hid mikla kringlotta CORPVS vera skylde/so ad hñ alla þessa storu bygging Hims og Jardareñar vppþylle med Giædum sinnar Giæsku/ og sierdeiles ad hann Jnnbyggiorum Heimsins Englonum og Mönnonum giörde sig kunnan og openberan/sinu haleita Dyrdlega Naþne til ei lyps Lops.

Til slyks Aporms og Asetnings/hepur hañ hapt og brwkad sinn eingeten Son / þa eilypu

Speken̄a/sem ad er j Fodursins Skaute/huỏr ad̄ er hans eilyfur Radgiafe. Og vppa fetta hefur hann fyrer fenna sama sin̄ Son Skapad alls fad sem skapad er. Og med fui/ ad hann hefur vid syna eilyfa Speke Rad hafst / og asett allt huad vera skyllde/og fyrer han̄ allan Heimen og allar Skiepnur tilreidt og bwed/ fa hefur hin̄ so focknast/ad fesse eilyfa Speken(sin̄ er hin̄s elsku legur Sonur) skyllde vera Herra og Hofud og einn Skiotnare allrar fessarar myklu og vydu Byggingar/eins og Mansins Sal er j Lykaman um/Fesse hans Sonur skyllde ollum Hlutum vid magt halldz/og vppfylla allt j ollu̇̄ Hlutum/sier deyles og einkannlega syna heilaga Kirkiu/ sem er so sem Hiartad Veralldareñar/So ad Christe leg Kirkia/ fad er/Sofnudur allra Heilagra/ skyllde vera fullur af honum/ sem allt j ollum vppfyller.

Hier vm vottar Heilog Ritning/ far hun seiger/ Aller Hluter eru fyrer hann/ og j honum skapader/og standast j honum * hin̄ er Hofud fess Lykama sem er Sofnuduren/ Col. 1. Jin̄/af honum * fyrer hin̄ * j honum eru aller Hluter/Rom. 12. Jtin̄ han̄ er eigenleg Mynd guddomlegrar Veru og ber alla Hlute med sinu kroptuga Orde/Hebr. 1. Fuiad j honum lifum vier/ * erum vier/ og j honum hrærum vitr oss/ Acto. 17. Jtem/Gud hefur sett og skickad hann Hofud Safnadarens yfer allt/

sem

sem er hans Lykame/ og Fylling hans sin alla Hlute j ollum vppfyller/ Eph. 1.

Vel veit eg og medkienne/ad slykt er stor og myckell Leyndardomur/huern ecke er mögulegt ad skilia edur grunda so sem hann er. Enn po ma þetta ad nockru leite merkia og vnderstanda ath liesiegre Epterlykingu/ ef ad vier athugum Mannsins Sköpun. Madurenn nefneft af Nattura meistoronum Mikrokosmos þad er/mine Heimur/Puiad so sem Lykamen og Salen eru samteingd/so er og j nockurn mata Samteinging a mille Skaparans og allra hans Skiepna/ enn ecke po med þeim hætte ad þeir sie ein persona.

Heimuren/og þesse hin kringlotta Bygging Himens og Jardar/hun er (til ad japna) so sin Mannsins CORPVS og Lykame. Par næst er allt mannlegt Kyn (epter Guds Mynd og Likxte skapad) þad bwa skyllde a allre Jardarkringlune/þad er so sem Hiartad j þessum Lykama. Framarmeir þa eru Englar Guds so sem Spiritus Vitales Corporis/Lifande Andar eda hræringar Lykamans j Blodenu og ollum Lykamans Lidum og Limum. Enn Gud hann er so sem Salen j þessum Lykama/ styrer honum og stiornar/ og vppfyller hann allan. Af þessu hefur sa heidne Virgilius hafft nockurn Skilning/ þar hann so skrifar.

(tes,
Principio Cælum & Terram, camposq; liquen
Lucentemq; globum lunæ, Titaniaq; Astra,
Spiritus intus alit, totosq; infusa per artus,
Mens agitat molem, & pleno se corpore miscet.

Pad er soddan vnderstödu og meiningar.

Gud er einn Ande/ sa skapad hefur Himenn og Jörd/ Sol og Tungl og Stiörnur/ og hann vppfyller hid innra allan Himenenn og so Jörd ena. et cr.

I sama mata samlyker og japnar S. Athanasius pessum Heime vid Mansins Lykama/ og Gude vid Salena sem ad er og byr j Lykamanū. Nu so sem Mansins Sal vppfyller allan Lykamann/enn a po sierdeiles heima j Hiartanu/ huört ed pess vegna kallast ap Natturu Meistorum Focus Vite pad er Lyfsins vermer eda Elldsto. Sö er Gud j öllum Skiepnum/ so sem hann seig er stalfur/Jereni. 23. Er eg ecke sa sem vppfyller Himen og Jörd? Og Esa. 66. Himenen er mitt Saete/ og Jörden mijn Fotskör/ Enn huörge j öllum heimenum pa er hann eda byr hann nied peim Hætte so sem j sijnum Heilögum og Vtuoldum/so sem skrifad stendur/ Esa. 57. Jeg er sa sem j Hædonum og Helgedomenum bygger/ og j hia peim sem hafa sundurknosadan og Litelatan Anda. Og enn seiger Gud/ Jeg vil bua j peim/ og jeg vil ganga a medal peirra (j peim) og peir skulu vera mitt Folk/ Leuit. 29. 2. Corinth. 6.

Og lyka so sem Spiritus Vitales/ pad er/ peir lifande Andar og Kraptar j Lykamanum/ hafa adskilianleg Embætte/huar fyrer peir kall ast Spiritus optici/pad köllum vier Skilningar vit/peirra slaande Kraptur edur Synen er j

Augunum

Augunum/þeirra heyrande Kraptur eda Heyr nen er j Eyronum/þeirra lyktande Kraptur er j Nösonum/ smackande Kraptur er j Tungunne/ þreifande Kraptur er j Fingronum/ gangande Kraptur j Fotonum/Puilsker Andar eda Krapt ar hræra sig j öllum Lykamans Lidum og Limu um/so/ad huör og einn hefur sitt Embætte/ So hafa Englar Guds j þionustu Heimsins marg hattud og adskilianleg Embætte/ og er þeim sun durskpit j Throna/ Herradæme/ Höfdings stiett er og Yfervalld. Coloss. 1.

Þad er vijst (seiger S. Augustinus) Ad Solen/Tungled og Stiornurnar hræ ra sig/þyrer Englanna þionustu/ So og rada þeir Vindönum/Regnenu/Haglenu/ Dunum og Elldingum og Loptenu ↄ öllu Vedurlage epter Guds Befalningu og skip an. Sa Lærefader Atenagoras skrifar so Gud hefur skapad Engla til ad þiona ad þeim hlutum sem hann hefur tilskickad. Item/ Aller Englarner Gode þeir ed yfer drottna/ ↄ lijka hiner sem vndergiefner eru hafa gagnleg Embætte j Heimenum/ þeir vtrietta og þau Verk/sem Mönnum eru til goda.

Nu er hier og þad ad merkia/ad ædur nefn der Spiritus Vitales, Lyfsins andar (hueriet ad sier vtskipta vm allan Lykaman) Þeir eru hellst j Hiartanu/þar Salen er sierdeiles/ og þe ir giefa sig j kringum Hiartad/stydia þad og styr

fa og hialpa þui. Ja/ þeir vtganga aþ hiart anu og skiptaſt þadan vt vm allan Lykaman/ huad Salomon giefur ad skilia/þar hann so seiger Vardueit þu hiarta þitt vandlega/þuiad aþ þui geingur Lyfsed. I soddan mata er hatt tad vm Guds Engla/ þeir eru hellſt j Guds Kirkiu og hia Guds Bornum (huar j heime sem þau eru)so sem j hiarta heimsins/sem adur var sagt. þeir eru japnan hia oss Monnonum og j kringum oss/so sem vorer Naungar og Lagsmenn og eru sem owinnanlegar herbwder j kringum þa sem Gud ottaſt/Psalm. 33. Ja/ad vyſu þeir koma þyrſt þra honum sem byr j Bornum Kiossens (so sem j hiarta heimsins) þad er þra Gude/ og standa þraine þyrer honum/reidubwner til ad giora allt huad hann byþalar/Psalm. 103.

Jeg vona þesse Skyring sie nogu skilianleg þyrer þa einfolldu/ huorsu ad þesse vyda og kringlotta Bygging himens og Jardar sie so sin einn mannlegur Lykame/j huorium ad Manny ed sem byr og bygger vm alla Jardarkringluna og sierdeilis Kirkia eda Christne Guds/ hun er so sem hiartad j þessum. Lykamanum/enn Englar Guds/ þeir eru Lyfsins Andar og Lyfsins Kraptar/Og Gud almattugur hann er so sem Salen/huor ed allan Lykaman vppfyller/epter þui sem hann seiger/ad hann hafe himenen þyr er Stol/ enn Jordena þyrer Fotskor / og hann drottnar og ryker yfer Englonum synum þionustusomum Aundum/og byr og bygger j sinne Christne / so sem j Kiarna eda hiarta alls heimsins.

Þo

Þo skulu vier athuga og vita það/að Guð uppfyller ecke Heimen personulega/ so sem Sal en Mannsins Lykaman/þar Sal og Lykame eru ein persona. Og ecke verdur Guð helldur að Heimenum umkringdur/umbadmadur/innelukter eda höndladur/med þui að hann er ein omælanleg og oendanleg Essentia og Vera/helldur er hann so j Heimenum/að hann er lyka eirnen þyrer ut an Heimen/þyrer utan allar Skiepnur / og umkringer og j Hende sier hepur Himen og Jörd og allar Skiepnur þar jnne/ og þar þyrer hepur all ur Heimuren/og allar Heimsins Skiepnur syna Existentiam og Veru jn æterno Verbo, j eilyfu Orde/ j oendanlegre Speke Guds/ sem er Guds eilyfur Sonur/ og j hönum halldast þær vid magt/og þyrer utan hann og hans stiornan eru þar hudrge/med þui að an hans og þyrer utan hann kann eckert að vera og eckert að standast.

Og þo að hier seigest/ að þesse Heimur med öllu þui sem j hönum er/ hafe syna Veru j eilyfu Guds Syne/og j hönum vid Magt halldest / þa skulum vier so ecke skilia þ/sem Mælarar plaga að mæla þetta ut/Þar þeir mæla Guð upp sem ein storan Mann med þrepalldre Koronu/j skrydd dann raudre Korkapu/sa ed Himen og Jörd hepdur j Fange sier/og spanar um hann med synum löngum Armleggium/sa ed lyte opan a Jordena/ og slae og skode so allt huad hier þer þram.

Að vyssu/ Ep að Guð være oendanlegur og o mælanlegur localiter/þad er/so hann þyrfte Rums vid/so sem Machomet skrifar/að Guð sie so stor/ að einn Fugl giere þloged þra einu Eyra

til

til annars j hundrad þusund Ar/ Og være þetta so/þa tynnum vier ecke ad bera þad aptur/ ad Heimur þesse være localiter/þad er rwmlega j Gude/Þa Mattum vier og ecke þinna ad þeirra Maalverke/sem adur greiner. Enn vier seigium og jatum med S. Augustino/ Ad aller Hluter sie helldur j hönum / helldur enn ad hann skylde vera j nöckrū stad/ Og þo eru þeir ecke so j hönum/ad hann sie nöckur stadar þuiad huör stadur hlytur ad haþa lykamlegt Platz og Rwm Leingd og Breidd og Hæd. Og med þuilykru mote er Gud huörge/Þar þyrer eru aller Hluter j hönum/og er hann þo huörge j nöckrum stad.

Til liosara Skilnings vm þetta/ þa hugleidum Mannsins Sal/sem er Logos Humanus eda Anima Rationalis/og skodū huad hun kann ad verka. Hun byr j Mannsins Lykama/enn ecke ad sydur vmkringer/vmhöndlar eda jnnelykur hun Lykamann j sier med synum Huxonum/og þo ad hun vmþadme og höndle hann med Liose sinna Hugrenninga/þa er hun þo med þui jnnra Liose sinnar Huxanar ecke nöckur sierlegur Stadur eda Partur Lykamans/Þar þyrer verdur Lykamenn med Huxanenne Salarennar/ mælltur og vmhöndladur/ enn þo ei so/ ad su Huxan haþe Rwm eda Stad nöckurn.

Ja samlega/þad enn er meira/Þetta jnnra Lios mannlegs Hugskots er fullt med ymislegar Huxaner/ hepur hinn og annan Aflatt/glörer sier þar og þar Mynder/margra og mykellra Hluta

So

So kann Madur ad setia sier j hanka/Borger og Bxe/Lönd og Eyar/ Folk og Fienad / Dyr og Fugla/ og allt pad hann hefur adur sied/og allt pad hann skyniar/ Og enn pad meira er/ein skyn samleg Sal kann j heimuglegu Lidse sijns Hugskots ad grypa Mynd Himensins og Jardarenn ar/so ad hun j sialfre sier vppfyller og hönd lar med sinne Malægd/alla stærd og Vydd pessa Heims/sem hun vmhuxar/enn po penur hun sig ei nie vtbreider nöckurs stadar/enn er par po samt malag med ovmædelegum hætte.

Vndur ma petta heita/ Ja vyst eitt riett Miraculum Naturæ er pad/ huar vm Læreped ur christelegrar Kirkiu peir gönulu/hafa alldrei kunnad ad porundra sig noglega. Peir hafa pram sett pessa Epterlykting/ til ad vtskyra par med/ og med nöckru möte liost ad giöra/ huad og hui lykt sie pad eilyfa ORD Guds/edur hans eilyfa Speke/og husrsu ad allar skiepnur synelegar og osynelegar/ Himenenn og Jörden/og allt huad par er jnne/ sie ecke ad eins af Gude skapad fyr er Sonen/sem er hans eilyfa Speke/ helldur og eirnen husrsu ad allt pad er j pessum sama Guds Syne og stendst fyrer hann/ og verdur j hönum med furdanlegum hætte vmhöndlad og vard ueitt og vid Magt hallded/sem er/ med soddan hætte. Lyka so sem j Mannenum er Logos Creatus, vel Anima Rationalis, pad er Skyn semen og Hugskotsins Speke af Gude Sköpud/ So hefur Gud Fader j sier Logon Aeternum Increatum, sinn eingeten Son/ sem er gsköp ud gendanleg eilyfa Speke. par næst/Lyka so sin

manleg Skynseme Ratio Humana, í heimuglegu Huldu Hugskots líose sínna Hugrenninga/ kann ad mynda stora og mykla Hlute/ Himenen og Jörd ena/og begrypur pad allt og höndlar í sier/ so henne verdur par lyted pyrer/so pad er allt í he nar Skilninge innlukt/ og so sem paled /þo ecke Localiter so sem hefdu pad par Rwm/og ei hell dur kann mannlegur Lykame par med ad vr breidast eda penast. So hefur Gud alla Hlute skapad/pyrer ORDED pad er pyrer Sonen/ Og Mannen hefur hann tilbued pyrer syna Speke/ Sap. 9. Og pesse eilyfe Födur sins Speke/ Logos Patris Aeternus/vm höndlar/og vmpadmar og innelykur í sier sialfum (so sem í pui leynelegu Liose sem Gud byr sialfur/ til hiörs Liosseing en koma kann / 1. Timot. 6.) allar Skiepnur synelegar og osynelegar/Menn og Enginar/ Him en og Jörd/ecke Localiter/so sem í nockrum stad Rwme eda Plasse/ Heldr epter Guddomsins Art og Vgsu/Pesse Speken hun tekur pra einum End anum til annars/ og styrer vel öllum Hlutum/ Sap. 8: Hann er pad Kröptuga Ord/ huar med Gud vid magt helldur öllum Hlutum/ Heb. 2. Og pyrer pessu Orde/ er eingen Skiepna hulen eda dulen/ pad er allt bert og liost pyrer hans Augum/ Heb. 4. Eyarnar eru pyrer hönum so sem ögn í Dupte/ og allar heidnar Pioder so sem ecke par/ Esa: 40. Ja/ allur Heimuren er pyrer hönum so sem Tungan í VOgume/ og eins og Dropen Morgundaggare may

sem

sem þellur a Jordena/Sap. 11. Hañ vppe helldur öllum Skiepnum/og þreyteſt ecke og hans Skilningur er oranſakanlegur Eſaie: 40:

Hier þyrer ſkriþar Auguſtinus riett/ ſeigande ſo/ Gud hann vmhöndlar og ſiñe lyktur j ſier allar Skiepnr/ſo ſiñ Graſſtra. Og S. Hilarius ſeiger/ Þar er eingen ſtad ur/ eckert plats eda Rwm/ þar Gud ſie ecke/og þyrer vrann Gud er eingen ſtadur. Brentius ſkriþar ſo In Libello de Cœna Domini/ Þuiad þeir ſtader ſem þyrer vor um Mannanna Augum eru þiarlager og liggia vids Vegar langt huörer þra öðrum þeir eru ecke ſo þyrer Guds guddomlegum Augum/ Helldur ſo ſem aller tijmar allar Stunder/ eru þyrer hönum eitt eilijþt Momentum/eilijþt nunc eilijþt Augnablik/ So eru aller ſtader allar Heimſins xtter þyrer hönum ein Xtt/ Ja/þad er allt öðru vijs enn mannleg Skynſeme kann ad þeinkia eda ſkilia.

Snögt ad ſeigia/Lykta ſo ſem Manſins Sal ecke þyrer vtan Lios ſinna Hugrenninga/helldur j þui ſama Skilnings Lioſe/þormar og myndar allra Handa Mynder/ j Himnenum/ og a Jörd unne/ j ſiaþre ſier/og med ſier ſialþre/ nalæg og nærverande. So er og eirnen Gud/ecke þyrer vtan ſijna Prouidentiam edur Forſion/helldur er hañ allum Skiepnum vm Himen og Jörd nalægur j

guddomlegu

guddomlegu Ljose sinnar Forstonar/ og allar Skiepnur eru þyrer hans Guddoms Ljose og j hans Syne hönum nærverande nalægar.

Þar næst, Lykia so sem þær Imagines, og Mynder/sem Mansins Sal giörer og myndar j synu Hugskots Ljose/þær eru ecke hia Mansins Salu/eda hia hennar Essentia og Veru ad reikna/nema tom Mynd/so sem Malverk eda skugge og Hiegome/Eins er Himenen og Jörden med öllu þui sem þau hafa jnne ad hallda/ecke annad ad reikna hia Gude/eda þyrer hönum og hans eingetnum Syne enn Skugge og Hiegome/og so sijn alls eckert. Ja/lykia so sem Mynd og Imago, Himensens og Jardarennar/sem Madurenn hefur j sinne Hugskots Hyggu/hefur ad vysu syna Hæd og Dypt Leingd og breidd/ enn þyrer Augum manlegs Hugskots er þad ecke so mykels vert sem eitt Grasstra/ So er þesse hin mykla Bygging Himens og Jardar þyrer Guds Augu/ecke meira verd enn Sandkorn edur Grastra/ eda hin minsta ögn sem slast ma j Solargeisla.

Þu hinn einfallde / og vtualde j Drottne/ skyllder vandlega huxa vm þenna Leyndardom Ef þu kant ecke ad höndla edur skilia þetta strax j þyrstu/þa les þad j annad sinn/þridia sin/þior da og þimta sinn/þangad til ad þu þær þetta vnderstaded og riettelega skiled. Þu skallt þa med lystelegre Forundran þa ad reyna/ huar til allt þetta þienar. Þuiad hier sier þu hvörsu ad Gud j synum Syne (sem er hans eilyfe Speke) ber allar Skiepnur og þeim vid Magt helldur / og hvörsu ad þad geingr til ofsynelega oransakanlega

þyrer

þyrer vorum Augum. Epþ ad Gud vxre soddan Lios sem skapad være aþ nockru Epne/ so sem ad er Lios Solarenner edur Tunglsins/ edur so sem ad er Birta aþ brennande Blysse / og bxre slykt oss þyrer Sioner/þa kynnum vier vel med vorū Iykamlegum Augum ad sia og skynia/ huor nen vier og allar adrar Skiepnur erum j Gude Enn nu er Gud ecke soddan Lios/aþ nockre Materia, eda epne skapad/helldur er hann ein oend anleg osyneleg andleg Vera/ huor ed Himenen og Jordena og allar Skiepnur hepur og vmhond lar j sier sialfum/ med Liosse sinnar oendanlegrar Speke/og þar þyrer kunna skynlaus Kuikinde þetta ecke ad sia/ Enn Mennerner sem haþa Vit og skyn þeir merkia þad/og þeir haþa vit/a þui þui hepur sa heidne Ouidius riett talad.

Omnia cum spectant animantia cetera Terram
Os Homini sublime dedit, Cœlumq́ videre.
Iussit,& erectos ad Sydera tollere vultus.

Þad er þessarar Meinkngar.

Þar oll Dyr og Kuikinde horþa nidur og oþan j Jordena/ þa hepur Gud skapad Manen vpp riettann/ til þess ad horþa vpp j Himenen/ og huxa vm Skaparan.

Slykt er vel og riett talad / Þuiad til þess og þar þyrer hepur Guds eingeten Sonur (sa sem ad er eilyþ Speke Fodursins/ og med innra Liosse sinnar Forsionar allar Skiepnur vmkring er/ og sier j hende hepur) gieped Mannenum Skyn og Skynsemd/ giort hann praleitan ollum odrum skynlausum Skiepnum/ad hann skule vpp hepia syn Augu og Skynsemdar Sal syna til Gu

ds

ds Sonar/ sem er eilyp Viska og Speke Guds/ og vita pad/ad aller Hluter eru j hönum/og hann vid helldur öllum Hlutum/og vmhöndlar pa.

Hier vm aminner oss Heilög Ritning / eink um Dauid/ psalm. 31 par hann suo seiger/ Vered ecke sem Hestar og Mular/ peir er önguann Skilning hapa. Vered helldur Skynsamer/ad vita huad Guds vilie er. Ephe: 5. Pa meigum vier seigia med Dauid/Drotten mikel eru hjin Verk/ miög eru pijnar hugsaner diupar/ sa heimskur er tru er pui ecke/ og sa gaviisse aktar pad ad önguö/ Psalm. 92.

Siötte Capitule.

Beatitudo Hominis, Deum Verbum ad Vitam Æternam possidentis,

Hier verdur talad vm Sælu og Farsæld pess Manns/huör ad seten verdur af Syne Guds til pess ad öölast eilyft Lyf.

NV skal skyra pra pui (Gude Almattugum til Lofs og Dyrdar og Packlætis hans heilaga Nafne) huad gott peir hafe/huörsu vegleger og dyrdarleger peir eru/med huörium Guds Sonur og pyrer Sonen Gud Fader og heilagur Ande verdur bwande/ og huöria Gud sialfur eignast og er med peim/ so sem j synu eigenlegu Herberge og Mustere.

Vier

Vier lesum vm Kong Salomon. Huórsu hann bad Gud/ecke vm Rykdom/ ecke vm veralldlega Dyrd eda Vegsemd/ecke vm langa Lyfdaga/heldur vm Specke (þa sem være j Hæsæte guddomlegrar Dyrdar/Sap. 9) Þad er Guds Sonur/ huór ad er su eilyfa Speken Fódursins huór ed med sinu ORDE og Andanum stiornar sinne Christne. Vm Slykt hefur Salomons Bæn verid. Og med þui ad hann liet sier a slykum allra dyrdarlegasta Fiestod mest liggia/ þa gaf Gud hónum ecke alleinasta Visku og Visdom/heldur og þad þleira sem hann bad ecke vm/ og liet hann þa Rykdom/heidur og langa Lyfdaga.

Jeg bad (seiger Salomon) og Ande Spekennar kom til mín/Og jeg hiellt hann dyrmætara enn Kongs Ryke og Hertugadom/t Rykdom aktade eg eckert hia hefe/ Les hier vm/ Cap. 7. og 8.

Med soddan mote er sa Madur sæll/ og sællre enn aller Kongar Herrar og Hófdingiar j Heimenum (þeir sem ecke þeckia Gud og ecke huxa nema vppa Veralldlega Hoppraett/stundlega vellyst ing/ Glaum og Gaman og stundlegar Skiemtan er / Ollum þessum og þuilykum er samykla þar sælle/sem sier til eilyfs Lyfs eignast sialfan Guds Son/þa eilyfu Fódursins Speke/ Sem er Liome hans Dyrdar og Mynd hins osynelega Guds/og hia huórium óll heilóg Preóing byr og bygger og hónum styrer og stiornar alla tyma. 1. Þuiad sa Madur hann er fyrst Guds Vinur. 2. Hann er og lifande og hans Lyf er j

Gude. 3. Hann er vys j Gude. 4. Hann er tyr ur j Gude. 5. Hann er styrkur j Gude. 6. Og hann er fullkomen og algiördur j Gude.

1 J fyrstu þa er hann j Sattmala Guds/veg na jnnbyrdis Astar og Kiærleika sem Gud hefur til hans og hann aptur a mote til Guds/ Huar fyrer að Guds Sonur a samt med Födur og hei lögum Anda kiemur jnn til hans / til þess ad bly þa og bua hia hönum eilyflega og giöra hann ad Guds Barne og ad Mustere heilags Anda. Par fyrer ma sa Madur med Sannendum segia So nur Guds er minn Vinur/ jeg er og lyka hans/ Cant. 6. Hans Fader er minn Fader/ Joh. 20 Og mitt Samfelag er med Gude Födur og hans eingetnum Syne/1 Joh. 1. Og hans Kiærleika er uthellt/að Gude j mitt Hiarta fyrer Heilagan Anda sem mier er giefen/Rom. 5.

2 J annare Grein er sa madur lifande j Gude/ og er að Gude Almattugū giæddur mz tuöfölldu Lyfe. Pad eina er Natturlegt Lyf/ þad annad er andlegt Lyf. Pad natturlega Lyf hefur hann að þui/ad Salen er j Lykamanum/En þad and lega himneska Lyfed hefur hann Ex jnhabita tione Dei, Af þui ad Gud almattugur med Sy nenum og heilögum Anda byr og bygger med þā sæla Manne/so sem j synu eigen Herberge og Mustere. Og lyka so sem Salen j Mansins Lyk ama/er ecke j diulaus/helldur hrærer hun vermer og lyfgar alla Lime og Lidu Mansins og styr er þeim/So kann og Ande Guds ecke ad vera j diulaus j synum vtuöldum Limum og Verkfærum helldur styrer hann þeim og stiornar og leider

og

eg lockar þa til allra godra Verka. Þuiað so seig er Ritningen/ Rom. 8. Huöria Guds Ande leider/ þeir eru Guds Börn/ Og Galat. 6. Eþ ad vier lifum j Andanum/ þa latum oss ganga j Andanum.

Vm þetta huörtueggia Lyþ skrifar so S. Augustinus. Sælen hefur sitt Lyþ af Gude/ eþ hun lifer riett/ Enn hun kann ecke riett ad lifa/ nema þui ad eins ad Gud verke med henne þad sem Gott er. Enn Lykamen lifer af Salunne/ þegar Salen lifer j Lykamanum. Og enn annar Lære þader Prosper seiger so/ Þar eru tuö Lyþ/ Eitt er Lykamans/ annad er Salarennar/ Og so sem Salen er Lyþ Lykamans/ so er Gud Lyþ Salareñar.

Slykt vmhuxar og yþer vegur sa sem er Guds Barn/ med Hiartans Glede og Fögnude/ og seiger so/ So sem minn Lykame a sig ecke sialfur helldur til heyrer hann minne Salu sem j hönum byr og af huörre hann er seten/ So heyre eg til Gude Födur og hans Syne og hellögum Anda/ bæde med Salu og Lykama/ So ad eg a mig ecke sialfur/ helldur er eg hans eign / og hann er og byr med mier. Og so sem Salen er Lyþ mins Lykama/ j huörium hun byr/ so lær eg minn allra Hiartkiæraста Gud vera Lyþ minnar Salar / sa nug hefur skapad og endurleyst sier til Eignar og Musteris/ Ja ad vissu/ þad er myn staerста Hiartans Glede/ ad hann vill vera med mier / og bua

hia mier/og ad eg er med Salu og Lykama han-
Herberge og Mustere og mun vera ad eilyfu.

Vm soddan Himneskt Lyf talar Herrann Jesus/Joh. 17. Og nefner fad Dyrd Guds/ far hann maler so til sins Himneska Fodurs / Mijna Dyrd sem fu gafst mier / hana gief eg feim / so ad feir sie eitt / likt sem vid erum eitt/eg med feim / og fu med mier: Fetta ma med riettu heita Dyrd/ vid hussia ein gen Hlutur a Himnum og a Jordunne kann ad fafnast nie likiast. Heimuren munde hafa og halda fad fyrer Dyrd/ ef mogulegt være ad Solar einnar Biartleike med sijnum Himneska Lioma/ giæfest einum Manne hier a Jordunne og vpp lyste hann og yrde einn Lykame og eitt Corpus med honum/hefde hann so sem fyrer sitt Muste ere og med honum og fyrer hann vtbreidde sijna Geisla vm allar Heimsins Alfur. Sa Madur mætte med riettu nefnast Sonur Solareñar og eitt riett Solar Herberge og Mustere/Og hann mætte gladur mæla so/ Sia/ med mier byr fad Lios sem allan Heimen vpplyser/og eg er Herber ge fess Liossens og eg hef minn sierlegan Krapt og einkañlega Dyrd af fui Solen byr med mier.

Enn huad er fetta ad reikna/nema Barna spil og Hiegoma verk hia Dyrd vors Himneska Lyfs/huar med Guds Born finna sig ad vera bij gafud? Fegar sa eilyfe Fud og Fader alls Hialp ræds giefur feim og veiter / ecke forgeingelega Sol/ecke forgeingelega Heimsins Dyrd / helldur sinn Hiartkæraста Son med heilögum Anda/og lætur fa bua med honum og byggia/so ad sa same

Madur

Madur verdur hluttakare guddomlegrar Natturu / þyrer soddan Sambwd og Samband med Gude.

3 I þridiu Grein þar sa Madur sannan og gudlegann Vysdom og verdur myklu vysare i Gude enn aller Spekingar og vysenda Menn nockurn tyma verda meiga/Puiad hann speiglar sig i Guds Syne og i hans Orde sem oss er openber ad/alyka sem Tungled speiglar sig i Solunne og þar ap hemne syna Birtu / Og hann setur sinn Skilning og alla syna Skynseme vppa Gudz Son sem er eilyp Fodursins Speke og a hans Ord/sem oss er openbert orded. Og lyka so sem Tungled tekur syna Birtu ap Solunne/ ap þui þad horp er a mote Soluñe/ so verdur þess Mans Sal vpp lyst/ap þui ad hun hepur Guds Son hia sier og hans Ord/ a hann lytur hun og lætur hann all drei koma sier þra Hugskots Augum/ og þar ap þar hun skiært Lios himneskra Hygginda og sanna Kynning Guds/ so ad hun i Synenum þar ad sia mz Fognude Foduren og hans þodurlegt Hiarta til vor/ Og med þessare Viska ypergeingur sa riettruade allan Heimsins Vysdom.

Soddan Madur seiger so i sinu Hiarta til Guds Sonar/sem med honum bygger og er hans Haleitaste Vysdomur/Eg elska þitt Logmal og daglega er mijn Rada vm þad/Psalm. 119. Item/Þijna heimuglega Visku openberader þu mier Psalm. 51: Þijner Vitnisburder er mijn Rada. Jeg er gomlum hyggnare/ þuiad eg helld þijnar Bepalningar.

4 Ad auk alls þessa þa er sa Madur/ j þiorda matta / Rykur j Gude / Ja visselega so rykur/ad hann aþ Transte so tala ma/ Gud sa sem med mier er/ hann er minn Gud/ mitt Hlutskipte / Psalm. 16. Hann er mitt hid mykla Verkkaup/ Gen. 15. Sin elskulegan Son hefur hann skenkt mier/ þar þyrer hefur hann med honum allt giefed mier/ Rom. 10. Fyrer hann er eg Guds Erþinge/ enn hans Samarfe/ Rom: 8. Þar þyrer eru aller hluter mijner hans vegna/ sie þad Paulus/ sie þad Cephas/ sie þad Heimuren/ eda Lijfed/ eda Dauden/ sie þad nalægt eda okomed/ 1. Cor. 3:

Hier ma eg so seigia/ Sia/ Sonur Guds sem er Frumburdur allra Skiepna/ þyrer hvörn aller Hluter eru skapader/ Coloss. 1. Og hvörium Fad eren syner öll syn verk/ Joh. 5. Hvörn hann hefur giört Erþingia allra Hluta/ Heb. 1. Sa ad er eilyft Raad/ eilyfe Speke Födursins/ hann sem j heimuglegu Liose sinnar Forsionar/ j sialfu sier vmþadmar/ jmnelykur og vmspannar og sier j Hende hefur Himen og Jörd/ Menn og Engla og allar Skiepnur. Þesse hinn same eingeten Sonur Födursins/ er med Födurnum og Helgum Anda jnkomen til myn/ so seni j sitt Heimele og Herberge og hann hefur giört mig ad Syne og Erþingia Guds og synum Samarfa/ til allra sinna Audæfa/ so ad allt huad hann hefur/ Himenen og Jörden og huad þar er jnne/ þad fore eg allt ad eigna mier/ og seigia/ ad eg eige þad allt j hönum

um/ þyrer hann og med hönum.

Slyk Hepd/ eda soddan Eignar halld allra Guds Audæpa/teckur so vydt og langt/ ad Guds Sonur kann vel ad lata syna vtualda j huśrium hann byr/ sia þa Hlute sem þiarlæger eru og sęr ur þeim þad þyrer sioner med gudlegre Openber un/j Anda Illocaliter/ þad er/Þeir þurpa huór ke ad hapa Stad nie Rum þar til. Med soddan Hætte/soddan Openberan og Sionum hepur Gud osiallda lated syna heilaga/sia þiarlæga Hlute og lyka Rædagiörder sinna Ovina. Af þessu Ępne nepndust þeir Heilögu Spamenn þordum Videntes/þad er Siaendur eda Siaande/þuiad med þui þeir voru Mustere Guds og Gud var med þeim bwande/ þa liet hann þa optsinnis/ þyrer sierlega Openberan sia huad giördest j þiar læum Stödum/so þeir þurptu ecke ad vera þar Lykamlega nalæger.

Eliseus Spamadur var heima j Hwse synu/ þo sa hann huórsu ad hans Pienare Giesi/hliop epter Nahaman himum syrlendska og tek Gapur og Steinkingar af hönum/ 2. Regum 5. Ezechiel/ var j Chaldea Lande/ þo sa hann j guddomlegre Syn allar Suiuirdingar/sem þeir j Jerusalem þrömdu. S. Pall vard þyrer guddomlega Openberan vppnumen allt j þridia Himen/ en ei visse hann/huórt þad skiede j Lykamanum eda þyrer vtan Lykamann/Huar med hann medkienner ad slykt hafe matt skie./ þo hans Sal hafe ecke vppfared eda vpphafen vered af Lykamanum/ 2. Cor. 12. Item/Pegar S. Pall var fangen j Rom/þa skrifar hann til þeim j Colosso Borg/

ad þo hann sie ecke hia þeim Lykamlega / þa sie hann þo hia þeim j Anda/ og sie gladur þar af ad hann sier þeirra Sidu og stadfasta Tru/ Co loss. 2. Vissulega heyrir hann slykt talad/ecke ep ter Heyrn eda Sögn annara Manna/ helldur af sierlegre Openberan Guds / sem hönum hefur j Anda openberad og synt/huad þrañ þor hia þeim j Colossensis Borg.

Hafe nu Guds Sonur vered so Dasamlegur j sinum heilögum/ ad hann hefur j Anda synt þeim og fyrer Sieuer latet koma þa Hlute sem j Fiarlagd voru / skal hann þa ecke kunna/ef hañ vill/ad syna Vtuöldum sinum j Anda allt þad hid goda sem þeir eignast skulu j hönum fyrer hann og med hönum ? Hañ er þad Ens Entium Af huörium allar Skiepnur hafa þad þær eru / og fyrer huörs Auglite/ Himen og Jörd/ Menn og Englar eru ecke añad/eñ so sem mælad verd Skugge/Drope/Draumur/og so sem alls ecke ert. Huör hann nu hefur þennan hæsta Gud j sinu Hiarta og er hans Mustere og hañs Eign/Skyll de sa Madur ecke j hönum og fyrer hann og med hönum eignast þad hann a/og skyllde hann ecke (ef hann so lyste) kunna lata hönum þad open berast ?

Af soddan Eign og Rykdome j Guds Syne þa kiemur þad ad sa vtualde er mykla sælle og rykare/ enn sa Tyrkneske Keisare / eda nockur Kongur j Heimenum/med öllum sinum Löndum og Rykium ma nockurn tyma vera. Þuiad med þui soddã Potentatar þeckia ecke þañ saña Gud og hans einka Son og eru ecke hans Mustere/

þar

þar þyrer vantar þa þad himneſka Lyſed og þau himneſku Audæfen ſem Gude tilheyra/ og eru aumer/himna ſnauder / andlega dauder og hliota ad deyia med eilyſre Glötun og miſſer allra ſtundlegra Audæfa.

5 Hier næſt og j þimta mata er ſa himn Guds vtualde hrauſtur og ſterkur j Gude/ſo hönum er ecke neitt omögulegt þyrer þann ſem j hönum byr og hann giörer ſterkan / Philip. 4. Huörin allt er mögulegt/ vegna þeſſ hiartans trunadar Trauſtz/ſm hañ hefur a Guds Syne /Marc. 9. Þo hñ ætte Fiöllen wr ſtad ad færa/Math. 17.

Huad giörde Joſua ſterkann/ſo ad hann med Bæn ſinne hielt Solunne kyrre j tuo Daga og Gud Almattugur hlydde ſo eins Manns Ordum/ Joſu. 10. Huadan kom Moyſe ſa Kraptur/ ad hañ med Staf ſynum og vpplyptre Hende ſkipte j ſundur Hafenu rauda/Exod. 14. Elias verd ur ſo megtugur/ ad med Bæn ſinne þnnehelldur hann Regne j halftfiorda Ar. Og huadan hafa Guds Spamenn og Poſtular þeinged þañ Krapt ad þeir vppuſktu Dauda/ hielldu ſaman Leona Kuerkum/ ſlöcktu nidur Elldſins Krapt og giördu mörg og þurdanleg Daſemdarverk ? Heb. 11. Andſuar/Af þui þeir voru Muſtere Guds og Sonur Guds med Födurnum og Helgū Anda bio j þeim / ſa ed Himen og Jörd og allar Skiepn ur hefur j ſtalfum ſier hid þnnra /j Lioſe ſinnar Forhyggiu/þnneluktar: Fyrer þenna Almattuga Innbyggiara hafa þeir kunnad ſlykt ad giöra/ſo ad þeim hefur eckert vered omattugt.

Þetta allt yfiruegur ſa Gudhræddi med ſier

med Fagnade/so hann huxar huörke vm Himen nie Jörd/þegar hann ad eins heþur Guds Son j sier buanda/þyrer huörs Krapt hũ er ohræddr þyrer öllũ synum Gvinũ andlegum og lykamlegũ.

6 J siötta og sydásta mæta/þa er sa Riettru ade fullkomlegur og algiörður j Gude/ so ad hann helldur allan Vyfoom/ alla Lyst og Glede Heim sins/hans Aud og Rykdom/alla Augnamna Lyst og Fegurd/ og alla Lucku og Sælu þessa Heims og sialþs sins Lyþ einskis vert/ eþ hann skylde vera an Guds/og eþ ad Gud skylde ecke hönum styra og stiorna/ Sa Madur seiger med Dauid/ Drotten er minn Audur og mitt hlutskipte psalm. 91 Og nied þeim heilaga/ Augustino mæler hann þar hann so seiger/ Drotten/ Su Sal huöria þu heþur audkent med Liose þins Andlits ↄ helgad med Liose Skijrnar ennar/ hun verdur j þann mata niotande þijns Guddoms/ad hun verde vppfylld aþ þier enn öngum ödrum. Enn þegar hun heþur þig/ þa er hennar Girnd Frambom in/og þar fyrer vtan er eckert annad þad hun meige girnast. Enn eþ þad er nöckud hid ytra/synelegt/ þad hun girnest/ þa er augliost/ ad hun heþur þig ecke hid innra hnörn hun ætte hellst ad girnast aþ öllum hlutum: Þuiad huar hellst þu ert hinn all ra beste og ædste/ þar heþur Mannsins Sal ecke annad ad girnast/hun eignast þar þig þu sjñ ert allt gott. Enn eþ hun girnest ecke

allt

allt gott/þa epterþylger þad/ ad hun girn
est þad eirthuad sem ecke er allt gott/ Þar
þyrer girnest su Sal ecke Gud heldur myk
lu meir Skiepnuna / Enn eþ hun girnest
Skiepnuna/ þa er hun jaþnan hungrud/
Þuiad þo hun kunne ad þa aþ Skiepnunum
þad hana girner/þa er hun samt tom/med
þui ad eckert er þad hana sedur/ vtan þu
alleina/epter huörs Mynd hun er sköpud.
Enn þu sedur þa alleina/ sem eckert annad
girnast enn þig/ og þa giörer þu þier ver
duga heilaga/ sæla/oþleckada Vine Guds
þeir alla hlute akta þyrer Ohreininde/ so
ad þeir haþe þig j Abata. Þuiad þu ert
Sælan ⁊ Saluhialpen sem þu heþur Mön
onum gieþed þram yþer allar adrar Skie
pnur/vppa þad ad þitt Naþn dyrdarlegt
verde j öllum Löndum.

Aþ þessu mattu nu skilia myn Sal/huad gott
sa Madur heþur sem Guds Sonur eignast og nr
hönum byr til eilyþs Lyþs. Og aþ þessu er nu
augliost/ad hann sie Guds Vinur/ riettelega/ liþ
ande j Gude/ Vyts og rykur j Gude/styrkur og al
giördur j Gude. Þetta er einn þungur, enn þo
miög merkelegur Leyndardomur/so ad vyst haþa
Guds Englar Lyst aþ hönum og Fögnud / Þar
þyrer ættum vier ad haþa hann kiæran og leggia
hann a Hiartad og laata hann vera Girnd og
Lyst vorra Salna.

Siöunde

Siøunde Capitule.

Adami Ante Lapsum Vita Cœlestis ex Inhabitante Deo,

Vm þad Himneska Lyf / sem Adam hefur haft fyrer Synda falled/ þa þegar og a medan hann var Guds Sonar Mynd og Mustere.

Vppa þetta sem nu hefur vered vm talad/ skulum vier taka til epterdæmis vorn fyrsta Fodur Adam /og hugleida huersu Dyrdarsamlega/ þarsxllega hans Æpnum hefur hattad vered fyrer Falled/ þa hann var eñ nu Guds Vinur/ hans Eign og Mustere.

Þuiad þa bar hann Guds Mynd/ Þa hiellt hañ Gud fyrer sinn elskulegan Fodur/ Þa elskade hañ Gud af öllu Hiarta/ allre Salu/ öllum Krop tum/ þar med og eirnen Naungan sem sig sialfan Þuiad þegar Gud leidde Euu til hans/ þa tok Adam hana ad sier og þekte hana/ ad hun var hñs Holld og Blod/ Ecke var þar med nockur synd samlegur Girndarbruna þeirra a mille/ helldur einn hreinn og heilagur Kiærleikur/ sa heilagre Þrenningu vel þockнadest/ huorn Gud almattug ur hafde sialfur vppkueikt j hönum og med sjn um heilaga Anda so sem med einu sterku Kiærleiks bande styrkt og bunded. Og hefdu þau Adam og Eua vered stadföst j Riettlætenu/ Hæi lagleikanum og þui Myndleyse sem þeim var med skapad/ þa hefdu þau j heilögum skyrum Kiær leika Samrade haft og j heilögū hreinum Kiær leika Lyfen heilög aled og heilagt Sxde/ heilaga

Vidia

Midia og Eptirkomendur epter sig lated/og þar
m3 vppbyllt/ecke alleinasta Paradys j Eden/held
dur og so alla Heims kringluna.

Hier ad auk var Adam bigaþadur af Gude/
med tueþöldu Lyfe. Pad eina var lykamlegt og
natturlegt/þad annad var andlegt og himneskt.
Hans Natturlegt Lyf var Samteinging Lykam
ans og Salareñar/so ad Salen bio j Lykamanū
so sem j sinu Huse og vtskipte sinum Krôptum
til allra Lida og Lima Lykamans adskiliālega.

Auk þessa Natturlega Lyfsins/ þa höfdu
þau Adam og Eua og so eitt himneskt Lyf/ af
Sannvist og veru hellagrar Þrenningar/sem bio
og bygde j þeirra Salu og Lykama. Þuiad med
þui Gud og Madurenn/voru med brennande Ast
ar elsku og Kiærleiks bande sin a milli samtein
gder/ þa bio Gud þyrer soddan Kiærleika med
hönum og hiellt þar og hafde sina Huyld/sū Sa
bats Dag/So ad Madurenn giörsallur med Salu
og Lykama var ecke stalfs Eign/ helldur var
hann Guds eign/Guds Mustere/Guds Herberge
hans Bygd og Bustadur. Þar þyrer lyka so sem
Natturlegt Lyf Mannsins er Samteinging og so
sem Samband Lykamans og Salarennar/ eins
var þad himneska og guddomlega Lyf j Adam
og Eua/ ein Samteinging og Sambwd vid Gud
so ad Gud var j þeim/ bio med þeim/og þeirra
Lykame og Sael voru med öllu sæten af lifanda
Gude.

Þess vegna vissu þau ecke af nökrum Dauda
þar þyrer voru þau sterk og hraust/bæde j Lyk
amanum og Salunne/Lykamen var prydur/þes
k

ur

ur og heilbrigdur/Salen visse ecke af nockre kuol pynu/Angist eda Motlxte/eda nockre Hiartans Sorg. Lyf Lykamans var Salen/enn Lyf Sal arennar var sialfur Gud. Og lyka so sem vorer Lykamer lata Salena rada sier/so var Lykamen og Salen Gude vndergiefenn/ sem med peim og j peim var buande /og hlyddu honum.

Af soddan Sambwd vid Gud / vard Adam heilagur/Riettlatur og Vitur og forfaren j ollū hlutum/ so ad hann fyrst og fremst pekte Gud sinn skapara riettelega/og fionade honum med Hiartans Glede og Fognude. Hann pekte og oll Dyr og Kuikinde a Jordunne og Fugla Lopsins og gaf peim ollum Nofn epter peirra Natturu og Edle. Hañ pekte og Euu strax a fyrsta Auga bragde/ad hun var hans Holld og Blod og sagde ad hun skylde nefnast Karlinna / puiad hun være af Kallmanne teken. Snogt ad segia/Hañ var fagur og fryddur/vitur og vijs/ styrkur og hraustur/riettlatur og Godur og visse af ongre Synd eda syndsamlegre Girnd. Hans Vallde og Herradæme tok so langt/ad hann drottnade yfer Fiskum Siafarens og Fuglum Loptsins og ollū Dyrum og Kuikindum a Jordunne. Allt petta var honum vndergiefed.

Af slykre Sambwd Guds j Mannenum/ pa er truanlegt/ ad hans lykamlegt Holld mune ha pa vered klart og skirt og skynanda/so sem vier lesum vm Andlit Moysis/ ad pad hafe orded skynanda/ vegna pess hann hafde Samtal vid Gud. Puiad med pui Ritningen vottar ad epter Falled pa fafe fau fyrst orded vor vid/ad fau

voru

voru naken/ Huad þeim þotte so þorliott vera ad þau þestu samann Fykiu vidar Blöd / til ad hylia sig med/Þui haþa þau visselega þyrer Fall ed haþt biarta og skynande Lykame/so þau haþa ecke þurt ad skamast syn. Þau voru Synda laus ög Gud Drotten bio so lykamlega med þeim/ ad þau haþa þar af lyst og liomad og ecke vitad af þui/ad þau voru naken.

Þesse Samteinging og Samkwd Guds og Adams/hun haþde og med sier og þærde þria agiæta Edla Auögstu/andlega.

1 Sa þyrste nefnest Idiopœia Spiritualis þegar Gud tilleggur sier og eignar Mansins hei lög Ord og Verk/ þso sem Gud hefde sialfur talad og giört þau. Til dæmis ad taka/ Adam sagde ad Madur skyllde þorlata Födur og Modur og bwa vid syna Kuinu Gen. 2. Þau sömu Ord eig nar Christur Gude/Matth. 18. Og seiger Gud hafe talad þau/af þui Gud bio þa med Adam.

2 Annar Auögstur þessarar Andlegrar Sam bwdar/ kallast af lærdum Mönnum Metapœia/ þa Adam vegna Sambwdar og Samteinginar vid Gud almattugan/vard giæddur og begafadur med soddan Guds Krapte og styrke Dyrd/ad hann skyllde Drottna yfer Fiskum Sioarins og Fuglum Himensins Dyrum Jardarennar/Gen. 2. Eins hefde Maduren þa og gietad hallded kyrre Sol unne og Tunglenu so sem Josua giörde/og giört önnur Krapta Verk/þegar Gud hefde villiad.

3 Þridie Auöxtur/adur nefnidar Sambwdar kallast Spiritualis kenopœia / þad er ad skilia Maduren hier Anda Guds sem med hönum bio

syr

styra og stiorna sier / so ad þyrer hans Hialp og Krapt og Verkan/ kunne Maduren ad ganga j Bodordum Guds/þeckiande Gud aþ sonarlegum Anda/ og halldande hann þyrer sinn elskulegann Fodur. Þannen drottnade Adam yþer öllum Heime/ so sem einn Herra og Kongur/ huar til hann var giördur og skapadur/Sap. 9.

Fyrer Falled var Maduren med öllu hreinn so sem Guds Engell/ Heilagur/ Syndlaus/og so leinge sem hñ var ann Syndar/ þa lifde hñ epter Guds Vilia og Bodorde/þar Gud so talar/Deut. 20: Helged ydur og vered heilager / þuiad eg er DROtten ydar Gud/ hallded mijna Setninga/ og breyted epter þeim / þuiad eg er Drotten sa sem ydur heilaga giörer.

Ja ad vysu. Lyka so sem Gud er ovmbreytelega Heilagur/ ovmbreytelega Riettlatur og godur/so lyka skapade hann Mannen og hellte yþer hann sinu Sæde/þad er heilögum Anda / so ad hañ skylde vera ovmbreytanlega Heilagur/Riettlatur og godur og gieta ecke syndgad/ so leinge sem hann tæke vara a sinum guddomlegū Vppruna/og þylgde Guds Sæde þeim heilaga Anda/ Hnör sem aþ Gude er þæddur(seiger Heilög Ritning) þa syndgar ecke/þuiad Sæde Guds bliþur hia honum/ Og hann kann ecke ad syndga/þuiad hañ er aþ Gude þæddur 1. Joh. 3. Hier meige þier sia Kiossens Börn ad þad er riettalad/ad Adam haþe vered þyrer Falled ovmbreytanlega godur/ so ad hönum var omögulegt ad syndga/so leinge hann hiellt þessu gudlega

Gudlega Sædeun og liet Guds Anda ræda.

Gud hatar allan Ostöduglæika og Lausslise og Vmbreyting þess Goda til jlls. Og þetta er það sem Christur avytar og straffar Satan fyr er/Joh. 8. Þar hann seiger hann hafe ecke stad fæstur verid j Sannleikanū. Þuiad eins og Gud hann er ecke ostöugur nie ostadfastur j Kiærleikanum/vid þa sem hann nockru lofar/so var hūs fullkomen Vilie ad Maduren hefde verid stöduger og stadfastur j vpptekenne Ast og Elsku til sijns Skapara. Og so sem Börnonū er af Natturu medfædt ad þau forlata sig vppa Födur og Modur til alls Godz/So var Mañenum j Sköpunenne jnnhellt og plantad/ad þeckia Guds Hugskot/ hans vilia og Fyrerheit til Mansins/og trua hönum af Hiarta / og epa ecke hans Ord nie Vilia. Þui atte hañ ad vera stadfastur/og hefde hañ so verid/ þa hefde Gud ecke vmbreytt Kiærleiksins Sattmala vid hann.

Þo var Maduren skapadur ecke med naudugum tha þuingudum Vilia/helldur med frium og frialsum Vilia. Þuiad Gud hefur frijan frialsan sialfraden Vilia so sīn skrifad er/Psalm. 135. Allt huad hellst hann vill þad giörer hañ j Himnenum og a Jördunne / j Sionum og öllum Vnderdiuponum. Hier med veit Gud alla Hlute/og skilur ecke ad eins/huad gott er og heilagt hreint og riett og ostraffanlegt/ helldur og eirnen huad jllt og rangt er og syndsamlegt og ogudlegt. Enn hann misbrwkar ecke sīn sialfrædis Vilia til Jlls/þo hañ vite þad/og þo hañ meige giöra huad hann vill/ Helldur blyfur hañ

ad eiliſpu riettlatur og hellagur. Epter soddan guddomlegre Mynd sialfpuiliande Sialfpradis var Madurenn skapadur/So ad hann skylde med fry um frialsum Vilia vera godur/hñ matte vel vita huad Synd og Daude være og annad ogudlegt / Enn hann atte ecke ad verda fui samfyckur og ecke atte hann ad misbrwka sinn fryan frialsan Vilia/Hellpur af fryum og frialsum og lostugum Vilia/fad er af öllu Hiarta/allre Sala og öllum Kröptum atte hañ/ad elska sinn Gud og Drott en og Naungan sem sialfan sig.

Lyka hefur Gud sialfur eitt Lögmal/i fui/ ad hann hefur sinn sialfradis Vilia/ ecke til ills helldur til gods. Fuiad med fui hann er sialfur fad goda og Riettlxted sialft og sialfur Kiærleikuren og sialfur Sannleikuren/fa ma hañ ecke onyta sialfan sig og fordiarfa syna guddomlega Veru/nidur briota og onytt giöra sitt Riettlæte sinn Kiærleika og sinn Sannleik/eda giöra fad nockud sm far a mote være. Nu er ecke mögulegt ad Gud afneite sier sialfum/ 2. Tymoth: 2. Po samt er hann og bliupur ad eiliſpu Agens liberrimum, Fad er/Sa Gud og Drotten/sm hefur fry sialfradis Vilia til ad giöra huad hellst hñ vill.

Og far fyrer hefur Gud epter fessare sine Mynd (sem er sier sialfū Lögmal)gieped Manenum Lögmal og eitt Bodord/ ad hann skylde hafa fry og frialsan sialfradis vilia/enn misbruka hañ ecke til Syndar og Dauda/helldr til Riettlætis og til Lyfs. Jeg (seiger Gud) tek til Vitnis yfer ydur Himen og Jörd / Jeg bef

lagt

lagt þyrer ydur Lyfþed ✝ Daudan/ Blessan ena og Bóluanena/ so þu vtuelier þier Lyfþ ed/ ✝ ad þu ✝ þitt Sæde meige lifþa/ Deut. 30. Vm þetta talar Syrach eirnen þar hñ seiger 15. Cap. Gud hefur skapad Mannen j Vpphafe/ og giefed hónum Kiór. Ef þu villt/ þa halltu Bodordeð / og giórdu j þuilu Trauste þad hónum er þægelegt/ hñ hefur lagt þyrer þig Eld ✝ Vatn/ Tak til huórs sem þu villt: Maduren hefur þyrer sier Lyfþed ✝ Daudan/ huórt hann vill þad verdur hónum giefed. Þuiad Speken Gu ds er mikel/ og hann er mattugur og sier allt/ og hans Augu sia þa sem hañ ottast Og hañ veit vel huad riett er giórt og hu ad hræsne er. Aunguum bydur hañ ogud hræddum ad vera/ og ecke lofar hann nóck rum ad syndga.

Med þessu hætte var nu Adam þyrer Fall ed ovmbreytanlega godur/ Eñ þo samt ecke med naudugum eda þuingudum/ helldur mz stalfþuillu gum þrjum þrialsum og lostugum Vilia/ til hins goda. Og a medan hann so var/ þa var hañ Gu ds Barn/ af Sambiud eilyfs Guds Sonar/ af þui/ ad Guds Sonur med sinum eilyfum Fódur bio j hónum/ þyrer Sattmæla edur Samband þñ byrdis Astar og elsku/ þar med var Mannenum þyrer soddan Sambiud Guds Sonar giefen og veittur Stalfræds Ande himneskrar Sonarleif þar/ so ad hann med lostugu og þrialsu Hugsko

te var Gude Hlmneskum Fódur so nateingdur/ ad hann med Synenum/og í Synenum/og þyrer. Sonen Guds var eigande og Erþinge allra Guds Audæþa/ og eirn Herra og stiornare allrar vyd/ rar Veralldar/ so sem Salomon seiger/ Sap. 9. Drotten allrar Giæfsku/þu sem alla Hlute hefur skapad þyrer þitt Ord/og Mannen hefur tilreidt þyrer þijna Speke/ so ad hú skylde Drottna yfer Skiepnonum/sem skapadar voru af þier / og ad hann skylde stiorna Heimenum med heilagleika ↑ Riett uijsse og dæma med riettu Hiarta:

Og med einu Orde ad seigia/ Pad gieck allt vel og Agiætlega til þyrer vorum þyrstum Foreldrum/ og þa leit Gud a allt þad sem hann hafde skapad/og sia (seiger Moyses) þad var allt gott og askelegt. Englarner lyktudu hónum/lykia Heimuren/Eun til Manneskiunnar hafde hann sierdeilis Fódurlega Lyst og þódurlega Ast og elsku. Handa hónum bygde hann þa lystelegu Paradys/og sette hann þangad/og liet hann sia sig og heyra. Og í þann mata var þa Guds Ryke í Heimenum/og í þeirre Jardneisku Paradys matte reikna sig ad vere Ryke eilyfs Lyfs/ í husriu Adam og Eua mattu med heilógu hreinum Augum og hreinu Hiarta sia og lyta Gud so sem þeirra elskulegasta Fódur/og so sem hlyden Born þekia Hann af þui Bodorde/sem hann hafde giefed þeim/og þara vagsande í allre sonarlegre Ast og Elsku til syns himneska Fódurs og Skapara.

Þa hafde Guds Sonur sierdeilis Lyst og Gle

de a þeim Adam og Euu/ þa voru Heilager Engler/ þeir Himneſku Herſkarar og Höfdinglar ſetter til ad vera hia Mönnonum og ad giæta þeirra a öllum þeirra Vegum og ad elſka þa med Tru og Dygd/ og vinglarnlega med þeim ad vingangaſt.

Heimſkringlan var þa allſtadar lyſteleg og auagſtarſöm/ þa var eingen Böluan komen yþer hana. Su myklu Bygging Himens og Jardar var þa önguum Hiegoma vnder orpen. Kraptar Himens ſtodu þa j ſama ſtad/ þoru ecke hnignäde. Solen/ Tunglid/ Stiörnurnar geingu ſin Gang mz Fagnade. Mörk og Skogar og allar Grüder/ voru grænar ad allſkins þegurdar Blomſtrü/ Auöxſtum og Alldine. Fuglar Himenſins lietu med Glede heyra ſyn ſætleg Hliod. Allar Skiepnur voru þa oneyddar opuingadar og girntuſt öngua Vmbreyting.

A mille Guds og hans Skiepna var eckert Oſamþycke/ eingen Ouilld/ Tuiſt eda Tuidrægne/ helldur/ lyka ſo ſem Manſins Sal hun þor ſorgar og nærer Lykamann/ og þegar Lykams lider eru hrauſter og ſterker og Hiartad er heilbrigt og Lyfs Andarner edur Kraptarner eru hreinar ſkyrer og pullkomleger/ þa byr Salen j Lykamanum med Lyſt og Glede. So rykte Gud j þann Tyma yþer öllum Skiepnum epter ſynum þægelegü Vilia. Og med þui ad öll þeſſe myklu Bygging Himens og Jardar/ aſamt med öllu þui þar var jnne/ var nüög gott/ og ſialfur Madurenn (ſa ed var ſo ſem Hiarta Heimſins) vax þullur heilagrar algiördrar Aſtar og Elſku Guds/ þar

med voru þeir heilögu Englar/ alÿka so sem ed la Andar Lyfsins af brennande Kiærleika til Skaparans/ til hneigder Skiepnonum ad vera til allrar þionustu og alls gods epter Guds skickan/Sia/Par þor allt vel þrañ/og þa gieck allt vel og lofslega til/þa vppfyllde Gud Himen og Jörd med Fagnade og Glede/so ad þa var a mille Guds og allra hans Skiepna eitt dasamlegt Commercium, Samlag/ Samfelag/ Sattmale Samfycke og Einung.

Þa ryfte Gud yfer öllum Hlutum/ þa ryftu og Heilager Englar vnder Gude / þa ryfte og Madurenn a Jördunne lÿka vnder Gude/ og var vnder hans Valde/ og allt stod þa j Kiærleikanum/og allar Guds skickaner og öll Verk Englanna og Mannanna samhliodudu Kiærleikanum. Kiærleikur er ecke drambsamur/ecke stor nie stolltur/ecke sialfgodur/Helldur vingiarnlegur/audmiukur/þionustusamur/godvilliadr og giæfkurÿkur. Þar fyrer skickade Gud þad so til (sa sem er Kiærleikuren sialfur) og þad var hönum so þægiegt/ad þo Englarner vœre j fyrstu skapader/ hreinesku Höfdingiar/hafande myklu stœrre Magt Vald og Heidur/eñ Madurenn sa seinastur var skapadur af öllum Skiepnum/þa skylldu þo þœr fyrstu Skiepnr/af Kiærleika/og vegna Guds þiona þeirre fyrstu Skiepnu/Mannenum/og gixta hans a öllum hans Vegum.

Jaa/Gud sialfur sa allra haleitaste og hœste hann audmykte sialfan sig so mikg/ af oseigande Kiærleika / ad þo Madurenn vœre a medal allra Skiepna hinn seinaste/ og bygge hier so lagt/ In Centro

Centro Mundi, mitt i Heimenum/ þa virtest hann þo til/aþ synum ovmrædelegum Kiærleika ad lækka sig so / Huar vppa vier munum annars Heims alldrei kunna noglega ossad þorundra.

Þuiad huad er Guds Sonur sin nefneſt/Verbum et Sapientia Patris, þad er/eilyfft Ord ei lyfft Spéke Fódursins? Er hann ecke Frumburdur þyrer ollum Skiepnum/þyrer huórn Faderen hefur alla Hlute skapad (sem skapader voru) og þyrer huórn hann þeim ollum vid Magt helldur so ad allar Skiepnur standaſt j hónum og þyrer hann. Og huad er Maduren/ad Gud skule huxa vm hann/ og Mansins Sonur / ad Gud annaſt hann. Er hann ecke su seinaſta Gudz Skiepna/og seinaſt tilreiddur aþ ollum Skiepnum? Hugleid um nu huórsu ad Guds eingeten Sonur hefur ſi telackad sig til þessarar allra seinuſtu Skiepnu sinnar/þuiad þesſe seinaſta Skiepnan hun var giórd epter Guds Mynd/og tilreidd ad vera Muſterie hins allra hæſta/So ad sa sem er Frumburdr allra Skiepna/villde med Fódurnum og heilógū Anda hafa þar bygd og eilyfftā Buſtad/þyrer bāden og Sattmala eilyfs Kiærleika og jnbyrdis Elſku og Aſtar. Og þyrer soddan Sambwd Guds einka Sonar j þessare seinuſtu Skiepnu/giórdeſt Maduren Gudz Sonur/og Samarfe allra Himneſkra Audæfa/ og einn Herra og Drotten alls Heimſins/so sem Drotten sagde til Mansins/ Fylled Jórdena og giórid hana ydur vndergiefna ſ drottned yfer Fiſkum Siafarins/ ſ Fuglum Loptſins/ og yfer ollum Dyrum/ sem

sig bræra a Jördunne/Gen: 2.

Til soddan Heidurs og Hepdar vppholp Gud syna seinustu Skiepnu / ad hann med synli Syne og helgum Anda gap sig nidur til pessarar Mannskiepnu/og vtualde hana sier til Bustadar og Musteris/ap oseiganlegre Astar elsku/og liup legu Lytelæte/og var med Mannenum/ so sem j Hiarta Heimsins. Par med til sette hann og skick ade heilaga Engla syna/ pa megtugu Anda og Höpdinga/ ad peir skylldu vera so sem Spiritus Vitales/lipande Lyfsins Andar j pessu Veralld arennar Hiarta/sem var Madurenn/ og ad peir skylldu veita manulegu Kyne alla heilsusamlega og holla Pionustu.

Enn vppa pad ad Maduren skylldc ecke ap soddan Heidre Magt og vallde palla j nöckurskonar Drambseme eda Metnad/ pa baud Gud hönum ad hegda sier og breyta epter synu Orde/og veita synum Syne peim himneska Radgiapanū Hlydne/ vnder Fortöpun Lyfs og sinnar Salu hialpar. Gud giörde hier alyka sem einn veralld legur Kongur/sa ed synum Syne til Epter lxtis j Hendur pxr Lönd og Pegna til Yperrada/ po med pui mote/ad Sonuren sie vnder Födursins Vallde/og veite hönum sonarlega hlydne og giö re eckert j mote hans Bode og alvarlegu Banne girnest ecke konglegt Vallde nie Koronu/so hann purfe ecke par fyrer ad verda strappadur/Alyka eins breytte Gud vid Adam/ alla Heims kringlu na gap hann hönum j Vallde/Syna Heilaga Engla so sem adra himneska Pienara og pegna gap hann hönum til Sambodar og Pionustu/po skyll

de hann

te hann vera vnder Guds eilyfum Syne/ eilyfu Orde Fodurſins/ akta hans Forbod/og neyta ecke af þui Trie ſem ſtod j midre Paradys / og koma ecke vid þad/Ellegar ſkyllde hann Dauda deyia.

Þeſſe var Orſök og Epne ſlyks Bodords/ad Maduren ſkyllde þordaſt þ'Trie ſem ſtod j mid re Paradys/vnder Fortöpön ſinnar Sælu og Sa luhialpar. Enn j önguan mata ad þad være Gu ds heimoglegt Rad og Vilie ad Maduren ſkyll de falla/ſo ſem hefde Gud gieſed Orſök og epne þar med til Syndarennar/og j ſynu heimuglegu Rade og Hiarta hafdi þar vilia og Aſetning til ad Maduren ſkyllde af þeſſu Bodorde briota. Þuiad ſlikt er þuert a mote Guds guddomlegre Natturu/og hans Veru/epter huörre Gud er ecke annad enn ſialfur Rærleikurenn / Helldur ſette Gud Mannenum þad Bodord fyrer þeſſ vegna ſem ſagt er/ ad Maduren ſkyllde med Litilæte veita ſynum Gude og Skapara þeſſa Hlydne.

Hier ad auk lagde Gud þetta Bodord fyrer Mannen til þeſſ/ad hann ſkyllde jdka ſinn Sialfs rædis vilia/ So/þo hann viſſe Grein a mille go ds og jlls/ og þo hann kynne giöra huad hann villde/þa ſkyllde hann þo ecke misbrwka ſin ſialfs rædis Vilia til jlls. Þuiad ſo ſem Gud ſialfur er og blyfur ad eilyfu ſialfrædr/meigande giöra hu ad hann vill/og þad ſama lætur hann ſier vera ſo ſem eilyft Lögmal/ad hann alldrei misbrwkar ſin frijan Sialfrædis vilia til jlls/Þuiad hann veit/ ad af ſoddan Misbrwkan kreinkeſt hans Natt/ urа og Vera. So natte Maduren epter þeſſare Guds Mynd hafa huörtueggia / ſem er Kynn/

ing Fods og jlls og enn þrialsan Sialþrædis vil
ia/ Þo bar hönum ecke ad neyta syns Sialþrædis
Vilia til jlls/helldur til gods/og vera þar til ecke
naudugur og þuingadur helldur med þrym og
þrialsum og lostugum Vilia. Og vppa þad / ad
Maduren skylde jdka sig japnlega j soddan Hlyd
ne/og huxa vm slyka himneska Mynd/ad hun og
mætte vid Magt halldast/ þa let Gud þetta Tr
ie vaxa j midre Paradys/sem var þagurt og lyste
legt ad sia/og hafde nafn af Kynningu gods og
Jlls/ Enn af þui Trie skylde Maduren ecke eta
vnder Daudans Straff og Refsing.

Þar þyrer stod allt vel og xskelega til j Vpp
hafe /vm Sambwd Guds og hans Skiepna. Þa
var engen Agreiningur þeirra a mille / Gud
(so ad segia) var Sal Heimsins / sem þa myk
lu Bygging Himens og Jardar gledelega og lyste
lega/ kroptuglega og asiasamlega vppbyllte/þa all
er Englar Guds/so sem adrer Lyfs andar Heim
sins/Guds halcita Nafne til Dyrdar/voru mañ
legu Kyne til Samvistar og hialpsamlegrar þio
nustu og Epterlætis/ og þa Gud bio j þm Adam
og Euu/so sīn j Hiarta Heimsins/þyrer eitt him
neskt Samlag jnbyrdis Astar og Elsku/þa Eng
larner a Himnum og Mennerner a Jordunne höf
du Hiartans Kærleika syn a mille/þa allar Ski
epnur voru gladar j Gude sjnum Skapara / þa
Englarner höfdu ecke af Drābe nie metnade Up
reist giört j mote Gude/Helldur höfdu aller ster
þyrer Augum þañ allra hæsta Gud/og þyrer hās
Skulld og hönum til Vilia voru þeir reidubwn
er/ Mannenum (sem var Hiarta Heimsins) ad
veita

velta alla Godvilld og vinglarnlega Sambwd/og þionustu og Epterlæte/þa Adam og Eua skildu og þormerktu so haleita Velgiörninga Guds og hans heilagra Engla/hielldu sig lytelætlega/og elskudu Gud aþ öllu hiarta/ allre Sælu og öllū Kröptum/og Englana so sem sijna Sæl/eñ huś rt annad jnnbyrdis so sem sialfan sig.

1 Og eþ Adam og Eua hefdu verid stödug j Kiærleikanum/og vard veitt þa Gudz Mynd/sem þeim var jnplöntud og med sköpud aþ Gude/þa hefdu þau ald Hörnen ecke alleinasta epter sinne Mynd/helldur og eirnen epter Guds Mynd / so þau hefdu verid Gude lyk. So ad aþ medþæddū Heilagleika þa hefdum vier Gud vorn Himneskan Födur og hans eingieten Son og Heilagan Anda elskad aþ öllu hiarta/allre Sælu og öllū Kröptum/Þa hefdu og huör Madur elskad annan vm heimen allan so sem sialfan sig.

2 Þa hefde eingen Þörf verid/ad nöckr Sattmæle eda Truloþan skylldugrar Elsku/skylde þyr er Moysen edur einhuörn annan endurnyast/helldur lyka so sem nu er huörium Manne medþædd og jngroen Astseme a milli Forelldra og Barna milli Brædra og Syskyna/og annara Naunga/so hefde Kiærleikans Sattmale og Lögmal fullkomens Kiærleika og Elsku til Guds og Naungans verid oss j natturlegre Fædingu medþædt og jngroed.

3 Oh/ huörsu dyrdarlega og agiætlega hefde þa allt tilgenged j heimenn/ þa hefde verid ein Religio, ein Tru/ein Guds þionustugiörd og ein Christeleg Kirkia j öllum heime/ og ein og hin

sama

sama Guds Kynning hia allum Þiodum. Þa hefde eingen Tuidrægne vered j Lærdomenum/ enguer onytzamar Disputeraner / ónguar Skola Deilur eda Þrættaner hefdu Menn þa heyrt. Allar Þioder j ollum Heimsins Alþum / j ollum Lóndum og Eyum hefdu þa elskad Gud af ollu Hiarta/allre Sælu og ollum Kröptum. Opt og ofalldan hefdu þa Adams Nidiar til samans to med/ur ollum Lóndum med Fagnade og Gledi/ til ad lofa og heidra Gud Drotten/ og ad prysa hans Gixsku/ Þasemder og Velgiörninga/ og þa vtbreidt og bored. Allar Þioder vnder Solune hefdu þa lifad til samans brodurlega vingiarnlega og samþyckelega j riettre Tru og sannre Guds Kynningu.

4 Kiærleike Naungans hefde og þa ryckt nr manlegu Kyne vm allan Heimen/Þa hefdu Menn ohrædder og athugalaust matt reisa til Lands og Staþar vm allan Heimen/ Og slykur Kiærleike hefde þa vered allra Þioda a mille /so sem þar hner mistur a mille Franda og Naunga. Þa hefde Menn ecke hapt Skryd nie styrioll/ Bardaga nie Blods vthellingar/edur nockurn Oprid. Þa hefde ecke vered annad til Tydinda enn breinande Kiærleike til Gudz og allra Manna vr ollum Lóndum og Eyum og Landsalþum ad spyria.

5 Þa hefde ecke vered saurugur Girndarbrune/ Brudgumar og Bruder/ vnger Menn og Meyar hefdu þa elskast med hreinum heilogum Kiærleika. Aull Hion hefdu þa saman bued nr hreinum Astar kiærleika/ og med andlegre Girnd og gledi Born alod / og auked og eplt Guds Rykt.

Natt

Natturlegur Kiærleike a mille Forelldra og Barna Brædra og syskena hefde þa vered heitur og astwdlegur.

6 Fra Vpphafe sumar Fædingar hefde huer Madur hapt tuöpalldlegt Lyfe/sem er natturlegt og annad andlegt. Lykamen hefde huörke hapt Sott eda sukdom/ Kulla eda Krankleika/ eda nökra Vanheilsu/og ongua Daudans astrydu/Hñ hefde alla tyma vered hraustur og m̃ godre Heilsu/ap lifande Kröptum Salarcñar f.ñ med Manñenum var. Hñ ad auk þessa natturlegs Lyfes þa hefdu Sal og Lykame hapt annad Lyf himneskt/ Puiad bæde j Lykama Mansins og hans Salu þa hefde Gud hapt sinn bustad sitt Mustere/m̃ þrabærlegum Dyrdarhætte. Vort giörualls Lyf hefde vered j Gude og med Gude og þyrer Gud/ Sömuleidis Lyf Guds/Mustere Guds/ Huyldarstadur Guds j oss/So ad allt vort Lyf og Framferde a Jördune hefde ecke vered ödru vijs enn eitt Lyf breñande Astar og elsku Guds til vor/ og vorrar Elsku aptur a mote til Guds/Edr (so ad seigia) eitt Sattarband og Astarsattmale/sky fur/ad lyka sem Gud elskade oss/so mundum vier aptur á mote hapa elskad hñ ap Hiartz og Salu og öllu Megne/eñ Naungan sem sialfa oss.

7 Puiad j öllum Kiossens börnum so sanneinigdum vid Gud Drotten Zebaoth andlega/þa höfdu þesser þrir þurdanleger Leyndardomar sig openberlega j liose lated/huörra þyrr var giered. 1. Spiritualis Idiopœia. 2. Spiritualis Metapœia. 3. Spiritualis kenopœia. Fyrst hefde Madurenn j Salu og Lykama vered so natomen Gude

og so

og so þastlega vid hañ teingdur og bunden/ad all ar Manſins Huganer Ord og Giörder/ þa hefde Gud eignad ſier/lyka so ſem Gud atte þad ſialfr og hefde talad þ ſialfur. So ad vm huörn Mañ hefdum vier þa mætt ſeigia/Ecke er hañ ſa sem talar/ helldur Ande Guds sem j hönum bygger. Og ſtta kallaſt Idiopœia. J añan mata og þar næſt/þa hefdu Menn ödlaſt og þeinged þann gud domlegan Matt og Krapt/ af andlegre ſamueru Sambyle og Sambwd Heilagrar Þrenningar/ad þeim hefde eckert vered omattugt/ſo ad mz einu Orde hefdu Meñ Fiöllen vr ſtad þært/ og önnur þleire Krapta verk giört og þramed/ Og þetta kallaſt nu Spiritualis Metapœia. Ad ſydu ſtu og j þridia lage/þa hefde Ord og Giörder huörs Mans og allt huad hañ hefde ſier þyrer Hendur tekid þramgang hapt/ og luckuſamlega tekeſt med Hialp og hiaſtod lifanda Guds/ Af þui ad Gud og Madur hefdu j öllum Greinum hallded eitt/ og vered so ſm eitt/Og ſlykt nefneſt kenopœia.

8 Aull Lönd/öll Heims kringlan hefde þa ve red þull af Guds Börnum. Og soddan edla Muſt ere Guds hefde þau vered/ad j öllum attum þiſ arar vydu Veralldar hefde wad og krwad med Meñ og Folk/og aller hefdu þr hapt biarta leipt rande Lykame af Samteingingu og ſambwd vid Gud/ lyka so ſem þau Adam og Eua höfdu þyr er Falled/þo ſumer meir enn ſumer/ epter adſkil ianlegum Gæfum ſem Gud hefde einum og ſier huörum giefed.

9 Vm allan Heimen hefde þa og vered ein Tu ga/eitt mal/ſo huör hefde audueldlega kuñad ad

ſkilia

skilia annars Rædu so sem sitt eiged Modurmal.
10 Og aller Hluter hefdu þa vel og luckusamle
ga huörtum Manne tekest/Þa hefde ecke talad ve
red vm skada eda Missier nöckurn/ecke vm Tion
Glucku ap Elde eda Vatne: Þa hefde eingen o-
tijmabær eda oskaplegur Burdur sied hia Mönn
um eda Kuikendum/Þa hefde huörke vered Hun
gur nie hallære/Þa hefde eingen skadleg eda ban
uænleg Dyr vered/ eingen Qvedratta/eige Sott
eda siukdomur/eingen Neyd eda Motgangur eda
nöckud illt.
11 Og mz þui ad eingen Daude hefde þa ver
ed j Heimenum/ þa hefde alldrei nöckur Madur
daed ap Mannana sonum. Vier hefdum allt til
þessa Dags sied alla vora Forfedur og þyrre Menn
ecke allernasta vora Forelldra og Födurfedur/held
dur alla Forfedur/ þra eirne ætt til annarar/allt
til hins þyrsta Mans Adams/ og hefdum hapt
liuflegt heilagt Samtal vid þa alla/Og allar ætt
er Jardarennar/og allar Eyar hefdu hladnar ver
ed med Manfolk. Menn hefdu þa lifad med o-
treinktre Heilsu og styrkleik/ alla synz Dagz/æm
allrar Veyke/allrar Elle/ med Lyst og Flede og
þullum Fögnude/so sem þra vpphape/med heilag
re og gudlegre Vmgeingne.
12 Jörden hefde þa ecke bored Þyrna nie Þyr
sla/ helldur ilmande Grös og Jurter/ Og allra
handa Nutrur hefde þa so vel vaxed hier j Lan
de og aullum ödrum nordur Löndum/ eins og j
Egiptalande/ Arabia/ Indea og þeim Löndum
sem allra agiætaster Landkoster kunna ad vera.
Aller Fuglar j Loptenu/ Fiskar j Sionum og
Vötnum

Vötnum/Dyr og Kuikinde Jardarerlar hefdu ve
red ossi vndergiefen/og ecke kuinad ad fordast oss.
Pa hefde og öll Dyr og Kuikinde Jardarennar
lifad huört hiaödru meinlaust og skadlaust/Vlf
uren hia Lambenu Kauted hia Leonenu.

13 Enn huad hellst ahrærer Aukning Mann
legs kyns og enda þessarar Verallder/Pa helld eg
ad heilagt Hiuskaparband og Hionanna Samlwd
munde hafa varad j sex Pusund Ar/ epter Tölu
peirra sex Daga a huörium Gud skapade Himen
og Jörd. Pa hefdu vnger Menn og Meyar ecke
gipt sig fyrr en a hundradasta Are sins Alldurs
og sydan gieted Börn og Kidia/j v eda vi Hund
rud Ar. Og þess elldre sem Menn hefdu orded/
þess meir og þramar hefde peirra Lifnadur og
Framűfærde lykt vered heilögum Guds Einglum.

14 Pesse forfrydelige og fagre Heimur/og su
nyrkla Bygging Himens og Jardar hefde þa hall
ded öllum synum Verkonum og Kröptum. Og ad
lidnum vi. M. Arű þa hefdu Himen og Jörd
ecke purft ad Forganga/og ei med Elldenum ad
verda hreinsud/Helldur hefde Himen og Jörd þe
nged nya skynande Fegurd og nyan skiæran biart
leik/so sem verda mun epter hinn seinasta Dag/
þa Solen mun siösinnum biartare vera enn nu er
hun/ og þa Tungled mun verda so biart seni So
lenn er nu/Esaie. 30.

15 Þa hefde Gud lated alla lykamlega Fød
slu og holldlega Kæring þuerra so sem Barna
mat/ og j staden peirrar Fødu og allrar lykamleg
rar Kæringar þa hefde hann sialfur orded alle
j öllum

Sem

16 Sömuleidis hefde og þa öll Barneign og Aukning manlegs Kyns enda hætt/ ecke mz nöck te Olyst eda so sem Gigiede/ Leida eda Pyni/held dur med Glede og Fögnude/þegar Talan allra Adams Barna hefde verer full/epter þui sem Gud almattugur hafde ædur asett og fyrerhugad.

17 Sydan hefde Gud almattugur latid alla Menn a Jördunne/alla Adams Kidia verda eitt med sier fullkomlega/eins og Faderen er mz Syn enum/ og Sonuren med Födurnum/ so hefdu og aller orded eitt med Födurnum og Synenum. Og petta hefde vered su rietta og sanna lystelega og astudlega himneska Uppfylling Guds/ þegar hann er og verdur allt j öllu/ j eilyfu Himnesku Lyfe. Huad allt liosiega merkia ma af Ordum Herrans Christi/þar hann so talar til sins himneska Föd urs/ Gief þu Fader/ ad þeir sie aller eitt/ lyka so sem þu Fader med mier og eg med þier/ og eg med þeim/ ad þeir sie eitt med ockor/ uppa þad ad Heimuren true ad þu hafer sent mig: Og eg hef giefed þeim þa Dyrd sem þu gafst mier/ ad þeir sie eitt lyka sem vid erum eitt/ Jeg med þeim t þu med mier/ uppa þad ad þeir sie fullkom ner j eitt/ t Heimuren viti/ad þu hefur sent mig/ og ad þu elsker þa lyka so sem þu elskar mig/ Johann. 17.

Soddan Himneska Dyrd og fullkomlegan Fög nud samrar Eilyfrar Einingar med Almattug um Gude Födur og Syne og heilögum Anda hef

de allt mannlegt Kyn hapt og eignast Eilipplega/ Og allt petta hepde so skied pullkomlega / hepde Adam og Eua med synum Epterkomendum ecke syndgad.

Attunde Capitule

Serpens Antiquus Contra Dei Filium.

Hudrnen ad Sathan er pallen pra Gude/og hudrsu ad han villde komast yper Dyrd og Kor onu Guds Sonar.

NA so var komed/sin nu var sagt/pa bar til eitt hrædelegt og hryggelegt Epne og stort Hrossunar pall/ vm hudrt eg vil liosiega og stuttlega tala. Gud hapde pan prumgietna pyrer ollum Skiepnum sin eilipan eingiet en Son sett til erpingia allra Hluta/Heb. 1. So ad hann skyllde vera Hopuded/Ephe. 1. Og ad all er Hluter skylldu j honum standast / huad hellst Gud hapde pyrer han skapad/Col. 1. Pesse Guds Spekc skyllde setia sitt Tialld j Hædonum/og ha pa sin Stol og Hasæte j Skyonum/hun skyllde vera allstadar j ollum attum/so vydt sem Himenen er/ og so diupt sem Vnderdiupen eru/ allstadar j Hapenu/allstadar a Jordune/a medal allra Manna vnder Skyonum/ Syrach. 24. Hun skyllde volldueglega na pra einum Heimsins enda til annars/ og stiorna vel ollum Hlutum/ Sap. 7. Hia hene skyllde vera Rad og Dad/ Skilningur og Magt/ og aller Stiornarar skylldu pyrer hana stiorna/ Prouerb. 8. Peir sem henne være hlydnuger skylldu ei til Skamar verda/ Syrach. 24. a

Hia

Hia herre skylldu Menn Lyped pina/og pyrer hann þa þocknum ap Drottne/Prouerb. 7.

Ein huilyka Stiornan hapde Sonur Guds/ su eilypa Speken/og huöria skickan hapde hun giörtt a medal Skiepnana j Vpphape? Hann vppfyllte þa storu Bygging Himens og Jardar/ og hapde syna Huylld og adsetur j Manenum/huörn hun skapade allra seinast/ epter sinne eigen Mynd/huar hann og bio/ so sem mitt j Hiarta Heimsins med Lyst og glede/og hönum lykodu allvel syner Einglar/ peir lipöndu Andar/ peir ed til reidu voru vm allan Heimen/med Heilagleika og riettlæte ad piona Gude og til vara ad taka peirra Embætte. Og vppa pad ad ecke yrde nöckur tuidrægne a medal Skiepnanna/og ad eingen ap peim skylde vpphepia sig yper adra ap nöckurs konar Mætnade / þa giörde Gud og sette pessa Skickan og skipan/vm huöria adur var ahrært. Ad lyka so sem hann skalpur sa allra hæste og haleitaste Skapare og megtugaste Herra / myklade sig ecke ap sine Maiestatis Tign og Valldey/Helldur ap Hiartans æstgronum Kiærleika/ og til ad hallda syn um Skiepnum vid Magt og vid Lyped/þa virtest hann med sinne giæskusamlegre vppfyllingu Skiepnum synum ad vera til gagnsamlegrar Pionustu/so skylde og huör Skiepnan annare piona. Og þo Einglarner hepdu haleitar og ypparleg ar stiettir og himneskā dyrdlegā Soma/þa skylldu peir þo piona Mönnum hier nidre a Jörd unne/med liupslegre Sambwd Hialp og allre Hiasstod/ vegna Guds almattugs. Sömuleidis og eirnen þa skylldu Solen/Tungled/ Stiörnurnar og

öll Himnesk Corpora vpplysa Jördena/og lata hana þyrer þeirra Krapt og Verkan Auögst að sier þæra. Hier j mote skyllde Madurenn elska Gud almattugan/med hreinum Kiærleika/að öllu Hiarta/allre Salu/öllum Kröptum sijnum og veita hönum audmiuka Hlydne. Sodd ā Skickā hafde nu Gud almattugur giört j Vpphafe.

Enn þar voru nöckrer að þeim hellstu Englum og himneskum Höfdingium/ a medal huörra Junkur Sathan var hinn hellste/ Þegar þesse sa þad/ad Maduren su seinasta Skiepnan sköpud að Leir og Molldu Jardar/ sem var so sem Hiart ad alls Heimsins/skyllde þiggia þionustu so margra og Megtugra Himneskra Höfdingia og stor Herra/og að þeim verda verndadur og vardueitt ur/og ad hönum var þyrerhugad og ætlad ad hafa til Abylis þessa þorprydelegu Bygging Himins og Jardar/so sem eitt Konglegt Hws og Herberge / og ad Adam med sijnum Kidium skyllde vera Mustere Guds og Sonur hins Almattuga/ Erfinge og Eiguarmadur alls Heimsins/ Þa öfundade hann Mannen/ að slalfs sijns medfæddre Drambseme og öfundsyke/ og vnne hönum ecke slykrar Sælu og Velferdar / og huarade vm med huörium Hætte hann kynne ad spilla þessare Guds Sköpun og Skickun/og henne ad vmbreyta

Hönum lykade j önguan Mata soddan Skickan og Skipan/ad hann slykur stor Höfdinge skylde vera Pienare Mansins hier a Jördu nidre/ þad virteſt hönum ad vera forliott og ovidurkiemelegt / ad so haleitleger Herrar og Höfdings Englar skyllde lytelæcka og forminka sig so/ Og

forlict

þorlset þar þyrer og ypergaþ sinn Höfdings skap sijna Stiett og Bijpalning/ Flette vm Bladenu / og snere hinu vppa/og huxade ad ecke skyllde hñ Mannenum þiona/ helldur verda einn Herra bæde yþer hönum og öllum Heimenum/þo þad skylldi kosta Dauda Adãs og allra hñs nidia/ og þo allur Heimuren yrdi þar med spilltur og þordiarpadur. Þar þyrer tok hann a sig Mynd eins Höggorms/og talade suikſamlega vm þyrer Mañenum/so ad hann þiell þra Gude / og þieck med þessu mote, Magt og Valld Daudans yþer öllu Mañkyne/og ad sier tæke Herradæme/og ryke og Stiorn alls Heimsins/med soddan Lyst/ad hann meinte / þad Madurenn asamt öllum Heimenum skyllde nu þar epter og ad eilyþu vera sier vndergiepen/Gud munde vegna sijns ovmbreytelega Rettlætis/ecke kunna ad þa eda þinna þar Rad a moti.

Allt þetta ma vel vt aþ heilagre Ritningu beuijsa/ Þuiad hinn heilage Judas j sijnum Pistle vottar liosleg a/ ad nockrer aþ Einglunum haþe ecke geymt sinn Höfdingiadom / helldur haþe þeir ypergieped þeirra Heimile/Giepande þar mz ad skilia/ad j vpphafe haþe þeir vered himneskir Höfdingiar/huörier epter Guds bode og Skick an attu Mönnum ad veita alla Goduilld og Þionustu. Eins verdur j Pistlenum til Hebreos gied ed þeirrar Þionustu sem Einglarner oss veita til Saluhialpar.

Enn huörnen hepur þetta geinged til? Þad selger oss vor liufe Lausnare Jesus Christus / ad Diöfullen haþe j vpphafe vered einn Mann

þrapare/ og ad hann hafe ecke stöduger verid i Sannleikanum / Joh. 8. Par heyrum vier / ad Diöfullen hafe med Lygi og Mandrape j Vppi hafe falled fra Gude. Vopn og veria Diöfulsins er Lygen og Mandraped/par med hefur hann hur ad sier ad hrinda Guds Syne ur sinu Vallde/og rœna hann sinne Magt/huör ad er Sannleikuren og Lyfed. Nu huxade Satan so med sier/Ad vera ein Höfdinge og hafa höfdinglegt Allt Vallde og Metord a Himnum/og fiona þo Mannenum a Jördunne/þad er j önguann mata somasamlegt helldur er þad Sman og Minkun þyrer höfding Lega Tign/er ek. Par þyrer yfergaf hann sin Höfdingiadom af eigenlegre Dramblæme sem hann hafde sier sialfur skapad/huör ad Orsök er til allra Synda/sem Syrach vottar / 10. Cap. Og huxade so med sier/ Jeg vil med Lygum locka Mannen til ad fiona mier/ Ef hann hlyder mier / þa byr Gud ecke leingur med honum / og ecke mun Gud hirda vm hann framarmeir/ Hann mun þa missa þad himneska Lyfed sem nu hefur hann/ og Gud mun hann yfergiefa / þa skal eg verda hans Herra . Og þar eg Magt og Vallde yfer Mannenum / þa heyrer og eirnen mier til hans Rustadur/sem er Heimurenn allur/So eg skal þa med riettu nefnast meiga Höfdinge Heimsins/og allra þeirra sem j Heimenum bua. Og kunne eg þa so löglegt Tiltal / og so sterkann Riett yfer Mannenum/þa hlytur Gud epter sinu ovmbreytelega Riettlæte ad nedkienna og seiga so/Fyrst ad Madurenn er fallen fra mier/og er med sinne ohlydne komen til þyn/so mattu vera hans Herra so

ra/So drottna yper hönum og hñs Bustad/öllum Heimenum med þullkomlegu Valde a Himnum og a Jördunne

Basilius einn aþ þeim Heilögu Lærefedrum seiger so/Þegar Diöfullen sa þa Dyrd/sem Manñ enum veitteſt þa öfundade haun þad. S. Augustinus skrifar og eirnen so. Þad var Aþorm og Vilie Andskotãs/ad vera Höfud og Vphaf Skiepnanna/huad höuum somde ecke/helldur vorũ Saluhialpara og Endurlausnara Jesu Christo.

Aþ soddan Orsök/ og vnder slyka Grein þor þesse jlle Nydings Ande til/og þalde sig j Höggorme/ gaf Kuinnunne þögur Ord aþ þölsku Hiarta/ og talade so vm þyrer henne / ad hun braut aþ Guds Bodorde/at aþ þeim þyrer bodna Aueg ste / og kom Manne sjnum til ad eta med sier/ og hugade ecke ad þar munde nöckud jlt epter koma/ helldur meinte ad þau mundu þyrer þetta þa storan Heidur og myken Soma epter Höggorms sins Ordum.

Japn snart var Tabled tapad og Spiled vñ ed / og Diöfnllen þieck sinn Vilia. Þa vard sa Beyseuicht gladur vid/og þeinkte med slalfũ sier Ho/ho/Jeg hef Siguren þeinged/Nu er vtgiört vm Mannen og hans Bustad/Adam og Eua ha þa med loſtugum Vilia giefed sig mier til þionustu/ þar þyrer er eg orden þeirra Herra og höfud og Stiornare/þau eru myner Vnderdanar og Þegnar. Og þyrſt þad þau eru myner/þa heyrer mier og lyka til þeirra Bygd og Bustadur/so ad eg er nu þeirra Gud / Herra og Höfdinge yper öllum Heimenum/ og öllu þui sem j Heimenum

er. Par þyrer er eg nu ecke þramarmeir skylldug ur ad veita Mannenū nockra þionustu Guds vegna/ helldur er Maduren pliktugur vnder mig ad eilyþu/so hann hallde mig þyrer sinn Lauard/lute mier/ og tilbidie mig. Nu er allt orded mitt og j staden Guds hef eg nu Magt og Valld yfer öllu. Pui skal eg nu so sem einn Rise sa vel er bryniadur og hertyadur hallda mynu Hofe med Magt og Vallde og j godum Fride. Lopted vnder Himnenum vil eg þylla med mynum Englū ogærum/ og Mannanna Sonum vil eg snua og velkia epter mynum Vilia/og hallda þeim bundnum j mynum Sidrum og Fiötrum / so ad þeir giöre minn vilia/og sie mier atyd þylgande.

So hafe þier nu god Börn j Christo stuttlega þyrer ydur vnderriettad / huad þyrer Synd þad var/ med huörre ad Sathan og adrer þleire oteliande Andar hafa sig þorsted / og eru so þra Fude almattugum þallner.

Til slykra Bragda tok nu Satan þess klokasta Dyrs Mynd sem var a Jördunne / sem var Högormuren/ og þess vegna verdur allt hans Rike hans Herradæme og hans Magt og Valld med einu litlu Orde j heilagre Ritningu miög eigenlega og skilianlega kallad Caput Serpentis/þad er Höggormis Höfud/ Genes. 3. Puiad hann / j Höggormenum og þyrer þessa Höggorms Mynd sem hann tok vpp a sig/ leitade ecke annars enn þess/ad hann yrde Herra og Höfud allra Hluta j Heimenum.

Adur var sagt ad Maduren nefneft Mikrocosmos/ Pad er/ minne Heimur/og ad Maduren

sie so

ſle ſo ſem Hiarta hins meira Heims. Nu ſo ſem ad ſad er haſkaſamlegt og daudlegt ſyrer ſ nu minna Heim/Mannen/eſ ad Hiartad j Lykamanum verdur daudlega ſærr / Pniad ſa ad ſkiliaſt Spiritus Vitales/ſeir Lyfs Andar og Kraptar ſem eru j Blodenu/Puiad ſumer eru vid Hiartad og eru ſui ecke annad enn Pyna og Verker/Skielfing og hræddſla/Sumer ſkiptaſt vm Lidu og limu Lykamans / eru oglader og ſyrgiande vegna ſeirra Sara ſem Hiartad heſur ſeinged/og ſeirra Verkia/ ſem j Hiartanu eru. Eins lyka heſur ſa geinged til vid ſann meira Heim huörs Hiarta Adam og Eua nu voru ſuiken og Daudlega ſærd aſ Diöfleni og rænt ſui andlega himneſka Lyfseni. Og ſa ſller Andar höfdu nu ſeinged allann Lykama ede Totum Corpus Himens og Jardar vnder ſitt Valld/villdu öllu ſpilla og allt ſorkiarſa/ſa vard Skilnadur Enginlanna/ Peir ſkiptuſt j tuenna Flocka/ſo ad ſr Nidings Diöfflar og Mordandar plagudu og pyndu Heimſins Hiarta ſad er Mannenn med Otta Hræddſu og ſkielfingu miög ſarlega. Hiner adrer goder Englar/ ſem ſtadfaſter voru ordner j Heilagleikanū og ſui hinu goda/ſeir hörmudu og bæru ſig illa og voru miög ſorgbitner vegna ſeſſ hryggelega Falls ſem ſkied var/og ad ſau Adam og Eua mz öllum ſynum Nidium og Eſterkomendum ſkyll/du eilyflega tortynaſt og tapaſt.

Nunde Capitule

Lapſus Hominis, & eius per Satanam Incolubratum, ab æterno Filio Dei ad Mortem æternam Defectio.

Vm Fall Mannsins þyrer Flærd Andskotans og huörsu Madurenn er þallen þra Guds Syne/ sem er eilyþt Lyþ/ j eilyþan Dauda.

VEr vilium athuga alla Historiuna so ad vier þaum riettelega ad skilia þau Faguryrde Höggormsins/mz huörin þau Adã og Eua voru suiken og a Tælar dreigen til ad syndga j mote Gude/huilyk Eymd og Neyd af þui Syndafalle komen er yfer allt mañlegt kyn.

So sem Barnied slektar epter Födurnum/ og hefur hans Mynd og Lyking/so var Adam myndadur epter Gude/og var hans Sonur/vppa huörium Enginn Guds mattu ad taka vara/so sem ad Jonklærar og Hofþienarar/eda Hirdmenn giæta eins Kongs Sonar/edur Erfingia/huör ed rykia atte vm allan Heimen/enn þo vnder Vellde syns Himneska Föders / og epter Rædum Eilyfrar Guds Spekt Guds Sonar (sem med hönum bio) hallda sier þra einu Alldentrie j Paradys/ eta ecke af þui/og koma ecke vid Avöxt þess Tres vnder Straff og Refsing Daudans og misser Lyfsins.

Til Dæmis ad taka. J einum Megtugum Kongs Garde hier a Jörduñe/eru einum Kongs Syne af liuflegu Epterlæte Herra Kongsins/ til geymslu og Fylgdar þeingner marger Hofgards Pionarar/af Greifum/Hertogũ og Herramönum so Sonurenn skule rada og regera/ enn vera þo vnder Vallde Födursins og hönum j öllu vndergiefen / Enn þo skule haun ecke hafa nockurn hlut med Konglega Koronu / og ecke setia hana

vpp

vpp/vnder Kyps Strapp og Kepsing. Nu ber so til/ad einhuor ap pessum Hopgards Jonkiærum med synum Fylgiorum/suikur penna Kongs Son og talar vm pyrer hönum med pessum Ordum/ Vel veit pinn Fader/ad a huorium Deige pu ser ur vpp Konglega Koronu/ pa verdur pu hön um japn og lykur. Sonuren heimskur hlyder pess um pögrum Fortölum/tekur Kongsins Koronu/ og setur hana vpp/ og væner so sinn Fodur hans Dyrd/og helldur p pyrer Ræn eda Herpang/pad hñ er nu orden Erpinge til Rykesins/Fodur synū til Forsmaanar og mestu Minkunar. Huar pyrer Faderen verdur reidur og suipter Sonen öllum Arpe/ Ad öllu pessu hlær Hopgards Pienaren og er gladur/og piker vænt vm med synum laxmönn um/ad hann hepur synum Suikum so pramm kom/ ed vid Kongs Son/ og huxar vm huörnen hann kunne med soddan Brögdum ad koma Valldenu og Rykenu vnder sig.

Alyka eins hepir Adam gelnged j Paradys Pa Fad Himneskur Fader gap hönum til Vernd ar og vardueisslu syna Engla/so sem nöckra Hop gards Herra og Hopgards pienara/ og ad hñ skyl de ryka og drottna yper allre Jardarkringluñe po so ad hañ være vnder Gude/epter huörs ban ne og Forbode/ ad hann skylde ecke eta ap Skiln ings Trie Ills og Gods/vnder Daudans Strapp og Kepsing. Enn sia/ par kom Junkur Satan/ og dro Mannen a Taalar/og petta var Sumña og Meining hans Suika og Flarædis/ Adam/ Gud hepur skapad pig epter sinne Mynd / og tilreidt pig ad vera Sonur sinn ser lykur / so ad pu sem

riettur

ríettur Kryſinge skuler ryķia og Drotna yper öllū Heimenum/þui þurfte þa Gud ad þyrerbioda þi er ad eta aþ einu Trie/og leggia Lyþs straþp þar vid? Ja/ hann reit vel/ ad þu munt verda lyķ; ur og jafn hönum / ef þu etur aþ þui/þess vill Gud þier ecķe vnna/ Par þyrer haf min Rad/ Huxa ecķe vm hans Forbod eda Bañ/þad er ecķe talad nema til hræddslu/og ecķe er þad nema hin dran þinnar þullkomennar Speķe og magtar til huörrar þu ert þyrerhugadur. Slyķum þlæredar Radum og Fortölum trude Madurenn/ og ut aþ þeim þorbodna Auegste/Gude synum hinneska Föður til Smanar og mestu Minkunar. Og ad þessu hlo Junctur Satan/og þotte vant vm/Tok Mannen til Fanga vnder sitt Vallde/enn sette sig vpp til Höfuds og Herra yper allt.

Pannen og med þessum hætte hefur þad til geinged j Vpphafe vm Fall Mansins/ huad vier vel meigū med heitum Tærum syrgia og grata. Þuiad Adam var skapadur epter Guds Mynd til eilyfs Lyfs/so ad hann skylde vera Gude lyķ tur/ Sap. 2. Hann vantade þar ecķert a/ þad hann þyrfte Rad ad þiggia af Höggormenum/so sem hann kynne ecķe ad vera lyķur Gude/nema hā xte aþ þeim Auegste sem Gud hafde bannad hö; rum / Hier med þa var hann Sonur Guds / og matte med sonarlegum Riette ryķia og drottna yperföllum Hlutum og allre Jördunne/ þui þurf te hann ecķe med oll yperlegum Hætte / ad stunda epter slyķu vallde/j mote Vilia og bode syns hin neska Föduns. Þuiad m.d þessu Lagabrote gudo ömlegs Bodords/giörde hann aþ sinne Mynd og

Lyfingu

Lykingu vid Gud og synum Arpe eitt Rann / og hiellt pad pyrer Herpang Gude lykur ad vera/pá hann peim siukssamlega Anda Junkur Satan til Vilia og Pocknonar gjörde / mote eilypre Speke Fódursins sem er Guds Sonur / huórn hann med sume Ohlydne burt rak pra sier / og pa ed hann kastade Guds Ordum ur synu Hiarta/ og villde peim ecke leingur hlyda.

Hier ap er nu komen sa andlege Dauden/ og misser pess himneska Lyfsins/Puiad Guds Son ur sem bio med Mannenum og var ædur hans eilyp Heill og Sxla og hans himneskt Lyp / var pra hónum viken. Pad gieck hier til lyka so sem ep pu hepder pyrer Augum pynum pagurt Eple/ pullt med daudlegt Eitur/enn vxre po pagurt og lystelegt ad sia/ og ep pu peinger i pynu Hiarta Lyst og girnd til Eplesins/enn Sal pyn og skyn seme ap riedu pier petta/ og segdu so / Pu mitt Hiarta glór pad ecke/puiad ep pu etur par ap/ pa vill pad kosta pitt Lyp. Enn Hiartad pylger sin ne blindre Girnd og Lyst / lætur syna Skynseme ónguó rada/ og pær par ap sinn Dauda/ so Sal en og Skynsemen verdi ad vykia ap Lykamanū. Eins skiede hier. Sonur Guds/ su eilypa Fódur sins Speke pyrerbaud Mannenum ad eta ap pui Trie i midre Pardijs/ Enn ep hann æte ap pui/ pa vxre pad hans Bane. Maduren hlydde ecke Guds Syne sem med hónum bio/helldur peim il la Anda/og æt ap peim porbodna Avegste/og mi ste so pad himneska Lyped. Og so veik Guds So nur pra Mannenum/og bio ecke leingur med hón um/So Maduren vard andlega daudur/og so sam

andlega

andlega daudur/og Lyþlaus Lykame

Aþ þessu vrdu þaþn snart open beggia þeirra Augu Adams og Euu/huar vm Moyses so skriþar/Ad þau haþe ordet vör vid/þad þau voru nakin. Huörnen munde þad koma til? Andsuar/Heilög Preding var þra þeim viken/og þad himneska Lyþed var wte og endad/ Þau voru ecke meir Guds Herberge eda Mustere. Og aþ þui mistu þau þann þagra skynande Kioma þess himneska Lyþsins sem adurstod aþ þeirra Lykame/og mz huöriu þau voru prydd og skrydd þyrer Falled/ Eñ nu þundu þau med sier/ad þau höþdu þetta allt mist/Þau voru nu hia hiñe dyrdar Fegurdenne ad reikna liotare enn daudr Lykame og Salar laus. Þar þyrer þa huört þeirra sa annad naked og alsbert/þa skömudust þau syn/ og merktu þa/ ad þau voru andlega daud/ og höþdu miste þ himneska Lyþed sem adur höþdu þau/ og voru nu ecke leingur Börn Kiossens heldur Myrkursins/ og ecke annad enn Holld og Blod. Og þegar þau sau nu ad þau voru naken/ þa leitudu þau rads þaþn snart/og þestu saman Fykiuvidarblöd/og giördu sier Suintur þar aþ.

Og lyka so sem Tungled a Himnum misser sitt Skin og syna Birtu/ eþ þad misser Solena/ og snyr sier ecke a mote heñe. So vtslocknade þa med Manñenum Guds Mynd sem var þullkomen Ast og Elska til Guds og Naungans/Eins giecke Saluñe Mansins sem Tunglenu/þegar hun sijere bakenu ad Guds Syne og liet hans Ord þara.

Hier j staden er hun orden ad Larþatörre Diöpulsins/og hepur j staden Guds Myndar þeim ged

ged a sig Mynd þess leida Andskota/og hefur sín sialfrædis Vilia til hins goda med öllu mist/þyr er vilianlega Synd/og j stadeu þullkomeñar elsku til Guds af öllu Hiarta allre Salu öllum Króptum/ þa er Madurenn spilltur og eitradur orden med öllu j Salu og Lyfe.

J stadenn sonarlegrar Arfleidar og Sonarlegs Anda sem hönum var ædur veittur og gief en þyrer Samband Guds Sonar/ þa hefur hann nu þeinged Ottа og Hræddslu/ Angist og Kuyda/ so hönum obbydur eins og Diöflonum/ad koma j augsyn þyrer Guds Dome. Adur þyrre þa hann var pryddur og skryddur med Himneskre Guds Mynd og elskade Gud af öllu synu Hiarta allre Salu öllum synum Króptum/ þa gieck hañ diarflega til Guds /sat j hñs Kiellta/so sem eitt liuflegt Barn giörer synum hiartkiæruni Födur/haf de samtal vid hañ/og vænte ser alls gods af hönum. Eñ epter Falled/ þa Gud kallade a hann og sagde/Adam huar ertu/Þa þor hañ j felur a mille Triaña/og þorde ecke ad koma j Augsyn/ þui sagde hñ so/Jeg heyrde þyna Rödd j Aldengardenum og vard hræddur/ Gen. 3. Þesse kuelian de Hræddsla/Angist og Skielfing Augskots sins þyrer Guds Auglite/er þad rietta Larfatöfur Diöpulsins og hans mynd j Mañenum epter Falled.

Þad natturlega Kuf Lykamans hefur ecke so snart hapt enda/Helldur hefur þad varad vm nöckur ær so sem Ritningen vottar vm Adam/ ad hañ hafe orded niu hundrud og þriatyge æra gamall. Enn þesse hans Aldur hefur ecke verid annad enn Mæda og Erfide/Pyna og Plaga/Eymd og

md og Neyd/ Harmkuæle og Hörmungar/ Sott og Siukdomur/og allskyns Morgangur/Hafi hla ut ad erta og erpida/sa og planta/og vinna ap ba fe brotnu/og i Sueita sins Andlits sins Brau ds ad neyta. Kuinnan hlaut ad ala Börn med Sott og Siukdome og storre Kuöl og Pynu. Ep ter allt petta kom sa lykamlege Dauden sem en da giörer a allre Sorg og Mædu og adskillde Sal og Lyf.

So sem Adam epter Falled var nu ecke leing ur ap sine Natturu til guddomlegur himneskur nie andlegur/ helldur alleina jardneskur og holld legur/so hefur hann epter sine Mynd Börnen ætt og aled/og vppfyllt Jördena med Apskuæme. Hi er ap erum vier nu aller saman fyrer Fall Adams i Syndene gietner og fædder/og fyrer Syndena Daudanum vndergiefner/Mynd Guds/sem var fullkomen æst og Elska Guds/er öll i burt aptek en og tynd/ enn i staden komen Mynd hins leida Diofuls/ sem er su syndsamlega Lyst syke/ so og lyka heluisk Hrædsla fyrer Guds Dome. Fuiad lyka so sem Adam og Eua epter Falled fordudust Gud og foru i felur/ so höfum vier og lyka ap Natturune til Otta og Hrædslu fyrer Guds Aug lite/og fordumst ad koma fyrer hans Dom/Vort Holld og Blöd hrædest hann so sem fann Eld er allt vpp brenner/eda strangan Domara fann vier höfum ap öllu Hiarta og ap allre Salu.

I staden fess himneska Sattmala edur and legrar Samteingingar/med huörre Gud og Mad uren vor u samteingder adur fyrer inbyrdis Æst og Elsku/er nu komen Girnd og syndsamleg Lyst syke

syke/ og Tilhneiging til alls hins vonda / huar med þessa Heims Höfdinge Junkur Satan Mañ anna Sonum hertekinum helldur/ og þa med sier lockar og leider/eins og þeir hefdu vid hañ Satt mæla giört og Trygder bunded ad lifa epter hñs Villd og Sid Heimsins/og epter þeim Höfdingan um sem j Loptenu drottnar/og kröptuga Verkan hefur j Börnum Vantruarennar/til ad giöra ha ns Villd og vilia/þuller Flærdar og allrar Hreck uyse/Guiner alls Riettlætis/Guds Forakt arar þuller Flattskapar/Drambsamer/ Bakmæluger/ þuller Haturs/Prætu/Suika/Gheilenda/Ruisse mer/Hardgiarner/Prettuyser/Astleuser/Ghallo enorder / et ct. Rom. 1. Þannen eru nu aller Menn ordner.

Og med þui/ ad vier erum med öllu þui and lega Lyfsenu vorra Salna / og þeirre himnesku Myndenne j Natturuñe rxnter og suþter/þa er um vier þuller andlegra Myrkra/ Blindleika og Hiaguda dyrkanar/so ad oss geingur epter þui sm Skripten seiger/Aller Menn eru Lygarar / Psalmo: 116. Item / Þeir eru j sqnum Hugreningum ad Hiegoma ordner/ ? Þrra þauñst hiarta er þormyrkuad. Itm/Luc . 6. Ma nockur blindur leida annan blindan? Falla þeir ecke badir j Gröfena?

Þar ad auk ölum vier Alldur vors stundle gs Lyfs hier a Jördu miög skamastund/Vier hl ötum til þessa Lyfs vpphelldis ad hafa Forgein geleg Klæde/og þorsorga Lykanian med þorgein gelegre Fædslu/ Vier vögsum vpp sem Blomstur

og vísnum aptur/ og lydum þrãm so sem Skr/ Vi
er verdum j þessum Heime ad lyda margan Has
ska Lyþs og Salar /og margan Motgang/og ad
sydustu Daudann sa ed alla Menn a Jördu myrd
er/so þar er eingen Madur vnder Solunne sem
sig kann þyrer hönum ad veria/ Þetta varer þra
Modurlyþe allt j Gröþena/so þar er (sem Skr
ipten seiger) japnan Sorg/Ahyggia/Hræddsla og
Vöu/og ad sydustu Dauden/ so hia þm sem j sto
rum Heidre sitia/ sem hia þeim minsta/ japnvel
hia þeim sem bera Silke og Koronu/sem hia þm
ed bera gra Hempu/Syrach 40.

Ja/ þar er eingen Madur vnder Solunne
aþ Kallmans Sæde komen/og ei mun helldur ver
da so leinge Heimuren stendur/ ad ecke hafe halfp
daudur j Heimen komed aþ Modurlyþe. Þuiad
vier höfum aller aþ Modurlyþe ecke annad enn
Lyþ Holldsins (sem minst er vert) j þeña Heim/
Enn Lyfed Andans þad höfum vier mist/huörr
ad er hid besta og sierlegasta og dyrmætasta.

Þetta hid allra edlasta og besta Lyþ höfum
vier mist og verdum þui j heilagre Ritningu kall
ader HOLLD so sem Gud seiger/ Genes. 6.
Maduren vill ecke verda audsradr aþ minu
Anda/þuiad hann er Holld. Huad aþ Holl
denu þædest þad er Holld/ Joh. 3: Holld
og Blod kann ecke ad eignast Guds Riike/
1 Cor. 5. Soddan smænar Nöfn giefur nu Rit
ningen öllum Adams Börnum/aþ Födur og Mod
ur þeddum/ aþ þui ad þau eru Andlega daud/ og
þyrer Gude ad sia og reikna ecke annad en daud
ar

ar Skiepnur/og eitt Holld j huóriu ecke er himneskt Lyþ. Enn þar Madurenn er ecke annad enn Holld an Anda og an Himnesks Lyþs/ þa er hann ecke annad þyrrer Guds Auglite eñ andstygg elegt Hra og daudur Kroppur/ huórsu heidarleg ur/ agiætur megtugur/ vys og klokur hann vera kann. Petta Lyþ þxr vm syder einn Enda/Huór su stor og stolltur Megtugur og vys Madur þk est vera/ þa ber hann a Bake sier tuóþalldan Vanda/ sem er Dauda Lykamans huór ed nepnest holldlegur Daude/og andlegā Dauda Salarcñar.

Enn huad Holldlegur Daude er/þad vitum vier ecke alleinasta ap heilagre Skript / helldur kienner oss þad dagleg reynsla/ad hañ er Stklnad ur Salar og Lykama / þegar Lykamen verdur adur þyrre med Sott og Siukdome / þyslum og Plægum og margskyns Olucku/Motgange og Skielþingu/ Eymdum og Neydum þuyngadur plægadur og þyndur/so hann verdur Aundena vpp ad giepa / og leggiast nidur j eina Molldar Sæng/ og þar ad rotna og þwna og verda aptur ad Molldu og Jórdu / so sem ad skriþad stendur/ Þu ert Mold/ & ad Molldu skalltu verda aptur/ Genes: 3.

Enn hinn/ sa andlege Dauden/hann er Forcydsla/ Nidurbrot og Spilling Manñsins andlegu Samteingingar og Einingar vid Gud/ þegar hañ med ollu misser Guds Mynd/og þad andlega himneska Lyþed sem hann hapde j Gude/ og verdur so med ollu þramande og vtlægur þra Guds himneska Ryke / og latur þar j mote sia og merkia ap synu Framþerde/ad hann er eitt opeckt illa

lukkande Kier Kamar og Heimele hins ohreina Anda/ og Synda og Siuiurdinga/og er ecke annad vtan Holld og andlegur Daudr / hafande med ser eckert andlegt Lyfs/ongua andlega Heilbrigde/ og ecke annad enn Daudlegar Vnder / Sar/ Lemstur og Veniar Andskotans/og er allaluckt ande af syndsamre Lystsyke og fullū Syndagirndum og Tilhneigingum til alls ills. Par med hefur hann og eirnen særan Ortta og natturlega Hræddslu/Skielfing og Kuyda ad koma fyrer Guds Riettlætis dom/ med daudlegre Aklögun vondrar Samuisku / og hrædelegum Kuyda eilyfrar Fyrerdæmingar / huörrar hann veit sig j sinu Hiarta ad vera skylldugan og sekan.

Pesse Dauden velldur þui/ad med natturlegum Manne byr ecke leingur su heilaga Prenning og ad hann er ecke leingur Herberge og Mustere Guds/helldur er hann annarlegur og þia stædur gudlegu andlegu Lyfe/Daudur til alls hins goda skilur eckert af þui sem Gudz er/helldur þad fyr er Heimsku/hegdar sier so sem Mular og Hestar sem ónguan Skilning hafa/yfergiefur Gud og sin yr vid hönum Bakenu. Og vegna þess ad hann hefur mist Guds Mynd/ og himneskt Lyfsed / þa er hann fyrer Guds Augum ecke annad enn alla lukkande Hræ/onytur til allra godra Verka: Og so sem af daudu Mans Hræe vaxa Höggormar/Pöddur/ Nöðrur og adrer eiturleger Ormar/ so þeir bua þar/ eins er sa Madur sem er andlega daudur/hann er fullur med ogudlegar Hugrenningar/ og hann er so sem eitt Kier og Illat Ohreins Anda/hann er Guds Reide vndergiefen og skylldug ur

ur eilijps Dauda.

I Skriptenne verdur þesse Dauden kalladur Annar Daude/Apocal. 12. Af þui ad Madur þiñur ecke so skiott til hans sem til lykamlegs Daudans/og veit ecke af hónum/ og hann lætur sig ecke so sterklega j liose/þyrr eñ epter þañ fyrsta Daudañ/og hañ tekur þa ed fyrsta til ad kuelia Mañen eilijplega og aluarlega:

Þesse añar Dauden hefur sin Suefn/Hñ hefur og syna vakande Kuöl. Suefnen hins añars Dauda sem er andlegur/ er þad stundlega holldlega Athugaleyse/ þegar Maduren lætur Diöfbul en so blinda sig/ad hañ huörke skilur nie skynfar Eymd nie Plægu þess andlega Daudans/og lætur sier hana ecke til Hiarta falla. Eñ vakande Kuöl og Pyna þessa Daudans er ein sær Samuisk unnar Angist/þegar Madur þiñur j siñe Samuisku Reide og Grimd Guds/og verdur med hræde legre pyst og Plægu siñar aumu Salar pyndur og kualen hier j Heime.

Nu hefur þesse vakande Kuöl hins annars Dauda sitt Vpphaf og sinn Vöxt og fullkomen Mixler. Vpphafed þessa Daudans er þad/Þegar Samuiskan Mansins tekur fyrst til ad vakna vegna giörda Synda/og Guds Rettlætis Reide/siñ Mansins Samuiskan huxar vm og kuijder vid mz Kuöl og Angist. Vöxtur þesse Daudans er þad/Þegar ad Satan mz þuglegre langvarande Astrijdu og allskyns eiturlegum Pylum og Skeytum sier fiölgar þui meir og meir/so hañ kiemur Manne j Aurumlinn. Fullur Mixler þessa Daudans tekur hid fyrsta til epter þeña stundlega Dauda/ þeg

er Salen lydur ad Lykamanum/og heñe verdur kastad j Helvytis Adgrunn þar sem ad er Oop og Tannagnistran.

Tiunde Capitule

Mundi Vanitas ex Filij Dei Seselsione ab Hominibus:

Vm Hiegoma alls Heimsins/ ad þui ad Sonur Guds bio ecke leingur med Mañenum/helldur veik þra hönum.

Af Mansins Natturu og daglegre reynslu er kunnugt orded/ ad þegar Dauden gripur til Hiartans a Mannenum og klemer þa skielpast aller Lider Mannlegs Lykama / so þeirra Megn og Mattur þer minkandei Og huad þeña Mikrokosmum og minna Heim j slykri Adne hender/ þad sama ma vel sia og merkia a þeim stora Heime/ þeirre myklu Byggingu Himens og Jardar. Þui ad med þui ad mannlegt Kyn / sem med riettu nefneft HIARTA HEIMSINS og vera atte Musterie Guds/og so sñ Alldsto og Vermer þess himneska Lyfsins/ var þyrer Synd og Fall Adams/ ad ohreinū Andum yferfalled og til Dauda Sart/ þa hlaut þad ad koma þraū og lenda hia Lykama alls Heimsins/ so ad hia hönum var þa ecke annars ad vænta/eñ Fordiörfunar og Spillingar j öllum Greinum.

Bölvod skal Jörden verda þyrer þīna Skuld/ sagde Gud til Adams/ Genes. 3. Og S. Páll skrifar / ad allar Skiepnur þad er Heimuren/med öllu þui sem j hönū er

er/sie aþ Gude Hiegomanum vnderlagdur/ Rom. 8. Aþ huórin liosiega ma skilia/ad eþ Adam og Eua m; synum Epter komendum hefdu ecke syndgast/þa hefde þesse Agiætlege þagre Heimur med synum Innbyggorum æþenlega staded/ og vered med synum Bloma og sinne Pryde ovm breytelegur.

Enn vegna Syndarennar/þa er nu Heimurenn m; synum Giestum og Jnbyggiorum bóluadur orden/ So ad Jórden leider nu aþ sier Pyrna og Pyssla/hun hlytur nu m; mykium Erþides munū ad verda plægd og vókuód tódd og eriud/eþ hun skal bera Bygg og Rw/Hafur og Hueite og adra Auógstu gagnlega Mónnum til Fædu og Atuinu Huórier Avegster med óllum ódrum Jardarennar Groda miog j Mýrkum þara / Sior og Vótn og þan mykla Vasspóll gióra vyda j Heimenum stor/ an Skada/ Guedratta / med storum Stormum / Hagle/Reidarþrumū og Elldingum/Regne/Jard skialftum / Elldsbrennum og Vatna Yþergange gióra og so Skada. Og lyka sem Madurenn sem kallast Mikrokosmos/þad er minne Heimur/hū þeir atyd hrórnande og hniginande vid Ellena / so ad hónū Daglega þer aptur vm Syn og Heyrn og Styrkleika edlelegs Mattar/So þer og allur Heimur/Solen/ Tungled/ Stiornurnar hnignande/þuerrāde/ad Kræfte og allre Verkan/Aar epter ar. Su eþsta Himnaþestingen Firmamentum so sem nockrer aþ Stiornu Meistorum breyssad hafa/þa/hefur syged nidr j Loptred/og er nu nær Jórd inne enn j Vpphaþe/vm niu Þusshundrud og niu Hundrud Þyskar Myl/þuilykast so sū ad Heimur

en xtle snart ad hrynia og hrapa og falla j eitt.

Jæ ad vysu/ So sem Mannsins Lykame(sin ap Jördunne er teken) hann fellur og burnar og verdur ad Molldu / So hlytur og hans Moder IORDEN ad hapa vm syder Enda/ pegar Heimuren borgeingur ap Elldenum/ med storum Brestum og Brake/ og pegar Höpudskiepnurnar bradna ap Hita / og Jörden og öll pau Verk j heñe eru vppbrenna/ 1. Petri. 3.

Allt petta med mykllu pleirum Eymdum og Hörmungum/ höpum vier ad packa syndsamlegu Falle vorra fyrstu Forelldra / pa pau Adam og Eua hlyddu peim böluada Höggorme j Paradys/ og lietu sig locka og leida pra Gude/ Pa vard Heimuren med synum Innbyggiörum böluzdur/ Og Satan med öllum ohreinum Aundñ potteſt pa orden Gud og Höpdinge alls Heimsins / og alls Mannlegs Kyns/ so ad hann huxade ecke annad enn pad allt være nu syn Eign/ og Gud yrde ad hapa pad so bued.

Ellepte Capitule.

Deus Zelotes ſuper Defectione Creaturarum ab Æterno Verbo.

Vm Vandlæting Guds/ vegna pess ad Skiepnurnar piellupra hans eingetnum Syne.

Heyred nu pramueiges hier Lioſſens Börn/ og hygged vel ad/ huad Gud Drottenn vor tok til Rads vid synar Skiepnur/ sem pra hönum voru fallnar. Pier viteð og siaed

ed/ ad þegar Hiartad j Mannenum er Daudlega
særr og lemstrad/og þegar Spiritus Vitales, edr
ur Lyfsins Andar og Kraptar skiliast ad/og hall
da ecke eitt/so ad sumer eru Hiartanu vegna daud
legs Særsauka/ecke nema Kuöl og Pyna og Verk
ur/hiner adrer vm allan Lykamann/eru daprer og
hrygguer. Og þegar Lykamans Limer slyks veg
na missa Matt og Krapt/og kuna sig ecke ad hre
ra/þa hlytur Salen Mannsins ad vyrkia og þara
burt af Lykamanum/ Nema þui ad eins/ad þar
giæfest pliotlegt Rad til ad lækna og græda þad
banvæna Sar Hiartans/og ad burt hreinsa þad
Illa og ohreina Blod og allan skadsaman Vessa
af Lykamanum/og hressa so vid aptur allan Lyk
aman/og hans Litu og Lime.

Med soddan Hætte var nu Hiartad Heim
sins (sem er Madurenn) daudlega særdur/þegar
vorer fyrstu Forelldrar vegna Syndafallsins mis
tu Gudz Mynd/og voru burt hrakter þra þui him
neska Lyfsenu/so Gud bio ecke leingur med þeim.
Þa skildust Englarner og Andar Heimsins ad.
Satan med Fiölda allra sinna Ara og ohreinnra
Anda sueik Adam og Euu/sem þa voru HIAR
TAD Heimsins/og kom þeim j syna Klypu/hiel
lt þeim þüngnum/og pynde og særde þau sargræ
telega og aumlega. Hiner adrer heilager Englar
vrdu hryggiuer vid soddā sargrætelegt Fall Mañ
sins/ og þad var þeim stor Harmur/ ad Hiartad
Heimsins var nu so banvænlega sært af Diöflen
um/so þar var nu ecke leingur j Hiartanu nē kurt
himneskt Lyfs. Þad med skiede og þad/ad su stor
ra Bygging Himens og Jardar vard Böluanenne

og Hiegomanum ýndergiepen.

Pegar Gud Skapare allra hluta med sýnum Syne og Heilögum Anda / sem var Sæl og Lyfs Heimsins/ og Himen og Jörd vppfyllte/og j huörium vier hrærum oss/ Pa hañ var nu med sýnum heilögum Ænglum vitken þra Heimenum og Heimsins Jnnbyggiörum og hafde sijpt þra þeim sine Gleskusamre Blessan og verndan/ Og sem hann hafde þa ypergieped j sinne Reide/þa hefde Heimuren orded ad þorganga/og med sýnum Jñbyggiörum Mönnonum sem þa voru böluader/ og mjllum Aundum böluodum ad kastast j helugskann ellyfan Ælld/og brenna þar j helugskum Ælds loga Guds Grimdar reide/hefde Gud ecke minst a Myskun syna/ og hurad vm Rad/ og med huörium motte Daudanum og þeim ohreinum Aundum yrde hept og hamlad / og huörnen aller Gluter mætte komast j samt Lag aptur so sem þeir voru fyrre.

Gud er riettlatur/og Synden eður syndsamleg Breytne þocknast hönum ecke / Huör hann er hreckins/sa blyfur ecke hia hönum/Psalm. 5. Og þar fyrer reidest Gud Syndeñe/Alyka so sem þa Maduren modgast/ og hñs Spiritus Vitales/ Lyfs ander eda Kraptar Mannsins verda aller styrder og sturlader/þegar Salen j Lykamanum reidest/og þegar henne þiker storlega fyrer j/ þad binnur strax a Maale Mannsins og a öllum öduñ hans Skilningar vitum Lidum og Limum / og vill hefnast a sýnum Ovinum / sem skada vilia hennar Lyfs og Lykama. So sem nu allur Lykame Mannsins af soddan Salarennar Reide og

þyckiu

Þyckiu allra annara Krapta og Lyþa Anda med Mannenum sturlast og styggest / Eins heþur þa skied þenna Heim / huörn Gud var so vppþyllande/ad hann hapde Himenen þyrer Hasæte/en Jörden þyrer Fotskor / Þegar Gud reiddest/þa hlaut Himen og Jörd ad biþast / og allar Stiepnur urdu ur Lage ad ganga.

Og vm slyka Reide Guds Syndanna vegna talar Dauid j Psalmenum. 18. So seigande Jörden skalp og bristest öll/ og Grunduelli enner Fiallanna bigþudust og hræddu sig þa Gud reiddest. Reykur gaus ur hans Nössum/ og Eldur brann ap hans Munne / so ad þar sindrudu Neistar ut ap. Hann hneigde Himnana og stie opan/ t myrkua Poka vard vnder hans Fotum. Og hann þot vppyper Cherubin/og var þliugande/Hann sueimade e Vængium Vindanna/ Ut ap Geislonum þyrer hans Auglite tuistrudust Skyen med Hagle og Eldþlaugum. Og Drotten hann liet Reidarþrumur sla ap Himnum/ og sa hinn hædste hliodade med Hagle og Eldgange/ hann skaut sijnum Geislum/ t i sundurdreiþde þeim. Hann liet verda myklar Eldingar t hræddi þa. Þa saust Vpsprettur Vnderdiupanna / og Grunduöllur Jardarennar liet sig i Liose / Drotten ap þinne Straþþan/ og ap Blæstre Andarins þinna Nasa. Psal. 18.

Nu

Nu ma skie þrom einþælld Hiórtu melge stud last vid þetta og huxa. Adur var sagt/og af Guds Orde verlega j Kiose latid/ad Gud sie j sinne Veru sialfur Kiærleikurenn/og sa Kiærleikur hefur kemed hönum til ad skapa Himen og Jörd og allar Skiepnur. Hiörnen kiemur þa þad til / ad hann sem er Kiærleikurenn sialfur kunne so ad reida st/þar hann j sine Natturu kann ecke annad enn ad elska og hafa Kiærleikan?

Hier verdur af godum Rökum so til suarad saunarlega er Gud Drottenn Allsheriar j sine Veru og Natturu Kiærleikurenn sialfur/og kann ecke ad hata þad nöckud sem hönum og hans Natturu og Veru og hans heilögu Kiærleik er lykt og samhlioda. Enn Heipt og Kiærleike þar er huört a moteödru/og þo ad Kiærleikurenn sie ecke annad enn sialf Ast og Elska. Þa er þo ecke mögulegt ad hann kunne ad elska sinn Orin sem er Heiptten / Helldur neydest hann til ad setia sig a mote hönum med allre Magt/ sier til verndar og þorfuars/so hann verde ecke af Heiptenne skadadur eda vtsöktur. Soddan Reide og Baratta a milli Kiærleikans og Heiptarennar kallast ZELVS þad er/Vandlæting/huör med riettu er ecke anad enn Reiden riettþerdug / þegar Kiærleikurenn er sigrdur og skadadur/minkadur/modgadur/hæddur og þoraktadur/ og er so til Reide reittur/ad hann hlytur med riettu ad reidast og gramur ad verda þo so/ad hann j soddan Reide/gixte nöckrar Madar og Linkindar vid þa sem Madar og Myskunnar verduger kunna ad vera.

Tökum til Dæmis einn Herra og Konung/

sa

sa ed hiartanlega elskar synu Drottningu og peir
ra sameigenleg Börn. Hönum eru og kiærer all
er hans Hoßgards Pienarar/Herrar og Greißar/
Edla menn og Jonkiærar/og hann hefur ei annad
enn goda Von og Mæning vm pa alla. Nu bet
so til / ad einhuör aß pessum Hoßgards Pienurū
tekur adra synu Jaßningia til syn/bruggad Rad
og hefur Samtök med peim/huörnen peir mættu
med Slægd og Brögdum locka Konu og Börn
ßra Konge/ og ßa pau vnder sitt Vallde/ hallde
pau sydan j Fangelse/og para illa mz pau/og legg
ia par oßan a Hand og Spott. Og pm tekst pet-
ta. En pegar Konguren verdur slyks var/gram
dest hönum petta punglega/ og vard aßar reidur
vid alla/ Fyrst og premst vid pa sukaßullu Nyd
inga sem hans Drottningu og Börn höfdu ßra
hönum lockad/Lyka potte hönum pyrer j vid sy
na Kuinu og peirra Börn/ sem lietu sig so locka
og a talar draga/mz pögrum blaradis Ordum og
hlydu peim Fölsörum. Po sa hann aumur a sine
hordoms Kuinu og prahuerßum Börnum/vegna
peirra hryggelega Fiötra og Fangelsis/j huörum
pau voru hallden/Og hurade med sier/ huörnen
hann kyne ad hefna syn a synum sukaßullum Pie
nörum/og ßrelsa synu Drottningu og peirra Bö
rn/og taka pau aptur til Nader og j sætt vid sig.

J slykan mata hefur Gud elskad Menn og
Engla/og allt huad hann hafde skapad/hönum
lykade pad allt miög vel/So ad hū hafde huörke
Satur eda Reide nie nöckra Gvilld a nöckre sinne
Skiepnu. Enn Junkur Satan med synum Stall
brædrum/hann sucik og lockade ßra Gude Skapar
anum

enum allra Hluta hans Brude go Börn/ sem er allt mañlegt Eyn/og kom þeim vnder sitt Vallð og þar med öllum Heimenum/so hañ mætte yþer Heimenum og öllum Heimsins Inbyggiörum rað da og drottna epter synum öpundsiuka grimdar Vilia. Þetta aumkade Gud almattugan/so ad hñ reiddest/ bæde þeim trulausu mþings Einglum/ þyrer slyka diarplega Vptekt/lyka og eirnen Mañ enum/sem þyrer Flærd og Suik Diöpulsins liet lo cka og leida sig þra Gude synum Skapara. Þa þ ell hönum þad miög til Hiarta og Sinis/ad hañ skyllde hapa allar Skiepnur skapad til einskis/ og ad Manneskian skyllde eilyplega verda þortöp ud. Þar eyrer minnest Gud mitt j Reideñe a sin Kiærleika og a synu Giæsku/vid Mannkyned og allan Heimen/so ad hañ þañ vppa Rad med huör tu mote og huörium hætte hann þeinge hialpad Mañenum þra Böluan og Fordiarpan/og komed hönum aptur j sama lag sem hann var adur eyr er Falled.

Nu ep þu spyr ad/Huörnen kuñe Gud vegna syns ovmbreytanlegs Riettlætis ad taka Mann kyned aptur til Nadar / ad okreinktu synu stran ga Riettlæte/og synu Orde/þar hñ hapde hotad þeim eilyplum Dauda ep þau bryte ap hñs Bode?

Hier suarast so til. Sa Sattmale og Giörn ingur vm þñbyrdis Ast og Kiærleika mille Guds og Mañsins/hañ vard ad sönu ap oss til ropen og breten/So ad vier mistum eilyplt Lyp/ huört ei er ecke j nockurn mata þormeigu mz voru Megne eda Mætte ad vtuega oss aptur/En ap Guds Al þu var sa Sattmale og eyrste Giörninga okreink

tur

tur og ospilltur/þuiad hann elskade Mannen aþ Hiarta/og þad var engen hans skuld þo hann þrelle. Stadþastur og stödugur hefur Gud alla tyma vered j synum Kiærleika vid Mannen jafnt uel epter Falled/So sem S. Pall vottar/ad Gud hafe elskad oss þa vier vorum hans Oviner. En vppa þad/ ad soddan Kiærleikur og Elska være ecke j mote hans Riettlæte/ þa hurade Gud vm Rad/med huörium hætte Riettlætenu yrde þullnæ ia giörd/so ad vier þyrer vtan Riettlætesins Re einking/ mættum tekner verda aptur j Kiærleik sins Sattmala og verda ad nyiu Guds Eign og Mustere. Sem er/med þessum hætte/Ef hann liete sin eingieten Son taka a sig mannlega Nattu ru/og söckte hönum nidur j vort Holld og Blod/ so sem synu Hiartans Lyfe/og vppa hann legde allar Heimsins Synder/Skömm og Skulld og Refs sing alla/og liete hann lyda Pynu og Dauda/og stig ga ofan til Helvita/so ad vier þyrer Trunga a hann skylldum verda þra Syndönum/Daudanum Diöfs lenum og Helvyte leyster og þrelsader/ og verda so aptur niotande eilyfs himneska Lyfsins.

Til þullkomlegra Skilnings og Vnderstödu vm allt þetta/þa skulu þier elskuleg Börn merk ia og vel athuga/ huörsu ad j guddomlegu Rade heilagrar Preningar hefur til geinged/þegar þar tuær Gnddomsins edla Dygder/Guds stranga Ri ettuyse/og Guds grunlausa Myskun attust vid/ so sem tuær Systur/ vo stod huör annare j mote/ so huörge villde vndan læta/þangad til ad sydustu ad Sonur Guds/su eilyfa Födursins Speke/ gaf sig þrann þeirra a mille/ og sleit þeirra Þraetu.

Guds

Guds strangs Riettlætis hiellt þram Hefnd og Refsing yfer Syndena og Ranglæted/ Alyka sem hun hefde so sagt/ Þu riettlatur Drotten/ Lat þu skie huad riett er/lat ganga riettan Dom og rietta Refsing yfer Diöfulen/og Menena og Heimen/Aller þesser eru vndek Böluaneñe/og all er hafa þr þorfient eilyfa Fordiörfun. Þuiad so miked sin ahrærer i fyrstu Diöflana/þa mattu þa ecke elska/þo þu siert sialfur Kiærleikuren/Fyrer sialfra Frra Dramb/ Hatur og Auþund hafa þeir mist innplantada Mynd þyns Kærleika/ Þeir hafa illa breytt og höndlad i mote Kiærleiks verke þynu/Mannlegt Eyn hafa þeir leitt og lockad þra þynu Bodorde. Þeir hafa til syn teked Vallð og Stiorn þessa Heims/ þier til Smánar og Myrkunar/og til þess ad ræna þig þinne Dyrd og þynum Heidre.

Jeg huglede og bleira huad hier vill efter koma/ segier Guds Riettlæte/eþ ad þu Drotten lætur soddan Ilsku og Hreckuyse orekst a vera/og leggur eckert til hennar. Sia/ Þu hefur i mne ad hallda allar Skiepnur/allan Heimen med öllu þui sem þar er i sie/ Og med þine oendanlegre Speke ber þin Sonur alla Hlute i sier/og i hönum standast allar Skiepnur. Skal nu Satan vera Höfdinge þessa Heims/og med synum Arum og Englū drottna og rykia allstadar i Loptenu og a Jörd uñe/huad ber þu þa annad i þynu Orde/eñ sialfan Diöfulen? Og skuler þu Diöfulen Heimsins Ræningia bera i þynu Orde/hönum til Vilia og þionustu/Huad giörer þu annad þar med/enn ad þu giörer þin Son Diöflenum vndergiefen. Hu ad

ad vill þar aþ verda? Skal Diöþullen vera Herra/ enn þinn Sonur Þienaren? Og skal Satãs List og Slægd ganga vpp yþer þyng Speke? Þar med giepur þu stalþan þig vnder þaũ leida Diöþ ul/eþ þu lydur ad hann sie Herra og Stiornare/ ecke allenasta yþer Heimenũ og yþer Jnbyggiövũ Heimsins/helldur yþer þynum eingietnum Syne og yþer þier? Huad er slykt añad enn Smæn og Myrkun þynu dyrdarþulla Nafne? Lyd ecke sly ft þu riettlæte Drotten/Halld vid Mægt þinne Dyrd/þiñe Speke og þynu vallde/og hepndu þyn a þeim Ræningia Diöþlenum og endurgialld hön um j þiñe grimdar Reide þad haũ hepur þorþie nt og verskulldad.

Nu þad Mañenum vid vyrkur/ Þa ma hann ecke helldur vera Syknsaka/og ei hæper ad hann þinne ecke þyna Reide/þo haũ hæpe eþ Diöþlenũ vered surken. Þuiad huar þyrer hlydde hñ Hógg ormenum? Þui elskade haũ meir Skiepnuna eñ Skaparan? Þui hepur haũ misbrukad sñ Sialþ ræds vilia/til hins vonda? Þui er hñ viken þra þynu Bodorde? Þui stod haũ ecke a mote Andskotanum/Guds Myrnd hepur hann tyndt og þra sler kastad/þui himneska Lyþenu er haũ suiptur og rænter/Daudan og Helvyte og eilyþa Böluan hepur haũ þorþient med sinne Synd. Þar þyrer lat riettan Dom ganga yþer haũ epter þiñe riett þerdugre Reide/so sem þu hepur talad/ ad hann skylde Dauda dezia/ Siertu Samleikuren/ þa mattu ecke þyn Ord aptur taka eda bregda.

Enn þad Heimen ahrærer/þa er augliost ad haũ hlytur vegna syndugra Jnbyggiara ad vera

Bölvaður og bera þyngz grimdar Reiðe. Þvíað hvar þyrer heþur þu Heimen skapad/til annars enn þess/ ad hann skylde vera Bústadur og Heimele Manníns/og ad Maduren skylde lifa þar heilag lega þyngu Nafne til Lofs og Dyrdar/En sia nu þessér Heimsins Inbyggiarar hafa giefed sig vn der Vallð og Ryke Diöfulsins/Hvar þyrer sa Bey seuikt nefner sig Höfdingia Heimsins/ og hefur griped allt eignarualld og herradæme vnder Him nenum/ vppfyller allt Lopted til spillis og þor diörfunar/Þar þyrer hlytur Jörden ad vera Bö lvöd Mannsins vegna/og allar Skiepnur hliota ad vera Hiegomanum vndergiefnar. Solar og Tun glsins Kraptar hliota ad þara daglega minkan de/Stormum og Ovedrattu ma sialldan linna a Jörduñe/þar til hun skal þorganga/Og ad sydu stu þa skulu Elementen af Hita bradna/ enn öll Bygging Himens og Jardar hlytur og skal af Elde vppbrenna.

Þennan þunga Vrskurd lagde Guds stranga Riettuyse a Mal Diöfulsins og Mannkynsins og alls Heimsins.

Hier j mote liet Myskun Guds sier til Hiar ta ganga su Neyd og Eymd sem vppa var kom en þyrer Mañenum. Og þo hun hefde öngua m aumkan yfer Andskotanum og hans Englum/ þa la heñe þad þo miög þungt ad Heimur þesse med synum Inbyggiörum skylde þordiarfast m öllu/og fylgde þar þyrer þrañ Nad og Hiæsku og Linkind/og hoop sitt Mal a þessa leid. Andsko ten og hans Englar hafa motproaulega med til settu Rade/af Auþund og Illuslia vid Mañlegt kyn

fyn yfergiefed þrra Höfdings ſtiett/og mz Mor
de og Lygum hefur ſa leide Satan þinne Dyrd
til Meins og Minkunar lagt ſig epter ad leida
og locka þañ auma Mañ þra þier Drotten/ſo ad
hañ yrde Herra og Gud bæde yfer Mañenum og
öllum þeſſū vyda Heime/Þar fyrer kreinker mig
þ ecke nie hrygger j nöckurn mæta/þo þyn grim
dar Reide falle yfer þa böluada Anda/ helldur
ſamſiñe eg þad/ad þu med eilyfre Grimd og Rei
de/þeim refſer/og ad þeirra Kualer og Refſing
ar hafe alldrei ad eilyfu nöckurn enda.

Eñ yfer þann auma Adam aumkar mig/ og
hans Neyd geingur mier til Hiarta/Ad ſlyk edla
Skiepna ſem ſköpud er epter þinne eigen Mynd
ſkule eilyflega glataſt og fordæmaſt/ Eda villtu
Drotten hafa ſkapad Mañen forgiefins? Huad
ſtodar þig Mannaña Blod/eþ þeir ſkulu deyia?
Huer þackar þier wr Molldunne/ og huör bodar
þar þyna Giæfku? J Daudanum hurar eingen
til þyn/og j Helufte vegſamar þig eingen. Lattu
Drotten Nadena ganga yfer Rietten/Og ſo ſem
Faderen ſier aumur a Barnakindum ſinum/ ſo
myſkuna þig nu yfer þa aumu Manneſkiu ſem
ſyndgad hefr a mote þier/ſo hun mætte þrelſaſt
þra Magt og Vallde Diöfulſins/ og verda teken
aptur til Nadar. Minſtu a Giæfku þyna þu ſiñ
ert Kiærleikuren ſialfur/og refſa ecke j þiñe Rei
de/og tyfta ecke j þiñe Grimd/ Lat fyrergiefn
ing Syndarennar vera hia þier/ſo Menn otteſt
þig. Og med þui þu ert eilyfur Fader/þa hönd
la þu epter þiñe födurlegre Giæfku/Polenmæde
og Langlundargiede/So ad Meñ mættu þeſſ veg
na og

na og þar þyrer þrysa og vegsama þig ad eilyþu.

Lyka j sama mata lat þier þad til hiarta ganga/Skule þsse þagra vyda Veröld/og öll Byg ging himins og Jardar med öllu þordiarpast og ad öngvo verda/Og eþ ad Rad þyndest ad endurle ysa manlegt Ryn wr Satans Vallde og Kuerkū þa villder þu og eirnen huxa vm/ j huörn mæta Mansins Bustadur og heimele og allar Skiepn ur j heimenum mattu og lyka þrelsast þra hiego manum/So ad Junkur Satan sem sig hepur sialp ur vppreist og sett til heimsins höpdingia/mæt te vtkastadur verda/og ad allar Skiepnur mættu leystar og þrelstar verda þra þeirra þorgeingeleg re Veru/til Dyrdarþrelses þiña elskulegra Barn na. So lat nu þyna Giæsku og Myskun ganga so vel yþer heimen so sem yþer heimsins Jnbygg iara. heyr þu þad Drotten/giördu þad Drotten Ach og Auvj/Lat þitt hiarta linast og mykiast

Hier til suarade Riettuysse Guds/ Fynlega/ huörru rxd eg þa? Skule Naden ganga þyrer Ri etten? Skule ecke anad vera a þerdum en Nad og Myskun? Ecke so. Fiat Iusticia,& pereat Mun dus. Verde huad riett er þo heimurenn þorgan ge. Þu Gud ert riettlatur Gud/ og vilt hapa Riettuysena/ þo allur heimur þess vegna falle j grun og þorgange/huörnen kantu j mote Riett lxte ad giöra nockurn hlut? Nema þu apneiter sialpum þier og kreinker þitt Riettlæte. Þa sua rade Myskū semen og sagde/Lat ganga Riett yþ er Diöpulen/lat þan Nyding og Mordingia Sa tan/ med öllum synnm Aundum/ sem aller hapa motþroanlega syndgast þa Strapp og Repsing og

þorþient

þorpfent Kaun/ þeim heyrer og hæper eingen Myskun/vegna þeirra Grecktyse/Jeg bid ecke þy rer þeim/Alleina er myn Osk ad Manlegt Ryn mætte takast til Nadar.

Þegar Vandlæte Drottens Guds Zebaoth hapde þetta allt a badar sydur yperneiged/ Sia þu/Þa birtest þyrer hans Auglite eitt hrædelegt ognarlegt Apgrun og Vnderdiup/sem nepnest/Profunditates Satanæ/þad er/ Apgrun Andskotans (So kallast Myrkanna Ryke) þadann kallade og hropade sa gamle raude Dreke/og klagade hardlega vppa Adam og allt mannlegt Ryn/seigande/Grimd og Reide yper Adam/Grimd og Reide yper hans Nidia/ Grimd og reide yper allan Heimenn. Er nu ecke allt Mannlegt Ryn vnder mig nu Vallde? Hep eg ecke komed þui til myn? Er eg nu ecke Hopdinge þeirra. Er ecke Verolldenn myn Brudur? Hepur hun ecke hoorast med mier/enn yppergieped þig. Villtu Gud med Magt og Vallde taka þad fra mier/sem eg hep mz Syndanna Fiotrum herteked og bunded? Huar er þa þyn Riettugse / þitt Riettlæte? Skal so ganga Magten yper Rietten? Eg appellera til gudlegs Riettlætis / Læt Adam og alla hans Nidia komma yrer riettan Dom/ Jeg veit vyst þeir standast ecke þyrer þynu Riettlæte.

Vegna slykrar Klogunar brann Guds Riettlæte so sem logande Ellour/kallade vpp og sagde/ Adam / huar ertu? Genes. 3. Jeg vil ganga i Riett vid þig/ Jerem. 2. Þuiad Gud vill oll Verk Manna yrer Domen hapa/ og huad huled er hukrt þad er illt eda gott/ Ecclesiast. 12. Bi-

þala þu huad þu ert skylldugur/Matth. 18. Mijn Augu skulu ecke vægia þier/og eg vil ecke vera na dugur/helldur vil eg giefa þier so sem þu hefur þorpient/Hesekiel. 7.

Þa vard Maduren hræddur og skielfdur þyrer Guds Röddu og þorde ecke ad koma þyrer Dom og sagde/Jeg er hræddur/þuiad eg er naken/þar þyrer hlyt eg ad þela mig/Gen. 3. Jeg villde eg hefde Vænge sem Dufa/þa skylldi eg fliuga/Eg skylldi fliuga langt j burtu og vera j Eydemörku/Psalm. 55. Huör kann ad lyda Dag hans Til komu/og huör vill standast þegar hann birtest? Malach. 3. þetta eru Ord eins syndugs Manns sem er hræddur og skielfdur Syndarennar vegna þyrer Guds Dome. Og j þenman Matta var nu hattad Mannlefnum Adams og alls Mannkyns. Hann hafde nu myst Guds Mynd / og þad himneska Lyfed/ og þar var ecke epter nema þetta natturlega Lyf og mannleg Skynseme Holds og Blods/ Hia henne leitade Adams Rads / huört Rietrlæte Guds munde ecke meiga verda Fullnægia giörd/og huört sa almattuge munde ecke verda blydkadur med einhuörju mote.

Skynsemen gaf Rad/ad Madur skylldi lifa sidsamlega j þessum Heime/þuinga sinn Lykama med Vökum og Föstum og ödru Bindinde / giöra Godverk/hafa sierlegar Tydagiörder/Stikta Klaustr Kirkiur og Capellr/og giefa þägad Goss og Eigner/Raupa messur og Tydagiörder/og hlyda þar vppa Gudrækelega/ganga margar pilagrims ferder/fara j Einsetur og Klaustur/giefa storar Almösur/halda marga Messudaga og Hatyder

hafa

haþa Audmykt og Lyteleete/giöra stor Testamenta og seinustu Skipaner/og giefa Gude þyrer Salu sinne/giöra ónguum Oriett/þordast vti Höfud synder/ og liþa so allt til Dauda/ þa munde Gud vera naadugur (margar være Gätur til Guds.)

Enn þetta villde ecke stoda. Þuiad þar kom Rödd aþ Himne/og sagde/Jeg Drotten mun Dom setia til Mælepradar/ og Riettvijsena til Vikter/ þa mun Hagled þ þalska Athuarþed þordrijþast/ og Vötnen skulu Verndarhlijþdenne j burt þleyta/Esa. 28. Og sia/Þar var ein Himnesk Vog/su kallast Vog Gudlegs Riettlætis. Su Vog haþde tuær hangande Metaskaler/I þa eina var lagt Guds Drottins Lögmal/eñ j hina adra til vinstre Hand var lagdr Madurenn og allt mannlegt Aþku arme/mz öllum synum Heilagleika/huör ed þa var skrijddur og prydur med guddomlegre Mynd/og Himneska andlegu Lyþe/Og so leinge sem Madur en bar þessa Guds Mynd/og hiellt þessu himneska Lyþe og Sakleyse med sier/þa stodu þissar Metaskaler jafnt/j riettu mundägs hooþe. Eñ þegar Adam þiell/og haþde miste Mynd Guds og þad himneska Lyfed/og tok j staden Larþatötur Diöfulsins/sem uæþnest SYNDD/og tok a sig þyngst Daudans/ þa sökk Madurenn mz sinne Metaskal og öllum synum Kröptum / öllum synum godum Verkum/Sialþrædisvilia/og öllu Megne og mætte nidur og allt oþan j Profunditatem Satanæ, þad er/oþan j Diöfulsins Diup og Dyke/enn hin Metaskalen þar Guds Lögmal var j /hoþst vpp

allt til Himna.

Þa liet Guds Riettvijse þram koma Sialfz vxdisvilia Mannsins/ þad er/ hans nærtvrlegt Lyst og Frambærde/med öllu Mannsins Megne og Mætte/og öllum Heilagleika/og tok þar med öll god Verk sem synduger Menn a Jördunne kunna ad giöra/allar manlegar Dygder og Mannköstu/ allar loflegar Giörder/alla Manna setninga/allar Synda bætur og Satisfactiones/og öll Jdranar Tar Mansins/og lagde þetta allt saman j þa liettare Metaskalena/j hinne Guds Lögmal var ad reyna til/ es ad Gudz Lögmal villde taka sliket ad sier/so jafnvxge mætte verda vid hina Metaskalena sem nidur var socken/So ad Madurenn med sinne Metaskal mætte vpphefiast/og dragast vr Diupe Daudans og Helvitanna/og ad badar þessar Metaskalar mættu so koma aptur j samt lag og mundangs hoop sem adur höfdu þær.

Enn þar kom j annad sinn Rödd af Himne seigiande/Mene Mene Tekel Vpharsin, Daniel 5. Ad Godverk hins Synduga/mz öllum Heimsins Heilagleika/þad er teked og veiged/og fundet vpliett/ Þuiad so stendur skrifad/Huad er Madurenn þess/ad hann skylde vera hreinn? og sa skylde vera Riettlatur sem af Konunne er fæddur? Sia/ þar er eingen ströfbunar laus a medal hans Heilagra/ og Himnarner eru ecke hreinar fyrer hönum/ Huörsu mykiu sijdur mun þa Madurenn/sem so er verfelegur og fafeingelegur/ huör ed dreckur j sig Ranglæted sem annad Vatn/Job: 15: Jtrm

19. Item/vier vitum Lögmaled er andlegt enn Madureñ er holldlegur vnder Syndena selldr/Rom. 7. Item/Eg seige/ad Holld og Blod kunna ecke ad erßa Ryke Guds. Item/Ritningen hefur allt jnneluckt vnder Syndeñe/Galar. 3. So ad allra Manna Muñur yrde aptur byrgdur/r ad allur Heimuren verde sakfelldur vid Gud/Puiad fyrer Verk Lögmalsins kañ eckert Holld fyrr er fónum ad verda riettlatt/Rom. 3

Pañen bleifr nu su midursockna Metaskal mz peim syndugu Adam og öllum Heime/pöst j Helvytis Aygruñe. Pad potte Diöfle vel fara/hlo ad og sagde/Ho ho/Nu fer vel/nu er riett. Nu er Magten og Ryked Heimsins orded mitt/og fra Dyrd er mier giefen/Matth. 4.

Pa kallade Guds Riettuyse vpp hærre Röd du og sagde. Pad er Makten Myrkranna/ Luc: 22. Hvör kañ ad taka Herfanged fra einum Risa? Eda leysa Hertekna fra pm̃ sem fa hefr mz riettu fangad? Esa. 44. Jtiñ/Jeg seige fier/pu skallt ecke padan fara/fyrr eñ pu hefur bitalad hiñ minsta Pening/Matth: 5.

Pa kallade Manesskian vpp/ med Grate/ og Ope og Nfran/og af sarre Hiartans Hrellingu/ og sagde/ Auvi auvi/ Nu hlyr eg ad fara til Borgarhlida Helvytis og lyta ei fram ar meir Drotten j Lande lifande Manna/ Esa. 38. Item/miñ Mattur er j burtu r

mijn Von til Drottens/ Harmagr. 3:

Guds stranga Riettlæte hiellt eñ þram sijnum æþellis Dome/og liet ecke aþ/þad tok j vinstre Hönd þa himnesku Riettlætis Vog sem ædur var vm talad/eñ j hægre Hende hæþde hun gloandi Suerd gudlegrar Grimdar reide/vpphooþ sijn Augu sem voru Soluñe biartare til Himens og sagde/Drotten þu ert riettlatur/og eg veit ad þijn Domur er riettur/Psalm. 119:

Myskunen stod þa med döpru Ydarbragde/og heñe vard liteð oþan j þad hrædelega Diup Helvitis og Daudans/þar su auma þortapada Mañeskia ætte ecilyþlega ad plægast og pijnast og sagde/ Ah og vei/ auvi auvi. O þu þin auma Mañeskia/Vid huörn a eg ad jafna þier/ og huad skal eg reikna þig? Harmag. 2. Þu þin auma og huggunarlausa Skiepna yþer huörfia allar Bylgiur ok Barurganga/ Esa: 34. Þijn Sar eru stor/ok þitt Mein er olæknanda/ Jerem. 30. Sijdan hooþ hun vpp sijn Augu ok sagde. Drotten Gud Allsheriar Myskunsamur og nadugur/ og þolenmodur/og miög lijknsamur og trur/ Exod. 34. Auvi Drotten/Sia þu/Þu hefur giört Himenen og Jördena/ þyrer þijn mykla Krapt og vtriettan Armlegg/ok þyr er þier er eckert omögulegt/ Jerem. 32: Drotten villtu haþa skapad alla Menn til einskis? Tijmen er komen ad þu siert nadugur/ Psalm. 102. Fyrergief þeim þeirra

Synd

Synd/ellegar afma þu mig/ Exod. 30. Þuiad þýn Myskunseme er so stor sem þu ert sialfur/Syrah. 2. Þu kant ecke ad afneita sialfum þier/2 Timoth. 2:

Tolfte Capitule.

Æterna Filij Dei Præordinatio jn nostram Salutem, seu Sapientia Dei jn abscondito.

Vm Gudz himneska Speke/og huórsu ad Gud sette og skickade sinn Eingieten Son/ oss til eilyfrar Endurlausnar og Saluhialpar.

MEdan slýk Guds Vandlæting stod yfer/þegar hñs stranga Riettuyse og omælanlegre Myskun bar so þunglega a mille/ þar ðñur bad vm Riett/ðñur vm Nad og Myskun/so þar villde huórge vykia nie vndan annare lata/ Sia þu/ Verbum æterni Patris, Sonur Guds su eilyfa Speken Fódursins/ hañ baud ad þær Systur Riettuyse og Myskun skylldu vm stund nidur leggia sín Agreining/ og ecke þrambylgia sinu Male. Hañ var huxande/og liet sier stordlega til Siñis falla Veg og Mata sinnar Fyrer hyggiu þra vpphafe Heimsins/ so og lýka hræderlegt Helliardiup Heluyskra nýdings Anda/ huar med Junkur Satan var huxande j sig ad suelgia og gleypa allan Heimen og hans Innbyggendur/ og j huórn mata hañ hugde sier ad hindra og nidur ad briota Stiorn og Vallds Guddomlegrar Fórhyggiu.

Allr

Allt þetta tok himnesk Guds Speke ad huxa og yfirueg a/og tok so til Mals/sem þar stendur Prouerb. 8. Drottenn hafde mig j vpphafe sinna Vega/adur enn nockud var þa var eg/ jeg var eilijflega tilskickud fyrer allt Vpp haf/ Fyrr enn Jörden vard. Item/ fyrer mig er allt giört huad giört er/ Johñ. 1. Item/Coloss. 1. Fyrer mig eru aller Hlut er skapader og j mier/t jeg er fyrer öllum Hlutum/ og j mier standast aller Hluter. Item/Mijn Tiallduud er j Hædönum og mitt Hasæte j Skyönum/Jeg ein er allstad ar/so hatt sem Himenen er/t so diupt sem Vnderdiuped er/allstadar j Sionum/allsta dar a Jördunne/a medal allo Folks/a med al allra Heidingia/ Jeg er fwande j þui Liosenu þangad sem ecke er mögulegt ad nockur komest/ 1 Timoth. 6. Og jeg rækte þra einum Heims Endanum til annars voll duglega/t eg styre vel öllum Hlutū/Sap. 7. Heimuren er fyrer mijnu Auglite so sem Mundangs tungan j Vogenne/t so sem Dro pe morgun Daggar sem fellur a Jördena/ Sap. 11. Sia þu/Eyarnar eru fyrer mier so sem Augu/ og allar heidnar Pioder so sem ecke þar/og lijka sem Hiegome/t þad sem ecke er granded/Esa. 40. Hia mier er Hæde Rad og Dad/ jeg hef Hyggjinden og Klagtena. Jeg freystest ecke nie mædest/

t Minn

min Skilningur er oransakanlegur/Esa: 40. Og mijn Lyst er ad vera hia Mannana Sonum/Prouerb. 8.

I mote þessum Veige hefur sa Nidingur Satan eina Grøf graped og tilbued/sem er eitt hrædelegt Diup og ogurlegan Afgrunn sinar Flærdar og mandraps Lyge. I þessa Gryfju er fyrer hans Flærd og Suik fallen allur Heimuren/ og i þessu Diupe helldur hann hønum hirtekinum/ og seiger/ad aller sluter sie nu i synu valldi. Hann stolar sig vppa Guds Riettlæte/og gledst af þui ad su eina Metaskal (i hvørre Heimuren liggur) Himneskrar Riettlætis Vogar/ er nu socken i Afgrunn Helvitis. Og ef eg by i þui Liose þangad sem eingen kiemst/þa er hans Meining/ad hann skule bwa eirnen i þui Myrkrana diupe/i hvørt jeg skule ecke kuna ad komast/ til ad nidur briota hans myrkrana Rike med minnu guddoms Liose og hyggur so sier med diupe sijns Helvitska myrkrana Rykis/ad vtslokkua og nidur kæfa Lios mins ar Fyrerhyggiu/og med flærdarfullre Vnderhyggiu/ ad hæfa Magt og Vallde yfer Heimenum/ og øllum hans Jnbyggiørum. En þetta vil eg ecke lyda/og slikt skal hønum ecke luckast/Helldur vil eg mine æru og mijnnm Heidre til þorsuars/vpplata min Mun i Epterlykingum/ og vil vtseigia Leyndardom/ i þra vpphafe Heimsins/ og huad jeg hef i Sine/Matth. 13. Esa. 6.

Fa þetta var vttalad/liet han i eirne Syn þramkoma og sia Afsetning sinar tilkomande Hefnd ar/a Diøflenum/med þessum hætte/Han tok ein helgadan Bloddropa af Kuinu/og huldc sig med hønum

hönum/so ad hañ var ad sia so sem eirn Madkur og sem eitt Lamb korn/Og med þessum helgada Blod dropa/tok hann wr nidursockne Metaskal vppa sig Synder alls Heimsins/þar med Straff og Syndarefsing allra Maña/og hafde þad med sier vpp j Metaskal gudlegs Riettlætis og Lögmals þar hun hiedt/og giörde sig Lögmalenu vndergiefen. Og sia/Ad su Metaskal Lögmalsins/sem adur hiedt hatt j Lopte/ hun gaf sig nidur wr Hadeñe/med Lambenu sem j hana var komed og sockte sier nidur allt j afgrunn Helvitis/og vard Diöflenum so sem Eitur og Olyfan/eñ Helvite sem plæga/ so þeim var þad obxrelegt ad lyda og gafu sig þangna og hertekna/En Lambkornid kom vpp aptur med dyrdarsamlegum Sigre. Þa lyptest og hoopst vpp hin Metaskalen sem adur var socken/j huörre Heimuren var og Madurin/ so ad hun þoor wr Helvitis Afgrunne vpp j Lopted aptur. Og sia/Gud a Himnum vthellte synum heilaga Anda yfer allt Holld/so ad Mañ aña Syner vrdu truader/ og litu med truarefnar Augum vppa þetta Guds Lamb.

So komu nu badar Metaskaler þeirr/ ar Himneska Vogar j sitt rietta Lag og Mundangs hof aptur/ og vrdu japnvægar/ þa Guds Lamb var j Metaskaluñe añare til hægre handar/eñ þeir Riettruodu j añare til vinstre Handar/horfande med fullre Tru og Trauste a Lambed Guds. Strax kom ein mykel Rödd af Himne og sagde/Nu er Heilsa og Kraptur og Rike vors Gudz/ og vald hans Christi

med

med þui sa er vt kastadur sin þa aklagade Nott og Dag þyrer Gude/ og þeir þaþa hañ yþeruñed þyrer Lambsins Blod/ og þy rer Orded hans Vitnisburdar/ Apo. 12. Þuiad Gud hefur alla iñeluckt vnder Van truñe/ so ad hañ myskunade sig yþer alla. Oh huilijk dypt Audæþaña/ bæde Speken ar og Kynningar Guds/ huórsu ogrijpanleg er eru hans Domar/ t oþiñanleger hñs Veg er. Þuiad huór hefur þeckt Siñe Drottens? Og huór hefur vered hñs Radgiafe? Eda huór hefur nockurn tijma giefed hónum þyr re/ so hónum yrde þad endurgollded? Þui ad aþ hónum/ og þyrer hañ/ og j hónum eru aller hluter. Hónum sie Dyrd ad eilijfu Amen/ Rom. 11.

Hier til suarade Sonur Guds/ su eilyfa Fód urins Speke og sagde/ Jeg er A og O/ Upp= haf og Ender/ sa fyrste og sydaste/ Apoc. 22. Jeg giöre mykla hlute sem ei kuña ad ransakast/ og þau Vndur t Stormerke sin ecke verda vpp talen/ Jeg er hñ sem onytar giöre Radagiörder þeirra Slægu/ so ad þr ra hónd kañ þeim ecke þram ad koma/ Jeg þanga þa. Vijsu j þeirra Slægd/ og nidur bryt Rad þrra þrasnunu/ Job. 5. Jeg vil j liose lata nu/ huórnen ad Riettuijsen skal vid Myskunsemena/ og Myskunsemen vid Riettuijsena þorlijkud verda/ so þar Syst

ur sí

ur sie sampyckar huör vid adra/ t huörge sie þar annare j mote/ Helldur ad þeirra Malefne og Agreiningur mætre leidast til þorlýkunar/so ad Heimenum t Mañeskiun ne mætte verda til gagns og þullkomlegs Hialpradis.

J þyrstu/So myked sem ahrærer þa Vtdinga Diöflana sem þiellu þra Gude/ Þa er eg sampyckur Bierrlætenn j þui/ad þr þller Andar verde myskunarlauft og ann allrar Natar med breñande Guds grimdar Reide pynder og plægader eí lyþlega. Myskunsemeñe vil eg og so Magt gieþa og sampyckia/ad Satan og hans Englar verde Syndaña vegna Myskunarlauft straþþader og refster/ og ad eingen myskune sig yþer þa/ eda siæaumur a þeim/Helldur ad Domur og Vrskurdur eilyþs Dauda og Helvytis Ellds yþer þeim vid magt halldest/þulad þeir haþa aþ sínē motþroanlegre Drambseme og Hreckuyse/ann alls tilepnis/ Gud sín Herra og Kong smanarlega Forsmad/og giört Vppreist j mote hönum/ og astundad ad fa mast yþer guddomlegt Vallds j öllum Heime/Þeir haþa og dirpst þess / ad locka med Sukum og Slagdum vnder sig/og deyda Guds Börn/og reikna sig nu allt Vallds/alla Magt þeinged háþa yþer Mañkynenu/ og hrosa sier nu openberlega aþ þui/ad allur Heimuren med synum Jnbyggiörñ heyre sier nu til/og ad Gud hliote epter Riettenū ad lata Diöfulen haþa hiedā j þra Magt og vald alls Heimsins. Slykt(seiger Speken) er Gude Allsheriar olydanligt/Og hier er omögulegt nöckurt

urt Rad eda nockurn veg ad þina Diofflenum til Vægdar eda apfokunar/ Þar þyrer hliota þr med riettu/ad blyfa og vera vnder eilyfre Bôluan og eilyfre Guds Grimd og Reide.

Eñ huad Heimenum vid vyfur og hans Jñ byggiörum/þa fagde Guds Speke fo/ad þar mætte Veg og Rad finna / fo ad þeir þeinge Nad/ i þañ mata/Ad Riettufe Guds yrde eingen hôllū nie Minkum giörd/og ad Myfkum þeinge og finn vilia/og flykt mætte fkie, og verda med tueñu mote/Fyrft mz riettre Endurlaufn Heimfins/og þar næft med tilheyrelegre Endurnyan og Endurþæding ingu Manfins.

Endurlaufnen hlytur þyrft (fagde Guds Speken) vndan ad para. Og med þui ad hun er Sonur eilyfs Almattugs Guds og Fôdurs/ þa vottar hann og avyfar/ad hañ vilie haþa fialfan fig til þeffa/bæde ad þrelfa Mannen og endurnyia hañ. Kann nockur (feiger Gud/Efa. 49) ad taka Herþanged þra Rifanum/þad er Diofflenum / Eda / huor þær leyft Hertekna hins Riettþerduga? (þad er Andfkotans/ fem riett Vald haþa þikeft yþer mannlegu Zyne) Nu fkulu feiger Guds Sonur/ þeir Hertekna verda tekner þra Rifanum/ r Herþanged hins ftarka fkal lauft verda. Jtem/ Zion fkal mz Riettenum endurleyft verda/ r henn ar Fangar med Riettlætenu/ Efa. 1.

Haþe nu Diofflen giört fig ad Hoggorme/ og med finne Slægd þellt þann auma Adam og þau Eina i Syndena/og þyrer Syndena komed öl-

lu Mannkyne j þyna Reide þu Eilyfur Gud/Lik ar med Satan hefur asett sier ad þa Rad og Ry ke yfer mannlegu Kyne og Heimenum/so vil eg Iure Talionis, giallda hönum lykt fyrer lykt/ og mæta dypt hans suikfamlegrar Flærdar med dypt minar oransakanlegrar Speke. Hafe hann giört sig ad Höggorme/þa vil eg verda Madur/og taka a mig mañlega Natturu/og med vthellingu mins saklausa Blods bitala og borga fyrer allar Heimsins Synder/ Jeg vil lyda Dauda/ til þess ad stilla og burt taka þyna brennande Reide/Og þa skal su rietta Hefnd ganga yfer þañ leida Diofful so ad hann verde vtkastadur / og ad Mañkyned asamt mz Heimenum verde so leyst og frelsad fra hans Grimdar Vallde.

Og þegar þad er fullgiort/og mañlegt Kyn asamt med Heimenum er ecke leingur vnder Vallde þess Helufska Kæningia/ helldur komed aptur vnder mitt Vallde/ þa vil jeg vthella myrnum Anda/og mier fyrer Hendur taka eina heilsusamlega ENDVRnyan minar Eignar huöria eg hef med minu Blode leyst og keypt/so ad slyk Endurnyan Endursköpun/skal koma yfer Meñena a Jördunne/þeir ed eru Kiarne og Hiarta Heimsins/Par nast skal slyk Endurnyan ahræra Heimen/og alla þessa myklu Bygging Himens og Jardar.

RENOVATIO edur Endurnyan Mansins hlytur ad skie/adur en þad eg tek til ad vmbreyta eda nidur ad briota hans Bustad þa vydu og storu Bygging Himens og Jardarennar . Þa vil eg þessa Skipan og Skickan halldast lata sem hier stiger/Jeg vil lata Predika j minu Nafne Jdran

og

og Syndanna Fyrergefning / og þyrer Krapt og Verkã Heilags Anda vil eg safna mier Christeleg re Kirkiu a medal Mannanna allt til sydasta Dags/þra einne ættkuysl til annarar/hana vil eg vpplysa/og hana vil eg skryda med mynu Riettlæte/ og endurþæda hana so til Eilyfs Lyfs / og þar skal a Jördunne vera eitt Ryke Nadarennar og Endurþædingarennar/huörja jeg vil þrãm leggia laata og boda Adam og öllum hans Nidium og Eptirkomendum j mynu Orde/Sem er. Huör hellst ad giörer Jdran/t truer þui heilaga Euangelio/sa skal verda Saluholpen/En huör sem ecke truer/helldur vill Andskotanum eptirþylgia/t ecke sijer vm mitt Ord og mijna nadarryka Endurlausn / sa skal med Diöflenum vera glatadur t þordæmdr.

Þar mun ad vysu verda einn Eilyfur Fiandskapur a mille myn og Diöfulsins/ So og lyka a mille minar Christne j Heimenum og Diöfulsins Lima. En jeg skal ecke yfirgiefa myna Christne helldur vera hia henne allt til Heimsins Enda/ Þa skal Satans Ryke verda med öllu nidurbroted aþmad og j burtu kastad. En þar a mote skal Endurþæding mina Vtualdra þyrer vppriisu Holld sins til eilyfs Lyfs med öllu mote þramkoma og fullgiörast.

En adur en slykt skiedur/og adur en sa seinaste Domur kiemur/þa vil eg laata Heimen(huör mier til kiemur en ecke Diöflenum)verda vm stund vndergiefen Hiegomanum/vegna mina Vtaldra/so han sie stundlegt Hws og Herberge minar

Christne/huór ei giepur sig ad þui þo hun verde ap þeim Ogudlegu opsokt og yperpallen/helldur ber hun Harm og Angist allt til þess sydasta Dags/þa vil eg alldeilis Heimen og allar Skiepnur þrelsa þra öllum Hiegoma/og mz Elldenum brenna smellta og hreinsa Heimen/og lata þar verda nyan Himen og nyia Jörd (j huórre Riettlæted bygger) og vmbreyta hönum/so hann verde eins sem hann var j Upphape þyrer Falled j Paradys þagur og þorprydelegur.

Þegar Speken Guds hapde nu gieped og j lio se lated soddan Rad/þa liet Guds Riettvyse sier þar med nægia/og þotte þad maklegt og tilheyrelegt / ad þeim bölnada Höggorme og helvyskum Diöple være syn Suik og Flærd mz brögdum apt ur gollden. Og ad þa vnder eins yrde bitalad og borgad þyrer Mansins Synder/og ad Madurenn take þa Bitaling til sin / og late endurþæda sig/ þa sie hun vel til þrids. Þulad hun þinne þad ecke/ad þyrer slykra Endurnyan Heimsins og Manneskiunar kunne ad kreinkiast Gudlegr Riettlæte. Sömuleidis þagnade Myskūsemen vid slykt hialprædis Rad Gudlegrar Speke/ og vard glöd vid/ ad Riettuyse var til þrids og liet ster þetta Rad vel lyka og þullnægia. Og mz þui ad þessar baedar Systur Riettuyse og Myskū lietu ser þetta lynda og lyka/þa toku þær hönd um saman/pielldu j Fadma og kystust þyrer Munen.

Þar þyrer vard nu þetta RAD samteked og openberad/ ad Gud Fader skylde lata sinn Son eingieten taka a sig mannlega Natturu og verda Mañ/og senda hñ j Heimen öll til Endurlausnar/

nar/og ad Kuliñuñar Sxde skyllde sundur troda Höggormsins Höfud/og nidur-briota Verk Diöfulsins. Og vppa þetta gaf Gud Fader synum Syne allt Vallda a Himnum og a Jördiñe/og ad halda Magt og Dom j siñe mañdomlegre Natturu. Pad var þa og samteked/ad j þessum Mañe edur j hñs mañdomlegre Natturu skyllde vera og bwa öll fylling Guddomsins/og ad aller Fiesloder Spekeñar og Viskuñar skylldu vera j hönum folgner og allt skyllde fyrer hañ forlykt verda/ j hönum sialfum/og ad aller Gluter skylldu vnder þui höfde verda eitt/ bxde a Himnum og a Jördiñe/og hañ skyllde sitia til Guds hxgre Handar a Himnum vpp yfer öllum Herrum/Höfdingium/Magt og Vallde/og öllu þui sem nefnast ma/ecke allein asta j þessum Heime/helldur og so þeim okomna.

Soddan Rad og Myskun Ast og Elsku hefur nu Gud Fader synt og veitt oss j synum elskulega eingietna Syne/ad þad kann einskis Manns Hiarta ad huxa /eingen Munur ad mæla/eingen Tunga ad tala. Og þo öll Laufblöd j Skogenū/ Grös a Jördiñe/Sandkorn j Sionum vxre Tungur og hefdu ecke alleinasta Mannana Mxlsku/ helldur og so Englana/þa være þeim omögulegt vt ad tala og skyra þra Dypt og Hxd/ breidd og leingd þrrar ovnrxdelegu Guds Giæfku og gruñ lausrar Myskunar sem Gud hefur til vor Mañana. Tak þig sialfan til Dxmis/Ef ad þu hefder forbroted þitt Lyf/og skyllder nu koma vnder Bödulsins Hönd/sa ed þitt Hofud og allan þiñ Lykama ætte ad klyfa og sundur slyta med glo-ande Tongum/ og ef þar kixme þraū eirn stor-

megtugur Kongur/og giæfe sin Son vt fyrer þig og liete han so særlega særa kuelia og pyna/ enn taka þig j Sonar stad og til syns Erfingia. Hu ornen kynner eda giæter þu slykan Velgiörning/sod dan Gixskunad og Myskū noglega prysad? Eins hefur Gud giört vid oss/Pegar vier attum ad öllum helusskum Diöflum ad vera dregner opan j Afgrun Helusytis/og verda þar kualder/ steikter pynder og plægader ad eilyfu/þa gaf han fraun sin eingieten Son fyrer oss/og lagde a han allar vorar Synder/og alla Refsing vorra Synda/tok oss til Erfingia og gaf oss eilyft Lyf/og endur nyar alla Hlute vorra vegna/ So ad vier vonum og væntum epter nyum Himne/ nyrre Jördu/ a huörre vier skulum med öllum Vtvöldum eit lyflega bwa/og sia og lyta Gud med ovm rædelegum Hiartans Fögnude og Glede ann enda og ad eilyfu.

Ender þeirrar fyrstu Boker.

Aunnur Bok

Vm Eilifft Liff

I huorre sagt og talad verdur vm Endur lausn Mannlegs Kyns til Eilyfs Lyfs.

Fyrste Capitule.

Deus Verbum nobis Incarnatus, & Iesus Christus appellatus.

Vm Holldgan edur Holldtekiu Guds Sonar oss til Heilsu og eilyfrar Saluhialpar.

SAdur vil eg seigia med hinum Heilaga Dauid/ Drotten/ miog dasamleg eru thin Verk fyrer mier/ og theirra er miog mikell fiolde/ Skyllde eg telia thau upp tha verda thau fleire enn Sandur a Siafar strondu/ Psalm. 139. 63. So heyred og hlyded nu til thier Born Kiossen/ huad Gud Fader giorer i thui/ eda thar med/ tegar hans himnesk Speke/ hans Eingetin Sonur tekur mannlega Natturu uppa sig/ og verdur Madur og byr a medal vor/ Hann setur sig i mote Diofflenn fyrer Holldgan sins Eingietens Sonar/ eins og hann hefde mælt thessum eda thuilykum Ordum/ Hafe sa leide Satan i Hoggorms Mynd fellt Mannen i Syndena/ so ad hann hefur thar med hugad og asett sier ad suikia minna Speke/ minn Son

huör ad er Herra og Drotten allra hlura Valldc og Ryke/og hañ þikest nu hafa þeinged Vald og Magt yfer öllum Heimennum/af þui hann hefur myrdt og dreped allt mannlegt Kyn / og meinar eg skule hönum til Goda og Villdar bera allan Heimen i minu Ordc/ og lata minn Son mina himneska Speke blyfa hans böluadue Flærd vnd ergiefna og vera so sem hans Fienarâ/Par fyrer vil jeg taka annad Rad/Jeg vil lata mitt Eilifan Son/ sem alla hlute og allar Skiepnur hefur i sier ad hallda/hann skal med allre sinne Fyllingu sem Himen og Jörd vpp fyller /taka a sig patæklegt og lyted Holld af Jomfruligu Meyiar Sædi. A þessu Sæde skal sa Bolgemi og Böluadur Heims Höfdinge þogrypa sig/so ad þegar hann hefur sier ad byta hañ og suelgia/so sem hann hefur giört vid Spamenenna og adra Kæreþedur i Israel /hiöria hann hefur opsökt og afmæad/þa skal hann verda var vid Brodd og Aungul minnar þolgennar Speke mins Sonar/ huör Manndom hefur a sig teked/Par med skal hañ verda veidd ur og þangadur/og af hönum skal hann verda vr reken og kastadur vr Heimennum / og allt þetta skal hönum verda til eilyfrar Smanar/Fiötra og Fangelsis/eñ Heimennum og hans Inbyggiörum til hialpsamlegrar Endurlausnar/eñ minu Nafne til eilyfrar Dyrdar og Vegsemdar.

Med soddan Hætte verndar og þorsiarar nu Gud syna Dyrd og sin Heidur/og giörer Diöfulsins Afþorm og hans suikfamlegan Aflatt ad Skömm/ Og þañen verdur nu ORD Guds Holld/eda Sonur Guds Madur/og lætur sia sig i Heimenum

i þætt

j Bataklegre ljtelmotlegre Mans mynd/so sem nu verdur j Christelegre Kirkiu sagt og sunged.

Eilyban Gud angrade þa Eymden myn mi ög vr mæta, Hann mintest sijna Myskun a mier villde hialpa lata/Sitt Fodurlegt mier birte Br ost/ med blydre Mad enn ónguan Pjost/Kostade dyrt minn Bata.

Mællte vid liuba Sonen sinn / sie jeg mæl Mad ad giepa/ Far nu til Hiartans Mæte minn/ Mankind aumre ad hlyba/ Leys þa ab sarre Syn da Ruól/ sialban Daudan þu sla j Hel / Lat þa so med þier liba.

Petta er eiñ miög mykell og haleitur Leynd dardomur/og þo miög huggunar samelgur/huórn vier med riettu ættum med Lyst og Forvndran vel ad hugleida og a Hiartad ad leggia/og þacka Gude hier pyrer. Puiad hier hepst og tilteke eitt riett Duellum/Strijd og Einuige a mille gudleg rar Speke og Diópulsins suikamlegrar Flærdar.

Gud hapde alla hlute Mansins vegna skap ad/Heimenn hapde hann giört hónum til Ahrlis og Bolstadar / Einglana sette hann og skickade Mónnum til heilsusamlegrar Verndar og Pion ustu/Epter þad skapade hann Mannen/ gap hón um Lyp og Sal / so hann skylde hapa nockud ap huórutueggiu/ og vera so sem reingdur Heimenñ med Lykamanum/enn Einglónum med Saluñe. Gud giórde hann og so epter sinne Mynd/og lier hann vera sijna seinóstu Skiepnu / Hann giórde Mannen ad sijnu Mustere j huórin hann hugde ster ad hapa og hallda eilyba Hyldardag og Bol stad so sem hann seiger/Psalm. 132. Petta er

mẽn eilyfleg huylld (seiger Speken Gudz hãs Sonur) hier vil jeg bua / þuiad þenna Bw stad þeʒ jeg mier vtvaled. Og vppa þetta ber hann alla hlute / og vmhöndlar allar Skiepnur j sier. Og so ad sañur Kiærleike og sannarlegt Lyteleete vid magt hallded / og ad ei giepest Orsök til nöckrar Drambseme eda Mennadar / þa gjörde hann soddan Skickan / ad þar þyrstu Skiepnur / þad er Kinglarner / skylldu veita þionustu þeirre seinöstu Skiepnu / Mannenum / sem aʒ Jördu var skapadur / og bwa vid hann og vera hia hönum med astsamlegum Kiærleika.

Petta misskylde Junkur Satan / Og soddan Skickan Guds Almattugs þiell hönum önguaneig en vel j Gied / Par þyrer veik hann þra henne / og tok sier adra Radagiörd þyrer hendur / hañ kom Adam og Euu til Syndar / aʒ hatre og öfund / og hugdest þyrer slykt Syndafall ad komast yper Magt og vallde alls heimsins þra Gudz Syne / og þuinga hann vnder sig / so hann yrde ad þiona sier og sinna vegna / sier til Vilia / ad bera allan heimen / og hallda hönum vid Magt / og þo þad kostade so myked / ad aller hluter yrde þess vegna ad spillast og þordiarfast / og þo Gud med allre sinne Speke yrde þar þyrer ad lyda Smæn og Minkan. Euu hañ Satan þar aptur a mote yrde allt j öllum hlutum / og einualldz herra yper öllum heimenum og heimsins Jnbyggiörum.

Petta kuñe Speken Guds / eilyfur Guds Sonur ecke ad lyda / hañ hulde sig med allre slñe vppfyllingu og þui jnnra guddoms Liose j voru þar

exlegu

ræklegu Hollde og Blode/ j huǒriu hann bitalar og borgar þyrer vorar Synder/ og stiller Reide Guds Almattugs/ Og þetta mannlegt Holld og Blod vpphefur hañ sydan yfer allar Skiepnur j hasæte stiñar guddomlegrar Tignar/So ad hann j þui Hollde hefur sier þyrer Augum alla Hlute a Himnum og a Jǒrdu/epter Guddomlegum hætte/og lætur Hollded vera eitt Personale Organum, og so sem Verkfære guddomlegrar Stiornar yfer ǒllum Guds Handauerkum/ Heimenum til æskelegrar Endurlausnar/Diǒflenum til vtskwpanar/ og Guds Dyrd og æru til Forsuars og Riettingar.

Hier meige þier hyra god Bǒrn/ huǒrnen slykt hefur leiged þeim heluyska Dreka/og huǒrnen hǒnum mune þetta hafa misþocknast/og hu ǒrnen hañ mun slykt hafa hid jñra nagad og bited/ad oendanleg Guds Speke/Sonur Guds eilyfur/ Omnia portans, sa Himen og Jǒrd og allar Skiepnur ber j sialfum sier/og þær hǒndlar og hefur j Hende/j heimuglegu og guddomlegu Liose/ med allre siñe vppfyllingu/ giefur sig nidur j so lyted mañlegt Holld/og hylur sig þar/Og j þessu Hollde/ med þessu Hollde/ og þyrer þetta Holld drottnar hañ og ryfer yfer ǒllum Heime/og ǒllū Hlutum sem þar jnne eru/ setur alla Hlute þessu mañlegu Hollde þyrer Sioner nalægar/ og vtdrifur þar med alla illa Anda/og hefur j Siñe/allan Heimen/ad bræda og smellta vpp aptur/og endurnya alla Hlute/so ad þar verde eirn nyr Heimur/fægdur/klaradur og hreinsadur af ǒllu Valde ohreinra Anda/ j huǒrium eckert annad mun

buа

twa eñ eilyfft Riettlæte.

Petta horfer ecke ad eins oss til Sælu og hialpar/ og Guds heilaga Nafne og hans Dyrd til verndar og Riettingar/ Helldur og eirnen þessa Heims Höfdingia Junkr Satan til eilyfrar smanar og Skamar/ þar hafi hlytur af voru Holde og Blode j Christo lata sig so mannfunarlega yfer eruiña/ og vtreka og dryfa sig so wr synu Makt arhwse/ huórt hañ hefur med sine Slægd og Flærd sier til eignar teked/ þar med þa sier hann vort Holld og Blod til hæstu Tygnar vpphafed yfer allar Skiepnur/ og j Hæsæte oendanlegs og guddomlegs Valldz/ Og huórsu þad vpprylle alla hlute/ og hafe þa sier fyrer Augum nalægia/ oss til eilyfrar Sælu og Saluhialpar og Heidurs.

Og med þui ad seinaste Dagur er fyrer Dyrum nalægur/ a huórium Sonur Guds mun birtast og fullkomlega vtkasta Diöflenum/ þa letur hañ nu fyrer sydasta Dag soddan Leyndardom openberan verda/ Vtuöldum synum til huggunar/ enn Höfdingia Heims þessa synum höfud Grin og Hælbyt til Smænar og Hadungar. Enn Satan og Meistare Belial/ huad giöra þeir hier til? Eru þeir þiulausere? Nei/ Helldur vtausa þr sine seinostu Grimd/ og stornia og stryda vppa þenan Leyndardom/ vm Valld og Magt og Nalægd manndomlegrar Natturu Christi/ hia öllum Skiepnū, Hier til brukar Satan syn Verkfære/ sijna Limi og Læresueina/ þeir ed nu a vorum Dögum so naturlega og illa tala og skrifa vm nalægd Gudz Sonar og hans Almætte j Holldenu/ so sem ad giöra Calvinistar og þeir Papistar sem kallast Jesuitar.

Jesuitar. Eſi vier seigium so sem S. Pall skrif
ar/ 1 Corinth. 2. Pad vier tölum vm/ pad
er Viska hia peim Algiördu/ Ecke pessa
Heims Viska/ og ecke pessa Heims Höpð-
ingia/ huör ed porgeingur/ Helldur tölum
vier vm heimuglega polgna Guds Visku/
huöria Gud hepur skickad adur eñ Heimur
en var/ oss til Dyrdar/ ↄ huöria eingen af
pessa Heims Höpdingium hepur peckt/ Pui
ad hepdu peir peckt hana/ pa hepdu peir
ecke krosspest Drotten Dyrdareñar. So seig
ium vier og lijka/ Med pui Guds eilypur Sonur/
su oendanlega Speki Guds/ sem Himen og Jörd
og allar Skiepnur hepur sier j Hende/ er med all-
re sine Vppfyllingu hulen og polgen j pui Holde
og petrre manndomlegre Natturu sem hann tok
vppa sig oss til eilyps Soma/ og Diöplenum til
nidurpryckingar/ og Guds Dyrd til Heidurs og
Vidriettingar/ pa er petta sa Leyndardomur vm
huörn vier tölum/ huörn Papistar og Caluinistar
ecke skilia riettelega/ Puiad ef peir vnderstöde
peñan edla Leyndardom/ pa mundu peir ecke so
illa og hatturlega vm hañ tala og skrifa/ Vier blij
pum par vid sem Heilagur Ande maelir hepur pyr
er Minn S. pauls/ Coloss. 1. Pad pockn adest so
Gude/ ad j hönum (Jesu Christo) skyllde bua öll
vppfylling Guddomsins/ Item/ J hñ (Christo)
bygger gull Vppfylling Guddomsins lykamlega/
Coloss. 2. Par fyrer höfdum vier/ ad Christur j
sijnum Lykama Holde og Blode og Manndome
sie Mustere eilyps Guds Sonar/ og oendanlegrar
Guds

Guds Speke j eirne Personu/huỏr ed allar Skiep nur hepur sier j Hende og j synu heimuglegu Guỏ doms Liose hepr Himen og Jỏrd og allar Skiep nur nalægar/ epter guddomlegum hætte og ovm rædelegum/og sier allra Maña hugskot/og drott nar og stiornar ypper ỏllu ann Hindranar.

Framar seiger S. Pæll/ Ad aller hluter verde þyrer hañ þorlykter/til hans sialps/ huỏrt þ er a Jỏrduñe eda a Himnũ/Col. 1. Vegna slyktrar Forlykunar verdur Christur j Rit ninguñe nepndur añar Adam/j giegn þeim þyrra Adam/Puiad hiñ þyrste Adam hañ steypte med synu Falle ỏllum Heime og hans Jñbyggiỏrum vnder Bỏlvanena og j Hiegoman/ og liet þanga sig og hertaka ap Diỏplenum. Nu kiemur eirn añ ar Adam med noglega Bot og Bitaling þyrer vorar Synder/med synu Blode/og leyser og þrel sar þar med Heimen og hans Jnnbyggiara þra grimlegu Valldi Diỏpulsins. Par med þa er þyr er Fall hins þyrsta Adams vor andleg Einung og Samteinging vid Gud hryggelega spillt og sund ursliten/Enn þyrer þeña Adam er nu orden apt ur ein stadpỏst Samteinging, guddomlegrar og mandomlegrar Natturu j eirnre Personu. Huar med vor andleg Samteinging vid Gud verdur endurnyud og vpp aptur reist/Ja/Sa þyrste Adã hañ kom oss j Daudan/so ad vier hỏpum mist bæ de Lykamans Lyp og so Salareñar/ so sem þyrr var vm talad/En þesse añar Adam hann hepur vppsuelgt Daudan j Sigur / og gieped oss aptur bæde lykamlegt Lyp og andlegt.

Þar þyrer/ Lyka so sem sa þyrste Adam gat

Bỏrn

Bǫrn epter sinn Mynd/Gen. 3. So giǫrer Gud oss nu alla truada a Christum samlyka eigen My nd syns Sonar þess annars Adams/ Rom. 8. Þuiad þesse anar Adam er Jesus Christus Gudz Sonur/ Matth. 16. Og þyrer hann þaum vier Truader Magt og Valld til ad verda Guds Bǫ rn/Johañ. 1. Hañ er Sonur Guds eñ vier erum hans Medarþar/ Rom. 8. Hañ er epter Hollde nu personulegt Mustere liþanda Guds/ j huǫriu ǫll Fylling Guddomsins lykamlega byr og bygger Johañ. 1. Coloss. 2. Og þyrer hann erum vier sem truum a hañ lyka eirnen Mustere og bwstad ur Guds/ 1. Corinth. 6. Hann hefur heilagan Anda skamtlaust/Johañ. 3. Af þui verdur oss og so giefen Ande Sonarens/Rom. 8. Hann er eitt med Fǫdurnum/Johañ. 17. Þar þyrer kiem ur hañ med Fǫdurnum og byr hia oss/Joh. 14. Hañ er sa adste Nieñemadur vm huǫrn ad skrif ad er/Ebre. 1. Af þui giǫrer hañ oss Nieñemeñ þyrer Gude/Actor. 5. Hañ er Kongur/ Psalm. 2. Og þyrer hañ verdum vier og lyka Kongar/ Apocal. 5. Hann er sa sem Hǫggormsins Hǫfud hefur j sundur troded/Gen. 3. Og j hans Blode þaum vier Diǫfulen sigrad/Apoca. 12. Hañ hef ur Heimen yfiruñed/Johñ. 16. Þad giǫrer og vor Tru þyrer hans Krapt/1. Johañ. 5. Hañ er þyrer margar Hǫrmungar jñgeingen j Ryke sy ns Fǫdurs/ Luc. 24. So giǫrum vier og lyka/ Act. 14. Hañ verdur Domare Heimsins/Actor. 17. Lyka munu aller hans Heilager þeña Heim dæma/1. Corinth. 6. Hñ hefur epter syna Sig urmiñing a synum Ovinum sett sig j Hasæte syns

eilyfs

eilyps Fodurs/Eins vill hann ollum sijnum and legum Riddörum og Siguruinnörum veita og gie þa/ad þeir skulu med honum sitia a hans Stole/ Apocal. 3.

Annar Capitule

Christus nobis de Spiritu Sancto conceptus.

Vm Gietnad Jesu Christi ap Heilögum Anda oss til eilyps Hialprædis.

HJer kiemur su önnur Höpudgrein vorrar Christelegrar Truar / huör ed hlyder vppa vora Endurlausn. Hana vil jeg j öllum sijnum Articulis og sma Greinum vandlega yperpara/minne Salu til lystelegrar huggunar og Endurnæringar / og ypervega þau öll Vndur og Sormerke stuttlega sem Sonur Guds hepur vnnid/til ad sundurmeria Höggormsins Höpud/og ad endurleysa oss þra Diöpulsins Vallde.

Gud hotade ad vysu þeim helvysku Dreka eprer Falled einu Kuinnu Sæde/sa ed Höggorms Höpud/ þad er/ Diöpuls Magt og Vallde skyllde nidur briota/Enn ecke skyrde hañ honum þra þui huörnen þad skylldi ganga til / helldur lfet þad pyrer honum huled og dult vera hart nær j þiög ur þusund Aar. Vm allan þann Tyma var ecke par nema þetta bert Ord vm Kuinnunnar Sæde/ þad vard Aar epter Aar vtbord og predikad/ Diöpulenum til Hotunar og hepndar/enn Heimen um til Yperbotar og Lyps/So þeir sem andlega dauder voru/skylldu þar med snuast þra Myrkrunum

num til Liossens/ þra Syndönum til Rettlæte
sins/þra Dauðanum til Lyþsins. Og að sönu/ Sö
marger sem hann med teku/þeim gaf hann Vald
að verða Guds Börnum / þa alla hafðe hann og
hiellt þyrer sýn elskuleg Börn/og eitt hallagt Sæ
de/ hvörier að þastlega hielldu sier við þetta Fyr
erheit/og veittu þar med Diöflenum Motstöðu.

Hier a möte/þegar Satan sa það/að Kuinn
unar Sæde kom ecke/það hönum j möte stæde/hell
dur að Adam atte þiölda Barna/ og Mankyned
jokst meir og meir. Hann þormikte og það hvörn
eu hattað var vm epne þeirra Gudhræddu / að
þeir voru aller nepnder Guds Syner og eitt Hei
lagt Sæde / Þar þyrer tok hann til að vtleggia
Guds Fyrerheit a annan hatt / sem er/ Að það
merkte ecke annað enn þa Fromu og Gudhræddu j
Heimenum / og ep þa þiölgade miög / þa mundu
þeir med synum margþiölda eiga að meria og vn
der troda sitt Höfuð/og nidur að briota sitt Va
lld og Rykie/Þar þyrer sette Satan sig j möte Li
ossens Sonum/og kom vpp med allra handa Vill
ur og Afguda dyrkan/Synder og glæpe/Huar mz
hann dro að sier alla Adams Nidia vm allan
Heimen/þeir ed lietu þa jlla Anda rada/styra si
er og storna/ Og þeir settu sig vpp j möte Son
um Liossins/ lifðu so j Heidne og andlegu Myrk
rum og Blindleika/og elskudu syndsamlegt Athæ
fe meir og þramar enn Lios eilyfs Hialprædis/
og huxudu ecke þar vm ORD Lyfsins / so sem
Gudspiallamaduren klagar/seigiande/J hönum
(Þ er j Eingetnum Gudz Syne) var Lyf

ed/og Lyfted var Lios i Mannana/i Lioſed ſkein j Myrkrönum/ og Myrkren toku ſad ecke til ſyn/ Johan. 1.

Pannen lidu nu hart nær pisgur pusund ar ad Satan rykte og regerade med synu myrkranna Ryke vm allan Heimen. Pena langa tyma Faulsk unar leid Gud/ Acto. 17. Og liet allar heidnar Pioder ganga syna Vegu / Actor. 14. og epter Myrkre peirra Hiarta/Psalm. 81. Ecke af pui ad Sonur Guds pad himneska Lioſed være ecke j Heimenum/ Helldur af pui ad Menn villdu ecke annad enn ad pylgia Diofflenum/ og elskudu meir Myrkred enn Lioſed/ Og vegna slyks Ofackl xe is/ Blindleika og andlegs Athugaleysis/ er sa ha leite Leyndardomur pss huggunarsamlega Evan gelij/vtsloknadr j Heimenum/ til hins sydasta Tj ma/Rom. 16.

So langur Tyme leid nu pangad til ædur en pad Sonur Gudz tok a sig manlega Naturu. Pui honum leist so / ad Diofflullen sa helvyske Ranin ge skylde pullan Framgang hafa/ og allan Heim en pylla vpp med heidna Skurgodadyrkan/so hun skylde ecke annad huxa / enn nu være allt vnder synu vallde. Diofflullen gaf sig vt fyrer hofdingia og Herra allrar Veralldar/ liet allar Pioder vnd er Solunne veita sier gudlega Lotning/ og hielt so j Fride synum Forsal og ollu synu/ Og mællte so med sialfum sier. Sia/ pra peim fyrsta Deige mier var hootad / ad Sxde Ruinnunnar skylde sundur troda mitt Hofud/er nu liden miog morg hundrud Ar/og vm allan penna Tyma hef jeg

margan

margan Modur son vppfuelgt med Daudanum/ Enn hafe þeir verid nockrer/ sem nefnder voru Guds Syner og Sæde heilagt/ þeir ed mier hafa motstödu veitt/ þa hef eg med Morgange og Öfsoknū so pynt og plagad þa/ ad þr standa harla þune/ Þeir eru nær aller dauder og j burtu/ og giöra mier öngua hindran/ Vnder Nafne hinna og añara Guda verd eg ekalladur og tilbeden vm all an heimen Loft og Lög hef eg vppfyllt mz mjnum Aundū og Enginum/ og eg drottna j öllum Stödum/ þar fyrer vantar mig eckert nema ad vera og blyfa eirn Gud og herra alls heimsins/ Mier hefyrer allt til og aller þiona mier.

Nu hliotum vier ad medkienna/ ad a Dögum Augusti Kersara þa var Guds Christne harla lytel og þamenn/ og hafde eckert Alit fyrer Heimenum. Rytis Sproten Juda var j burt teken/ og Læremeistaren var j burtu þra hans Forum/ Puiad þa ryfte Herodes Kongur/ sem var heiden Madur/ og a medal Israels Sona/ komu vpp ad skilianlegar Villur j Lærdomenum/ sumer voru Pharisei/ sumer Saducei/ sumer köllöduft Essei/ so ad Euangelium og þ gledelega Fyrerheit vm Kuinnunar Sæde skildu þaer/ Enn j ödrum Löndū og añarstadar vm allan heimen/ þa var allt fullt med heidna og blinda Afgudadyrkan/ so ad Höfdinge heims þessa hafde Rad og Ryfe yfer öllū heime. Yfer þessu hlackade Junkur Satan/ og þotte vel þara/ so ad a þm Tyma/ a Dögum Augusti var almennelegur Fridur j öllum Löndum/ Puiad Satan hiellt synum Forsal j Fride/ og meinte ad þad munde so standa og blyfa ad eilyfu.

En þegar Diöfullen hafde so med sine List og Flærd allt vnder sitt Vald broted/ og meinte ad Speken Guds sem alla Hlute ber og öllu Hlut um vid Magt helldur yrde vndan ad lata/og vere med Þögn ad Skömm orden/og hun yrde hier epter ad eilyfu Diöfleuum til Vilia og Þionustu/ vid Magt ad halda Heimenum og Heimsins Jm byggiörn/þa vaknade Gud/og minteſt a sitt Ord og liet sinn eingiettan Son taka a sig vort Hold og Blod/ Og þetta giörde hann med so dasamlegum þurdanlegum hætte/ ad þ var huled og dulder fyrer þm helluyska Keyſara og Höfdingia Heims þessa/og öllum veralldlegum Vyſinda Mönnum/ Kongum/ Höfdingium og þeim Volldugu þessa Heims.

Gud tilsette og skickade þar eina hreina og skyra Jonfru/ad hun skylde vera Moder ad synum Syne/en liet hana þo adur verda truloffada einum Trieſmid ad Nafne Joſeph: En adur en þad þau komu saman/þa kiemur hann med synum helga Anda yfer Brudena/tekur heñar Junfrue legt og natturlegt Blod/hrein sar þad af vppruna Syndene/og skygger yfer þad med synum Krapte af Hædene/ et ct. Og sia/ad med þessu hætte giefur Guds Sonur sig nidur j Lyf eirnar Jonfrur/sa Himenen og Jördena og allar Skiepnur hefur sier j Hende og vmspannar þar. Þesse Speken Guds med allre sinne Fyllingu/giefur sig j þetta Jonfrur Sæde og heñar helgadan Blod dropa/so ad hann verdur ein Persona med hönu/ Og lætur hann j Jonfrur Lyfe og vnder Modur Briostu vaxa og proaſt eins og annad Fostur/ aan

allrar

allrar hindranar/nema þad ad hann er ein þer sona med þessum Jonþrur Lyþs Auexte/og mun vera ad eilyþu eadskillanlega.

Fyrer soddan heimuglegu Stormerke kunne Satan heimsens Höfdinge ecke ad vakta sig j þañ tyma/helldur dreifsade hann og drottnade ohind radur mz Myrkranna Ryke j öllum Löndum heimskringluñar/hann liet lata aptur sitt Mustere j Romaborg sem kalladist Templum Iani, j þa Meining hann þotteſt haþa Enda a öllum Oþri de/og þyrþte önguan Oþrid ad ottaſt/gaþ þar þyr er öllum heime sinn frid/ og sagde/Nu er allur heimurenn vnder mynu Valde. Augustus Keyſ are er minn Þeinare med öllum synum Keysara dome/Herodes Kongur med öllu synu Kongsryke er j sama mata mier vndergiefenn/og mig tilbidia og dyrka allar Þioder vnder Solune / ættleggir Landds er nu komen j Forödtun og Minkun og er so sem vtslokinadur/su Stulka Maria sem ein er epter aþ þrre att, er Fatæk og þrerliten/hun er nu Truloþud Fatækum Timbur Manne / þau kunna nider eda mynu Ryke önguann Skada ad giöra/Nu er allt j kyrdum/þeg drottna og þeg he lld mynu Ryke allstadar j Fride/ Jeg hrædest nu ecke neitt Ruinnu Sæde / sem mig meige hindra eda vtreka vr mynu Ryke/ þesse eda þuilyk voru Ord Satans.

Enn j annan Stad og hier þuert a mote / þer Guds Sonur su eilyþa Födurſins S, ecke sohel muglega og dasamlega ad sinn Holldā/og ad taka manndomlega Natturu vppa sig/ Diöfflenum og hñs drambsamlegre Flærd til Spots eg Minkun

ar/sem hann villde so segia. Þu hin drambsame og stollte Ande/ Þu matt vera so Vppblasen og bolgen af þynu Valldi og Myrkraña ryke sin þu vilt. Meinar þu/ad jeg skule/þinna vegna þier til vilia vid Magt halldu Heimenum og öllum Heimsins Jnnbyggiörum? So ad hann sie ad eilyfu vnder þynu Valldi. og þar þu hefur þyr er eins Manns Fall komed öllum Heime vnder þig/meinar þu þa/ ad jeg sie þier vndergefen lyka/og hliote ad giöra þinn vilia? Ecke so/ Sia þu/j þessum litla Bloddropa Jomfrulegs Sædis þel eg mig og allan minn Guddom / þetta Sæde læt eg vaxa og þroast j Modurlyfe/og j þessum Mandeme by eg personulega so sem j mynu Mustere. Hönum vil eg j heimuglegu Liose minnar Dyrdar/allar Skepnur synelegar og osynelegar/ Himenen og Jördena/ og allt haud þar er jnne syna/allt þad vil eg hönum nalægt fyrer Stöner setia/og syna hönū allan þin Aflatt/allar þynar Radagiörder/og alla Eymd mannlegs Kyns/ so ad eg j þessu Hollde og fyrer þad/ sundur trode þitt drābsama Höfud/og nidurbriote þyna Magt og þitt Ryke / og endurleyse Mankyned med Vthellingu myns mañlegs Blods/fra þynu Valldi/og burtkaste þier og vtskufe med þynu Myrkraña Ryke vr Heimenum.

Oh/Huörsu liufleg/ heilsusamleg og huggun arfull er slyk Dasemd? O Sonur Guds/þu eilyfa Liosed/þu o endanleg Speke Födurs sins/Þu Skapare og Verndare allra Hluta / Huörsu hefur þu audmykt og lackad þig/af oumræddelegre brennan þo Aft og Elsku til vor aumra Manna/ad þu mz öllum

aullum þínum Guddome/ hylur og geymer þig í Bloddropa Jomfrulegs Sæds/ og ert orden ein Persona með þui Sæde/ vnder modurlegu Briosti oss til Endurlausnar og eilyfrar Saluhialpar. O edla Kuistur Davids ættar/ O þu sæta Rot Jesse/ og það allra heilagasta Sæde sem gieted er af heilögum Anda / Huörsu særlega gledur þu Salmyna / Huar fyrer þínu Nafne sie Lof og Heidur ad eilyfu.

Pridie Capitule

Iesus Christus nobis Natus

Hier talast vm Herrans Christi Fæding af Jomfru Maria oss til Saluhialpar.

Sanct. Augustinus skrifar so/ I Jomfru Mariu Lífe hefr Sonur Guds af Hiartans brennande Astarelsku Andlegt Brullaup hallded/ ok vid vort Hold og Blod samteingt sig personulega / so þar af er orden einn Christur. Penna þæd er ein hrein og skirr Jomfru/ og so fraim tiemur og geingur Christur af Jomfrur Lífe / lyka sem einn Brwdgume af sínum Brwdar Sal/ Þessum hefur Gud Fader til Arfs giefed allt mannlegt Kyn/ og allan Heim til Eignar/ ad hann skulde vera sem einn riettur BLODbrwdgume/ sa ed mz alvarlegu Vandlæte og Kostnade sins Blods skal Mankyned slyta vr Valde og Ryke þess Helvijska Reyfara/ og veita þui og giefa aptur ad nyiu eilyfa Hialp og Farsæld/ og Drottna yfer þui eilyflega / enn vtdryfa og reka Diofulen med öllu

er þessum Heime.

Nu skulu þier god Börn sia og merkia/huör su dasamlega til hepur geinged vm þa Fæding. Fyrer mannlegum Augum er hier ecke annad ad sia enn lyted Barnkorn liggianda j Jötumne/þad sygur Modur briost/þad etur og dreckur/þad sefur og vaker so sem önnur Smabörn. Enn j þessu litla Barnkorne / byr oendanleg Specke lifanda Guds/Sonur Guds eilifur/sa alla Heime vppfyller/og allar Skepnur synelegar og osynelegar hepur j sialfum sier nalægar / Og allt þetta verkar hann huerige annarstadar enn j þui mandomlegu Hollde sem hann hepur a sig teked/og j þessu sama Hollde enn huerige annarstadar þa vppfyller hann sialfur Heimen og Jörd/og ryker og stiornar yfer öllum Heimum. Enn þo samt lætur hann Hollde blyfa Hollde/ og hindrar ecke þess Mynd Art nie Tegund/Vöxt eda Proska.

Buddomurin er og blyfur ovmbreytanlegur/ og manleg Natturan hun vmbreytest og ecke nie skiptest. En þad er ecke þullt eda uog/myn S.nl þo þu viter þetta/ Helldur hlytur þu ad hugleida Orsök þessa stora Leyndardoms / Þuiad S. Pall skrifar so / Ad Guds Sonur sie fæddur af Quinnu/ þegar Uppfylling Tymans var komen/ Gal. 4. Sem hann villde so sagt hafa/ Þar var komed ad þeim rietta Tyma/ ad Guds Holldgan og Birting j Holldenu matte ecke j nockurn mata leingur vndan dragast/ Þuiad Ryked var nu komed þra Juda/ og sañer Kareþedur þra hans Fortum/ og Diöpulsins Regiment og Ryke j Heimenū var þa allra mest og stærst orded.

Þetta

Petta vnderstod sa gamle Simeon j Jerusa lem/og beid þar þyrer so hiartanlega epter Hugg an Israelis/og an alls Epa þa hefur hñ ab hiar tans Forleinging so huxad/ Drotten Drotten/ Huar blyfur sa þyrerheitne Höggorms Hausabrio tur/skal hñ ecke koma snart? Diöfullen hefur mz synum Myrkrum nu vppfyllt öll Lönd/hañ nef ner sig Höfdingia og Gud þessa Heims/ og hann plagar oss so sem syna Herteina og þiötrada Fan ga/Hann helldur sine Höll j Fride/og þikest eiun hafa einualldz Rad yfer öllu/og meinar hañ hafe nu so stadfest sitt Ryke/ ad eckert Vallð eingen Magt kune þad nidur ad briota. Nu Drotten/ Huörsu leinge skal þ so ganga? Huar þyrer byrg er þu þitt Andlit/ og gleymer vorre Eynd og Neyd? Gud giæfe þu villder sundurslyta Himna na og styga nidur. Gud giæfe ad Hialpræded kiæ me af Zion/og Drotten villde leysa sitt herteked Folk. Fullad nu er Tymen komen/ Plenitudo Temporis, so sem ein oliett Kuinna þegar hun skal fæda þa fefur hun Angist og kallar vpp j sine Pynu/ eins geingur oss Drotten þyrer þynu Auglite/ et ct.

Vppa þetta kiemur nu eilyfur Guds Sonur og birtest In Plenitudine Temporis, j rietten Tyma/ j klæder sig mañlegre Naturu voru Holl de og Blode/liggur j vorre Kiölltu/og er orden eitt lytet Barnkorn. Og sañarlega hafa heilager Enginar haft Lyst ad sia og skoda þetta da sam lega Leyndardom / huörsu ad eilyf Guds Speke med öllum synum Guddome er þar personulega þalen og þolgen/j þessu litla mañdoms Hollde/so

ad þeir hallda þetta Barn þyrer sinn Herra og Drotten/eg boda Hirdönnum eiñ storan Fögnud lopa og pryssa Gud med harre Röddu/ ad þyrer slyka Hölldgan hans Sonar verde hans Dyrd i Hædönum volldueglega þorsuðrud og vidrietta m̃ Hausbrote þess Helluyska Höggormsins/huar med og öllum Heime veitest Endurlausn/þægelegur og æskelegur Fridur.

Nu er ecke hia þessu Barnkorne ad sia nöckra veralldlega Hoppracktt eda Herlegheit/ hid ytra/ helldur stora Fatækt og Fyrerlitning/Þuiad þad liggur þar i Jötu eda Stalle/ þar eckert Rum i nöckru Herberge. Eñ med þessu baxter hañ þyrer vora syndsamlega Hoppracktt og vorn Metnad/og er ad merkia/ad hañ hape hier med lockad Diöfulen a þad Platz/þar hañ villde hañ þanga/eins og villde Guds eilyfur Sonur so hapa m̃allt. Hier er eg med allre miñe Dyrd/ öllum mynum Guddome/ hulen i þessu audurdelega litlu auma Hollde/ I þessare þatækre mannlegre Mynd vil eg hefnast a þeim stollta og bolgna Heimshöfd ingia/so ad eg einu sine þae hann riettlega þang adañ/og ur þessum Heime vreken/ Jeg vil verda so sem eirn Madkur/huörn hañ hyggur sier med opnu Gine ad gleypa. Þar þyrer/kom hier/ kom þu hinn griñe Leviatan/ kom þu hiñ hungrade Salna Suelgur/Reyndu til/gleyp þu þeñan litla Bita/og lat sia huörsu heilnæmur hann verdur þier/Þa muntu þina huör eg er/og huörsu ad eg mun med minkan myns Hollds sundur troda þitt stollta höfud/og nidur briota þitt Vallde/minne Dyrd til Hefdar og Vidriettingar.

Þassien

Þaden lætur nu Guds Sonur j kiose sitt Væ
lætte/j þui manlega Hollde sem hann hefur vppa
sig teked/og verdur heimuglega og þeigande reid
ur og gramur vppa þann helluyska Reyþara/ og
Pioþ slæar Dyrdar. Enn vppa hina Syduna er
þetta Barn blidt og brosande vppa Heimen og
alla Heimsins Jnbyggendur/lytur blydlega og vin
giarnlega til þeirra/so sem være hann þessum Ord
um talande/Ottest ecke god Börn/og hræddest mig
ecke/ Jeg er ecke komen so sem einn þortærande
Ellder / til ad dæma Heimen / helldur þel eg og
hyl myna guddomlega Magt og Dyrd og Maie
stat j þessu Hollde huðrt ey heþ teked vppa mig/
Jeg birtest so sem eitt Barn korn lyted/ydur ad
endurleysa og þrelsa/og lada og locka ydur ad mi
er. Og vppa þad ad þier ecke skulud hræddast og
þordast mig/þa slæed/Jeg kiem ecke med nockrum
Heimsins Metnade/ Dyrd og Rykelæte/ helldur
ligg eg j einum Asnastalle/þæktur og þyrerliten/
til þess ad bitala og borga þyrer ydar Synder og
ad leysa og þrelsa ydur þra Valldi hins drambsa
ma Diöfuls/og þra öllum Hiegoma þorgeingeleg
ar Veralldar/og ad giefa ydur aptur Himerykis
Glæde og Audæfe.

Sia/med þessu mote hefur hattad vered Hin
gadburdenum Christi og hans Fædingu. Þar þy
ter þegar jeg hugleide soddan Leyndardom og
manliuþlega Dasemd Guds/þa tekur myn Sal til
ad hressast og lifna/og vppueckiast til oseiganlegs
Fagnadar/og ad syngia og seigia so af öllu Hiarta
Hygg ad mitt Hiarta og horþ þar a/Huad j
Jötune liggur/huðr er sa ? Þad er so miög blydt

Barn

Barn korn eitt/ ap Blessudum Fodur oss gieped og veitt.

Pu sem ad giörder Himna og Haudur/ huar pyrer ertu so orden snaudur? Pu lætur petta ly ka pier/ad liggia a stirdu Heye hier.

Po Versöld sie bxde vyd og löng/ ad vyssu er hun pier Sæng oppraung/og ei pess verd po væ re hun pull/med vænar Perlur og besta Gull.

Pyn Silkesæng og Flugel prydt/ eru porner Klutar og Hey opydt/ pad var pitt Skraut og Skarted stærsta/ pu sem ryker a Himnum hasta.

So liestu Drotten lykr pier/ pin̄ liupa Sæl leik ad syna mier/ ad Audur Heims og öll hans Mekt/ j Augsyn pine sie ecke peckt.

Og ein̄ j ödrum Psalm: syngium vier so.

Fatækur kom j Heimen hier/ hans Myskun so ad peingsum vier/ og a Himnum yrdum audug er/ Einglum helgum samlyker.

Petta hefur han̄ allt oss veitt/ ad syna pad oss elskar heitt/ Guds Chreste öll pui gledie st nu/ Giöp pa packe ad eilypu/ Amen.

Fiorde Capitule

Christus Nobis Passus.

Hvörsu ad Jesus Christus hefur oss til eilyp ar Saluhialpar/vm nöckur Ar j pessum Heime reist vm kring/og hafst syna Umgeingne mz Mön um/og huad han̄ hefur lided og polad.

Hvad giörer nu Sonur Guds pramar meir/ Epa han̄ var nu Madur orden? Pad skrif ar S. Johannes seigande/ Orded vard

Hold

Holld/og bio a medal vor/Og vier saum bñs Dyrd/eina Dyrd so sem eingietens Gu ds Sonar ar̃ Fodurnum/ Johannis 1. Hier skyrer Gudspialla maduren þra i stuttu ma le/hus rsu ad Jesus hefur i ollut synu Framferde Athæfe og allre Vmgeingne latid sia sig sem nat urlegur Madur/ eñ þo med synu Dyrdar vellde og Stormtrkum hafe hann audsynt sig ad vera sañan Gud. Þuiad i Þiatiu ar og halft fiorda ar betur/var hañ hier a Jordu/ Hañ var i Gyd ingalande sem eirn þramande vegþarande Mad ur sa onguan Samastad hafde eda Heimele. Og þegar hañ reiste so vm kring/þa hefur ha i giort so stor Vndur og Kraptaverk/ ad þad var ecke nockrum einþolldum Mañe mogulegt ad giora/nc ma Gude einum.

Og vppa þad ad vær kynum helldur ad skilia og vnderstanda þad med ollum Greinum og Ar tikum/þa liggur a ad þeir Einþolldu hafe gat a sio Titlum eda snia Greinum/sem eru þessar.

1 I fyrstu hefur Sonur Guds/þra þui fyrsta hañ samteingdest mañdomlegre Natturu/ alla ty ma/med ollum synum Guddome og sine Forhygg itu bwed i þui mañlegu Hollde sem hañ tok vppa sig/Og med þui ad hans Forhyggia Prouidentia drottnar yfer ollum Skiepnum/og vmhondlar eda spañar þær/þa hefur slyft huerge añarstadar kun ad skie nie verda/fyrer vtan mannhomlege Holld huoriu hañ i klæddur var/I þui sama Hollde var hañ allstadar nærr og þiærr nalægur. Enn þo sa mt liet hañ þad Holld vera og þroskan taka ep ter natturlegum mañdoms Hætte/og þara varan

da ad

da ad Styrk og Alldre og mannlegre Skynseme/ so sem skrifad stendur/Og Barned ox vpp/ ſtyrktest j Anda. Jtrñ/Og Jesus proadest ad Visku/ Alldre og Nad hia Gude og Mönnum/Luc: 2. Skyrt hefur so j Raun og öllum Sanleika til geinged/ og soddan natturleg an Vöxt og Proska mañdomlegan hefur Sonur Gudz sñ personulega bio j Hollderu ecke hindrad. 2 Par næst j annan mata/Pegar Jesus epter mannlegre Natturu styrktest j Andanum/ og þar epter Guds Nad og Blessan raxande j natturlegre Speke og Visku/ þa hefur Sonur Guds (huör ed nu var ein persona orden med mañlegu Hollde) lated mañdomlega Natturu sia alla Hlute j hefmuglegu huldu Liose sinar guddomlegrar Forhyggiu / og henne myklu þramar berlegar og augliosiegar openberad marga Hlute/ enn Hetlög um Spæmönnum þordum Daga. Þuiad ef þar hafa margar j þurdanlegar Sioner komed fyrer Spæmennena/j Anda/ af Gude/huör ed j þeim var so sem j eigenlegu Mustere bwande/Huad skulum vier þa hallda vm þetta Barn og þeña Suein Jesū af Nazareth? Þa hañ tok til ad proast ad Alldre Visku og Skilninge/og var þullur Nadar hia Gude og Mönnum/Sierdeilis af þui/ad hañ er ein persona med sialfum Guds Syne/huör ed þyrer þetta Hold endurleysa villde mannlegt Kyn ur Andskotans Valldi/og þar med sundurmeria Hals og höfud þiss helugska Höggorms.

Hann talar so sialfur j sinne mannlegre Natturu/ Faderen elskar Sonen/og hñ syn
er hñ

er hönum allt þuad þañ giörer/Joha. 3. Item/ Aller Hluter eru mier aþ mÿnū Fød ur j Hendur þeingner/ Matth. 11. Cap. Þetta talar Madurenn Jesus Christur þa hñ vm giegst hier j Heime/huar med hann giepur oss ad skilia/ad hañ j Guds Syne eilyþum/edur j heim uglegu Liose og vppfyllingu Guddomsins sem mz hönum byr og bygger/siae myklu meira og þleira enn þeir heilögu Spæmenn þordum sæu j Anda eda merktu.

Þetta skiedur aþ þui/ad hann er med Guds Syne ein persona/þui syner Gud himneskur hö num j synum eilyþa Syne edur j þui eilyþa Orde sem alla Hlute ber/ og allt vppfyller/J þui so sem j heimuglegu Liose setur Gud hönum þyrer sioner alla Hluta nalæga/sem hann villde so mæl lt haþa.

Sia þu/miñ elskulegur Sonur huörsu ad eg set þier þyrer Sioner med dasamlegum hætte Hi men og Jörd/ og allar Skiepnur nalægar/ j þui Liose sem med allre sinne Vppfyllingu byr med þier og bygger/ allt þad er þyrer þier ecke nema so sem Vatzdrope/Sandkorn og hin minsta Augn og mÿn Speke hepur þad allt sier j Hende og dr. ottnar þar yþer. Sia þu miñ Sonur/huörsu ad Satan hepur þellt allt Mannkyn j Syndena/ og nu þikest hañ vera eirn Herra og Gud yþer öllū Heime. Lopted vnder Himnenum vppfyller hñ med synum ohreinum Aundum/Sia þu syndsam legar Radagiörder Ord og Verk og Huxaner all ra Maña og Vegen alls Hollds/huörsu hann er þordiarfadur/ þad skal allt þyrer þier openbert/

Sia

Sia þu/hueriu allar Skiepnur anduarpa/ad þær hliota ad vera Hiegomanum vndergiefnar/aþ þui ad Diöfullen giörer sig ad Herra yfer þeim. Eñ eg vil sliꝛkt ecke leingur so vera lata/Jeg lꝛd Diöflenum þad ecke leingur/heldur sia þu/Jeg hef myna Speke/miñ eilyfan Son giefed j þitt Hold og Blod/ad hañ sie ein persona med þier/Og eg lꝛt þig koma j þad hulda heimuglega Guddoms Lios/huar jñe ad þu hefur allar Skiepnur þier fyrer Augum nalægar/Og þier gief eg og j Hendur þær alla Hlute/og allt Vald/j þann mata og med þeim hætte/ad þu med þiñe Hyduꝛ vid mig forlꝛtan giörer fyrer allar Mannaña Synder/og taker Diöfulen til fanga/og kaster hönum og öllu hans Myrkraña Ryke wr Heimenum/ mannlegu Kyne til Endurlausnar/so ad allt verde j lag fært og forlꝛtad vid mig/bæde a Himnum og a Jördu ñe/og ad eg med þessum hætte efle og vidrietꝛe Dyrd og Heidur myns Naffns/ og sie eirn eilyfur Fader allra þeirra sem þu endurleyser.

Allt þuilꝛt openberar og syner Gud Fader Herranum Christo/epter Mañdomenum/ j sinu heimuglegu huldu guddoms Liose/so ad vor Brodder Jonfrur Mariu Son Jesus Christus hañ sier þad allt saman og merker þad og skilur þad j eilyfum Syne Guds/og j heimuglegu Liose Guds eendanlegrar Speke. Og med þessum hætte hefur Madurenn Jesus allar Skiepnur sier fyrer Augum nalægar/hañ sier Nathanael vnder Fꝛkiuvidar Trienu/ Joh. 2. hañ sier Lazarum deyia j Bethania/ Johñ. 11. hñ sier Ausiuna bunduna j Porpenu/Matth. 21. hñ þarf ecke ad nökk

ur

ut bere Vitne vm añan / þt hann veit huad med Mañenum er/Johñ. 2. Hañ merker þeirra Flæ skap/Luc. 20. Hañ ransakar Hiörtun og Nyrū/ Apocal. 2. Hañ sier Satanam þalla aþ Himnū sem Elldingar/Luc. 10. Hann veit ad Faderen hefur hönum alla Hlute j Hendur þeinged.

3 Hier kiemur nu hid þridia/sem er/Ad hañ var j Guds Mynd/Philipp. 2. Og hier syna Dyrd so sem Dyrd eingietens Guds Sonar j liose/ Johañ. 1. Eñ huörnen? Eda med huörju mote? Andsuar. Hañ vtrak Diöfla/hañ vppuakte Dauda/hreinsade Spillta/ opnade Augu þeirra sem blinder voru borner/lier þa Dauþu heyra/Mallausu mæla/og Hallta ganga/og alla þa siuka sīn til hans voru hafder/laknade hñ mz einu Orde/ Hañ hastade a Vind og Sio so Logn vard/ Hañ giörde Vm wr Vatne/og þædde med þam Braud um mörg þusund Manna/et ct. Slyk Dasemdar verk kallast mz riettu GVDS DYRD/Guds Mynd/ og Gude lykur ad vera. Og hier þyrer talar Ritningen riett vm vorn elskulega Brodur Jesū Christum/ad hann hafe vered j Guds Mynd og Gude lykur/af þui hañ giörde slyk Vndur og Dasemdarverk sem eingen gat giört nema Gud einn.

4 I þiorda mata er þad merkianda/Ad med soddan gudlegre Mynd hefur hñ ecke leitad nökk rar mañlegrar Dyrdar eda syndsamlegs Metnadar/og ecke hefur hañ halded þad þyrer Ran eda Herþang, þo hañ vere Gude lykur/so sem sa þyrste Adam j Paradys lier koma sier til ad giöra/ sem þyrr var vm talad. Adam sa þyrste var ad sönu skapadur epter Guds Mynd/ og var Gude

lyſtur/Enn hann liet þañ þlærdarþulla Höggorm tala so vm þyrer sier/so sem ecke være hañ j nöckurn mata Gude lyſtur/ og ecke helldur kynne hañ ad verda/vegna þeſſ Forbods/ad hann matte ecke eta af þui Trie sem stod j midre Pardys. Eñ ef hñ villde vera Gude lyſt og vera so sem Sonr Gu ds / og Guddomlegur Erfinge/og hafa fullkom legt Vallde yfer öllum Heimenum/ þa skylde hañ ecke skeyta vm þetta Forbod / helldur taka diarf lega til/og lata þetta kyñingar Trie Ills og Go ds vera vnder sijnu Vallde so sem öll önur Tre. Þessu hlydde Madurenn/og at af þeim forbodna Avexte / sijnum Himneska Födur til Smanar og Fyrerlitningar/ og steypte so sier sialfum og öllu sijnum Midium og Eptirkomendum hier med j sialfan Daudan.

Allt þetta veit vor annar Adam vel/Herran Jesus/ enn hann vill j önguan mata breyta þar epter/og ecke vill hann hallda þyrer R.m/þo hñ sie Gude lyſtur/og þo hann nefneſt Sonur Guds. Diöfullen liettar ad sönu epter þui/ad koma hönum þar til/enn hañ orkar öngu med sijnum Freistingum. Og er ecke onytsamlegt/þo Menn saman bere þessar Freistingar/og setie Freistinz hins þyrſta Adams j Paradis j mote Freistingum hins annars Adams vors Herra Jesu Christi j Eyde mörkiñe/ og yfervege og skode þar a badar Syd ur/med sijnum adhnijgande Greinum.

Yfer þann þyrſta Adam hefur Heimenen rett elega opnad sig þa hañ var skapadur/ þegar Gud talade/ad hann villde skapa Mannen epter sinne Mynd/sa ed drottna skylde yfer allre Jördune.

Þa

Þa var Adam Sonur Guds/og var lyklar synum Fôdur/hann atte þa Heimen allan j sitt konunglegt Arfskipte/Heilager Englar Guds himneska Fôdurs Hofþienarar og Dravantar voru setter hônum til Verndar og Þionustu. En alla þessa Dyrd miste Adam/þa hann hlydde Hôggormenum þegar hann tok til ad hallda sinn Arfþrietta edur sinn hluta Arfs þyrer Raan og Herþang.

Enn huad giörer hinn annar Adam vor Herra Jesus Christus? Þegar hann stendur nu j Ane Jordan/og lætur skyra sig/þa opnast eirnen Himenen vpp yþer hônum / og þar kiemur ein Rôdd yþer hann/so hlodande/Þesse er min elskuleg ur Sonur / sa ed mier vel þocknast. Þetta heyrer Junkur Satan/og huxar so med sialfum sier/Sie/Soddan Vitnisburd hefur alldrei nockr Madur þeinged sydan Adam fiell j þiôgur Þusund ar nema þesse Jesus af Nazareth. Huad skal eg giöra til? Huad mun hier af verda? Er hann er Guds Sonur/ þa er hann visselega Guds Erfinge/ og hônum heyrer þa til allur Heimurenn/ôll Guds Verk/ ôll þesse hin mykla Bygging Himens og Jardar er þa hans Eign/ Þa fylger og þad epter/ Sie hann Sonur Guds/þa munu all er Hofþienarar Guds Himneska Fôdurs / allar Englanna Herskaarer þiona hônum og vakta hann/ er er.

Þetta skyniade Satan/og huxade þar fyrer med huôrin Mote hann mætte koma hônum til Falls j þeirre gryttu Eydemôrku / eins og hann hafde adur fellt þann fyrsta Adam j þeirre lyst ôgu Paradys. Hugleidum nu/huôrsu kynduglega

og kloklega hann þer ad þessu ad þella Christums
Hann hefur fyrst Samtal vid hann/vm þad gud
domlegt Vald og þa Magt sem honum er gefen
þar næst vm Verudan og vardueitslu Englanna/
i þridia lage vm hans himneska Dyrd/þad allar
Skiepnur sie honum i hans heimuglegu guddoms
Liose og fyrer hans Augsyn nalægar.

Sumu og Mergur Mals vm þa fyrstu Freist
ing Andskotans er þetta/Vallded og Magten yf
er öllum Heime heyrer þier til/ med þui þu ert
Sonur Guds/so ad þu þarft ecke ad lyda Hungur
helldur gietur þu orkad þier Matar sialfur. Hu
ad hefur þad ad þyda/ad þin himneskur Fader
lætur þig so hungra? Hann ætlar til ad þu skuler
deyia af Hungre/En lyd þad ecke/helldur neyt þu
Valds þyns/ huar til þu hefur godan Riett/og
segdu ad þesser Steinar verde ad Braudum/ þa
beuyser þu riettelega þitt Herradæme og þinn
Maett/so sem einum Gudz Syne hæfer/huorium
Heimuren allur heyrer til. En vor ænar Adam
hann setur sig i mote Diöflenum med Guds Orde
og seiger honum ad Guds Ord sie nogleg Styrk
ing og Uxring syns Lyfs/so ad eingen þörf sie/
ad hann i Opdirfsku og af Oholenmæde misbrukke
syna Magt og giöre Braud af Steinum.

Pegar Diöfull merker nu þad/ ad Jesus af
Nazaret vill ecke hallda syna guddomlega Mag
gt i Heimenum fyrer Rænn/þa flytur hann Christ
um vppa hust Musteresins/ad reyna til huört hann
gietur ecke komed honum til ad misbrukka Engl
ana þionustu. Og er þetta i stuttu Male Sumu
anarar Freistingar/sem Satan segde so. Med þui
þu ert

þu ert Sonur Guds/þa ber hans heilögum Ein
glum ad þiona þier. Sia þu/ þu stendur hier a
hæstu Byrst Musteresins/Pad er Minkum/ad þu
skuler so sem adrer einþallder slietter Menn bara
opan vm Stiga og Tröppur? Gud hefur synum
Einglum boded ad bera þig a Höndum/so þu sku
ler ecke þalla/þad kann hann ecke ad taka aptur.
Par fyrer steyp þier hier opan ap/ Gud hlytur
ad senda syna heilaga Eingla/ so þeir gixte þyn
og hafe vaktan a þier. Enn vor himneske Adam
slær þui ap/og suarar Diöflenum/ad slykt sie ad
þreifa Guds.

Nu þegar Satan merker þetta/ad vor Herra
Jesus vill hvörke syna guddoms Mägt og ei heil
dur Englanna Þionustu hafa og hallda fyrer
Ran/helldur vill hann vera vnder Gude/ so sem
eirn hlyden Sonur vnder synum Födur/og ei vill
hann helldur giöra nöckud j mote heilagre Skript
og Guds Orde Þa huxar hann vppa annad Rad/
hvörnen hann giete komed Christo til ad trua hei
muglegum Openberönum/og flytur hann vppa eitt
opurhatt Fiall / og setur hönum fyrer Sioner j
Myrkinu öll Ryke Heimsins og þra Dyrd/
og er þetta hans Meining/Hvör hann hefur þad
heimugleg Lios guddomlegrar Dyrdar/ad hann
kann med dasamlegum hxtte ad sia alla Hlute/þm
eru þeir til eignar gieþner/og þeim ma hann rada/
Soddan Lios guddomlegrar Dyrdar hef eg/þui
ad j þessu Liose syne eg þier öll Ryke Heimsins
med þurdanlega/ap hvörin þu matt liöslega sia
og merkia/ad öll Veralldarenar Ryke eru mier til
eignar þeingen/enn önguum öörum/Þo Vil eg gie

þa þier þau/ eþ þu villt med audmiukre Lotning gu þau aþ mier þiggia/og þata mig ad vera þinn Gud og Herra. Hier veit Herran Jesus (j huórium þad rietta leyndar Lios guddomegrar Speke Sonur Guds Eilyfur bygger) ad allt þetta sem Diöpullen lxtur hann sia/ er ecke nema Apa Spil og Misyninger/Þar þyrer skipar hann hönum ad þara j burt/ og seiger/Ad Gud sie Herran yper öllum hlutum/og slyk Dyrd og Lotning Baxna akallsins heyre hñ alleina til/eñ önguñ öðrū.

Sia/ med þessu mote ver sa Himneske Adam sig þyrer Diöplenum/þa hañ villde koma hönum til ad misbruka syna Magt og þad Vald hönum var gieped/lyka eirnen Þionustu Englanna/j giegn Gude/ og taka aþ Diöplenum Liene/til ad regera og rada öllum Skiepnum. Hepde nu Jesus þetta lated epter Diöplenum/og sampykst hönum j þessu/þa hepde hañ (eins og þyrste Adam giörde) guddomlega Mynd og Dyrd/og sitt Vald aþ Gude synum himneskum Födur gieped/hallded þyrer Rann og Herþang. Enn hann giörer þad ecke/ helldur stendur hañ stadpastlega Diöplenum j möte/til þess hañ sigrar og yperviñur hañ med öllu.

Enn sydan þar eptera lætur hann heilaga Engla þiona sier/Matth. 4. Sydan snyr hann Vatne j Vyn/ Joh. 2. Þar eptera vottar hann huórsu sinn himneske Fader syne sier alla hlute/ sem hann giörer og þae sier allt j Hendur/ Joh. 3. Matth. 11. Og giörer med þeim hætte þuña syna Dyrd / Sem villde Herran Jesus so seigia. Jeg heþ myna Dyrd ecke aþ Diöplenum/ helldur aþ mynum Himneska Födur / þar þyrer helld eg

þad

þad ecke þyrer Ram/ Diöþlenū til Vilia eda Þockn anar/ helldur elska eg minn Födur/ og veite hönum Heidur og Lotning so sem einn Sonur a ad giöra synum Födur.

3 I þriðia mata er þad ecke nog/ þo Christur hallde ei nie haþe syna Guddomlega Mynd þyrer Ram/ helldur tekur hann þar ad auk vppa sig eina Þræls Mynd / og verdur þorsmadur og þyrer liten (sem Esaias seiger) og þullur Sattar og Siukdoms/ so ad Menn byrgia Andlit syn þyrer hönum/ Esa. 53. Hann er orden lykare Madkenn Manne/ Psal. 22. Og sialfur seiger hann/ ad hann sie ecke komen ad lata þiona sier / helldur ad hann þione ödrum/ Matt. 19.

Hann ber allar Heimsins Synder/ og skal lyda Reþsingena þyrer þar/ Sia / seiger S. Johannes/ Þad er Guds Lamb sem ber Synd er Heimsins/ Joh. 1. Og Esaias seiger/ Sannlega bar hann vorn Siukleika / † hlood a sig vorum Pijslum/ Pier hielldum hann þyrer þann sem plagadur var / og aþ Gude sleigen og pijndur / Enn hann er vegna vorra Misgiörda særdur/ † sleigen vegna vorra Synda/ Reþsingen liggur a hönum/ so vier Heþdum Friden / og þyrer hans Beniarerum vier heilbrigder ordner. Vier geingū aller villt sem Sauder/ huör a sijnum Veige/ enn Drotten lagde vppa hann allar vorar Synder/ Esa. 53.

Og med þui hann bar allar Heimsins Synder

þa hafde hann ecke Þocknan a ſalenum ſier/Rom. 15. Helldur plagade hann ad bidia / ſo ſem þar ſtendur j Davids Pſalmum/eins og vxre hann ſa ſtærſte Syndare. Gud hialpa þu mier / þui ad Vötnen eru komen allt ad Salu minne/ eg/ſöck nidur j Saurinden Diupſins/þar eingen Botn er. Jeg er j Diupe Vatnanna/ ⁊ Floded vill dreckia mier / Gud þu veiſt alla mijna Faviſku/ ⁊ mijn Skulld er ecke dulen þyrer þier/Pſalm. 69. Þeſſe Bæna ord,og öñur þuilyk/hafa Herranum Chriſto verid riett Alvara/ þar hañ kallar af diupre Neyd og klagar yfer ſiñe Faviſku og ſinne Skuld. Þui ad ſannarlega hefur hann verid ſa allra ſtærſte Syndare a medal allra Syndugra a Jördunñe/ecke vegna ſinnar eigenlegrar perſonu/helldur af þui ad hann bar og vppa ſig tok allar Heimſins Synder/og liet þar med Guds Reide og Lögmal ſins Böluan yfer ſig ganga.

Og þar Fuglarner Loptſins hafa Hreidur og Refarner Holur eda Grene/ þa hafde hann a ſynum Pilagryms tyma ecke ſo mikid j ſiñe Eign ad hañ mætte höfde ſynu ad halla. Og er huörr tueggia riett talad/ad hönum vxre allt j Hendur gieped a Himnum og a Jördunñe mz öllum Skiepnum þar jñe/og þad lijka/ad hann hafe verid ſa allra þatækaſte/og ecke att nöckurn hlut. Þu ſpyr ad þui/huörnen þeſſu verde ſaman komed/ ſo ad huörtueggia ſie ſatt ? Andſuar. Ad hans Limum Chriſtnum hier j Heime mattu merkia/ad þetta huörtueggia eru Sannind. Sa þatækaſte þur

þamadi

þamadur j Heimenum/ sem riettelega med stöduge Tru helldur sier vid Christum/hñ ma gladlega so tala. Jeg a hier a Jördu eckert aþ þorgeinge legum Audæþum/ Jeg hlyt ad lijda Hungur og Þorsta/ Nulda og Klædleyse/ þo samt eru aller Hluter myner j mynum Herra Jesu Christo/ ste þad Petur eda Paall/ eda Apollo/ ste þad allur Heimuren/þad nalæga og þ okomna/1. Corinth. 3. Eþ riettruadur christen Madur ma so mæla j Sañleika/so þar er eckert Ord öðru j mote/so er og þad satt/ad Maduren Herran Jesus/a medan hañ vmgieckst hier j Heime/þa hafþe hañ ecke att eirn Stein vnder Höfþud sitt/þo samt er hñ Herra allra Hluta/ huörium Eud himneskur Fader hefþur alla Hlute j Hendur giefþed.

6 J siötta mata hefþur hann huæþ vm sitt Embætte/huörs vegna hañ var j þeñan Heim komen/sem er/ad giöra Heimen Saluholpen/og ad nidurbriota Verk Diöfulsins/Þar fyrer liet hañ heyra sijnar nadar Predikaner/ openberade Rad sijns himneska Föders/baud öllū sorgfullum Sælum ad koma til sijn/aminte alle Folk til þranar og stadfeste sin Lærdom med otellande Jardteikenum. Hañ vmgiekst med þatækum Syndörum so ad hañ tæxme þeim til Þranar/hñ at og drack med þeim þess vegna/og setter sig j giegn Falslæredrum Saducæis/Phariseis og Skriftlærdum/ predikade aþ Vallde/ og vtskyrde Riettingena/ so liosslega/ad hans motstödu Menn vrdu ad þagna og stinga Pijpu j Seck.

7 Ad sijdustu og j siöunda mata/Þegar ad Diöfullen sa og þornam/ ad Jesus tok med þessum

hætte til ad ganga a hans Ryke/og ad slykt skin
anda Ljos rañ vpp/til ad burt dryfa öll helvysk
Myrkur/ þa tok Satan til ad pikka þyrer j og bl
æskra/og vppvakte Phariseos/ Saduceos/ Hero
dis Pianara/Skriptlærda/og höfud Prestana/og
Aullidunga Folksins/ j mote þessu Ljose so hann
giætte mz Magt og Valldi slökt þad vt og kiæfe
þad nidur. Og er hier vel merkianda/ hvilyka
Slægd Diofullen hefur j þrañe hafit sijnum aser
ninge þram ad koma/Herranum Christo j mote.
Þviad þegar hañ gat ecke ödru til leidar komed
vid Christum med sijne metnadar fullre Freistin
gu j Eydemörkenne/Ecke helldur vppa Musterenu
eda a þui hæfa Fialle/En hañ sa hvörsu Christ
ur þor afram ad predika Euangelium/ hans hel
vyska Ryke til skada/og styrkte sijnar predikaner
med storum Jarteiknum/ Þa þor hann sem eirn
slægur Skolle og Remkefoss/ hñ tekur þyrer sig
stort Lyteleare/læst ecke vilia hafa par med þes
an halaga Mañ Jesum ad giöra/og ber sig miög
illa. Og þar hann adur þyrre vppa þui myrkla
ha Fialle villde ecke anad enn ad Christur skyllde
tilbidia sig/þa pletter hann nu vm Bladenu/ og
latur þad sig nu angra/og giörer jdran/ og læst
bidia af Hiarta/ad Herran Jesus vilie hlyda sier
ùm stund/hropar og kallar vpp med Hæhliodum
seigande/Huad hef eg med þig Jesus þu Sonur
Guds hins Hæsta ? Jeg bid þig ad þu kuelier
mig ecke/Luc. 8. Item/ Jeg sære þig vid Gud/
ad þu kuelier mig ecke/Marc. 5. Ertu komen ad
kuelia oss þyrer Tyman/Matth. 8. Jeg veit hu
ör þu ert/ sem er sa heilage Guds/Luc. 4.

Enn

Ei japnbramt þessu/sem hñ læst vera so gud hræddur og bromur/ þa tekur hañ til ad brugga heimugleg Rad huörnen hañ þae bited Christum j Galen/Þuiad hañ tekur til ad sia og skynia/ad nu mune gillda sitt Höfud og sitt magtar Valid/ þad mune nu eiga ad sundur meria og midurbrio ta/Þar þyrer vppvekur hañ nu syna trua Þiena ra og Vndersata/ Presta/ Profasta og Musteris Herrana j Jerusalem j mote Christo/So ad Añ as eg Caiphas og allt Capitula Raded stendr ep ter Herrans Christi Lyfe/Slykt hid sama giörer og Herodes Kongur. Hañ Herra Omnis, Almu gen og Alþydan vill ecke vera sydst/Diöfullenn þer j þa/og eignast þa/so þr villdu eitt sin hrin da honum afþram af Klettum/Luc. 4. Annan tyma villdu þeir lemia hann til dauda med Grio te/ Johañ. 8. 10. Ei þyrr en hans Stund var komen/þa gatu þeir ecke lagt Hendur a hann/þo Diöfullen hefde vered þusundsinnum sterkare og grimmare en hañ var.

Siaed nu Kiossens Börn/ Hier hafe þier j stuttu male alla Lygsögu/alla yfirferd Hierynistar ennar vors himneska Adams Herrans Jesu Chr isti j þessum Heime/ Huar af aller Riettruader hafa stærsta Huggun/j huörskyns Neyd og Mot gange/ þessa Heims/ af Herrans Jesu Hialp og Naade/ j mote öllum Freistingum Arasum Vie lum og Brögdum og Ofsoknum Diöfulsins og Heimsins/og allra Diöfulsins Lima.

Fimte Capitule

Christus Nobis Crucifixus.

Huörsu

Hvörsu ad Christur er Krossþestur oss til Saluhialpar.

ENdelega og vm síðer er vor Tru þaste Emanuel/epter vrendad Hlaup sinn ar hieruistar a Jörduñe Krossþestur/og þar med aþ þremur þungum Opsoknum so sem storum Stormvinde/yþerþallen og opsoktur/ sem er DAVDenn og Daudans Broddur og Fleiñ/ þar næst DIOFVLlenn med öllu hans Magt ar vellde/Og ad auk þessa su þunga Lögmalsins BAVLuan. Þetta þrent strýdde a Herran Christum med allre Magt og allre Orku.

1 Fyrst kom hönum þyrer Sioner sa bitre og beiske Daude. Og allt þad hañ atte ad lyda/med þui ad allar Veralldareñar/Synder lau hönum a Herdum/ þa lagde Dauden til hans med öllum þessum Heimsins Syndum sterklega/ so sem med nöckru Mordspiote eda Bánavopne/Þad skiede/ þa hañ j Graſgardenum vid Fialled Oliueti/giek þra synum Læresueinum eitt Steinkast/ og vill de bidiast þyrer/þa sagde hann/ Mín Sal er þryzgg allt j Daudan/ Matth. 26. Og so ad þier Emþölldu mættud helldur og þui giör vn derstanda/huad þung og stor Byrde og Meyd þe ta hefur verid/þa skulu þier vita/ad j þñ sama tyma hefr Synd Adams/Manndrap Cains/Blod skömm Ruben/ Hordomur Dauids/og allar adrar otelianlegar Veralldareñar Synder/allar heyden na Manna Skurgodadyrkanir/allra þioda/Mord ingia og ogudlegra Skalka, Skamar og Lester/ Allt þetta hefur hans Hiarta og Samviſku so klemt/

krent/pijnt og plægad/særr og kualed/so sem hann hefde stalfur giört fad allt saman. Og af fui/ ad hann bar Synder alls Heimsins/fa hefur hann og so funded til allra Manna Refsinga/fuiad ecke hefur hann ad eins bored Syndernar/helldur hefur hann lided Straff og Refsing allra Manna Synda/huad hönum hefur vered ein hryggeleg hræd eleg serleg Kuöl pijsl og pijna. Og ef nockur vill de huxa vm allar Adams Barna pijsler/plægur og margfalldar Kualer/Sotter og Siukdoma/pijnur og Verke/og allra handa Dauda Daga/ sem Menn hafa lided sydan j fra Heimsins vpphafe/ Item / allskyns Hiartans Sorger og helluyskar Angister og plægur/sem Menn hafa lided/ Vere (seige eg) allt fetta bunded j eitt/og være mögulegt fad allt fyrde lagt vppa einn Mann/fa hefur vor liufe Broder og Lausnare Jesus Christus vered sa same Madur.

Fyrer fessar Greinar/lydur hann soddan Angist/ad hann fellur til Jardar/velter sier og snyr so sem einn aumur Madur eda Regnormur/so ad Bloded geingur vt vm hans Hiud og Hörund/ og hann kallar vpp j Himenen med amiælegum Ord um seigande/Abba/minn Fader/ Allt er fier mögulegt/tak fra mier fennan Kaleik/ þo ecke sem eg vil/ helldur so sem fu vilt/ Marc. 14. Og hefde hann vered einfalldur Madur/fa hefde hönum j allan mata ömögulegt vered soddan Plægu pijsl og Pijnu og Daudans Angist og Astrydu ad lyda. En Gud leggur a sijna hialpar Hönd/og styrker hann/so hönum birtest

eitt

eirn Engell sem talar vid hann og huggar hann.
2 J annan mata og þar nast kiemur þar þrami Diöfullen sialfur hans daudlegur owinur/ med öllu synu magtar Vallde/ hann geingur hönum vn der Augun med synum Verkfæreum/ þeim grimmu blodþyrstu Gydingum/ Höfudpresstum og Heidingiunum/ og kann ecke ad vera til frids/ þyrr en þeir hafa komed hönum af Dögum. Med soddan motte verdur vor himneske Emanuel leiddur þra Fiallenu Oliueti/ yfer vm Dalen Josaphat/ jn i Borgena/ og hafdur fyrst i höfud Presstsins Hws Annas/ Padan i Caiphas Hus/ Þa i Domhwsed fyrer Pilatum/ Þa til Herodem/ Þa aptur til Pilatum/ Padan vt ur Borgenne til Aftökn stadarens þar hann var krossfestur.

Þegar þier eimfölldu lesed slyka Historiu/ vm pynuna Herrans Jesu/ þa skulu þier ecke hugsa ad Gydingar og Heidingiar hafe allena so odet og olmet vered vppa vorn Endurlausnara/ Heldur skulu þier þad merkia/ ad Diöfullen sialfur hefur ollad þui öllu/ hann hefur vppblased Mennena/ og vpphuatt þa til alls þess illa/ til allra þera Kuala og pyssla/ sem Herranum Christo voru vppa lagdar/ so sem Herran Christur sialfur bervitne vm/ þa hann so talade til þeirra sem hann höfdu fangad. Þetta er ydar Stund i Makt Myrkrana/ Luc. 22. Sem hann vilde so sagt hafa. Gud og höfdinge þessa Heims/ Junkur Satan/ huör ed ryker i Myrkrum þessa Heims/ hann hefur nu syn Verk i ydur Sonum Vantruarenar/ hann hefur nu i þrainne alla syna Myrkrana Magt til þess ad forsmæa og reyna/ ef hann gietur nidur

fryckt

þryckt mier/og mig aþmad.

Og j Raun og Sañleika þa hefur Diöfullen med storre Flærd og Slægd þared ad vid Christum. Hönum er ecke er Mune þalled/huad til bar vid Jordan/þa Jesus var skyrdur/þa hañ openberlega þyrer þa Rödd sem aþ Himnum kom/var kalladur Sonur Guds/Par næst var openberleza boded og kyþalad/ad allur Heimur skylde hönum hlyda. Aþ þessu þar Satan soddan Panika/Sia/hier vill koma Plæga og Pestilentia yþer mitt Ryke myrkraña/skule þesse añar Adam vera Sonur Guds/huörtum allar Þioder eiga ad hlyda og þiona/ og verda ad nyiu Guds Börn og Erfingiar. Verde þetta þramgeingt/ þa er vtgiört vm mitt Ryke/ þa mun eg verda vtreken med öllu/ Slykt ma eg ecke lyda/þar þyrer skal eg reyna til huört eg giet ecke þollt hann so sem þann þyrsta Adam.

Þetta er Söken huar þyrer hañ setur sig vpp j mote Christo/og reyner til vid hañ med þremu mote/Fyrst Imperiose, med Vallde/ so sem eirn Herra og Yþerbodare. Þar næst Insidiose, þad er med Slægd og Klokleika. Sydast Furiose, þad er med ode og Grimd og allre sine Magt. Þuiad j Eydemörkene reyner hañ til vid Christum/ so sem være hañ eirn Herra yþer hönum/og seiger/ Eþ þu ert Guds Sonur/ þa giör mier þad og þad til Vilia/ so eg siae og vite þad. Þetta var Imperiose, og aþ Vallde talad. Þar næst/þer hañ ad þreista hans med Lyteleete og Slægd/þar hañ kallar vpp og seiger/ Jeg veit huör þu ert/

ert/ þu ert Sonur Guds/ Þar þyrer hęþ ęg ecke þar med þig/ Lat mig vera j þride. Ęn þess a mille og jaþnþraⁿme vpp æser haⁿ og vekur hǫⁿt um j mote Gydinga og Heidingia/ Þetta giǫrer haⁿ Insidiose. Og ad sȳduſtu/ þegar haⁿ ſier ad hann þar hier med ǫnguǫ til leidar komed/ og ad Christur medkieⁿer þyrer Caiphas og Kieⁿemaⁿa Hǫfdingium openberlega/ ad haⁿ ſie Sonur Guds þar tekur haⁿ til ad verda olmur odur og ær aþ Frimd og Reide/ og leggur þraⁿ alla ſyna Myrkraⁿa Makt/ med ſoddan Aluǫru/ ad Caiphas rifr ur og ſlytur ſyn Klæde/ og preſta Hǫfdingiarner a ſamt med Skriptlærdum og ǫdrum. Gydingum hropa og kalla vpp/ þar Christur hieck a Krosſe num/ hræktu vt ſeigande/ Skaⁿm/ Skaⁿm/ Fyrlega ert tu Sonur Guds/ Siertu Sonur Guds/ þa ſtyg þu nidr aþ Krosſenum/ et ct.

Og saⁿlega ma vndarlegt þikia/ huǫrſu þad þyrſta þreiſtingar Ord Diǫþulſins j Eydimǫrkeⁿe og vppa Muſterenu var samhliodanda vid þad ſeinaſta/ þa haⁿ hieck a Krosſenum/ Eþ þu ert Sonur Guds/ Eþ þu ert Sonur Guds/ Og huǫrſu klokrlega og med ymſum hætte/ haⁿ þer ad ſiⁿe Freiſtingu. J Eydemǫrkeⁿe talar hann ſo ſem aþ Vallde/ Siertu þad/ ſo beyſa þad. Ęnn þa haⁿ talar þyrer Munn þeirra Diǫþulodu/ þa er hann ſo audmiukur og ſlægur ſem Reinikeþoſſ eda Refur/ og ſeiger/ æ/ þu ert þad/ lat mig vera kyrran. Og ad sȳduſtu/ a Krosſenum þa repeterar haⁿ ſǫmu Ord vpp aptur/ þyrer Muⁿ ſiⁿa gallda ra Pienara/ Huad ſkyllder þu vera/ Þþu þig/

ſkaⁿa

skamm þig/Siertu þ/þa stöck oþan aþ Krossenū.

Þar þyrer seig eg so/ Ad j þyningar Histor iuñe Christi skal Mann ecke allena alyta Grimd og ode Gydinga/helldur sialfs Diöpulsins/ huör ed Gydinga hefur hafd j synu Vallde/og þyrer þa hefur j þramm lated alla Myrkranna Magt / og allre sinne grimdar reide hefur vthellt j mote Christo/sem hañ vilde med þessum Ordum hafa talad/Ef þu ert Sonur Guds / sa annar Adam og Erfinge allra Gluta / sem manlegt Kyn skal draga wr mynum Höndum / og nidurbriota mitt Ryke/og vtkasta mier vr Heimenum/so hafdu nu þyrst og þigg þesse Högg og Slög / Bwss/Bwss/ Sia/huörsu ad þinn eigen Læriseirn suikur þig þar hefur þu enn Bwss/ Bwss. Sia/ huörsu ad þitt eiged Folk hæder þig og hwdstryker/ slær og leinir og hræker a þig/ og huörsu ad bæde Heidingiar og Gydingar hallda eitt j mote þier / keyra þig vt vr Borgenne/þesta þig a Krossen/og Lyf lata þig so sem þann vesta Illvirkia/villtu margia af þm þrelsa af mynu Vallde ? Ertu eñ Sonur Guds / hefur þu enn Traust a Gude ad hann mune hialpa þier / þigg nu þyrst þesse Högg og Slög/Bwss/Bwss/þu kallar og hropar/Eli/Eli. Bwss/Bwss/Skamm/Skamm.

Slyk Banalög og Mordslög/og soddan eitur legt Kalbit hins gamla Höggorms hefur Herran Jesus orded ad bera og lyda. Eñ hañ lydur þad allt þolenmodlega/og huxar vm/ad hier sie j vede Manfynsins Endurlausn/þar þra skalltu hiñ fille Ande mig ecke þæla nie skielfa (seiger hann) lat þyna Limir og Pienara so vera ölma og grima

O. sem

sem þu kant mest/Jeg vil þiña þig heima/lat þig ecke þorleingia.

Þañen hegdar nu vor liufe Lausnare sier vid syna Opsoknara og Kualara þeir ed hónum ept er Satans Aeggian veita alla Smaan Pyst og Pijn nu/ Hañ lydur þad allt þolenmodlega og þeigande/hañ hotar ecke/hañ gielldur ecke illt fyrer illt 1. Pet. 2. Helldur sigrar hañ þad Illa med Godu/hañ graeder Fyrad a Malcus/hñ kallar Sukaran Judam sinn Vin/Matth. 26. Hañ talar vinsamlega vid Pilatum/ hañ ber sinn þunga Kross med storre Þogn og Þolenmæde/hann aminner migg blydlega Dætur Jerusalem til þranar/og þegar hañ var apklæddur/eg ad vt þöndum Höndum og Fotum miög omyskunsamlega a Krossen þestur og negldur/syner hañ öngua Opolenmæde a sier/helldur bidur hñ fyrer synum Ovinum seigande Fader fyrergief þeim/þuiad þeir vita ecke huad þeir giöra. Og a Krossenum tekur hañ añan ap Spillvirkionum til Madar og lopade hönum eilyfu Lyfe/Matth. 26. Luc. 23.

Soddan Barattu og Vteftödu hefur Herran Jesus att vid Höfdingia þessa Heims/a synum Pyningar tyma/þa hañ var ap Gydingum gripen og j Hendur þeingen Pilato/og dæmdur til Dauda/og sydan a Krossen þestur.

3 Nu epter fylger j þridia og sydasta mata/huersu ad Lögmalsins Bölvan hefur obærelega þung vered Herranum Christo/vegna allra Heimsins Synda sem vppa hann voru lagdar/ þegar Gud vthellte sinne breñande grimdar Reide yfer sinn

ér sinn Son/huória Reide vier attum ad bera ei lyßlega/og liet hañ bera hana/med soddan Reyd Pyny og Plægu og Angist/ ad hañ a Krossenum kallade vpp j Himenen med aminnelegum Ordum og sagde/ Minn Gud/Minn Gud/ þui heß ur þu yßer gießid mig?

Gud hagar og hegdar sier j þessu sinne so sem einn aluarlegur strangur Domare/epter sinu ovmbreytanlegu RJETTLæte/Hann heimter all lt mannlegt Kyn/alla Adams Nidia vnder Stræß og Reßsing/og vill nu endurgiallda þeim þad þeir haßa mz sinum Syndum þorþienad/Og mz þui ad hans Sonur hanger þar a Krossenum / j mañlegre Mynd og Natturu/ berande allar Heimsens Synder/þa lætur hañ þara mannlegt Kyn/ og leggur ecke til þess/enn leggur alla Bóluan/al la Reide og Reßsing vpp a sinn Son/ so þad ér ecke nog ad hann verdur ad lyda Hæd og Spott Hógg og Hudstryking/ helldur hlytur hann mitt a mille Mordingia/so sem sa allra meste og stæste Glæpa Madur/ad verda ad Bóluan og Brixlan/ og lætur Lyßed med þeim beiskasta og smanarle gasta Dauda.

Samt sem adur ér og byr med þessum kross þesta Manne Jesu aß Nazareth óll Fylling gud domsins LIIKAMLEGA-/ og þad heimuglega Ljos hins almattuga/sem neßnest eilyßur Sonur Gudz/eilyß Fódursins Speke/ sa Himen og Jord vppfyller j sialßum sier/og allar Skepnur hefur j Hende/hann yßergießur ecke þad Hollð sem hañ heßur eitt sinn vppa sig teked/ og ecke þinst hann aßarstadar þyrer vtan þad Hollð. Og j þessu sinu

þegar Sonur Guds eilyþur j synu krossþesta holld
de/sialfur radur og stiornar himne og Jördu/þa
ber þad so til/ad þra siöttu Stundu/allt til nium
du Stundar kiemur Myrkur yþer alla Jördena/.
Solen misser sytta Birtu / Jörden skielfur og bia
ast/Biörgen kloþna og bresta. Og þa gieck so til
j Heimenum/ad eirn vysenda Madur heiden sem
hiet Dionysius/þa hann leit slyk Vndur/þa skal
hann haþa so talad/Aut Deus Naturæ patitur,
Aut Mundi Machina resoluetur,Þad er/Annad
huört lydur nu. Gud allra hluta Skapare/ eda
Heimuren hlytur ad þorganga. Og Brentius
skriþar so/Pendebat Christus jn Cruce,Exin
anitione & Humiliatione,qui Maiestate sua ob
scurabat Solem,concutiebat Terram,disrum
pebat Velum Templi & scindebat Saxa, Þad
er/Christur j synum Veykleika og sine Lyt
ckackan hieck a Krossenum/ sa sem mz Dy
rd sinne þormyrkuade Solena/briste Jörde
na/sleit j sundur Tiallð Musteresins/ og j
sundur klauþ Biörgen.

Sannlega hefur þetta so til geinged/og Herr
an Jesus hefur so sem sannur Israel yþerstad
ed myked Stryd og þunga þraut a Krossenum.
Hönum voru aller hluter aþ synum himneska Hö
dur j hendur gliepner/og allar Skiepnur voru hö
num þyrer Sioner settar. En þar hann nu hang
er a Krossenum/ og ber allar heimsins Synder
til ad bitala og borga þyrer þær/þar kiemur hön
um þyrer Sioner eitt myrkt Sky Guds grimdar
Reide/þad lydur yþer hann/og þad hlytur hann ad
lyda/

lyda/ og soddan Stryd gilldur ecke Gull og Silf
ur/ helldur allan Heimen og alla Heimsins Inn
byggiara. Reide Guds vill vegna Syndana allt
j grunn nidurstax og pordiarpa/ Pesse Madurenn
Jesus han stær ster par pran pyrer/geingur vnd
er Högged/ og lxtur petta myrkua Sky guddom
legrar Reide ganga yper sig allena/so ad Heime
num verde hlypt. Vegna soddan pungrar Bar
attu og Prautar/pa hristest nu Jörden/og Sol
en skipter Litum/ so ad par verdur Myrkur hei
la Eykt eda prjar Stunder. Hier geingur eins a
lyka til/so sem pa Gud talade vid Jacob Forpöd
ur pordum/pa han hapde glymt vid han/Sleptu
mier/Enn Jacob suarade/ Jeg sleppe pier ecke/
Gene. 32. Eins alyka giörer Gud hier/Han snyr
Bakenu vid synum Syne/og seiger/ Ep pu villt
ecke ad eg pordiarpe Heimen/pa mattu mz Heim
enum vera vid mig skilen/Jeg vil ecke hapa par
med pig leingur. En vor liupe Lausnare helldur
hönu a Krossenum/ sergande/Min Gud/Min
Gud/pui hepst pu ypergieped mig? Eg hlyt
epter pynum Vilia ad lyda pyrer Heimsins
Synder/ ! bitala pad sem eg hep ecke grip
ed. Min Gud/ ecke hep eg ogudlegur vered
pyrer pier/Suar pyrer villtu ypergiepa mig
Lat pa ecke til Skamar verda a mier/sm
vona a pig Drotten Drotten Zebaoth/ lat
pa ecke ad Skom verda a mier/ sem leita
pyn Gud Jsrael/Puiad pina vegna ber eg
Sman/ ! mitt Andlit er pullt skamar/et c.
Jeg packa pier Drotten Jesu Christe/ pu

Lausnare Heimsins/ þu dyrmæte Fiesiodur/ þu myn Hialp/mitt Athuarþ/myn Huggũ/mitt Lyþ ad þu þyrer mig auman Molldar madk sem er Dupt og Aska/heþur ap breñande Hiartans Ast og Elsku lxted soddan Pyst og Pynu Kuol og Angist ganga yþer þig/ og heþur so stora og þunga Barattu att vid Daudan/Diopulen/og vid Bol uan Logmalsins/og Guds Reide/ Jeg vil lopa og pryssa þig þar þyrer a medan eg lipe/eñ epter Lyþed eilyþlega/Hier vil eg byria þad j þessum Hætte a medal þyns Sapnadar/so þad verde allmörgum kunnugt/ og Menn late sier þad til Hiarta ganga.

Siøtte Capitule

Christus Nobis Mortuus:

Med huörium hxtte Herran Christur er a Krossenum daen osstil goda.

HEsse Pyst † Pyna/ og soddan Strid og Baratta vors Lausnara a Krossenum heþur ecke staded yþer miog leinge/helldur heþur hun ad sydustu þeinged godan Enda. Þui ad þegar hñ kallade vpp a Krossenum/og sagde/ Þad er þullkomnad/ þa sier hañ/ad þad myrkua ogna Sky Guds grimdar Reide/er j burtu lided/og ad logande Braudar elldlegrar Guds grimdar Reide eru vtslokнader j synu Blode/ hñ sier þa huörsu ad þad blyda og Blessada Andlit syns Himneska Födurs lxtur sig j liose aptur. Ap þessu verdur vor krossþeste Jesus ap Hiarta gladur/og æxtar ad önguö þann holldlegan Dauda sem þa stod

stod til/ Hann bryst þrañ med Fagnade/ so sem eitt Sigurvegare/ kallar vpp og seiger/ Fader/ Jeg þel miñ Anda j þijnar Hendur/ Og j þui sama hneiger hañ sitt Höfud og giefur vpp Andena/ Johann. 19.

Þa veik Salen Herrans Jesu ap Lykaman um/ og þor japnsnart j þa himnesku Paradys/ þar Moyses Enoch og Elias voru/ þar Saler allra Framkideña heilagra huglast j Hende Drot tens. Þa var öll hans Neyd og Hörmung/ þyst og Pyna/ Kuöl og Angist komen til gods enda. Þa vrdu Gydingar/ Kiennemanna höfdingiar/ Skriptlærder/ Herodes/ Pilatus/ Dauden/ Heluijt ed/ og aller ohreinar Andar ad lata hañ vera mj Frid/ og þeir kuña ecke ad koma vid hans minsta har/ þo þeir være þusundsinnum grimmare enn þeir eru.

Hier med eirnen þa kiemur vor liufe Lausn are ecke einsamall j Paradys/ Heldur hefur hann med sier a þui sama Kuölle añan ap Kæningiön um/ þuiad þar voru tueir Mordingiar med hön um Krossfester/ huörier eirnen med ödrum löst udu hañ og sögdu/ Ef þu ert Christur þa hialpa sialfum þier og ockur/ Enn aunar ap þeim þegar hañ heyrde Jesum seigia/ Fader/ þyrergief þu þeim/ þuiad þr vita ecke huad þr giöra/ þa kemst hañ vid/ og vard vpplystur ap heilögum Anda/ so hañ medkiende synar Synder/ snere sier til Jesum og sagde/ Herra minstu miñ þa þu kiemur j Ryke þitt/ Þa suarade Jesus og sagde I dag skalltu vera med mier j Paradijs.

Petta sitt Fyrerheit hefr Sonur Guds full komlega ent og hallded/og hefur med synum Dauda stillt Guds Reide/afmad Syndena/vpplated Himerike/og er orden Banamadur Daudans/ so hann kann ecke ad skada oss/Helldur er hann orden oss Dyr/Inngangur eda Port/ vm huört vorar Saler (þa þær skiliast vid þenan daudlega Lyka ma) jnganga j eilyft Lyf.

Stounde Capitule

Christus Nobis Sepultus.

Huörsu ad Jesus Christus er oss til Salu hialpar jardadur.

Likamen vors Lausnara Jesu Christi hefur epter hans Andlat vered hangande a Krossenum til Kuölls/ Pa hefur einn af Stryds mönnonum opnad hans Sydu mz Spiote/huar jafnsnart vt rann Blod og Vatn/ Huad heilager Lærefedur hafa lagt vt vppa bæde Sacramenten/So ad Vatned merker þad nadarrika Vatn heilagrar Skyrnar/en Bloded þad heilaga kuölldmaltydar Sacramentum. Þuiad j heilagre Skyrn verdur christeleg Kirkia endurfædd/og af Syndonum hreinsud og þueigen/ og synum Himneska Brudguma fest og truloffud/En j heilagre Kuölldmaltyd verdur hun med synis Elskulega Brudguma Hollde og Blode mettud og dryckiud.

Par fyrer/ lyka sem Gud Drotten let þann fyrsta Adam falla j diupan Suefn/og ad hönum sofandu/ tok hann eitt hans Rif/ og bygde þar af Kuinnuna/ og leidde hana til Adams/ so let Gud

Gud Son sin eingieten/þan añan Adam soþna a Krossenum/og opna hans Sydu/ so ad Vatn og Blod/bæde Sacramenten/heilagrar Skyrnar/og Kuölldmæltydareñar þlutu og runu þar vt/Huar med Guds Christne verdur til reidd/ vppbygd/ hreinsud/endurnærd og lyþgud/og hans elskulega Syne Herranum Jesu Christo med Ordenu og Truñe handþest og samteingd.

Sydan þar epter a heþur sa daude Lykame hins krossþesta Jesu vered teken oþan aþ Krossenum/vm Kuolldtyma (þ var vm þan tyma Dags sem sa fyrste Madur þordum þiell j Paradys)og lagdur j eina Gröþ/Huar med vor Lausnare Jesus heþur allar vorar Synder mz sier nidur graþed/Molldu aused og huled/so ad hans himneskur Fader skule ecke þramar sia þær nie tilreikna oss þær ad eilyþu/so þramt sem vier truum og treyst um a hans Eingieten Son. Sömuleidis þa heþr han med sinne Greþtran helgad og blessad vorar Graþer/og giört þær ad Gudz Akre/og vigt þær so ad þegar vier j Dag eda a Morgun soþnum vt aþ j hönum/þa verda vorer Lykamer þar nidur lagder og sader so sem himneskt Hueitekorn j eirn Akur/ og huyler þar rosamlega til seinasta Dags/til gledelegrar Vpprisu.

Attunde Capitule

Christus nobis ad Inferna delatus:

Vm Herrans Christi sigursælu Nidurstigning til Helvyta / oss til eilyþrar Huggunar og Salu hialpar.

Epter hliodan vorrar Christelegrar Truarsatningar og heilagrar Scriptar/er vor Stormegtugaste Herra og Frelsare epter sinn Dauda/ ecke alleinasta so sem Gud/helldur og eirnen so sem sannur Madur/ med Aund og Lykame nidur stygen j Helvijte/ pad er / j pann Kualastad sem aller pordæmder Menn og Diofflar pynast og kueliast/ Ecke ad lyda par nockra Pyssl eda Pynu (puiad hann hapde syna Heilogu Pynu vtendad og yperstaded a Krossenum) Helldur hepur hann j pann tyma pann leida Diofful j sine List og Slægd sigrad og yperunned/ og hans Rænings Slot nidur broted og sialfpan Hofdingian pessa Heims (sem adur potte st hapa allan Sigur sier j hende) hepur hann med synum Sigursæla gudoms Krapte vnder sitt vallde broted/og mz myrkrasta Hleckium bunded.

Puiad po Diofullen visse ap peirre Roddu sem kom yper Herran Christum ap Himnum/pa hann var skyrdur/ad pesse Madur Jesus ap Naza ret vere Sonur Guds sannarlegur / pa huxade hann ecke ad hann munde vera sannur eilyfur Gud skapare Himens og Jardar/Helldur meinte hann/ ad lyka so sem sa fyrste Adam var fyrer Falled/ Sonur Guds ap sierlegre Nad og Gixsku/og ap pui hann var skapadur epter Guds Mynd/so munde og eirnen pesse annar Adam vera. Og pess veg na huxade hann so pramueigis/ Sia/med pui ad pesse er Sonur Guds og sa annar Adam/pa hliota honum visselega ad piona himnesker Herskarar/ Guds heilazer Englar/og honum mun pa allur

Hei.m

Heimuren/lyka sem þeim þyrsta Adam vndergieþ ên verda/so ad hñ sie vnder Gude eda næst Gude eirn Herra allra Hluta/huad mier og mjnu Ryke vill horþa til Minkunar og nidurbrots/eþ ad eg giöre ecke eitthuad til þessa.

Þessa Hlutar vegna huxade hann vm allra handa Brögd og Vielar/huörnen hañ þeinge þeñ an/añad Adam og Guds Son so þelldan og veidd an sem þañ þyrsta. Hañ huxade/ad ecke mætte so bwed standa/hañ skulle med þögrum Ordum þara ad vid þenan Jesum/a medan hañ er so einþalld ur/og a medan hñs Dyrd er ecke openber orden. Eñ þegar vor himneskur Adam villde ecke hlyda nie epterþylgia hans Forrölum / Helldur tok sig vpp j mote hönum/med Predikönum/ Jardteikn um og storum Dasemdar verkum/og liet þar mz aþ sier heyrast/ad hañ vtræke Diöþla med Guds Fingre/ þa tok Diöþull ad huxa/ ad j þessum Je su aþ Nazareth være Guds Fingur eñ ecke añad/ so sem hañ var þyrr mer j þeim merkelegu For þedrum og heilögum Spamönum/þeir ed med sjn um Rieningum og Lærdome skada giördu hans myrkrana Ryke.

Þar þyrer/so sem hañ haþde alla Guds Hei laga Spameñ og Forþedur med Blodþystum Oþ sokum wr Veige teked og vtrymt / so meinte hañ og ad giöra vid þenan Jesum aþ Nazareth/ Þar þar þyrer alldrei kyrr nie til Frids/þyrr eñ Gydingar höþdu hañ Lyþlated. Þañen deyr nu vor liuþe Lausnare a Krossenum/eñ Salen þer j Himeryke/Lykamen verdur teken aþ Krossenum og lagdur j Gröpena. Allt þetta veit Heimsins

Höfdinge

Höfdinge pulluel. Hañ veit og pad/ad ypr Sal uñe Christi mune hañ öngua Magt pa/ helldur eñ ypr Salum heilagra Forfedra og Spamaña. Hañ huxar so/ Hans Sal per j Himerike/par añ ara gudhræddra Manna Saler eru/ hudria eg h-p opsökt/p hlytur so ad vera/jeg px pui ecke hanl ad/ Jeg hirde ecke vm meira/pegar hañ er apma dur ap Jardueñe/ so eg meige hallda mynu Rike pyrer hönum j Fride og Nadum.

Petta var nu Diöpulsins Meining/pa Chri stur Jesus hieck a Krossenum/ og var andadur/ ad nu vxre med öllu vtgiört vm hañ. En huad skiedur? Herran Jesus tekur pa hid pyrsta til ad stryda og storma vppa Heluitis Borgarhlid/ Og pa hañ læ j Kuide Jardareñar/pa pær Dauden par ap soddan Jñantökur Angist og Heliarpyny ad Grapernar opnast (sem Matthius skripar) og Jörden skielpur og titrar/ Med hudriu Athape Dauden lxtur sia og merkia/so sem hann hape a pessum Krossfesta Jesu ap Nazareth jeted eina Plægu eda Pestilentiu j sig/eda so sem hañ hape teked eina olydanlega Purgatiu/Höhum er so o-rott/hñ tekur til ad velgia/so ad epter eina Nott eda tuær hlytur hann Kykamanum Christi med mörgum pushundrudum Kykömum annarra Hei lagra vt wr sier ad spyia/og gietur peim ecke lein gur hallded.

Petta er miög paheyrt/ Og slykt pinst ecke j nöckrum Historium eda Sagnabokum/ ad ap eins Manns Dauda/ hape Dauden suelgt j sig soddan Fitur/og ad Jardareñar Bwkur hape so hrist sig og gieped/og j daudra Manna Gröpum hape sodd

an

ǫn Hark og Hareyste nockurn tyma skied/ so sem hier hefur orded. Ēn allt þetta hefur so komed til/ Ad Sigurvinaren Jesus og sa ofurvinanlege Höggorms Hausabriotur hefur epter sīn Dauda uppbyriad eina Sigursæla Herför til Heluytis/ so sem hann hafde adur hotad fyrer Munn Spamann sins Hosee 13. seigande/ Daude/ jeg vil vera þīn Bane/ Heluīte/ jeg skal vera þier ein Plæga. Þetta er ein sigursæl Herför/ huöria Herran Jesus hefur sier fyrer hendr teked j sīne grimdar Reide/ j giegn öllum Diöfluni/ til ad bi tala þeim og endurgiallda huad þeir höfdu for skullad/ epter þad hann hafde yfirstaded sīna Pyssl og Pynu.

Hier gieck alyka til so sem þa Samson liet þusundrud Manna binda sig/ og fara sig j hend ur sīnum Ovinum/ og leid af þm folenmodlega allskyns Had og Spott/ allt þangad til hann vm syder vard gramur j sīne grimdar Reide/ og rak þa alla a Flotta/ og fellde med fornum Asna kialka tiu hundrud Ovina/ Judicum 15. Eins gi örer hier vor himneske Dyrdar Kongur og Lyfs sins Hertoge/ Hann lætur Diöfulen j Gydingum olmast og æda fram/ kyder folenmodlega af þm allskyns plægu og Pynu/ Hadungar og Spott/ allt j Daudan. Ēn epter sitt Andlat þa liet hann sīna grimdar Reide med sterkum Arme fram ko ma vid þa. Hann flytur sig ecke ad eins lausan fra þeim/ helldur tredur hann þa vnder Fætur sier/ so sem hann hafde adur sagt fyrer Spamanns ins Mun þar hann so seiger/ Jeg sa mig vm kring/ og

þar

þar var eingen sín stœde hia mier/ Jeg var j Skielþingu og eingen studde mig/ Helldur mín Armur hann hialpade mier/ og mín Reide hun studde mig/ Þar þyrer heþ eg þi odernar vnder Fotum troded j mine Reide og heþ giört þær drucknar j mine Grimd/ og þeirra Makt nidur sleiged/ Esa. 63.

Vegna slyktra Epna hliotum vier þessa Höþ udgrein vm Herrans Jesu Nidurstigning til Hel uytis ecke ad ackta eda alyta so sem eina einþall da Frasögn eda Historiu/ a huörre lytel Magt liggur/ helldur eigum vier ad ypervega vel og vand lega þesse Ord/ og huxa so/ Sia/ Abels Blod sem ad synum Brodur Cain var j Hel sleigen kallar vpp j Himenen/ Gen. 4. Og Saler heilagra pyslaruotta sem þyrer Jesu Naþns saker haþa Lyþ latner vered/ kalla vpp j Openberingar Bok Johañis/ Apoc. 6. Drotten þu Heilage og sañ arlege/ huörsu leinge dœmer þu/ og heþner ecke vors Blods a þeim sem bwa a Jörd unne. Ep þessu er so hattad vm Blod Heilagra Pyslaruotta/ ad þ kallar vpp j Himenen/ þa hlyt ur þullkomlega þad Dyrmœta vthellta Blod Jesu Christi ad haþa giört slykt hid sama. Ja/ þad heþur hropad vissulega j Himenen/ enn ecke so/ ad þad hape kallad Heþnd yþer Meñena/ helldur yþ er Andskotan/ Þuiad þyrer Mönum bidur Drotten Jesus sin Himneskan Födur/ ad hañ vilie vera þeim Myskunsamur/ og þyrergieþa þeim Synder nar/ En yþer Diöþlana kallar og klagar þetta vthellta Blod/ og lœrir ecke ap þyrr eñ makleg Heþnd er

nd er yþer þa komen.

Þar þyrer/Eþ ad nockur spyr mig ad/ Huad Christur mun haþa giört epter sitt Andlat/ þa giæþ eg þetta Andsuar/Ad hañ þyrer lykamlegan Dauda er ecke allenasta þaren j þa himnesku þa radys/helldur hefur hañ teked sier þyrer Hendur eina Herþör til Heluitis/ med myklum Krapte/ og j siñe grimdar Reide/j mote Diöflenum/so ad hans Blod hefur so kallad vpp og hropad/ Hefnd Hefnd † Reide yþer alla ohreina Anda/ Hefnd yþer Daudan/Hefnd Hefnd yþer Hel uiste/ Hefnd † Grimd yþer giörualla Myr kranna Riike. Med þessu Hrope og Kalle hefur Jesus af Nazareth fyllt allan Himencñ og la ted syna Hefnd og Reide strax þar epter vppbyr ia, hañ stygur nidur til Heluitis med Sxlu og Lykama/giörer Höfdingia þessa Heims heimsokn og lætur brennande Eldneiska gudlegrar Reide þliuga hönum j Augun/ sem hann villde so mxl lt haþa.

Vt/Vt hier þu böluade Belial/ þu Kæninge minar Arfleifdar/þu nydings Ande/þu sem villt og þellt hefur allt mañlegt Kyn/þu Kæninge og Hiofur minnar Dyrdar/ þu Meistare alls Ills kom þu vt/ Sier þu nu huör eg er/ Lat nu vpp þyn Augu/ og skoda nu minn guddoms Matt og Krapt/ huört eg er ecke Skapare allra Hluta? Og eirn Kongur Himens og Jardar? Hef eg ecke skapad Heimen? Er Madurenn ecke skapadur ept er minne Mynd/ helld eg ecke vid Magt öllum Skiepnum? Er eg ecke Herra yþer öllum Hlutñ/

Heyrer

Heyrer mier ecke til Heimuren med öllum sijnum Jnbyggiörum? Huar þyrer hefur þu med þijnum heluijskum Suikum komed þeim þra mier? Huör baud þier ad taka a þig Mynd og Natturu eins Höggorms/til ad suikia Manen þar med/ Huörs hefur þu hier med leitad? Villder þu ecke med þessu hætte verda Höfud og Herra allra Hluta? Þu böluadur Þiofur og Raninge minnar æru og Dyrdar/ þui villder þu komast yfer mitt Vallð og Herradome? Huar þyrer spillter þu þui sem jeg hafde skapad og skickad mier til Heidurs og Dyrdar? Þikest þu vera riettelega þar til kom en/af þui þu tokst a þig Mynd og Natturu eins Höggorms/til ad suikia manlegt Kyn? Huad helldur þu af Eude- þynum Skapara. Meinter þu ad jeg være blindur og sæe þad ecke? Huxader þu ad jeg kynne ecke ad giallda þier lyst þyrer lyst/ og yferuiña þyna böluada Flærd med minne gud domlegre Speke? Skyllde eg ecke kunna ad verda Madur/ so sem þu giörder þig ad Höggorme? Skyllde eg ecke j manlegre Mynd gieta teked þra þier þad þu j Mynd Höggormsins med Flærd og Morde tokst þra mier? Huad hafder þu ad giöra med mitt Hollð og Blod? Hafer þu Vallð og Magt Daudans vegna Syndareñar/so lat heyra huöria Synd þu hefur þunded j mijnu Hollde og Blode? Og ef þu þanst öngua Synd med mier/ þui hefur þu lagt þynar böluadar Klær a mig so grimlega. Þu Mordinge/ sier þu nu ecke ad þad er Blod Guds/sem þu hefur vthellt/og þad eru Sær Guds og Beniar sem þu veitter mier? Og þar þu med eiturlegum Spieskap og Spurning um

um leitader epter seigande þar eg hieck a Krosse
num/Siertu Sonur Guds/Siertu Sonur Guds/
So sia nu til og skoda/huórt ad eg er þad eda ei/
Villtu eñ nu skiota þínum Skotum og Byssum a
mig/ og lata ganga Bwss Bwss j giegn þeim Ve
ssþesta Jesu? Villtu eñ seigia/Suei/Suei/Skam
Skam/Rostulega ertu Sonur Guds/ Sia þu/nu
kiem eg yþer þig med gloande Neistum minnar
Grimdar med breñande Elldingum yþer þitt bol
uada Hofud/og seige/Gieþ Tapt þu Diofull/gieþ
Tapt þu Daude og Helvyte/ Gieped Tapt aller
helvysker Andar og Arar/ Jeg hef med mynu
seklausa Blode bitalad og borgad þyrer allar He
imsins Synder/Jeg hef stillt myns Fodurs Reide
jeg hef Fullnægiu giort Logmælenu/Miñ Fader
snyr sier þra ydur og ad mier/seigande/Jeg gieþ
þier j valld alla Hlute/Allar þioder skulu
vera þýn Eign og Arfur/ og allur Heim
uren. Heyrer þu þad Satan/Þu villder a Fialle
nu stora koma mier til ad trua/ ad allur Heimur
en med siñe Dyrd vare þier j Valld gieþen/eñ þu
laugst þad/Þuiad mier eru aller Hluter j Hendur
gieþner ap mynum Fodur/ enn ecke þier. Villtu
vegna Syndaña vera Herra yþer Mañkynenu/og
ollu odru/ap þui ad þu med Syndeñe þlærdar sam
lega sueikst Mañen/ og komst honum til ad synd
ga? Sia/ þa hef eg lided Dauda og þynu þyrer
Syndernar/og giort þyrer þær Bot og Bitaling/
Þar þyrer hefur miñ himneskur Fader suipt þig
ollum Riette/ollu þui. Tiltale sem þu hafder til
Heimsins og hans Innbyggiara/og hefur gieþed
mier allt Valld a Himnum og a Jordu̇ñe. Huórn

Auiñing hefur þu rauda Dreke og helugſke Hógg ormur hafit af þiñe ſukkſamlegre Flærd? Huar er nu þitt Hófud/ þyn Magt/ þitt Herradæme og Vallð yfer óllum Hlutum? Þu Daude/ huar er þiñ Fleinn og Broddur? Þu Helugte huar er þiñ Sigur? Skam̃ þier Diófull/ Skam̃ þier Daude/ Skam̃ þier Helugte/ Skam̃ ydur óllum ohreinum Aundum/og óllu ydru myrkrana Ryke. Jeg tek til myn med riettu allt Vallð/ og bind ydur med Fiótrum Myrkranna/ſo ad þier ſkulud vera myn er eilyfer Fangar/og a tilſettum tyma vtkaſtad er verda j Pytt og Dyke eilyfs Helugtis Ellds/ ſem ydur er fyrerbuen og tilreiddur j miñe grim dar Reide.

Med ſoddan hætte hefur til geinged vm Her fór Herrans Jeſu vors Lauſnara til Helugtis/ j huórt hañ er nidurſtygen med Salu og Lykama af þui ad hans Sal og Lykame var oadſkiliande ga vid Guddomen ſamteingt/lyka j Daudanum/ þa helld eg ad Sonur Guds hafe þeim bóluada Satan og helugſkum Aundum ſynt Sar og Vnd er ſyns heilaga Lykama/Diófplenum til Skielfin gar og obærelegrar elldlegrar Reide og Grimdar og ad aller j ller Andar ſie hier med af Chriſto ſo ſem ſañer Mordingiar og bóluader Rænningiar grimdarlega ſkielfder/ volldueglega yferunner og fiótrader.

Hier med hefur nu Sonur Guds ſo myked vtriett (ſo ſem S. Athanaſius ſkrifar) ad hans Nidurfór er vor Vppfór. Þuiad ſo diupt ſñ hañ er nidurfaren j Helugte/ ſo hatt erum vier vpp hafder j Himnaryke/ Alyka ſem ein Meraſkalen ryſs

tijs þess hærra j Lopted/ sem hin önnur verdur meir nidur þryckt. Snögt ad segia/Hann hefur leyst og þrelsad oss af þeirre ognarlegre hrædeleg re skullda Dyblissu/og wr gloande Ruerkum Hel uytis/ so Heluyte er nu aptur byrgt/ og kann oss öguan Skada ad giöra/so þramt sem vier höllo um oss med riettre Tru þastlega vid vorn Herra Jesum Christum.

Niunde Capitule

Christus Nobis Resuscitatus.

Vm sigursæla Vppriisu Herrans Christi a þridia Deige/oss til eilyfrar Saluhialpar.

HEim Heluitiska Leuiathan og Bölua da Mordingia Diöflenum/So og lyka Da udanum og Heluyte hefur eins þared sem storum Fiske/sa ed med gapanda Gine glepsar ept er litlum Madke/med huörium einn Hungull er beittur/ og huxar sier ad suelgia Madken/En hñ verdur þar þastur og þær so sin Bana. Eins hef ur adur nefndum Ovinum Herrans Christi þared huör ed sig nefner ein Madr Psalm 22. Þeir suel gia Christum j sig/enn þeir jeta þar sinn Bana/ og þa þar Dauda/Þeir þorgrypa sig a Höfdingia Lyfsins/enn þeir brenna syna Fingur a hönum/ so ad þeir þar þyrer missa allan Riett og allt til kall sem þeir höfdu til hans/og þeirra allra sem a Hann trua.

Þuiad lika sem Jonas Spamadur var j Kui de Hualsins og kunne ecke ad melltast/ þar þo sa store Hualfiskur hefur adur giöld annara Fiska

ſuelgr j ſig og mellr þa/ Hann hlytur ad ſpyia hön
um vr ſier a þridia Deige/Med ſama motr geing
ur þad hier til. Dauden ſuelger vorn Herra Je
ſum Chriſtum j ſinn Bwk/ſem er j Gröpena / Og
þo ad Ritningen lope ad hann meige hallda hön
um j þria Daga/ þa þar hann ſoddan plaagu og
Pijnu Verk og Velgiu j ſin Bwk og myrla Mlaga
ad hann gietur ecke hallded Chriſto j heila þria
Daga/Puiad þa hann hapde a Appangadags kuöll
ded teked j ſig þenan dauda Lykama hins Kroſſ
þeſta Chriſti/ þa þar hann ſoddan Groa Pijnu og
Verke/og Jnnantökur og Velgiu/ ad hann ſuitnar
allur og hönum opbydur öllū/ſo ad Graþer Fram
lideña opnaſt/alykr ſo ſem Jueitaholur/ſo ad hū
þoler ecke vid/ þar til ad Chriſtur a Sunnudags
morgunen bryſt vr vm hans Bwk/ og tekur med
ſier myken þiöldа heilagra huöria hann vppvakte
med ſier wr Jördune/ſo ſem Almattugur Lyþſins
Höpdinge og Drotten allra Hluta.

Med þeſſare ſine Vppriſu hepur hann vtueg
ad og aþrekad oſſ þullkomna Endurlauſn/þra Syn
deſe og Böluan Lögmalſins og þra obærelegre
Guds Reide og þra þeim birra Dauda/og helujſk
um Elde og endanlegre Fyrerdæmningu. Enn
þar j ſtaden hepur hann gieped og vtuegad oſſ þad
Riettlæte ſem þyrer Gude gillder/ þar med him
neſka Bleſſan Nad Guds og Vinattu Heilagan
Anda/Himeryke/eilypt Lyp og eilypa Saluhialp
ſo ad ſoddan Nadar þieſiodu/ guddomlegan Ryſt
dom og allt gott þad Chriſtus hepur med ſine g
edelegre Vppriſu oſſ til eilypS Gagns og Goda
Hialpar og Huggunar vfied og vtvegad/þad eigū
vier

vier med stodugre Tru/ og Hiartans trumadar Trauste hier j Heime ad taka til vor/og eigna oss þad/allt þangad til vier verdum þlutter wr Ryke Truareñar/jñ j Ryke Skodunareñar/og a sydasta Deige vppvakter til eilyþrar Dyrdar/huar vier munum þa sia þad þyrer Augonum sem vier nu eignust alleina j Truñe.

Tiunde Capitule

Christus Nobis In Cœlum Sublatus.

Vm Vppstigningena Christi og hñs Himna þor/oss til Sæluhialpar og eilyþs Lyþs.

Hier seiger Heilog Ritning (so sñ ad ur var ahrærd) ad þa Jesus Christus/Fr/umburdur þrra Framlidnu var lifande ord en/þa haþe med honum vppriseð marger Lykam er Heilagra þeir ed suaþu/ og haþe geinged wr Grofunum/komed j þann heilaga Stad/ og birst þar morgum/Matth. 27. Og er visselega trulegt ad þessa Heilaga heþur Christur þui teked med sier wr Daudanum og Jordunne/ ad þeir skylldu vera til vitnis vm sin Sigur/ sem hañ haþde vñ ed a Daudanum/Diofplenum og Helluste/so og lif ka vm Sañinde sinar Vppris'u. Þesser himneskir Borgarar haþa vyst vm þa xl. Daga sem Christur vmgiekst j Gydingalande/ birtst allmorgum/ og haþa vmgeingest med Læresueinonum/ og ver ed japnan hia Christo/ og openberad sig þyrer morgum j Jerusalem/til fullkomlegs Vitnisburdar er vm þad/ ad Hofdinge Lyþsins vxre nu sañar lega vppris'en/ og ad þeir vætre med honum þra

Daudanum til Lyfsins vppnakter.

Enn vor Himneske Sigurhöfdinge og Högg orms Hausabriotur Christus er ecke ad eins synelega komen ur Grafeñe/eda Jördueñe/helldur hefur hann jafnsnarr med sinne Vppristu inngeinged i syna Dyrd/ og i syns Födurs Ryke/ so sem hann talar vottar fyrer synum Lærisueinū/og seiger/ Ad hann hafe orded ad lyda/og innganga so i syna Dyrd/Luc. 24. Hvörja Dyrd hann tallar i ödrum stad/Ryke syns Födurs/ Matth. 26. Luc. 22. Hvar med hann vnderstendur gud domlega Stiornan og Vallds yfer öllum Skiepnū. Petta er það Vallds sem Diofullen greip til sin i vpphafe so sem eirn Reyfare/fyrer Fall Adams og var so diarfur/ ad hann þorde ad seigia vid Christū a Fiallenu ad þ være sier giefed/Matth 4. En Christus samsiner honum þad ecke/ helldur vottar hann/ad sier sie þ Vallds giefed/Matth. 28. Og þar fyrer hafe hū orded ad sueitast blodugum Sueita/og drecka af beiska og bitra Krossins Læk a Veigenum/ adur en hann vpphefde sitt Höfud/adr hū yrde vpphafen til slyfrar Dyrdar.

Þar fyrer geingur hann nu (epter vnen Sigur a öllum synum Ovinum) jafnsnart jn i Ryke syns Födurs/og tekr ad sier Vald og Magt Rad og Regeran yfer öllum Skiepnum / so sem hann seiger/Mier er giefed allt Vald a Himnum og a Jördueñe/Matth. 28: En sodan Makt/Dyrd og Vald/ var fyrer manlegum Augum Postulaña huled/So og dregur hann vndan syna openbera og synelega Himnafor allt til fertugasta

aſta Dags epter ſijna Vppriſu/eñ hañ openberar ſig þeſſ a-mille þyrer Poſtulonum og ödrum ſijnū Lærdrum/ſo ſem Ritningen alluyda vottar/liet þa heyra ſig og ſia/gaþ þeim Biþalning ad vtbera Euangelium vm allan Heimen/ og loþade ad vera ualægur ſlijkre Pionuſtugiörd/alla Daga til Heimſins Ende.

Og þegar hañ hafde alla Hlute vttalad ſiñ hönum þotte þörf vera/ a Fiallenu Oliueti/ þa vpphoþ hañ ſijnar Hendur yþer Hundrad og tutugu Perſonur/ſem þa voru hia hönum a Fiallenu og bleſſade þa. Og er hañ hafde bleſſad þa/ Leid hann vpp j Lopted þeim aſiaande/ og Skyed tok hañ vpp j Himeneñ þra þeirra Auglite. Añ ad hafa Poſtularner og hiner adrer Læreſueinar ner ecke kunnad ad ſia med lijkamlegum Augum. Enn Dauid j Pſalmenum 64. og 47. Lyka og eirnen Spamaduren Daniel 7. Cap. Peir hafa j Anda ſied þleira/huad vid hefur bored añad eñ þetta Skyed. Þuiad þegar Herran Jeſus þor vpp j Lopted/ ſo ſem eirn Himneſkur Sigurhöfdinge til Himenſins/ þa hafa hönum j Loptenu mætt aller himneſker Herſkarar/ med mörgum þuſund ſiñum þuſund Vögnum. Soddan himneſkt haleitt og dyrdarlegt Hatijdar Hallð hefur vered myklu Dyrdarlegra eñ þa Gud þordum vtleidde Iſraels Sonu af Egiptalande med ſterkum Arme/og vij ſade þeim Veigen med Skyenu/ huar af Jörden biþadeſt og Himnarner drupu/ þyrer þemi Mekt uga og Volldoga Fude. Eñ hier er hañ ſitiande a einū Skye/og hier þara a motz vid hañ opan af Himnum meir eñ þuſundſiñum þuſund Vagn

ar/þuller med Guds heilaga Engla og himneska Höfðingia/a medal þeirra brunar hañ þrañ med ofeiganlegre mykellre Dyrd/ hafande med sier j Fiötrum herfanged/Og verdur med slykre Sygd þrañleiddur asamt med þeim öllum Heilögum sem med hönum voru vppreistir af Dauda/ huöria hann hafde leyst og þrelsad wr Daudans Valldi og Fiötrum.

Ym þessan Dyrdarlega TRIVMPH. og sodan Sigurhatyd Guds talar Dauid j Psal. 68. Gud/ Menn sau þinn Gang/ huörnen þu Gud minn og Kongur minn þrañ brunar j Helgedomenum. Saungvararner ganga fyrst þrañ vndan/ þar næst Spilmeñerner/ medal Meyaña sem a Bwmburnar beria. Jtem/ Gud þer vpp med hafum þagnadar Söngum/ ÿ Drotten med huellum Lwdra Hliodum/ Psalm. 47. Og S. Paall segier/Coloss. 2. Ad Christur hafe Höfðingiana og þa Volldugu afþlett/og til synis openberlega þrañleidt/og Sigre brosad yfer þeim fyrer sialfan sig.

Þesse S. Pals Ord/ hliöda mög dyrdarsamlega/ og storhöfðinglega/ epter Sidueniu þeirra Romuerska/huörier ad xtyd hielldu stora þagnadar Hatyd/ og Triumph/ med myklum Heidre og storre Hoffrackt/þegar þeirra Kongur eda Keysare hafde Sigur vñed a sinum Ovinū/og reiste jun j Romaborg med myklu þagnadar Priale og Straute/hafande med sier til synis herrekna Ovine bundna/og alla þeirra Fiestodu og Gersemar/

er/ og veittu Mönnum Gaþur og Skeinkingar. Þetta þrañ setur Postulen so sem til Dæmis og Myndar/vm Siguruiñingena Christi/ huörsu ad hañ hefur þyrer sinn holldlega Dauda sigrad og yþerunned sijna hrædeleguſtu og griñuſtu Ovine Syndena/Daudan/Diöpulen og Helujte/og j siñe Himnapör sett þa openberlega þrañ til synis/og hrosad Sigre yþer þeim. Þar þyrer hlytur Lopted vnder Himnenum haþa vered þullt ad Diöpl um. Þessa maltar Höpdingia sem j Loptenu dr öttna/Ephe. 6. þa hefur hñ öskrande og skialp ande med sier hafst/ og j Loptenu mille Himens og Jardar med Riedtum Myrkranna bunded/ so ad þeir geymder verde til eilijþrar Refsingar til Domsins/2. Pet. 2.

Soddan dyrdlega edla TRIVMPH/ Siguruiñing og himneska Hoffrakt og þagnadar Glede söngua allra himneskra Herſueita haþa Læreſuet narner j þad siñ ecke kuñad med lykamlegum Aug um og Eyrum ad sia nie heyra/ vtan þad alleina ad tueir Menn stodu hia þeim j huſtum Klæd um/og sögdu/ Þier Menn af Galilea/ þui ſtande þier ſtorþed vpp j Himenen/ þesſe Jesus huör nu er vpnumen þra ydur j Him meñ/ mun koma aptur/ lijka so sem þier ſaud hann til Himens vpparanda/ Act. 1.

Eñ huar þyrer Læreſuemarner haþa ecke kuñ ad ad sia þeñan mykla Fiölda Heilagra/sem vpp voru risner med Christo/og mj hönum vpp þoru j Himenen / asamt med oteliande Þuſundum Hei lagra Engla/þad kom so til/ad þeir baru þa eñ

nu þunga lykamlegs kreyfis/ og þeirra Augu og Eyru lykamleg voru þa enn opveyk til ad sia og heyra Dyrd og Fögnud þess otomna Himneska Lyþsins.

Enn þesse Himen j huörn Guds og Marïu Sonar sa allra oyperviñanlegaste Kappe og Höggorms Hausabriotur Jesus Christus er vpp þar en og vppnumen/þad er eingen sierlegur Stadur eda Plats eda Horn þessa Heims og Himens/hæst eda lægst eda þar j midiu/ Helldur er þad Para dijs/og Land lifande Manna/ þar Ytvalder sia Gud Auglite til Auglitis / j Eilyþre Himneskre þagnadar Glede. Til þessarar Paradysar og j þessa himneska Jerusalem er vor stormektugaste Sigurhöfþinge þaren med mörgum þusund sinnum Hundrudum Engla/og med öllum Forfedrñ/Prophetum og öðrum Heilögum sem mz hönum voru ab Dauda vppvakter/hañ er vpparen med Magt og Maiestat og ovmædelegre himneskre Dyrd og Vegsemd / huar hann nu helldur sitt haleita himneska Brullaup med sinne elskulegre Brwdur öllum Guds Yrvöldum/ þeir ed mz stöðugre Tru haþa hallded sier vid hann og hans heilsusama Ord/ og þess vegna haþa orded ad lyda ab Diöflenum og hans Limñ/allskyns Motgang og meingiörder/og haþa so geinged j gegnum þña Eymdar og hrygdar Dal allt til Dauda/ jñ j þad himneska Föðurland eilyþrar Sælu og Saluhialpar.

Enn þesse Himnaþör vors Lausnara og Frelsara Jesu Christi þienar oss þar til/ ad nu höpum vier eplausa Verkan/þar med Pant og Jnsigle og pullkomlega Bevysing vppa vora Himna-

þör/

þör/og allra þeirra sem trua a Jesum Christum Þuiad lyka so sem hañ er sa þyrste þrañlidenna/ sem vpp er vaktur þra Daudum/so er hann og sa þyrste medal allra Adams Barna/sem til Himna er vpp þaren/so sem hñ seiger til Nicodemum ad eingen þare vpp til Himensins/ nema sa sem kom en er ap Himnum/Sonur Mansins sem er a Himnum. Hann er geingen vndan oss/ og hönum og hans vegna stendur oss öllum Riettruödum Himeryke oped/eins og þeim h. Stephano/ Og hann er sa riette Jacobs Stige/vm huörn Guds Eingla þara vpp og opan/Ja/hann er Veguren/Sañleikuren og Lyfped / so ad eingen kann ad komast til Födursins/og til Födurlands eilyfs Lyfs/ nema alleina þyrer hann.

Og so ad Dauden / Diöfullen og Helvyte sie ecke / Deige þyrer oss/og giöre oss Hindrañ/þa hepur hann oss til goda Herþanged til Fanga teked/ og sina Ovine og vora openberlega til synis þrañ leitt/og þañ sterka heruopnada Diöful Vopnum þlett/ sigrad og yþeruñid/ Hefur þyrergiefped oss allar vorar Synder/og þa Handskript applan ad sem a mote oss var.

Ellefte Capitule

Christus nobis ad Dexteram Dei exaltatus.

Vm Herrans Jesu Christi Vpphafning til hægre Handar Guds/oss til obrigdanlegrar eilyfrar Huggunar.

Ad

Vor Jesus Christus vor Lausnare/ sa himneske Adam/er nu j þagnadar ryckre paradijs eilyps Lyps/med sinne vrualdre Brudur christelegre Kirkiu/sem nu hefur sigur þeinged/ og med öllum öðrum heilögum Kinglum og höfud Kinglum/lifer þar j eilyfre himneskre Salu/það er ecke nog/Helldur situr hann og eirnen til hægre Handar Guds Almattugs/ so sem skrifad stendur. Hann hefur sett sig til hægre Handar a Stol Guds. Hebre: 12. Slykt er og eitt haleitur Leyndardomur/þann Ritningen vtskyr er annar stadar med epter þylgiande Ordum. Gud hefur sett Christum til sinnar hægre Handar j Himnenum/yfer alla Höfdingia/ allt Maktarueilde og Herradæme/ og allt hvad nefnast ma/ ecke alleinasta j þessum Heime/helldur og eirnen j okomnum/t alla hlute hefur Gud lagt vnder hans Fætur/t hefur giört hann ad höfde Safnadarens/ yfer allt/hvör Söfnudur ad er hans Lyka me/sem er Fylling su allr j öllum vppfyller/ Ephes: 1. Item/ Vier höfum sykan eirn Kienemann/ sem situr til hægre Handar Guds/a Stole hans Dyrdar j Himnenum/ er er. Hebre. 12.

Og enn aptur/ Gud hefur giefed honum Nafn/ þad sem er yfer öllum Nöfnum/ ad j Nafne Jesu skulu sig öll Knie beygia þau sem eru a Himnum og a Jördunne/og vtd

ynder Jördunẽ / Philipp. 2. So seiger og S. Petrus / Jesus Christus er vppfaren j Himenen til Guds hægre handar / og hönum eru vndergiefner Englarner / og peir Volldugu / Kraptarner / 1 Pet. 3. Og til Ephesi. 4. seiger S. Paull / Hann er vppfaren yfer alla Himna / so ad hann allt vppfylle.

Soddan Heidur og Dyrd hefur ecke nockurn Tyma verid veittur nockrum hellögum Engle / ecke nockrum ödrum Manne / og ecke nockre Skiepnu a Himne eda Jördu / sem vorum elskulega Brödur Jesu af Nazareth veitst hefur. Puiad ad sitia til Guds hægre handar / kallast ad hafa guddomlega Magt Vallds og Rykie / huar med Gud rykier yfer öllum hlutum synelegum og osynelegum og hefur ha alla j synu Augsyne nalæga / styrer himinn og stiornar / og veit og sier öll Rad og allar hugreiningar Manna og Engla / og hefur sier so allt j hende / ad hans Magt og Vallds og Rykie kann eingen ad veykia eda hindra.

Nu vita aller / ad vor Drottenn Jesus epter sinne guddomlegre Natturu parf öngrar Vpphafningar vid / med pui hann er sialfur sannur Gud / ecki lyss Speke og ordanlegur Kraptur Guds / hellduir er petta talad vm hans mannlegu Natturu hun er vpphafen j Guds hasæte til soddan ovmtædelegrar Dyrdar / og pessa Dyrd hefur hann peinged j sinne mannlegre Natturu / epter pui sem skrifad stendur / Ad vor himneskur Fader hafde hönum sömum Syne / Magt giefed ad dæma /

ma/aþ þui hañ er Mañsins Sonur/Joh. 5. Þeñan Mañsins Son heþur hñ sett eiñ Herra yþer öll Handaverk Guds/Psal. 8. Þessum Mañsins Syne er giefed Vallded/ Dyrden og Ríked/ hans Vallde er eilýþt og þorgeingur ecke/ ↄ hans Ríke er oendanlegt Daniel. 7. Þennan Mannsins Son munu Menn verda siaande/ til hægre Handar Guds Kraptar/ komãda j Skyum Himensins Matth. 26. Luc. 22:. Og þad Lambed sem var lýþlated/ þad er maklegt ad medtaka Krapt ↄ Ríkdom/og Speke ↄ Styrkleika/ ↄ Dyrd/ ↄ Þrýs/ ↄ Heidur/Apoc. 5.

Huar vt aþ vier meigum oepanlega vita/ og stadþastlega hallda/ad þesse vor Emanuel og annar Adam drottne yþer öllum Skiepnum a Himne og a Jördu/nalægur/so sem sañur Madur epter sinne Manndomlegre Natturu. Og allur þesse Leyndardomur er hier jnne þalen og þolgen/ad hans manndomleg Nattura/ j eilýþu ORDE Almattugs Födurs/ so sem j einu ovmrædelegu Dasamlegu Guddomsins Liose/haþe ecke ad eins allar Skiepnur synelegar og osynelegar sier nalægar helldur ad hun sie Organum og Verkþære/ j eine personu nr eingietnum Guds Syne/til ad drottna yþer öllum Skiepnum. Og ad Eilýþur Guds Sonur þullkomne og þramkuæme sýn guddomleg Verk a himne og Jördu/ecke alleina stalþur þyrer sig/helldur j sinne manndomlegre Natturu/og þyr er hana/og med henne/Og med þessu manndomle

gu

gu Hollde sem Hann tok vppa sig/ þa er hann nã lægur synum Skiepnum/med marghattudum Verk onum/og j margan handa mata.

Þesse er sa Leyndardomur/og su rietta TRV ARgrein/huöria Heimuren med sinne Skynseme skilur eins og Hundur veit huad Heilagt er/Þar þyrer helldur hañ ad slykt sie ecke anad en Ociosæ Subtilitates, þdiulausra Maña Þankar og onyt samlegar Fundingar/huörra Menn meiga vel an vera. Enn þier god Börn skulud ecke giepa ydur ad þessu/og þared ecke epter blindum Doms Heim sins og þavysslegre Skynseme. Þuiad huar til þisse Leyndardomur þiene/og til huörs Jesus Christ us sie j mañdomlegre Natturu vpphafen til Gu ds hægre Handar/ þad kiennir oss sa heilage Spa madur Dauid/þar hann seiger. Drotten sagde minũ Drottne/Sittu til miñar hægre Han dar/þangad til eg legg Ovine þyna vnder Skaur Fota þinna/ Psalm. 110. So og vottar S: Paull/ad þ hafe þocknast (Gu de) ad j þessum tMañe (Jesu) skylde bwa oll Vppfylling Guddomsins/ so allt yrde þyrer hañ forlykt/Coloss. 1. Og ad Gud hafe sett hann til Erfingia allra Hluta/ Ebreo. 1. Cap.

Hier heyrum vier talad vm þa Ovine huör ia Christur vill leggia vnder syna Fotskör/so sñ eirn riettur Erfinge og Herra allra Hluta/so ad allt a Himne og a Jördu verde þyrer hñ forlykt og ad hañ þess vegna sitie til syns Födurs hægre Handar. Eñ huörier eru þeir Oviner? Þad er

sa

sa bǫluade Satan med ǫllum ohreinum Andum og med ǫllu myrkranna Ryke/med hudriu hann hefr ur eitrad allt Mannkynid og bordiarpad allan Heimen. Pessan Gvin med ǫllu hans grimdarualldi vill vor gagnar Adam/sa Sigurhǫfdingen til Guds hægre Handar med ǫllu vtreka wr Heimenum/og Heimen med ǫllum synum riettruodum Christnū Mǫnnum og Vtuǫlldum pra Diǫfulsins Magt og Valldi pullkomlega prelsa og leysa.

Nu ef nockur vill so spyria/Huar pyrer stykt hefur ecke skied pyrr/ og pui pad var ecke giǫrt strax jafnsnart pa hann vppstie til Himna? Huar pyrer lydur Christur petta j so mǫrg Hundrud ar/par hann kunne vel ad vndandrattar ad vtskw pa Diǫflenum pullkomlega og hafa syna christe lega Kirkiu med sier j Himerike/ og lata pessa Bygging Himens og Jardar med Elldi breina/og giǫra aptur nyan Himen og nyia Jǫrd?

Andsuar/ Skylldu Heidingiar og allar heidnar Thioder vnder Solune/mz synum Midium og Epterkomendum kalladar verda pyrer Euangelij predikan til Guds Rykis/ pa purpte par langan tyma til. Puiad j pann tyma vorum vier ecke pxdder/sem nu lifum/Sextan hundrad Aarum epter Hingadburden Christi/Og hefde petta framkomed pa pegar strax/pa hefde Jesus Christus ecke kunnad ad safna sier christelegre Kirkiu af Epterkomendǫnum. Nu var so pyrerhugad og asett j Guds guddomlega Raade/ ad Rykid Christi skylde vera/ecke alleinasta a medal pess Folks sem pa var j Heimenum/heldur a medal peirra sem epter kiǫme. Hann vann (seiger Dauid) hafa Sad

Sagded þad hönum þionar/ Menn munu kungiöra aþ Drottne þyrer Barna Börnön um. Menn munu koma/og predika vm hüs Doma þyrer þui Folkenu sem þædast mun Psalm. 22:

Þañen er nu Kallan og Samsafnan Heilag rar Guds Christne vm allan Heimen su Orsök/ huor þyrer vor añar Adam Sonur Guds prestar og kregur vrdan/ad vppbrenna þeñan Heim og Diöflenum nu öllu vt ad skiwþa/og þui hefur hñ i so mörg hundrud Aar lided/og lydur hñ eñ. Hñ saman safnar sier eñ nu christelegre Kirkiu med synu heilaga Orde og synum Anda/so leinge sm Mannfynsins Aukning stendur yper. Enn þegar hun er vte/so sem hun mun pullkomlega enda ha þa/þa mun og enter verda a þui/ad kalla og sam ansafna christelegre Kirkiu j þessum Heime. Þa mun Dyrd Drottens openber verda/þa mun Dr ötten taka sina Vtualda til sin j Himnaña Ryke wr þessum Eymdardal/ þa mun Junkur Satan med öllum synum Aarum/ öllu synu Myrkranna Ryke/ vtskiwþadur og kestadur verda wr þessum Heime aluarlega/j þañ eilyþa Elld sem hönum er tilbwen/ Og þesse hin mykla Bygging Himens og Jardar mun þa verda ad nyum Himne og nyrre Jördu/ j huörre ad allema Riettlater og Heilag er nyunu bwa.

Tolþte Capitule

Christus Venturus Iudex.

Vm Hingadkomuna Herrans Jesu Christi/

til Domsins / og þa seinustu Endurlausn hans Vtualdra.

Af Postulegre Truarjatningu vm vora Endurlausn/ vitum vier og truum/ ad vor Lausnare Jesus Christus sem vpp er stiged til Himna/mune þadan koma j añad sinn til ad dœma Lifendur og Dauda. Vort Heimle (seiger S. Paull) er a Himnum/huadan vier vœntum Lausnarans Jesu Christi/ Philipp. 3. Cap.

Vier truum og þui/ ad hann mune koma til hins sijdasta Doms/ ecke alleina j sinne guddomlegre Natturu/helldur og eirnen so sem sannur Madur/so sem liost er af hans Ordum/þar hann seiger/ Hiedan j fra mun þad skie/ad þier munud sia Mannsins Son sitiandi til hœgre Handar Kraptarens/ ? komanda j Skyum Himensins/Matth: 25. Item/Lyka so sem einn Madur sem reiste yfer Land fra sijnu Huse og hann gaf sijnum Dienorum Magt/huorium einum sitt Verk/ og baud Dyraverdenum ad hann skylldi vaka. So vaked nu/ þuiad þier vited ecke a huorium Tijma Herran Husins mun koma/huort þ er ad Kuolde/eda vm Midnœtte/ eda þegar Hanen galar/eda ad Morne/so hann kome ecke ovarlega/og finne ydur sofande/Marc. 13. Hier verdur lioslega nefndur Mansins Sonur/ j mote huors tilkomu/einum og sierhuorium verdur bifalad ad hrinda ur Hiartans Augum öllum

sueine.

Suepne Athugaleysis/og taka Vara vppa andleg re Vöku Truarennar og godra Verkanna.

Eñ þier einþöllðu skulud merkiá og læra þetta Ad so opt sm þier heyred aþ Guds Orde kient og predikad vm Tilkomu vors Lausnara Jesu Christi til sydasta Doms / þa eige þier ad skilia þad ecke alleinasta vm þann seinasta Dag/þegar Himen og Jörd skulu vpp brenna / helldur og so vm huörs og eins Manns Daudadag/þegar hann þer aþ þessum Heime/og leggur þra sier Hreyse synsdaudlegs Holldz. Þuiad huörium og einum Christnum Manne eru tueir seinæstu Dagar aþ Gude almattugum skickader og tilsetter/Hinn þyrre er sa seinaste Lyþdagur sem Madr liþer hier a Jörd unne/ þa hañ hlytur ad þara j burtu hedan/Añ er seinaste Dagur er sa almennelege Endadagur þessa Heims/sem ad alyxtrer allt mannlegt Kyn/bæde Lifendur og Dalda.

Þar nu Herran Jesus Christus skipar oss ad vaka og bidia/ og huxa vm/ ad vier vitum ecke a huörium Tyma/ a huörium Deige/ eda a huörre Stundu Mansins Sonur koma mun/ þa meinar hann bæda seinöstu Daga/sem oss Christnum hier a Jördu eru jafn Gydser/Þar þyrer vill hañ ad vier sieum jafnbuner vid þeirri bændum daglega/ Og vitum þad/ad Mansins Sonur Christus vill ecke alleinasta lata sia sig openberlega j Skyenu a þeim seinasta Domsins Deige/helldur vill hann og koma til eins og sierhuörs aþ Rietthristnum Otvöldum synum/þegar þeir sialfir skulu skiliast vid þessa stundlega Veralldar Lyþ/huad ad er sa þyrre seinaste Dagur.

Vor Drotten sa himneske Emanuel giörer j þessu Epne so sem einn Stormegtugur Herra og Kongur/ sa hallda vill Brullaup/og lætur biodá allmörgum Festum vr öllum synum Löndum og Rykium. Hañ er sitiande a synum konunglegum Sal og Lysthwse/og hepir þar hia sier syna Vine og Geste þa sem bodner vöru/höndlar og trackterar þa heidarlega med Mat og Dryck og allskyns Krasingar/þangad til ad aller hans Giester eru komner. Hann geingur sialfur til Dyranna ad taka j mote synū Gestum og þagna þeim / þa einum/þa ödrum/epter þui sem þeir koma til/og tekur hid blydlegasta vid þeim. Og þegar þeir klaga þyrer hönum/huad þeir haþa orded ad lyda a Veigenum ap Mordingium og ödrum hans höp ud Gvinum/husrnen þeir hape verid opsokter ap þeim/ og huad þeir haþa lided hans vegna/ þa huggar hñ þa hid blydlegasta/og bydr þñ ad ganga jñ j sin Fögnud/og þorlysta sig þar/þangad til aller adrer Bodsmeñ eru komner/Hañ lopar og tilsiger þeim þar med ad hñ vilie hepnast a þm Mordingium og Opsokn ar mönum sūa Vina og apma þa/ eñ allt Landed vilie hann skenkia og giepa synum Bodsmönnum og elskulegum Vinum til eilyplegrar Eignar og Adseturs.

Eins giörer sa stormegtugaste Kongur Himens og Jardar/og vor himneskur Brudgume Jesus Christus/Hañ er vppbaren til Himna/j gledelegan Paradysar Fögnud og Salu Himerykis/huar ed hañ helldur haleitlega Brullups Hatyd mj hælögum Englum/Forpedrum/ Spamönnum og öllum synum vtvöldum Salum. Vier sem a hañ

truum

erum erum hans Bodsmen/vier sem enn nu erum Vegfarendur og Pilagrymar j þessum Eymdar dal a Jördunne/ Vier erum a þessu Ferdalagenu alla vora Lyfdaga allt j Daudan. Reyfarar og Ræningiar og vorer opsoknar Menn a þessum Veige eru Displarner/og aller þrra Limer af Mann anna Sonum/ þar med vort eigenlegt Hollo og Blod. Aller þesser stryda og storma vppa oss oafslatanlega/ so ad vier skulum ecke komast til þeirrar Himneskv Brullups Hatydar/ Enn hiner eru sterker j Truune/glader j Voneune/ og huxa avallt vm þad/husrunen þeir kunne fyrer Daudan jnn ad ganga til Lyfsins/ og komast vr Ryke Truarenn ar/jnn i Ryke Skodanarennar.

Þegar nu Daudastunden kiemur hins Riettru ada og Vtvalda/þa er þad hans seinaste Dagur/ og a þessum seinasta Deige er sa himneske Brud gume med synum h. Englum nalagur/ og tekur vid Salune þegar hun lydur og j burt fer af Lyf amanum/og leider hana jnn j eilyfzan Himneskan Fognud/so sinn Epterdæme hins h. Stephani aug lioslega kienner oss/husr ed a sinne Daudastundu sa Himenen open / og Jesum Christum Gud og Mann standa til Euds hægre Handar/Act. 7. Og er truanlegt/ ad lyka so sem þar stendur j Open beringar Bokenne/Cap. 7. Husrsu ad Saler h. Pyslarvotta klaga yfer synum opsoknar Mönnum so munu og Saler Vtvaldra / seigia þra þui sem þer hafa orded ad lyda a sinne Pilagrymz reisu af Hofdingia þessa Heims og hans Limum og Þienurum.

Med þessu motte þiolgar japnan Tolu Vtval

þra j himneskre Paradys (þeir ed yþerstaded og yþervnned haþa Eymder þessa Lyfs) þyrer dag lega Tilkomu vtvaldra Salna/þrra sem j Drott ne sofna. Þar eru þyrst þyrer Saler H. Forþed ra og Spamanna / þangad eru og komnar Saler postulanna/ pyslarvottanna/ og allra christeleg ra Lxreþedra/ og allra annrara Guds Vtvaldra sem j Christo eru soþnader. Þannen þiolgar nu Vtvaldra Saler j þeirre himneskv Jerusalem/ og Talan hennar dyrdarsonu Borgara vex meir og meir/þr ed vt haþa endad Eymd og Armædu þessa sorgfulla Lyfs. Og þar verda þeir endur lysgader og huggader med oseiganlegum Fognude himneskrar Glede/og byda þar hins sydasta Da gs med Fognude. Og þtta er nu þad rietta Vpp haf og so sem Vndanfare eilyfs Lyfs og oend anlegrar Saluhialpar/j Ryke Skodanareñar. Og þar hliomar alla Tyma/hia ollum himneskū Sa lum eitt eilyft Alleluia/Puiad Almattugur Gud hefur Ryked jnneked/Latum oss þagna ok gled iast/og giefa honum Heiduren/ þuiad Br ullup Lambsins er komed/ og hess Brud ur hefur bued sig til/Apocal. 19.

Hier epter þa kiemur sa seinaste Dagur/Þa mun Sonur Guds koma af Himnum ofan/og mz sterkri Herroope vppvekia alla Framlidna. Þa mu nu allar Saler Heilagra Framlideña þa aptur sa na eigenlega Lykame/Og þeir Framlidnu j Chri sto munu fyrst vppryssa. Eñ þeir sem þa finnast lifande a Jardune af heilogum Christnum/ þeir munu a Augabragde verda vmskipteleger/og legg ia af þad sem er daudlegt og forgeingelegt/og þa himneska

himneska Forklaran/ og verda so med þeim Hef lögu vppvöktu hætt j Lopted vpphafder j motz vid Herran Jesum/og vera so eilyflega hia hön um/ 1. Tessal. 4.

Jafnsnart sem þetta er skied/og j Heimen um er ecke epter eitt minsta Barn af Sonum Liossens/þa mun Konguren allra Konga og Dr otten allra Drotna Jesus Christus lata sig sia j Skyonum Himenstns/ med öllum sinum Heilögū og Vtuöldum/til ad halda þañ seinasta Dom/og þann Böluada Diöfful med öllum synum Aarum og ohreinum Aundum og þordæmdum Mönnum (sem Guds Ord hafa þörsmæd og ydranarlauser hafa dæd) alldeilis med öllu j burtu ad reka/og steyta wr Heimenum/ j hinu ystu Myrkur/ þar ed vera mun eilyfr Nidran og Gratur/Gop og Tannagnistran.

Epter allt þetta/ þegar aller Guds Vtuald er eru leyster og þrelsader/og eru komner j Ryke Skodunareñar/og sa böluade Satan m3 öllu sinu myrkrana Ryke er vtkastadur wr Heimenum j ei lyfan Helugtis ostöckuanlegan Eld/þa mun þsse hin mykla Bygging Himens og Jardar falla j eirt og þorganga af Eldenum/og Jardarkringl/ an og öll Verk og allar Byggingar sem a Jördun ne eru þær munu vpp breña/ eñ þo ecke til þess/ ad þadan j þrà skule eingen Himen vera og ecke helldur Jörden/helldur til þess ad Heimuren sku le steypast vpp aptur og vmsmelltast/ og verda hreinsadur og endurnyadur/ So þar þraūkome og verde eirn þagur nyr Himen/ og ein þögur ny Jörd þyrer Krapt og Verkan Guds Almattugs/

ur þorpalleñe Malla, og brendre Auſku hins þyr
ra Heims. Eins og Lykamer Heilagra/ſem adur
voru þuner og viſner og ad Molldu ordner/þeir
munu þa verda endurnyader aptur og til eilyþrar
Dyrdar ſkapþelleger giörder.

Þegar allt er nu ſo orded nytt/ og Bygging
Himens og Jardar hefur þeinged nya Vmbreyt-
ing og nyia Fegurd/þa munu Menn i þeſſum nyia
Heime eckert ſia nie heyra/og eckert vita af nöck-
rum Diöflum eda ohreinum Andum a Jörduñe
eda i Loptenu. Þa munu ecke vera nöckrer Oþ-
ſoknar menn Guds Barna/eda grimer Tyrannar/
enguer Hræſnarar nie Villumenn/Þa munu huör-
ke vera/Þioþar nie Mordingiar/nie Rannsmenn/
ecke Agiarner nie Ogudleger/þuiad af öllu ſlykju
og af öllum Ogudlegum og Ranglætum verdur
þa Heimuren þægdur og hreinsadur. Eá þo mun
Heimuren ecke verda i Eyde/helldur mun su myk-
la Borg/ſu Heilaga Jeruſalem/med öllum ſynum
himneſkum Innbyggiörum opan koma af Himn-
þra Gude/med Dyrd Guds/til ad eignaſt þennan
nyia Heimen eilyþlega/So ad i þeſſare nyu Bygg-
ingu Himens og Jardar/mun eckert anad bwa/en
einſamallt Riettlæte/Apocal. 21. 2. Þet. 3.

Hier heyre þier nu goder Brædur i Chriſto/
huörnen hatted er vorum ſeinaſta Deige þm þyr
ra/og ſo þeim ödrum ſeinaſta/ og huörſu ad vor
Lausnare Jeſus Chriſtus/med Endurlauſn mañ
legs Eyns bæter þad allt og þorbetrar/og i ſamt
Lag þæter ſem vor fyrſte Fader Adam hafde ſpil
lt og þordiarfad/ Oſſ til Endurlauſnar er Guds
eingieten Sonur Madur orden/oſſtil Endurlauſ-
nar

ner er hñ ap Heilögum Anda gieten. Oss til Endurlausnar er hañ þædder ap Maria Meyiu. Oss til Endurlausnar var hañ pyndur og Krossfestur daen og jardadur/Oss til Endurlausnar er hñ op anstygen til Heluytis/ Oss til Endurlausnar er hañ vpprisen og vppfaren til Himna/Oss til Endurlausnar situr hañ til hægre Handar syns Himneska Fodurs/og oss til Endurlausnar mun hañ a sydasta Deige koma ad dæma Lifendur og Dauda.

Sedan Leyndardomur er miög mykell og dasamlegur/husrn vier munum alldrei ad eilyfu kuña noglega ad þorundra/og noglega vm hñ ad huxa/og su Forundran mun oss alldrei leidast/so sem þar vm skrifar S. Augustinus/ seigande. Degar Orualder sia annars Heims Guds Leyndardoma/þa munu þeir alldrei kuña ad verda þeim leider/ Þuiad alla Tijma mun þeim þikia so sem þeir siae og heyre eitthuad nytt/ ok dasamlegt/þad þeir haþa ecke adur sied nie heyrt. Og þo þeir sige þ og heyre þad j þusund eda tiu þusund Aar þa leidest þeim þad alldrei/Helldur munu þeir ad eilyfu þorundra sig vppa þ. Þui ad heilager Englar/ þeir ed Gud Drotten og hans Dasemder sied haþa þra Vpphafe Heimsins/j so morg þusund Aar/ þeir lata sier þad alldrei leidast/ Helldur vndrast þr Guds Dasemder ok Leyndardoma enn nu þeñan Dag/so sem a fyrsta Deige/ ok munu vndrast ad Eilyfu:

Su þridia Bok

Vm Eilifft Liff.

I Huørre talad verdur og skrifad vm Endurfæding Mannsins til Eilyfs Lyfs.

Fyrste Capitule.

Quid sit Regeneratio.

Hier skyrer þra huørnen hattad er vorre da samlegre Endurfædingu/ og med huørriu mote hun skiedur.

Hacker giöre eg þier minn allra Liufi aste Lausnare Herra Jesu Christe/ þyrer þyna storu Dasemd/ sem þu hefur veitt oss aumum Jardar Mödkum med þine allra heilögustu Holldgan og Hingadkomu/ med þynum Dauda / þinne gledelegre Upprisu og sigursællre Himnaför/ huar med þu hefur oss endurleyst og þrelsad/og so harla dyrt keypt oss/ Þig bid eg af allu Hiarta / ad þu vilier nu þraðnveigis giefa Mad þar til/þyrer Hialp og Styrk þyns H. Anda/ad vm þeña dasamlega sæta og mykla Leyndardom vorrar heilsusamlegrar Endurfædingar til eilyfs Lyfs / mætte so liosiega og skilianlega talad verda/ad þier Gude a Himnum mætte skie til Dyrdar/ munie Tru til Styrkingar/ og þeim ennfællda christeliga Lesara til Salargagns og eilifrar Saluhialpar/Amen.

Jeg

Jeg vil þyrst segia mz hinum heilaga Dauid/ Drotten þu ransakar mig/og þecker mig/ Huiad þu þeþur mijn Nyru j þijnu Vallde Þu sast til mijn j Modurlijþe/ Þacker giö re eg þier/ad þu þeþur so dasamlega skap ad mig/Dasamleg eru þijn Verk/ og þad þiñur Sal mijn vel/tMijn Bein voru þier ecke okunug/ þa ad eg var giördur j Leyn um/ þa ad eg myndadur vard j Fylsinum Jardar. Þijn Augu sau mig þa eg var eñ ecke fullskapadur/ og aller Dagar (mijns Lijfs) voru j þiñe Bok skrifader/ þeir ed vera skyldu/ og aþ þeim var þa eñu ein gen/ Psalm. 139.

Nu eþ þad gengur so dasamlega til vm Manñ sins Fæding/þegar hañ verdur til reiddur j Mod urlijþe/ad vor skynseme kann þad huörke ad skyn ia nie skilia/huörnen Gud giörer þad og verkar/ Huad þusund sinum þramar hlytur þetta ad gan ga dasamlega til/ med Leyndardom vorrar End urþæding ar/vm huörn hi. Ritning allvijde vottar og seiger/ Ad Guds Börn þædest ecke aþ Bl ode/ecke aþ Vilia Mansins/heldur aþ Gu de/ Joh. 1: Sannlega Sannlega seige eg þier/Nema so sie/ ad tMadur verde þædd a aþ VATNE og ANDA þa kañ hann ecke ad komast j Guds Rijke. Huad aþ Holldenu þædest þad er Holld / Og huad aþ Andan um þædest þad er Ande. Lat þig ecke vnd ra þo eg segde / Þad þier hlioted ad þæd

ast

daſt vppaptur/ſ er: Joh. 3. S. Petur ſe iger/ Gud hefur aþ ſinne miſkellre Myſkun endurþætt oſſ til einnrar lifande Vonar/þer er Vppriſſuna Jeſu Chriſti þra Daudum/til eins oforgeingelegs/oflecklanlegs/ovmſkip tlegs Arfs/ſem ydur er ætladur j Himne num/1; Petri. 1.

Huad huxaſt þier þa min Sal/og huad þyrer Leyndardom hyggur þu ad ſie þeſſe Endurþæd ing? Hlyttu til/Jeg vil ſegia þier þad j ſtuttu Mále. Hun er eitt Verk eda Giörningur o-ſeigianlegrar Myſkunargiæfku Guds/ og er jnneþalen j þeſſu/ þegar ſyndugr Madur ſa ſem andlega er daudr/verdur þyrer Gu ds Ord og Sacramenten kalladur og vpp lyſtur. Fyrſt verdur hann giördur ſkielfþur og þræddur aþ Lögmalſins Predikun/ og þegar hann er nu þar med vel malen/ ſund ur knoſadur og miukur og meyr orden/þa huggar Gud hann aptur med ſinum glede legum Fyrerheitum/ ſem er þad H. Evan gelium/vppkueiker ſydan med hönum Tru na/ og tilreiknar hönum Forþienan/Riett læte og Sakleyſe ſ allan Sigur voro Her ra Jeſu Chriſti/ tekur hann til Nadar/ og medkienner hann þyrer ſinna Eign/ giefur hönum H. Anda/ſtyrer og ſtiornar hönum epter ſinu Orde/ helldur hiñ vnder Kroſſe og Motgange/ til deydingar þeim gamla

Adam

Adam / ⁊ reynslu Truarennar / ⁊ til ad vpp hueria hann til Bæna akallsins og nyrrar hlydne / og allra godra Verka / Og ad syd ostu tekur Gud hñ til sijn vr þessum Eym dardal j himneska Paradijs og Fodurland eilijfs Lijfs / þegar hann heimter Salena ap Lijkamanum / eñ lætur Lijkaman j Jord du huijla og sofa til hins sydasta Dags / a huorium Gud mun kalla hann aptur vr Jordunne / ⁊ vppvekia hañ til eilijfs Lijfs.

Petta er med þam Ordum talad vm vora Endurfæding / Enn vppa þad ad þeir einfølldu og Faprodu mættu betur skilia þennan huggunar sama Lærdom / og leggia hann a hiartad / Þa er fyrst þad ad vita / ad j Mannsins Fædingu verd ur oss fyrer Sioner sett Guds ovmædeleg Ast og Elska til vor Mañaña. Þuiad Bórn ad gieta og fæda / þad er Kiærleiks verk / og kiennir þram ap natturlegre Ast og Elsku / so sem Salomon seiger j Vijsduda Bokenne Cap. 7. Jeg er eitt Hollð / vm tiu Manódu j Blodenu saman kunnen / ap Mans Sæde / fyrer Girnd j sam ædenu. Nu fyrst / ad Gud endurfæder oss Menn ena ad nyu / þa skier þad fullkomlega ap Kiærlei ka og æst seme Guds / og ap hans riett brennande Girnd til ad giora oss Saluholpna.

Og ep ad vier berum saman / og settum hiorte ódru a móte / sem er / Natturleg Fæding Mans sins / og su yfernatturlega himneska Endurfæding þa meigum vier nockurn part skynia og skilia / hu órsu Fodurlega Hiartanlega og Heilsusamlega

Gud

Gud Blessadur þer ad þui ad endurþæda oss.

I þyrstu verdur Maduren myndadur og til reiddur j Modurlyþe/so sm̃ j einu litlu og þraun gu Fylsne eda Herberge/ til ad þædast j þeñan vj da Heim/ huar hann a ad lifa og vera. I sama mata verdur þa epter a Maduren ap Gude j þss are vydre Verölldu ad nyiu þæddur/og ad nyu til reiddur og myndadur og tilbuen/ til þess Lyþs sem er himneskt/og til añarrar nyrrar Veralldar sem þusundsinnum er þegre/ lystelegre/ prydelegre og herlegre eñ þesse/er/ so ad hann skule lifa j Himneskre Paradys og Fodurlande eilyþs Fagnad ar j osciganlegre oendanlegre Lyst og Elede med Christo og öllum Vtuöldum.

Þar nast/lyka so sem Maduren tekur til j Modurenmar Lyþe ad þa natturlegt Lyþ og ad hræra sig/so hañ kome ecke daudur j Heimen/helldur ad hann flytie med sier Lyþed ur þui litla Herberge Modurlegs Kuidar/ jnn j þessa vydu Verölld/j huörre hañ þar Vind og Andardratt og Naring og Hressing/ So þar huör endurþæddur Madur og ödlest vpphaf syns himneska Lyfsins j þessum Heime a Jördunne/og hefur þetta Lyf m3 sier j gegnū Daudan jñ j Himerike/og jñ j þ fullkomlega Lyf eilyfrar Glede og Saluhialpar.

Nu skulum vier so hallda j þessu Epne/ ad öll Bygging Himens og Jardar/ sem vier siaum/ hun er til ad japna so sem ein oliett Kuinna/ su er þerleinging hefur epter Endurlausn sinne. Þui ad so skrifar S. Paull. Abyggiusamleg For le.nging Skiepnusiar bydur epter Openber

Gus

án Guds Barna. Þuiad Skiepnan er hie gomanum vndergiepen j mote heñar Vilia/ helldur alleinasta vegna hans sem hana hefr ur vndergiepna giört vppa Vonena. Þuiad Skiepnan mun þrelsud verda ap þrælkan þallualltrar Veru/ til Dyrdarlegs Frelsis Guds Barna. Þuiad vier vitum ad allar Skiepnur þorleinger/og þær bera Sott mz oss japnlega/ Rom: 8.

Hier er huór Keyndurdomur þalen j ödrum/ sem jeg vil skyrlega og liosstega þramtelia/so þeir Vinþölldu mættu þetta allt þui betur vnderstanda og skilia. Hier er Fernt/ eda þiorer Hluter eru þeir hier/sem huór er olicttur eda þungadur ad ödrum/Sem er/ Gud hañ geingur med Heimen (so ad seigia) Heimuren med christelega Kirkiu sm̃ kallast Ecclesia militans. Christeleg Kirkia geingur med eirn og sierhuórn riett christen Mañ og Truadan/Og huór eirn riettrudur Madur geingur med eilypt Lyfe.

Fyrst geingur Gud med alla Hlute og ber þa j synu Orde/ Hebre. 1. (So til ad japna so sem þa Moduren ber sitt Fostur) og aller Hluter eru j hönum/Rom. 11. Og allt stendur þyrer hañ Coloss. 1. Þuiad þar Gud a þessum Deige sialfe ur ber Himen og Jörd og allt huad þar er jnne j sialfum sier/og vmhöndlar þad/og sier j Hende hefur/og asetur sier ad endurnyia þad allt saman og allar Skiepnur ad þrelsa þra Hiegomanum/til Dyrdar og Frelsis sinna Barna (sem nu velkiast og beriast j þessu auma Lyfe) huad er þetta ann

ad eñ

ad eñ so sñ Gud gange þungadur med alla Bygg ing þessarar vydu Veralldar/til ad endurnyia hana vmbreyta heñe og sinellta og bræda hana/so ad hun þar adra Mynd og verde ny. Sia (seiger hann/ Esa. 65.) Jeg skapa nyan Himen og nyia Jörd/so Meñ skulu ecke hyra vm þad sem þyrr var/og ecke lata þad koma i hug sier.

2 Þar nast og j añan mata þa er þesse lasne og þorgeingelege Heimur (huör ad er j Gude og verdur ap Gude boren/vmhendladur og spannad ur lykta eirnen þungadur ad Guds Christne hier a Jördunne/ j öllum attum, og ber þa Verölldu med Sott og Sorg/ og hefur stora Forlenging/ ad hann meige vid þeña Avöxt (so sem vid vein anda Punga) laus verda.

Enn huörnen geing ur þetta til? Andsuar/ Lyttu a þessa myklu Bygging Himens og Jard ar / huör ad er j kringum oss /og er so sem eitt kringlott Kod eda Eple/hafãde sier j midiu allt manligt Kyn/alla Adams Midia sem a Jördunne liva og byggia/ Þar erum vier med Loptenu/og allre kringlottre Himensins Festingu jnnelukter og liggium mitt j midiunne / alyka so sem mörg Börn liggia j einu Moturlyfe. Þar hliota allar Skiepnur j Himnenum og a Jördañe ad vera oss til þionustu/lyka so sem Moduren er sinne Barn kind / Þuiad Solin/Tungled/Stiörnurnar/Lopt ed/Storen/ Jörden med öllum skynlausum Dyrū og öllum Avexte Jardarennar / er oss til Gagns og Goda skapad.

Og

Og med þui ad Gud/a öllum Tymum medal Manna kallar og samansæpuar sier christelegre Kirkiu/og vpplyser hana/og helldur heñe jafnle ga vnder Krosse og Motgange/ og lætur hana margt illt lyda af Diöflenum og hans Limum/ þar þyrer samjafnar S. Paull Skiepnuñe/þad er ellre þessare synelegre Byggingu Himens og Jar dar/vid eina olietta og þungada Modur/huör ed Guds Christne ber j synu Lyfe/so sem eina grat ende Barnkind/og langar epter sinne Lausn/ veg na vondra Manna/huörin hun hlytur naudug ad þiona/og vilde giarna verda þrelsud þra slykum Hiegoma/So ad Guds Christne og heñar Börn/ mættu med öllu og sem þyrst þara vr þessu sorgar Hreyse og Eymdardal j Eilyfst Lyf/alyka so sem Barnkinden vr Modurennar Lyfe.

3 Þar næst og j þridia Mata/mætt a mille þeir ra Skiepna sem soddan Angist bera/þa er su H. Christeleg Kirkia (so sem lesa ma / Esaie 54) og eirnen lyka Þungud og Oliett/ og þæder alla Daga Gudhræddar Saler/ vr þessum Eymdardal þyrer Daudan/jñ j þad vyda Himneska Födurland Eilyfs Fagnadar. Og til þrekara Skilnings hier vm/þa skulum vier hallda/ad huör lifande Chri sten Madr sie Limur þessarar Oliettu Kuinñunar sinn er H. Christe/Eñ sa Christne sem andast/hñ er þad Barnkorned sem j Heimen þædest. Nu lif ka so sem Modurlimenner komast miög vid / og hafa stora Raun Kuöl og Pyny/so ad Fostred leys est og komest j Heimen/So koma þr lifandu Riett christnu þeim deyöndu til Hialpar med synum Bænum til Gudz/so ad þær deyiande Manneskiur

komest luckusamlega j giegnum Daudans Dyr til Eilyfs Lyfs.

4 J sydaste Mata þa lifer vor Lausnare Christus þyrer Truna j allra Riettchristenna Manna Hiörtum/so ad huör og ein hier a Jördune sem truer Euangelio/hann kallast Mustere Guds / og soddan Sambyle og Samteinging med Christo verkar eitt Himneskt Lyf/ Hun giörer og þad/ad sa Madur talar jafnan vm Christum/huxar vm hann Nott og Dag/lofar og dyrkar hann/jatar og med kiennir hann j allskyns Neyd og Motgange/alika (til ad jafna) so sem vxre hann þungadur ad Christo/og bære Barnkorned Jesum j synu Lyfe þyrer synu Briofte. Þesse Leyndardomur verdur oss j eirne Syn eda Mynd þramsettur j Openberan Johannis/vm þa oliettu Kuinu sem var Jod siuk og hafde stora þynu j synum Barnburde.

Hier sier þu huörnen vared er öllum þessum agixta Leyndardom/og huörsu margunsiegur hann er/Sem er/huörsu Gud hann er (so ad seigia) þiggiandur ad þessum Heime/ og girnest ad vmbreyta hönum/og skapa eda þxda hann ad nyiu. Þar nxst huörsu þesse hin mykla kringlotta Bygging Himens og Jardar/er lyka sem ein þungud Kuinna/huör ad sier j Lyfe og þyrer Briofte sier/ber Guds H. Christne hier j Heime/so sem eitt Barn eda Fostur/og girnest ad þæda þ. J þridia lage/huörsu ad christeleg Kirkia j þessum Heime er og þungud/hafande eirn Vterum þad er eirn modurlegan Kuid/huör ed kallast GVDS ORD/huar jnn ad Börn Liossens þa syna Mynd og Sköpun. Þar nxst og j seinasta mata/ huörsu ad huör og eirn

eirn riettruadur Gudhræddur Madur j þessum Vtero, eda modurlegu Lyfte/sie og þungadur ad himnesku Lyfte/og girnest ad þa þad/og latur sig þar epter þorleingia af öllu Hiarta/so hann mæte komast wr þessu Ryke Truarennar jnn j Ryke Skodunareñar/ þar vier þaum Gud ad sia og skoda ad eilyfu.

Þannen sier þu nu/ huörnen þesse dasemdar verk Drottens eru huört j öðru/og huört er hulid j öðru/Ef þu truer a Christum/ þa er Guds Ryke hid jñra j þier/lyka sem Lyfted er j nyfædre blautre Barnkind/ og þu helldur þier vid ORDET Guds (huört helldur þad er openberlega kient eda lesed) alyka eins so sem lifande Barnkind helldur sig j Modureñar Lyfte. Eñ Gud er sa sem allt þetta verkar/og er so sem ein Liosmoder/sem alla tyma og allstadar styrker og hialpar til soddan Fædingar.

Þar fyrer lyker Gud sier hia Spamañenum Esaia vid eina þungada Moder/þar hñ so talar Skal eg lata adra opna Modurkuiden/eñ þæda ecke sialfur? Skal eg lata adra þæda/enn sialfur vera til luktur? Þier erud af mier borner j mijnn Lyfte/ og ligged j mijnum Kuide/ Esai. 6:

Sie nu nockur af einfölldū christelegum Lesrum sem þeñan tiupa edla Leyndardom kann ecke ad höndla eda skilia/ sa late sier ecke pikia myked fyrer þui/ad lesa þetta optar eñ eitt sinn og yfirwega þad riett med jdouglegre ömhuxan. Þuiad hier af meigum vier skilia og læra/huörn

en hattad er einum rietttruudum christnum Manne og hans Lyþe hier j Heimenum. Sem er/Eþ eg true a vorn Herra Jesum Christum/þa vyktur hñ þyrer Truna jnn til myn/ og byr j mynu Hiarta/ þa heþ eg j Christo sañan Gud/og j Gude allan þeñan Heim/og j Heimenum alla Guds Christne allt þtta er mitt j Christo/sie þad Paulus/Apol lo/Petur/Heimuren/Lyþed/Dauden/ þad Nalæ/ ga og Okomna/1. Corinth. 3. Og þo sa Riettru ade slae þad ecke med Augonum/ huörnen hañ a allt þetta/þa a hañ þad þo samt j Truñe/og getin gur so leinge þungadur med þetta Ryked Guds ad hañ þær þad þullkomlega ad eignast sem hann heþur hier truad.

Nu vil eg ad eins j þessare þridiu Bokeñe/ Fromum einþöllðum Hiörtum hid greinelegasta og lioslegasta vtskyra/Huörnen vared sie og hatt ad vorre Endurþædingu/So ad huör Madur mei ge vita huör ad sie vor andlegur Fader og vor and leg Moder/so og lyka/huört ad sie Sæded vorrar Endurþædingar. Jtem/Tool og Verkþære til þes arar Endurþædingar/ Lyka eirnen med huörium hætte þesse Endurþæding skiedur/Huad hun gag ne eda stode oss/Huad hellst þad er j oss/eda med oss sem Gud endurþæder/Huörsu leinge hun sten ur yþer/ og huönær hun er rte og endud.

Annar Cap.

Pater Regenerationis.

Vm Födur vorrar Endurþædingar/huör ad er Herran Jesus Christus.

Fyrþ

Fyrst er ad vita/ ad Fader þessarar vorrar Endurþædingar er huórke Engell ap Himnum/ ecke nockur jarneskur Kong ur/eda ónur Skiepna a Jörduñe/helldur vor Dr otten og Lausnare Jesus Christus/Guds og Ma riu Sonur/sa sem nefnest añar Adam/so og lyka vor eilyfur Fader/ Rom. 5. Esa. 9. S. Paull japnar saman þessum badum Adamum/ og skrif ar/ad sa fyrre hafe vered Figura og Fyrermynd þess seirna sem koma skyllde. Þuiad lyka so sem sa fyrste Adam ool Börn til þessa stundlega og natturlega Lyfs/so elur hiñ añar Adam Börn til himnesks Lyfs/ 1. Corinth. 15. Og lyka so sñ öll Börn hins fyrsta Adams eru ap Natturu til Börn Reidennar og Daudans/ vndergiefen Lög malsins Böluan/ Rom. 5. Ephe. 2. So leider sa annar Adam syn Börn til eilyfrar Fyrdar/ Hebre. 2. Og seiger med Fögnude/ Sia par/ eg og mijn Börn sem Drotten hefur mier gifed/ Esa. 8. Og vegna þess ad hañ hefur endurleyst og frelsad þau Fortöpdu og andlega daudu Börn hins fyrsta Adams/ og endurfæder þau andlega/þa hefur hañ þetta Nafn med rieg tu ad hañ kallast Annar Adam/ og vor eilifs ar Fader.

Nu verdur þetta edla dyrmæta Verk vorrar hetlsusamlegrar Endurfædingar lyka eirnen tyl lagt og eignad þeirre fyrstu og þridiu Personu Guddomsins/sem er Faderen og Heilagur Ande. Huór hñ truer (seiger Ritningen) ad Jesus

sie Christus sa er aþ Gude þæddur/ 1 Joh. 5: Hañ Faderen Liossins aþ huórium all ar godar Gæþur koma/ heþur þædt oss epr er sijnum Vilia/ Jacob. 1. Item/ Lofad ur sie Gud og Feder vors Herra Jesu Christi/ huór oss heþur endurþædt/ aþ sijne mykell re Myskun/ 1. Pet: 1. Og enn seiger Ritningen/ Stæd huilijkan Kiærleika Faderen heþi synt oss/ ad vier skylldum neþnast Guds Börn/ 1 Johañ. 3. Eins vottar Herran Jesus vm Heilagan Anda/ þar hañ seiger/ Nema þuiad eins/ ad Madur verde þædd ur aþ Vatne og Heilögum Anda/ þa kann hñ ecke ad komast j Guds Ryke/ Huad aþ Holldenu þædest-þad er Holld/ enn huad aþ Andanum þædest þad er Ande/ Johañ. 3. Aþ þessum Vitnisburdum Ritningareñar er þad augliost/ ad þra Verke Endurþædingareñar sie ecke þraskilen Gud Fader/ og ecke Heilagt Ande j nockurn mata/ Helldur heyrer þad Verk til öllum Guddomsins Personum/ so sem S. Augustinus riettelega seiger / ad Opera Trinitatis ad extra sunt Indiuisa, Ad þetta Guds Verk og öll önnur huilyk heyre med riettu til allre Heilagre Preminginu.

Nu þo ad so sie/ ad öll heilög Preñing endurþæde oss/ þa verdur þo Sonuren alleinasta nefndur vor añar ADAM/ þad kiemr so til/ ad huórke Faderen/ ei helldur H. Ande er Madur ordenn haþa ei bitaþad þyrer vorar Synder/ nie bætt og

bætrad

þetta þ allt sem Adam spillte og þordiarþade. Og þo samt verkar Sonuren ecke alleina eda ein samall/helldur verkar Gud Fader j hönum/og þy ter hañ/med þui ad hañ er j Födurnum/ og Fad eren j Synenum. Sömuleidis er h. Ande j Syn enum/og j þessum ödrum Adam byr allur Guddo muren lykamlega. So verkar nu öll heilög Þreí ing vora Endurþæding.

Enn hier Einþölldu skulud vita og merkia/ huör Mísmunur sie a mille Födursins og Sonar ens/j þessu heilaga haleita heilsusama Verke vor rar Endurþædingar. Þuiad satt er þad/Gud Fa der er sa sem oss endurþæder/Eñ þo giörer hann þad ecke alleina þyrer sialfan sig/ helldur giörer hañ þad þyrer sín eingieten Son/Lyka so sem hñ j Vpphafe skapade allar Skiepnur/ecke ein samall og sialfur/ helldur þyrer sinn Son/ Joham. 1. Fyrer hann (seiger postulen) er allt skapad þad sem er j Himnenum og a Jördunne/ Coloss. 1. þar þyrer/Lyka sem hann hefur þyrer sín Son skapad oss/so endurþæder hañ oss og giö rer oss ad nyum Skiepnum/þyrer þann sama sinn Son/lætur hañ verda sañan Mann/til ad bitala þyrer allar Heimsins Synder/og lætur hñ verda ein añan Adam/huör ed epter sælan Sigur sínar Pynu og Vppresu vera skal Höfud og Brudgume sínar christelegrar Kirkiu/sa ed Christnena oliet ta giörer m3 sinu Orde/sinum h. Anda og Gaf um/so hun fæder hönum fiölda Barna.

Hier er Gud Fader sa riette Konguren sín Brullup giörer Syne sinum/ Matth. 22. Hann bydur sinne christelegre Kirkiu ad hlyda þessum

ſynum Syne/og jata og medkieña hañ ecke allein aſta þyrer ſiñ Skapara/ helldur þyrer ſinn eigen Mañ. Þuiad ſo talar hañ/Eſa. 54. Sa þig hefur ſkapad hañ er þiñ Madur/ Drotten Allsheriar er hans Heite/ þiñ Endurlauſnare [Redemptor tuus, Ieſus Chriſtus] ſa Heilage j Iſrael ſa ed nefneſt Gud alls Heimſins: Og þegar hann þaſtnar Chriſtnena ſynum Syne/þa loþar hñ hönum myklu og marg þölldu Sæde/og ſeiger huörnen hann vilie breyta vid Börn og Nidia þeſſa añars Adams/ eþ ad þr þorſta ſig j mote hönum/Jeg vil(ſeiger Gud) eilyþt Sæde giefa hönum (mynum Syne þeim himneſka Brwdguma og Adam/ Jeſu Chriſto) og hallda hans Hafæte vid ſo leinge ſem himenen varer. Eñ eþ hans Börn yþergiefa mitt Lögmal/ og ganga ecke j mynum Kiettindum. Enn eþ þeir vanhelga mynar Skickaner/ og hallda ecke myn Bodord/þa vil eg vitia þeirra Synda mz hryſe/ og þeirra Nidingsverka med Refſingum/ Enn Nad myna vil eg ecke taka þra þeim / og ecke vmbreyta þui ſem þraſn er geinged aþ mynum Munne/Pſalm. 89.

Hier ſiæ þier god Börn j Chriſto / huörſu ad vor himneſkur Emanuel ſa annar Adam/verdur med liofum Ordum nefndur Eigenmadur hchriſtelegrar Kirkiu/ og a Börn vid henne/og er, sader þeirra Barna/ſo ſem Ritningen talar enn

j ödrum

j ödrum stad/þar hun seiger/Þín Börn munu þǽdast þier/so sem Natt döggen aþ Morgun rodanum/Psalm: 110. Item/Vaẽ mun Sǽde hafa sem hönum þionar/Psal. 22. Og eñ talar Gud Fader so vm sín Son/Hans Sǽde skal vera Eilýft/og hans Hásæte þyrer mier so sem Solen / Psal. 89:

Allt þetta skal skilia og vnderstanda / ecke holldlega/heldr Andlega/vm andleg Börn vors himneska Adams Jesu Christi. Og med þessum Hætte þraẽ kiemur nu fyrst Verk vorrar Endurþadingar aþ ödrum Eingle/ödrum einsöldum Manne/ helldur aþ Gude Födur/aþ Guds Syne/ og aþ H. Anda. Med þm hætte/sem þar stendr/ Joh. 1. Ad aller þeir sem trua a Christum ↄ þann medtaka / þeir sie aþ Gude þǽdder. Og vor Lausnare Jesus Christus/j huórid ad Faderen er med H. Anda / ↄ öll Fylling Guddomsins/ hann er sa Maduren huörn vier satum ↄ medkiennum ad vera vorn aẽ aa Adam ↄ eilýfan Födur þann Hemneska sem oss endurþǽder:

Enn huad Almattugum Gude hefur geinged til þess/ad endurþǽda oss auma arma Jardar madka/og ad veita oss so storan Velgiörning? Sannlega hefur þad ecke skied vegna vorra Verka eda Verdugleiks / Þuiad vier erum aþ Natturu til/ dauder til alls Gods/og höfum mz vorum Synd um ecke annad þorfienad enn Guds Reide/Daudan/Helvyte og allt Illt / huar þyrer hann epter

synum riettlætis Dome matte vel þordæma oss eilyflega/ Enn S. Petur talar riettelega hier vm þar hann seiger / Ad Gud hafe af sinne mykillre Myskun endurfødt oss/1 Pet. 1. Og so sem Christus sialfur vottar / ad Gud hafe af Nad og Elsku sinn Son heimenum skeinkt og giefed/ Joh. 3.

Þuiad (til Dæmis ad taka) Lyka sem eiñ þrumur godhiartadur Fader/sem sier sinn Son daudan þyrer sier/huor ed sig hefur sialfur i Hel stunged/eda teked Eitur til syn/eda mz huorium hætte sem hañ hefur sig Lyfenu suipt/ þa kann hañ ecke añad eñ ad lata þad taka sier til Hiartans/ Og ef nockur Rad eru til/ad hans Sonur mætte lifande verda aptur/þa leitar hañ þeirra Rada/ þo alldrei koste þad so myked/ So gieck þad hier til/Þa vier vorū dauder/þyrer vorar Fiærtrodslur og Synder/og vorum af Natturu Börn Reidar eñar/ þa liet Gud sia Rykdom sinar Myskunar/ af myklum Kiærleika/ huorn hañ hafde til vor/ Og hefur oss/sem dauder vorum i Syndönum lifande giört med Christo/i huorium vier erum Saluholpner ordner þyrer Truna/og þad sama ecke af oss til/helldur er þad Gæfa Guds/ecke af vorum riettlætis Verkum/vppa þad ad eingen hrose sier vtan alleina i Gude.

Þridie Cap.

Mater Regenerationis:

Vm Modur vorrar Endurfædingar/sem er/ Guds Christne/Heilög christeleg Kirkia.

Su

Sv Andlega Moderen sem oss endur bæder/ huörrar eigen Madur Höfud og Brudgume ad er vor himneske Adam/ er ecke su fyrsta Eua af huörre vier allir höfum vorn Uppruna/ Helldur er hetta Ecclesia Militans, Christeleg Kirkia vors Herra og Frelsara Jesu Christi um allan Heimen/ a medal allra Pioda/su ed eñ nu hefur ad beriast vid Holld og Heim/vid Diöfsul og hans Lime/ huöria Christne S. paall kallar Himneska Jerusalem/ og seig er ad hun sie Moder vor allra/Galat. 4.

Nu ma einhuör spyria/ Huad er christeleg Kirkia i pessum Heime? Huör er hun? Og huörr er heñar Audkieñe/huar af hana meige peckia? Andsuar/Christne Guds hier j Heimenū er Sönnudur peirra Manna sem hallda sier vid Guds Ord/pad skrifad og epterlated er af Spamönnum og postulom/ og pad openberlega medkieña/ og riettelega hantera Sacramenten/epter pui sem pau eru af Christo jnnsett og skickud/ So sem sialfur Guds Sonur seiger/Mijner Saud er heyra mijna Rödd/ og eg pecke pa/ og peir fylgia mier/ Joh. 10. Og S. Paall seiger/Pier erud Borgarmeñ med Heilögū/ og Heimameñ Guds/ uppbygder yfer Grunduelle Spamannaña og Postulanna/ par Jesus Christus er Hornsteinneñ/ Ephe: 2: Item/ Vier erum fyrer eiñ Anda aller skyldir til ad vera eirn Lijkame/huörr vier erū Gydingar eda Gricker/ Prælar eda Frelsingiar/

giar/ og erum aller j einum Anda bryckiad er/ 1. Corinth. 10. Af þessum og þuilykum Rieningarennar Greinum er liost ad sia/huor og huilyk ad er christeleg Kirkia/sem er/ Aller þeir sem hafa Guds Ord hreint og klart/og riettele ga tydka þau heilögu Sacramenta/þeir eru Gu ds Christne.

Nu so sin huor Made er bæde synelegr og osyne legur j sine Substantia Mynd og Veru/ Syneleg ur er hann epter Holldenu/ enn osynelegur epter Saluñe/og þeim jñre Dygdum og Mannkostum Mañsins/ og þo lyka vel eru ecke tueir/ helldur ein Maduren/Eins so er hattad christelegre Kir kiu hier j Heime/hun er nockurn part synleg/og nockurn part osyneleg.

Synleg er hun epter þui ytra Aperlite Folk sins/sem hefur Guds Ord med Hönd og Heilög Sacramenta/og er huar hellst Guds Ord kienest og predikast/huar Börn verda skyrd/huar Men verda afleyster/ og Men ganga til Guds Bords og Alltaris/Allt petta er fyrer Manna Augum audsynelegt. Og huar þesse Audkienne eru/þa hef ur Gud eplaust þar syna Kirkiu/ epter synu Fyr erheite/þar han seiger/ Lyka sem Regned og Snioren fellur af Himnum/og kiemur ecke aptur þangad/Helldur vokuar þad Jörde na/ og giörer hana avartarsama ad groan de/so ad hun giefe Sæde ad sa/og Brau ud ad eta/ So skal mitt Ord vera sem fram geingur af minum Munne/ þad skal ecke koma tomt aptur til min/helldur gio

ra þ

ra þad sem mier lyſtar/ og þad skal luck ast/ Esa. 55.

Med þessum hætte er nu Kirkia Guds j Heimenum eirn synelegur Söpnudur og þreifban legur/og epter soddan ytre og synelegre Asynden ne/þa hefur hun ecke alleinasta j sier riettruada Menn og rtualen Guds Börn/ helldur eru þar j bland Hræsnarar/Villumenn/ Ogudleger mærger og munchristner/þr ed heyra Guds Ord og med taka Sacramentum/eñ þo þeirra Hiarta sie pulls m3 Blindleika og Vantru/ Hier vppa hlyder epterlykingen vm Neted/sem kastad verdur j Sioen huórt ad Lande dregur bæde goda Fiska og illa/ Matth. 13. Pad hlyder riettelega vppa christele ga Kirkiu/og Söpnud gódra christeña Mana og allra Ogudlegra munchristeña.

J annan mata er Guds christeleg Kirkia o, synleg/epter þeirre jñre Asyndeñe/og þeim jnnre Dygdum og Mannkostum og Guds Gæfum/sin er sön Jdran/Truen/Vonen/Kiærleiken/Riettuj sen/Fridur og Fögnudr j H. Anda/ et ct. Rom. 14. Þuiad soddan Mannköster slast ecke m3 lyſtam legum Augum/ og þeir hafa huórke Fegurd nie Pryde þyrer Heimenum/helldur ad eins þyrer Guds Augum/ sem þar stendur/ Psalm. 45. Huór hann er nu begæfadur med þessum Dygdum og Mannkostum/sa er lifande Limur heilagrar Guds Christne og Vtualldur Drottens. Og med þui/ ad ecke hafa aller soddan Dygder og Mannkostu/ og þa jñre Prydena og Fegurdena/helldur sumer og þaer einer/ Þar þyrer geingur þad so til sem Christur seiger/Matth. 20. Ad marger eru kall

adir j

eder/ eñ þaer Vtualder.

Og med þui/ad Riettlæted/Fridur og Fögnudur j H. Anda siast ecke hid ytra/ ei helldur þyr er Heimsins Augum/ helldur eru þxr Dygder og adrar þuilykar alleina hid innra/ og þyrer Gude kuñar og augliosar/sa Myrum og Hiörtum ransakar/ Act. 2. So sem hañ vottar sialfur þar hañ seiger/ Jeg þecke mijna/ og jeg verd þeckt ur aþ mijnum/Johañ: 10. Item/jeg veit þijn Verk/og þinn Kiærleika/ þijna Pionustu/ og Tru og Polenmæde/ Apocal. 2. So + seiger S. Paall/ Grunduöllur Guds er stadþastur/ og hefur þetta Jnnsigle/ ad Drotten þecker sijna/ 2. Timoth. 2.

Aþ þessare Skyringu er hægt ad skilia/ ad ecke eru tuær/ ecke þriar eda fleire christelegar Kirkiur a Jördueñe/helldr alleina ein/sem ad mj þessu mote hefur tuöfalldlegt Alit/Eitt hid ytra þyrer Mönnonum/Annad hid innra þyrer Gude. Þar med hefur þesse christeleg Kirkia eda Christne/marga Limu/ aþ huörium sumer eru dauder/ sem eru Hræsnarar/Skalkar/Villumeñ/og aller jo ranarlauser/Þesser kallast andlega dauder/Eñ sumer eru sterker og lifande/ sem eru þr Gudhrædu og Riettruudui

Hier geingur altyka eins heilagre Christne/ og þa ein Brudur a sier Mañ eda Brudguma/ huörn hun kiæran hefur aþ sañre Aast og Elsku/ Eñ a synum Lukama hefur hun þa eina Lidu og Limu sem eru sterker og hrausker / hun er plaguð med illar Þessa j synu Blode/og añan Veykleikta/

ka/ Hennar Limer sumer eru sarer og daudlegæ veyker/hun villde giarnan vera laus vid þa/enn hun þær þad ecke so snart/ Helldur verdur hun ad liggia þar vnder og beriast þar vid/ þangad til ad heñar Madur og Brwdgume þær Rad og Lækning þar til/ ad hun verde laus vid þa dau da Lime og olæknanlega/so ad hun meige sydan med Glede og Ynde bwa vid sin Mann. Eins er Kirkian Christi hier a Jördu/ Hun er ad vijsu Guds Brwdur/ Psalm. 45. Hun er Guds Hws/ 1. Timoth. 3. Hun er þess himneska Kongs Vñ usta/Cantic. 2. Hun er Mustere Guds lifanda/ 2. Corinth. 6. Enn þo eru j þessu mykla Hwse ecke öll Kier gjörd af Gulle og Silfre til Sæmd ar/ helldr eru þar mörg Kier ohrein og osæmeleg sem hreinsast skylldu. Þar er a medal christeña Manna Villumenn/ 1. Corinth. 11. Þar er Illgrese j bland gods Sædis/ Matth. 13. Þar er Madur Syndareñar og Sonur Glötunarennar/ sem nu situr j Mustere Guds/ 2. Timoth. 2. Vid þessa og adra fleire þess hattar illa Menn og jdrapnarlausa/Boþa og Skalka munhristna/ verdur christeleg Kirkia ad dragast og beriast/ allt til seinasta Dags/þa hennar Brwdgume Jesus Chr istus skilur þa vid hana.

Eñ a medan þad skiedur ecke/ þa skilur sa himneske Brwdgome sig ecke vid hana/ Helldur byr hañ saman vid hana/ og giörer hana avaxt arsama med synu Orde og H. Anda/og elur vid heñe andleg Börn/af alls hattudum Piodum og Tungumælum/so sem skrifad stendur/ Menn mun nu segia j Zion/ad þar fædest allra handa

Pioder

Þioder/ og ad sa hæste vppbygge hans
Drotten mun lata predika j alls hattudum
Tungumalum/Psal. 87. Og þar þyrer verd
ur þesse Kirkia Guds köllud Moder vor allra/
Galat. 4. Af þui ad aller þeir sem trua a Kr
þn eingietens Guds Sonar/þeir eru af hæne og
hennar himneska Brudguma til eilyfs Lyfs and
lega þædder og borner/so ad hier er eingen grein
armunur a mille Gydinga og Heidingia/ mille
Manna og Kuenna/Præla og Frelsingia/ Hun er
Moder allra Riettruadra/lyka so sem Jesus Chri
stus hennar Brudgume er allra vor Gud og eilyfs
ur Fader.

Nu er hier merkianda/huörnen þad geingur
til/Ad þeir riettchristnu og lifande Limer Guds
Christne/eru a Jörduñe optast þeir Aumustu sin
mestan Motgang lyda/og eru j Heimenum hatad
er/þyrerlitner og þorsmædder/ Hier med þa er su
jnre Fegurden Guds Kirkiu Truen/Vonen/Kær
leikuren hulen þyrer Manna Augum/ og hepur
þyrer þeim eckert Alit. Enn hier a mote eru þr
Ogudlegu og dauder Limerner miög marger og
otelianleger/þeir þikiast vera su riettra og sanna
Guds Christne og þad sana Guds Hus og Muste
re/ so sem nu a Dögum vorum ma sia a þeirre
romuersku Kirkiunne/huörsu ad Papistar þikiast
vera þad sana Guds Folk/og þorsma alla riettru
ada Christna/ og kalla þa Lutheranos, Obyria
insamla/ sem ecke sie nema j þam einum Hornii
Þyskalands/og ordar annarstadar/ Enn Papista
Lærdomur og Religio,hun vrþenur sig vm öll
Lönd

Lönd nöglega/ og blomgast/ og seigest andleg Börn alед haþa meir eñ j sextan hundrud ær.

Eñ slykt skulum vier ecke lata skielþa oss nie villa/þo su romuerska Kirkian sie so avaxtarsöm og þæde þiölda Barna/ Þuiad þad eru ecke Guds Börn sem hun þæder/ Eñ hier þuert a mote/ þa er su sæna Guds Christne og vor Kirkia og Söþ nudur/ sem þyrer Augum Heimsins synest ad vera aumur og einsamall og Avaxtarlaus/ hun (seige eg) er myklu avaxtarsamare/ og þæder þleire Börn Kiossens eñ su þeita og þulla Romuerska Kirkia/ Og hier vppa hlyder þad sem H. Ande talar Esa. 54. Vert glöd þu Obyria / Fyrer Heimsins Augum/ Þu sem ecke þæder/ Belials Börn so sem giörer su þalska Christnen. Fagna þu og kalla/ Þu riettruada Guds Christne og Kirkia/ Og vert glöd þu sem ecke ert þungud/ aþ Sæde Antachristi/ Þuiad su einsamla/ þyr er Heimsins Augum/ heþur þleire Börn/ husr ecke eru þædd aþ Blode/ ecke helldur aþ Vilia Holdsins/ og ei helldur aþ Vilia Manns/ helldur eru þau aþ Gude þædd/ Enn su sem Mannen heþur/ Þad er ad skilia. Su Falschristnen sem ecke heþur Guds Ord/ enn heþur þo þann Mann sem sig sett heþur j Guds Mustere/ og sig heþur sett og vpphaþed yþer alla Guds Þionustugiörd/ og er aþ hönum oliett/ hun þæder ecke Guds Börn helldur Antachristi Börn og Apkuæme.

Hier skulum vier sem uu liþum og höþum Guds Ord hreint og klart/ þacka Almattugum Gude sa oss heþi þrelsad vr Villu myrkre og Suælu Sui

virdingarennar þess blinda Pauadoms/og skulum vier hallda oss vid Guds Heilaga Euangeliska Kirkiu/ huor ed i hia Papistum og odrum stollt christnum hallden er aum þarfk og þyrerliten/en er þo þyrer Guds Augum hin dyrdarlegasta/ og vtualen Jesu Christi Brudur/Og er þyrer hans Ord og h. Anda oliett og avaxtarsom orden/ til ad þada Christo god og elskuleg Born/þau ed hlyda hans Ordum og lifa epter þeim.

Paen er nu christeleg Kirkia hier a Jordu vor allra Moder/ og vor himneska Adams andleg Brwdur/og andlega oliett eigen Kona. Nu skulum vier god Born i Christo/til meira Skilnings og Vnderstodu a þessum Leyndardome/ hugleida og merkia/Ad so sem þesse Moderen er andleg/so hefur hun og eirnen andlegan Kuid/ andlegt Lyfs/i huorin hun ber sijn Born/og geingur med þau/ sem hun fæder til eilyfs Lyfs. Þar nast þa hefur þesse Spiritualis Vterus, andlegur Kuidur eda andlegt Lyf sterlegar Dyr eda port/ vm huort hun retur vid sijnum andlegum Bornum/ af sijnum himneska Brwdguma/ huar af vier komum jn til heinar/til ad verda Limer heinar Lyfs/so ad hun bere oss i sijnum andlegu Kuide/og þyrer sijnu Lyfe.

Þesse andlegur Kuidur h. Christne/eda henn er andlegt Lyf er Rike Truareinar/og þess andlega Hiona Sattmælans/sem vor himneskur Adam hefur þyrer orded vppreist og bunded vid hana/So ad hun til hins sijdasta Dags/og so leinge sem Heimuren stendur/þa skulldbindur hun sig og trulega lofar ad hlyda og þylgia Ordum sijns

Brwdgu

Brwdguma/og hallda Tru vid hann/og j sannre hlydne ad hallda hañ þyrer sin eigen Mañ/so ad þeirra Hionaband þad andlega þeirra a mille raskest ecke nie riuþest þyrer nockurs konar annar lega otierlega Aast og Elsku. Vm þennan Sattmala talar Gud/Esa. 59. Soddan Sattmala vil eg giora vid þa (seiger Drotten) Min Ande sem er med þier/ og mitt Ord sem eg heþ lagt j þin Mun/skulu ecke vijke ia þra þijnum Munne/og ecke þra Munne þijns Sadis/og Barna Barna þra þessu/ og ad Eilijþu/seiger Drotten.

So langt og breidt sem þetta Truarennar Ryke nu teckur vm Heimen og þesse Guds Sattmale/ so stor og vijdur er sa andlege Vterus og Ruidur christelegrar Kirkiu. Nu er þad kunugt og augliost þyrer ollum/ ad a medal allra Pioda vnder Solinne þinast nockrer þeir sem skijrder eru j Nafne Christi/og sier hallda vid þad h. Euangelium og þad openberlega medkiena/ Þeir aller heyra til Ryke Truarenar/og þeir eru j Sattmala Guds Ords og hans Fyrerheita. Huar af ad epterþylger/ad sa andlege Ruiduren/eda þad andlega Lijf og Vterus Guds Christne hier j Heime/sie so vijdur og breidur/ ad hañ teckur vt yþer þa allq sem eru skijrder og trua a Jesu Christu.

Og þetta hid sama er Meining hins h. Anda/þar hañ þyrer Mun Spamannsins Esaie 54. bydur/ad Kirkia Guds hin olietta skule vtþenia sijnar Tiallbwder/leingia Tiallbstogen/og giora Rumed vijdara vegna pioldans þra Barna sin hun

keingur med/ Giördu (seiger hañ til vorrar andlegrar Modur) Rwm þiñar Tialldbwd ar vijdt/og breid vt Tiöllden þar þu byr/ spara þau ecke/teygdu Stögen langt/ t þa sterka þijna Tialldhæla/ Þuiad þu munt vtbreidast til hægre t vinstre hãdar/ t þitt Sæde mun erfa Heidingiana/og þad mun bwa j þm Stöddnū sem j eyde eru. Jtiñ þa muntu sia þijna Lyst/ og þu munt vt briotast/ og þitt Hiarta mun vndrast/ t vt breida sig/ Þegar þiölden Sioarens snyr sier til þijn/og Magten Heidingiaña kiem ur til þijn/Esa. 60. Og eñ j öðrum stad Börnen þijns Obyriuskapar munu tala so þyrer þijnum Eyrum/ Hier er opþröngt/ þar þu þangad betur/ so ad eg meige bwa hia þier/Enn þu munt mæla j þijnu Hiarta/ Huör hefur þætt mier alla þessa? Jeg var oprioson/einsömul/burtreken og þorlaten/ Huör hefur aled þessa vpp handa mier. Sia/ieg var einsömul epterlaten/Huar voru þa þesser? So seiger Drotten Drotten/ Jeg vil vpplypta minne Hende til Heidingiaña/og hia Þiodönum vil eg vppsetia mitt Merke/ Þa munu þeir bera þijna Sonu hingad a Höndum sier/og þijnar Dætur a sijnum Auxlum/Esa. 45.

Hier sier þu/ad Tialldbwden/Tiöllden/Tialldstögen og Rwm Guds Christne/merker Ryke Trugreñar

ærekar og þess Hiong Sattmala/ sem er a mille Guds Christne og heñar Brwdguma þad vtþenur sig og breider so sem þungadur Ruidur/og er so stor/ad hñ jñelykur j sier oþurmyken Fiölda Barna/aþ öllum Þiodum og Folke.

Eñ Dyrnar eda ported huar vm vier eigũ jnn ad ganga j þeñan andlegan Ruid Gudlegrar Christne/og komast j Sattmala og j Ryke Truar eñar/ so sem j Ruid H. Kirkiu/ Þ er su Heilaga SKIRN/huör ed hier þyrer kallast Sattmale godrar Samuisku hia Gude/1. Pet. 3. Þuiad j Skyrnenne hefur Gud vid þig vppreist einn Sattmala/og þier þynar Synder þyrergiefed vegna sins Sonar/og teked þig vpp sier til elskulegs Barns/ og giefed þier eilyfft Lyf. Þar aptur a mote hefur hann lated þig aþneita Diöflenum og öllum hans Verkum/og þu hefur lofad ad truz a Christum/og ganga þram̃ epter hans Bodordum.

Vppa soddan Sattmala erum vier skyrder j Nafne H. Preñingar/og þyrer Skyrnena jñrætt er jñplantader og jñlyfader j H. Guds Christne. Þad er so ad skilia. Þegar þu þyrer Sacramentum Skyrnarennar ert komen j H. Sattmala med Christo/og ert aþ H. Preñingu medteken til Barns og Erfingia eilyfs Lyfs/Þa japnsnart ertu aþ vorre andlegre Modur/Christne Guds so sñ aþ añare Euu/og aþ vorum Himneska Adam og Brwdguma Jesu Christo þyrer þa H. Skyrn andlega gieted Barn/og j Truareñar Ryke/so sem j heñar andlegan Ruid eda Modurlyfs jnnlaten og jñteken/So ad su H. Skyrn er oss ricttelega so sem port og Dyr og Jñgangur/huar vm vier þi

gongum j Sattmala Guds/og j Ryke Truareñar/ eins og j modurlegan Ruid Heilagrar Guds Christne. A huórt Port og Jñgang Sonur Guds a minner oss so vandlega/þar hañ so talar til Nicodemum. Sannlega Sañlega seige eg þier/ Nema huiad eins ad Madur verde þadd ur aþ Vatne og Anda/þa kañ hañ ecke ad komast j Guds Ryke/ Johañ. 3.

Aþ þessu skulu þier Einpölldu þad vita og merkia/so opt sem þier siaed/ad sma Bórnen verda hópd til Skyrnareñar/og eru boren þyrer vorn Herra Jesum Christum/til ad verda jñratt og jñ j lóntud j hans christelega Kirkiu/þa verda þau Baurn andlega nygieten/þa gietur su H. Moder þau vid synum himneska Brudguma/ecke j Hollo legre Lyst/helldur Andlegre. Og so sem j Skyrneñe Herrans Christi opnadest Himeneñ yþer hónum/og óll H. Prenning openberadest/so opnar sig hier sa andlege Himeneñ/ sem er Ryke Truareñar/og Vterus Ecclesiæ, og so komast Bórnen jñ j soddan Ryke/j huórtu H. Preñing verkar og stodar og styrker. þau til himnesks Lyþs/ og til heilsusamlegrar Deydingar Holldsins og hins gamla Adams.

Vppa þetta aminña oss nockrer aþ þeim gómlu Lærefedrum/Sa Lærefader Theophilactus seiger so/Salareñar Brudgume er Christus/eñ Brudar Hwsed og sa Stadur þar þau giefast saman/er Kirkian: Rupertus Bruñur Vatzins þesse synelege giórer Meñ lifande/þa H. Ande kiemur yþer þad/ og

verdur

þerdur ad Modurlyþe H. Kirkiu/ad Kuid Nadareñar. Og eñ j ödrum stad/ Christ us aþseiger ecke/ad Madur skule þara apt ur j siñar Modur Kuid og þædast/heldur seiger hañ huada Kuidur og huada Mod urlyþ þad er/ j huört Maduren skule jnn ganga ↑ þædast aptur ad nyu/ Þuiad Vatn ed verdur aþ Yþerkomu H. Anda endlegur Kuidur/og Lyþ þeirrar Himneskv Jerusal em. Og eñ seiger so Rupertus/Vatned ver dur aþ H. Anda heilagrar Kirkiu Lyþ eda Kuidur/ so ad Maduren verde þar gieten (andlega)og vardveittur/allt til sijns þæd ingar Tijma/þad er/allt til þess/ad þetta stundlega Lyþ endast/so ad hann þa verde þæddur til ad sia Guds Ryke.

Þetta er riettelega og vel talad/Þuiad þyrer þa heilagu Skyrn verdum vier so sem vm Þort eda nöckrar Dyr jñgangande j Ryke Truar eñar/eins og j andlegan Vterum og Kuid heilag rar Kirkiu/Sydan verdum vier j Ordenu Gudle gs Sattmala/lyka so sem Börn j Modurlyþe myn dader/skapader/til þess himneska Lyþsins sñ vier mistum j Adam. Leited j Kitninguñe (seiger Christur) þuiad þier bygged ydur ad haþa eilyþt Lyf þar aþ/ Johañ: 5. Þar þyrer/ So snart sem Maduren verdur þyrer H. Skyrn jñplantadur jnnlyþadur H. Kirkiu/þa strax ligg ur hañ j Kuide siñar andlegu Modur/og verdur þar sydan j heñar Modurlyþe boren allt til Þaud

ans/ þegar Sal og Lykame skiliast ad. Slyks Mans Daudadagur er Dagur hans añarar Fæd ingar/ og þa þer hann (eþ hañ deyr gudlega) ur Ryke Truareñar jñ j Ryke Skodanareñar/þra þss arc h. Kirkiu sem hier j Heime er so sem j stan danda Stryde/ og til þeirrar sem Siguren heþur þeinged/ og sinn Brwdguma sier og lytur Auglite til Auglitis.

Eñ adur þyrre enn þad skiedur/og adur enn Madur kiemur þangad/þa hlytur hann j þessum Heime og j þessu Truareñar Ryke/ad lata ala sig og næra j Lyþe sinar andlegu Modur/og jdka sig þæpnlega j riettre Tru. TRVEN (seiger Lutherus) giörer oss ad Guds Bornum/sem þædast þyrer Orded/hvort Ord ad er so sin añad Modurlyþ/j hvoriu vier verdum gier ner og borner/ og aþ hvoriu vier verdum þædder. Philippus Melancton seiger so/ Lyka so sem Fostred j Modurlyþe tekur til syn syna Fæda og Næring vm Naþlan/ da Naþlagangen/ eins liggium vier og er um jnelukter j Guds Orde/og drögum ad oss vr þui sama Orde Kyming Guds og Lyþed/so ad vier akollum hann/epter þui sem hañ heþur sig openberad. Og Matheus seiger so. Barned liþer j Modurlyþe þ heþur syna Næring aþ Modureñe/ ver og þroast Dag epter Dag/hvorsu veykt þ lyt ed sem þad er/og hrærer sig/ þo lytelega sie. Eins þædunst vier ad nyu j Guds Orde

og

og þyrer Orded tökum vier til ad trua. I Ordenu nærum vier oss og lyþgum/og þeir ed stöduger eru j Christo og hans Orde/ þeir vaxa og proast/ þeir liþa j þui/ sem Versed seiger/ Viuimus jn Verbo velut Embrio clausus jn Aluo, þad er/Vier liþum vid Orded og j Orde nu Guds/ eins og Fostred j Modurlyþe. Þetta Ord gudlegs Sattmala og soddan Ryke Truareñ ar er ad vyssu Vterus, og Modurlyþ Gudlegrar Christne hier a Jördunne. J þessu Modurlyþe verdum vier borner/ hier þaum vier og höþum vora Næring ap Guds Orde/allt þar til vor Endurþæding þullgiörest a deyianda Deige.

Hier siae þier nu/ og hier lære þier ad vita Liossins Börn/huör ad er Fader og Moder vor rar andlegrar Endurþædingar. Hier haþe þier og lioslega heyrt/huörn Vterum/huada Lyþ og Kuid h. Kirkia og Guds Christne hepur hier a Jördunne/j huörium vier verdum borner/og hu ada port eda Dyr þad eru/huar vm vier erum j þeñan andlega Kuid gudlegrar Christne jngeling ger og komner.

Fiorde Cap.

Materia Regenerationis.

Vm Sæded/vorrar Endurþædingar/sem ad er Lögmaled og Euangelium.

Nv vilium vier beyra þraiñueigis/ huörr ad sie Sæde vorrar Endurþæding ar / ap huörru vor annar Adam Jesus Christus syna Ytualda Brudur h. Christne j

þessum Heime olietta giörer til ad þæda andleg Heilög Börn. Ef Ritningen kienęr oss med liosum Ordum/ huad og huilykt þetta Sæde er/ haþed Astsemena innbyrdis/ huór til annars aþ hiarta/ so sem þeir huórier endurþædd er eru/ eige aþ þorgeingelegu helldur aþ ó-þorgeingelegu Sæde/ sem er aþ ORDE Guds lifanda þad eilyfþlega blyfþur/ 1. Pet. 1: Og S. Jacob seiger/ 1. Cap: Gud hefur þædt oss epter sinum Vilia/ þyrer Ord Sannleiksins/ vppa þad ad vier skyldum verda Frumburdur aþ hans Skiepnum. Og j Epterlykinguñe vm þañ sem sæde godu Sæde j sin Akur/ þa vtleggur Christur skalþur huad þad sie/ seigande/ Sæded er Guds Ord.

Þar þyrer so sem Madur verdur aþ holldlegu Sæde gieten og þeddur/ eins haþa Liossens Börn sin Vppruna aþ Guds ORDE/ huórt ad er þad rietta himneska Sæde til þessarar Endurþæding ar/ og þad verdur aþ S. Petre kallad Lifanda Ord/ Þuiad þui þylger Guds Ande og lifande Kraptur og Verkan/ og hann er so sem eitt Himneskt Regn sem vr Lopte þellur og Sæded vökuar og giörer þad Avaxtarsamt. Þuiad so mæler vor himneskur Adam til christelegrar Kirkiu sin ar vtualdrar Brudur/ þa ed hañ giörer hana so sem olietta med sinu Bleissada Orde. Lyka so sem Regned ↑ Snioren þellur aþ himnum/ og þer ecke þangad aptur/ helldur vökuar þad Jördena/ ↑ giörer hana avaxtar sama

og

og þrioþganda/ so ad þun giefur Manne Sæde ad sa og Braud ad neyta/ Eins skal þad Orded vera sem vtgeingur aþ mijnum Munne/ þad skal ecke koma tomt aptur til mijn/ helldur giöra þad sem mier lijkar/ ok luckast/ þar jeg sende þad/ Esa. 55. Og eij j öðrum stad seiger Gud so/ Jeg vil hella Vatne yþer þa Þyrstu/ og Vatnastraume yþer þa Þurru/ Jeg vil hella mijnum Anda yþer þitt Sæde/ og mine Blessan yþer þijna Epterkomendur/ so þeir skulu vaxa sem Gras og sem Vijder hia Vatnabrunnum/ Þesse mun seigia/ jeg er Drottens/ Og eirn aner/ mun neþndur verda med Nafne Jacobs/ Esa. 44.

Huör hann vill riettelega skilia þenan Leyndardom/ sa skal vel merkia/ Ad Guds Ande er (til ad jafnä) so sem hlyr Vindur med eirne avaxtarsamre Döggu. En Guds Ord sem predik ad verdur/ og hliodar þyrer Mannsins Eyrum/ þ er Hliod þessa Vindsins eda Þytur. Huör sem nu heþur goda Vaktan a þessu Hliode/ og heyrer Guds Ord rækelega/ og lætur þann himneska Vinden sem er Gud H. Anda/ blasa a sig/ og vökua sig/ Þad er/ þegar Madur lætur hann leida sig og styra og stiorna sier/ epter hliodan gudlegs Ords/ sa same Madur kallast riettelega ad vera Endurfæddur aþ H. Anda/ Og þetta er Mergur og Meining Herrans Christi Orda/ þar hann so talar til Nicodemus/ Huad aþ Holdenu fædest/ þad

þad er Holld/eñ huad aþ Andanum þædest þad er Ande. Vndrast þu ecke ad eg sagda þier/ ydur þyrfar ad endurþædast. Vindur en blæs þar hann vill/og þu heyrer hans þyt/eñ ecke veistu huadan hñ kiemur/eda huört hañ þer/So er vm huörn og eirn sinn aþ Andanum er þæddur/ Johañ: 3 Hier setur Lutherus til þesse Ord/Tueir Hluter hlyda hier til samans/ORDED og ANDEN/lykta so sem j Vindenum er tuent/ huört hia öðru/ Þyturen sem þu heyrer/ eda Ablasturen sem þu þiñur.

Nu höfum vier adur þyrre heyrt talad vm Guds Ord/ad þad var nefnt Vterus Ecclesiæ Christelegrar Kirkiu Lyfþ og andlegur Kuidur/ j huörium vier verdum borner og tilreidder so vier verdum Guds Börn. Þar þyrfte ma einhuör so spyria og seigia/ Huörnen kann hid sama Ord ad vera bæde Vterus Ecclesiæ og so lykta Semen eda Sæde Endurþædingarennar? Annad huört ma Guds Ord vel vera/ enn vyst ecke huörtueggia/þuiad sitt er þar huört/ Sæded eda Modurlegt Lyfþ?

Til þessarar Spurningar suarast so riettelega/Þegar Guds Ord verdur aþ oss heyrt eda lesed/og vppa Hiartad lagt og medteked/ þa er þad riettelega Materia og Sæde vorrar Endurþædingar og Endurnyanar. Enn so myked sem ahrær er Krapt Ordsins og Verkan/þegar vier erū þyrfte þ komner j Guds sattmala/og erū vnder þ lyd skylder og skylldbundner/og so sem j einu sterku

Huse

Huse þorvarader þyrer Diöplenum / Heimenum og öllum Illum Mönnum/ þa erum vier j Sætt mala Guds/og j Rykt Trnareñar/Að slykre Verkan og Þionustu Gudlegs Ords/þa er þad oss so sem modurlegur Ruidur/eda Lyf/j huörium Gudgs Kirkia ber oss og geingur mz oss/so sem Moduren med Fostred.

Þar þyrer skal huör og eñ Gudhræddur christen Madur hier j Heime lata sem sier ligge Magt a þessu huörutueggiu / sem þad og er j Raun og Sannleika/Að taka þyrst til sijn Guds Ord med sijnum Nadarteiknum so sijn þad rietta Sæde sñar Endurfæding. Þar næst skal haun halldasig j þui sama Orde Guds so sem Barned j Modurennar Lyfe/og taka af þui Lyf og Næring/þangad til þesse Endurfæding verdur fullgiörd/og er fram komen. Þannen er nu Guds Ord bæde Æfne og Sæde til vorrar Endurfædingar/enda og lyka Lyf og Ruidur Heilagrar Kirkiu.

Framan meir er og þad athuganda/ Að lyka sem Barnkorned j Modureñar Lyfe af mañlegu Sæde gieted/ hefur ecke alleinasta sinn Vppruna þar af/Helldur so leinge sem þad myndast og fullskapast/þa þær þad sijna Fædu og Næring/og tekur sinn Vöxt og Styrk af Modurlyfe/ Eins eigum vier so sem nylega gieten Börn Liosens j H. Skript/so sem j andlegu Modur Lyfe christeleg rar Kirkiu lata Guds Ord vera Sæde og Vpphalf vorrar Endurfædingar/og lata þad vera eirnen lyka vora andlega Fædu og Næring/og ecke j nockurn mata huxa vm adra Hlute hærre eñ oss eru j Guds Orde Openberader/ eda ad gapa epr

er añare

er añare sterkare Fædu/ enn vier kunum ad lyda/ Helldur lata allcinasta Orded sedia vorar Sáler gledia þær og styrkia/og seigia med Dauid Konge Drotten/mitt Hiarta er ecke storlatt/ mijn Augu eru ecke drambsóm / Jeg vmgeing ecke stora Hlute/ sem oþbæer eru þyrer mig Psalm: 133. Jtem/ Mijn Kiettinde eru mi er sætare enn nockud Hunang/Psalm. 19. Jtem/ I miñe Eymd er þad mijn Huggun ad þitt Ord lyfgar mig/Psalm. 119.

Nu er Natturu og Kraptur þss himneska Sæd is/þesse/þegar Madr tekur þad til sijn/ad þad i þyrstu særer og skielþer/og tekur burt allan mañ legan Styrkleika/ En þa epter a/hresser þ Mañ en aptur/og lyfgar styrker og nærer hañ/hier þy rer skipta Menn þessu Sæde i tuent/sem er i Lóg mæled og Euangelium.

Lógmaled er sa eine partur þessa himneska Sædes/ huórt ed skrifad stendur i Bókum Spa mañana og Postulana/Pad kienner oss huór og hui lykur ad Gud er/og huad hans Vilie er ovmskip telegur. Pad kienner oss ad vier erum skapader epter Guds Mynd/og ad Gud heimte af oss ad el ska sig af óllu Hiarta/allre Salu/óllum Kröptu og yþer alla Hlute/ Og þar med ad vier eigum ad elska Naungan eins og oss sialfa. Nullum þm sem þetta hallda/lofar Lógmaled eilyfu Lyfe/ En hotar þeim eilyfum Dauda sem hier a mote briota. Pad syner oss vorar Synder vorn Brest og Veykleika/Og mz þui ad vier erum fliker i vor vs Natturu/og fallner fra Gude/þa tilfeiger og lodar

bodar þad oss Guds grimdar Reide/med allskyns plægum og Pyslum/ bæde stundlegum og eilyfleg um/ og ad vier med vorum Syndum heyrum til Daudanum Diofflenom og Helvyte. Þañen fyn er oss Lögmaled/ og burt tekur og þurkar allt Megn/allan Matt Mannlegrar Hreyste/so ad hñ æflegge allan Metnad/ allt Stergiæde og verde audmiukur og lytelatur/ og hræddur fyrer Gude og hans Dome/Þad er nu Lögmaled.

Annar partur þessa himneska Sæds kallast Euangelium/ þad merker gledeleg Tydinde/ þad er og lyka Guds Ord/sem skrifad stendur j Bokñ Spamannanna og postolanna/ huarin so er hattad/ Ad þad þrambydur og bodar Guds omxlanlega xLad og Myskun/Ast og Nærleika/ og ad Gud hafe skeinkt og gieft oss sñ elskulegan Son/og huarsu ad Sonur Guds er Madur orden/og hef ur giört Bot og Bitaling fyrer vorar Synder/ oppfyllt Lögmaled/vthellt synu Blode fyrer oss til ad stilla og stodua þar med syns Fodurs Rei de/Item/ huarnen hann hafe sundurmæred Höggormsins Höfud/og banad Daudanum/ nidurbrot ed Helvyte/ og gieft oss aptur Lyfed/ vtuegad oss H. Anda/og opnad þad himneska Fodurland handa oss. Vppa þad ad aller þeir sem trua a hñ þurfen ecke/ heldur ad þeir verde klædder og skrydder med Meinleyse og Riettlæte Jesu Christi/og þar med Mustere H. Anda/og Kongar og Kieñemeñ fyrer Guds Auglite/ þeir ed hiedan j þra eiga hönum ad lifa og hönum þiona j Heilag leika og Riettlæte alla æfe. Soddan Ord hugg ær/og þad lyfgar Mannsins Sal og Samuisku/og

giör

giörer hana ad nyu lifande/huör adr var hrædd og hrelld/og so sem sundur maren og sleigen med Lögmælenu.

Fyrer þetta ORD H. Euangely eru sett tuö Jnnsigle/sem er H. Skyrn/og þad haleita Kuölld maltydar Sacramentum/ so ad þau skylldu vera til Styrkingar Guds nadarrykum Fyrerheitum/ og styrkia oss j Truñe.

Þar þyrer þegar þu heyrer Guds Ord og Lögmælsins Predikun rækelega/ og truer Euangelio/medtekur þad H. Sacramentum/ og lætur þæda þig og dryckia med Jesu Christi Hollde og Blode/og ert hlyden þynum Gudlegum Lærefedrum / þa ertu þullkomlega In Vtero Ecclesiæ, mitt j Ryke Truarennar/ so sem ein Barnkind j Modurlegu Lyfe / og þar verdur þu med Guds Orde og þyrer Guds Ord/so sem þyrer Sæde þinn ar Endurþædingar Iyfgadur/nærdur/og þyrer H. Anda dasamlega myndadar / og tilbuen og reiddur/so ad þu gietur deydt þann gamla Adam/ og verdur skapfellegr til ad þa og ödlast eilyft Lyf so sem seirna verdur lioslega vmtalad.

Ja ad vysu/Vor himneskur Adam giörer hier so sem einn ærlegur godur Ecktamadur / sa ed af Hiartans Astarelsku oletta hefur giört syna Husfru/Ein so vill til/ad hun fær storan og daudlegan Veykleika/Þa leitar Maduren allra Bragda/allra Rada og Lækninga/sem hönum er mögulegt/ so ad hans elskuleg Kuinna mætte þa aptur syna Heilsu/ og ad Avöxturen mætte Lyfe syna hallda/Ja/ef mögulegt være/þa munde hann giefa henne stycke af synu Hiarta. Alyka eins þer

vox

vor lkiꝑe Lausnare Jesus Christur ad vid syna Brudur vtvalda christelega Kirkiu. Hann giefur henne sitt Ord/og giórer hana so sem Olietta med þui/Hañ giefur henne sin H. Anda/og hun ber hu órn og eirn christen Mañ og geingur med hann/ og er Jodsiuk/og hefur storar þædingar Hryder/ Þa lætur Christur þad ecke þullnægia/ ad hun er oliert orden af hans ORDE/Hann giefur henne sitt Hollð og Blod/bæde andlega j synu Orde/og so munlega j H. Nuólldmaltyd/so ad hun og hein ar Fostur/ med huórt hun geingur j synum andle ga Kuide og VTERO/þae Hressing og styrking.

Þar vppa talar hañ so j H. Nuólldmaltyd/ Taked og eted/ þad er min Lijkame sin þy rer ydur verdur giefen/ gióred þad j mina Minning. Drecked aller hier af/ þad er mitt Blod þins nyia Testamentis/ huórt ed þyrer ydur vtheilest til þyrergiefningar Syndana/ So opt sem þier drecked hier af/ þa giór ed þ j mina Minning/ Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. 1. Corinth: 11. Enn vm þa andlegu Bergingena seiger hann so/ Jeg er Br aud Lijfsins/ Huór sem kiemur til min/ þi skal alldrei hungra/ og huór sem truer a mig þan skal alldrei þyrsta. Item/ Petta er þ Braud sem kiemur af Himnum/ vppa þad/ huór sem etur af þui sa skal ecke dey ia. Jeg er þad lifanda Braud sem kom af Himnum/ Huór han etur af þessu Braude/ sa skal lifa eiliflega/ Og þad Braud sem

eg gieþ hönum/er mitt Holld/huórt jeg vt gieþ Heimönum til Lýfþa. Og enn j annad sinn Sannlega Sannlega seige eg ydur/ Ef þier eted ecke Holld Mannsins Sonar/ ok dreckid ecke hans Blod/ þa haþe þier ecke Lýfþed j ydur: Huór hann etur mitt Holld og dreckur mitt Blod/ sa heþur eilýfþt Lýf/ og jeg vil vppvekia hann a sýdasta Deige/ Þuiad mitt Holld er sannur Matur/ og mitt Blod er riettur Dryckur/ Huór mitt Holld etur/ og dreckur mitt Blod/ sa blýfþur med mier og eg med hönum: So sem lifandi Fader enn sende mig/ og jeg life þyrer Föduren/ So lýka huór sem etur mig/ hann skal og lifa þyrer mig/ Johan. 6.

S. Augustinus heþur vm þenna Leyndar dom agiætlega Meining/ þar hann so skrifar/ Gud seiger hönder j sýnum Heilögum Einslum/ lýka eirnen j þeim Dyrdarfullu himnesku Borgorum/ so sem ein sæt Fæda/ vm huória Dauid talar/ Psalm. 34: Smacked og siaed huad sætur Drotten er/ Sæll er sa sem a hann treyster. Þetta Himna Brauds eta H. Englar oafþlatanlega/ og hafa þeirra Hiartans Lyst og Fögnud j Orde Lýfþsins/ þ er j Guds Syne sem er j Skaute Föduresins/ af huórium þeir hafa þeirra Lýf/ Krapt/ Dyrd og Heidur. Enn þetta Ord Lýfþsins epter sýnum Guddome/ er oss

aumum

ǽmum Mannanna Sonum oþsterkt og oþ megnt/'t er Fæda þyrer H. Engla/ eñ ecke þyrer oss auma synduga Menn. Vier kunn um hañ epter sijnum þerum Guddome ecke ad taka til vor/ og hañ ecke ad lijda/ Nyk lu sijdur eñ eitt Briostbarn atta Daga gam allt kañ ad taka til sijn sterkasta Vijndryck.

Eñ so sem þ Meñ gieta gieped Briostbörn um sterkan Mat/ og læted þeim hañ vel notkast med þui mote/ ad Moderen jete hañ ǽdur/ og læ te hann verda ad Miolk/ og late sijdan Barned sluga Miolkena ur sijnum Briostum/ So skiedur og oss. Þegar oss er omögulegt Guds eingieten Son ORD Lyþsins/ epter sijne Veru/ so sem añan þortæranda Eld ad lijda j vorum syndsamlegum Lykömum/ ecke helldur j vorum syndugum Sal um/ Þar þyrer hepur hñ tcked mañdomlega Natt uru a sig/ og er orden Holld/ so ad hañ bygge med oss. Þar ad auk/ Med þui hañ situr nu til Dyrd ar Födursins/ og vier erum myklu veykare j þess um Eymdardal/ enn þad vier gietum lided Dyrd hans guddomlegrar Natturu/ Þui hylur hañ sig og þelur j þui yrra ORDenu/ huört hann lætur bioda og predika j sijnu Naþne/ þegar vier heyrū þad og leggium þad vppa Hiartad. Og þegar sijkt verdur giört aþ oss til j rietttre Tru/ þa kie mur hañ þar med jñ til vor/ og er vort Lyþsins Braud/ byr og bygger med oss/ og lætur oss þar aptur a mote vera j sier.

Ord hins H. Augustini vm þetta Epne hlyda so/ Openbert er þad/ Huörsu ad vor

Drotten Jesus Christus vill ad vor Salu hialp sie komen i sijnu Hollde og Blode. Eñ huadan kiemur þad ad hñ biþalar oss sitt Hollð og Blod/ nema aþ hans Mijnk un og Lijtelæte? Þuiad hefde hañ ecke min kad sig/þa yrde hañ aþ oss huórke eten nie drucken. Hugleid þu hans haleita Hæd og Dyrd. I vppbaþe var Orded/ og þ Ord var hia Gude/og þ Ord var Gud. Sia/ þar er su eilijþa Fæda og oþorgeingelega eñ hefiar neyta Einglarner/hefiar neyta Kr aptarner/hefiar neyta þeir himnesku Andar þeir eta þar aþ og verda sadder/su Fæda sedur þa og gledur. Eñ huórnen kañ tMad uren ad þara vpp þangad og na til slijkrar Fædu? Huórnen kañ tMans Hiarta ad ver da meklegt soddan Fædu? Enn aþ þui ad tMaduren kuñe ecke ad komast vpp til slijks Brauds/þa hefur þad Braud virst til ad koma oþan til tMañaña: Þar þyrer la ma gt a./ ad Braud Einglaña yrde ad tMiolk og kiæme til Barnaña. Eñ huórnen kann þesse Fæda ad verda tMiolk/ nema þuiad eins ad þ verde sijad j giegnum Hollded? Þuiad þad giórer Moduren/ huad hun er ur/þad etur Barned. Eñ aþ þui ad Barn ed gietur ecke eted Brauded/so giórer tMo duren þad ad Hollde og tMiolk j sijnum Briostum/ huar med Barnkorned lijfgast og

og endurnæreſt/So giörer Speken Guds/ og med ſoddan mote þæder hun oſſ/ſ giör er ſitt Hollo ad Himna Braude: Þuiad ſa ſem gaþ Himna Brauded til ad metta þa Vantruudu/ hann er ecke vanmattugur ad gieþa þeim Riettruudu þad ſaña Braud/ huórt ed þad Manna hæþde ad þyda ſamer kia. Ord Guds, þad þæder oſſ þorgeingele gar Mañeſkiur mz oþorgeingelegū hætte/ og ſo ad vier Aleñerner giætum neytt þar aþ/ þa er þad orded HOLLD ſ bio a med al vor. Þar þyrer eigum vier ad hugleiða hans Minkun. Hañ er komen j Hollded/ſo ad Meñ meige neyta hans/og allur er hañ hia Fódurnum/ſo ad hañ þæde Einglana: Og þa hañ vard Madur/ þa haþa Menn eted Braud Einglaña/ ſem er/ þad Braud huórt ad er Einglaña Fæda/ og þad Fódurnum er líkt þad heþur Maduren eted. Þuiad þad ſama Eingla Braud var j vpp haþe ORDed. Eñ vppa þad ad Maduren mætte eta aþ ſoddan Einglaþraude/ þa er Skaparen Einglaña orden MADVR. Og þañen heþur Orded iklædt ſig Holldenu/ſo vier giætum teked þad til vor/ huad oſſ ecke var mógulegt/ heþde Sonuren ſem Fódurnum er jaþn/ecke minkad ſig/og tek ed Mynd eins Þions vppa ſig.

Mykell og ſtor er þeſſe Leyndardomur/ og

sterk Beuijsing er þetta vppa oseiganlega breñan de Aast og Elsku vors himneska Adams Jesu Christi til sinar himnesku EVV/þad er/til sinar christelegrar Kirkiu/sin er Moder allra Riettru adra/ og til allra heñar Barna sem hun ber/og med huórta hun geingur j sijnum andlegum Rud de og andlegu Lyþe þungud.

Og huad Gud hefur giórt vid oss/ og huórn en hañ hefur hóndlad og þarcd ad vid oss/oss til eilyþrar Hialpar og Velþerdar/þad geingur yþer alla Natturu/og yþer allan manlegan Skilning/ Krapt og manlegt Megn. Þuiad latum so vera/ ad einhuór Fromur Dygdarryckur Madur hefde soddan Aast og Elsku a sine eigen Kuinu olicttre og heñar Fostre sem hun geingur med/ad hñ hefde til Heilsubotar og heñar Avexte til Lyþs/vilde giarna giefa henne sitt Holld og Blod ad eta og drecka/þa være hónum þad ecke mógulegt ann Lyþs Haska og Heilsu Spillingar. Slykt er ad sónu stor og mykell Kiærleike og Merke Hiartans Aastar og Elsku/eñ þad hefur ecke þar ad seigia/og þad hefur ónguan stad.

Eñ j þessu Epne og Verke vorrar Endurfæd ingar geingur þ til sem Christur seiger/Matth. 19. Fyrer Mónnum er þad omógulegt/ eñ þyrer Gude eru aller Hluter mógulegar. Þuiad vor himneskur Adam/og andlegur Fader Jesus Christus/ hann er ecke einþalldur skiertur Madur so sem hiñ þyrste Adam var/heldur Gud og Madur j eine personu/hañ hóndlar vid sijna Vtualda Elskulega Christne þurdanlega og dasam lega/þrañ yþer allan vorn Skilning/þa ed hann

giór

giörer hana olietta med sinu Orde og sinum H. Anda/og tiemur til hennar epter bædum sinum Natturum/sem Gud og Madur. Lyka og eirnen epter Mañdomenum/bæder hana og dryckiar og hennar Born (med huör hun oliett geingur) ab Hiartans Ast og Elsku med sinu Hollde og Blode/andlega epter riettre Sacramentis Vysu. So ad hañ sie j hene/og hun j honum/ og helldur bo samt sinu Hollde og Blode oskiertu/ og bædum sinum Natturum okreinktum oadskildum.

Fimte Cap.

Regenerationis Causę Administę

Vm bad Heilaga Predikunar Embætte/og yt re Verkbære vorrar Endurbædingar.

Lyka so sm̃ stodar t bienar Lækuren eda Nablaganguren j Modurennar Lybe bar til/ad Barned bae sina Atviñu og Næring/So hebur og sa andlege Kuidr christelegrar Kirkiu (j huörium vier erum nu j nẽluckter) sinn Læk/sin̄ Nablagang / sem a Latinu nefnast Cotylidones, byrer huörn ad oss veitest og giefst vor himnesk Fæda og Næring. Pessi andlege Lækur er bad H. predikunar Embætte/og aller truer og dygguer Guds Ords bienarar/ beir ern med sinum Kienningum/og Aminningum og Til sögnum og allre sinne Bionustugiörd og öllu gud legu Embætte sa riette Lækuren og Nablagang uren j bessu truareñar Lyke og Kuide christeleg rar Kirkiu/huar ab öll Börn Liossens j bessum Heime ba sina Fædu og Næring.

Petta vottar Herran Christur þyrer sijnu um Læresueinum miög huggunarlega/ seigande/ Ydur skal giefaſt a þeirre sömu Stundu huad þier skulud tala/ þuiad ecke eru þier sa sem talar/ helldur Ande ydars Födurs sem talar þyrer ydur: Jeg vil giefa ydur Munn og Visku. Kuýded ecke þui huad þi er eiged ad tala/ † huxed ecke vm þad adur helldur huad hellſt ydr verdr giefed a þeir re sömu Stundu/ þ skulu þier tala. Jtñ. Ande ydar Födurs/sem aþ Födurnum vrge ingur/ hann mun bera Vitne vm mig/ Og þier munud † Vitne bera vm mig. Og þyr er Munn Jeremie Spamans talar Gud so Jerem: 1. Þu skallt þara þangad sem jeg sende þig/og predika þad sem eg skipa þi er: Sia/ Jeg legg mitt Ord j þinn Munn/ Og eñ j ödrum stad seiger hann/ Jeg tala til Spamañaña/ og jeg er sa sem marga Spadoma giefr/og læt sia mig þyrer Spa domana. Jtem/ Jeg hefla þa þyrer Spa mennena/ og deyde þa þyrer Maled myns Munns/ so ad þinn Riettur kome j lios/ Osee: 6: Cap.

Hier sier þu/ huörsu hatt Guds Sonur vor himneske Adam vpphefur þad Heilaga Miniſte rium, og prediſumar Embætted/ og huörsu ad hñ vtsender og tilskickar Predikara og Þienara syns H. Ords/alyka so sem Verkmenn/ sem nidur sæ

skulu

skulu hans himneska Sæde/ so ad peir sie alijka so sem Lærur eda Reña/pyrer huøria Ande Gu ds lærur pad oporgeingelega Sæde H. Euangelij verda nidur sæd og plantad j Hiörtum þera sem Orded heyra.

Par pyrer/ þegar nockur Prestur og predika re predikar Guds Ord/og vtleggur pad riettelega og hañ hrærer Mañana Hiörtu/so ad þau leggia þad a Hiartad. Sömuleidis þegar hann handter ar þau H. Sacramenta/Skyrer Börnen/og vtdel ler Altaris Sacramentum/Þa er hañ riett Verk þære H. Preðingar/hañ lijr Heilögum Anda sij na Tungu ad tala med/og þær þañ Prys j H. Ri tningu/ad hañ sie eiñ andlegur Fader/til ad ala andleg Börn/So sem S. Paall þyrerlytur sig e:ke ad skriþa þar vm/1. Corinth. 4. Jeg (seiger þañ) amiðe ydur so sem mijn elskuleg Börn þau sem eg heþ aled j Christo Jesu þyrer Euangelium. Og til Galat. seiger hñ/Cap. 4 Mijner Syner/ huørja eg nu þæde j annad sinn med angist/þangad til ad Christur ver dur þullskapadur j ydur: Pessa Grein vtþyd er og leggur Lutherus med epterþylgiande Ordū. Postularner ꝑ aller þromer Predikarar/so og lijka Skolameistarar og Lærepedur/ Peir eru epter sinne vijsu og so vorer For eldrar: Þuiad lijka sem vier höfum ap vorum volldlegū Forelldrum lijkamlega mynd og Sköpun og volldlegt yþerbragd/ so bialpa þiner adrer þar til/ad vor Hiör

tu og vorar Samviskur þae rietta Mynd. Enn su rietta Mynden sem christelegt Hiarta a ad haþa / þad er riett TRV, og þull komlegt Trunadar traust/ med hvoriu vier höllum oss vid Christum alleina/enn ecke vid nockurn annan. Hvor sem nu heþur soddan Hiartans traust a Christo/ad hann truer þui/ad vier verdum þyrer Gude halldner og reiknader Riettlater vegna Christi/ sa heþur þeinged sijna rietta Mynd epter Christo/og er honum lijkur orden.

Þesse Mynden hun verdur þyrer predikunar Embætted tilreidd og þullskopud/so sem S. Pall seiger/1. Cor. 4. Jeg heþ þædt ydur j Christo Jesu þyrer Evangelium/ so þier pecked Christum og trued a hann. Jtim/1.Cor.3. Þier erud j Christo mitt Breþ tilreitt þyrer Predikunar Embætted/ + aþ oss skriþad/ ecke mz bleke/heldr mz Anda lifanda Guds.

Þuiad þegar Orded geingur þram aþ postulans Munne eda predikarans/ og hrærer Hiartad/þa er H. Ande þar nalægur/og hann verkar þad/ad Orded þesteſt j Hiartanu so sem þad verdur predikad. Med þessum Hætte er hvor og einn Gudhræddur Lærare einn Fader/Þuiad hann tilreider christelegt Hiarta med sinne predikun / og lætur þ þa tietta mynd og skopun epter Christo.

Þetta er þad sem S. Pall meinar/2. Cor. 3. þar hann seiger/ Ad Gud haþe postulana og alla trua Lærefedur duglega giört/ad þram bera Embætte

þætte hins nyia Testamentis / sem er vm Þínu og Dauda og Vppriſu Christi/og ad soddan Embætte sie ecke Embætte Bokstaþsins (þad er/þad sie ecke tomt Ord/Avaxarlaust/Kraptarlaust þr am̃ þuled og lesed/Eda so sem þegar Lögmaled verdur kiemt og predikad/ an alls heilsusamlegs Kraptar) helldur sie þad Embætte Andans/þar h. Ande hins Almattuga Guds lætur sig j liose og verkar Truna/og vppkueiker nyia hlydne/ny an heilagan Lipnad j Mannenum.

Þar þyrer bydur Gud og bipalar/ad þ h. Predikunar Embætted sie j heidre hafþt og hallded/ + ad vier skulum þeckia þa sem oss forstödu veita j Drottne/og oss aminna/ + hafa þa þui þramar kiærar/veg na þeirra Verko/og sieum fridsamer vid þa/1. Tessal: 5. Þuiad þeta er truum Lærepedrum bipalad / ad þæda Saudena Christi med Guds Orde/ Act. 20. Og kiena þeim ad hallda allt þad sem Christur hefur boded/Matth. 28. Huad aller truer Lærepedur eiga ap hiarta ad giöra/1. Pet. 5. og bevisa þar med sinn Kiærleika til Christum/Joh. 21.

Þegar ad þu nu sier og heyrer nockurn prest eda Kienepodur kienanda og þramberanda Guds Ord/straþþanda/ aminnanda/ Siaer þu hann og handteranda h. Sacramenta/þa skalltu ecke alita þeirra bera blauta personu/helldur med stalþum þier huxa so/Sia/þeir eru hwsstiorar/Verkamen̄ og Vmbodsmen̄ Guds/ ad þara med hans Leyndardoma/ og lyka so sem Cotylidones og

Tra-

Traduces, þad er/ Naþlaganguren/ Lærerner j Modurennar Lyfte og Ruide H. Christne/og so sem Barnapipa hins H. Anda/huar med hñ lyfte gar og endurnærer mig med lifanda Sæde Gudlegs Ords/ Þar fyrer byriar mier ad vera þeim hlyden/ og þylgia þeim/ Þuiad þeir vaka yfer miñe Salu/fyrer huoria þeir eiga Reikningskap ad standa/so ad þeir giöre þad med Glede eñ ecke med Andvarpan/Hebred. 13.

Ja ad vysu/Sonur Guds hañ er stalfur nalægur þui H. predikunar Embætte/ og hagar og hegdar sier liuflega blydlega vid syna Brwde/og styrker hennar veyka Lidu og Lime og Audfyt heñar Ruidar/med lifanda Dofuan og særre Melk/ huoria sa Christne ad sier tecur og dregur vm Modurlegan Læk/ huar med Fostred dasamlega og þurdanlega lifgast og nærest. Slyk er oniogulegt Mañana Sonum ad giöra/ og alldrei er sa nockur Brwdgume eda Ecktamadur sem þetta kiñe ad giöra/ huor su miog sem hañ elskar sijna Kuiñu eda Brwdur. Eñ huad Miñum er omogulegt/ þad gietur þesse himneske Adam velgiört. Hañ er alla tyma nalægur sinne Brwdur/ siñe Christne/so sem sañur Gud og sañur Madur/ Styrker heñar veyka Lidu og Limu / þeir ed elska hans Ord/ og stalfur tekut hann vara vppa þeim andlega Læk/ sem er þad Heilaga Predikunar Embætte/ og aller truer Vmbodsmenn yfer hans Leyndardomum/og er med þeim/hia þeim kroptugur/ so ad þrra Pionusta verdur ecke onyt j Drottne/helldur þeim Endurfæddu til eilyfrar

Hialpar. Hier

Hier þyrer talar hañ so til allra trulyn dra Predikara og Kiennezedra/ Huór sem medtekur ydur/ hañ medtekur mig/ Og hu ór mig medtekur/ sa medtekur þñ sem mig sende/ Matth. 10. Johñ: 13. Huór hañ hlyder ydur sa hlyder mier/ og huór hñ þor smær ydur sa þorsmær mig/ Eñ huór mig þorsmær sa þorsmær þañ mig sende/ Luc. 10. So erum vier nu (seiger S. Paull) Sen dezóbar j Christi stad/ þuiad Gud amiñer þyrer oss/ 2. Corinth. 5. Og hann open berar Jlm siñar Kyñingar þyrer oss j óllu stódum/ 2. Corinth. 2. So ad þyrer oss ko me Upplysing vt aþ Kyñingu Guds Biart leika j Andlite Jesu Christi/ 2. Cor. 4.

Siøtte Cap.

Forma Regenerationis.

Vm Verk/ Giörning eda Atferd Endurfædin garennar/ og huórnen hun verdur/ eda med huór um hætte þad geingur til.

Vr komum vier þraussveigis til þess jñra Verksins Endurfædingareñar/ og þe ta er riettur Mergur og Kiarne alls þessa haleita edla Leyndardoms/ huórn einge Madur noglega þorvndrad þar/ huórnen þetta tilgeing ur. Þuiad Nicudemus med synum skórpum Skil ninge og Vitsmunum kañ ecke ad dæma vm þetta/ hañ helldur þad omógulegt ad Madur kiinne ad

verda

verda ad nyiu þæddur. Og eþ vier villum med kiena þad sem satt er/þa þinast allmarger slyker Nicodemi/sem ecke trua þessum Leyndardom/þe amar enn huad þeir hondla med sine Skynseme. Ja/vier verdum aller ad jata og medkiena/ad þeta er eyrer vorum Skilninge og manlegre Visku oþþungt/og vort Hollð og Blod kann eckert þra þessu ad skyra.

Sa Heilage Job minnest a syna eyrstu Fodíng aþ Fodr og Modr/þar hann so talar til Guds. Hefur þu ecke miolkad mig sem Miolk/ og lated mig reina saman sem Ost? Þu hefur dreiged yþer mig Hvd og Hollð/Med Beinum og Ædum hefur þu sett mig saman. Lyfed og margt gott annad gaþstu mier/ og þyn Tilsion vardueirte minn Andardratt/ Job 10. Hier meigum vier lata oss þorundra soddan Guds Verk/huornen hann skapar Mannen j Modurlyfe/og lætur hann natturlega þadast/og alldrei kunnum vier þad dasamlega Verk Guds noglega ad grunda. Huornen munum vier þa kunna ad skilia og vnderstanda þad yþernatturlega himneska og guddomlega Verk Endurþædingarenn ar? Þad er oss omogulegt/og þad vill j þessu Lyfe reynast satt sem Salomon skriþar seigande/ Lyka sem þu veist ecke huornen þyn Bein eru orden j Modurlyfe/so kanty ecke ad vita Guds Verk:

Þo skulum vier leggia astundun þar a ad vita þar aþ so myked sem Gud hefur j synu Orde op enberad oss. Þar eyrer skulu þier einþolldu merk

ia þetta

ia þetta/ad Endurþædingarcñar Verk þad kiem
ur þrañ og þullgiöreſt þyrer Krapt og Verkan H.
Anda j Mañenum/þegar hañ heyrer Guds Ord
og leggur þad a Hiartad. Þuiad þad openberlega
Hlioð/su openberlega Predikun Guds Ords/og sa
openberlege Læríngur gudlegs Ords/ þad er so
sem Þytur/ sa sem blæs a Mañen/ og yperþellur
hañ/og þrætekur hañ og þrælyktur hañ j sier/so sem
eitt Fangelse eda Myrkuastoþa/so sem eitt þrau
ngt Modurlyþ/so Madur verdur allur añar med
sialþum sier. Fyrſt verdur hañ þyrer Lögmalsins
Predikun særdur og nidursleigen/Þar epter þyrer
Euangelium endurnærdur og lifgadur/Sydan kie
mur Kross og Motgangur/og Madr heyrer ecke
añad aþ Guds Orde/enn þetta hliote so ad skie.
ORDED heyrer hañ hlioma so sem Vindþyt/og
þar med þínur hañ med sier margþalldan Krapt
og Verkan þessa Vindsins/sem er Hrædsla og Skiel
þing/Huggun og Fögnud/ og þar aptur a mote/
Neyd og Hörmung. Þetta vndrar mañlega Skyn
seme/og hun kañ slykt ecke ad skilia nie vnderstan
da/huörnen þetta geingur til/huörnen þesse hum
neskur Vindur sen; er Gudz Ord/verkar þetta so
margvyslega/þyrer Hliodan sins Ords/ og huad
hañ meine hier mz/og til huörs þetta a vm syder.

Enn eþ Madur skal j stuttu Male hier vm
tala. Þa er þtta Endurþædingar Verk vort Fra
huarþ þra Diöplenum til Christum/ so ad vier
verdum snuner og vmvender þra Myrkrum til
Liossens/þra Syndeñe til Riettlæteſins/þra Dau
danum til Lyþsins/þyrer Guds þödurlega Giæskv
Krapt og Myskun. Edur so/Vor Endurþæding

er

er eitt Madar og Myskunar Verk Almattugs Gu
ds/ þegar hañ oss þordiarþadar þordæmdar og and
lega daudar Manneskiur þyrer openberlega Pre
dikun og Framburd gudlegs Ords (þegar þad ver
dur vel heyrt og a hiartad lagt aluarlega) kröpt
uglega kallar/ samansafnar og vpplyser oss/ og so
sem af Dauda vppuekur oss til Lyfsins/ So ad
vier med dasamlegum þurdanlegum hætte tilbun
er og reidder/ verdum Liossens Börn ur Myrk
rañz Börnum/ og himnabwendur ur helluyskum
Brögdum/ Mustere h. Anda ur þulum Diöfuls
Ramre/ eitt heilagt Sæde ur Nödru Ormakyne
ur Strakum og Bofum og Syndugum ein Christ
leg og gudleg plantan/ og ur aumum Madkamar
og Molldarauka himna höfdingiar og Erfingiar
þess eilyfa Lyfsins.

Snu þu mier Drottenn minn (seiger Je
remias) þa mun jeg snuast/ Jerem: 3. Item
seiger S. Pall/ Hann hefur kallad oss/ ecke
alleinasta af Gydingum/ heldr eirnen Heid
ingium/ So sem hañ talar hia Osea Spamañe/
Jeg vil kalla mitt Folk þad sem ecke var
mitt Folk/ og myna Elskanlega þa sem ecke
voru myner elskanleger. Og þad mun skie
j þeim stad þar til þeirra sagt verdur/ þier
erud ecke mitt Folk/ þar skulu þeir nefnder
verda Börn lifanda Guds/ Rom. 9. Ose.
1. Item/ giöred þacker Födurnum sa oss
hefur skapfellega giört til arfskiptis Hei
lagra j Liosenu/ Coloss: 1. Hann sem oss
hefur

hefur saluholpna giört/og kallad med eins ne H. Kallan/ 1. Timoth. 1. Huör ydur kallad hefur (seiger S. Petrus) þra Myrkrunum til sijns dasamlega Lioss/hier sem þyrr meir vorud ecke Folk/enn nu eru hier Guds Folk/Fyrr meir voru hier ecke j Nadeñe/ eñ nu eru hier j Nadeñe/ 1: Petri 2. Og eñ aptur seiger S. Pæll/Vier erum Guds Verk/skapader j Christo Jesu/ Ephe. 2. Nad Guds er ydur giefen j Christo Jesu/ ad hier erud j öllum Hlutum audugier ord ner/ j öllum Lærdome/j allre Kyñingu/epter þui sem Predikan vr aþ Christo er j yður kröptug orden/ 1. Corinth. 1. Vort Euangelium hefur vered hia ydur/ ecke allein nasta j Ordum/ heldur fæde j Krapte og j H. Anda/ og j mykellre Speke/ Þeir seigia þad þra ydur/ ad hier haþed sinued yður til Guds þra Skurgodum/ og þioned þeim lifanda og saña Gude/ 1. Tessal. 1.

Þess hattar og þurlyker Vitnisburder eru allstada j H. Skrift/þeir ed þad votta/ huörsu ad Gud hefur þyrer sitt Ord kallad oss/ og jñetted j Kyke Truareñar/so sem j modurlegan Rud sitt ar H. Christne/hier j Heime/Og huörnen hann upplyser oss og snyr oss og giörer oss ad nyium Skiepnum.

Þad haþa Meñ hier ad hugleida/ Ad guddomleg Endurþæding og Idran þiss auma og synduga

Manns er þolgen og þalen j tueimur Hlutum/ſem er/ j andlegre Deydingu Manſins/og j hans andlegre Vppvakningu til Himneſks Lyfs. Bada þeſſa Puncta og Greiner ſyner oſſ H. Ritning/ þar hun ſeiger/ Drotten deyder/ og hañ giörer lifande/ Hañ leider til Helior/ og j burt þadan aptur/1. Reg. 2: Drotten þu hefr ur Valldeed bæde yfer Lyfenu og Daudanum/Og þu leider ad Heluitis Porthlidũ/ og j burt þadan aptur/Sap. 10. Þu tyfter/ ↄ þu huggar aptur/Þu kant ad leida ad Daudanum/ ↄ j burtu þadan/Tob. 13: Komed/ huerfum aptur til Drottens ſem oſſ hefur j ſundur ſlitid/hñ mun lækna oſſ hañ hefur ſleigid oſſ/ hann mun og binda vm vor Sar/Hoſee 6. Jeg kañ ad deyda (ſeiger hañ ſialfur) og ad lifga/ jeg kann ad ſæra og ad lækna/Deut. 32:

Peſſe Lærdomur er ſtorlega naudſynlegur/ huörn aller chriſtner Menn ættu vel ad jdka/ og kynna ſier og rotfeſta hann vel ſier j Hiarta/ og hier liggr ſtor Magt a/Þuiad þad geingur ſo hier til/Huad Gud vill lifga þad deyder hañ fyrſt og huörfer af Mannanna Sonum mz hönum ſkulu niotande verda Himerikis Viſtar og Fagnadar þeir hliota j fyrſtu adur fyrer fraiñ ad verda nidur ſlegner/plægader og deydder.

Enn þeſſe andleg Deydingen og Þuingan Manſins er Verk eilifs almattugs Guds/ þa hañ fyrer Predikun Logmalſins og ſynar ognarlegar Hot

aner

aner vppkueiker og vekur j Mannsins Hiarta ecke
eñad eñ Angist Hrelling og Pijnu og Kuyda/og
med hardre Klögun sijns Riettlætis Doms sund
ur knosar so sem med Steine Mannsins Hiarta/
so ad þad aþ Otta Ogn og Hrædslu skielþur tit
rar og vppþornar vegna órolegrar Samuisku /
grætur og syrger og heþur huörke Frid nie Ro /
vegna þungrar Samuiskunnar Plægu og Pijnu/og
er so sem þad Sæde sem þyrst hlytur ad þreskiast/
aþstast/vppkueikiast/adur enn þad kastast j Jörd
eña til ad bera Avöxt.

Þañeñ þresker Gud og deyder þyrer Lögma
sins Predikun þa sem hañ vill haþa Saluholpna/
Jerem. 23. Seiger Gud/Mitt Ord er so sem
Elldur/og so sem Hamar sa ed Steinana
j sundur molar. Og Dauid seiger/Rödd Drot
tens sindrar so sem Elldsins Loge/Psalm.
29. Item/ Aþ þiñe avijtan Gud Jacobs
þalla j Sueþn bæde Hestar og Vagnar / þu
ert ognarlegur/ huör stendst þig þegar þu
reidest þ Þegar þu lætur heyra þinn Dom
aþ Himnum/þa hræddest Jörden/Psal. 67.
Item/ Eg jet Auskuna sem Braud/þ blan
da mijn Dryck med Tarum/ þyrer þiñe Ho
tan og Heiprarreide/ad þu lypter mier vpp
og slost mig vm koll/Psal. 119. Mijn Sal
er þull Hörmungar/og mitt Lijþ er komed
ad Daudanum/Jeg er hallden so sem þeir
oþan þara j Gröþena. Jeg er sa Madr sijn
ongua Hialp heþr. Þijn Ande nidur þrycker

mier/og þreynger ad mier med öllum þín um Straumum/Psalm. 88.

S. Paull kallar soddan Sundurkno san og Sun dursteyting og andlega deyding aums syndugs Ma ns eina gudlega Sorg og Hrygd/2. Corinth. 7. Par þyrer ad hun kiemur af Gude/og Gud hann vpbyriar j oss soddan Puingan og Nidurþrycking hins gamla Mannsins/ so hann skule þorganga og j burtu deyia.

Ēn so ad þetta meige þui betur og liosiegar ver da vtskyrt/ þa skulu þier einþölldu vita/ ad vor Himneskur Adam og eilyfur Gud hefr sier j Hen de/so sem ōll Skeyte/VII. sterkar og skarpar Pyl ur/ sem ad heyra til þessare gudlegre Deydingu hins gamla Adams/med huörium Gud særer þyrei Lögmaled syn Börn/ og kreinker þau og deyder þau. Þuiad Lögmaled er so sem sterkur Boge j hans Hende/Ēn Pylurnar heita so/ 1 Guds Skulldareikningur. 2 Vpvakning og Auglysing allra drygdra Synda og Lasta. 3 Birtskwpan alls Veralldlegs Helgedoms. 4 Openberan og Auglysing Uppruna syndarennar. 5 Böluan Lögmælsins. 6 Speigell guddomlegrar Reide. 7 Fiötrar Salarennar. Vm þessar VII pylur skal nu talad verda.

1 J þyrstu skytur Gud ad oss og særer oss med andlegum Skulldareikninge/og Skullda heimtin gu/Pad giörer hann þyrer Lögmæled/j huörju hann lætur kunngiöra oss og vnderuysa/huörnen hann skap ade oss j þyrstu ad vpphafe j þeim þyrsta Adam epter sīne Mynd/Heilaga/Riettlata/Syndlausa/ og hann gaf oss Lyf og Sal/ Augu/Eyru/Skyn

og

og öll Skilningar vit/Hañ gaf oss og þeña Heim til Bolstadar og Jbyggingar/ og Jardarennar Skiepnur a Sio og Lande til Atuiñu og ad lifa vid/med allskyns otelianlegum þleirum Gæfum/ og Velgiörningum/ vppa þad ad vier skylldum alls þessa niotande verda/ hans Nafne til Dyrd ar Heidurs og Lofgiördar/ og ad vier skylldum hafa hañ og halilda þyrer vorn elskulegan Födur og Skapara og Almattugan Herra og Kong/og elska hañ af öllu Hiarta/allre Salu og öllum vo rum Kröptum/ og vorn Naunga eins og sialfa oss. Þar næst heimter hañ Reikningskap af þier huörnen þu hefer þared med hans Gæfur/Huad hefur orded af þeirre Himneskre Mynd/ epter huörre þu varst skapadur? Sem er fullkomen Elska Guds og Naungans. Hefur þu fullkomle ga elskad Gud/og haft alla Hlute hans Nafne til Dyrdar og Vegsemdar? Eiör Reikningskap/ og gialld huad þu ert skylldugur. Sia þu/ Gud hef ur tilsett ein Dag/ sem er Doms Dagur/ þa vill hañ kalla allar Þioder þyrer sig/og þa skal huör og einn Madur standa Reikning þyrer Ord og Giörder/og allt huad hañ hefur ad hafst j þessu Heime/ Matth. 12.

Sie eg ydar Fader(seiger Gud)huar er minn Heidur? Sie eg ydar Herra/ huör hræddest mig? Malach. 1. Skattu Reikn ing af þinne Radsmensku/ þui þu matt ecke leingur Radsmensku hafa/Luc. 16: Og enn j ödrum stad seiger Ritningen so/ Gud hefur ein Dag tilsett/a huörium hin dæma

vill alla Jardarkringluna med Riettuijse/ þyrer einn Mann huórn hann hefur þar til skickad/ Act. 17. Item/ Ottast þu Gud/ og hallt hans Bodord/ þui þad er skyllda allra Manna/ þuiad Gud vill hafa óll Verk þyrer Dom/ og lijka huad huled er/ huórt þad er gott eda illt/ Sap. 12. Itim Vier munum koma aller þyrer Domstol Christi/ epter þui sem skrifad stendur/ So sannarlega sem eg life/ seiger Drotten/ þa skulu óll hnie beygia sig þyrer mier/ og all er Tungur skulu Gud vidurkienna/ þa skal huór r einn þyrer sialfan sig Gude Reikning skap standa/ Rom: 14.

Huad vier erum j Lijfe og Salu þad hefur Gud giórt/ Job 13. Huad er þ sem vier hófum ecke medteked? Enn þyrst ad vi er hófum þad af Drottne medteked/ huar þyrer erum vier þa so athugalauser/ eins r vier hefdum þad ecke medteked/ og eins og vier þyrftum hónum óguan Reikningskap ad standa? 1. Corinth. 4. Jórden og allt huad a heime er þad er hans/ og aller þeir sem a Jórduine bwa/ Psalm. 24. Hann er stormegtugur og hrædelegur Gud/ sa allt hefur j sine hende/ Deut. 10. Af hónum koma allar godar Gafur/ Jacob. 1.

Nu med þui ad vier hófum allt gott af hón um medteked/ og eigum ad koma þyrer hins Dom

stol/

stol/Reikning ad standa afi öllu vorn Framferde/ og med fullkomlegre Hlydne ad bitala allt thad vi er erum skyllduger/Tha hugleidum vier huört oss er thad mögulegt? Malachias kallar vpp seigande. **Huör mun lyda Dag hans Tilkomu? Og huör mun thad standast thegar hann mun birtast? Malach. 3.** Job seiger/Jeg vert vyst thad er so/Ad Madur kann ecke ad vera riett ferdugur fyrer Gude? Hafe Gud Lyst ad thrætta vid hann/tha kann hann ecke ad suara Gude einu Orde til Thusunda/ Job 9. Huad thesser Heilager klaga/thad er so i Sannleika. Thiad Guds Mynd thöfum vier mist/ med Guds Gæfur höfum vier illa fared/ so ad vær meigum skammast vor/ og erum ecke i nockurn mata færer ad standa Reikning. Nu fyrst ad vier gietum ecke Reikningen staded/ og Gud heimter hann tho samt ad oss med sinu Lögmale / tha er sijk Skulldaheimtan ecke annad enn gloande Pijla/huar med vier verdum banvænlega særder.

2 Enn thad er ecke nog/hier kiemur epter enn önnur daudleg Pijla/huörre Gud af sterkū Bogа sins Lögmals skytur i Holld og Bein hins gamla Adams/ Hun verdr nefnd VPPVAkning allra Synda/Glæpa og Odygda/sem thu hefur giört og framed i möte Gude/openberlega og leynelega. Thiad fyrer predikan sins Lögmals klagar Gud thyna Samvisku/og seiger/ Thu veist/thu att ecke ad leggia Gudz Nafn vid Hiegoma/ecke hata thinn Naunga/ecke dryia Hoor/ecke stela/ecke liuga/ecke bera falskt Vitne/og ecke agirnast. Huar

þyrer hefur þu giört hier a mote? Þui hefur þu suared og þormælt? Gudz Ord hefur þu þyrer-lited/ Saurlyfe hefur þu þramed/ Þu hefur log ed/Þu hefur hapt oþrialst/Þu hefur hatad þinn Naunga/ og giört hönum illt / Þu hefur egirnst þad hñ a/Þu hefur dryst Okur/ þramed Opneyt slu/Opdryckiu/Þitt Hugskot er þullt af illū Hug reñingum. Huad hellst þu hefur misgiört/og þu kant ad hylia þyrer Heimenum/þad hylur þu ecke þyrer Guds Auglite/ þegar hann lætur j lios ko ma alla heimuglega Hluti Ord og Giörder.

Heyrdu huad Gud talar til hins Ogudlega/ Psal. 50. Huar þyrer tekur þu minn Satt mala þier j Munn/þar þu hatar allan Aga og kastar mñnum Ordum a Bak þier? Þeg ar þu sast Þiofen þa þliopstu med hönum / hafder samlag þitt vid Saurlifis Menn. Munn þinn liestu tala illt/og þyna Tungu þara med Flærd. Þu sast / mællter j mote þynum Brodur / og j mote Syne þinnar Modur bakmællter þu. Þetta giörder þu og eg þagda/og þu meintest eg være eins og þu/En eg vil straffa þig/ og setia þi er þetta þyrer Sioner/ / et. Jrem/ Vei þe im sem ad dulder vilia vera þyrer Drottne til ad þela sitt Afgrom/ / syna Giörninga ad ballda j Myrkrenn/og seigia/Huer sier oss? Huer þecker oss? Esa/ 29. Sa Eyr ad hefur plantad/skylde hañ ecke heyra? Og sa Augun hefur giört/skylde hañ ecke

sia?

sia? Sa sem Heidingiana typtar / skyllde hann ecke reþsa? Psal: 94. Þar eru marger Spottarar og Forsmanarar / þeir ed ecke hirda vm Lögmalsins predikun/og ecke vilia hana heyra/Ēn a sinne Daudastundu þa skilia þeir og þa þiña þeir/ ad Verk Lögmalsins eru skrifud j Hiörtum/ Þuiad þeirra Samviska vottar þ/ þar med og þeirra Huxaner/sem ymist þa klaga eda afsaka/so sem S. Paull skrifar/Rom 2.

Og þegar Samviskan Mansins tekur riette lega til ad vakna/og Hiartad verdur sleiged med hugleidingu Syndamia/ þyrer Guds Rödd j Lög malenu/þa er soddan Syndarekningur riettelega ein elldleg og gloande Pyla/af Hende almattugs Guds/so sem Dauid miög særgræteleg: klagar / þar hann seiger/ Þinar Þilur eru þastar j mier/og þin Hönd þrycker mig nidur/ Þar er eckert heilbrigt j minu Hollde þyrer þine Vtan/og eingen Fridur j minum Beinum vegna mina Synda. Þuiad minar Synder ganga vpp yfer mitt Höfud / og so sem þung Byrde eru þær mier þungar. Mín Sar eru roten ok þwen vegna minnar Heimsku Psalm. 38: Og Jeremias seiger so/ Mín ar þungar Synder eru vaknadar þyrer þi na Refsing/ ok liggia hrönum saman mier a Halse/so ad eg hef mist allan min Mátt Drotten hefur so vtreidt mig/ ad eg kann ecke vpp ad komast/Harmagrat. 1.

3 Hier næst kiemur hin þridia Pyla Guds/hun

kallast Vtskuþan eda Burtkastan alls veralldlegs Helgedoms/ alls holldlegs Riettlætis/ og allra Verka hins gamla Adams/huórsu þógur og heilög sem þau skyna þyrer Maña Augum. Þuiad j þss um Heime geingur þad so til/ þegar Synden tek ur til ad vakna/og Hiartad titrar og skielfest þyrer Guds tilkomande Dome/þa leitar Skynsem/ en vid ad þinna og þa einhuória Fullnægiu Boot og Bitaling/og Satisfactionem,þyrer Misgiórdernar/Ellegar ad þegra þar og hylia/og med sijnum godū Verkum ad blydka Gud og stilla. Sumer þæra strangan Lifnad/og hafa stort Lytelæte og heilagt skynanda Framferde / og eru prydder med Heilögum Lifnade/manlegra Verka og ymeslegra Reglu hallda og hardlyfis/meinande ad þeir vilie vera þetta þramm þyrer Guds Dom. Enn Gud jnnelykur allt þetta vnder Syndenne/ Gal. 3. Og nefner allt Riettlæte syndugs Holldz saurugt Klæde/Esa. 64. Og helldur þad allt saman Hræsne/sem bevijsast mz epter þylgiande Greinū.

Þeir leita mijn daglega / seiger Gud/ Esa: 58. Og vilia vita mijna Vegu / so sem þad Folk sem alla reidu hefur riett giórt/ og ecke hefur yfer gliefed Riettlæte sijns Guds: Þeir heimta mig þyrer Dom/ þ vilia eiga Lög vid þeirra Gud. Huar þyrer þóstum vier/ og þu sier þad ecke? Þui þiaum vier vora Lykame/og þu villt ecke vita þad? Item / Jerem. 2. Huórt vilie þier hafa Riett j mote mier? Þier erud aller fallner fra mier/seiger Drottren/ Jtem

Huar

Huar þyrer pryder þu þína Giörninga/ og vilt ad eg skule vera þier myskunsamur? Vnder þuilíku Ypervarpe þa þremur þu ad þess meire Illgirne. Þar ad auk þinst hia þier Bloded saklausra Salna/ og Fatækra/ og er ecke heimuglegt helldur openbert j öllum Borgum/ þo seiger þu samt/ Jeg er saklaus/ hann snue sína Reide þra mier. Sia þu/ Jeg vil ganga j Dom vid þig vm þad ad þu seigest ecke haþa syndgad. Og þo þu taker Lwt og þuoer þig/ og eñ mykla Sapu þar til/ þa birtest þui meir þín Odygd þyrer mier/ seiger Drotten Drotten/ Huórnen/ Huórnen dirþest þu ad seigia/ Eg er ecke Saurugur? Jerem. 4.

Þegar öll Hrosan Hollds og Blods verdur med sodan mote aþsniden/ og allt Mañsins Riettlæte og hans Helgedomur verdr so þyrer Hræsne vthropadur/ og aþ Gude epter Lögmalsins wrskurde med öllu þordæmdur og burt kastadur/ so ad Godverken þyrer Guds stranga riettlætis Dome/ og a Daudastunduñe og Astrydu Syndareñar haþa ecke þar ad seigia/ Þa dettur nidur öll vor Hreyste/ og Metnadur hins gamla Adams verdr þa ad engu/ eins og hañ være aþ Himnum opan med Reidarþrumum nidur sleigen/ Huad og Esaias gleþur ad skilia 2. Cap. med myrkre Rædu/ þar hañ seiger/ Ad Dagur Drottens Zeba orþ mune koma yþer alla Hattaktada og Drambsama/ yþer alla vpphaþna Cedrus

Vide

Vide a Libanon/yþer öll hæ Fiöll og upp haþna Halsa/ yþer alla Turna og sterka Mæruegge/og yþer allt kostulegt Erþide/ og hañ mune ganga so grimlega yþer/ ad sig munu læcka allar Mañana Hæder/ og audmykia öll Stormeñe/og aþ Angist og Hræddslu munu Meñ ganga i Biargskorur nar og Fylsne Jardareñar/Esa. 2.

4 Nu er þetta eñ þo ecke nog/Hier kiemur þr añ hin þiorda Pyla sem kallast/Openberan eda Auglysing uppruna Syndaremar/ þegar Gud þyrer ij sitt Lögmæl kallar til vor so sem m sterkum Reidarþrumu Hliodum/ ad med oss og i oss sie eckert añad enn stor Myrkur/ Matth. 6. Og ad sa natturlege Madurenn skilie eckert aþ þui sem Guds er/helldur ad hañ hallde þad þyrer Heimsku/og kuñe ei ad vnderstanda þad/1. Cor. 2. sie daudur i Syndenne/Ephe. 2. og þiarstæd ur þui Lyþe sem aþ Gude er/aþ Faviska og Blindleika Hiartans/ Ephe. 4. Og hier þyrer sie hañ oduganlegur til allra godra Verka/ Tit. 2. Hier med þa sie hann Nidrukyn/ Matth. 3. aþ Fodurnum Fianda/huors Lyst og Girnd hañ giöre/Johñ. 8. Vere dauda Audæxtu/Rom. 7. Sie fullur Ranglætis/Saurlypis/Ohreinleika/Illsku og Agirndar/Auþundar/Haturs/Heiptar/Rom. 2. So ad öll hans Skynseme og Skilningur er eckert añad eñ Daude og Fiandskapur i giegn Gude, med þui ad hañ stendur i mote Guds Lögmale, og kañ ecke ad vera þui vndergiefen og giete ecke Gude þocknast/Rom. 8. Og eckert gott sie i

hñ

hönum/Rom. 7. Bevyſingar eru þeſſar.

Þier Nöðrukyn/ huörnen kunne þier gott ad tala med þui þier eruð iller? Af nægd hiartans talar Munnurenn/Matt. 11. Huad skal eg þramar meir slæ vppa ydur/ þar þier vilked þui helldur þra mier? Allt Höfuded er krankt/allt hiartad er þreytt. Fra Höfde til Hals er eckert heilbrigt a þeim/ og ecke nema Sær og Vnder Kaun og Kyle sem ecke er vid bunded og ecke mis Vidsmiöre mykt/Esa. 1. Jeg hafde plant ad þig so þu skyllder vera sætur Vijnvidur og eitt miög gott Sæde/huörnen ertu þa ordenn einn svr Vijnvidur? Esa. 2. Peirra Vijnvidur er af Sodoma Vijnvide/ og af Akre Gomorra. Peirra Vijnþrugur eru Gall/ og hafa beisk Ber: Peirra Vijn er Dreka Eitur/ og illra Orma Gall/ Deut. 32. Huad skal eg þa giöra af þier? Hosee 11. Þu vin Favijsa og heimska Þiod/ Deutron. 32.

Þegar soddan Vndþijlur Guds hæfa a Mann sins hiarta/ og ganga j giegnum þad/ þa kiemur þar eij nu af daudlegt Sar/so sem S. Paull med kiennir/ad hann hafe leinge lifad so hann þeckte ecke vppruna Syndena/og visse ecke af ad Agirnden være Synd/allt þar til ad Guds Lögmal kom vid hana/ þa, vafe hun so sem ein stor lega syndug Synd deydt sig med Lögmale-

enu/

enu/ so hañ do/ og þann sig sielldan vnder Syndena/Rom. 7. Eins klagar sa Guds Madur Moyses/Psalm. 90 Pad giörer þijn Reide (seiger hañ) ad vier þorgöngum/ ⁊ þijn Grimd ad vier þörum so skyndelega j burtu. Þuiad þu setur vorar Misgiörder þyr er þig/og VORAR OKIENDAR SYNDER(Pad er vppruna Syndena/ huöria Heimuren þekker ecke/og Holld og blod veit ecke par aþ) j Lios þyrer þitt AVGLIT / Þar þyrer þara aller vorer Dagar j burt vegna þinnar Reide/og vier þramleidum vora Daga so sem annad Aþenxyr. Og eñ seiger S. Þall og klagar sarlega soddan Neyd/Jeg aumur Madur (seiger hann) huör mun þrelsa mig þra Lijk ama þessa daudans? Rom. 7.

5 Fimta Vndþyla kallast Lögmalsins BAVLuan huörre ad þylger Burtkastan og Vtskuþā þis hins Synduga oþan j Daudan Viðþulen og Helvyte/so hañ er plyctugur vnder allskyns plægur og Þysler stundlega og eilyþlega. Þuiad huör sīn þyrer Gude skal Reikning standa aþ öllu synu Atferle og Framferde/og bitalar ecke med algiörðre Hlydne og hreinum Heilagleika/ veit sig sekan j allmörgum Syndum og Glæpum/og kañ ecke giörðar Synder med godum Verkum ad bæta/og ecke Gud ad blydka med nöcktum synū Kröptum Megne eda Mætte mañlegrar Natturu/Helldur verdur yþeruñen/og lærer aþ Lögmalenu/ad hann er vil alls hins goda steindaudur/þar med og eirnen

Sibyle

Sibyle Andskotans og eitt opecktar Aier og Ramar allra Synda Glæpa og Sutuirdinga/huar þyter hann veit sig þyrer Gude sekan og verdugan allskyns þysla og Kuala bæde stundlegra og eilyþlegra.

Bölvad sie sa (seiger Domare alls Hollds) sem ecke bliþur j þui öllu/ þuad skriþad stendur j Bok Lögmalsins/ so hann giöre þad/ Deut. 27. Galat. 3. Bölvad mun tu vera j Borgesne/Bölvadur a Akrenum/ Bölvad mun verda þitt Korn ok þynar aganga Leyþar/Bölvadur mun vera Avöxtur þyns Lyfs/Avöxtur þyns Lands/ Avöxtur þina Nauta/Avöxtur þina Sauda Bölvadur muntu vera þegar þu geingur jn Bölvadur þegar þu geingur vt/ Deut. 28. Fared þra mier þier Bölvader j eilyfan Elld sem Diöflenum og hans Englum er tilbwen/ Matth. 25. Par mun vera Gop og Tannagnistran/ Matt. 22. Peirra Ormur mun ecke deyia/ og peirra Elldur mun ecke slokna/ Esa: 66: Skyllde soddan þyla ecke særa og j giegnum leggia Mannsins Hiarta og þoreyda Lyfs og Salar Kröptum? Til þessarar þylu hefur Daniel Spamadur þunded/þa hann sat j Ausku og Sed med Fostum og Bænahallde/kallade vpp og sagde/ Vier þiellum þra þier/ og hlyddum ecke Röddu Drottens Guds vors so ad vier geingium epter hans Lögmale sem hann hafde lagt þyrer oss þyrer sijna

Þienara

Þienara Spameñena/Þar þyrer kiemur nu yþer oss su Bölvan og Formæling sem skrifad stendur j Lögmæle Nloysis Þienara Drottens/Þuiad vier höfū syndgast a mote hönum/ Danielis 9. Avuij (seiger Jeremias) ad vier höfum so syndgad/ Þar þyrer er er vort hiarta sorgfullt/ og vor Augu orden döpur/Harmagrat. 5. Sierdeilis þegar Dauid þundeð til Heluitis Angistar/ þa hann seiger/ Daudans Bönd haþa vmkringt mig/ Belials Becker skielfdu mig. Bönd Heluitranna haþa vmkringt mig/ og Daudās Snörur yþerbugudu mig/Þs. 18. 5 Framveigis sender Gud enn Skot aþ synum Lögmals Boga / og skytur þeirre slöttu pylu j Mansins hiarta/ Hun kallast SPEIGELL GVDDOMLEGRAR REIDE/ j huörtū aumur syndugur Madr ecke alleinasta heyrer ogiarlegar Hotaner vm Guds gloande grimdar Reide / helldur þester hann sier j Hiarta/huörsu ad Gud sialfur hefur j liose latid nogleg Dæme sinnar grimlegrar Reide/sem oss verdur þyrer Sioner sett/bædi j H. Bibliu og so öðrum Sagna bokum/Vm Corah/Dathan/Abiron/Vm Sodoma og Gomorra vm Cain/Saul/Judas og adra otelianlega þeirre huar mz noglega verdur biuiad/huörsu Gud hā er eiñ þortærande vpbrennande Eldur/og huörsu ad hans Reide yþer þeim Ogudlegu er oaþlat anleg/Syrach. 5.

So seiger sialfur Gud/ Jeg Drotten Gud þinn

þin er Vandlætande Gud/vitiande Niisgi
örda Fedrana a Sononum j þridiu og þior
du Attkuyfl þeirra sem mig hata/Exod.
20. Eingen Madur mun liþa sem mig lýt
ur/Exodi 33. Þuiad Drotten Gud þinn er
ein þortarande Eldur/og ein vandlætande
Gud/Deut. 4. Jeg vil hefna mín a mín
um Ovinum/t endurgialda þm sem mig
hata/Jeg vil giöra mínar Pýlur drucknar
aþ Blode/og mitt Sverd skal Kiöt eta/De
utro. 32. Jeg vil j burt þeykia þeim so sín
þa Vindur þeyker Augnum/Jere. 13. Jeg
vil skiota öllum mínum Pýlu j þa/Deut.
33. Jeg vil höndla vid þa j Grimd mine/
og mín Augu skulu ecke vægia þeim/t jeg
vil ecke vera þeim nádugur: Og þo þeir
kalle med hafliodum þyrer mínum Eyru/
þa vil eg þo ecke heyra/ Ezech. 8. Þuiad
Eldur er vppkuiknadur j minne Reide/og
hann mun brenna allt til nedsta Helvítis/
Deutro. 33.

Hier heyrer þu hvörsu ad Gud stalþur jaþnar
sinne grimdar Reide vid daudlegar þylur / þyrer
hvörtum eckert kann standast / Hvörn skylde þa
þesse þyla ecke kremia / særa og skielþa? Dauid
vottar/ad Jörden bipe og skialfe/og Grundvöll
ur Fiallanna hræreft þegar Gud reideft/Pfal. 18
Spamaduren Jeremias klagar/ ad Hiartad j ser
alle springa j sundr/og öll syn Bein sie skialfande

og seigest vera sem drucken Madr/og lyka sem sæ ecke gietur staded þyrer Reide Gudz/Jer. 23. Spa maduren Ezechiel andvarpar og lyka vt aþ til komande Reide Guds / og vegna þess Falls sem þar kiemur/þyrer huorriu öll Hiörtu eþasöin verda/og allar Hendr palla nidur/og allur Manskapur/og öll Knie verda ad Vatne/et ct.

Huar Gud lætur so sia syna Reide/þar hliota Fiöll og Daler/ Himen og Jörd ad skielfaast/ þar verdur (sem Ritningen seiger) Dagur Reide og Grimdar / Dagur Angistar og Hörmungar/ Dagur Storms og Gvedurs/Dagur Myrkurs og Dimu/Dagur Skyia og Poku/Zophon. 1. Cap. Þar þyrer(seiger Esaias)munu allar Hendur þreyttar verda og öll Manna Hiörtu mardeig. Hrædsla og Kuol og Angist mun koma yþer þau/Þau munu verda hrygg so sem su ed þæda skal. Huor mun skielfaast þyrer öorum / og skamast sijn/ Þuiad sia/ Dagur Drottins kiemur hrædelegur / reidunglegur/grimlegur/ad þoreyda Landed/og aþma þa syndugu vr Landenu / Esa. 13 7 Ad sydöstu kiemur hin VII. Pyla/ sem ad kallast HAFT og Fiötur Salareñar/þegar Gud þyrer sitt Lögmal/stemer alla Stiga/ byrger alla Vegu/ og setur allar Skordur j giegn þeim synduga/med reiduglegum Arme/og helldur hönum so sem j Fiötrum og Fangelse/So ad hans Aþorm/ og allt huad hann hyggur sier til Halis og Hial þar epter Holldsins von/þad dettur nidur og verdur ad önguö.

Þuiad

Puiad huört villtu flyia vndan þessum vr Guds Stotū og Pylū? Sem nu voru vptaldar/ Þo þu farer vpp j Lopted/so sem Aurn/ og giörder þier Hreidur a mille Stiarnan na/þa skal eg hrinda þier nidur þadan/seg ger Drotten/Obadie 1. Jerem. 49: Þar skal eingen flyia/eingen vndan komast/og þo þeir grafe sig nidur j Helujte/ þa skal þo mīn Hönd sækia þa þangad/ Og þo þeir fare vpp j Himeneū/þa vil eg hrinda þeim nidur/og þo þeir fele sig eptst a Fiall enu Carmel/ þa vil eg sækia þa þangad/ Og þo þeir villdu fela sig fyrer mīnum Augum j Sioargrunne/ þa vil eg bioda Höggormum ad stinga þa þar/ Og þo þeir være fangader af sīnum Ovinum/ þa vil eg skipa Suerdenu ad Lyfiata þa þar. Þuiad eg vil vpplyfta mīnum Augum yfer þa til Olucku enn ecke til Gods/ Amos: 10.

Hier huxe nu huör Madur vm/Hvörnen hū mune kuna ad lyda þessa siöundu Pylu/eda ad dey þa heīar Krapt/eda skiotast hia heīe? Pad vill vera omögulegt. Petta hefur reynt hin H. Job j synum þungum Hörmungum og Freistingū/ þa hann klagade/ad Gud vxre epter sier so sem olmt Leon/og höndlade grimlega vid sig/Job 10. Hū licte sig huörge hafa Frid/og ecke j Sxngeīe þar hann lxge/og talade vid sig sialfan/ Helldur hafe hann skielft sig med Draumum/ og hrædt sig so ad

sijn Sal hape oskad sier Heimgingar og sijn Bein Dauda/Job. 7. Jeremias kallar vpp/Hañ hefur lagt Net fyrer mijnar Fætur / og hnept mig so til Baka/Jtem/3. Cap. Hann gire j kringum mig/ r hefur fiötrad mig mz Galle og beiskre Armædu/ Hañ hefur lagt mig vt j Myrkred / so sem hina Daudu j Veröldenne/Hann hefur jämwrad mig/so jeg kañ ecke j burt ad komast / Hañ lagde mig j hörd Fiötur / og nær eg kallade og kueinade/þa tilbyrgde hann sijn Eyru fyrer mijnu Bænaakalle/Hañ sat vm mig sem eitt Biarndyr / ljka sem añad Leon j Fylsenne: Hann spente sinn Boga/og sette mig til Skotmals fyrer Pijlunne/ Hann skaut j mijn Nyru vr Pijlna Koþþrenu. Eg sagda minn Mattur er j burtu/ og mijn Von til Drottens r ect. Harmagrat. 3:

Þar höfum vier nu Lögmalsins Boga med sijnum Sið Skeytum og elldlegum daudlegum pijlum / huörium Gud skytur og verdur ad skiota j Hiarta og Nyru hins gamla Adams/ so þramt sem vier giörum Jdran/og vilium læcka oss vnder Guds völldugre Hende. Þetta meinar Dauid Kongur þar hañ seiger palm. 7. Vilie Menn ecke betra sig/ þa hefur Gud hueft sitt Suerd og spañad sinn Boga/og sett til Hæfis/ og hann hefur lagt þar a daudleg Skeyte/ og til bued sijnar Pijlur til Fordiörfunar:

Og alldrei hefur nockrum Christnum Manne hier

hier a Jördu þad vered giœped/ ad Gud haþe ann Skielþingar og þyrer vtan audlega Deyding endurþædt hann til Himerykes/ og til eilyþrar Salu hialpar. Abraham/ David Esaias og aller Heilag er Forþedur Spamenn og Postular haþa orded ad lyda þessar særar skarpar Lögmals Pylur/ og haþa optsinnis med þungum Freistingum vered nid ur slegner og audmykter adur eñ þeir haþa þeinged aptur Huggun og Lyþgan j þrra Hiörtu. Og serdeilis heþur sa sæle Job sierlega og storlega vered reyndur og plœgadur Madur/ sem sia ma j allre hans Historiu. Hañ huggar sig ad vyssu vid Endurlausnaran Jesum Christum/ og vid Vonsiñar Vppriſu/ Eñ þo klagar hañ (adur þar kiemur) vm Pylur hins Almattuga/ huörsu særlega hñ er ap þm sœrdur og nidursleigen og kreinkt:/ Eþ nöckr villde vega mynar Eymder (seig er Job) og leggia mynar Pyſler saman j eina Vog/ þa yrdu þœr vyſſt þyngre eñ Sandur hia Sioarströndu/ þar þyrer er þ þor gieþens huad eg tala/ Þuiad Pylur hins Almattuga eru þastar j mier/ hans Grimd yrſygur minn Anda/ og Skielþingar Guds eru þallnar a mig/ Job. 6.

Nu kiemur annar partur vorrar Endurþædingar sem kallaſt VIVIFICATIO, þad er Lyþgan/ sem er/ J huörn mata vor himneſkur Adam lœknar og grœder huggar og Lyþgar oſſ aptur med sœtre Röddu ſyns H. Euangelij/ huörja hañ hafde adur þyrer Lögmaled sœrt sundurmared og deydt/ Þuiad hañ er sa sem lifande giörer/ þeg

er vier erum ædur daudlega særder og slegner/ Osee 6. Hañ vottar og openberlega ad hañ verke med Fódurnum/ og so sem Faderen vppvekur Dauda og giórer þa lifande/so giórer hñ og lifande þa sem hañ vill / Johañ. 5. og giefe sínum Saudum eilyfe Lyf/Johañ. 10.

Ên huór og huilyk ad þesse LJFgan er/þad lærum vier af Euangelio/ Og allur þesse Leyndardomur hann er falen og folgen í þessu/ sem nu fiemur epter/ad Sonr Guds vor Drotten og Endurlausnare Jesus Christus/ miog liuflega og blydlega til sín kallar þad skielfda hrædda og sundurknosada Mannsins Hiarta/ med huggunar samlegum Fyrerheitum H. Euangelij/ og setur hónum fyrer Sioner sýna Pýsl og Pynu/sýna Sidu/sýnar Hendur og Fætur sundur boradar/sinn Kross og sín beiskan og bitran Dauda/sín Lykama í Daudan giefen/sitt dyrmæta vthellta Blod og allt þad hann hefur fyrer vora skuld þolad og lided/Og bodar hónum blydlega/ad hier med hafe hañ bætt fyrer Syndernar/vppfyllt Lógmaled/stillt Reide Fódursins/í Hel sleiged Daudan/ yfervñed Diófulen/nidurbroted Helvijte/og þundad aptur þa Lykla sem oss opna skulu Dyr eilifs Lifs/og þad apturspertа Fódurland vpplokad/Uppa þad ad vier ecke skulum ódruilnast Syndana vegna/helldur varpa þeim a hañ/og treysta vppa hans Nad og Myskun og Forbienan med stódugre Tru/so ad vier sieum þar epter hans eigen Eign/ og lifum ecke leingur Diófflenum nie þeim gamla Adam/ helldur hónum/ og fionum hónum í hans Ryke med eilyfu Riettlæte/Meinleysi

leyse og Saluhialp/ og sieum so sem nytt osyrt Deig/nyar Skiepnur/ny plantan/hönū til Dyrdar/huörra Avöxtur og Ender ad er eilyßt Lyß.

Vitnisburder Heilagrar Ritningar vm vora andlega Lyßgan/ eru þesser/ Ande Drottens er yßer mier(seiger Sonur Guds) Esa. 61. Þar þyrer heßur Drotten smurt mig/ ↄ sent mig til ad predika þm̄ Aumu/ ↄ ad binda vm sundurknosud hiörtu/ad predika þeim herteknu eina Endurlausn / þeim bundnu ad þr skulu verda lauser/ad predika Nad ar Ar Drottins/ ↄ Heßndardag vors Guds/ Ad hugga alla harmþrungna/ ↄ veita þeim sorgßullu j Zion/ ad þeim skule gieß ast Skraut þyrer Ausku/ Fagnadar Oleum þyrer Hryggdena / og þagur Skrwde þyrer hrelldan Anda/ So þeir munu neßnder verda Trie Riettlætesins og Plantan Drottens hönum til Dyrdar. Item/ Komed til mijn aller þier sem erud mædder ↄ þreyttet/ jeg vil endurlyßga ydur. Taked vppa ydur mitt Ok og læred aß mier/ þuiad jeg er hogvær og aß hiarta lyßtelætur/ þa munu þier þinna Huyld þyrer ydar Saler / Matth. 11. Item/ Þeir Aumu skulu eta / so þeir verde sadder/ og þeir sem leita Drottins/ munu prijsa hann/ Þeirra hiörtu skulu eilyßlega lifa/ Psalm. 22. Ecke er jeg komen til ad dæma Heimen/ helldr ad ad jeg giöre Heim

en Saluholpen/ Johann. 12: Ydar Hiörtu skielfest ecke/ True þier a Gud/ þa trued eirn en a mig/ Joh: 14. Sannlega Sannlega sege eg ydur/ huór sem truer a mig/ sa hefur þad eilýfa Lýf/ Joh. 6.

Þesse Ord hlioda myklu ödru vísi/ og ganga Þusund sinnum lufflegar til Hiarta/ en þegar Moyses-kiemur med sitt Lögmal/ og þiningar Áþellis Doms Greiner. Af þessu hefur og vor Himneskur Adam mikg mörg ágiætleg Nöfn/ So ad hann heitir Jesus/ af þui hann frelsar oss þra Syndönum/ Matth. 1. Hann nefnist Emmanuel/ þuiad hier er mitt a mille Guds og vor/ Esa. 7. Og af þui ad hann hialpar oss sö dasamlega vr öllum Nauduum/ þa kallast hann vor Hialpare/ vor Græðare/ vort Athuarf/ vor annar Adam og Himneskur Fader sa ed oss vtvegar og giefur þann rietta Frid til eilyfs Lyfs.

Nu lyka sem til andlegrar Þerdingar hins Gamla Mannsins edur hins Gamla Adams heyra sö Skeyte/ sis Pylur/ huóriar Gud leggur a sinn Lögmals Boga/ og skytur þeim sterklega j vor Hiörtu/ oss til heilsusamlegrar Idranar og Audmyktan. So eru hier a mote sö Læknings IVRTER/ sem ad heyra til andlegre Lyfgan/ med huórium Gud vppvekur og vppbyriar j oss aptur eitt andlegt Himneskt Lyf/ þyrer Heyrn þessh. Euangelij glædur og huggar vorar Saler og Samviskur. Þessar vru Læknings Iurter heita so.

1. Rietttrúe Idrande Syndugs Manns epter Euangelio. Hlioda-

Hadde

2 Nadarrytt Medtekning Mannsins til Himneskrar Arpleipdar.

3 Vor Samteinging og andleg Truloban vid pañ mykla Brwdguma Jesum Christum.

4 Vist og Vera Guds med oss j vorū Hiörtū.

5 Vpphapning Gudz Barna til Konunglegs Kiennemans skapar.

6 Guddomleg Endurnyung Mannsins pyrer Hellagan Anda.

7 Og j seinasta mata/Hreinsun og sīn Reynsla pess Christna Mannsins.

1 Eī vppa pad/ad vm slykar himneskar Jurter verde skilianlega og skiranlega talad / pa er pyrst ad huxa vm Riettlæte eda Riettlæting syndugs manns / huör ad er med riettu sia pyrsta Læknings Jurten/ og pad pyrsta Verk gudomlegrar Lypgana / sem hier inne er pated og polged / pegar Gud lætur pann auma Syndara (huers Hiarta adur er sart orded og skialpande og hrædt ap Guds Logmals predikan) heyra Evangelium vt ap Christo/ og bodar hann ad Christur hape vppa sig teked allar Heimsins Synder/ og sie lypplaten vorra Synda vegna/ og vppriisen oss til Riettlætingar/ og ad hann hape pyrer oss Log maled vppfyllt/ og Fiandskins Reide stillt og stoduad/ Helvyte nidur broted/ og Diapulen yfirvunnen/ Fyrer soddā predikun huggar Gud pañ auma Syndara sem adur var hræddur og hryggur ordenn/ og verkar og tueikar j hönum TRVnna / so ad hann truer pessum Ordum/ Og pyrer slykta TRV tilreiknar Gud hönum Riettlæted Christi/ og pyrergiepur hönum Syndernar/ og stiller hans synd

uga Samviſku/ſo ad hun huggaſt og er til Frids.

Vm ſlykt huggunar Embætte Heilags Evangelij talar Ritningen allvijda. S. Paall ſeiger/ Þetta er ORDed vt aþ Trunne huórt vier predikū/ Þuiad eþ þu med þijnum Munne medkienner Jeſum/ad hñ ſie Drottenn/ ↄ truer j þijnu Hiarta/ ad Gud hafe vppvakt hann aþ Dauda/ þa verdur þu Saluholpen: Item/Gud hefur giefed oſſ þad Embætte ſem Forlijkunena predikar/Rom. 10 Item/Gud var j Chriſto ↄ þorlijkade Heimen vid ſialfan ſig/og tilreiknade hönum ecke hans Synder/ og hefur a medal vor vppreiſt ORDed Forlijkunareñar/ 2 Cor. 5. So erum vier nu Sendefodar aþ Chriſti Alþu/ Þuiad Gud amiñer þyrer oſſ. So bidium vier nu aþ Chriſti Alþu/ Læted þorlijka ydur vid Gud/ Þuiad hann hefur giört þañ ad Synd þyrer oſſ ſem aþ öngre Synd viſſe/vppa þad vier ſkylldum j hönum verda þad Riettlæte ſem þyrer hönum gillder 1. Corinth. 5. Þuiad Gud hefur ecke ſett oſſ til Reide/ helldur til ad eignaſt Sælu hialpena/ þyrer vorn Herra Jeſum Chriſtum/Rom. 10. Chriſtur er Ender Lögmals ſins/ huór ſem a hñ truer/ſa er riettlatur.

Til þeſſarar Euangelij Predikanar heyrer ſu H. Aþlauſn og Kyrklauallded/Matth. 18. Joh. 20. ſem jmſett er aþ ſialfum Chriſto/þar hann

ſeiger

seiger/Huad hier leyſed a Jördunne pad skal vera leyſt a Himnum/og huörium sem hier þyrergieped Syndernar/ þm eru þær þyrergiepnar. Sömuleidis heyra hier til Sacramentin. Þuiad til Jdranar og þyrergiepningar Synda ana erum vier skyrder/Act. 2. Og j þui H. All tarls Sacramente verdum vier þædder med Christi Hollde/og dryckiader med hans Blode/ til ad minnast hans/ og hugga oss vid hans dyrmæta Forþienan/ og trua þui ad oss sie Syndernar þyrergiepnar.

Þar þyrer þegar vor TRV þorlxtur sig vpp a Fyrirheit Euangelij/tekur ad sier Christū med hans Forþienan/og helldur sier vid hans Riettlæte/þa tilreiknar og eignar Gud oss Riettlæted sijns Sonar/þyrer TRVna/ og hylur þar mj vorar Synder/ og vill ecke ad eilyþu minnast þeirra/ so sem S. Paull ber hier vm vitne seigande/ Sa sem ecke vmgeingst med Verken/ eñ tru er a þañ sem riettlata giörer þa ranglatu/ hönum verdur sijn Tru reiknud til RIETT lætis/ Rom: 4. med þeim hætte sem Dauid seiger/Psalm. 32. Ad Sæluhialpen sie allenasta hess Manns/ huörium Gud tilreiknar Riettlæted Christi/þyrer vtan Tilstudning Verkanna/þar hann seiger. Sæler eru þeir huörium Ranglæted verdur þyrergieped/ huörium þeirra Synder eru huldar. Sæll er sa Madur huörium Drotten tilreiknar ecke Syndena. Eins seiger Christur/Gud hefur sent sinn Son/ ecke

til

til þess ad dœma Heimen / helldur ad Heimuren verde þyrer hann sæluholpen: Hvör a hann trvir/sa verdur ecke dœmdur/Joh. 3. 2 Læst Riettlætingu þessi hins auma Syndara j Guds Auglite þyrer Truna/þa kiemur nu su önur Lœknings Jurt sem kallast ADOPTIO, þad er/Medtekning og Arþleiding til Himerikis Arþs og Eignar/þegar eilyþur Giœskurykur Gud og Fader alls Hialprœdes/ ap sinne omœlanlegre Myskun/til syn og ad sier tekur alla þa sem trua a Nafn syns eingietens Sonar/ so ad þeir skule verda syn Hiartans Börn/ syner Syner og Dœtur/ og syns elskulega Sonar vors Drottens og Lausnara Jesu Christi elskanleger Brœdur/ og þyrer hann verda Erþingiar og Samarþar allra himneskra Giœda og Audœþa/og gieþur þeim þar opan a Anda syns elskulega Sonar j þeirra Hiörtu/ so ad þeir kunna ap Hiarta ad kalla vpp og seigia ABBA Elskulege himneske Fader/Par mz loþar og tilseiger hann þeim/ad hann vilie nadar samlega og þödurlega þa vernda/ vardueita/ lyþga/endurnœra og gledia eilyþlega/ so sem liost er ap epterþylgiande Greinum.

So marger sem Guds eingieten Son medtoku(seiger Gudspialla maduren) þm gaf hann Vald ad verda Guds Börn/þeir sem a hans Nafn trua/Joh. 1. Og en apur/Siaed hvilykan Kiœrleika Faderen hefur audsynt oss/ad vier skulum nefnast Guds Börn/1. Johan. 3. Þesse Ord tekur S. Johannes ecke ur sinu Höfde/helldur talar hann þau

Paul ap gudlegre Openberan/ pegar Gud Fader med lipande Rödd u ap Himnum opan sette pram pyrer oss sin elskulegan Son/og baud oss ad hlyda hönum/ Matth. 3. 17. Hier med lopar Gud og pyrerheiter seigande/Eg vil medtaka ydur/ f vera ydar Fader/og pier skulud vera mijn er Syner og Dætur/ Jerem. 31. Kañ nöck ur Kuiña ad gleyma siñe Barnkind/so pun siae ecke aumur a sijnu Apkuæme? Og po pun gleyme pui/pa skal eg po ecke gleyma pier/ seiger Drotten/ Esa. 49. Jeg vil hugga ydur so sem Moderen huggar Barn sitt/ Esa. 66. Pa muntu kalla mig pinn elskulegan Fodur/og vijkia ecke pra mier/ Jeremie 3. Cap:

Pad piker stor Heidur og mykell Some/ ep ein eda anar verdur hier j Heime nepndur Sonur eins Höpdingia/eda stormegtugs Kongs eda Kei sara/Po er psse Heiduren mykiu dyrdarlegre/veg legre og agiætare/og geingur langt yper allan Hei dur og Soma pessa Heims/ad Gud nepner oss sij na Sonu/ sijnar Dætur/ og ad vier skulum vera hans eingietens Sonar Brædur og Systur. So sem stalpur Herran Jesus Christus/ skamast ecke vid vegna sinar hiartanlegrar Aastar og Elsku til vor/ad kalla oss syna Brædur par han seiger/ Jeg vil (minn Himneske Gud og Fader) kunugt giöra Napn pitt mijnum Brædrū/ og mitt j Samkundunne vil eg syngia pier Lop/ Psal. 22: Og til Mariu seiger hū/

Far

Far þu til Bræðra miña og seig þu þm/ Jeg þer vpp til mijns Fǫðurs og ydars Fǫðurs/ til mijns Guds og ydars Guds/ Johañ. 20:

Og vppa þad/ad vier skulum þui helldur vera visser og oeþader vppa þessa himneska Arþleifð og Dyrd/þa þiheller hañ og gieþur j vor Hiǫrtu Anda sijns Sonar/med ǫllu Sonarlegu Astar þele, so ad vier áþ þullkomlegu og sonarlegu Trauste þorum ad kalla og neþna Gud vorn hiartanlegan elskuléga Fǫdur/so sem S. Þall med liosse gum Ordum vottar/ og seiger. Med þui ad þier erud Bǫrn(Guds) þa hefur hañ sent Anda sijns Sonar i ydar Hiǫrtu sem kallar ABBA elskulege Fader. So er þier nu eingen Þræll þramar meir/helldur alleina Bǫrn/ Enn sieum vier Bǫrn/þa erum vier og Erþingiar Guds þyrer Christum/Gal. 4: Og enn j ǫdrum stad/ þier haþed ecke med teked þrældoms Anda/ so ad þier þurþed ad vera hrædder vm ydur ad nyiu/helldur haþe þier þeinged sonarlegan Anda/ þyrer huǫrn vier kǫllum ABBA elskulege Fader/ Sa same Ande ber Vitnisburd med vorum Anda/ ad vier erum Guds Bǫrn/Eñ sieum vier Bǫrn Guds/ þa erum vier og Erþingiar/ sem er/ Erþingiar Guds og Samarþar Christi/ Rom. 8.

3 Su þridia Lækningsiurt kallast Spiritualis Dispensatio, þad er/ Andleg Hionabands Tru-

lǫþun

loþun mille Guds Sonar og vor/ þegar Gud og Fader allrar Nadar og Myskunar loþade ad sinn elskulegur Sonur skyllde vera vor himneskur Brwdgume/ og þa Drotten Jesus Christus vor himneskur Adam og andlegur eigen Madur christelegrar Kirkiu/heñar Höþud og Brwdgume/ aþ hiartanlegre Elsku Nad og Myskun truloþar sig einum og sierhuörium Lid og Lim sinar H. Christne/þad er/sierhuörre riettruadre Sælu/og þester sier hana j Riettlæte/j Dome/j Trunne/og eilyþlega/so ad vier verdum med hönum eiñ Ande/þar med Lider hans Lykama/Holld aþ hans Hollde/og Bein aþ hans Beinum/Par med verdum vier pantsetter og jnnsiglader/ so sem med þm allra dyrmætasta / vtualdasta og dyrdarlegasta truloþanar Hring/sem er H. Ande/og hans heilaga saklausa Holld og Blod/huört hñ gieþur oss j H. Nuöllvmæltyd ad eta og drecka/So ad vier skulum visselega meiga trua og treysta þar vppa ad huar hañ er/ þar munum vier og verda med hönum/og ad eckert Gvina Vallð/huörke Daudanie Diöþull skule oss ad skilia.

Jeg vil(seiger Gud til riettruadrar Sal ar)truloþast þier eilyþlega/Jeg vil truloþast þier eilyþlega/Jeg vil truloþast þier j Riettlæte og Dome/j Nad og Myskun/ Ja j Truñe vil eg þier truloþast/Ose 2. So sem einn Brwdgume heþur Glede aþ sinñe Brwdur/ so mun þinn Gud haþa Glede aþ þier/Esa. 6: Aþ þessum Grunduelle alyctar S. Paull riettelega/ ad vier sieum med

Christo

Christo eiñ Ande og eiñ Lykame. Vite þeir ecke (seiger hañ)ad huór hann samlagast hor uñe hñ er eiñ Lykame miz þeñe / Þuiad Ri ningen seiger / ad þau tuó ern eitt Holld / Eñ huór hñ helldur sier vid Drotten sa er eiñ Ande med hónum / 1. Corint. 6. Vær erum Limer hans Lykama / aþ hans Holl de ok aþ hans Beinum / Þar þyrer skal Mo duren yþergieþa Fódur og Modur og sam lagast sinne Konunu / og verda þau tuó eitt Holld: Þesse Leyndardomur er mykell / Eñ eg tala vm Christum og hans Sóþnud / þ er christelega Kirkiu / Ephe. 5. Sannarlega er þetta stor og haleitur Leyndardomur / ad verá med Jesu Christo eiñ Ande og eitt Holld / og ecke kañ mañleg Skynseme þad ad gryþa eda grunda. Enn þo samt er þetta einn dasamlegur og miog huggunarsam Leyndardomur / Þuiad þesse Sam teinging geymer vor og giæter þyrer ollum vorum Ovinum / so sem Postulen talar j ódrum Stad / Jeg er viss þar vppa / ad huórke Dauden nie Lyfed / ecke Engell nie Hófdingiaskapur / ok eckert Valld huórke þad nalæga nie þad okomna / huórke þad hæ nie þad laga / og eingen Skiepna kañ ad skilia oss vid Kiær leika Guds sem er j Christo Jesu vorum Herra / Rom. 8.

Nu lyka so sem einn godur Brudgume hann elskar syna xtuelda Brudur / aþ Hiartans breñ / ande Ast og Elsku / og eþ mogulegt vare / þa giæ / þe hañ

þé hañ heñe ſyna Sæl og ſinn Lyſtema j Panta/ ſyna æſtrykta Tru og Elſku til heñar ſtadþaſtlega þar mz ad jñſigla og ſtadþeſta/eþ mögulegt være. Eñ þad er Mañaña Sonum hier j Heime omögulegt/og ei kañ þad nöckur ad giöra. Eñ þetta giörer vor allra elſkulegaſte Emmanuel, hañ gieþur oſſ j H. Kuöllduæltyd ſitt Holld og Blod ad eta og drecka/ſo ſem eitt Jñſigle vppa ſyna breñande Aaſt og Elſku til vor/ Vppa þad ad hann meige vera j oſſ og vier j hönum/hañ gieþur og j vor Hiörtu hid jñra Pant og Jñſigle H. Anda/ huör ad er ſa allra Heilagaſte Guddomſins Ande eþ ſynum Oſeiganlegum æſtar Kiærleika/ſo ſem ſkriþad ſtendur. Kiærleike Guds er vthelltur j vor Hiörtu/þyrer H. Anda ſem oſſ er gieþen/Rom. 5. Item/ Fyrer huörn (Jeſum Chriſtum) þier og eirnen þa þier trudud/jñſiglader vrdud mz H. Anda Fyrerheiteſins huör ad er Pantur vors Arþs/ til vorrar Endurlauſnar/Epbe. 1. Item. Hañ heþur ſmurt oſſ, og innſiglad/ og gieþed j vor Hiörtu Pant þañ H. Anda/ 2. Cor. 1.

Þar þyrer lyka ſo ſem Madur heþur ſier legt Mark j ſynu Jñſigle/og prydder þui med Jñſigle nu a Pappir eda Vax/ So er Heilagur Ande Jnſigle vors Himneſka Brudguma/enn Marked er Mynd og Bylate vors Herra Jeſu Chriſti/ſo ſiñ hañ verdur j Euangelio vt maladur og þramſett ur/ Þeſſu Himneſka Jnſigle prydder hann a vor Hiörtu/ þegar vier truum Euangelio/ Og hann mæler ſo til chriſtlegra Sa[illegible]r ſem þar ſtendur j

Lopkuæde Salomonis/ Set mig so sem Jnsigle a þitt Hiarta/ſ sem Jnsigle a þitt Arm. Hier meige þier sia Börn Liossens/ ad j þessare vorre andlegre Samteingingu vid Christum/ þa er H. Ande trulopunar Skeinkuren/Panturen og Jnsigled þeirrar Astar og Elsku sem Christur hefur til vor/eins og j þyrerþarande Greinemne þess Leyndardoms/sem er Diuina Adoptio edur ættleiding/Þegar Gud tekur oss til syn og ad sier til Erþingia og Barna/þa er hañ sa jñre Vottur en vorar himneskrar Arfleiþdar/ og er so þrañ þylgiande bædum þessum Leyndardomum/og stad þester þa bæda/ og þullgiörer þa j vorū Hiörtū.

4 Hin þiorda Læknings jurt kallast Inhabitatio, þad er Bygging eda Heimele Guds medur oss og j vorum Hiörtum. Þegar Herran Jesus vor Endurlausnare kröptuglega eignast syna Ytualda Christna j þessum Heime/þa þeir haþa hñ med sannre Tru til syn teked j Ordenu og þeim H. Sacramentum/so ad hañ/ sañur Gud og sannur Madur byr og bygger j þeim med Födurnum og H. Anda/ og byr þa so til/ad þeir eru hans Eign med Lyfe og Sælu/og eru med hans Riettlæte þyrer Truna skrydder og prydder/sömuleidis bigaþader med himneskre Sonarleiþd/og vid sīn Himneska Brwdg uma Jesum Christum andlega samteingder/ og hönum truloþader og þastnader/ og eru so aþ hönum andlega setner/ og eru allrar H. Preūingar vtualen Mustere/þar hann hefur Lyst ad bliþa og vera.

Þier erud (seiger Ritningen) Mustere hins liþanda [Guds/ so sem Gud seiger/ Jeg

Jeg vil bwa j peim og ganga j heim/ t eg vil vera peirra Gud/ og peir skulu vera mitt Folk/2. Corinth. 6. Leuit. 26. Huar er sa Stadur par eg skal huijla? Mijn Hönd hefur giört allt pad sem er/ seiger Drotten. Ēn eg alijt pañ Auma/ og pañ sem hefur sundurknosadan Anda/ t sa hraddur er fyrer mijnum Ordum/ Esa: 66. Eg er hañ sem er j Hædönum/ og j Helgedoniemum fyr/ og hia peim sem sundurslegen og audmiukan Anda hafa/ Esa. 57. Huör sem mig elskar sa vardueiter mijn Ord/ og mīn Fader mun elska hañ/ t vid munum koma til hans og hafa Vist hia hönum/ Joh. 14. Af pessum og ödrum put lykum Fyrerheitum tekur S. Paall pa Aminning/ par hann seiger ad vier skulum lata Christum bwa j vorum Hiörtum og vera grundvallader fyr er Kiærleikan/ Ephes. 3. Og vita pad/ ad vorer Lykamer eru Mustere Heilags Anda/ huörn vier höfum af Gude/ og eigum oss ecke sialfer/1 Cor. 3. Og huör hañ hefur ecke Andan Christi/ sa hefur ecke Christo ecke til/ Rom. 8.

Af pessare Sambwd H. Penningar j Hiörtum Utvaldra/ og af andlegre Samteingingu med Christo/ kiemur eitt andlegt Sampielag vid Gud j guddomlegum og manndomlegum Hlutum mörgum/ og er pad falled og folged j premur Leyndardomum/ af huörium sa fyrste er fesse. Pegar Gud eignar sier/ og kallar pad ad vera sitt sem vort er

eda oss hender hier a Jördume/Til Dæmis/vorá Tru a Christum kallar hann sitt Verk/ Joh. 6. Item/Huör hann opsæker oss/sa opsæke hañ sialf an/ Act. 9. Huör sem þorakkar oss/sa þorakkar hañ sialfan/Matth. 10. Huör oss snertur/sa kiem ur vid hans Augastein/Zachar. 2. Huör af hñs Utvöldum sem er siukur /hungradur/ þyrstur/nak en/aumur og j Myrkuastoþu/þa seiger hann ad sier sialfum sie giört og giepad/huad þeim er veitt Matth. 25. Þetta kalla Lærder Menn Idiopœiam so sem stendur skrifad j þyrstu Bok Cap. 7. Folio 94.

Annar Leyndardomur sem þylger vorre Samteingingu vid Christum / og þa Gud er og byr j vorum Hiörtum þyrer Truna / hann er sa/þegar Gud af sinne Nad/og med sijnum 4. Anda j oss og þyrer oss/giörer og verkar sijn guddomleg Verk sem af manlegum Krapte og þormegan eru omög uleg. Þess hattar voru Jarteikner og Dasemdar Verk postulana og annara Heilagra/þeir ed j Christi Nafne vtraku Diöfla/ lögdu Hendur yþer siuka og læknudu þa/drucku banvænlegt Eitur so þa ecke skadade/Marci. 16. Upprötu Dauda/Act 19. Og giördu sömu Verk sem Christur giörde / og þeim meire/Johañ. 14. Item/Ad yperviña Heimen/1. Johañ. 5. Item /ad hræra Fiöllen vr stad/Matth. 17. Item/ad yperviña Diöfulen og alla hans Magt 1 Joh. 1. Reka hañ burt/Jacobi 4. Ad snua þeim Synduga til Guds/Psal. 51. Ad nidur briota allar Radagiorder og allt þ sig vpphefur j giegn sannre Guds Kynningu/2. Cor. 11. Ad snua þeim Synduga þra Villuñe/og

þrelsa

þrelsa hans Sal þra Dauda/Jacob 5. Ad kom/ aſt j giegnum Daudan til Lyfſins/Joh. 5. Mz riettruadre Bæn ad þa og ödlaſt aþ Gude alla Hlute/Joh. 14. Petta kallaſt Metapœia.

Þeim þridia Leyndardom ſem kiemur aþ Sambwd Guds j vorum Hiörtum og aþ Samtein gingu verre vid Thriſtum er ſo hattad/ Þegar Gud og Maduren/eda þegar bædar Nattururnar ſu Guddomlega og Manndomlega verka og giöra nockud til ſamans/ſem Chriſtur ſeiger/ Aan myn kuñe þier eckert ad giöra/Johñ. 15. Drotten er med oſſ/þegar vier erum med hönum/4 K.g. 15. Drotten gieþur Krapt þeim Mædda/ og nogan Styrk þeim Vanmattuga/ Eſa. 4. Vier ſæum Sædenu/vier vökum/eñ Gud gieþur Groduren/ 1. Corinth. 3. Vm þetta talar einn aþ þm Gömlu Lærefedrum ſo/ad Nafne Fauſtus. Daglega eigum vier ad erþida/enn vikia þo ecke þra Mædeñe/ helldur ſeigia ſo/ Drotten þlyt þier ad hialpa mier. Petta Ord Hialpareñar hliodar vppa tuo ſem er vppa þañ ſem verkar/ og þañ ſem verkar med/ vppa þañ ſem bidur og þann ſem Fyrirheitred gefur/vppa þañ ſem aklappar/ t hiñ ſem vpplætur/ t ct. Petta kallaſt Kenopœia.

5 Su þinta Lækningar er Vpphafning Guds Barna til Konunglegs Riennemans ſkapar/Er og þar mz liſka Cauſa Finalis, edur endeleg Orſök/ huar til og huar fyrer vor Himneſkur Adam ſkryder oſſ med ſinu Sakleyſe og

Riettlæte þyrer Truna/ og giörer oss ad Guds Börnum og helldur oss þyrer sijna elskulega Bræd ur/ og huar þyrer hañ þestnar oss sier til handa/ og þar med byr og bygger j vorum hiörtum med sijnum Födur og h. Anda. Endanleg Ørsök allra slykra Velgiörninga/ er þisse/ Ad hañ giörer oss ad andlegum Kongum og Kieñemönnum/ þeir ed þull diarþlega meige þramganga þyrer Gud/ og tala vid hañ/ og þxra hönum Forner Vara sinna/ þar med Lyþ og Sui/ og drottna j hans Nafne eilyþ lega yþer Synd og Dauda Dlöþle og Helluyte.

Vm slykt ber h. Ritning liost Vitne/ þar so stendur skrifad. Hann (Sonur Guds) hefur giört oss ad Kieñemönnum og Kongum þyr er Gude/ og sijnum Födur/ Apocal. 1. So og seiger S. Petur/ Þier erud þad vt valda Slechted/ sa konungslege Kieñemans skapur/ þad h: Folk/ og Folk eigendom sins/ so ad þier boded Dygder hans sem yd ur hefur kallad þra Myrkrunum til sijns dasamlega Lioss/ 1. Pet. 2. Og j Open beringar bokeñe tala þeir himneska Borga rar so vid Guds Lamb/ Þu ert Lyþlaten/ t hefur keypt oss med þijnu Blode af alls hattudum Ættum og Tungum og Folke t Heidingium/ og hefur giört oss vorum Gude ad Kongum og Kieñemönnum/ Og vi er munum verda Kongar a Jörduñe/ Apo. 5. Þesse Ord eru ei skrifud vm Leuttiska Kieñe menn og jardneska Konga (og ei skulum vier þau

so

sa skilia)huöria Menn plögudu ad smyria og vÿ gia ïnz þorköstulegu Vidsmiörc til soddan haleits Embættis og Tignar/so sem þar vm skrifad sten dur/ Exod. 29. Leuit. 8. 1. Reg. 10. Helldur merker þetta andlega Konga/andlega Kieñemeñ ja/alla Kiettruada Christna Menn. Þuiad huör sem truer a Christum sa er Smurdur Drottens/ og hañ hefur sÿna Smurning af Gude/ 1. Joh. 2. sem er Heilagan Anda/med huörium Gud sm yr/2. Corinth. 1.

Til Heilagra Kiennemanna smyr og vÿger Gud oss/Þegar hañ vtheller yfer oss/Anda Nad arennar og Exnareñar/Zach. 12. Og þa Christ ur sa Himneske Aaron og Höfud kiennemadur læt ur drÿpa af sÿnu Höfde þ allra dyrmætasta Ole um yfer oss/Psalm. 133. Og lætur oss so sÿna vnd er Presta ganga epter sier ï Ilm þessara edla Smy rsla Cant. 1. Þuiad þann vor einka Kienne madur hinn hæste er þyrer sitt Blod og sitt Anda einusinne inngeingen ï þad rietta Sanctum Sanctorum, ï sialfann Himenen til ad birtast vorra vegna a þyrer Auglite Guds Hebr: 9. Og ad bidia þyrer oss Rom. 8. Og ad vthella yfer oss sÿnum H. Anda/ Acto. 3. Med huörre vthellingu hann ecke ali einasta styrker og stadfester og ïnsiglar sÿna Kiar tanlega Ast og Elsku til vor/ og vora sonarlega Arfleidslu/helldr vtveltr hñ oss og tekur ï þra alla ra handa Piodum til presta og Leyita/Esa. 66 I þra Vppgöngu Solarennar allt til Nidurgön gu/so ad hans Nafn verde lofad og dyrkad a med

al Heidingia/ og ad j öllum Attum verde hans Nafne þornþætt Reykelse / Matoþþre/og allra handa Fornum / Malach. 1. Huör öll Öþþur allar Fornet med einu Nafne verda nefndar/
Vor skynsamleg Guds Þionusta / Rom. 12.

Lyka eirnen smyr hann oss til Konga og Höfdingia / þegar hann giefur oss Anda Drottens til himneskra Fryheita /2 Cor. 3. Og byr j vorum Hiörtum med synum Krapte/2 Corinth. 12. 1 Corinth. 4. So ad vier gryþum Guds Harneskiu/ og stöndum þar med j motc Diöfleñ Ephes. 6. Og latum ecke Syndena drottna j oss Rom. 6. Helldur deydum Holldsins Girnder m̃ Andanum/ Rom. 8. Yfervinnum Heimenn / 1. Johann. 5. Og þann Helvyska Dreka j Lambs sins Blode/Apocal. 12. Og þremium godañ Riddaraskap/1. Tim. 5. so sem goder Stryðsmenn Christi/2. Tim. 2. So sem Domendur Heimsins 1. Cor. 6. So sem Kongar þeir ed j Herbuðū liggia/Psalm. 68. Og erum so sem stormegtuger sterker Kappar / Psalm. 18. 20. et cr. Þeir og sem ellyþlega munu rykia med Gude/2. Tim. 2. Og sieia a synū Stolum hia hönum. Slyka Himneska Konga og Höfdingia a vor himneskur Aðā vid sinne andlegre Euu/Herran Christur vid sīne Christne/huad H. Ande j liose latur med berum Ordum/þar hñ so talar til Christelegrar Kirkiu
Ad hun skule Börn eiga/ ſ þau mune Gud seria til höfdingia j allum Heimenum/ Psalm. 45.

6 Siötta Lækningz IVRT er Endurnyā vors

Hug

Luhskots til ad veita Gude loſtuga Hlydne/ þeg ar Sonur Guds vor annar Adam allra Riettru adra Manna Hiörtu med ſynum H. Anda vppe tendrar og kueiker til nyrrar Hlydne/ So ad þe ir med gledelegre Vmhuxan ſyns Kalls og ſinar dyrlegu Stiettar hallda ſig heilaglega og heidarle ga/ſo ſem Jeſu Chriſti eigenleg Syſken /ſo ſem Muſtere H. Premingar/ ſo ſem H. Kiennemen og Kongar þyrer Guds Auglite/Og haþa og hall da þad obyſnæmelegt og ecke tilheyrelegt/ ad þr hier epter þione Diöþlenum og Syndenne/huör ia Gvine þeir haþa nu þegar yþervirned/og j gie gn huörium þeir oaþlataglega ſtanda og ſtryda hier j Heime. Þar þyrer apleggia þeir aþ Hiart/ ans Aſt og Elſku til Guds allt Ranglæte / allt ſyndſamlegt Framþerde/og þa nyia Lyſt/ Girnd og Villa til Guds Lögmals / ad liþa epter þui/ og ad jdka ſig j öllum godum Verkum/ſo ſem Av öxtrum Truarennar/og ad ganga þraim epter Gu ds Bodordum og Vilia/huad allt bevyſad verdur med epterþylgiande Greinum.

Jeg vil(ſeiger Gud vor Lyſþgiaþare) gieþa ydur eitt ſamþyckelegt Hiarta/ † ein nyan Anda/Og jeg vil burt taka Steinhiar tad vr ydrum Lyſkama/† gieþa ydur holld legt Hiarta/ vppa þad/ ad þier ganged j minum Setningum/og hallded min Riet tinde/† giöred epter þeim/Ezech: 11. Jeg vil gieþa þeim einshattar Hiarta † Fraim þerde/ſo þeir ottaſt mig alla ſyna Daga/ ſo þeim † þeirra Börnum epter þa gange

vel. Og jeg vil binda vid þa eilijfþan Sattmala/so ad jeg late ecke aþ ad giöra þeim til goda/Og jeg vil gieþa j þeirra Hiarta miñ Otta/so þr vijke ecke þra mier/Jerem 32: Jeg vil gieþa ydur eitt nytt Hiarta/ + eiñ nyan Anda/Og jeg vil taka Steinhiartad vr ydru Holldc/ + gieþa ydur holldlegt Hiarta/Jeg vil gieþa minn Anda j ydur/ og giöra soddan Meñ aþ ydur sem ad ganga j mijnum Bodordum og hallda mijn Riettinde + breyta þar epter / Ezech. 36.

Vegna slijkrar Endurnyanar verdur H. Andé kalladur Ande Endurnyungar/Tit. 3. Og þessa Endurnyan og Heilsu Jurt heþur David Kongr storlega girnst/og aþ Hiarta bedid vm hana/þar hañ seiger/ Guð skapa þu j mier eitt hreint Hiarta/og gieþ mier eiñ nyan vissan Anda/Psalm. 51. Vijsa þu mier Drottenn Veigen þiña Riettinda/so ad eg meige geyma hañ allt til Enda. Kiendu mier/ so ad eg vardueite þitt Lögmal/og hallde þad aþ öllu Hiarta/ Leid þu mig a Göru þinna Bodorda/ þuiad eg heþ Lyst til þeirra/ Psal. 119. Med sama mote amiñer oss S. Paull ad vier skulum endurnya oss j Anda vors Hugskots/og jklædast þeim nyia Mañenum sem epter Gude er skapadur/j algiördu Riettlæte og Heilagleika/Ephe. 4. Hañ bydur oss og so ad aþklæ dast þeim gamla Mañenum/og hans Verkum/og so sem Guds Vtualder/ Heilager og Elskanleger

jklædast

fladast hiartanlegre Myskun/ Godgirnd/ Auds
mykt/ Lyrelætte/ Þolenmæde/ Coloss. 3. og lata
Anda Guds leida oss/Rom. 8. sa þad vill giarn
an giöra/Matth. 26. og oss leider a slettan Veg
Þsal. 143. So aller þeir sem a hans Vegum gan
aa giöre eckert illt/Þsalm. 119.

Þetta er su endelegasta og syndasta Grök
huar þyrer vier erum Guds Börn Guds Brwdr
Guds Mustere/ad vier skulum lata Guds Anda
ráda vid oss og stiorna oss og leida oss til allra
godra Verka. Þuiad Christus med synum Anda
og Gaþum vill ecke bwa nie vera i vorum Hiört
um so sem þiulaus Giestur/sa ecke giörer annad
en liggia og sofa/Helldur er hann iafnlega ad ver
ka og fullkomna þessa vora Endurnyan/og leider
oss og lockar/ad giöra Godverken til huörra vier
erum skapader/ Ephe. 2. og er med oss so sem
eitt avaxtarsamt Trie eda edla Vynvidur/ sem
hladen er med agiætlega og lystelega Avöxtu/sin
hann seiger/ Eg vil vera so sem blomgande
þriosöm Eik / a mier skulu þyner Avexter
þundner verda/Osee 14. Blyfþed i mier og
jeg i ydur/ Lyka so sem Vynkuisturen kann
önguan godan Avöxt ad bera af sialfum
sier/vtan hann blyfþe a Vynvidar trienu/So
og eige helldur þier/ nema þier blyfþed
mier. Jeg er Vynvidurenn/en þier erud y
vidar Kuisterner. Huör hann blyfþur i h
+ eg i honum/ sa ber allmyken Avöxt/
ad an mijn kunne þier eckert ad giöra/

Joh.

Johañis 15.
7 Nu kiemur ad syduſtu su vrr Heilsu IVRT en sem ad kallast guddomleg Reynsla þess christna Mañsins/Þegar vor himneskur Adam leider syn endleg Börn j giegnum margvyslegar Hörmung' ar og Eymder Krossins og Motgangsins/ so ad hñ hallde þeim þar med j sañre Audmykt/og dey de heilsusamlega syndsamlegar Girnder hins gam la Mañsins/Truñe til Reynslu styrkingar og auk ningar/og ad hañ þar med giefe þeim Tilefne til Bæna akallsins/Þolenmædar/og ad þeir so rey ne hans dasamleg Rad og þurdulega Stiornan/ so ad su sæla Von eilyfrar Saluhialpar aukest og proest med oss/og ad vier ætyd j Guds Otta geym der verdum.

Vppa þetta hlyder Ritningen so/Huórja eg elska, þa tyfta eg/Apocal. 3. Jeg vil tyf ta þig med Mara/ so ad þu hallder þig ecke saklausan/ Jerem: 30. Jeg vil vitia þeirra Synda med Vende/ og þeirra Miſ giórda med Refsingum/ Eñ mýna Myskū vil eg ecke taka fra þeim/ t miñ Sañleika skal eg ei lata fregdast/Psalm. 89. Neyd og Motgangur kieñer Mónnum ad merkia Orded/Esa. 28. Drottenn seiger Spamad ren þramar meir) J Harmkuælónum leita þeir þijn/ og þegar þu agar þa/þa kalla þeir af Hiarta/Esa. 26. So t seiger S. Paall/Vier vitum ad Hörmung aflar Þo lenmæde/Þolenmæden aflar Reynslu/Reyn

slan

slan aþlar Vonar/enn Vonen lætur ecke ad Skōm verda/Rom. 5. Jtem/þegar vier þæmunst/þa verdū vier typtader aþ Drottne/so ad vier skulum ecke þordæmder verda med þessum heime/ 1. Corinth. 11. Vor gamle Madur verdr Krossþestur/so sa synd samlege Lykame aþmæest/vppa þad ad vier þionum ecke leingur Syndene/Rom. 6.

J þessum Vitnisburdum verdur su siōunda Læknings jurt med berum Ordum j hose laten/ huōrrar Krapt og edla Dygd Dauid Kongur he þur optsinnis þunded og þornumed med skalþum sier/so sem han oskalldan medkienēr/Fyrer godu var mier þad Drotten (seiger hann) ad þu lærkader mig/ so ad jeg lærde ad þeckia þijn Riettinde/Psalm. 119. Jtem/nær þu audmyker mig/þa myklar þu mig/Psa. 18. Og eñ seiger Ritningen so/ Lyka sem Gulled verdur hreinsad þyrer Ellden/so verda þeir sem Gude þocknast reynder þyrer Elld Motgangsins/ Syrach. 2. Og S. Jacoß seiger/ ad vier skulum hallda þad þyrer Fōgnud/þegar vier þaum margþalld an Motgang/og vita/ad þar med verkar riett skapþelleg Tru Polenmædena/huōr ed stōdug bliþa skal allt til enda Jacob. 1:

Siaed nu Liossens Bōrn/þetta eru þær siō Lækningsjurter/huōriar ad tilheyra þeirre edla Heilsubot og Lækningu vorrar Endurlyþganar/

Og þessum Heilsujurtum er so hattad/ad huör er þar teingd vid adra. Su fyrsta tekur adra med sier/öñur þá þridiu/su þridia þa þiordu/ þiorda þa þimtu/þimta þa siöttu/siötta þa siöundu/ og allar saman heyra þar til þessare himneskre Salarlækningu. Þuiad huar hellst ad er Riettlætte þess aumu og Synduga fyrer Truna/þar er Med tekning til þess himneska Arfsins/ Og huar Son arleg medtekning er til himneskrar Arfleyfdar/ þar kiemur þrañ vor Samteinging og andleg Trulofan og Festing vors himneska Brudguma til vor/ Þar byr og eirnen Gud j vtualdra Manna hiörtum/Þar fylger og þad med/ad Gud vpphefur oss og vyger oss til konunglegs Riesemansska þár/Þessare Vygslu eda Vpphafningu fylger andleg Endurnyan fyrer Hs. Anda/Og ad sydustu epter þa andlegu Endurnyan kiemur heilsusamleg Hreinsan og Reynsla med Krosse og Motgangi.

Og med þessum hætte er hattad Vpplysingu og Vmuendan þess aumu Syndara/sem er allt gi öruallt Verk vorrar heilsusamligrar Endurfæding gar/Þar kañ eingen ad verda endurfæddur til Gu ds Rikis/med öðru mote eñ nu hefur sagt verid. Og allt þetta vrietter og verkar Hs. Ande mitt j Kyrkr Truarennar/so sem j andlegum Kuide eda j Lyfe Christelegrar Kirkiu/ sem er vor Andleg Moder. Og ad allt þetta verde algiörlega fullkomnad/þa heyra þar til þesser tueir hluter sem adur voru nefnder/Mortificatio & Viuificatio þad er/Deyding og Lyfgan. Til Deydingarann ar hins gamla syndsama Mannsins hefur Herlagz Ande þar 7 fylur sem adr greiner. Til Lyfgan

arennar

aremiar hefur hann vii Heilsu Jurter/ Med þ̃m vii Pylum deyder hañ/enn nied hinum vii Heilsu Jurtõnum giörer hann Mannen aptur lifandi. Og allt þetta verkar hann/ þyrer þad ytra Hliod/og predikun Lögmalsins og Evangelij/alika so sem þyrer Vindsins Þyt og Hliod. Hann eignast oss alla og tekur oss til sin/og giörer ymest vid oss/ ad hann kastar oss vm koll/eda reiser oss vpp aptur/ særer oss eda græder aptur/ epter þui sem hõnum liker þa vid horfa. Þegar vier syndgum/þa blæs hañ a oss/og þyrer vorum Eyrum med storme sins H. Lögmals og skytur sinum særum Pylum j þann gamla Adam/ Ef þ var verdum þar af skielfder og hrædder/ og af Hiarta hügrader epter Mad og Myskun Guds/þa bindur hañ vm vor Sar og lækinar þad sundur sleg na og kramda Hiarta/ og græder þañ sundurkno ada Anda med sinum Heilsu Jurtum. Med þessu mote heyrum vier Hliod og Þyt þess Himneska Vindsins/og þinnum hans margfallda Verkan mz oss/ En̄ med vorum holldlegum Adams skilninge kunum vier ecke ad vita nie skynia hvörnen þad geingur til/ hvadan hañ kiemur eda hvört hann fer/ Johañ. 3.

Nu ma nockur so hugsa eda spyria/ Hvar af kañ eg ad vita/ hvört Gud fullgiörer eda endar þetta Endurfædingar Verk? Kañ vera hañ vpp byrie þad/enn legge ecke meira til? Hvörnen skal jeg bera mig ad? Kann eg nockud sialfur ad til reida og bua mig fram meir til þessa himneska Lyfsins? Andsuar/ Gud vppbyriar ecke ad eins vora Idran og Vmuendan og Endurfæding/ Hell

dur

dur þullgiörer og þullkomnar hañ allt þetta End urþædingar verk/ so þrant og med þui mote/ ad vier latum hañ rada/og þylgium þeirre Ordu og Skickan sem hañ hefur vppa sett/og latum hñs Ord amiña/vnderuysa/straþþa/ogna/hoota og hræda oss/þar med hugga og lyþga oss/ so leinge og þar til ad vier giörum Jdran og sinuum oss. Þui Gud hefur lofad/ad hañ vill tilreida og bwa oss til Sæluhialpareñar. Jeg (seiger Gud) ber vd ur j mynu Lyþe/ og jeg geing med ydur/ þ jeg vil bera ydur allt til Elledaga/ og til þess þier verded graer ad Hærum/ Jeg vil giöra þad/ jeg vil vppheþia og bera og þrelsa/Esa. 46. Item/Jeg vil bidia Fodurenn/ og hañ skal gieþa ydur ein añan Huggara/sa er hia ydur bliufe eilyþlega/ Anda Sañleikssins/Joh. 14: Item/myner Saudder heyra myna Rodd/og jeg þecke þa/og þeir þylgia mier/ og jeg gieþ þeim eilyfft Lyf/og þeir skulu alldrei glatast/og eingen skal slyta þa vr mynum Hendi/Joh: 10. Jeg er A og O/ Vpphafed og Enderen/Apocal. 1:

Vr þessum Guds Fyrerheitum tekur S. Pet ur þad hañ skrifar/1. Pet. 1. Þier verded af Magt Guds/ þyrer Truna verdueitter til Saluhialpareñar/Hid sama meinar S. Paall alluyda j sinum Pystlum og seiger/Vakted vpp a Openberan vors Herra Jesu Christi/ hu or ed þ eirnen ydur mun stadfestum halldaallt

allt til Enda/so ad þier sieud ostraþþanleg
er a Deige vors Herra Jesu Christi. Þuiad
Gud er trur/ þyrer huórn þier erud kallad
er til Sampielagskapar hans Sonar Jesu
Christi vors Drottens/1: Cor. 1. Item/
Trur er hañ sem ydur kallar/ huór þ mun
og eirnen þullgióra/1. Tessal. 3. Item/
Gud er hañ sem j ydur verkar bæde Vilian
og so þullkomed Verked/epter þui sem hó
num er þægelegt/Philipp. 2. Item/Tru
en er ecke huórs Mans/Eñ Drotten er trur
hann mun styrkia ydur og varduceita ydur
þyrer illu/2. Tessal. 3.

Siaed goder Brædur/ Þannen er nu hattad
vorre Endurþædingu/og med þessu-mote skiedur
hun/ og so hlytur allt þetta Endurlausnar verk
ecke nockrum ódrum ad verda tillagt eda eignad
a Himne eda Jórdu/vtan alleinasta vorum Gude
og Skapara. Þuiad lyka so sem Barnkinden j
Modurennar Lyþe kann ad sialfu sier til óngua
Adstod ad veita til Gietnadar eda sinnar Fæding
ar/helldur lætur hun sig mynda og tilreida/ þar
til hun þær Lyþ og tekur til ad hræra sig j mod-
urlegu Lyþe. Eins og j sama mata er hattad
vm þañ Christna hier j Heime/ sem endurþædast
skal. Hann huyler og liggur j Guds Orde/so sem
j Lyþe, eda so sem j Xuide Christelegrar Kirkiu
innelucktur/og kann ecke ad synum manndomlegu
Matte eda Krapte ad þa og ódlast, þad andlega
Lyþed/ Helldur hlytur hann þyrer Evangelium

ad verda tilreiddur og myndadur og vpplystur og kueiktur med lifande TRV/ huar af hann tekur til ad þa andlegt Lyf/andlegar Hræringar/ þad er/Hann audsyner openberlega i synu Athæfe og Framferde/christelegar Dygder/og gudræklegan Heilagan Lifnad.

Jeg bid öll god gudhrædd Hiörtu/þad Menn villdu vel og vandlega hugsa vm þessa Formam Regenerationis, þad er/Atferd Endurfæding/ arennar / og lata sier allt þetta Endurfædingar Verk og þenna stora Leyndardom verda kunnug an og gagnsamlegan/ Hvörsu ad Gud blessadur i synu Truarannar Ryke endurfæder oss fyrer predikun og Heyrn og Medtekning sijns Ords/so sem fyrer Hlod eda Fyt/eda Blæ sijns himneska Vindar / so sem nu hefur sagt vered.

Þeir Meistarar sem Astundan a leggia med diupsyndenne Ransakan og Epterleitan/ad grunda og þiña marga heimuglega Hluti Natturuñar þeir lata margt i liose og skrifa vm Mannsins Sköpun og Myndan i Modurennar Lyfe/ huad þeir fornu Philosophi og Spekingar hafa ecke merkt/Huad mykiu fræmar liggur oss magt a þessum edla Leyndardome vorrar heilsusamlegrar Endurfædingar/ og læra ad vita med hvörri hætte vier verdum hier i Heime endurfædder/til þess eilifa himneska Rykesins/ med þui vor Drotten Jesus Christur talar hier vm so aluarlega med svördum Eide/ Ad nema þuiad eins Madur en verde endurfæddur af Vatne og Anda/ þa kuñe hñ ecke ad iñganga i Guds Ryke. Jeg seige þad med einu Orde/Hvör hañ er af Gude fæddur

de þæddur/og nöckurneigen hefur þunded eda þeim ged Smack þess himneska Lyfss/þad bregst ecke hañ hlytur þeña sæta heilsusama dasamlega Ley ndardom ad elska/ huörn Gud giörer vid oss/ og oss j sinu Orde openberad hefur/og stunda hañ/ og lata hann sier giedþelldan og af Hiarta kiær an vera.

Siøunde Cap.

Regenerationis Causę Finales.

Hier talar vm endanlega Orsök/huar þyrer/ eda til huörs Gud endurþæder Manen.

TIL huörs/eda huar þyrer sa himnes ke Adam vor Drotten og Lausnare Je sus Christus endurþæde oss/þad ma merk ia og skilia af þui sem hingad til hefur kient og talad vered. Sannarlega giörer og verkar Gud allt þetta til þess eins og vppa þad/ad vier mæt tum nefnast og verda Guds Börn/ Guds Folk/ Guds Eign og Eigendomur/ Christi Brædur og Systur/og Samarfar/þar med hans Kæresueinar hans Sauder/hans Lider og Limer/hans Viner Medborgarar Heilagra/ Guds Heimafolk/ Guds Riennemenn/ H. Kongar/nyar Skiepnur/ nyer Menn/Riettlater/Heilager/Frelsingiar/Andleger af Gude mentader/Blessader þess Himneska Föd ursins/ Tod avaxtarsöm Trie og Mustere Hei lags Anda.

Huad kann liufflegra lystelegra og huggunar samlegra ad talast eda heyrast enn þetta/ad vier skulum vera nyar Skiepnur/ Guds eigen Börn/

Christi Brædur og Samarþar/ og Mustere Heilags Anda? Og soddan Soma Heid: og Virding hliotum vier ecke nie þaum aþ ödrum enn Endurþædinguine.

Glöd er myn Sal j Gude/ og storlega þagnar minn Ande aþ þui ad eg er þyrer Endurþædinguena orden Sonur Guds Almattugs/og Broder Jesu Christi og Samarþe til allra hans Eigna og Audæþa. Hier vm talar Martinus Lutherus so/ Huör hañ er Barned/sa er t lyka þar mz Erþingen/ Þuiad Fædinguinne þylger þesse Riettur/ad huör hañ er Barned/sa sie og lyka þar med Erþingen. Fyrer sijn Verk eda sijna Forþienan þær eingen Madur þad ad hañ verde Erþinge/ Fædingen veiter hönum þad ad eins/ ad Arþuren verde ecke þorskulldadur helldur gieþen/Enn þad leid er hann til Arþsins/ ad hann er þæddur til hans/Barned verkar þar eckert til eda stodar/ad þad verdur þædt/helldur lyður þad og höler/ so þad ber opt til/ ad þad deyr t blyþur med Modureñe:

Med þuilykum hætte komust vier oj eirnen ad þeim eilyþu himneska Audæþum Guds/sem er Fyrergieþning Syndañ/ Rietttlæted/ su dyrdarsamlega Vpprisa á sijd aста Deige/t eilyþt Lyþ/Ecke þyrer tilstudning vorra Verka/eda Godgiörda/helldur þaum vier þau aþ Gude þyrer Jesum Christum

ſtum/Eingen Hlutur er ſa þar kunne til ad hialpa/Truen alleina medtekur þrambodeð Fyrerheit Guds/Eins so ſem þad geingur til j veralldlegum Arþatǫkum/Barned erþ er ſiñ Fǫdur/ aþ þui þad er þædt til Arþſins/So giǫrer alleina Truen oſſ ad Guds Bǫrnum/þau ſiñ þædd verda þyrer Orded huǫrt ad er vor Mloder/ med huǫrre vier verdum gietner/borner/þædder og vppald er/Eſa. 46. Þar þyrer/lyka eins ſem vier þyrer ſoddan Fæding/huǫria Gud alleina verkar/verdum Bǫrn Gudz/So verdum vi er og med ſama mote Erþingiar/Eñ med þui ad vier erum Erþingiar ordner/þa erũ vier þrij þra Daudanum og Diǫþlenum/ t bǫþum Riettlæted og þad eilyþa Lyþ.

1 Hier þyrer þa nepnunſt vier nu ecke ad eins Guds Bǫrn/Guds Erþingiar og Samarþar Chriſti/ Helldur erum vier þad j Raun og Sañleika/ þo ecke ſiaum vier þad hier j Heime med Augon um/eda þreifþum a þui med Hǫndǫnum/þad ligg ur huled og geymt j Guds Orde/og verdur allei na hǫndlad og medteked med Truñe. Snǫgt ad ſeigia/huer ſem truer Euangelio/og treyſter vpp a vorn Lausnara Jeſum Chriſtum/og lætur kien na og vuderny ſa ſier ORDed/ ſa er j Sannleika Barn hins allra hæſta Guds/ og Broder Jeſu Chriſti/og Bleſſadur þeſſ himneſka Fǫdurſins/og Erþinge eilyþs Lyþs.

2 Þar næſt er þad og Endeleg Orſǫk minn

þiñar Endurþædingar/ og vppa þa Grein verd eg endurþæddur/ad eg verde eirn Lidur og Limr Lykamans Christi/og þyrer þa andlegu Truloþan og Festing einn Lykame med Hönum / og Bein aþ hans Beinum/ og Holld aþ hñs Hollde/ Lyka sem su Födurlausa Esther vard Drottning yþer 27 Löndum/ jaþn snart sem hun vard Eigenkuinna Assuerus Kongs / Eins þaum vier ad verda Hluttakarar og Eigendur ad öllum Guds Audæþum med Christo/og erum hans Samarfar Hann giörer sig Hluttakara vorra Eymda/ tekur vppa sig vorar Skullder/ Synder og Hörmungar Ruöl og Kross / og lyder med oss Gott og Illt. Hier a mote tekur hann oss til Arþs med sier/ ad öllum synum Eignum og himneskum Audæþum/ Gange oss vel/þa neyter hañ þess med oss/ gange oss illa/þa lyder hñ med oss/ og heþur hiartanlega Aumkã mz oss. Snökt ad seigia/Allt heyrer oss til/sie þad Paall/Apollo/Cephas/Heimuren/Lyfþed/Dauden/þad nalæga edur okomna/Enn vier erũ Christi/Christur er Guds.

3 I þridia læge verdum vier nyar Skiepnur og endurþædder til þess/ad öll haleit heilög Preñing verde vor og bwe med oss. Þuiad Gud vor el skulegur Fader skapade j þyrstu Mannsins Sæl og Lykama til þess / ad þad huörtueggia skyllde vera sitt Mustere og sinn Bwstadur / Og þegar saaume veslings Madur Adam/miste Lyfþed vegna Syndarennar/og vard ur Heilögu Guds Hwse og Mustere/Bæle og Hreyse ohreins Anda/þad kunne Sonur Guds ecke ad lyda/Hann vanlætte vm

sitt

sitt eiged Hws/ rak vt þann heluiſka Höggorm/ og hans eiturnödru kyn/og hann vtrekur hann eñ daglega þyrer sitt Ord og sinn H. Anda/og stöck ur a oss synu Blode j Trunne/so ad vier verdum ad nyiu hreinn og klar Bwstadur allrar H. Preñ ingar/j huörium hann vill þyrer sinn heilaga An da bwa og byggia.

Huörsu þeigen og gladur munder þu verda/ og huad Sæll munder þu þikiast/ef þinn Konge ur eda Landshöfdinge kixme til þyn med stor/ leg Gixde og Audæfe/og være hia þier/veitte þi er Rost og Konglegar Kræſingar/og lofade ad vei ta þier Vernd og Hialp og Forſuar j mote öllu þynum Gvinum? En huad myklu dyrmætara og huggunarſamlegra er þetta/ad Almattugur eilyfe ur og ſannur Gud/ſa Gode og Bañe rædur yfer öll um Diöflum og Heimenum/ vill bwa og vera j þynu Hiarta med synum Krapte og ſiñe Nad og Giæfku? Huad kañ ad vera gledelegra/æſtwdleg/ ra/liufleg ra/betra og gagnlegra eñ ſoddan Inha/ bitatio, ſkyk Vist og Vera og Sambwd/þar eg hey re/ ad miñ Lykame og myn Sal ſkulu vera Höll og Herberge og Muſtere/ecke nöckurs H. Engels ecke nöckurs jardneſks Lios/helldur haleitrar H/ Prenningar? Þa meigum vier vel ſo ſeigia/ Er Gud med oſſ/ huör vill þa vera a mote oſſ? Rom: 8. Sa ſem j oſſ er/ hañ er ſtær re eñ hñ ſem j Heimenum er: Þuiad huar hellſt ſem lifande Gud er/þar eru H. Guds Eing lar j nand/huörier ed vegna Guds taka vara vp/ þa oſſ og oſſ vardveita a öllum vorum Vegum.

4 J þiorda mata giörer vor himneskur Adr oss med h. Endurþædingu ad prestum og Kienemönnum Guds/So ad vier meigum nu diarþlega ganga þraun þyrer Gud þyrer Truna a vorn Herra Jesum Christum/ til þeirrar Nadar j huörre vier stöndum/ og þrosum oss aþ Von epterkomande Dyrdar/ huöria Gud giefa mun/ Rom. 5. Og vppa þad vier komum ecke þyrer Gud j þessare Tru þiulauser og omensku þuller/þa aminer oss h. Ritning þyrer Myskun Guds/ad giefa vora Lykame til þerar Fornar sem er lifande/Heilög og Gude þægeleg/huör eb vera skal vor skynsamleg Guds Þionusta/ Rom. 12. Þad er/ Su Forn sem Gude er þægeleg er sorgþullur Ande og Hrygdarþullt sundursleiged Hiarta/Psalm. 51. Su Sal sem miög er hrygg og hrelld/ og geingur biug og sorgþull/ og hefur hart nær vtgrated syn Augu/og er hüngrud/Baruch 2. Hun sem hungrar og þyster epter er Rettlætenu/ Matth. 5. Er þyst epter Gude og epter þeim lifanda Gude/Psalm. 45. Su sem af öllu Hiarta snyr sier til lifanda Guds/ med Föstu/med Grate/og med Harmaklögun/Joel 2. Su eb oþþrar Gude Packlætenu/Psalm. 50. Og Vxum sinna Vara/Ose. 14. med Velgiördum og Mildeverkum vid Naungan/huört Oþþur Gude er þægelegt/Hebre. 13. So sem sætur Ilmur Gude giedþelldur/Philipp. 4. Jtm/sa sem krossfest er sitt Hold asamt med þess Lystingum og Girndum/Galat. 5. og deyder jardneska Limu/Hordoma/Saurlyfe/og skamlegar Girnder/og Agirnd-

ena

ena huðr ad er Skwrgodadyrkan/ Coloss. 3. Og giepur sijna Limu Rettlætenu til Pionustu/ so þeir verde Heilager/Rom. 6. Þetta eru þær Forner vors Kieñemansskapar/ huðriar vier eigum Gude ad þornþæra/og huðriar hönum eru þægelegar/þegar þær þrañ koma ap riettre TRV.

5 Auk alls þessa þa erum vier og so j Guds Augliti þyrer Endurþædingena Kongar og Höfþingiar/Herrar og Drottnar yþer Syndeñe/Daudanum/Diöflenum og Helujte/ Rom. 6. Luc. 10. 1. Corinth. 15. og rykium mz Christo/Apoc. 20. Eignust alla Hluti j hönum/so ad allt er vort/sie þad Heimuren/sie þad Lyfed eda Dauden þad nalæga eda þad okomna/ allt er þad vort j Christo/1. Corinth. 3. Þuiad Gud hefur giefed sijn Son/ad hañ sie Höfud sijnar Christne/ og ad allt sie vnder hans Fotum/ Psalm. 8. Matth. 11. Og hefur sett hañ til Erfingia allra Hluta/ Hebre. 1. Nu eru þeir aller Guds Börn sem trua a Nafn eingietens Guds Sonar/ Johañ. 1. Þar med Guds Erfingiar og Samarfar mz Christo/ Rom. 8. Þar þyrer eiga þeir alla Hluti j Christo/og stiorna yþer öllū Hlutū j Heimenum/ so sem Kongar/Apocal. 5. Taka allt Vald alla Magt þra Syndenne/so ad hun þær ecke ad rykia j þeirra daudlegum Limum/ Rom. 6. Þeir dæma Enginla og Heimeñ/ 1. Corinth. 6. Þeir hrosa og halfda myked ap Guds Orde/ og bioda Tradz Diöflenum/og öllum sijnum Gvinū/Psal. 56. leggia Hefnd og Refsing a Heidingia/og binda Herra og Höfdingia/sem þeim j mote standa/ Psalm. 149. troda þa og allan Heimen/og allt

ohreina Anda vnder Fotum ſier/ſo ſem Möttur og Höggorma/Pſalm. 91. Peir vita/ad huad þr binda med Guds Orde/ þad er bunded a Himnū/ Joh. 20. Og þo þeir lyde Hæd og Spott/Opſo kn og Dauda/þa þylger þeim Auöxtur þeirra Er þidis epter Daudan/Apocal. 14. Huör hñ yþ eruinnur (ſeiger Jeſus Chriſtus Kongur allra Konga) og vardueiter mīn Verk allt til enda/þeim mun eg Valld giefa yþer þa Heidnu/og hann ſkal ſtiorna þeim med Jarnuende/og ſo ſem Kier Leirſmidſins ſkal hñ ſundur mola þa/lyka ſem jeg hef medtek ed aþ mīnum Födur/og morgun Stiörnuna mun jeg hönum giefa/Apocal. 2.

Hugleided og giæted ad þier Lioſſens Börn/ huört þetta er ecke ſtor Heidur og mykell Some/ ad vier aller ſem truum a Jeſum Chriſtum/ſkulum heita Syner Guds og Dætur/og andleg Brudur Jeſu Chriſti/Ja ad vyſu/Herberge og Muſtere H. Preſtingar/þar med Kiennemen Guds og himneſker Kongar. Vier höfum ecke alleinaſta þetta Nafn/helldur erum vier j Raun og Sannleika Samarfar med Chriſto ad öllum hans Himneſkum Giædum og Audæfum. Vor er Gud Almattugur/ og med hans Syne drottnum vier yfer Daudanum/Syndene/Diöfflenum og Helvyte/ ecke ad eins nu/helldur aīars Heims. Petta giörer allt og verkar vor Endurfæding/Og til alls þeſſa giörer vor himneſkur Adam oſſ ad nyium Skiepnum/ og nyum Börnum.

Attunde

Attunde Cap.

Regenerationis Effectus, nempe, Vita renatorum jn Vtero Eccleſię.

Vm Truarennar Lyſs peirra Endurfæddu/ huórt ed peir hafa j Christelegre Kirkiu hier j Heime/og huórnen pui er hattad.

Vo vilium vier fara afram betur/ ef med Hialp og Vpplysingu Guddomlegs Sannleiks/ heyra huad Guds Ord talar par vm/ huórt og huilykt Lyſs su H. Endurfædoing verkar og til vegar kiemur j Guds Bórnum. Vm natturlega Fæding Mannsins geingur so til/ Pegar Mannanna Bórn j Modurlyſse verda af Gude myndud og skópud/ pa gieſur hann jafnfra mt peirre Myndan natturlegt Lyſs j pau/ huórt Lyſs pau hafa j Modurlyſse/ og lyka par epter pa pau koma j Heimen/ Og er po eitt og hid sama Lyſs/ nema sa er Mismunuren/ Ad j Modurlyſsenu er pad dimt og formyrkuad/ par med miog veykt og lyted/ Enn pa eptera pegar Madurinn er j Heimen fæddur/ pa styrkest pad og proaſt/ og fær fullan Krapt og Styrk/ og er ecke leingur Lyſs j Dimu eda Myrkre so sem adr/ helldur Lyſs augliosiegrar Skodunar/ j fullu Lióse og fullre Birtu siaande penna Heim.

Eins og med sama hætte geingur pad til vm pa Rietttruadu og Bórn Liosins In Vtero Eccleſiæ, pad er ad skilia. A medaan pau heyra Pyt og Hliod pess himneska Vndarins/ og Predikanar Guds Ords og H. Euangly/ pa liggia pau

so

so sem j Kuide H. Jesu Christi Kirkiu hier a Jördu/ Velut Embrio clausus j Aluo, Eins og Fostred j Madurennar Kuide. Og þar verdum vier ad vorum himneska og andlega Adam/ad nyiu fyrer Endurfædingena / og fyrer Krapt H. Anda vppkueikter tendrader og lyfgader med andlegu himneskú Lyfe/huört vtfödtist og mistist j vorum fyrsta gamla Adam / So ad Riettruadur christen Madur hefur ecke alleinasta hier a Jördunne ad eins eitt natturlegt edlelegt Lyf/ ad þui ad Salen er j Lykamanum/helldur og eirnen eitt andlegt Lyf og himneskt af Gude og allre heilagre Prenningu/sem j hans Hiarta er og byr.

Og þessu andlegu himneska Lyfe/lifa fr ecke alleinasta j þessum Heime hier a Jördunne/helldur og eirnen Eilyflega hia Gude / j Himneskre Paradys/ þa þeir verda burt kallader af þessum Heime. Petta Lyf er ad vysu eitt andlegt Himneskt Lyf/sem þeir Utvöldu lifa/eda hafa/eñ þo er sa Greinarmunur merkiande og vel athugande/ ad hier j Heime kallast þad VITA FIDEI, þad er / Lyf Truarennar. Enn eptera/annars Heims er þad Vita Contemplationis, þad er/ Lyf augliosnar Skodunar. Og þetta Truarennar Lyf/ merkest vid þad myrkua kliena og veyka Lyf sem vier höfdum j Modurlyfenu/ adur enn vier fæddust j þenna Heim / og þetta kallar S. Paull Primitias Spiritus, þad er Frumburd eda fyrsta Avöxt Andans / Rom. 8. Enn j Eilyfu Lyfe hia Gude / þa fær þetta Truarinnar Lyf Enda/þui þad er ecke uema Halfverk/1. Cor. 13. Og þa kiemur þram fullkomlega Lyf Skodunar

eunar/

ennar / þegar vier siaum Gud so sem hann er/ Auglite til Auglitis.

Hier skulu aller vakta sig og til vara taka fyrer þeim villu Anndum sem þara med himneskar Vitraner og Openberingar/sem kallast Entusiastæ/þeir ed vtan hia Euangelij Openberan gapa epter Lyge Skodunarennar/adur enn þeir hafa þeinged Frumburd eda Vpphaf Truarennar Lygs / Sijer eru og hafa marger vered annarstadar j christelegre Kirkiu. Þviad so sem Barn korned j Modurlyge girnest ecke ad sia fyrer sijna Fæding þad sem þram̃ fer j þessum Heime/og þo þad villde giarna sia og lyta þessa vyda Verold/adur eñ þad er þullvaxed og þxdt j Heimen þa ma til bera þad kostade Lyg bæde Fostursins og Modurennar/ Þar fyrer huxar Barnkorned ecke þar þar vm/helldur lætur sier nægia Primitias Vitæ, sitt hid verka og litla Lyg/og þa Hræring sem þad hefur j Modurlyge/þar sijna Fædu og Atvinnu ap heimuglegum Gauge modurlegs Lækiar/og nærer þar med sitt veyke Lyg/og styrkest þar ap Dag þra Dælge/og klemur so vm syder fyrer Fædingena j þeña Heim.

Med sama mote er hattad vm oss Christna sem endurfædder erum/og eñ nu liggium In Vtero Matris Ecclesiæ j andlegu Lyge christelegrar Kirkiu/ sem hier j Heime er so sem j standanda Stryde vid Diofulen/ Vier kunnum ecke ad lyta Eros heimuglega Leyndardoma/eda hans bert Auglit/Vor Augu eru opueyk þar til/ad sia Dyrd og Maiestat vors Lausnara Jesu Christi j þessum Heime/Vor Augu þola þad ecke/anars þorgongum

um vier og verdum so sem otymabær Burdur.
Þar vm giefur oss Moyses liost Dæme/þa hann
villde j þessu synu daudlegu Hollde sia Guds And
lit/Eñ hañ þieck þad Andsuar aþ Gude/hñ skyll
de lata sier nægia þramkomna Guds Giæsku og
predikan gudlegs Naþns/og hallda sig þar vid so
sem j andlegu Modurlyþe/og leita einskis þramar
vnder Fortöpun syns Lyþs/Exodi 33. Eins skri
þar S. Paull/þegar Herran Christus birtest hön
um j sinne himneskre Dyrd hia Damasko/þa haþe
hañ orded miög skielþdur og hræddur/Acto. 26.
Og ad Herran haþe vered siedur aþ sier so sem
ödrum otymabærum Burde/1. Corint. 15. Eñ
en erum vier aller saman j þessum Heime enn nu
so sem opullvaxen opullskapadur Burdur/ til ad
sia Dyrd Eilyþs Lyþs med lykamlegum Augum/
Þar þyrer eigum vier ad hallda oss vid prediku
guddomlegs Sannleika/ so sem vid Hliod og Þyr
þess himneska Vindsins sem er Guds Ord/og la
ta oss nægia Lyþ Truareñar/sem er Vpphaþ hins
himneska Lyþsins/og þyrste Avöxtur H. Anda.

Eñ vppa þ/goder Brædur/ad þier meiged vi
ta huad og huilykt þetta TRVAReñar Lyþ er j
Liossins Börnū hier a Jördueñe/og huilyka Art
og Tegund þad haþe/ Þa vil eg med Guds Hia
lp skyra hier lioslega þra med þessum hætte.
TRVareñar Lyþ er eitt jñra Lios sañrar Kyñ
ingar Guds og hñs eingietens Sonar Jesu Chri
sti/ þegar hañ med synum H. Anda og Gaþum
byr og liþer j oss þyrer TRVna/ og vier latum
hañ styra og stiorna oss/so ad vier japnlega þyg
jum hans Orde/liþum epter þui/höllduin þad þy
rer

rer Sionargler og Speigel þeirrar Birtu og þss Lioss sem oss er openberad vm Guds VERV og Vilia/ og speiglum og skodum oss daglega j skyrre andlegre Kyñingu Guds/ og verdum so j þessare Mynd meir og meir þorklarader/ so ad vier öllu voru Lyse og Framferde högum og hegdum ept er hans Vilia og Rade/ Hier vm talar Heilög Ritning so.

Gud hefur giefed oss eilyft Lyf/ t þetta Lyf er j hans Syne/ Huer hann hefur Sonen/ sa hefur þetta Lyf/ 1. Johñ. 5. S. Paall seiger og/ Christus er mitt Lyf/ Philipp. 1. Jeg life/ þo ecke jeg/ helldur lifer Christur j mer. Þuiad/ þad jeg life j Holldenu/ þad life jeg Truñe Guds Sonar Galat. 2: Þetta er eilyft Lyf (seiger sialfur Guds Sonur) ad þeir true þad þu alleina ert sañur Gud/ t Jesus Christur sa þu hefur sent/ Johñ: 17. Og enn aptur seiger S. Paall/ Þier voruð fyrr meir Myrkur/ Eñ nu eru þier Lios j Drottne/ Ephe. 5. Þuiad Gud sa ed baud Liosenu ad skyna j Myrkrunum/ hañ hefur giefed skiært Lios j vor Hiörtu/ 2. Corin: 4. Þeña Fiesiod höfum vier j jardneskum Kierum/ so ad sa yfergnæfanlege Kraptur sie Guds eñ ecke af oss/ 2. Corinth. 5.

Af þessum Vitnisburdum og öðrum þuilykñ er liosleg openberud/ ad þetta Lyf sem vier köllum Lyf TRVarenmar/ er eitt Lios sañrar Guds

os Kynningar j vorum Hiörtum/ þegar Christur med synu Orde byr j oss/og vier þeckium hann j hans Orde riettelega/og treystum og hlydum hönum. Eñ so ad allt þetta verde oss eñ nu auglioſara og skilianlegra/þa skulu þier Einþöllldu pi/ta ad vort himneskt eda andlegt Lyf a Jördueñe In Vtero Eccleſiæ, edur j Kyke gudlegs Ords hefr siöfallda Art og tegund/huar jñe þ er þolger.

1 Su fyrsta/er sañarlegt Lyteliæte.
2 Annur er TRVen a Jesum Christum.
3 Þridia er Vonen til Guds.
4 Slindrulags Kiærleike.
5 XV Hlydne/eda nytt Framferde.
6 Christelegur Riddaraskapur.
7 J siöunda og sydasta mata/er H. Polenmæde.

Vm þessar siö Dygder sk nu stuttlega talad verda.

1 Su fyrsta Art og Tegund gudlegs Lyfs hier a Jördueñe/er sañarlegt LJTEkæte og Audmykt/ad Medur þecke jate og vidurkienne synar Synder og Odygder/og jdrest þeirra af Hiarta/ og forlæte sig ecke vppa syn Godverk edur nöckurn sialfradis Vilia/ bere Hiartans Angist og Trega/Sur og Sörg Sælareñar/vegna hræderleg rar Guds Reide og hans stranga Doms og Lögmælsins Böluanar/Þañen audmyker eñ riettchristen Madur sig hier a Jördu vnder Guds Volldugre Hönd/so hañ giörer Jdran af öllu Hiarta/ hañ heyrer lærer og vnderstendur af Lögmælenu huad Synden er/hñ syrger og grætur synar Missgiörder og Apertrodslur/ hañ jatar sig seckan allra Synda j mote Guds tiulaga Bodordum/hann leider sier vel og vandlega fyrer Hugskots Augu

huörsu

huórsu ad mitt j Lyþe erum vier umvaþder med Lauda/ og huórsu ad mitt j Dauda ad oss slær Ogn aþ Vytis Ruślum/ og mitt j Vytis nestu Ogn Misgiórder oss reita/Hañ kuyder vid Guds strenga Dome/eþ hañ skal epter Verdskulldanum na Verka domdur verda. Hañ klegar og kiærer/ ad j synu Hellte lwe eckert gott/hñ veit sig ver dugan ulyþrar Fyrerdanningar/þerlatur sig ecke vppa Riettlæte eda Helgedom þessa Heims/ eda hins gomla Adams/eg sinar Skynseme/heþur sum dursleiged Hiarta/hryggua Sal/og hrelldan Anda/Hañ veinar og kueinar/eg kallar vpp med öll um Idrande Heilögum og seiger.

Vr Diupönum kalla eg Drotten til þin/Drotten heyrdu mina Rödd. Læt þu þin Eyru hyggia ad minne Gratbeidne. Eþ þu Drotten villt tilreikna Syndernar/ Drotten huór kañ ad standast þad? Psal. 130. Þu Drotten ert Riettlatur/ enn vier meigum skamast vor/Daniel 9. Þa eg vill de þeigia (yþer minne Synd) vpphornudu Bein mín aþ daglegu Ope. Þuiad þin Hönd var mier Nott og Dag þung/ so ad min Kraptur visnade/so sin aþ Sumar þerrer/Sela. Þar þyrer medkienne eg mina Synd/og dreg ecke dulur a min Misgiörning/ Psalm. 32. Vier/vier höþum syndgast/ vier höþum vered oblydner/þar þyrer heþur þu goodan Riett haþt til ad bliþka oss ecke/ Harmagr. 3. Mínar Synder eru þleire enn

Stoar Sandur/og sit eg þui biugur j þúg um Jarnbóndum/og þeꝑ óngua Ro/Bæn Manasses. So er jeg þreyttr aꝑ miñe And uarpan/eg þuꝛ vm allar Nætr mýna Sæ ng/og j mýnum Tarum vætte eg mitt Leg urwm. Mitt Ꝕerbragd er dápurt orded aꝑ hrygd/og tekur ad elldast/ þuiad eg tu elst a alla vegu/Psalm. 6. Oh vei/ad vi er hóꝑum so syndgaſt/ Þar þyrer er vort hiarta Sorgꝑullt/ og vor Augu so myrk orden/harmagrat: 5.

2 Med þessu mote er hættad og vared jdran de Manns Audmykt/vnder Gudz volldugre hend. Nu kiemur ónnur Art og Tegund vors Gudlegs Lyꝑs hier a Jarduñe/sem er TRVen a Jesum Christum/Eñ þar med meinum vier ecke añ ad eñ jdranda Mans stadꝑaſt og órugt trunadar Traust aꝑ óllu hiarta vppa oendanlega Myskun Guds/og vppa ꝑullkomlegan Bitaling vors himneska Adams þyrer allar heimsins Synder/so og vppa hans Forþienan/Makleglæta/Arnan/Syrerbon/ Framæstódu og Vtvegan eilyꝑs Lyꝑs og allra himneskra godra Hluta/þegar Madur þór Ixtur sig stadꝑaſtlega þar vppa/ og helldur sier þar vid j giegn allre Astrydu Syndareñar/Daudans/Diꝑulsins og Helluytis/eg Lógmalsins Bölvan/og hóndlar so Christum med óllu þui hñs er og jñ-þelur hañ sier j hiarta.

Og þesse TRV sem oss Sæluholpna giærer/ hun er ecke Rynning vmlideña Giórninga/ad eins/helldur ꝑullkomlegt trunadar Traust vppa Je-

sú

su Christi Forþienan og Fullnadargiörd/ j mote Gvsinum og Øþsoknörum vorrar Sæluhialpar/ Þuiad þegar Fuds Lögmæl stormar vppa vorar Samuiskur/og heimter ad oss þullkomna Hlydne/ hvörja vier kunnum ecke ad veita/Ellegar vill þad haþa Lyþ og Sæl j eilyþa Bölvan og Fyrerdæmning/vegna vorra Synda/huar med Diöþullen er vel til Frids/og lykar þad vel ad hann hepur sialþan Gud og hans stranga Riettlæte med sier og synu Heluysku Vallde yper oss til Styrkingar/Sia þa gryp eg Jesum Christum med Hiartans trunadar Trauste og true þullkomlega/ad hann er minn med allre sinne Forþienan/ og ad hann sie j mynu Hiarta. Hann læt eg vera mitt Forsuar/minn Arnadar mann/med tueñu mote/Fyrst eigna eg mier hans þullkomlega Hlydne/þegar Lögmæled klagar mig/Og þeg helld ad þeg sie Riettlætur fyrer þessa Mans Hlydne/ Rom. 5. J annan mæta ser eg þann fyrer Lögmæled pynu og Dauda þessa myns Lausnara/og seige/ad hann sie Forlykunen/ fyrer mynar og alls Heimsins Synder/1. Johañ 2. Og enn þramar meir seige eg/ad eg er fyrer Christum Barn Guds / og Broder myns Lausnara/ og Mustere H. Priñingar/einn Kieñemadur og Kongur j Guds Auglite/haþande Vallde yper Syndene Daudanum og Diöple og Heluyte. Mz þessu styd eg mig og stend j mote Klögun Lögmælsins Diöþulsins og minar Samuisku/og helld so Sæluhialpenne.

Soddan TRV kallar H. Ritning oepanlega stadþasta obrigdanlega Bevysing/vppa hvörja eg þorlæt mig hid jnra j Hiartanu/ þo eg slae hana

ecke hid ytra þyrer Augonũ. So seiger Ritningen/ Truen er þullkomlegt Trausst þess sem Mad ur vonar / ok hefur ongvan Epa a þui sem hañ sier ecke/ Hebre. 11. Item/ Ef þu matt kienner Jesum med þinum Munne/ og trur er j þijnu Hiarta/ ad Gud hafe vppvakt hañ af Dauda/ þa verdur þu Sæluholpen/ Rom. 10. Og med þui þier elsked hũ og nu trued a hañ/ þo ad þier siaed hann ecke/ þa munu þier glediast med oseiganlega dyrdlegum Fognude/ og þa þar af enda lok ydar Truar/ sem er Sæluhialpen/ 1. Pet. 1. Item/ Gud hefur sett Christum til eins Nadarstols/ þyrer Truna j hans Blode/ so ad hũ Riettlæred sem þyrer hönum gillder þramblode/ j þui ad hañ þyrergiefur Syndernar/ vppa þad ad hañ alleina sie Riettlætur/ og giöre þann Riettlætan sem ad truer a Jesum / Rom. 3. Item/ So marger sem hann medtoku þeim gaf hann Vallld ad verda Guds Bornum/ Johñ. 1.

3 Þridia Art og Tegund vors andlegs og gudlegs Lifs j christelegre Kirkiu hier a Jordunne nefnest VON til Guds/ Þesse Vonen er ecke annad enn hiartanleg Forlenging og Væntan/ Girnd og Bid epter þui sem Gud hefur lofad og þyrer heited/ og huad hans elskulegur Sonur hefur oss vtlegad og giefed (huad vier siaum nu alleina j Truñe so sem j Poku eda myrkuu Male) ad þetta mætte koma þraũ og openbert verda þyrer voru

Augum

Augum / so ad vier eitt sinn mættum komast vt Ryke TRVareñar/sñ i Ryke auglysegrar Skodanar/so ad vær mættum synelega og berlega reyna/huór ad sie vor Himneska Sonarleipden / su himneska Musteris Dyrden/so og lyka vor Himneskur Riennemannskapur og Kongdomur / og (mz einu Orde ad seigia) Ad sia Gud Augliti til Augliti eilypslega / og ad hapa sæla Sambwd og Sampielag med Guds Heilögum Englum i oendanlegre Dyrd og Glede. Pesse VOR en hun giór er og verkar pad med Kiosöms Börnum/ad vegna peirrar Forleingingar og Bidlundar sem pau hapa til Himerykis/pa akta pau og halda lytels eda einskis vert alla pessa Heims Hoppprakt/Heidur og Soma/Völld og Vellystingar/ og snua sier pra Athæpe pessa Heims/ vegna hiartälegrar brennande Forleingingar sem pau hapa til eilyps Lyps og Himerykis Fagnadar. Vm pessa VOXT talar so Heilög Ritning.

Byded (seiger Postulen) epter prre sæla Von i auglysingu Dyrdarenar hins mykla Guds og vors Lausnara Jesu Christi/ Tit: 2. Vakted vppa Openberan vors Herra Jesu Christi/ huór ydur mun stadpesta allt til enda/2: Corinth: 1: Kiærer Brædur/Tijmen er naumur/ Framar er pad Meiningen/ ad peir sem Konur hapa/pa er so sem hapa peir ónguar/ og peir sem grata/ so sem grate peir ecke/og peir sem eru glader/ sem peir si: oglader/ og peir sem kau

þa / so sem eigneſt þeir þad ecke / og þr ed
Bruka þeñan Heim / so sem bruke þeir hann
ecke / þuiad Athöfn þessa Heims þorgeing
ur / 2. Corinth. 7. Gud hefur epter sinne
mykellre Myskun endurfædt oss til lifande
Vonar þyrer Vpprisu Jesu Christi af Dau
da / til ofþorgeingelegrar ofleckadrar og o-
vmskiptelegrar Arfleifdar / huor Arfur til
er ætladur a Himnum / ydur sem af Guds
Magt vardueitter verded þyrer Truna til
Sæluhialpareñar / huor ed til er reidd / ad
hun openber verde a sydustum Timum /
1: Pet. 1. Cap.

Vid þessa Von huggade sig sa gode Tobias i
sinne Eymd þa hañ vard spottadur af synum Vi-
num / og hönum var þyrer Naser kastad / ad hans
Traust a Gude være til einskis / þa avytade hañ
þa og sagde / Taled ecke so / Vier erum Bö-
rn Heilagra / og vonum epter þui Lyfe sem
Gud mun giefa þeim sem sterker eru i Tru
ne / og stadfaster eru þyrer hönum / Tob. 2.
Vier erum ad sönu Sæluholpner / þo i Vo
neñe. Su Von sem Menn sia er ecke Von /
Þuiad huörnen kann Madur ad vona þess
sem hañ sier? En ef vier vonum epter þui
sem vier siaum ecke / So bidum vier epter
þui med Polenmæde / Rom. 8:

4 Fiorda Art og Tegund vors Lyfs i Truñe
er þleckalaus Kiærleike til Guds og Naungans.
Og

Og sa Kærleike er þalen og þolgen j þui/ þegar trettruadur Madur treyster a sin Lausnara Jesum Guds Son/ truer hans Fyrerheitum/ epar ecke Guds Nad og Giæsku/helldur vonar þullkomlega a hañ/og bydur epter Auglysingu eilyps Lýþs/þa hrinder hañ sier wr Hiarta allre Skielþungu og Hræddu/og er ecke hræddur þyrer Gude/so sem þa einn Illuirke hrædest strangan Domara/ helldur geingur þramm þyrer hans Auglit gladur og ohræddur med soddan Hugarþare. Sa hñ er sialþur Kærleikuren/og þyrst þad hañ hefur ska þad mig ap sine Ast og Elsku/og ap Elsku hefur hañ þyrer sin Son leyst og þrelsad mig þra Syndene Diöfulenum og Helluyte/ og ap Ast og Elsku sine endurþæder hañ mig/og allt þetta veiter hñ mier til þess/ad eg skule elska hañ aptur a mote ap öllu Hiarta/ so sem hann hefur mig elskad og mun elska eilyplega/ Par þyrer er skapþelligt og tilheyrelegt/ad eg elske hñ þramm yþer allar Skiepnur/ og setie hañ so sem Jñsigle a mitt Hiarta/ og giefe mig giarna hönum til eignar/so ad eg sie hans/bæde j Sælu og Lyfe/og elske lofe og heidre hans H. Nafn æ/og alla Tyma.

Hræddslan er ecke j Kærleikanum(seiger S. Johañes) helldur vtdrýþur þullkomen Kærleike Hræddsluna/ þuiad Hræddslan hefur Kuól: huór hñ er hræddur sa er ecke þullkomen j Kærleikanum. Elskum hañ/ þuiad hañ elskade oss þyrre/ 1. Johñ. 4. Ap Hiarta elska eg Drotten(seiger David) Drotten min Styrkur/min Frelsare a hvörjum

rn eg treyſte / Pſalm. 18. Þegar eg hef þig Drotten / þa birde eg huǫrke vm Himen nie Jǫrd / Pſalm. 73. Item / Þacka vil eg þier Drotten a medal Þiodaña / og ſyngia Loꝑ þęnu Nafne(t)ſins a mille) Pſ. 108 Med ſoddan mote er ſa endurfędde Madurenn Christen vpptendradur og logande af brennande Aſt og Elſku til Guds.

Þar nęſt elſkar hann og eirnen ſin Munga / af þui hann lifer himneſku Lyfe / og veit ad hann er komen ur Daudanum j Lyfsed. Hann hugar ſe med ſier / Gud er Kiærleikuren / og þad eilyfa Lyf er Lyf brennanda Kiærleika og Elſku / til hǫfds Gud hefur alla Menn ſkapad / og af ſtorre Aſt og Elſku hefur hann giefed Heimenum ſin eingetenn Son / vppa þad ad allur Heimurenn ſkule trua a hann / og fyrer Trunat finganga til þeſſa Lyfſins. Nu fyrſt ad eilyfe Lyf er Lyf Kiærleikſins / og eg er til þeſſ: Lyfſins af Gude ſkapadur / og til þeſſa Lyfs af Guds Syne Endurleyſtur / og ſo af H. Anda helgadur / Huar fyrer ſkal eg þa ecke ganga j Kiærleikanum / og elſka minn Munga af hiarta / med huǫrium eg mun eilyflega verda lifandi hia Gude / j oendanlegum Kiærleika og eilyfre Kiærleiks Dyrd?

Hann ſkodar Epterdæmed Chriſti / og lærer af hǫnum ad vera audmiukur og af hiarta lętelatur / Matth. 11. Hann ǫfundar ęngum / hann giǫrer ecki ert illt / hann vpphrokar ſier ecke / hann leitar ecke ſyns Gagns ad eins / hann verdur ecke til ills egndur / hann giǫrer ęngum ſkada / þa hann heyrer ad

illa

illa er talad vm Naungan og hañ er Bakbiten/ þa lykar hönum þad illa/ hañ hatar, ap hiarta allt þad sem þalsklausum Kiærleika er a mote. hañ er gladur þegar allt þer vel þrañ/hann vm lyder allt/hañ trued öllu/hañ vonar alls gods til añara/hañ þoler allt/og hañ lætur Kiærleikan all drei vtslokna/ 1. Corinth. 13. Snögt ad seigia/ hvör hañ hugar riettlega vm þessa Truaregrein eilyps Lyps/og leggur hana riettlega a hiartad sa er Kristsins Barn/og hañ astundar ad lifa hier j heime Manna a medal med þalsklausum Kiærleika og hreinum/eins og hañ være j himneskre paradys a medal heilagra Forþedra/Spamanna/Postula/og allra h. Engla/hañ er allur mz h. Kiærleika vpplystur/og hvad hañ giörer edur aþormar/ þad kiemur allt þrañ ap brennanda Kiærleika.

5 Epter Kiærleikan kiemur hin þimta Art og Tegund eda Natura vors andlegs gudlegs Lyps a Jördu/sem er/NY HLYDNI/ erlegt og christelegt Framferde/Þegar sa Endurfædde hugar vm sijna Saluhialp/ og hvörsu dyrt hann hefur hana keypt/og hvad hañ hefur vppa hana kostad/þa lætur hann ap ad þionа leingur Syndu/og stundar vppa ad haga og hegda epter Guds Vilia og Bodordum öllu sijna Framferde og Athæfe/ med hreinum Ordum og Giörðum/ þar epter.

Þviad þetta brefst alldrei/Ad hvör sem hallst sig audmyktar vnder volldugre Guds Hende/ med Jatningu og Jdran sinna Synda/ og sig kann ad verda þyrer elldlegum Skeyū og Ofsoknum Syn-

barennar/Daudans/Diöfulsins/ Guds Reide og sinnar vondrar Samuisku/ med öruggu trunadar Trauste vppa Forþienan Jesu Christi/og þar mz vonar og vænter a huörium Deige epter Openberan vorrar himneskrar Dyrdar/ og lætur sig aþ Hiarta langa epter Föðurlande eilyfs Lyfs/og er þar med vpplystur med Kiærleike til Guds og syns Naunga/sa Madur lifer riettelega j Andanum. Og med þui hann lifer j Andanum/þa elskar hann Guds Ord/og heyrer þad giarna/ hann akallar Gud og er hönum þackfuscur/Hann þordast alla Aþgudadyrkan og rangan Lærdom/Hñ giellduR Gude huad Guds er/ og Keerualldenu huad þesser/Hann heidrar Födur og Modur/hann vppelur Börn og Hiu j Guds Otta/hann þordast og hatar allt Saurlyfe/hann er trur j synu Embætte hann vinur dyggelega þad hann a ad giöra/hann þordast Agirnd/Stuld/ Rann/ Suik/ prette/Strakskap/Vnderhyggiu/Flattskap/Lygar og Osannsinde/og lætur daglega þramkoma Avöxtu Truareñar/sem kallast GODVER Ken og heilagt Fram ferde/Og a þetta miñer oss H. Kenning alluyda.

Eþ ad vier lifum j Andanum (seiger Postulen) þa skulum vier ganga j Andanū/ og verum ecke metnadargiarner huör annan jnbyrdis ad reita og öfunda/ Galat. 6. Item/ Auöxtur H. Anda er Kiærleikur/ Fridur/ Fögnudur/ Polenmæde/ Vinskapur Nalægiæska/ Tru/ Liufylnde/ Hreinlyfe/ Galat. 5 Hælsusamleg Nad Guds verður first öllum Monnum/ og kienner oss ad leggia aþ

la aþ allt ogudlegt Athæþe og Veralldleg-
ar Girnder/og liþa sidsamlega riettþerdug
lega og gudlega j þessum Heime/ Tit. 2.
Eg blyt epter Mañlegum Plagsid ad tala
hier vm/ vegna ydars Holldz Veykleika /
Lýka so sem þier hafed adur giefed ydar
Limu til ad þiona Ohreinleikanum/þra ei
nu Ranglætenu til añars. So giefed nu yd
ar Limu Riettlætenu til Þionustu/ so þeir
verde Heilager/ Rom. 6. Jtem / Vier erũ
Verk Guds/skapader j Christo Jesu til go
dra Verka / til huórra Gud hefur tilreidt
oss/ad vier skylldum ganga j þeim/Eph.
2. Jtem/ Allt huad þier gióred med Ord
um ẽ Verkum/þa gióred þad allt j Nafne
Drottins Jesu / ẽ þacked Gude og Fódur
num fyrer hann/Coloss: 3.

6 Nu epterfylger hin stórra Art og Tegund
eins christelegs og gudlegs Lýfs/sem kallast christ
telegur RJDDARaskapur/ Stryd og Baratta/
huórra sa endurfædde verdur daglega hier j Hei
me ad eiga vid Diófulen og hans Pienara/ so og
vid eigenlegt Holld og Blod. Og med þui Gud
er sa sem þa bryniar til þessa / og klæder þa med
Krafte af Hæduónum/þa reyner hann þa med marg
skyns Krosse og Motgange/ og lætur sem hann sie
heim reidur til ad reyna þeirra Tru þar med/
og ad þeir skule verda riettir Jsraelitar/þad er
Guds Færvinnarar/med þarfnlegre Jdkan Truar
emnar, Vonarennar/Bænarennar/ et cet. og bilar

ecke

ecke/heldr eru stadvæster stöduger/allt þangad til Gud lætur sijna nadarsamlega Hialp þrañ koma/ og vor TRV vinnur Siguren.

J mote Diöflenum/ og j mote Heimenum/ so og lyka j mote voru eigenlegu Hollde ad berjast þa bryniar Fud o s og eirnen j sijnu ORDE þar Ritningen seiger so/ Vered sterker j Drottne/ og j Mætte hans Styrkleika/ Jklædest Harneskiu Guds/ so ad þier kunned ad standa j mote slægum Ahlaupum Diöfulsins: Þuiad vier höfum ecke vid Holld og Blod ad berjast/ heldur vid Höfdingia y Volduga/ sem er/ Drottna þessarar Veralldar/ þeir ed rykia j Myrkrum Heimsins / vid Illsku anda vnder Himnenum / Þess vegna taked Harneskiu Guds/ so ad þier (þegar su Illa Stunden kiemur (kunned Motstödu ad veita og allt vt ad enda/ og yþer ad vinna Ephes. 6. Jtem/ Hollded girnest j mote Andanum / og Anden girnest j mote Holdem/ Þar er buárt ödru a mote/ so ad þier giöred ecke þ ydur lyster / Gal. 5. So erü v er nu (goder Brædur) ecke Skulldunautar Holldsins/ til ad lifa epter Holldenu/ Þuiad ef þier lifed epter Holldenu þa yliote þier ad devia/ Rom. 8. Þeir sem Christo tilheyra/ þeir krossfesta sitt Hold med þess Girndum og Tilhneyngum/ Galat. 5. Jtem allt huad af Gude er gædt/ þad yþeruinnur

Heim

heimen/og vor TRV er Siguren sem sig-
inen yfer uinnur/ 1. Joh: 5.

Ēn so nytsed sem ahrærer Barattu vorrar Truar vid Gud/þa ma þad læra af Dæmum hr-
rar Canuersku Kunnu/Matth. 15. Og þess H.
Forfødur Jacobs/ Gen. 32. Hvørsu Gud var j
fyrstu hardur og oblydur vid þau. Þetta sama
klagar og sa sæle Job/ segiande/ Þu endurny-
iar þijn Vitne a mote mier/ og margfalld
ar þijna Reide j giegn mier/ hvør Plagan
kiemur samfleytt epter odra/ Job 10. Da
vid skielfest af þui ad Gud fyrge sitt And
lit/ Psalm. 30. Og ad hann sie so fiarlæg
ur hønum j Neydēñe/ Psal: 10. og hey-
re ecke þo hñ kalle Nott og Dag/ Ps. 22.
J þessum og ødrum þvilykum þungum Freisting
um hlytur sa Endurfødde ad vera stødugr j Trunē
og Bænaakallenu/ og Vonēñe/ og segia vm Jacob/
Jeg sleppe þier ecke nema þu Blesser mig/
Gen. 32. So ↄ med Dauid/ Mitt Hiarta
setur fraim fyrer þig þitt Ord/ þier skul-
ud leita mijns Auglitis/ Þar fyrer leita eg
nu þijns Augleitis/ Psal: 27. Christus Je-
sus er trur/ hann kann ecke ad afneita sialfū
sier/ 2: Timoth. 2. Item/ þo ad Sal og
Lykame vanmegnest/ þa ertu Gud þo alla
tijma Huggun mijns Hiarta/ og mitt Hlut
skipte/ Psalm. 73.

7 Ad sydustu kiemur nu su stōunda og feinasta Art og Tegund/ og Nattura vors Himneska

Lyfs

Lyþs hier a Jörduñe/ sem kallast H. POLLEX mæde / Þegar eiñ Endurþæddur christen Madur möglar ecke a mote Gude j Krossenum og Motgangenum og Freistingönum/vyrkur ecke þra hörum til Diöþulsins/helldur lydur allt þolenmodlega/vitande ad þyrer margþallda Sorg og Mædu Neyd og Hörmung verda allar þessar Dygder og tegunder vors himneska Lyþs hier a Jörduñe/ In Vtero Ecclesiæ, jdkadar/reyndar/hreinsadar þar nu haþa verid vpptaldar/sem er/ Jdranen/ Truen/Vonen/Kiærleikuren/Hydnen ny/christeglegur Riddaraskapur/og so Þolenmæden/Og þui seiger hañ so/Jeg vil bera Reide Drottens/ þuiad jeg beþ syndgad a mote hönum/ Michie. 7. Jtem/Miñ Son(seiger Ritningen)eþ þu villt Gude þiona/ þa bw þig vid Freistinguñe/ Halltu kyrru þyrer ✝ veykt last ecke þa Meñ locka þig þar þra. Halltu þig ad Gude/✝ vyrk ecke þra hönum/so ad þu jaþnan styrkuare verder/ Allt huad þier geingi a mote lyd þu þ þolenmodlega og vert þolenmodur j allskyns hrygd/þui ad lyka sem Gulled reynest þyrer Elldenn/so verda þeir þyrer Elld hrygdareñar reyndeer sem Gude eru þecker/ Syrach. 2. Jñ/ Þad er merkelegur hlutur ad vera þolenmodur/og vona vppa hialpena Drottens/ Þad er Mañe merkelegur hlutur ad bera Oked j Vngdome synum: Jtem/ Drotten hrygger ad sönu/eñ hañ tiaer syna Myskunnseme

unſeme aptur epter ſinne mykellke Giæſku/ Huiad hañ plægar og hrygger Mañen ecke aþ hiarta/Harmagrat. 3. Son miñ/vird ecke liſtels Tyþtan Drottens / og ðruilnaſt ecke þo þu verder aþ hönum tyþtadur/Þui ad huörn Drotten elſkar þañ tyþtar hañ/ og huörn þañ ſem hann rekur ad ſier þann agar hañ. Eþ þier Tyþtunena liſded/ þa mun hañ tia ſig your ſem Sonum/Huör er ſa Sonur Faderen tyþtar ecke? Hebre. 12. Eigneſt med Polemmæde ydar Sæler/ Luce: 21.

Sia/hier haþe þier nu þær ſiö Edla dygder ſem heyra til voru andlegu og gudrækelegu Lyþe og huörs christens Mans Framþerde hier a Jörduñe ſem endurþæddur er j þeſſu ſtandanda Strij de Guds h. Kirkiu og Chriſtne/huar vm margt meira og þleira være ad ſkriþa. Enn þad ma ad þeſſu ſiñe anægia/ad þu ſem ert Endurþæddur/lær er þad aþ þeſſum attunda Capitula/og hugleider þad vel/ Huörnen þu ætt ad liþa/og huörnen hætt ad er voru himneſka Lyþe hier a Jörduñe. Þui ſia þu/Tuö Lyþ eda tuöþalldlegt Lyþ hefur Gud giefed þier/þad fyrra er nætturlegt/Þad annad er andlegt. Þitt nætturlegt Lyþ er Samteing/ ing Sælar og Lykama j einñe perſonu/Þitt and/ legt Lyþ er þyn himneſk Samteinging vid Chri ſtum og Gud Almættugan. Nu er þier ecke ovit anlegt huörnen Lyþ þu haþt hefur j Modurlyþe og huörnen nu er hættad þynu Lyþe/þar þu ert

nu

nu ecke j Modurlyfe jnneluktur/ helldur ertu j þessare vydre Verölldu. J Modurlyfe var þitt naettiurlegt Lyf miög veykt og lyted/ og so sem j Diñu og nöckrum Myrkrum/En nu er þad ecke so veykt og lyted/ecke helldr j Myrkre eda Diñu helldur er þad sterkt og fullkomlegt Lyf/þar mz Lyfs Skodunar/ j fullu Liose og fullre Dirtu þessa Heims. Med sama mote er hattad þynu himneska Lyfe(huört þier verdur gieped/og hu örin þu verdur so sem jklæddur af vorum himneska Adam)epter þeñan stundlega Dauda/annars Heims/ þad mun þa vera Lyf augliosrar Skodannar j eilyfre Dyrd Glede og Vnadsemd. Enn j þessum Heime liggur þu eñ nu j GVDE og hña Orde j christelegre Kirkiu so sem jnneluktur j hñar andlegu Modur lyfe/og lifer himneska Lyfe/ ecke enn nu j Skodanenne helldur ad eins j Trunne.

Þar fyrer lyka sem þitt Lyf fyrr meir j þi nu Modurlyfe edur þu varst j Heimen þeddur/ var veykt og hafde lyted og veykt Vpphaf/ þar þu huörke kunner ed skoda nie skynia eitt eda eñ ad/ei helldur ad þeinkia eda huxa huörnen þrañ þer j Heimenum/helldur hiellstu þig j þynu litla Herberge vnder modurlegu Hiarta/ og varst þar jneluktur/og lust þier nægia þa sxtu Modur Miolk/sem þier vard j gegnum Laf eda Nafalagang til Naringar giefen/ og styrkter þar med þitt veykt Lyf. So skalltu j þessum Heime lata þier nægia Einpallderka himneskra Barna/so ad þu gaper ecke epter Guds Veru/ eda grensleft ad hans himneskum Klutum/ ei helldur epter Jesu

Christo

Christo vorum Himneska Adam/ ad sia eda vita Hans Dyrd og Tygn/þyrr enn þu ert j burtu ur Daudlegre Tilldbuid þyns Lykama/og ert kom enn j gegnum Daudans Dyr jn̄ j þad rietta himneska Fodurland eilyps Lyps/þangad til skalltu halda þier In Vtero Ecclesiæ, vid predikā gudlegs Ords/vid Bliod og Pyt þess Himneska Vindgrens/ so sem j Andlegum Kunde og Lyse Guds Kirkiu og Christne jmeluktur/og girnast ad eins skynsamlega Miolk heilsusamlegs Euangelij(epter er Radum S. Peturs) til ad styrkia þar med þitt Himneska Lyf/ huórt ad eins vpp er byriad med þier miog veykiega/ og er ecke enn nu fullkomed eda fullgiórt Lyf augliosrar skodunar/Helldur er þad ad eins Lyf Truarennar a medan þu ert enn nu hier j Heime.

Og med þui þu hefur nu heyrt/huad og huklykt ad sie Lyf Truarennar/og huórsu þad er þaled og þolged j VII Hófudbygdum/þa hixa þu vm þær daglega/og haf alla þyna Aslundan þar a/ad þu audmyker þig vnder Volldugre Guds Hónd med sannre Idran/og riettre Tru a Jesum Christum/med gledelegre Von Eilyps Lyf/ og þlatskaparlausum Kierleika/Myrre Hlydne/og christelegri Riddaraskap/og oaflatanlegre Polemmode/Þa mattu vera fullkomlega viss og oepadur vm þyna Vtvalning og kallan til eilyps Lyfs og Rykis vors Drottens og Lausnara Jesu Christ/2. Pet. 1.

Niunde Cap.

Obiectum Regenerationis.

Hier seiger huad þad er/sem Gud j oss eda med oss endurþæder/og huðria vier meigum akta og hallda ad vera endurþædda/og huðria ecke.

NV skal þara aþram̃ leingra/t heyra huad heilög Ritning kienner oss/huad helst þad er/sem Gud Almattugur aþ sinne omælanlegre Natt og Myskun j oss gumum Molld araukum og Jardar Leir endurþæder og ad nyiu til byr. Hier kienner Guds Ord oss og vndervysar ad Endurþædingen ahrære allā Mañen/og gange bæde yþer Lyþ og Sal / Þo ecke med þeim hætte ad hun. raske eda þære wr lxge nockurn hlut aþ þeirra Essentia og Veru/eda vmbreyte þm/heldur so/ad Gud þæger j burt og hreinsar aþ þm allt þad illt er/og pryder þau þar j staden/og gier der þau med öllu þui sem Gott er og hönum giedþellt og þægelegt.

Þuiad þyrer Fallid voru Saler vorra þyrstu Forelldra Heilagar/Riettlatar/þullar m̃ himneska Visku og Speke/og voru Herberge h. Anda/skapadar æpter Mynd Guds/þullar aþ breñande Aast og Elsku til Guds og Naungans/En̄ vegna sargrætelegra Diöþulsins Sukka vrdu þar öllum soddan Soma og Heidre aumlega rantar/og eru nu til alls gods daudar/ og eru ordnar þvi gndstygdar Kier og Kamarhivs og Heimule heluyskra Anda/þullar med andlegan Blindleika og Heimsku/þullar syndsamlegra Girnda og Tilhneiginga til alls Ills/ Lyka og eirnen þullar allskyns Villu/ Lyga og Ranglætis/þar med og lyka þullar med Otta og Hræddslu þyrer Guds Do-

me

me-og eilyfre Fyrerdæmningu. Eñ med þui vor himneskur Adam hefur Salernar keypt med sjnu dyrmæta Blode/ þa byr hann þar so til med Endurþædinguñe/ad allt þad Diöfulsins er med þeim/og hans Ryke til kiemur/þa tekur hañ þad allt burt/og apmaer þad/og ad nyiu jñheller og plantar j Salernar þad Gott er/og endurnyar j þeim Guds Mynd og Guds Ryke.

J sama mata var og Mañsins Lykame þyr er Falled Sterkur Haustur odaudlegur/og jskryd dur og klæddur himneskum Liomа og Birtu/ so ad ecke var a hönum nöckud liotlegt eda otierlegt og ecke þurfte hañ Klæda vid. Eñ epter Synd ena þullgiörda/þa miste hañ sin Styrk og Odaud leika og allan himneskan Soma og Fegurd/og va rd vndergiefen allskyns Eymd og plægum/fyll um Neydum/Motgange/Mædu og Erfide/og nu seinasta Daudanum og Fuanum. Enn med þui ad Sonur Guds hefur med sjnu dyrmæta Blode endurleyst og þrelsad ecke alleinasta Salena/held dur Jykta eirnen Lykaman þra allskyns Skada og Fordiarfan/þa vill hañ/ad Lykamen skule aptur ad nyiu pryddur og begafadur verda med himne skum Soma/Liose og Odaudleika.

Eñ j þessu Endur þædingar Efne helldur Gud soddan Mata og Skickan/Ad hañ lætur Endur þæding Salareñar þara fyrst vndan/enn Endur þæding Lykamans koma a epter/Par fyrer nefn est Endurþædingen Salarennar su fyrsta Uppri sa j Openberingar Bok Johañis/ 20. Cap. Sall er sa og Heilagur sem a Hlut j þeirre fyrstu Upp risunne. Þuiad / ef ad Salen Mannsins verdur

ecke þyrft af Gude Almattugum Endurþædd þyr
er ꝛ. Anda/þad er/verde hun ecke vpplyst og en
durnyud og til Guds sniuen þyrer sama Jdran/
þa er ecke ad vænta þyrer Lykaman nockrar End
urþædingar edur Vppvakningar og Vpriſu Holld
ſins til eilyfs Lyfs og Fagnadar. Enn ef þu
lætur þyna Sal adur þyrre verda af vorum him
neſka Adam mentada og vpplyſta/ og ef þu læt
ur hans Anda leida þig/ſtyra og ſtiorna þier/m
daglegre Jdran og Aminningu Guds Orda / og
Tydran þrra heilögu Jnſigla/ſem þar til heyra/
Þa verdur þyn Sal fullkomlega Endurþædd/ þa
mun og eirnen viſſelega epterþylgia Endurþæding
þyns Lykama. Þuiad ſu endurþædda Sal hun
þer j giegnum Daudan/ þa hun ſkilur vid Lykam
an)til Lyfſins/eñ Lykamen huyler j Molldeñe/
og hlytur þar ad byda hins ſydaſta Dags. Eñ j
þui eru þeſſer Leyndardomar lyker/ad bædar þeſſ
ar Endurþædingar ſo vel Lykamans ſem Sælar
eñar/eru komnar In Mortificatione & jn Viuifi
catione, þad er j Deydingunne og Lyfgancnne.
Þuiad ſo ſem Gud deyder þyrſt Sælena/andlega/
med ſiö Sötum eda Pylum ſyns Lögmæls/og ſi
dan þa epter a vppuekur lyfgar endurnyar gled
ur og græder hann hana andlega med ſiö Heilſu
þurtum Heilags Euangelij. So lætur hañ Lykam
an verda ſukan/ deyia j burtu og þwna og ad
Molldu verda/adur enn hann vppvekur hann a
ſeinaſta Deige til eilyfs Lyfs.

Nu ber oſſ Börnum Kioſsins ad gixta vel
og vädlega ad þui/Hußrſu vor himneſkur Adam
lætur Salnanna Lækning þara vndan/enn End
urnyan

urnylan og Vppraknung Lykamans byda til hins seinasta Dags. Pad giorer Gud til þess/ ad vier skulum vita/þ ossligge hin allra mesta og stærsta Mandsyn a Salarennar Vppriss/ so ad vier höfum ecke so mykla Astundan a skindlegre Velgeingne Lykamans (huör ed med þessum Heime skal Enda taka og þorganga) so sem a Velþerd Salarennar/sem er/ad Vxr mættum j gudlegu himneska Lyfe eþlast og þroast med jafnlegre Astundan og jdkan sannar Audmykktar/þyrer Gude/j Trumne/Voneñe/Kiærleikanum/Godum Verkum og christelegum Riddaraskap og Polenmæde/allt j Daudan/Pa mun vissulega epterþyrgia og koma/a hinum sydasta Deige Lykamanum til Sanda eilyfs Velþerd og Glede/Dyrd og Vegsemd.

Nu ef einhuör vill soddan Spurning þramsetia/Verda nöckud aller Menn Endurfædder? Eda huar af skal eg vita/ad eg mune sykrar Saluhialpar hluttakare varda? Verda öll Adams Börn endurfædd? Huar af skal eg vita/huört eg er a medal þeirra Endurfæddu eda ecke? Andsuar/Sannlega verda ecke aller Menn Endurfædder/helldur fæar einer. Enn hier af hefur vor Himneskur Adam öngua Skuld/huör ad allan Heimenn kallar til Idranar/vill ad aller Menn verde Saluholpner. En (þui verr) mestur þiölde Manna stendur j mote Guds Orde/og vill ecke lata endurfæda sig (ad þra teknum þæm einum j Heimenrm) So kantu nu ad vera viss vppa/og þarft ecke j nöckurn mata ad eda þyna Endurfæding/ef þu giefur giætur ad þeim Audkirningar Teknum og merkium sem sannre Endurfæding þrygia/og adur var

vmtalad/þad er/Ef þu astundar ad hafa þær Dygder og þa Mannkostu / sem eru Art og Tegund þess Himna Lyfsins/og allra þeirra sem af H. Anda endurfædder verda / þa hefur þu Jesum Christum þann Himneska Adam sem þig ad nyiu endurfæder / þa hefur þu og christelega Kirkiu fyrer andlega Modur/huer ed þig ber visselega i synu Lyfe.

Og til meire Vnderstöду og skilnings vm þetta þa skaltu vita/ ad aller Menn i Heimenum þeir skiptast i Tuenna Flocka/Sumer eru Vantruader Veralldarenar Syner/ Enn sumer eru Rietttruad er. Merk þetta fyrst.

Veralldarénar Sonu kalla eg alla ogudlega Gudhrædda/sem Gud og hans Ord þorsma/þeim sialfum til skadá/enn halda med Diöfflenum og þiona hönum/med allskyns Villum og Vantruna de/Blindleika/Ranglæte og Myrkranna Verkum/huar fyrer ad þeir eru aller saman Lifande Dauder/þad er/þeir hafa ecke þad Himneska Lyfed og eru til allra godra Verka so sem Dauder / af þui ad H. Ande Guds er ecke med þeim/og stiornar þeim ei nie styrer/Þeir huxa ad eins vm þetta Lyf/og hafa Bukfsins Sorg og Ahyggiu.

Þessir Veralldar Syner skiptast enn nu i Tuenna Flocka/Þui ad sumer af þeim eru Heidner Oskyrder/ Enn sumer hafa medteked Skyrnena. Þeir Oskyrdu Veralldar Syner eru aller fyrer vtan christelega Kirkiu / og hafa med Christum og hans Ord og Sacramenta eckert ad giöra/ so sem nu i Dag eru Tartarar/Tyrkiar / Gydingar og aller adrer Blinder Heidingiar et ct. Enn hiner adrer

Veralldar

Verallder Syner eru skyrder/eñ eru Falschristner Munchristner/Peir hafa ad vyssu medtekid Heilaga Skyrn/ganga til Kirkiu/til Skripta/til Alltaris/ pikiast vera þorkostulega christner/ heyra Guds Ord/ og vita þad/enn lifa ecke epter þui/ helldr ganga þeir þraũ j synum Syndum og Glæpum/Diofblenum til Vilia/Pesser eru ad sõnu In Vtero Ecclesiæ/og Limer christelegrar Kirkiu enn ecke lifande helldur dauder Limer/lyka sem dautt Fostur j Modurlyfe/huorsu Heilager þromer og skynande sem þeir pikiast vera. Slykur var sa Biskup til Sarden/vm huorn Guds Son ur ber Vitne/seigande so til hns/Jeg veit þyn Verk/ þuiad þu hefur þad Nafn/ad þu lifer/og ert daudur/Apocal. 3. Eins talar S. Paull vm lausatar Ekiur/seigande/Þar sem lifa j Girndum/eru lifande daudar/ 1. Tim. 5.

Þañen er nu hattad þeim vantruudu Verallder Sonum. Eñ hier þuert a mote eru aller Rietttruader Christner Børn Liossens/þeir ed epter medtekna Skyrn sier hallda In Vtero Ecclesiæ/þad er j ORDE Guddomlegs Muns/og þad vardueita/og epterþylgia Rodduñe Christi/Joh. 10. Lata Guds Anda leida sig/Rom. 8. Verda meir og meir ryker j alls hattar Kyningu og Reynslu/Philipp. 1. Ganga þyrer Drottne verdug lega honum til allrar Pocknunar/eru avaxtarsamer til allra godra Verka/og styrkter med ollum Krapte/epter Guds Dyrdar Magt/j allre Polemæde og Langlundar giede/med Fognude/Colloss. 1. Leggia þra sier epter þyrre Breytne þañ gam

la Manen/sem sig þordiarþar j Girndum Villu demsins/og endurnyia sig j Anda syns Hugskots og klædast þeim nyia Manenum sem epter Gude er skapadur j sannarlegu Riettlætte og Heilagleika Ephe. 4. Og lyda epter Openberan vors Herra Jesu Christi/ 1. Corinth. 1, Og eru truer allt til Dauda/Apocal. 2.

Hier hafe þier Liossens Börn j stuttu Mali þramsett/hutlyker ad sie þeir vantrudu Verk alldar Syner/huörier og ad eru þeir riettrudu Christnu. Sie þier nu christen Madur Alvara ad hugsa um þyna Saluhialp/og villtu þa og öðlast þa heilsusamlegu Endurþæding Salar þinar og Lykama þyns/so sla þier þra þessa Heims Sonum þad mesta þier er mögulegt/Haf sem minst med þa.ad gisra/Fordast Samlag illra Manna, hallt þier af öllu Hiarta vid Gudz ORD/lat Guds Anda einatt hafa þitt Hiarta/ med þeim vit Lögmals pylum og særa þad/þynum gamla Adam Hollde og Blode til heilsusamlegrar Deyding ar/Lat han og lyka eirnen lækna þig og græda/mz vit Heilsuþurftum heilags Euangelij/og lidþu alla tyma j Auglite Guds mz sönu Lytelæte j Truñe/Voneñe/Kiærleikanum/j nyrre Hlydne/ og godum Verkum/christelegum Riddaraskap /og Polenmæde/þa ertu riettelega Endurþædder/ og þa muntu visselega þegar þyn Dauda Stund kiemur/af Gude verda tekenn og hafdur ur Ryke Truareñar jnn j Ryke augliosar Skodunar/þar þu munt skoda og sia Gud Almættugan Auglite til Auglitis/og öðlast eilyfa Himerykes Dyrd og Fögnud eilyflega.

Tunde

Tiunde Cap.

Regenerationis Accidentia & Concomitantia.

Vm dagleg Tilfelle/ sem er Kross og Motgangur/og það fleira sem Endurfæddum christnum Manne kann til Handa ad falla.

MOR himneskur Adam og eilifur Fader Jesus Christus/giörer í þessu Endurfædingar Epne ecke olykt sín eiñ Frómur ærlegur og forsiall ekta Madur vid syna elskulega eigen Kuinu og þrra beggia Börn/Hann elskar þau hiartanlega/hann forsorgar þeim þrr er Klædum og Fædslu/hann helldur þeim og eiñen þar med vid Tugt og Aga og alla sidsamlega hegdan/og giefur þeim ecke allt Sialfræde til ad fremia Leik og osidsamlegt Latgiæde og annad Sialyfe/Helldr er hans Ahorm og Vilie/ad þau skulu veita sier skylduga hlydne í öllum hlutum/Eins giörer vor himneskur Adam vid syna andlega EDD/syna christelega Kirkiu hier a Jördu/huör ætyd er oliett ad Guds Börnum/So lysta breyter hiñ vid þeirra beggia andleg Börn/mz huör hun oliett gengur í synum andlega VTERO edur Lyfe/það er/í heyrn og þuglegre Jdkan Predikunar Embættis og í Ryke Trualæsinar hann elskar þau af hiarta/ og veitter þeim alla goda hluti. Eñ med þui ad syndsamlegar Girnder eru þeim medfædder/og þau kuña ecke ad bera alla Tyma goda Daga/helldur/ef ad þau hafa huörke Aga nie Typtan/ þa er til Vonar ad

þau mune med sijnu Sialþrœde skada og þordiar þa sig sialf/Þar þyrer stiller og blandar sa himneske Adam þeirra Hlatur med Grate hier j Heime/þeirra Glede med Hrygd/og þeirra Sælgiœte med allskyns Hörmungum/og lœtur þau aþ sinne Födurlegre Hende þa og þiña huörtueggia/sem er daglegt Braud so og/Kross og Motgangur.

Daglegt Braud(so sem stendur j Catechismo Luthers) kallast allt þad oss er gagnlegt til þessa Lyfs Vpphelldis/sem er/Matur og Dryckur/Klœde og Skiœde/Hws og Heimile/Akur og Enge/Gotz og Peningar/god eigen Kuiña/dygdug Hiu þromer Þeruallds menn/god Stiórn/Vedrattu god/Heilsa og Heilbrigde/goder Viner og Nagrañar/ og allt añad þuilykt. Alla þessa og adra þuilyka Velgiorninga veitir Gud sinne christeleg re Kirkiu hier j Heime/segiande/Eþ ad mitt Folk villde vera mier hlydet/og Jsrael ganga a mijnum Vegum/þa munda eg snarlega nidur þryckia þeirra Ovine/ok lata mijna Hönd koma yþer þeirra motstödu Menn/Jeg munde metta þa mz þui þeitasta Korne/og sediá þa med Hunange vr Steinonum/Psalm. 80:

Eñ vppa þad ad vier mœttum þa meire Vnderuysan hiörtnen stundleguin Velgiörningum Guds til vor er hattad/þa skulu þier Einpöllda hugleida þad og vita/ad daglegt Braud merker þerþallda eda þiögra handa goda Hlute/sem eru þesser 1. Rad og Stiornan Himens og Jardar. II. Nœring Lyfs og Lyfiama. III. Heilagt Hiuskapar

skaparband og Buskaparlag. 1111. Veralldlegt Øpervalld eda Valldstiorn.

1 Fyrst siae þier hueriu ad Gud mieg dasamlega Drottnar yþer þessare storu Byggingu Himens og Jardar/ og lætur oss Mannaña Sonu sia sijn margþalldleg Verk j Loptenu/a Jördune/og j Siönum. Himenen hefur hann skickanlega og dasamlega skapad/og skickad Solena ad rada Deigenum/ enn Tungled og Stiörnurnar Nottunne/ Psalm. 137. Hañ hylur Himenen med Skyum/og giefur Regn a Jördena/Psalm. 147. Fyrer hans Vilia blæs suñan Vindur/og nordan Vindur/og med sijnu Orde hamlar hañ Sionum so hañ geingur ecke a Land vpp/og j hönum hefur hañ sett Eyarnar/ Syrach 43. Hann vitiar Landsins og vökuar þad/Med Regnenu giörer hñ þad blautt og Blessar þess Groda. Hañ köronar Aared med sine Giæsku/og wr hans Fotsporum drypur Feita Psalm. 65. Hñ nærer Fuglana j Loptenu/Dyren a Jördune og Fiskana j Sionum og j Vötnonum. Þegar hann giefur þeim þa safna þau / þegar hañ opnar sijna Hönd/þa mettast þau af Godu/ Psalm. 104.

Med þessum hætte hefur nu Gud nær j halft slötta þusund Ar stiornad þessare borgeinglegre Byggingu Himens og Jardar/ þo ad hun sie vegna vorra Synda Hiegomanum vndergiefen og eige ad smelltast og brenna a hinum sydasta Deige af Elldenum/Og þo hañ hafe þad nu j so mörg þusund Ar vndandreiged/þa hefur hñ ecke giört þad Diöflenum til Vilia nie hans Limum þeim ogudlegu Skalkum og grimu Tyrönnum til

Epter

Epterlætis og Sialprædis/so sem hañ hefde Fir
nd eda Gaman af þeirra ogudlegu Athæfe og ill
sku Verkum/Helldur lydur hañ þetta vegna sinar
christelegrar Kirkiu og henar endurþaddra Bar
na/so ad þau mætte þyrer Guds Ord og Euange
lium endurþædd verda. En þegar þeirra Tala er
full orden/ og þau eru ur þessu Truareñar Ryke
inkomen j Ryke guddomlegrar Skodunar/þa mun
þesse Himen og Jörd/og lykta su stundlega Stior
nan Himens og Jardar vera vte og hæfa Enda.

Þañen telium vier nu þessa Stiornan Him
ens og Jardar med þeim ödrum stundlegum Vel
giörningum Guds sem hañ veiter oss synum Bör
num hier j Heime. Og er þesse Heimur (til ad
iafna)alyka so sem eitt veyrt og lased Skolahus
nidurnytt og ad palle komed/j husriu konungleg
Börn verda vm stundarsaker ad vppalast/Og þo
þad Skolahus sie fullt med Mys og Madka/og
mörg önur Oklarinde/og sie med öllu osæmelegt/
þa helldur þo Kongur þar Skola/ei þad hñ hæ
fe Lyst til soddā Athæfis og Hyfavistar/Helld/
ur lydur hañ þad vegna sina Barna/ad þau skul
le þar jne nockur Aar/eda huad leinge hönū syn
est/verda reynd/ögud og typtud og hallden vnder
skörpum Aga og Skola. En þegar þau kiensku
Aar eru vte/þa vill hann taka þau burtu þadan
og briota nidur þad lasta Skolahus/og bwa sym
um Börnum til eitt konungligt Lysthus eda kon
unglegan Sal/j þm sama stad. Med þessum hæt
te vonum vier og væntum vier epter nyium Him
ne og nyrre Jördu/Enn a medan og þangad til/
þa hialpum vier oss vid þesse gamla lasta/og nær
um

nidurfallna Bygging/af hui ad ad er Gude þæg elegt/og vier reiknum og höfdum þad med voru daglegu Braude/ ad vor himneskur Adam/ vid magt helldur þessare Byggingu/ og lætur oss syn ar endurfæddar Barnaskiepnur hier vera vm stũ darsaker/þangad til hũ kallar oss j burtu hiedan.

2 Nu kiemur epter hinn annar stundlegur Vel giörningur Guds sem er Lykamans Biörg og Næ ring/þad er vort stundlegt Lyf/þegar Gud giefur oss Mat og Dryck og þad añad sem vier höfũ og þurfum ad hafa þessu stundlegu Lyfe til Vpp helldis. Jeg vil(seiger Gud)Blessa þeirra Vister/og giefa þeirra Fatækum nægd Br auds/ Psalm. 132. Jeg er med hönum j Neydenne/Jeg vil hönum þadan hialpa/ og giöra hañ vegsamlegan/ Jeg vil sedia hañ med löngum Lyfdögum/og syna hön um mitt Hialpræde/ Psam. 91. Jeg vil vera med þier/og vardueita þig hvar þu fer/ Gen. 28. Drotten giefur Fædu þeim sem hañ ottast/ og Sal hins Riettlata læ tur hann ecke hungur lida/ Prouerb. 10. Gud mun vardueita hañ/og hallda hönũ vid Lyfred/og lata hönum vel ganga hier a Jördune/og ecke giefa hañ j sina Ovina hendur. Drotten mun lyfga hann a hans Sottar sæng/ Du hialpar hönum þa öllũ hans Siukdome/Psalm. 41.

Þetta eru dyrdarleg Fyrerheit vppa þetta eymanlega Lyf og stundlega Velferd/þo Lykam

en Syndaña vegna hliote ad deyia og verda apt
ur ad Jördu og Molldu/þuiad þad vottar Gu
ds Ord/og þad setur dagleg Reynsla oss þyrer sio
nér. Og þo vor Drotten Jesus Christus hafe
Endurleyst so vel Lykaman sem Sælena med sij
nu dyrmæta Blode/og hafe jñeluckt hañ og lyka
med j sijnu Nadar Fyrerheite/ad hañ skule endur
nyast/ og med afleggingu þess sem er daudlegt mz
Lykamanum endurfæddur og vppvaktur verda
til eilyfs Lyfs og Himerykis Fagnadar/þa hlyt
ur hñ þo adr ad deyia og ad Molldu verda/þyrr
eñ hañ kiemst þangad/og adur eñ hañ vpprys til
þeirrar Dyrdar. Þar þyrer stend eg hier vid lit
la stund/ og huxa so med mier/ Ef ad Lykamen
kañ ecke ad verda endurfæddur eda vppvaktur til
eilyfs Lyfs og Himneskrar Dyrdar/nema þuiad
eins ad hañ deye adur/og verde sem Hueite korn
huórin j Jördena verdur sad og kastad/Huad kie
mur þa til ad Gud lætur hann so leinge lifa og
blomgast sem Blomstur a Akre? Huar þyrer hier
Gud oss ecke deyia a blautum Barns Alldre/ Og
huad stodar þad þo Madur nære Lykaman med
Mat og Dryck og mörgum ödrum Hlutum / eda
þui bidium vier Gud vm Lykamans Heilsu og
Heilbrigde þar hñ hlytur þo vm syder ad deyia/
og verda ad Dupte og Molldu?

Eñ vier skulum vita/ad/Gud vor himneskur
Fader hefur merkelegar Greiner þar til/huar þy
rer hañ j Heime þessum leinger Lyfs Lykamans/
og giefur hönum syna Atuiñu. Enn sierdeilis
skiedur þad þytst þyrer þa Grein/ad vor Endur
fæding meige fullkomnast mz sañre Jdran og heil
siusamlegre

ſuſamlegre Vnderuijſan Sælareñar j Guds Orde og ad vier hefdum Rum og Tyma þar til. II. Þar næſt/ad vier ſieum vorum Naunga og jafnchriſtnum til gagns/ſo leinge ſem vier lifum/mz heilſuſamlegum Kieſingum Aminingum til gudlegs Lifnadar og Framferdis. III. J þridia lage/So ad vier kunnigiorum Verk Drottens/vtbreidum og berum hans Dasemder og Logbgiorder j þeſſum Heime/Pſalm. 116. Þuiad þeir Framlidnu/huorra Sæler ſkildar eru vid Lykaman þrſa ecke Dyrd nie Riettuijſe Drottens/ j þeſſum Heime/ Baruch. 2. Helldur a medan Gud lætur oſſ lifa/ þa kunnum vier ad kalla hans Nafn/ Pſalm. 80. IIII. Hier ad auk lieiar Gud oſſ þetta ſtundlega Lyfb til þſſ/ad vier ſkulum boda og kunnan giora Arm Drottens Bornum og Barnabornum/og hans Krapt ollum þeim ſem eptir ekomande eru/Pſalm. 71.

Þetta eru þær þiorar Greiner/ huar þyrer Gud helldur oſſ vid þetra ſtundlegt Lyfb/og gieb ur oſſ vora Atuinu. Og eþ hann veiter nockrum þramar enn Þorþ krepur til daglegs Brauds/ þa vill hann ad vier ſkulum þiona vorum Samchriſtnum þar med/og ſia hans Þorþ og Naudſyn/og þar med ala vort Holld epter Þorþum og Hæfelegum hætte/ ſo ſem Ritningen ſeiger. Rækted Lykaman/ þo ſo hann verde ecke lauſlætur Rom. 13. Og enn ſtendur j odrum ſtad/ Þier ſkulud ecke vera Hugſiuker/ſeigande/ Huad munum vier þa ad eta/ eda drecka? Huar med eigum vær ad klæda oſſ? Epter ollu þuí-

þuilýku stunda Heidingiar/ Þuiad ydar Himneskur Fader veit/ad þier þurfed allo þessa vid. Leited fyrst Guds Ríkis og hiña Riettlætis/ þa mun your allt annad veitast/ Matth. 6. Itm̃/ Vilie ydur til Ríkdomur en/ þa legged hiñ ecke a Hiartad/ Psal. 62.

3 Þridie Velgiörningur Guds sem hañ veiter og giefur þessu stundlegu Lýfe til Upphallds/ er Heilög Hionabãds stiett og erlegt Buskaparlag. Þegar himneskur Adam giefur Börnum sínum gudrækelegt Giftarmæl/ eytur þeirra Afkuæme blessar þeirra Buskaparlag/ med öllum naudsynlegum Hlutum/ lætur allt vel luckast/ Þar vm talar H. Ritning so.

Hws og Audæfe erfa Menn epter sínna Forelldra/ enn skynsöm Kuinna kiemur af Drottne/ Proverb. 19: Dygdasöm Kuinna er ein edla Gæfa/ og verdur giefen þeim sem Gud ottast/ Syrach 26. Sæll ertu sem ottast Drotten/ og geingur hans Vegu/ Þu munt næra þig med Erfide Handa þinna/ Sæll ertu þier mun vel vegna/ Þín Kuinna mun vera so sem avaxtarsamur Vínvidur vmhuerfes þitt Hws/ Og þín Börn so sem Vidsmiörs Vidar Kuister í kring vm þitt Bord/ Psalm. 128. Börnen eru Gæfa Guds/ og Lífsins Avöxtur er hans Skenkur/ Psalm: 127. Sæll er sa sem ottast Drottenn/ og mykla Lyst hefur til hans Bod

orda

erda. Hans Sæde mun volldugt verda a Jörduñe. Afkuæme þeirra Riettlætu mun Blessad verda/ Ríkdomur og Nægd mun vera j hans Hwse/hans Riettlæte mun vara eilifflega/Psalm. 112.

4 Fiorde Guds Velgiörningur stundlegur/huörn Gud lætur sínum Börnum veittan verda/j þessum Heime er veralldleg Politia, það er Almugans Stiorn og Skickan/edur Veralldleg Yfirvalldz stiett af Gude sett og til skickud / það kallar S. Paull manlega Skickan/Rom: 13. S. Petur nefner það og eins/1. Pet. 2. Það skalltu skilia og vnderstanda vm allra Landa Stiorn og Skickan Landa og Rykia og allra Þioda vnder Solduñe. Þar eru so mörg Konga Ryke/Hertogadæme marghattadar Lãds Alfur/Lönd og Eyiar/Fylke og Hieröd/huad allt so er vel skickad med Landz Lögum og Lagasetningum/sem best og gagnlegast ma vera. Þar eru Bygder og Borger/Þorp og Bæer/Þar eru til setter Borgmeistarar/Radmeñ/Domendr og adrer Yfirvallds menn/og allra hãda Embættis og Handverks Menn. Hia oss eru Lögmenn/Syslumeñ/Lögrietumeñ/Hreppstiorar Bændur og Bumeñ/Hier eru Lög og Landslaga Riettur/med mörgum öðrũ godum og gagnlegum Setningum. Vm Kaup og Sölur/og allar Hönd laner a Sio og Lande/Þar eru til skickadar Reþsingar og Hegningar/vondum Mönnum til aptur hallds Synda og Glæpa/so ad huör'meige syns niota j Fride og med Nædum.

Allt þetta kiemur af Gude Almattugũ/so sem

skrifad stendur/Gud hefur af einu Blode gi ört allt manlegt Kyn sem bua skylde a Ja rdar Kringluñe/ og Takmörk sett og fyrer fied/huad langt og vijdt þeir bua skylldu Act. 17. Sa hæste hefur Vallds yfer Kon ga Rijkiũ Mañana/ t giefur þau huörũ ed hañ vill/ Dan. 4. Þar er eingen Yfer vallds Stiett nema af Gude: Fyrer mig [seiger Gud] rijkia Kongarner/ og fyrer mig seria Radsherrarner Lagasetningana fyrer mig drottna Höfdingiarner/og aller Stiornarar a Jörduñe/Proverb. 8.

Nu er þad vijst/ad þegar þesse Heimur hef ur Enda/þa tekur Gud af alla Yfervallds stiett allra handa Valldstiorn og Magtarvellde/1. Cor. 15. Þa verda huörke Kongar nie Keisarar/Mag tarmeñ nie Höfdingiar/Jörden og öll þau Verk Maña sem a heñe eru/ste þad Borger og Lands bæer/Slot og Kastalar / þad hlytur allt upp ad brenna/ 2. Pet. 3. Huar af vier skulum læra og merkia/ad veralldleg Stiornan Lyds og Landa/ er eckert af þeim eilyfu himneska Gixdum og Audæfum/ sem Börn Liossens eiga ad leita og vænta epter/Helldur er þetta Guds Gæfa stund leg/og hans Velgiörningur/ a medan þau duelia hier j Heime. Og alla þessa Velgiörninga veiter Gud oss til þess/og fyrer þa Grein/ ad vier skul um daglega þacka Gude hier fyrer/og j styrke ver alldlegre Velgeingne elska þui betur Guds Ord/ og leggia þad a Hiartad/ og lata Guds Anda j synu ORDE Aga/ Hirta og straffa oss/og leida til

til sannrar Idranar og Endurbædingar/og aminna oss a brodurlegan Kiærleika og Godverken/ Til þessa giefur Gud oss alla goda Hluti sem nu er vm talad.

Enn vier skulum ecke þesta Hug eda Hiarta vort a þessum stundlegum Hlutum og verallegre Velgeingne/Þuiad allt þetta hefur Endg/Hellldur skulum vier leita annara odre og betre Audæfda/og vpphefia vor Hiörtu til þeirra himneskra Hluta sem eilyfder eru/ til hadrra Gud hefur oss kiored og kallad/ sem er eilyft Lyfs og dendanleg Sæluhialp. En (Gud nade) þad geingur mier og seint og tregt. Þuiad a medan vier erum hier j Heime/ og höfum ad dragast med Holld og Blod/og berum Menier hins gamla Adams/þa geingur þad so til/ ad þaer kunna goda Daga ad bera/ Luxuriunt Animi Rebus plerumq; secundis. Par sem er Verallder Velgeingne/og ecke er Kross nie Motgangur/ þar elska Menn Heimen/ þar gleyma Menn Gude og öllum hans himneskum Giædum/so sem stalfur Gud talar/Þa þeir þeingu fædu og vrdu metter/ * höfdu nog/ þa vpphof þeirra Hiarta sig/ og þar fyrer gleymdu þeir mier/ Hoseas 13: Þanen gieck Israels Sonum sem voru Guds eigen Lydur/sem skrifad stendur/ Deut. 30. Dauid Kongur/þa hann sat j fride/og hafde öngua Fiandmenn/þa vard hann badæ Horkall og Manslagare/2. Reg. 12. og liet telia Folked/ 2. Reg. 24. Þa Salomon hafde lenge ryft j Fride og var orden gamall/ liet hann Konur sinar snua sinu Hiarta til Afguda/3. Reg. 11. Þegar Roboam hafde stad

þest sitt Ryke/yþergaþ hañ Lögmæl Drottens/2 Paralip. 12. Josaphat Kongur var Nafnþræg ur og miög audugur Kongur/þo batt hañ Teing der vid þañ ogudlega Kong Achas/Þar fyrer bi dur Agur Sonur Jakes ecke ann sakar/ad Gud vil ie ecke giefa hönum Rykdom/kann verda (seiger hañ) þegar þeg er mettur/ þa mætta eg afneita og seigia/ Huör er Drotten? Prouerb. 30.

Þannen erum vier aller saman/ vær vilium (eþ vier radum sialfer) haþa japnan goda Daga Vær vilium ecke giarna byta a þui hinu beiska/ ecke lyda Mein eda Morgang. Og med þui ad vor himneskur Adam velr þetta vel (sem adur er sagt) þa blandar hañ Hlatur vorn med Grate/vo ra Glede med Sorg og Hrygd/ og stundlega Vel geingne med Morgange og Hörmungum/Og giefr ur oss ecke alleinasta vort daglegt Braud/sem nu var vm talad/helldur Kross og Morgang/sumum meira sumum miña/epter þui sem hans er Föd urlegur Vilie til.

Eñ Kross kallast allskyns Morgangur sem Gud leggur vppa sijn elskuleg Börn hier j Heime sie þad Sott/Siukdomur/Fatækt/Fiemisser/Olu cka/Gvedratta/Misser Vina og Naunga/Hung ur/Poste/Vlxdleysc/Fangelse/Fiötrar/Hugaran gur og Hrygd Hiartans/ og allra handa Neyd og Hörmung a Sælu og Lykama/Hier vm ber Kir ningen allvyda Vitne.

Drotten (seiger Dauid) þu hefur reynt oss/ og hreinsad oss/so sem Silfred verdur klarad. Þu hefur leitt oss jnn j Trume/þu hefur lagt Byrde a vorn Hrygg/Psal. 66. Jeg er giördur til þess ad

Turnin
d: Fanga-turn d. Bibl. Bu.

ad eg skule Morgangen lyda/Psalm. 38.
Drotten heßur j hende Bikar ßullan aß ster
ku Vijne/og skeinker aß hönum/Psal: 75:
Eß þier eru an Tyßtvnar/þa eru þier hia
Börn/og huörn Gud elstar/þann agar hañ
Hebre. 12.
Þannen geingur öllum rietterchristnum Mönum/
þeir hliota ad bera Krossen hier j Heime/Og op
tast leggur Gud sitt Hirtingar Kryss hellst a þa
sem hönum eru kiæraster/so sem vier sia meigum
a Dæme Davids/Jobs/Jeremias/og añara Hei
lagra/Þuiad þad er Vyssa Guds/ad lata Domen
taka til a sijnu Hwse/1. Pet. 4. Og til hins Ga
mla Tobias talar Raphael Engell so/Med þui
ad þu varst Gude kiær/þa matter þu ecke vera
an Reynslu/Tob. 12.
Nu eru margar Orsaker huar ßyrer Gud legger
Krossen vppa oss/og so giörer Krossen oss stort
Gagn/og heßur margar Gagnsemder med sier/aß
huörium eg vil þær einar þramseria. I Fyrst
kiesier hañ oss ad taka vara vppa Guds Orde/
Esa. 28. II Gud agar oss hoßsamlega/so vier
skulum ecke þikiast vera Sakalauser/Jerem. 39.
III Med Krosse og Reynslu verdur Truen reynd
og proßud/Jacob 3. IIII Drotten agar og tyßt
ar sijna hier j þessum Heime/so þr skule ecke ver
da bordæmder med þessum Heime/1 Corint. 11.
V Vnder Krosse og Harmkuxlum leitum vier
Guds/og aköllum hann aß Hiarta/þa Neyd/
en er ßyrer Höndū/Esa. 26. Psal. 18. VI Med
Krosse og Morgange verdur sa gamle Adam j oss

deyddur og krossfæstur /so ad vier þionum ecke þramar meir Syndenne og Holldsins Eirndum/heldur lifum eptet Guds vilia/Rom. 6. 1. Pet. 4. 7 Gud lætur optsinnis Krossen koma til Hugsuvnar/so ad vier med þeirre Hugsualan kunnum ad hugga adra j þeirra Hörmungum/2. Corint. 1. 8 Kross og Motgangur æþlar þolenmæde/ Rom. 5 9 Kross og Motgangur er Grsök og Æpne þar til/ad vier latū oss lāga epter Himerijke/og bydum epter vorre burtför vr þessu Eymdar Lyfe / Rom. 8. 2. Corint.. 5. Sa er sæll sem Reynsluna lyder/þui þegar hū er Reyndur/þa mū hann þa Koronu Lyfsins/huörre Gud hefur lofad þim er hū elska/Jac. 1 10 Med Krosse og Motgānge sina Vtvaldra kallar Gud þa Ogudlegu til Idranar/vill ad þeir skule huxa/ad med þui sa Riettlate hlytur ad lyda/ þa mun Reiden þui hrædelegre koma yþer þa Ogudlegu/Prouerb. 11. 1. Pet. 4. Luc. 23. 11 Fyrer Kross og Motgang verdum vier lyfter vorum Lausnara Jesu Christo / Roman. 8. Matth. 16. Galat. 6. 12 Motgangur og Tyftan Drottins giefur þrid saman Avöxt Riettlætesins þeim sem þar med reynder verda/ Hebre. 12.

Soddan Gagn og Nytsemd/og slykan Avöxt lætur Gud þylgia þeim H. Krosse. Þar ad auk/ þa er þad mög huggunar samlegt/ad þetta varer ecke eilyflega/heldr hefur þetta allt Enda/so sem H. Ritning allvyda avysar/Ad vorar Hörmungar sie stundlegar/ 2. Cor. 4. Og ad Glid sie ecke æpenlega reidur/ Psalm. 103. Item/ ad þad sie ecke nema Augabragd lyted/ad hann yþer

giefur

gleþur oss/ Eñ med eilyþre Mad vilie hann myk
una sig yþer oss / Esa. 54. Ad vier vm stutta
Stund sieum hrygguer j marg skyns Freistingum
1. Pet. 1. Ad Reide Drottins vare vm eitt Aug
nablik/og hañ hafe Lyst til Lyþsins/Ad Rusll-
de sie Graetur/eñ ad Morgne Fögnudur/Psa. 30.

Petta er nu þad tuent / Daglegt Braud og
Kross og Motgangur/ sem huörium Endurþædd-
um Manne ber til handa hier j heime/og Kall-
ast þui Accidentia & Concomitantia Regene
rationis, ad þetta tuent hlytur til samans ad ve
re/Þuiad vere ætyd daglegt Braud/ vere alldrei
nema Fridur og Fögnudur/ Fledskapur og Gam
an/ heilsa og heilbrigde/Rykdomur/Gotz og pen
ingar nogier/Lucka og Farsæld/og allskyns Aar
giæska til Lands og Sioar/ so Menn hefdu all-
an sin Vilia/þa mundu Liosins Syner audvelld
lega falla j Synder og Glæpe/verda athugalaus-
er/Lausiater/Drambsamer/gleymande Gude/ og
hindra þar med ecke ad eins þa heilsusömu End-
urþæding/helldur med öllu verda þanyter og þor-
diarþader. Þar þuert a mote/Eþ ecke vere nema
Kross og Motgangur/ Eymd og Angist/ Fatækt
og Fyrerlitning/Neyd og Vesölld/Hungr og Hall
ære/Sotter og Siukdomar/þa vere ecke annad a
Ferdum hia Mönnum/enn Vyl og Vantru/Hug-
arangur/Eþasemd og Auruälnan.

Þui latur nu Gud þetta þylgiast ad/ daglegt
Braud og Krossen/og temprar þad so saman sm
einn godur Fader / sa ecke er alla Tyma vid sin
Börn blydur og vid þau leikande/ helldur stund-
um hardradur og höstugur / epter þui sem þau

haga sier. Med sama mote veit vor himneske Adam Jesus Christus ad breyta vid sijn Börn/ Hañ þecker sierhuörs Art og Edle/Sumum giefr ur hann meire Audnu og Veralldar Læn/en öd rum/Sumum giefur hann meira Kross og Mótgang/enn sumum/enn er þo Trur og Merkur/og lætur oss ecke meir verda þreifada enn oss er bærelegt. Þar þyrer skal sa Endurþaddur er vitz ad skicka sier riettelega j þessu Æfne/Gange hönum vel og epter Oskum/þa slae hann til ad hann verde ecke athugalaus nie ogudlegur/Helldur þacke Gude oaflatanlega/seige og synge med David Konge/Lofa þu Drotten mijn Sal/ok þad j mier er hans Heilaga Nafne/Lofa þu Drotten mijn Sal/og gleym ecke þui Goda sem hann hefur veitt hier/ Psal. 103. Drotten þu lætur mig gladlega syngia vr ad þijnum Verkum/ok þad jeg prose Verkönum þinna Handa/Psal. 92. Enn ef hönum geingur j mote/þa late hann sier vel lynda/ og seige med hinum Sala Job/Ef ad vier þigged höfum þad Goda af Drottne/þui skulum vier þa ecke eirnen medtaka þ Illa? Drotten gaf þad/Drotten tok þad j burtu/ Sie Nafn Drottins blessad/Job 2.1.

Ellefte Cap.

Regenerationis Adversantia.

Vm Barattu sem er a milli Christum og Belial/vegna Heilagrar Endurfædingar.

Petta

Þetta Endurþæðingar Verk þær ecke Framgang so auduelldlega sem Menn ætla hier er stort Erþide/Gnaþ og standanda Stryd a þerdum/sem vor himneskur Adam Jesus Christus vegna siñar andlegrar Euu/siñar christelegrar Kirkiu hier a Jördu/ a vid Diöpulen/ huþr ad er hann grimaste Ovinur Guds og allra Endurþæddra og Veraldra/huþr ed þa þannan opsæker og hindrar/og a einu Augabragde munde hann þa alla apnia og j Grun niðursla/ eþ ad Herran Jesus stæde og stryddi ecke daglega hönum a mote med sinum Heilögum Englum/og hiellde ecke daplatanlega Vakt yþer oss þyrer þeim hellvisku Dreka Diöplenum.

Hin Heilage Johañes þramsetur j sine Openberingar Bok j 12. Cap. Epne og Orsök þessa Stryds / og seiger þra þeim syndlla Fiandskap sem Satan hefur til Heilagrar christelegrar Kirkiu hier j Heimenum. Su Heilaga Kirkia er su Konan sem skrydd og klædd er med Soluñe/ þad er med Solarbiörtu Riettlæte/Sætleyse og Heilagleika Jesu Christi/ Esa. 61. Apocal. 19. Hun hefur Tungled vnder sinum Fotum/ þad er/ hun stendur a Grunduelle Spamañañ: og Postulañ/ sem er Heilög Kenning/ a huþrum Grunduelle Christne Guds er bygd og grunduallud/Eph. 2. Heñar Fætur eru þad Heilaga Predikunar Embætte/þeir eru þægrer/ þui þeir boda Friden og þad hid Goda/Esa. 52. Rom. 10. Soddan predikara Fætur standa þast a Spaniañ og Postulanna Grunduelle/ sem er Heilög Kenning. Þessir

Grundvöllur lykest vid Tungled/þuiad lýka so sín Tungled hefur syna Birtu af Solu Himensins/ so hefur christeleg Kirkia sinn Ljoma og syna Birtu af þeirre skynande Riettlætis Soluñe Jesu Christo. Ad auk þessa þa hefur Heilög Christne a synu Höfde Koronu af tolf Stiörnum/hvar med hun openberlega medgeingur Lærdom og Kiemning tolfa postula/ Og styka aluarlega Med kienïng Truarennar lætur hun vera so sem tolfa stirnda Koronu a synu Höfde. Hun geingur og med þad himneska Lyfed j öllum synum Limum og Börnum/ nied hvör hun oliett geingur j synū andlaga Kuide/og VTERO/og er daglega Jodsuk/ þad er ad skilia/ Hun fæder og fram leider japnan ur þessum Heime þyrer stundlegan Dauda/þa deyande Christnu/ur Ryke Truareñar inn j Ryke augliosrar Skodanar/sumra j Dag/suma a Morgun/og avallt nöckra/Og hefur mykla Sott og Pyna/vegna þess mykla Kross og Motgangs/ sem heñar Börn lyda/þegar þau skulu vid Daud an beriast/hvörs vegna hun daglega kallar og bidur/og anduarpar vpp j Himeneñ.

Framar meir segier og S. Johañes/ad j þssum Heime hafe su Kuiña sinn Bvstad j Eydemörku/ þad er j þessare vydre vondre Verölldu/ þar hun hlytur ad vera einsömul/einmana/aum/ patæk og þyrerliten/og Hialparlaus af öllū Mönum/Eñ þo er hun ecke ypergiefen af synum Himneska Brudguma Jesu Christo/Helldur byr hañ vid hana og er hia hefe allt til Heimsins Enda/ osynelega/so ad hun sier hañ ecke med lykamlegū Augum/helldur alleina med Augum Truareñar/

og

og trunadar Trauste Hiartans sier hun hann og heyrer j Orde Heilags Euangelij/og akallar hañ/ So og bønheyrer hann hana daglega/ og styrker hana med sijnum Heilögum Anda til ad þxda heñ ar andleg Baurn/Byr ecke alleinasta hia heñe so sem eiñ elskulegur Brudgume/helldur er hann og eirneñ j heñar Hiarta/j öllum heñar Limum og Averke hennar Rudar/þad er j öllum Liossens Börnum/huör ed hun ber og med huör hun oli ett geingur j ORDenu/so sem j sijnu Modurlegu Lyþe/og er þeirra Lyþ Hialp og Heilsa/ eignast þa og vpplyser þa og styrer þeim/og þegar þar kiemur ad þr skulu aþleggia þetta daudlega holld lega Hreyse/þa þer hañ med þeim og leider þa j giegnum Daudan til Lyþsins/og jñ j Ryke Skod unareñar/huar ed þeir þa ad sia hann: Petta er þad sem Johañes seiger/Ad su olietta Kuiña haþe þædr eitt Sueinbarn/huört ad drottnar yþer öllum heidnum Þiodum/ og þad haþe vered vppnumed til Guds a hans Hasæte/ Apocal. 12.

Petta skulu þier Börn Liossins vel merkia og a Hiartad leggia/Ad j þessare halcitre og heil susamre Endurþædingu/þa er vor Drotten Jesus Christus bæde Faderen og Barned. Þuiad med riettu nefnest hann eilyfur Fader/ Esa. 9. Og vor himneskur Adam/sa ed sijna Heilaga Christne hier a Jördu olietta giörer med Heilögum Anda og sijnum Gæfum/Par med er hañ og byr j Hiörtum sijna Christeña so sem j sijnu eigen Herberge/og Mustere/ og kieñer þeim þyrer sijñ Heilaga

laga Sonarlega Anda/kalla og bidia ABBA Æ skulege Fader/ eins og hann være sialfur Barn med þeim/og liete sig sialfan Endurfæda m̃ þ̃ huad og j Sañleika er/Ad j vorre Daudastũdu er hañ hia oss og med oss/og leider oss j giegnum Da udan j̃n j eilyfe Lyf/huar med hañ audsyner fyr na breñande Hiartans Elsku/til ad giöra oss eil lyflega sæla og Sæluholpna.

Petta er nu barattu Æfne og opridar Orsök en a mille Christs og þess leida Andskota/ og af þessu ris þad languaranda Stryd sem þeir attu hafa j mörg hundrud/ja/so mörg þusund ær sijn a mille/so ad þar vill huörge vyrda nie vndan la ta. Christus stendur hia oss og styrker til vorrar Endurfædingar/eñ Satan stendur þar j mote m̃ allre Magt/ og sæe giarna ad su olietta andlega Kuiña H. Christne med heñar andlegum Börn um og Afkuæme yrde afmæd vtslökt og til lok ins afskapen. Pessa tuo mektuga Höfdingia/Chr istum og Belial/vil eg setia huörn j mote ödrum og hugleida fyrst Araser og Astrydu Diöfulsins/ Par næst med huörju mote Jesus Christus Drot ten Zebaoth stendur hönum j mote.

J fyrstu veit Diöfullen vel/huar til ad þie nar Kallan christelegrar Kirkiu/huar til ad Chr istur lætur predika Heilagt Euangelium fyrer Mönum/og þui hañ giefur þeim Heilaga Styrn Afflausnena/ Heilaga Kuölldmæltyd/ Idran og þrahuarf Syndaña/Bæna akalled/Truna og Von ena/Huar til ad allt þetta stodar/þad veit hann vel/sem er/ Mañeskiunne til Endurfædingar og Sæluhielpar/eñ hans Ryke til Eydslu og Skada.

Þar

þar þyrer mistykt̃ar hönum þetta allmiög/og set̃ur sig hier a mote med öllum synum Heluytskum Aarum/Erendrekum/Lidum og Limum/huar ap hañ hefur þad Nafn/ad hañ kallast Satan/ þad er Motstandare: S. Johañis vtmalar hann so sem eitt storan Dreka/Apocal. 12. Sa ed vr synum Munne gys Vatnastraume epter Konunne til ad dreckia henne/ og ad suelgia j sig Sueinen Jesu Christum j synum Limum/ So er og hans eilyp Astundan og Idne/ad klaga oss Nott og Dag þyrer Gude/Apocal. 12. Hañ geingur og vm kring sem grenianda Leon/og leitar ad þeim sem hañ þar suelgdan/ 1. per. 5. Hañ leitar Keypis hia Gude/ad meiga giöra oss skada/Job 2. Snögt ad seigia/Hañ hindrar j alla stade Guds Ryke og þess Framgang huar hañ kann og ma/ og med huörium mote sem hann gietur.

Nu vppa þad ad þetta verde sem lioslegast/ oss til naudsynlegrar Vidvörunar skled og j Minne þest/þa vite huer og eitt Madur/ Ad j þessu standanda Stryde sem Satan berst j mote vorum Himneska Adam Christo/ og hans christelegre Kirkiu hier a Jardrike/til ad hindra þad Nadar verk vorrar heilsusamlegrar Endurþædingar og henne ad spilla/ þa hefur hañ Tuent j þræme þad sem vier skulum hugleida/Sem er sialfs hans Slægd og Brögd/Og þar næst hans adstodar Menn og Lidsmenn.

Vm Brögd og Slægder Diöfulsins/ og allra illra Anda j giegn Guds Syne/og vorre Endurþædingu/henne til Hindranar ma oss vitanlegt vera/bæde ap Heilagre Kirningu og so daglegre Reynslu

ynslu. Hans Magt og Vallds Brögd og Vielar og Slægd og hans hrædelegt Mi[illegible] vellde og Vid urbwningur er meire og stærre eñ þar meige nöck rum Hlut verda vid jafnad/ Eñ þo er þad þaled sierdeilis j tueimur Hlutum/ sem er LYGE og MORD/Johañ. 8.

Lygar og Suik er hin fyrsta Art og Audkie/ eñe Diöfulsins/ huar med hann fyrst j Upphafe Skada giörde a Kyrkenu Christi hier j Heime/ og giörer eñ nu/og hefur giört a öllum Tymum/Þui ad lyka sem hañ med suikſamlegre Lyge kom Eue til ad syndga/eins er hans Astundan eñ nu ad sn ua Rietttrudum christnum þra þeim Einfalldleika sem er j Christo/ og hans Orde/ 2. Corinth. 11. Og med þui hañ veit/ad Guds Ord sem skr iþad stendur j Bokum Spamañana og Postulaña so og lyka þau Heilögu Sacramenta eru Materia Æfne/Sæde og Rot vorrar heilsusamlegrar End urfædingar/þar fyrer slær hañ þar j bland allra handa fölskum Lærdome og Villu og röngum Meiningum/og sær nidur synu heluysku Illgre se j bland þui goda Guds Orda Sæde/ Matth. 13. Luc. 8. Og þetta giörer hañ til þess/ad nid urkiefia med öllu og burt taka Sæded Heilar Euangelij/og Heilög Sacramenta/ellegar adfalsa og fordiarfa þad huörtueggia med röngum og ei turlegum Utleggingum og Gloserönum / Hid yr ra læst hann vera so Heilagur og Fromur/so sem hönum sie eckert kiærara eñ Guds Ord/Eñ hid þñ ra hræker hañ a þad/med synum fölskum Utleg gingum/og seiger Guds Ord eige ecke so ad skilia so sem þau hlioda/þau hafe adra Meining/ Og

med

med þessu mote sinkur hann og viller þra Gude oteliande Sæler/sem ecke vita betur eñ þær haþe þad rietta Sxde sañrar Endurþædingar/ eñ verda þo þar med ecke j nockurn mata Endurþædar aþ Gude/helldur villtar og blindadar aþ And skotanum/til eilyþrar Sælar glötunar.

Skódum Epterdæme hiñar þyrstu Villu j þa radys og nockra annara Villna/ huórsu ad Diöþullen hepur Mieñ leitt þra einpöllum Skilninge gudlegra Sañleiks Orda/til sinnar Vtþydingar. Gud þyrer baud Adam ad eta aþ einu Trie og sagde/ A huórium Deige þu etur aþ þui þa muntu Dauda deyia/Pesse Ord vtlagde Diöþullen öðru vys eñ Orden hlyddu/og sagde ad þau hepde annan Skilning/Þid munud(sagde hñ)ecke j nockurn mata Dauda deyia/Helldur munu þid verda Gude lyk. Item/Ritningen seiger Christur sie samur Gud/ Johañ. 1. 1. Johañ. 5. Þad vtlagde Villumadur Arrius öðru vys/ þad ætte ecke so ad skilia. S. Þaull skriþar ad Sonur Guds sie þrdur aþ eiñe Kuiñu/Galat. 4. Þar suarar Nestorius Villumadur til/ad ecke Guds Sonur/helldur Sonur Marin sie aþ heñe þrddur. Heilög Ritning vottar ad Girnd sie Synd/Rom. 7. Þad vtleggia Pelagiani og Papistar so/ ad hun sie ecke Synd. Item/Byskup skal vera eiñrar Kuiñu eigen Madur/1. Timoth. 3. Þad vtleggia papistar so/Kiennemeñ skulu öngua Eigenkonu haþa. Item/þu ert Petrus seiger Christus/og a þessum Steine vil eg byggia myna Christne/Matth. 16. Þad er epter Vtleggingu peirra j Rom so myked sagt/þu ert Paue j Rom og yþer þier vil eg bygg

la alla Christnena. Jtm/Ætted þad er mitt Holld Dreckid þad er mitt Blod seiger Christus/ þar seigia Caluinistar nei til/helldur ad þad sie Teikn hans Hellds/og Merking hans Blods. Jtm/ Heilög Ritning seiger/ ad Gud vilie ecke nockurs Manns Dauda/helldur ad huör Madur giöre Jdran/Þar til siara Caluinistar og seigia/ ad Gud vilie ecke ad aller Menn jdrest helldur þaer einer. Jtem/Christur seiger/Matth. 28. Kieñed öllū Þiodum og skyred þær/ þar leggia Anabaptistar til/ad þrætetnum sina Börnum. Med þessum hatte styngur Diöfullen Guds ORD med synum þölskum Glosum/Vtleggingum/Vtþydingum/ og ritrar þar med Sxde vorrar Endurþxdingar.

Annar Astattur og Slagur Diöfulsins er Mannadrap og Mord og Opsokn Heilagrar Guds Christne/huar med hann astundar ad rana hana Lyfe og Gotze/Fride og Frelse/og allre stundlegre Velferd þessa Lyfs. Þetta byriade hann fyrst a vorū himneska Adam Jesu Christo/og opsokte hann alt til Dauda/þo hann ynne þar ecke þar a/Joh. 14. Og nu sydan hartnær j Sextan hundrud Aar hefur hann Guds Christne grimlega opsokt. Þar hafa oteliande mörg hundrud S. Þyslarvotta ver ed lyfslaten fyrer Jesu Christi Nafns og Sannleikans saker/all til þessa Dags. Soddan Opsokn er Mord og Manndrap kiemur ecke af ödru til enn af Diöflenum.

Þessu Morde og Manndrape fylger og ann ad tuent af Diöflenum til/ sem er FORSmann og Fyrerlitning heilar Predikunar Embættis/og Fordiörfun Christnennar hid jnnra. Þuiad med þui

þui Guds Christne vex og eþlest þar aþ/þegar Predikunar Embætted heþur godan Framgang og Almuguen veiter Guds Orde alla Hlydne/þa kañ Diöþullenn þad ecke ad lyda/Hañ þordiarþar þar Predikunar Embætted/og spiller þui m̃ huörium Mote sem hñ kañ/ Eñ giete hañ þad ecke/þa leg gur hañ sig epter ad hindra Ordsins Tilherrende og koma þeim j Skada og Fordiörþun / so Rykie Guds haþe ecke Magt nie Framgang j Heimenñ.

Fyrst gryþur hann til Predikunar Embættesins/og leitar vid ad koma Tuidragne og Osamþycke vppa mille Guds Ords Pienara og Saluforgaranna/med Hatre/öþund og marghættödum ödrum Slægdum og Brögdum/Enn sie þeir samþycker og hallde eitt j christelegum Lærdome og gudrækelegu Framþerde/þa tekur hann sier þyrer Hendur ad þreista eins og sierhuörs/epter þui sem hann sier hellst hentugt er/Sumra þreistar hann med Agirnd og Ahyggiu/sumra med Lete og Athugaleyse/Hirduleyse/Forsomun j Idkañ og Astundan gudlegs Ords/so ad þeir astunda allt annad enn sitt Embætte. Hann vppvekur og eirnen Forsmañ og Fyrerlitning Predikunar Embættesins/so ad Evangelij Pienarar verda aþ mörgum þorpaktader/hædder/hatader/ rogborner/ öþundader/spottader og þorlogner/ hrakter/hriader/ nidurþryckter/suellter og þorsmæder/so sem hent hefur Heilaga Spamenñ og postula/Esa. 50. Jer. 37. Hesech. 33. 1. Corinth. 4.

Eñ huad mun koma til slyks? Adur þyrr meir j þeim blinda Pauadome gaþu Menn Odul og Eigner Gotz og Peningastil Klaustra og Kirk-

na/þo ecke Gude til Þionustugiordar nie Lopgiordar/helldur til Apguda dyrkanar og Villudoms j huórium allur Heimur var nalega socken. Huór nen kiemur þad þa til ad þar nu verdur Evangelium hreint og klært predikad/og þar nu eru þyr er Kirkiurnar setter Truer Ombodsmenn Guds Leyndra doma / þeir ed Sanleikſins Ord hreint og klært þrambera/þar verdur Predikunar Embætted so haturlega þyrrerlited. Andsuar. Slykt kiemur ecke ap Gude/helldur ap Diopplenum/Hañ veit vel/ad truer Guds Ords Þienarar og Salu sorgarar eru Þienarar þess himneska Adams/eru hans Sendebodar/ og Verkþære hins H. Anda/ þeir ed openberlega med Guds Ords Framburde mz Kienningum og Aminingum nidur sæ þui himneska Sædenu vorrar Endurþædingar j Eyru og Hiortu Mannanna/Og þeir med Skyrnenne/Ap lausnene/Vtdeilingu Sacramentesins/ og synum þuglegum Aminingum og Kienningum/ vppbygg ia Guds Christne og stoda morgū til Saluhialpar þyrer Guds Rad og Styrking H. Anda. Þetta ligur þeim helvysku Mordingia miog illa/ þad er honum so sem Þyrner j Auga/og Elldur jnnan Ripia/Þar þyrer er hañ so Beiskur og Gramur vppa Predikunar Embætted/og villde giarnan þ være apteked/apmæd og med ollu nidurþrykt og vnder Footum troded.

So er hañ og eirnen ecke þiulaus vppa hina Syduna þar Heilags Evãgelij Tilheyrendur eru Huar hellst hañ sier og merker/ad Guds Ord er hreint kient og predikad/og þau Heilogu Sacramenta riettelega mz Hondū hopd og handtierud/

Kuñ

Kunne han ecke ad þorþalska Lærdomen/þa astum dar han ad Guds Ord og Evangelium skule ecke auöxt bera hia þeim sem Ordenu hlyda/han giörer þa soþande/þegar þr skulu heyra Guds Ord/han jnblæs þeim j Briost þanytym og anarlegū. Luxönum/han lætur þeim leidast Orded/og tekur þad so wr þeirra hiörtum. Hū lockar þa þra Kirkiune/mz hinū og ödrum hindrönum/Erinda giördum/Vinubrögdum/Ferdalage og ödrum Naudsynium og Syslönum/lætur þeim leidast Guds Ord/giörer þa lata/trega og kallda til Bæna akallsins/kiemur þeim til ad þrerlysta allar godar Aminningar og Vnivandaner. Feller þa j allskyns Synder og Löstu j mote Guds Lögmæle. Vallds mönum og Domörum kienur hann til Agirndar og oleglegs Fiaraþla. Þeim Vndergiefnu til Ohlydne/Vpphlaups og anarra Synda. Han spillir allre godre Skickan/Tukt og Sidseme/hū vpp vekur a mille Hiona og Skylldra Kyn/Hatur og Ovilld og Fiandskap/han vpptueiker Osamþycke Mana j mille/Otru/Odygd/Lygar/Stuld/Rann Suik og Prette. Marga plægar han med Hiartans Angist/Hugsott/Skielfingum/ Hrellingum/ Slysne/Olucku/og voueiþlegum Skadsemdum/mz Freistingum og andlegum elldlegum Pyningum/Epa sme og Anruulnan vegna giördra Synda og Glæpa/med Ogn Kuyda og Hræddu Helvyskra Pyssla og Guds stranga riettlætis Domis. Med þessu mote og ödrum þusundfallt þleirum Vielum og Brögdum/leitar sa Mordinge vid ad hindra vora Endurþæding og koma oss þra eilyfu Lyfe.

Og med þessu mote stryder og stormar sa illc

Andskote vppa Guds Christne/ og hennar Børn hier j Heime. Nu er ad vita ad til slijkra Viela og Suika/og til soddan Asoknar hepur hñ og brukar marguyslega Hialp og Adstod/sem hañ styrkir til sijns Apoorms og veiter hönum alla Hialp og Hiastod. Þuiad ep allar Pioder j Heimenum medtæke Gudz Ord/og være hlydugar Heilögu Euangelio so sem vera ætte/ þa kiæme Junkur Satan med jllum Aundum sijnum litlu til leidar/ hañ yrde þa ad læta vndan/og ryma wr Heimenum med öllum sijnum Vielum Suikum og Brögdum/En Gud naade/þetta geingur ecke so til/Hañ hepur mykla Hialp Styrk og stort Fulltinge til ad stryda og storma vppa Heilaga Guds Christne daglega og oaplætanlega. En ep þu spyr ad/huada Hialp og Fulltinge og huörn Styrk hepur hñ þar til/ og huörier styrkia og hialpa hönum þar til? Andsuar/Pad giöra þyrst Veralldareñar Syner/þar næst vor gamle Adam/þad er vort Hollo og Blod/Pesser standa med hönum og veita hönum styrk og Adstod/ad koma þraiñ sijnum Vilia.

Veralldar Børn og Syner styrkia hañ til ad stryda a Ryked Christi mz sijnum ogudlegum Verkum Syndum og Glæpum/ þar med eru Fiandmeñ og Forsmanarar vors Himneska Adams og hans Ords/þeir ed allt giöra epter Villd og Vilia Diöpulsins/og læta hañ rada/styra og stiorna sier/þeir ed so nøkla og hyxa/sem skripad stendur hia Spæmañenum Malachia/Pad er til einskis ad þiona Gude/og huad hialpar þad þo vier höllum hans Oid / og höpum so

so stort Hardlyþe þyrer Drottne Zebaoth ?
Þar þyrer prýssum vier þa Forsmanara/
Þuiad þeir Ogudlegu vaxa/þeir ed þreista
Gude/ɔ vaxa Lucku ɔ Framgang/Mala.
3./Og enn seigia þeir so/Lærum oss vmsitia
hañ Riettlata/þuiad hañ giörer oss Onad
er/og setur sig j mote vorum Verkum/ og
avyrtar oss ad vier syndgum j mote Lög-
mæleny/og helldur vort Athæxe þyrer Sy
nd/ Hañ þikest þeckia Gud og brosar sier
æ þui ad hañ sie Guds Barn/og straxxar
vort Framxerde/ Hñ er oss ecke lydanlegur
þuiad hans Lifnadur samhlyder ecke ödrū
og hañ hefur añad Framxerde. Hañ helld
ur oss odyganlega/og þordast vor Verk sīn
Obreininde/ og læst seigia ad þeim Riett-
lætu skule vel vegna vm syder/ og brosar
þui ad Gud sie sinn Fader. So lætad sia
huört hans Ord eru sönn/og reynum til hu
örn Enda hañ xr. Sie sa Riettlæte Gu-
ds Sonur/ þa mun Gud hialpa hönum æ
Motstandarans Hende. Vier vilium plaga
hann med Smæn og Harmkuælum/ so ad
vier siaum huörsu Riettlætur hñ er og þol
enmodur/ Sapien: 2:

Soddan Adstyrk veita Heimsins Börn Diöx
lenum og hans Rykt/Ad þessu hlær Satan og þik
er vel þara/þar so þer þramm. Nu höxum vier ad
ur þyrre heyrt talad ad Heimsins Syner eru med

þuenñu mote/ Sumer eru skyrder/sumer oskyrder. Og skulum vier hugleida/ med huórriu mote hañ þer ad vid sierhuórria/ad þa þa j Styrk og Fylge med sier/ til ad standa og stryda j mote Heilagre Guds Christne.

J þeña Selskap heyra fyrst a vorum Dögñ þæuen sa Romuerske med synum Cardinalum og öllum Papistum/Þar næst aller Villumeñ huórriu Nafne sem þeir kallast/Þr ed þorpalska og ranglega vtleggia Guds Ord/j huórrium Greinum sem þad er/Þar eru og marger sem huórke eru heitter nie kallder/ munchristner Magapienarar/ Aller þesser þikiast vera audleger Sæluhirdarar/ og himneskar skynande Stiörnur/Enn aller halda þeir med Diöplenum/og eru Jardlega sinader/og hafa sitt Maga fyrer Gud/og eru þaster vid hans Hala/Og þetta er þad sem S. Jóhañis meinar/ Þar hann seiger ad sa Helvyske Dreke hafe med synum Hala teked Þridiung af Himensins Stiörnum/og fleygt þeim a Jördena.

Næst þessum/þa koma Diöplenum til Lids aller Hræsnes Tilheyrendur /huórrium Guds Ord geingur ecke til Hiarta/Omillder Yfervallsmeñ/ Strãger Ranglæter Herrar og Höfdingiar/Guds Spottarar/Presta Hatarar/Kirkiu Reyfarar/og aller Ogudhrædder Landz og Borgarar/sem hafa þad Nafn/ad þeir kallast Christner/enn lifa þo ecke betur eñ Heidingiar og Tyrkiar / Þesser vallda þui ad Guds Nafn verdur lastad a medal Heideña Pioda /Esa. 52. Ezech. 26. Rom. 2.

Allt þetta er Diöpulsins Osk og Vilde/og all er þesser veita honum lid til ad stryda a þa Rie

trudu Guds Christne. Epter pessa ba koma hin er adrer/sem ecke hafa medteked h. Skyrn sem eru Tyrkiar/Tartarar/og aller adrer Heidingiar sm eru pyrer vtan christelega Kirkiu/Pesser hial pa og styrkia eirnen til med hinum odrum/ad ve/ita Lid peim Arga Andstoda/epter hans Villd og Vilia. Panen per pad pegar so illa og hrygge lega geingur til j Guds Christne/ad peir sm Sk yrder eru koma vpp med Villur/Vantrunad/Fals lærdom. Osampycke/Sundurlynde/og lifa j alls kyns Syndum Glæpum og Sialfræde/Par klagar Junkur Sata Gudz Christne pyrer Gude Dag og Nott/sem han villde so seigia/Huad herleg Börn a sa anar Adam? Huörnen hegda pau sier? Pu Gud/eru petta pin elskuleg Börn? Kantu slykt ad lyda? Sier pu ecke huörsu peir veita mier alla hlydne enn pier ongua? Hier pyrer lætur Gud oskyrdar Pioder og openbera Fiandmen gud legs Napns Tyrkia og Tartara yperpalla christen Lönd/ræna pau og brena/eyda pau og pordiarpa. Petta lykar Diöpnu vel og lynder/ og pikest nu hafa alsa Sigur sier j hende/opnar par pyrer sin Mun/og hygst ad suelgia pa oliettu Kui nu Gu/ds hellaga Christne med opsoknar Straume/ so ad han pae hene og henar Börnum med öllu dre ckt og pyrerkomed.

Soddan Styrk og Lid par sa vonde Ande ap Veralldar Börnum skyrdum og oskyrdum/sem nu er greint. En petta er ecke nog/han pinur en pleire pa sem honum veita hialp og Adstod/pad er vor gamle Adam/pad er su syndsamlega Gir/nd og Lyst sem j pessum heime loder vid Hollo

og Blod Heilagra og Guds Barna. Þuiad med hinum Heilaga Þæle meigum vier aller jata og medkienna/ad med oss/þad er/med voru Hollde og Blode/bwe eckert gott/Rom. 7. Og þo þr riett Christnu berieſt hraustlega/og allt j Daudan vid þa Synd sem vid þa loder og j þeim byr/þa ber þad opt og oſtallden til / ad þeir hrasa og þalla miög þunglega. Dauid var ein Madur epter Guds Hiarta/þo þellde Diöþullen hann j Hoordom/ Mandrap og Metnad/2. Reg. 11.12. 24. Job þieck þann Vitnisburd aþ Gude/ad hañ vxre Fromur/Einþalldur og riett Gudhræddur/þo synd/gade hann a mote Skapara sijnum med Opolen/mæde og Möglan/Job 3. So kom Satan Lot til Blodskamar/Salomon til Aþguda dyrkanar/Ezechia til Metnadar/Thomas til Vantruar/og S: Petre til ad aþneita sijnū Lausnara. Þesse Dæme og önnur þuilyk/þar med vor eigen Reynsla bera liost Vitnē þar vm/huilyk Adstod vort eiged Hollð og Blod veiter þeim böluada Heimsins Höfdingia/so þramt vier stöndū þar ecke a mote.

Þetta sem nu er sagt vm oaþlatanlegan Fiandskap Diöþulsins/og hans Stryd og Barattu j mote H. Guds Christne og hennar Börnum hier j Heime/þ ættu þier Einþöllðu vel ad hugþesta/so ad þier lærdud þui betur ad þeckia þeña Höfuds Skielmer Diöþulen/ og vakta ydur þyrer hönum. Hann veit vel / ad hann med öllum sijnum Einglum og öllum Ogudlegum mun vr þessum Heime verda vtkastadur/med öllu/og Gud mune lata þña Heim ganga j giegnum Elldenn/og hreinsa hann/og vmbreyta hönum j nyia þagra Bygg/

ing/

ing/og glöra nyan Himen og nyia Jörd/a huörre bwa skulu ecke nema Riettlater/ecke nema Utvalder Christner. Hann veit og þad vel/huörsu ad vor himneskur Adam saman kallar og saþnar sier H. christelegre Kirkiu j þessum Heime/og aþlar med henne ecke nema Himneskra Barna/ til þess ad þau skule eignast þennan nyia Heim/ og bwa j hönum. Hann veit og þad/ad sa seinaste Dagur er ad eins okomen / og hann mune ecke leinge meiga hier blyþa/ til ad þrampylgia synu Myrkranna Ryke/ Þar þyrer er hann so Olmur og ær aþ gloande grimdar Reide/og lxtur j þraume alla sijna Magt og Formeigan/öll Brögd og Suik, asamt med öllum þeim sem hönum veita Lid/ ad berast a Guds Christne / þa oliettu Ruinnuna/ so ad hann þae hana hennar Börn j sig suelgt. Enn latum nu heyra/ huörnen vor Herra Jahaoth Jesus Christur setur sig vpp j mote Diöþlenum/og huörnen hann hialpar synu Folke.

J H. Kirkingu verdur hann nefndur sa Stor höfdinge Michael / sem stendur hia synu Folke/ Daniel. 12. Og sa ed berst vid Drekan / þad er Diöpulen/Apocal. 12. Enn Michael þydest/ sa er so sem Gud. Og þetta Maþn hefur hañ sökum epterþylgiãde Greinar. Þegar sa gamle Höggormur sueik þann fyrsta Mann Adam/þa talade hann so vm fyrer hönum/ ad hann skylde verda sem Gud/Gen. 3. Og þa hann hafde fellt hañ j Synd og Ohlydne/vard hann reigen og spottade Adam j hliode/seigiande/Vertu nu sem Gud/Enn samt skaltu vera minn herteken Fange/og allt þitt Afkuxme/ og þessa mykla Bygging Himens

og Jardar heyrer nu mier til / Huðr er so sem Gud / sa ed mig kann þessu ed raena eda suipta? Uppa þetta kiemur nu Jesus Christus vor aðar Adam/ og mæter þm gamla Höggorme/og j þessum Bardaga sem hann a vid þann helluyska Dreka/latur hann h. Anda neþna sig Michael/ sem hann villde so sagt haþa/Þu gamle Höggormur/ Sia þu/hier er sa Madur/sem þorer ad ganga þi er vnder Augun / SO SEM GVD. Og sia þu/ þesse Oliett Kuinna/christeleg Kirkia med sijnum endlegum Börnum sem jeg a vid henne/ hun er myn EVA/huðria Gud mñ himneskur Fader hefur þastnad mier/Hana heþ jeg slited vr þijnum Höndum/ og med RJETTu heþ jeg vnned hana aþ þier. Huad villtu giöra med hana? Sia þu/ Jeg er hier/heimar himneskur Adam j gudlegre Mynd/og riettelega so sem Gud/Jeg er sa hana þorsuarar/og þyrer heñe bidur/j giegn þiñe Klögun/þyrer Gude mijnum himneska Föður. Lat sia huad þu matt/ huad þu kant? Þannen þorsuarar er og verndar Herran Jesus sijna h. Christne/ og helldur j Hönd med henne.

Nu slæst hann ecke nie berst vid Diöþulen med synelegū Vopnum/Spiotum/Stöngum/Lensum/ Lagvopnum/Suerdum/Bogum eda Byssum/Helldur slær hann Jördena med Vende sijns Munns/ og med Anda Vara sinna deyder hann þañ ogudlega/Esa. 11. 2. Tessal. 2. Þad er/ Hann berst og höggur med sijnu ORDE / og med andlegum Vopnum/Hebr. 4. 1. Cor. 10. Hann þelur sig og er so sem hulen j þui ytra ORDenu / alykta so sem j öðru Skye/ Apocal. 14. Hann lætur þreþ

dikunar

dskunar Embætted vera so sem eiñ huştan Hest/ a huórium hann situr/ og verdur nepndur Guds ORD/ap huórs Muñe vtgeingur huast tuieggiad Suerd/Apocal. 19. Hañ giepur synum Pienurñ Krapt/Psalm. 29. So ad hans ORD geingur j giegnum allt/Rom. 10. og kiemur ecke tomt til hans aptur. Petta eru nu Herrans Jesu Vopn og Verkur j mote Diópleñum/sem nu er sagt.

Nu med pui ad Sonur Guds a petta vtestan danda Stryd vid Diópulen/ecke alleinasta sialpur helldur pa hepur hañ sett og skickad par til syna Pienara/huória hañ lætur vera slika christelegre Kirkiu til Verndar/ Styrks og Hialpar j mote Diópleñ/Pa hliotum vier ad vita pyrst/ Huór iar pessar Hetiur sie/og peir Kappar og Stryds meñ sem hañ tilsett hepur ad beriast vid Diópulen sinna vegna/ Sydan huórt Gagn vier paum og hreppum ap pessare Baratru.

Kappar/ Stryds meñ/ Hetiur og Himnesker Pienarar vors myrka Hópdingia Michaelis hins añars Adams huória hann vtbyr og bryniar og vtsender til ad slast og beriast vid Diópulen/eru Heilager Guds Einglar j Christneste/so sem par stendur liosiega skripad/Apocal. 12 Par hoopst Stryd a Himnum/Michael og hans Eing lar bórdust vid Drekan/ t er: Eñ Eingell a vort Mal er Legate/ Sendebode/ Huórt Nafn peim er giepad/ap pui ad peir taka pad ecke vppa sialpa sig/eda ap sialpum sier til ad beriast vid pa gamla heluysku Dreka/ Helldur eru peir ap Almattugum Gude par til kallader og skickader, og

vtsen

vtsender/og Guds Krapte ap Hædönum j Elædder og styrkter / so ad peir sie dugleger og mektug er til ad veita Diöplenum Motstödu/ og yper vinna hann.

Nu eru pesser Englar tueggia handa og mz tueñu mote/Sumer eru synneleger/sumer osynneleg er Guds Englar/ Hvörutueggiu hepur vor Himneskur Michael vnder synu Vallde/bæde pa synnelegu og osynnelegu Englana / og vill ad peir sie diarfer og pullhugader j pessum Bardaga mote Diöplenum og hans megtugum Fylgiörum. Hier med bipalar hann og eirneñ öllum synum Börnum öllum Riettruudum og riettchristnum Mönnum peir ed vilia hapa Mot og Gagn ap Verndan og Geymslu osynnelegra Guds Engla/ad peir skule adhyllast pa synnelegu Englana/og pylgia peirra Rædum og Amiñingum sem peir taka vt ap Guds Orde.

Pesser synneleger Englar Guds/eru aller tru er Euangelisker Rieñepedur og Pienarar gudlegs Ords/vm alla Christnena/peir ed vardueita hreinan Lærdom pess himneska Sañleiksins/ og par med piona Guds Christne nytsamlega og gagnlega/Apocal. 2. 3. Judic. 2. Riennemannsins Varer (seiger Malachias) skulu vardueita Rieñingena/ so ad Meñ leite Lögmalsins j hans Munne / Malach. 2. Dauid Kongur kallar soddan Engla(pegar peir læta heyra sin Hliod örugglega j mote Diöplenum) Sterkar Hetiur / seigiande j peim 103. psalme/ Loped Drotten pier hans Englar/ pier sterkar Hetiur

tur sem vtriettad hans Bipalning/ so ad tMeñ heyre Rǫddene hñe Ords. Sijkur Eingell var S. Johañes Baptista/ huǫrn Christur kallar par pyrer sinn Fyrerrennara/ Vegreidara/ Siaed (segier hñ) eg vil senda min Eingel/ sa ed mier skal tilreida Veigen/ Malach. 3. Matth. 11. Marc. 1. Luc. 7.

Pesser synieleger Euds Einglar beriast vnder himneskum Merkium vors Almættuga Storhǫp dingia Michaelis/ j mote peim gamla Dreka/ peg ar peir vpphepia syn Hlǫd so sem huellan Lwd ur/ avyta og strappa allt pad sem diǫpullegt er/ og hǫnum til heyrer/ og ap hǫnum hepur sin Vp runa/ sem er Apgudadyrkan/ Villa og vantrunad ur/ og allskyns Synder og Glæper/ Skaiñer og Vañer og Ranglæte/ Esa. 58. Tit. 1. 2. Timo. 4. Pad kañ Diǫpullen ecke ad lyda/ hñ reiser sig og sijna Limu j giegn ǫllum truum Sæluhirdǫr um og aluarlegum Idranar predikǫrum/ hatar pa/ leggur ǫll peirra Ord og Giǫrder vt j vestan mæta/ porlygur pa med Roge og Bakmælge/ pxr peim allt til Saka. Opsxker pa/ og giǫrer peim pad allt illt hañ kañ og gietur/ huad allt peir lyda og vmbera polenmodlega pyrer Jesu Christi Napns saker/ skeyta ecke vm Diǫpulsins Ognaner og Heitingar/ giǫra sem truer Stryds menn/ j Bardaga og Hǫgg Orustu/ hrædast huǫrke Herop nie Heipt slña Ovina/ Hǫgg peirra nie Slǫg/ Vopn nie Verjur/ helldur slast og beriast og ganga pull hugader pram/ po peir vite ad pad mune kosta pr it Lyp og Blod/ Med sama motc latta rietter

Stryds

Strydz menn Jesu Christi ecke nockurn hlut sig hræda nie skielfa/eru holler og truer synum Him neska Hershöfdingia Michael/allt j Vandan/so þeir nicige þa Lyfsins Kordnu/Apocal. 2.

Þeim þylgia og aller Gudhrædder truer og þromer Christner/husr ein j synu Kalle eg Em bætte/hærre Stiettar og lægre. Þuiad huar hel ist sem truer Guds Þienarar eg Kirkiu Englar eru/þeir ed trulega og riddaralega standa og strid da j mote þeim gamla Dreka og vppspertum Hel uytaña Porthlidum/þa ber öllum riettum og sön um Tilheyrendum ad þylgia Fotsporum christe legra Lærefedra/ hlyda þeim og hialpa þeim ad halda vakt j giegn ohreinum Aundum/ med þ uglegu Bæna akalle og gudrækelegu Framferde. Hlyder ydrum Lærefedrum(seiger Heilög Rit ning)og þylged þeim/ þuiad þeir hafa va kt a ydrum Sælum/so sem þeir ed þar af skulu Reikningskap standa/ So þr giöre þ med Glede/ein ecke med Anduarpan/þui þ er ydur ogagnlegt/Hebre. 13: Hialped mi er j ydrum Bænum til Guds þyrer mier/ Rom. 15. Bidied jduglega j allre Naud þurft/med Bæn og Akalle/j Andanum/ t vaked þar til med allre stadfeste/og Bæna akalle þyrer öllum Heilögum/ og þyrer mi er/ oppa þad ad mier giefest Oroed/ med diarflegre Opnan mijns Munns/ Eph. 6.

Verallderleger Valdstiornar menn eiga og ad þyrkia til eirnen/ad standa Diöflenum j mote/þy

rer

verlista ecke nie þorsma Guds Ords Pienara/ so sem marger seigia / Þeir Papar / þeir prestar/ huad sæt eg þeim/ Slytum þrra Bönd j sun dur/og kostum burt þeirra Oke/Psal: 2: Þā þeir Gud ottast/þeir hlyda Aminningu hins Helga Anda/þar hañ seiger/ Lated vnderuisa ydur þier Herrar/lated aga ydur þier Do marar e Jörduñe/Þioned Drottne med Ot ta/ og gledied ydur med Hrædslu/Psa. 2. Þessare Aminningu hlyda þromer Valldsmenn/og stryda og standa Diöþlenum j mote/ þegar þeir hapa Gud þyrer Augum sier/elska hans Heilaga Ord/giöra gott þatækum Predikörum/styrkia pre dikunar Embætted/giepa ecke Rum nie Plat; Vil lumönum/lata ganga Lög og Riett/styrkia þa sem Griett lyda/ verndа þa Godu/ repsa þeim Illu og Ranglætu/stiorna synum Vndergiepnum riette lega/hialpa Fatækum/ Eckium og Födurlausum/ giöra öngunum Griett/hnörke med Agirnd nie Op ryke eda Lagaleyse/Þetta er þad Strid sem gud hradder Valldsmeñ hapa j mote Diöþlenum.

Almugameñ og Ordsins Tilheyrendur standa og so Diöþlenum j mote og hans Ryke/ þegar þr eru ecke allenasta Tilheyrendur Ordsins/helldur Giörendur/ Jacob 1. og eru Brynieder og vbu ner Diöþlenum j mote/so sem S. Paull kiener til Ephe. 6. Vered sparneytner/og vaked(seig er Heilög Kirning) huiad ydar t Motstanda re Diöþullen geingur vm kring sem grenian da Leon/ og leitar ad þeim sīm hañ kann ad suelgia/ Standed hönum þastlega j mo

te mz

te med Truñe/ 1. Pet. 5. Item/ſtanded j mote Diöfflenum/ þa flyr hann þra ydur/ Jacob 4: Item/ieg hef ſkrifad ydur æſku Mönum/ ad þier ſiend ſterker/ og ad Guds Ord blifi hia ydur/ og ad þier yfirunnid þañ Hreckniſa. Elſked ecke Heimen/ ne eckert þad j hönum er/ 1. Johañ: 2. Latid öngvan villa ydur med nöckru mote/ ꝛ ct:

Med ſama hætte ſtryder huör og eirn Huſfader og Husbonde vid Diöfflen/ þegar hñ heldur ſiñe Kuiñu og Börnum og heimelis Mönum til Guds Ords og Bæna akallſins og Gudz Ottа/ þegar hann med Vendenum tyftar og agar ſyn Börn/ lydur þeim ecke Synd/ Odygd nie illtſkap/ orepſtan/ og lætur allt j ſynu Huſe/ a ſynum Bæ/ vel og chriſtelega þram þara. J ſama mæta ſtendur ein Husmoder edur Husfreyia Diöfflenum j mote/ þegar hun hefur eitt gott og ſidſamlegt Framferde/ elſkar Guds ORD/ ræker vel ſyna ſoknar Kirkiu/ og giefur gætur ad og aſtundar ad allt gange vel þram j ſynu Huſe/ Hefur goda Vakt an a ſynum Börnum/ ſo ad þau vppaleſt j Guds Ottа/ og lære Guds Ord og ſyn chriſteleg Fræde og er bæde þeim og öllum ſynum Heimamönnum til godrar Fyrermyndar. Sömuleidis/ Börnen/ Hiwen/ Viñumenn/ Viñufolk/ reka og ſo Diöfflen þra ſier/ þegar þau hafa Guds Ord ſier fyrer Augum/ huxa optlega vm þad/ eru hlyden Födur og Modur/ þiona af Tru og Dygd þad þau eiga ad viña/ ecke ſo ſem fyrer Mañana Augum/ heldur ſo ſem j Guds ſalfs Auglite/ Fordaſt alla Ot

ttu

eru og Odygd/ Lygar/Stuld/Lauſlætte/og allan jllan Munſöpnud/og allt jllt til Orda og Giörda. Med þeſſum hætte ſtryda þeir a mote Diöpalenum/og giepa hönum ecke Rum/Og ſo eiga all er Menn christner/ad ſtanda og ſtryda Diöpalenum j mote/og ſtunda epter eilyfre Sæluhialp nr Gud ta Drottens og gudlegu Lyperne og Framperde.

Þetta eru nu þeir ſynelegu Guds Einglar/ ſem nu er vm talad/ aller truer Kiennepedur og Guds Ords Predikarar/Þetta eru og þrra Gud hrædder Epterpylgendur j öllum Embættum og Stiettum/andlegum og veralldlegū/hærre og lægre/Aller þeſſer(ſo þramt ſem þeir vilia vera Herrans Chriſti Strydsmenn og þiona hönum) þa hliota þeir j þeſſu ſtandanda Stryde ad vera alla Daga j mote þeim Bölvada Andſkota og öllum hans Fylgiörum. Japnþramt og med þeſſum ſynelegum Englum þa eru adrer oſyneleger Heilag er Einglar/þad eru himneſker Andar/ Höpdingiar og Herſkarar þeſſ eilypa Almattuga Guds/ ſem hinum ödrum ſynelegu Englönum eru ap Gude ſetter og ſkickader til Adſtodar og Hialpar j giegn Andſkotanum og hans Vallde og Vielum/ ſo ſem ſkripad ſtendur/Eingell Drottens mun ſetia Herbwder j kring vm þa ſem Drotten ottaſt/ og hialpa þeim/Pſalm. 34. Jtem þu villt ganga a mīnum Vegum/ &c. Þa mun eg giepa þier nöckra ap þeim hier ſtanda/ ſo þeir þylge þier(han talar vm Heilaga Engla)Zacharie 3. So ſende Gud epter ſij nu Fyrerheite ſin Eingel vndan Iſraels Sonum

þeir ed vtraku vr Landenu þa Cananita/Amorrita/Jebusita/og adrar Ogudlegar Þioder/Exo. 33. Þann illa Anda Asmodeum rak Raphael Eingell þra Særu Raguels dotter/Tob. 8. Fyrer soddan Hialp og Hiastod/Styrk og Verndan heilagra Engla lætur Gud Blessadur oss enn nu verda vardueitta og verndada þyrer Diöflenum/og hans Arum/og vnder Fotum troda Höggorma/Ledna og Dreka/Psalm. 91.

Allt til þessa hefur talad vered j stuttu Máli/vm Verkþære/ Lidsmenn og Styrdsheriur og Kappa Jesu Christi vors Himneska Michaelis og Hershöfdingia j mote Diöflenum. Nu skulum vier þa ad heyra huöria Nytsemd og huilyrt Gagn/vier þaum og hreppum af þessare Baratstu. Þad lætur S. Johañes j liose/þar hann seiger/ Þar giördest eitt Stryd j Himnenum/Michael ok hans Englar bördust vid Drekan/ Og Dreken bardest og hans Englar / og þeingu Osigur/og þeirra Stadur vard ecke þramar meir þunden a Himnum/ Og sa mykle Dreke vard vtkastader/sa gamle Höggormur / sem kallast Diöfull og Andskote/ sa alla Veröldena viller/hann vard vtkastur adur a Jördena/og hans Englar vrdu ok eirnen vtkastader/Apocal. 12. Hier höfum vier/og hier heyrū vier lioslega/huöriu Stryded og Bardagen Christi j mote Diöflenum af stad fiemur/sem er/Ad Diöfullen og aller hans Fylgiarar verda vtkastader vr Himeryke og a Jördena/þad er/vr Guds Christne/Christelegre Kirk-

tu/

tu/sem er Himerykie Guds hier j Heime/ J þessu Himnaryke christelegrar Kirkiu vill Satan hafa Part og Hlutskipte/ og med synum Hala dregur hañ þridiung af Stiörnum Himensins/þad er ad skilia/Hañ hefur marga Volduga Doctores/andlega Kieñefedur/Byskupa/ Presta/ Prelæta/ og Kirkiu Pienara/sem vnder Nafne gudlegs Ords og christelegs Lærdoms vppkoma med Hiaguda dyrkaner/Villu og Vantru/sæer Illgrese j bland himneska Hueitis sem er Guds ORD/ og þessu þrañ þylger hañ med Magt og Vallde/og vill þ skule hafa Sigur og Framgang j Christneñe/Eñ þeir verda vm syder vtrekner og vtskwpader/og hafa ecke Rwm j sañre Guds Kirkiu og Christne.

So gieck þyrr meir til vm Arius Villu/Hun gieck og gei sade j mörg hundrud Ar j christeleg re Kirkiu/Eñ vm syder vard sa Arrianiske Dre, fe vtdrifen og reken / þuiad sa Himneske Stor höfdinge Michael Jesus Christus slo þar j bla, nd med riettre Spyru syns Ords/ og liet syna Kirkiu Eingla/þad er/trua Kieñefedur slast og berias vid Diöfulen/ so leinge og þangad til ad hañ vard vtrmydur/ur Himne gudlegrar Christ, ne. Slykt hid sama giörer Diöfullen eñ nu a þss um Dögum/Hñ vppvekur/Papista/Anabaptista/ Sacramentista/og fleire adra Villvmeñ/þeir ed aller þiriast vera þorkostulega Christner /og sañ er Lærefedur j Guds Christne/og þiriast eiga Hl ut og Part j Himerykie/þad er/j Christelegre Ki rkiu. Eñ Christi Pienarar og sañer Evangelisk er/Doctores og predikarar / þeir standa j Nafne Drottens alvarlega þar j mote/og vita vm syder

mun Diöþullen og aller hans þylgiarar/vtkastad er verda/Þad er Enden og Avöxtur þessa and legs Stryds j mote Diöþlenum og hans Fylgiör um/ og þar vill epterþylgia þa rm syder/þegar Diöþullen er vtkaskadur vr Himne gudlegrar Christne/þa mun epterkoma himneskur Sælnanna Fögnudur og allra Riettruadra/Þuiad so stendur þar skrifad. Og jeg heyrda eina mykla Rödd a Himnum/seigiande/ Nu er Heill og Kraptur/og Ryked og Magten vors Gu ds/orden hans Christs/Þuiad sa er vtkastadur sem þa aklagade Nott ok Dag þyrer Gude/ og þeir haþa hañ yþervunned þyrer Blod Lambsins/ok þyrer Ordeð hins Vitnesburdar/ Þeir haþa ecke elskad sitt Lyþ allt j Daudan/ þar þyrer gledieſt þier Himnar og þier sem þar bved/Apocal. 12. Meining þessara Orda er þuilyk/Diöþullen klagar oll Adams Börn þyrer Gude/ad þau sie Syndug/og ad Syndana vegna heyre þau nu ecke leingur Gude til/helldur sier og synu helvysku Ryke/og alykt ar so þar af/ad hañ sie Herra alls Heimsins og Heimsins Jnbyggiara/og helldur þar þyrer ad Kraptur og Ryke/og Vallð allra Hluta heyre nu öngnum til nema sier ett et. Slykt lydur Gudz Lamb ecke/helldur lxtur sitt Lyþ þyrer allar Veraldarennar Synder/og endurleyser og kauper oss med synu Blode. A þetta Blod treysta öll Gudz Börn/og yþervinna þar mz hañ helvyska Dreka/og kalla vpp med hærre Fagnadar Röddu/ ad Ryked/Kraptureñ/Heilsan og Magten vors Gu

os sie giepen/ecke Diöpleum/helldur Christo vo rum himnesta Adam/hañ ræde vorre Velpærd og eilypre Sæluhialp.

Vm soddan Salnanna Fögnud verdur alldrei so mykelega/dyrdarlega haleitlega talad sem hañ er til/ep ad vier huxum vm hann riettelega / og leggium hann a Hiartad. Og med pui ad petta Stryd og sa Bardage vors Himneska Storhöpdingia/Michaelis og hans Engla/pienar og stodar til slyks Salar Fagnadar/ pa ættum vier pui helldur ad standa og stryda kallmannlega / vnder vors Herra og Hertoga Merkium / j mote peim böluada Andskota/hans Verkum og Vilia og Athæpe / og vera Truer og Holler vorum æstsama Emanuel/ allt j Daudan.

Næst pessum Sælar Fögnude og Vtkastan Diöpulsins/epterpylger nöckur stundlegur Fridur/so sem par stendr j Openberingar bokene S. Johannis. Pui ad pegar sa gamle Dreke sier pad/ hvñ hañ ecke ad vera j Himne gudlegrar Christine/ In Militante Ecclesia, og hañ med sijnum Enginglum/ og peim Stiörnum hann dregur med sier/ pad er/med sijnum Doctoribus Disputatoribus og Fals Theologis, hepur par ecke Rum nie platz/ Menn vilia ecke verda peirra Villu Lærdome sampycker/ ecke hapa nie hallda pa Brædur/pa grypur Satan til Suerdsins/plagar Christnena med opsokinum/og huxar sier med Bardaga og Blods Vthellingu ad kiepa nidur Christnena og Euangelij Lærdom. En Gud giepur Ruinunne Arnar Vænge / so ad

hun þlygur j Eydemörk/verdur þar vm stund ver
ndud þyrer Drekanum/og þær þar sýna Mæring/
Þetta er so ad skilia/Gud lætur sýna Christne þa
Skiol j þessu Romuerska Ryki(þ merkia Arn
aruængerner)Vnder Romuerskum Keisörum/þar
hefur hun vm Stund hallded sig og helldur sig
eñ/ Þar hefur Gud giefed Mad og Blezan so ad
hun hefur til þessa hapt Roo og Frid/og hefr eñ/

Huörsu optlega(seiger sa Bokena samsett hef
ur) hafa Papistar/ staded epter Lyfe og Blode
voru/Peir hafa hapt j þraẽe marghattadar/kla
kar Radagiörder til ad afma Euangelij Lærdom/
Peir hafa hapt j Fylgo med sier Pauana og Keis
arana/ Konga og Cardinala/ og adra megtuga
Höfdingia og Potentata/peir myklu eru mektug
re eñ vier. Huörsu ognarlegt Stryd hafa Span
ska hapt j nidur Lanbenu/nu meir eñ j xl. Aar
til ad nidurkiefa Euangelij Lærdom og hñ vpp
ad rækta? Sa Tyrkneske Keisare stormar grim
lega vppa Vngaria Land. Moscouitar/ hafa
hryggelega eydt og plagad/ þad auma Lyfland/
þo hefur Gud giefed nöckurn Frid sinne Christ
ne/j Pyskalande og ödrum nalægum nordur Lön
dum/. So ad vier meigum vyst seigia med þeim
Konunglega Spamañe Dauid. Þad er skied af
Drottne/t er dasamlegt þyrer vorum Aug
um/Psalm: 118. Enn aptur/ Være Gud
ecke med oss/seiger Israel/ Hefde Drotten
ecke vered mz oss/ þegar Meñ seria sig vpp
j mote oss/ þa hefdu þeir suelgt oss lifan
de/ þa þeirra grimdar Reide geisade yfer
oss

oss/Þa hefde Vatned drekt oss/Straumar ner hefdu þa gienged yfer vora Sal. Lof adur sie Drotten/ þad hann gaf oss ecke til Veidefradar j þeirra Tenur/Psal. 124. Þetta er þad Stryd og su Baraatta sem Christ ur og Belial eiga Daglega syn a mille/so alldrei linær/ og su Asokn sem christeleg Kirkia verdur fyrer af Diofflenum og hans Fylgiorum oaflatt anlega. Vm þessa oforlykanlega Baraattu attu þier Einfolldu opt og jduglega ad huxa/so ad þi er þui helldur og betur kunned ad vakta ydur fyr er Diofulsins Suikum og Slægdum/ og sla vid þeim. Og j þessum Heime(so leinge þier verded fyrer Guds Ord og Euangelium endurfædder/og allan þann Tyma þesse Endurfæding stendur yfir er)standa j mote ohreinum Anda/og hallda ydur trulega vid vorn mykla Hers hofdingia Michael og berast kallmannlega vnder hans Merkium/allt j Dauden/þa mun hann giefa oss Lyfsins Koro nu sem hann hefur lofad oss og fyrerheited.

Tolfte Cap.

Tempus et Exitus Regenerationis.

A huorium Tyma þesse Endurfæding er vte og nær hun fullendast.

NJ þu minn godur Broder villt nu fra samveigis vita/huorsu leinge þesse Endur fæding stendur yfer/adur hun fullgiorest/ adur enn vier verdum fullkomlega Endurfædder þa kiennir S. Paall oss þad/seigande/ A medan

vier erum j þessu Hreyse(vors Holldss) þa þorleinger oss/ og vier þiaunst/ aþ þui vier villdum giarna ecke Nakter/ helldure klædd er verda/ vppa þad ad þetta daudlega verde vpfuelgt aþ Lýfenu. Eñ hñ sem fyr oss til þessa/ er Gud/ sem oss hefur giefed sitt Anda j Panta. Eñ jafnan erum vier med godu Giede/ og vitum þad/ Ad a medann vier búum j Holldenu/ þa erum vier fiarlæ ger Drottne/ þuiad vier gongum j Truñe eñ ecke j Augsioneñe. Eñ vier erum med godu Giede/ ↄ hófū meire Girnd til ad fara aþ Lýkamanum/ og vera hia Drottne. Þar fyrer kostum vier Kapps a/ huórt vier erū nalæger edur fiarlæger/ ad vier mættum Drottne þocknast/ 2. Cor. 5.

Aþ þessum Ordum ma berlega og liosleg sia og merkia/ ad vor Endurfæding endast ecke eda full komnast so leinge sem vier lifum j þessu stundlegu Lyfe/ helldur varer hun og stendur yfer/ fra Skyrneñe allt j Daudan. So leinge hliotum vier ad hafa Guds Ord vm hónd/ lata þad amiña/ aga avyta og strafa/ styra/ stiorna/ og leida oss j Krosse og Motgange/ so sem j añan ógunar og Tyftunar Skola/ so ad vier latum sia/ huad vier hófum lært aþ Guds Orde/ huórt Traust vier hófum a Gude/ huórnen vier bidium/ lætum aþ Syndónum giórum Jdran/ og huilyft christelegt Framferde vier hófum.

Papistar kiena og hallda ad Endurfæding full giöreſt

fullgiörest j Skyrnenne/og ad Börnen verde þar Syndalaus med öllu/so ad j þeirra Hollde ste ecke vpp þadan nockud syndsamlegt/Enn þetta er rangt/og stor Blindleike/ huör ed kiemur af þui/ ad þeir vnderstanda ecke riettelega þennan Leyndar dom Endurfæðingarennar. Þetta geingur ecke so fliotlega til/ eda a Augabragde sem þeir meina. Maduren j Modr Lyfe verdur ecke a einne Stundu gieten og myndadur og fæddur/þad hlytur allt ad hafa tilsettan Tyma/huad leinge huört fyr er sig varer/so er og j þessu Æfne. Fyrer Skyrnena hefur vor andleg Moder H. Guds Christne gieted oss af Heilögum Anda/ Og a medan vier liþum liggium vier j hennar VTERO og Ruide so sem j Modur Lyfe/ja/so sem j GVDS LIFE þar verdum vier myndader og fullskapader / allt þangad til ad vier verdum fyrer þennan stundlega Dauda burt kallader vr þessum Heime til Eilyfs Lyfs. Enn a medan og vm allan þann Tyma fliotum vier jafnan ad heyra Gudz Ord/jafnan ad grata vorar Synder/jafnlega ad bidia vm Syndanna Fyrergiefning/og ydka vora Tru/standa j giegn Syndene/akalla Gud/ og veita hönum skylduga Hlydne.

Eñ Ender þessarar heilsusamlegrar Endurfædingar/þa er stundlegr Daude/Hun fullkomnast ecke fyrr enn j Daudanum/ fyrer huörn Dauda Gud Milldelega leyser og frelsar sijn Börn fra allre Sorg og Neyd/Eymd og öllum Motgange/ þa giepur Salen vpp ad syndga/verdur hrein og Heilög so sem Guds Engell/ flytur sig ur þessu veyka og lasna og fula Herberge Holldsins/iñ j

Fodurland eilyfs Lyfs/ enn Lykamen huyleſt j Jordune allt til ſydaſta Dags/Pa mun hañ vpp ryſa aptur heill og hraustur/j fullkomenne Dyrd og Birtu/Lioma og Krapte/og ſamteingiaſt apt ur ſinne Sælu/ og fara vpp j Skyen j motz vid Guds Son/og vera hia honum eilyflega.

Petta er ſa EXTDer EXTdurfædingareñar epter hudrium S. Pæl langade miog hiarranlega/ fa hañ ſagde. Jeg aumur Madur/ Hvor vill leyſa mig fra feſſum daudlega Lykama? Hvor ſem er daudur/ ſa er riettlættur af Syndeſie/ Pad er/ hann er frij fra Syndenne/ Jeg hef Girnd ad ſkilia hier vid/ og vera hia Chriſto.

Eñ fegar Daudaſtunden kiemur/fa ed fyrſta komum vier/med Neyd og Harmkuælum/rierkelega ad fui frongua Porte/og feim mioa Veigenum ſem liggur til eilyfs Lyfs/ Peſſa hefur hvor Chriſten madur gledelega ad vænta. Fuiad fo feſſe Vegur ſie miog mior og frongur/ fa er hañ ecke langur/Pad geingur hier alykka eins til/ ſo ſem fegar Barned kiemur ur fui kliena Herberge modurlegs Lyfs/og fædeſt med fyſſl og fijnu og ſtorum Voda j feſſa vyda Verolld/So geingur Maduren j giegnum fad frongua port Daudans ur feſſu Lyfe jñ j fad eilyfa Lyf. Og fo feſſe Heimur j hudrium vier nu lifum ſie ſtor og vydur ad ſia/fa er hañ myklu miñe og frongvare/ enn nockurt Modurlyf/ hia feim tilkomande Heime.

Par fyrer kallaſt Daude Vtualdra ein ny

Fæding

Fæding/og þeirra Dauda dagur/kallaſt a Latinu þra NATALE, þad er þædingar Dagur/Þuiad þegar vier deyium wr þessu Lyfe/ þa hid fyrſta komum vier til og fædumſt til þeſſ eilyfa Lyfsins. Eñ þad þröngua Port og sa mioe Vegur/ og su ſtranga Pyna og Kuöl sem til fellur j Daudans Meyd/hun giörer oſſ þetta ſtundlega Lyf so vid dt og Rwmt / ad vier villdum giarna blyfa hier leingur/Og hun velldur þui/ad oſſ langar ei hied an. Eñ hier er ecke añad a fierdum/Vier hliotum ad fara j giegnum þeſſar fraunguar Daudans Dyr/jñ j eilyft Lyf/ alyka so sem Barnkorned/ wr Modureñar Lyfe.

Og þetta Epterdæme Barnaña/og holldleg Fæding þeirra hlytur ad kiena oſſ ad deyia/ Og med soddan Dæme huggar Chriſtur syna Læreſueina/seigande. Ein Kuiña þegar hun ſkal fæda/ þa er hun brygg/þui heñar Stund er komen/ Enn þegar hun hefur Barned fædt/þa miñeſt hun ecke leingur a þa Pijnu/vegna Fagnadar/Þuiad Madur er fædur j Heimen/Johañ. 16. So geingur þad til j Daudans tyma/ Madur ſkal ecke huxa vm þa daudans Kuöl og Angiſt/helldur vm hitt/Ad þar mun epter koma eilyfur Fögnudur.

Heilög Chriſtne (so sem adur var sagt) hun er so sem oliett MODER. Chriſten Madurenn daudſlukur/hñ er Barned sem fædaſt ſkal ap Modureñar Lyfe. ORD Guds er Modureñar VTERVS og Lyf eda Kuidur/ j huörru vier liggiñ og erum jñelucktir/so sem j Modurkuide. Sa gam

le

le Adam/vort Holld og Blod/er su Secundina/ Þad er/Barns Fylgian edur Leg/j huørju Barn ed er vafed og sueipad j Modurlyfe. En Daud en sa nattwrlege/hann er so sem Utgangur/Utfor eda Fæding Barnsins wr Modurlyfe/ inn j þessa vyda Verold.

Nu so sem Kuinan/ er oliett ad sinne Barn kind/med huørja hun getugur/og vill giarna fæda hana/Barned og lyka j Modurlegu Lyfe vill giarna komast wr þui þraungua Herberge Modurlegs Kuidar inn j þessa vyda Verold. So getugur þad og hier til/ Guds Christne hun er j þessum Heime æ og alla tyma oliett ad andlegū Børnum/ huør hun hefur j Skyrneñe-gieted af Heilögum Anda/og hun ber þau j Orde sijns Brudguma Jesu Christi/ so sem j synu Lyfe/ þar þa þau Mynd og Sköpun/og þar verda þau endurfædd/og tilbuen/tilreidd Dag þra Deige meir og meir/ til eilyfs Lyfs. Soddan andleg Börn eru og lyka slalfs oliett/ med andlegt Lyf/Af þui ad Christur byr j þeirra Hiörtum þyrer Truna/asamt med Födurnum og Helgum Anda/ þar af þa þau nytt Hugarfar/nyar Hræringar/ nytt Sine/ og Himneskan Kraft/Girnd og Lyst til ad deyia so sem sia ma a S. Paule/ þar hann so talar/ Jeg life/eñ þo life eg ecke nu/helldur Christur j mier.

Huad giörer ein lifande Barnkind j Modurlyfe? Hun fær þar fyrst sitt Lyf/Primitias Vitæ, sydañ gieneft hun(epter Edle Natturunnar) ad proaft og vaxa/ so hun meige leggia af syna Barns Fylgiu Secundinam og Sigurkufl/og ver

þa

da leyst og þrelsad vr Preyngslum Modurlegs Lyfs/og þ̃leitt j þessa vyda Verölld. Med sodd an mote og j sama mata er hattad einum riettru udum christnum Mañe/j huörum ad H. Preñing byr þyrer Truna/H̃ hefur hiartanlega Forleing ing epter þui eilyfa Föderlande. Þar þyrer seig er Postulen so/ Vier sem höfum Primitias, Frumburd Andans/ oss þorleinger sialfa epter vorre Arfleifd/ og bijdum epter Lausn vors Lykama/ Saũlega erum vier sa lubialpleger/eñ þo j Voneñe/t er.

Þar næst og j añad mæta/þa hefr su Secundina, j Modurlyfe/þad er su Barns Fylgian eda Leg/ j huörin Barned liggur/ sijn Opificia, þad er/sma Holur so sem þeir natturu Meistarar skyra þra/þar j giegnum þær Fostred og til sijn tekur og ad sier dregur Anda og Næring vr modurlegu Hollde/og þær þar af Lyfe/Vöxt og Næring.

Eins hefur christen Madr a sijnum Lykama yrre og syneleg Verkfære/ huar med hann til sijn tekur Sælarcñar Næring/þad er Mañsins Skilningar Vit/Munur/Augu og Eyru eru sköpud til þess ad þiona Gude/ heyra Euangelium/ ad sia þau Heilögu Sacramenta/ ad tala vm Gud og hans Velgiörninga/ad lofa og dyrka hañ/Og mz þessu mote verdur Heilagur Ande giefen. Þuiad þyrer Heyrn og Vmhuxan gudlegs Ords/ og gud rækelega Handtering þeirra Heilögu Sacramenta vpplyser Gud Hiörtum Maña/snyr þeim til sijn/ vpp vekur Truna/ og eykur og styrker hana þar med/ so ad Mannskiepnan verdur þar af endur-

nærd

nærd og lyfgud/og vex og þroast til andlegs Lyfs
3 I þridia mata er so hattad holldlegre Mañ sins Fædingu/Ad þegar Barnkinden er pullsköp/ ud j Modurlyfe/ og hefur þeinged Lykamans Vöxt og Styrk/ so þad er komed ad natturlegre Fædingu/Þa verdur hefe sitt Leg og sijn Barns pylgia/edur Sigurkupl/opþungur/þar med og lykta opþröngur/ so þad girnest ad leysast j burtu.

Eins og med sama mote er hattad þeim rikrtruudu Christnu og Börnum Guds hier j Heime/Þegar þad andlega Lyfed tekur til ad vaxa og eflast med þeim/og sa gamle Adam/sa syndapulle Lykame tekur til ad letiast og þyngiast ap Krosse og Motgange/Sottum og Siukdome/þa girnest hañ ad þara j buru hiedan/j þad vyda Föd urland eilyfs Lyfs. Sa daudlege Lykame (segiger Ritningen) þynger Sælena/ j þetta jardneska Hreysse/nidurþrycker sundurtuistarudu Hugskote/ Sap. 9. Eñ Guds Börn j huöriu Christur byr þyrer Truna/þau seigia þo so/ Vier göngum j Truñe/eñ ecke j augliosiegre Skodan/Og erum nu med godum Huga/og höfum meire Girnd ad þara ap Lykamanum/ og vera hiema hia Drottne. 2. Cor. 1.

Vor Lykame hier a Jörduñe er helldr Myrk uastoþa eñ þagurt Hus eda Heimile Sælareñar/ Sierdeilis þa hañ pyneft og plagast med Sottiu og Sarium daglega/eda ödrum Eymdum og Motgange. Þ'ar þyrer meigum vier seigia med S. Cy

priano

þriano, þar hañ so talar. Kiære Vin / Eþ ad
j þijnu Hwse / eda þar þu byr / taka Vegger
ner til ad hrynia / Viderner ad veykiast og
brotna / og allt Hwsed er veykt og lased / ↄ
leingur til Brotz / so þad kañ ecke leingur
ad standa / helldur verdur ad hrapa ↄ þalla
nidur / Villtu þa ecke þyrr enn seirna þlytia
þig og þara wr þui Hwse? So og lyka eþ
þu ert j eiñe illaluktande Myrkuastoþu / ↄ
ert þar j storum Voda og Haska / j bland
Orma og Madka / og añarra eitur Kuik
enda / sem daglega skrijda vppa þig / so þi
er gagnast huórke Sueþn nie Matur / Mun
der þu ecke vilia þeigen þara j burtu þad-
an / einkum eþ þu ætter ad þlytia þig j kong
legan Sal / huór þier være til eignar gieþ-
en? Huórt munde þitt Hiarta helldur oska ↄ
Nu er sa gamle Adam þesse daudlege Lykame /
Saluñe ecke liettare hier j Heime / eñ lased þall,
ande Hws / og ecke betra nie lystelegra / eñ ein þul
og andstyggeleg Myrkuastoþa / Þar þyrer langar
Gudhrædda Christna burtu hiedan / so þeir vilia
giarna helldur aþleggia þetta Lykamans Hreyse
og vera j Ntalagd hia Drottne / ↄ. Corinth. 5.

Hier till höþum vier Epterdæme / bæde S.
Pals og þleire añarra Heilagra / huórra gieted er
vijda j Heilagre Ritningu. S. Pall seiger so /
Jeg girnest ad skilia hier vid / og vera hia
Christo. Dauid kallar vpp og seiger / Miñ
Gud / Jeg vtbreide mijnar Hendur til þeñ /

Mijna

Mýna Sal þyster epter þier / so sem þurs Jörd / Psal. 143. Leidtu mýna Sal vr Myrkuastoþunne / so ad jeg þacke þýnu Naþne / Psalm. 142. S: Petur skriþar + so / Jeg veit ad eg mun snarlega aþleggia þetta mitt Hreyse / so sem vor Drotten Jesus hefur openberad mier / 2. Pet. 1:

4 Item j þiorda matta / hefur Moderen / Kuþda og Kuól og þýnu þegar hun skal þæda / So ad hun kallar og hropar allt þangad til hun er þyr er Guds milldelega Hialp laus vid sinn Lyfs Auöxt / og hefur þædt sitt Fostur j Heimen. Eins geingur Guds Christne og christelegre Kirkiu hier j Heime / Hun er vor andleg Moder / og alla Tyma er hun Oliett / og geingur med Liosins Börn / og ber þau j sýnu Lyfe / þad er / j GVDS ORDE / og alla Tyma er hun Jodsiuk / þegar Riettruadet skulu skilia vid þenna Heim / þar kallar hun vpp og hropar j daglegre Bæn / Fader vor / seigiande / Elskulegaste Fader. Kome þitt Ryke / Frelsa oss þra öllu Illu. Þesse Bæn Fader vor / hun er almennelegt Hrop og Kall vorrar Modur Guds Christne / og Gud hænheyrer hana daglega / Þuiad eingen Dagur er sa / ad ecke þare einhuör Riettruadur Christenn Madur aþ þessum Heime / og verde þæddur j eilyfst Lyf þyr er þennan stundlega Holldsins Daudo.

Og hier vid skal huör og einn Christen Madur a deyanda Deige hugga sig / Ad þegar hann þer vr þessum Eymdardal, þa ber Gudz Christne Sett med hönum / og þesse almeñeleg Bæn Fader VOR

huar

huar hellst hun verdur lesen j Christneſſe/kiemur hönum til Hialpar. Par þyrer er þad gott og gud legt / ad þeir sem liggia a sinne Sottarsæng late bidia þyrer sier til Guds/ so þeir verde jnnelukt/ er j þessare Æfe / huöria Almattugur Gud mun visselega heyra epter synu Fyrerheite.

5 Par næst j þimta mata/ber so til j Mannsins Fædingu/ þegar hann þadest ad Modurlyfe j þenna Heim/Þa leggur hann þra sier/skilur vid þa gömlu Hwd/þa Barns þylgiu Sigurkuþl sem er vtan vm Barned j Modur Lyfe. Eins geingur þad þeim Deyanda Christna/Hann þreynger sier med Hialp og Styrk Guds vr þessum Heime jnn j þad eilyfa Lyf/Enn þann gamla Adam/Holld og Blod hlyt ur hann ad leggia epter / þad hlytur ad deyia og rotna og þwna j Jördenne. Þar þyrer/lyka so sin Mannskiepnan þadest j penna Heim/med Kuöl og Pynu/ so þer hun og j sama Mata burt hied/ an/Og hier a þad Heima sem Esaias seiger/26. Lyka so sem ein Oliett Kona/ nær ed hun skal þada/þa verþr hun Hrygd/kallar vpp j synum Harmkuælum / So eins geingur oss Drotten þyrer þinu Auglite. Vier erum eirnen Þungader/ og vier höfum Sott/ so ad vier gietum valla andad.

Enn þta er vor huggun/ad vorer lykamer skulu ecke eilyflega liggia j Jördune/Helldur vpp aptur rysa a þeim seinasta Deige. Þuiad lyka so sin Christur er dæen og af Daudanum vppriſen / so munu aller þeir sem a hann trua verda af Daudanum vppvakter til oendanlegrar Dyrdar. Vær

skulum hugsa vm Ord S. Pals. 1. Cor. 15.
Þar hañ seiger/Lykamen verdur nu nidursad
ur/Þad er/i Jordena lagdur/þorgeingeleg?
ur/eñ hañ mun vppryssa oþorgeingelegur/
Nu sæst hañ nidur smanarlegur/þorakt?
anlegur/eñ hañ mun vppryssa Dyrdarlegur
Somasamlegur. Nu sæst hañ nidur veyk
ur aþllaus/steindaudur/enn hañ mun vpp
rysa styrkur kroptugur. Nu legst i Jorde?
na natturlegur Lykame/eñ þa mun vppry
sa andlegur Lykame.

6 I siotta og syndasta manna/ er so hattad vm
vora holldlega Fæding/ Ad i þæssingar Neydene
kiemur Liosmodereñ til hialpar bæde Modiren
ne og Barnkindene/So lyka giorer Drotten/hañ
er so sem himnesk Liosmoder/og hialpar a deyian
da Deige synum Vruöllum/tekur vid þeirra Sar
lum/so þar sockue ecke nidur i Helluyte/helldur læ
tur hañ þar verda vpphafdar i eilyfa Glede og
Paradys. Þar þyrer seiger Dauid so/psalm. 31.
I þynar Hendur þel eg miñ Anda/þu hef?
ur þrelsad mig Drotten Gud Sannleiksins/
Sem Dauid villde so hafa talad. Miñ Drotth
en/Jeg berst vid Daudan/og hlyt nu ad þorlæta
þeña Heim/miñ Lykame er veykur og lasen/Afl
og Mattur er i burtu/ myn Sæl lydur i burtu/
Mier þer eins og þeirre Barnkind sem þædest i
þeña Heim/ sem sier kañ ongua Hialp nie Stod
ad veita/nema Liosmoderen kome/ og hialpe og
take vid Barnenu med synum Hondum. So kom
þu nu minn Eud med þinne þodurlegre Hende/og
tak

tak vid nidie aumre Sal med þínum Myskunar Hõndum/og lat hana ecke þordiarþast/Helldr ver da medtekna og vardueitta til eilyfs Lyfs.

Med þessum hætte geingur þad til a degan da Deige/þegar sa Riettchristne skilur vid þessa Verõlld/ og þer heim j Sælu eilyfs Fõdurlands. Soddan Ferdalag og Himnaþõr er mz riettu Dagur nyrrar Fædingar/ Og hudirnar þessare Fædingu og Himnaþõr sie hattad/ þad kunnum vier ecke ap nõckru Dæme so liosiega ad læra/so sem ap hollidlegre Fædingu eins Barns ap Modurlyfe j þenan Heim.

Og allt þetta sem eilyfur Gud og vor himneskur Adam Herra Jesus Christus hefur giõrt j þessu Epne/og þramkoma lated/þad er Vitnisburdur vm hans omælanlega þõdurlega og astsamlega Mæd og Myskun og Elsku til vor. Þuiad lyka so sem hann hefur j Vpphafe Manenum til godz skapad Himen og Jõrd og allt þad sem þar er jnne. Ad sydustu hefur hann epter allar adrar Skiepnur Mannen skapad epter sinne Mynd/og til bued hann so/ad hann mætte bua og blyfa j Manenum/so sem j sinu Mustere og Lystar Herberge. Sõmuleidis þegar Adam var fallen j Syndena/ þa þotte hõnum ecke a nõckrum hlut so þrekt lig gia/so sem a Endurlausn mannlegs Kyns/og þar fyrer gaf hann og sende sinn Eingietenn Son j vort Holld og Blod/ og liet hann giõra Boot og Bitaling fyrer vorar Synder/og vina Himen apur og Heimsins Innbyggiara med riettu vnder sig j þra þeim heluysta Ræningia Diõfslenum. J sama mæta velldur hans æst og brennande Elska

Þui/ad hann þyrer sitt Ord og H. Euangelium vid leitar/og af Hiarta og allre Alvörugirnest/ ad vier skulum endurþædast/snua oss til Guds m3 riettre Jdran/og verda vpplysster til eilyfs Lyfs og eilyfrar Sæluhialpar.

Hier þyrer hugsa jeg med storre Forvndran vm þenna himneska Kerndardom/og lat hann vera min Fögnud/nyna Glede/og Lyfgan og Endurnæring minar Sælar/og giöre þacker þier min Herra og Gud/og vil lofa og dyrka þig/þyrer soddan Dasemder sem þu hefr tied oss aumum Barna skiepnum þynum / j þui ad þu hefur skapad oss til eilyfs Lyfs. Og þegar vier vorū tynder og tapader þa leyster þu oss og þrelsader þra Valldz Diöfulsins til eilyfs Lyfs/ Og nu endurþædder þu oss med H. Skyrn/ og þynu H. Orde/til eilyfs Lyfs/so ad vier skulum verda eilyfa lega Saluholpner.

Hier endast su þridia Boken vm eilyfr Lyf.

Gu þiorda Bok

Vm eilifþt Lif þ/ Jhuorre skrif

ad verdur vin Heimþor eda Heimþlut ning endurþæddra Sælna/ wr þ ſſ um Eymdardal/ jñ j eilyþt Lyf.

Fyrſte Capitule.

Animę Regeneratę Tranſitus ex ſuo Corpore jn Vitam æternam.

Vm Heimþör christens Manns Sælar wr syn um Lykama/ jñ j þad eilyþa Lyf.

MJñ Gud og Drotten / Hiartans Gle de og Fögnudur er mier þad/ ad ég lofe og pryſe þig med mjnum Munne / Veit mier þar þyrer þramveiges þyna Nad/ þyrer Je ſum Christum þiñ eingeten Son miñ Drotten og Lausnara/ og gieb mier þiñ H. Anda/ þañ sæla Huggara/ sem alla Hlute veit og ransakar/ eirnen Diupen Guddomsins/ sa ed veit allt huad med þi er er/ So ad eg þyrer þyna Hialp og Hiastod Ey nne riettelega og skynsamlega ad tala vm Sælen Utvaldra þiña/ sem burt eru komnar vr þe jum Eymdar Dal/ huad vm þar þrauþer og lydur/ þy nu Blessada Nafne til Lofs og Dyrdar/ eñ vegþa rande Börnum Kiossens til Huggunar/ sem j þess um Heime liggia eñ nu syrgiande og grætande vnder Krosse og Motgange/ so ad þau mætte þa og ödlast hiartanlega Eirnd til þyn, og Forlæng

ſng ad þara vr þeſſum Heime/og vera hia þier.

Þad er myn ſtadföſt Tru og Jatning þyrer allre Guds Chriſtne/þad Saler Vtvaldra ſokna ei ſo ſm̃ Lios eda Reykur ſem ad ôngiu verdur/ Þad og lyſka/ad þær munu ecke liggia ſoþãde hrio tande til hins ſeinaſta Dags ſo ſm̃ þyrr meir ver ed hêþur Villa þeirra ſm̃ kõlluduſt Dorniciani/ Helldur ad þær ſie Lifande/og ad þær haþe eitt roolegt Lyþ/ja eitt Paradyſar Lyþ/ þad er eitt gledelegt og dyrdarlegt Lyþ/þullt Huggunar og Himerykis Fagnadar/Og ad þetta Lyþ take ſtrax japnſnart til þegar Maduren andaſt/ſo ſm̃ Chriſt ur ſagde til Rannſakenda/ I Dag ſkalltu vera mꝫ mier i Paradyſ/Huêr Ord Madur Chriſten ſkyllde a deyanda Deige ſier vel i Hug og Hiarta þeſta og yþervega huad Gudz Sonur talar: I DAG I DAG/hañ ſeiger ecke/a ſeinaſta Deige þa ſkal þetta Paradyſar Lyþ vppbyrriaſt/ helldur i Dag epter eina Stund eda tuær/þa þu andaſt og Sal en ſkilur vid Lykaman/þa ſkal hun vera med mi er i himneſkre Paradyſar Sælu.

So ſkrifþar og S. Pæll/2. Corinth. 4. Cap. Þo ad vor ytre Madur þorgange/þa mun þo ſa jnnre Maduren Dag þra Deige end urnyiaſt/ Þuiad vor Hrygd ſem er ſtundleg y liett/ leider epter ſig eina eilyþa og yþer allan mæta mykla Dyrd/oſſ til Handa ſm̃ ei aliſtum vid ſynelega/helldur þad oſynle ga/ Þuiad þad ſynelegt er/þad er ſtundlegt En̄ þ oſynelegt er/þ er eilyþt. Med huêrium Ordum Poſtulen kienêr og avyſar oſſ/ad ſa Riet/

triiade

truade þegar hñ. elldest. og þer hnignande/eda þeg
ar hñ þiaðast j Sottum og Siukdome/ eda ödrum
Harmkuælum / tekur til ad nalgast sijna Dauda-
stund og hlytur ad deyia / þa er hann Liossins
Barn/og þa tekur hans Endurþæding til ad þull
komnest/ Hñ sk þa þædast og verda boren j añan
Heim j adra Veröllð/sem er eilyþ himnesk Para-
dijs/Hañ þer þa vr þessum Tyþtunar Skola Tru
arennar jnn j þad himneska Vniuersitet þann
hæra Skola/ þar ed Gud lætur sig sia Andlitc til
Andlitis. Þar þyrer aminner S. Þaull oss/ad lif-
da med Polenmæde allskyns Hrygder og Motga-
ng og alla Veyke Lijkamans/þo hann deyie þijne
og þordiarþest/og vmbera þad allt so sem annad
EXAMEN/Yþerheyrslu og Reynslu / og heilsu-
samz Depositionem / Huxande vm þa eilyþu og
yþer allen mæta þraũ omælanlegu Dyrd sem ep
ter mun koma/ So sem og seiger j ödrum Stad/
Ad þetta stundlegt Motlæte sie ecke makle-
gr þeirrar Dyrdar sem epter mun koma/
Rom. 8. Cap.

Em vppa þad ad eingen skule so huxa/Hu-
ör veit huörsu leinge þess er ad byda epter Daud
an/adur enn Sælen þar og ödlast þuilyka Dyrd?
Þar þyrer setur postulen þesse epterþylgiande
Ord til hinna þyrre/og seiger so/ Enn vier vit
um / þegar vort Jardneskt Hws þessarar
Byggingar verdur nidurbroted/ þa þaum
vier Bygging aþ Gude vppbygda / sem er
þad Hws huört ecke er med Hönd um giört
helldur eilyþt a Himnum. Og enn seinna/

A medan vier bvum j Lykamanum/ þa erum vier Drottne þiarlæger/ Þuiad vier göngum þraũ j Trunne/ eñ ecke j Skodaneĩg. Eñ vier erum med godum huga/ og höfum myklu meire Lyst/ ad þara aþ Lykamanũ/ ok vera heima hia Drottne/ 2. Cor. 5.

Hier seiger hann liosiega/ ad japnsnart sem sa Gudhræddr Christen Madur leggur aþ þad jardneska Lykamans Hreyse/ þa sie hann j einu himneskv Hvse/ huört Gud hefur bygt og tilreidt/ og ad þad Hvs sie þyrer vtan Lykaman/ Þad kallar hann ad vera Heima/ eda j Nalægd hia Drottne/ og ganga þraũ/ ecke nu leingur j Trunne/ helldur j augliosiegre Skodan.

I sama stad seiger og S. Paall/ Ad Christur sie sitt Lyfe/ og ad deyia/ þad sie sinn Abate og Avinningur/ Dauid seiger og so j Psalmenum/ Sa Riettlæte mun blomgast sem Palma Vidur/ hann mun vaxa sem Cedrus Vidur/ a Fialle Libanon: Þeir sem plantader eru j Hvse Drottins/ þeir munu j Fordyrum Gudz vors blomgast: Og þo þeir elldest/ þa munu þeir þo samt blomgast og vera Fersker og avaxtarsamer/ So þr kunnugt giöre/ ad Drotten er riettlatur/ og eingen Ranginde sie med honum. Psal. 92.

Þesse Ord þikia þyrer manlegre Skynseme/ vndarlega tölud/ hun helldur þad þyrer Heimsku eda Hiegoma. Þuiad epter Natturunnar edlelegũ hætte/ þa er Dauden eingen Avinningur eda Abate/

te/ helldur Ender og Eyding og nidurbrot Lyþ-
sins. Og þui leingur sem Maduren lifer/þui ell
dre verdur hañ/ eñ ecke yngre. Nu seiger Heilög
Ritning/ ad gudhræddur Madur j Heime þessum
verde yngur j siñe Elle/og ad hans Daude sie ein
gen skade eda Ende/helldur Abate Lyþsins. Hu
ðruen ma þetta satt vera og huðrnen skal þ skie?

Hwstru HVLDA/þad er mannleg Skynsem
me veit hier ecke par af/enn S. Paull hañ leys-
er wr þessare Spurningu riettelega/j þeim Ordū
sem æður standa skrifud. Hañ seiger/ ad allena
sa ytre Maduren/þalle þwne og þordiarfest/ þad
er Lykamen/Eñ sa iñre/endurnyest Dag þra De
ige. Til Sanninda þessa Mals finnast nættwrleg
Dæme, Avöxtur Fyktutreesins/og añarra Alldin
triaña/hañ er þess verkare hid ytra/sem hañ vex
meir og þroast hid iñra/ þangad til hann þellur
slalfur af Trienu. Item/ þui meir sem Barned
vex og þroast j Modurlyfe j sijnum Lidum og
Limum/og þui meir sem þad epter Nattruruñar
Edle langar ad sia Lios Heimsins/ þess þyngre
verdur þui su ytre Hwden/sem er/Barns Leged
og Sigurkuþlen/huad truent þordiarfast og vrkast
ast þegar Barned er fædt. Af þessum og öðrum
þuilyktum Dæmum meiga þeir Einföldu med
nöckru mote læra ad skilia/huörsu ad sa ytre Ma-
duren med oss christnum Mönnum geingur til þur
dar/ minkar og þer æfyd hrörnande/ þangad til
ad hañ fer j Jördena og þwnar og rotnar/og hu
örsu ad iñre Maduren þroast og endurnyast/Dag
þra Deige/ so ad Christus verdur vort Lyf/ og
Dauden vor Avinningur og Abate/ so sem S.

Paall seiger.

Hugleidum vel og vandlega þessa Eptirlyk-ing vm Barned j Modurlyfe. Pad hefur þar sitt modurlegt Lyf/og er alla reidu j Heimenum/enn þad Lyf er jnnelukt og byrgt/ og kañ ecke ad sia Lios og Birtu þessa Heims. Eñ jafnsnart sem Barned hefur aflagt sijna Secundinam, Barns Fylgiu eda Barns Leg/ og kiemur j Heimen med nattwrlegre Fædingu/wr myrkuo Modureñar Lyfe/ þa sier þad Heimsins Lios þyrer sijnum litlum sma Augum/ og heyrer hiartanlega Rödd Modur sinar/og añarra Vina og Syskena.

Alyka eins geingur þad til/vm Sæler Vtualdra. Hier j Heimenum er þeirra Lyf himneskt og þeirra Sæluhialp er þalen og þolgen j Gude/ so seni S. Paall talar. Þuiad Guds Ord er þeirra VTERVS/Modurlyf/og andlegt Hws. Sa gamle Adam og þesse daudlegur Lykame/ er su þorna Hwden/huörre þar eru vmuafdar/ so þar gieta ecke sled þa himnesku Sæluhialpena/ þar ganga ad eins j TRVnne / enn ecke j hroflegre Skodan, Eñ jafnsnart sem þær leggia af Lyka man/ag Holldsins Hreyse/þa Fædast þær wr Ryke Truareñar/jñ j Ryke Skodunareñar/og sia berlega Guds Dyrd/tala vid Guds Heilaga Eingla/ og hafa sier þyrer Augum Himerykis Glede og Fögnud/og þorvndra sig þar vppa.

Ja ad vysu/Þad eilyfa Lyfed er þeim Gud hræddu (þegar hañ sopnar vt af j Gude) so sem opnan Augnaña og vpplukning Eyrnaña/ so ad Sælen þær þa Syn og Heyrn/eins og hun hefde verid þangad til blind og dauf. Tak til Dæmis

einn

eñ blindan og daupan Mañ/ þo ad Solen med sine skynande Birte og sinum þægra Lioma lyse honum/Og þo allra handa þau sxtustu og lyste, legustu Hliodpære Klinge og hliode þyrer Eyrum hins Daupa/þa kañ sa aume Madur þad huórke ad sia nie heyra/eñ samt lifer hañ þo i Solskin enu/ og i bland þeirra lystelegu Hliodpæra. Nu ep so ber til/ ad eiñ godur Lækner kienur/ sa ed opnar hans Eyru/ og dregur allt Star og Slym ap hans Augum/so ad hañ þær Syn og fullkom, lega Heyrn/Huad meinar þu sa same Madr mun de seigia/þegar hañ sier nu liomande Birtu Sol aremnar/ og þa hañ heyrer þau allra lystelegustu Hliodpære hliода og Klingia þyrer sinum Eyrũ? Sañlega munde hañ medkiena/ad hans þyrra vm lidna Lyf hafe vered halfur Daude/Þuiad nu vi te hañ riettelega/huad Lyfed er/ eñ ecke þyrre.

Med þessu mote meiga Menñ sier i Hug setia Ad vort himneskt Lyf er ecke a eirn hatt/Sa Ri ettruade i Heimenum er ad vyssu sæll og Sæluhol pen/og hefur Almattugan Gud og hans Heilaga Eingla so sem elldlega himneska Vagnborg i Krin ng vm sig/ Og þo vor holldleg Eyru heyre þad ecke/þa er vyst ad Heilager Englar munu oafflat anlega lofa Gud og seigia/Heilagur/Heilagur/Hei lagur. Þessa himneska Dyrd og slykan Lioma Guds og hans vtualldra Eingla kann daudlegur Madur ecke ad sia nie heyra a medan hañ geingur i TRVnne/eñ ecke i Skodanesse/og a medan hann er i þessu daudlegu Lykamans Hreyse. Par þyrer er Vandsyn/ad hañ aluarlega apflædest þeim gam la holldlega Adam/ og verde med øllu Igus vid

þeña

þeña syndsamlega Lykama/ Þa það er skied/ þa höpum vier jaþnsnart þa himneska Dyrdena þyr er Augum/og erum j bland Guds Engla j oseig anlegum Sögnude.

Salen þess hins Riettruada hefur ecke þ[illegible] ad þara so langan V.g/allt vpp j Himenen/þegar hun er skilen vid Lykaman/Helldur er hun jaþn snart j Paradys/Eins so sem sa Blinde epter Op nan sína Augna þer ur Ryke syns holldlegs Myr kurs/sú j Ryke Kiossens og Skodunarennar/ ecke vm nockurn Veg eda langa Reisu vpp eda nidur/ helldur allenasta þyrer Aþlegging og burtkastan þess þyckua og þunga Vaglsins sem hús Sion hin drade. Vm þetta ber S. Augustinus vitne/med epterþylgiande Ordum.

Þar Men segia og hallda/ad Salernar þare vpp j Himenen/og sie baþdar þan gad/ Slykt er talad epter Alite Augna vor ra/ Vier hyggium þau hæsta Himen vera myklu biartara en Solen er. En jaþnsnart sem Salernar leysast ur Lykamans Bind um/þa verda þær ecke þluttar nie baþdar j nockurn synelegan eda preiþanlegan Stad huadan þær þa ad sia og lysta Guo/ Helldo ur strax sem þær lyda aþ Lykamanum/þa eru þær jaþnsnart hia Guds Englum/og odrum Heilogum j Himnana Ryke/ssaan de Guds Auglit/jnan ur vtan þessa Heims Takmarka/a allar sydur/ Eins so sem þe gar Blindur Madur sætte j Solun: Hann sier

sier hana ecke a medan hans Augu eru ecke oj nud/Eñ þegar þau verda vpplaten/þa sier hañ hana:

Slykt verdur med nöckrum þleirum Epter/ dæmum beuyſad/ ad þetta ſkodunar Ryke ſie ecke langt nie vydr þra oſſ Putad vm vorn Lauſnara Chriſtum ſtendur ſkrifad/Herran ſialfur ber vit ne vm ad hañ ſe j Himnum/þa hañ var lykamle ga hia Nicodemo j Jeruſalem/Johañ. 3. Huör nen verdur þad beuyſad? Huörnen er hañ j Him num a medan hañ gengur j Gydingalande/þra ei num Stad til añars? Hlyded til huörnen hañ be uyſar þad med eirnne Openberan. Matth. 16. ſtendur ſo/Hñ lofar nöckrum af ſynum Lxreſuei num ſem var Petur Jacob og Johañes/ ad þeir ſkulu ecke ſmacka Daudan/ædur eñ þeir hafe ſied hañ j ſynu Ryke. Þa ſtrax epter ſex Daga tekur hann þeſſa þria Lxreſueina med ſier vppa eitt hatt Fiall/ og verdur þar þyrer þeim Forklarad ur/ ſo ad hans Andlit ſkein ſem Solen/ og hans Klæde verda huyt ſem Lios. Og ſia/hönum birt aſt Moyſes og Elias/ þeir ed tala vid hañ. Og eitt huytt Sky leid yfer Lxreſueinana/wr huörru Gud Almattugur liet heyra ſyna Rödd daſamle ga/Matth. 17. Marc. 9. Luc. 4.

Hugleidum hier/ huör ſu ſnarr þeir Petrus Johannes og Jacobus aſamt med vorum Herra Jeſu Chriſto koma wr Truareñar Ryke ſñ j Ry ke Skodunareñar/Jeg ſeige ecke ad þeir kome þull komlega þar ſñ/af þui ad þeir baru þa eñ punga daudlegan holdlegs Hreyſis/Enn þo koma þeir þar ſñ ſo langt og vytt ſem vorum Lauſnara he

þur

þur lykad ad læta þa koma/ so ad j þessu skynn
da Ryke Guds sia þeir Moysen og Eliam/og hey
ra þa talande vid Herran Christum. Ecke stend
ur j Eudspiallenu/ad Moyses og Elias hafe kom
ed oþan af Hædum Himnana j giegnum Skyen/
og ecke helldur ad Christur med synum Lxresuet
num/hafe þared til þeirra vpp yfer alla Himna/
In Cœlum Empyrium, Helldur ad hñ hafe þar
ed vppa citt hætt Fiall/og þar hafe hañ þorklar
ad sig fyrer þeim. Og med þessum hætte hefur
hañ j liose læted synt og opnad Ryke Skodunar/
eñar med siñe Forklaran og med þui ad Moyses
og Elias stodu þar hia hönum og töludu vid hñ.

Sömuleidis seigest S. Paull hafa vered vpp
numen j Paradys og j þridia Himen/eñ seigest þo
ecke vita/ huört þad hafe skied j Lykamanum/
eda fyrer vtan Lykaman/Medkieñande þar med
ad þesse Syn hefe matt skie/ ecke allenasta med
þui mote ad Salen hafe þared wr Lykamanum
helldur og eirnen hafe matt til bera/ad þad haf
fe skied hier j Heime j Lykamanum:

Vm S. Stephan stendur skrifad Actor. 7.
Eñ med þui ad hañ var fullur af Helgum
Anda/leit hañ til Himens og sa Dyrd Gu-
ds/og Jesum standa til Guds hægre Han
dar/og sagde/Sia/ieg sie Himeneñ open
og Mannsins Son standa til Guds hægre
Handar/ &c.

Huörnen mun þetta hafa skied? Hañ stendur
þar fyrer Radenu j einu Radhwse/ huört ed yfer
byrgt var med þyckiu Fake/Huörnen hefur hann
matt

matt j gegnum Þaked sia Himenen̄ open og Himneska Dyrd og Jesum standanda til Guds hægre handar? Hier til suarar S. Augustinus seigande. Ecke hefur þetta verid þreifanlegur eda synelegur Himen/ helldur andlegur Himen/ j huórn S: Stephanus hefur ecke þurft ad giora nockra Reisu/ epter þessa Heims hætte/ eda þara vpp j Loftid/ helldur var hann alla reidu j Guds Ríke þar hann stod. En̄ þyrer guddomlega Openberan sier hann þyrer sier þenan Himen open/ og hann vantar eckert annad/ enn ad leggia af þann jardneska Líkama/ þar þyrer lætur hann gryta sig/ og bidalar Herranum Jesu sin̄ Anda/ og er strax þar hia hónum j Dyrdenne epter sinn Dauda.

Huad giórer Eliseus? Þegar hans Gviner þeir Syrlendsku villdu hafa griped hann jneluktan j Borgenne Dothan/ 4. Reg. 6. Hann huggar sig vid Himneska Malægd Guds og hans Himneskra Herfylcita/ geingur þram̄ j Truñe/ og veit ad hann hefur sijna Vmgeingne j Himnenum/ mitt a mille Heilagra Guds Engla/ þo ecke slae hann þa med lykamlegum Augum/ þar þyrer talar hann so til sijns Þienara/ Vertu ohræddur þuiad hann er meire sem m̄z ockur er/ helldur en̄ hin̄ sem er med þeim. En̄ sem Þienaren var hræddur og þor epter Æeggian Hollds og Blods/ og huxade med sier Huad er þetta? Huórnen kann eg ad vera mitt a mille Guds Engla j Himnenum? Jeg sie ecke an̄ ad/

ad/enn oral Øvina/ og þeirra Magt j kring vm alla Dothan/þa bidur Eliseus vegna sijns Þienara/ og talar vid sinn Gud nalagan/ og seiger/ Drotten opna þu hans Augu, so hañ siae. Þa lier Drotten vpp Augu Dreingsins so hañ sa/Og sia (seiger Ritningen) ad Fiall ed allt var þullt aþ elldlegum Hestum og Vögnum j kringum Eliseum. 4. Reg. 6. Hier koma þeir Eliseus og hans Þienare/vr Ryke Truareñar jñ j Ryke Skodunareñar/ nöckurn part/epter þui sem Gud Almattugur hefur vil/ iad syna þeim/og þeirra lykamleg Augu hafa þo lad ad sia/ enn samt voru þeir hier j Heime/ og purftu eckert Omak ad hafa/og öngua Reisu eda Ferd ad þara/vr Ryke Truareñar/ adur eñ þeir kiæme j Himeneñ.

Huad skiede Esaiam Spamañ? Hañ sa Drotten sitiandaj hæsta Hæsæte/ og j kring vm hann Himneska Seraphin med sex Vængium/ kallande med harre Röddu/Heilagur/Heilagur/Heilagur/ er Drotten Gud Zebaoth. Þad veit Esaias ad þetta er ein Syn/ hañ veit og sig ad vera hier a Jördueñe/j sijnum Lykama og sijnu Hollde og Blode/þo helldur hañ þessa Syn ad vera Ryke gudlegrar Dyrdar/huöria hañ sied hefur med sijnum Augum/og meinar þar þyrer ad hañ mune verda ad deyia/aþ þui hañ er eñ nu syndsamlegu Hollde jklæddur/kallar þui vpp og seiger/Vei mier/ jeg þorgeing/ þuiad eg hef ohreinar Varer/og bý a medal þess Folks sem ohreinar Varer hefur. Þuiad eg hef sied Kongen Drotten Zebaoth

Sebaoth/ med mȳnum Augum/ Esa. 6.
Mxle nu huör ed vill aþ Papistum eda Calvinist
um/ huörsu langt Esaias hefur þurft ad reisa/
eda vpp j Lopted og Himeneñ ad þara/til ad sla
Ryke Guds?

Jeg medgeing og jæta/ad þessar og adrar þui
lyker Sioner Heilagra Spamanna og postula/ha
þa ecke vered sialfr Tyrd huns pridia Himens/edur
Fognudur himneskrar Paradysar/Helldur sierleg
ar Sioner og Openberaner/sem Gud hefur sierhu
örn viliad lata sia. Eñ þo lata þar j Liose med
nockrum hætte Ryke Skodunarennar/og huörsu
Gud hefur hapt hier a Jörduñe Ryke Skodunar
eñar/nalægt hia synum Spamönnum og postulum
og lated þa koma þar jñ mz Sionum og Openber
önum/so þeir hafa ecke þurft ad þara langann
Veg þangad.

Eins og j sama Mata hefur Gud pullkom
legt Ryke Skodunar j þessum Heime/hia siñe chri
stelegre Kirkiu/þo ad þad sie huled þyrer vorum
Augum. So ad þegar christen Madur andast/
þa þarf hans Sal ecke ad þara eda verda plutt
þra Jörduñe vpp j Lopted edur Himnana/til ad
komast j Guds eda Skodunareñar Ryke/ Helldur
jafnsnart sem hun lydur af Lykamanum/þa ver
dur hun jklædd himneskre Birte/og þar jafnsna
rt ad sia þa Himneska Jerusalem/þañ rietta Hi
men og þa sönu Paradys eilyfs Lyfs/so sem Her
ran Christur sagde til Ræningians a Krossenum/
Sañlega segge eg þier/ j Dag/ þad er a þess
um Delge/þegar þyn Sal þer ur brotnu Hreyfe

þyns Lykama/þa muntu vera mz mier j Paradyss.

Penna þurdanlega og huggunarþulla Lærdom ættu þier Liossens Börn vel ad hugleida og geyma/ og haþa hañ kiæran/sem er/Huörsu ad Gud hann er alla tyma og j öllum Stödum hia sinne Christne/j þessum Heime/ bæde a Sio og Lande/ mitt j midium hennar Harmkuælum og Hörmungum. Eñ huar Gud er/þar er hans Himerykie nalægt/og þad kostar ecke nema eina Openberan/þegar hañ vill leida syna þangad eda syna þeim þad ellegar þa hann upplyser þa dasamlega/So skied ur þegar hans Utualder aþleggia þetta daudlega Holldsins Hreyse/þa er þeim þyrer Augum japnsnart Gud stalþur og hans himneska Paradys.

Fylged ecke ydar blindre skynseme/eda Meiningum þeirra sem hallda/ad Himerykie meige ecke j nöckurn mata vera hier a Jördueñe/nema so sie Meñ vilie blanda saman/og giöra eitt vr Himnenum og Jördunne/Mann hliote Himerykie og Paradys Utualdra/, langt og vytt ad skilia og slyta þra þessare Jördu/et ct. So dæmer mañleg skynseme/hun helldur þad þyrer Heimsku sem hun sie er ecke þyrer Augönum/synelega/þreifanlega/holdlega/og huad hun heyrer ecke med Eyrönum. Eñ vier skulum hallda oss þastlega vid þañ huggunar samlega Lærdom/ad Himerykie Guds þad er oss hier a Jördueñe nalægt. Þuiad nied þui Gud Almættugur uppþyller stalþur Himen og Jörd/ eñ þo samblandast hann ecke vid Heimen/Helldur er þad hann er/þarþ eckert Rwm/eckert Plætz/ helldur annad enn annad/Helldur er hann alstadar j öllum Attum/hia öllum Stiepnum. Þui skal

þ a

þa hans Ryke/hans Paradys/hans Himnaryke og Himen ecke meiga vera nalægt hier a Jördunne hia sinne christelegre Kirkiu? Huad skal hñ hindra? Kuñe þessa Heims Alþa/Kwm/Horn eda Platz ecke ad hindra Guds Malægd/huörnen kañ þa nöckur Hlutur ad hindra ad hñs Himen edur Himnaryke sie oss ecke lyka nalægt þar sem hañ er?

Þar þyrer þylger þad vissulega epter/ad mz þui Ryke Guds er ecke þyrer vtan oss/helldur mz oss og j oss. Þar þyrer þa þara Sæler Vtualdra þegar þær eru lausar vid Lykaman/ecke hid yrra so sem j þiarlægan Stad/helldur hid jñra til Guds stalþs j hans Paradys. Þuiad Anden huerþur aptur til Guds sem hañ heþur giefed/ Ecclesiast. 12. Nu vottar Heilög Ritning so/ad Gud med sinne Himneskre Verkan sie j oss/Philipp. 2. Joh. 17. 2. Corinth. 13. Item/ ad Christur þyrer Truna bwe j vorum Hiörtum/Ephe. 3. ad hann life j oss/Coloss. 2. og ad vier þyrer Truna sieñ Mustere og Herberge Heilags Anda/1. Corinth. 3. 6. 2. Corinth. 6. Nu þyrst ad Gud med sijnu Ryke/ sijnum Anda og Gaþum er j oss og med oss/huad þurþa þa christeña Mañs Sæler ad þara vpp j Lopted/ j giegnum Skyen/og giegnum alla Himna þangad til þær koma j Guds Ryke/ þar Gud lætur sig sia Auglite til Angliris? Og ecke kuña Papistar/Caluinistar nie adrer ad beuj sa sin Lærdom/Huör veit seiger Salomon huört Anden Mañsins þer vpp/ eda Anden Fienadarins nidur / Ecclesiast. 3. Og eþ hin Vyse Salomon epar sliett/Huar vilia Papistar og Caluinistar taka Beuysing vm soddan Epne? Þar þyrer

talar Lutherus riettelega hier vm þar hann so seiger/Ab extra/það er/hid ytra lifum vier j Diofulsins Riike/ þar þyrer vurfum vier einskis gods ad vænta/ j þessum Heime Ab extra/ það er/ hid ytra/ En Ab intra/ hid innra lifum vier j sælldar Riikenu Christi/ þegar vier hofum med oss Gud med sinu Blessada Orde og sinum Astgiofum. Þar siaum vier og þiinum vier omæt anlegan og yferflotanlegan Riikdom Gudlegrar Giæfku ϸ Dyrdar/en þo ecke nema so sem j Speigle/j myrkuo Orde eda Radgatu/ so sem S. Pæll ad Orde kuedur/ 1. Corinth. 13. Þar stendur skrifad/ Dominare jn medio Inimicorum tuorum & cet Eitt Riike hlytur Herran Christur ad hafa þui stiornar hann dasamlega/og drottnar mitt a mille sina Ovina/Enn það skiedur ecke þyrer vtan Ofsokn og Sman og Lastr. Latum oss þar þyrer briotast þram j Naune Drottens/ huórt helldur það verdur þyr er Heidur eda Vanheidur/þyrer gott Riikte eda Vanriikte/þyrer Heipt eda Hatur/þyrer Vinattu eda Ovinattu/ allt þangad til ad vier komust j Riike vors elskulega Fodurs/ huórt Christur hefur þyrerbwed oss/ þra vpphafe Heimsins/ huar vier munum þa og þiina alla Dyrd ϸ Salu.

J sama mæta vil eg med Luthero þtta ver

alld

eilldlegt Lyp kalla eitt Lyp Ab extra / j huórt vier verdum ap Modurlype pædder/En Guds Ryke til huórs vier verdum ap Ende pyrer Euangelium Endurpædder/ pad kalla eg Himneskt Lyp Ad jntra/pad er/hid jñra j Saaluñe Samuiskunne, puiad lyka so sem Madur pædest ap Modurlype j penan Heim/pa kiemur pad/ Tanquam ab intra ad extra, wr preyngslum modurlegs Lyps jñ j pessa vijda Verólld/En Salen hins Christna Endurpædda/pa hañ skal deyia/og para ap Lyka manum/pa per hun wr pessum Heime/jñ j Dyrdar ryke Guds/ Velut ab extra ad jntra, lyka so sem pra einum okunnugum ytra Stad/par hñ hepur margt illt orded ad lyda/jñ j sitt himneska Fódurland og Heimile/ og hepur par eilypa Huyld/ Flede og Saluhialp.

Opt hepur pad skied/ pegar Fromur Gudhræddur Madur er komen adprañ/og berst vid Aundena/ad hñ hepur lided j Aungvit eda Omegen/og pegar Meñ hapa hugad hañ munde slokinadur/pa hepur hañ raknad vid/og sagt pra/j hórsu pógrum og gledelegum Stad hañ hape vered og huad hañ hape heyrt og sied / og hepur par ap peinged Hiartas Girnd til ad para j burt hiedan/ til synis Lausnara/og er so sydan vr ap sopnadur/ so hañ pinnur eckert til Daudans.

Suma og Mergur pessa Mals er petta/ad pegar sa gudhrædde audast/pa er p ecke anad/en Tarnsitus, pagnadarsamleg Ferd eda Heimpór/vr pessa Heims Neyd og Eymd og vr Daudanum/ jñ j eilypt Lyp/eilypa Sælu og Saluhialp/ so ad Salen hepr ei pórp nockurstadar ad para/eda ad ve

ra þlutt vppi Lopted/ In Cœlum Empyrium, vpp yþer alla Himna/ helldur jafnsnart a sama Augabragde hun lydur af Lykamanum/þa er hun j Guds Ryke j Peradys/og hefur eilyfa Sælu og Sæluhialp.

Annar Cap.

Discrimen inter Vitam Æternam, Animę Renascentis, & Animę Regenerate.

Hvör ad sie Mismunur a þui eilyfu Lyfe/sem Rettruader hafa hier j Heime/og þui himneska Lyfe/sem vtvaldra Sæler hafa j Paradys.

Þennan Greinarmun giefur S. Paull oss liosiega til Kynningar 2. Corinth. 5. Seigiande. Enn a medan vier erum j þessu Hreysse/vors Lykama/þa höfum vier Forleinging/ epter Ryke Eilyfs Lyfs/þar ed Ender mun verda a öllu Illu / og þar ed vier munum sia Gud Auglite til Auglitis/ ⁊ vier erum þuingader/þad er/vier lydum Angist Pyngsl og Kuyda/ad vier hliotum ad deyia adur/og leggia af þenna Lykama/so sem adra Yferhöfn/ af þui vier villdum giarna ecke afklædast Þad er ad skilia / Vier vilium ogiarna afleggia þeña holldlega Lykama/ helldur villdum vier/ef þad være mögulegt blyfa j Holldenu/og j Hollenu verda yferklædder/ nied himneskre Dyrd eilyfs Lyfs/So ad þad daudlega allt huad j vöru Hollde er daudlegt yrde vppsuelgt eda af mæd/af Lyfenu/ þad er/vier villdum giarna/

þa og

þa og ódlast Eilyþt Lyþ/m3 þessu Holldi og Blo
di sem vier höþum/og þurþa ecke ad deyia ædur.
Enn hann sem oss tilreider til hins sama
Eilyþs Lyþs þyrer Orded/er Gud sem oss be
þur giefed Pant Andans/þad er/Uppa þad ei
lyþa Lyþ heþur hann giefed oss sinn Heilaga An
da j Panta/so vier meigum vera visser/ og reida
oss þullkomlega vppa þad Himneska eilyþa Lyþ/
Enn lapnan erum vier med godum Huga/
þad er/Med þui ad Gud epter synum Födurleg
um Vilia vill so vera lata/og þad hlytur so ad
skie/ vier verdum ad deyia/ vier hliotum þennan
holldlega Lykama ap ad leggia/ædur eñ vier kom
um j eilyþa Lyfsed/þa erum vier vel til Frids/og
lydum þad þolenmodlega. Og vitum þad/ad
a medan vier bwum j Holldenu / þa erum
vier j Fiarlægd þra Drottne/ þad er/ Vier
erum so sem Pilagrymar og Vtlendingar a med
an vier erum j þessum Heime/þar vier lifum hid
ytra/so dem Ab extra, og kunum ecke ad sia Gud
med vorum Augum, Þuiad vier göngum j
Trunne/enn ecke j Augsionenne/ Enn vier er
um Glader/þad er/Hrauster og Ohræder þyr
er lykamlegum Dauda/ og höþum meire Lyst
ad vera þyrer vran Lykaman/ Ab intra, hid
innra heima j Ryke Guds/t vera hia Drottne
Þar vier(epter þad vier höþum aplagt þennann
daudlega Lykama)ecke göngum leingur j Trunne
helldur j Stodanenne/ so sem j voru riettu Föd
urlande/þar ed vier slaum og skodum vorn him
neska

neſka Adam Jeſum Chriſtū Auglite til Augliteſ:

Hier höfum vier lioſan Freinarmun / a-mille vorrar Sæluhialpar hier j Heime/og þrra Riettruudu ſem þramlidner eru. Þar þyrer ſkulu þier einfölldu þetta vel athuga og merkia / ad Ryked Eilyfs Lyfs jn Genere, þad er j almiennelegre Rædu/er ecke vtan eitt og hid ſama Ryke/til hu örs Rykis ad heyra/bæde þeir Riettruader ſem j Heimenum lifa/og ſo lyka þr ed þramlidner eru/ Enn hier j Heime verdur þetta Ryke ecke ſied m lykamlegum Augum/ helldur er þad alleina þolg ed j Ordenu/ſo ſem j Speigle ega myrkuu Mæle þyrer Truna. Enn þeir Vtuſldu Guds/ſem þyr er ſtundlegan Dauda eru lauſer ordner vid þenna Heim og Eymdardal/ þeir hafa þad þyrer Aug önum/og þeir ganga ecke nu leingur j TRVnne/ helldur j Skodanenne. Þar þyrer þo ad Ryked eilyfs Lyfs ſie ecke nema eitt og hid ſama/j ſial þu ſier/þa er þui þo med tuennu more hættad/ ſo ad þad kallaſt Ryke Truarennar / og ſo Ryke Skodanarennar/1. Corinth. 13. 2. Corint. 5.

Petta Ryke nefneſt j H. Ritniugu HIMEN Þad nefneſt Skiol og Skugge hins Almattuga/ Pſalm. 91. Þad kallaſt Land Lifande Manna/ Pſalm. 116. Guds Hönd/Pſalm. 31. Borg Lifs anda Guds/Hebr. 12. Su þrialſa Jeruſalem ſm þar vppe er/Galat. 4. Hws þeſſ Himneſka Föd urſins/Joh. 14. Og Tialldbwd Drottins/Pſal: 15. Aull þeſſe og önnur þuilyk Orda atkuæde merkia ecke annad jn Genere/ j almennlegre Rædu/enn Myſkunar ryke vors Gudz/eda Ryke vor þar Sæluhialpar / Og j þeſſu Rykenu eru aller

himneſker

himneſker Borgarar/öll Börn Liosſins/aller Hinglar/og allra Gudhræddra/og þeirra Viſt og Vera er í þeſſu Rykenu/So ad eg ma riettelega ſegia/þeir eru í Guds Nadar Ryke/í Himeryke/ í Borg lifanda Guds/í Hende hins Almattuga/í Hwſe Guds Födurs/ og í Lande lifande Manna:

Nu er þetta miög huggunarſamlegt og gledelegt ad heyra og vita/ Þad Gud Almattugur af ſkiærre Nad og Myſkun þyrer ſinn Son Jeſum Chriſtum hefur giefed mier þad eilyfa Lyf/ og ad eg ſo ſem Barn og Arfe Lyfſins hef Rum og Platz Viſt og Veru alla reidu í Himnenum/ í Borg lifanda Guds/í Hwſe eilyfs Födurs/í Lande lifande Manna/í Tialldbwd Drottens Zebaoth og er alla reidu Sauluholpen.

Enn vppa þad ad ſlykt verde eſs augliosara og ſkilianlegra/ Þa ſkulum vier læra og vita þ/ ad vier riettruader chriſtner í Heimenum/höfum ſo ſem tuöfallt Lyf/Vier lifum med tueſnu more vnder eins/ab extra,& ab intra,hid ytra/og hid innra/hid ytra lifum vier í Heimenum/hid innra lifum vier í Heilögum Anda. Vort Lyf hid ytra/ab extra,þad er komed í natturlegum Verkum Lykamans/í Hræringu Mannſins Lida og Lima/ í Andardræte/í Syn og Heyrn/Vöku og Suefne Stödu og Gongu/ í Heilſu og Heilbrigde og ödrum þuilyku. Eſs þad innra andlega Lyfed ad intra, þad er Riettlæte/Fridur/Fögnudur í Helgum Anda/Elſka Guds/Kiærleike Naungans/lifande trunadar Traust a Gude/ og Upplyſing hins Helga Anda. Siaed nu og merked Liosſens Börn/ Epter er þui ytra mynu Lyfe og Framferde er eg í þ/ſ

um Heime/ so sem öll önur Adams Börn/ og so sem aller Tyrkiar og Heidingiar/En epter mǫnu andlegu og ſinna Lyſterne og Framferde/þa er eg j Himnenum j Guds Stad og Borg/ hia öllum himneſkum Borgörum og Vtuöldum/þangad eingen aþ þeim Ogudlegu koma kann.

En vppa þad ad þu ſkuler ecke hallda þtta þyrer Skrum eda Skial sem eg tala/ad vier Riet truader ſteum alla reidu j Himnenum og j Guds Ryke/ þa heyr þu huad Heilög Ritning seiger.

Vor Vmgeingne er j Himnenum/huad an vier vęntum Frelſarans Jeſu Chriſti/ Philipp. 3. Item/ þier erud nu ecke þramar meir Geſter edur Framande/heldur Borgarar med þeim Heilögu Guds/ og hans Heimamenn/ Ephe. 2. Item/ þier erud komner til Fiallſins Sion/ til Borgar lifandi Guds/ til þeirrar himneſku Jeruſalem/ til þiölda margra þuſund Eingla/ til ſafnadar þeirra Frumbornu sem j Himnenum eru ſkrifader/ ↄ til Guds Domarans allra/ ↄ til Andana fullkomlegs Riettlætis/ Hebre. 12.

Hier heyrer þu myn Sal huad Gud talar/ hugleid huar þu ert/ Og þier Riettchriſtnu/hugleided huar þier erud/Huar er Chriſtur ? Huar eru hans Heilager Eingla ? Huar eru þennan Dag þeir Heilögu Patriarchar/ prophetar og Poſtular? Huar eru Andar fullkomlegs Riettlætis ? Aller Heilager þyſſaruottar/ Forþedur og

aller

aller Guds Vtualder/og vorer Medbrædur og Ma
ungar/sem j Drottne Jesu eru soþnader? Huar/
j huórium Stad haþa þeir Vist og Veru? Eru
þeir ecke j Himnenum? Lifa þeir ecke j Gude ei
lyþlega? Heyr þu nu huad Guds Ande talar/hñ
seiger vier sieum j þeim sama Himne/ og ad vier
hóþum vora Vmgeingne j sómu Guds Borg/ og
sieum j þeirre sómu Himneskre Jerusalem/og sa
ma lifande Maña Lande/sem þeir.

O Herra Jesu/huad heyre eg? huilykur Hia
rtans Fógnudur og Salarhuggun er slykt? Sie
jeg þar þu ert/ og haþe jeg myna Vmgeingne j
Himnenum/þar þu ert med óllum þynum Heilóg
um og Vtuóldum/þa skal eg vera aþ Hiarta gla
dur/ og lata alla Hrygd og Sorg Harm og Kuy
da/þara sinn veg.

Og med þui ad Gud salaþur eignar mier Hi
menesi/og ad myn Vmgeingne og allra Riettruad
ra sie alla reidu j Himnenum/og ad vier alla rei
du lifum þar jnne (ad þui þratekinu sem ahrærer
vort ytra Lyþ og Framferde hier j Heime/og þ
vier erum hier Framande og Vegþarendur)Huad
er þad þa sem Papistar og Caluinistar þara mz/
ad Himerykie og Fódurland eilyþs Lyþs sie so
þiarstætt/og so langt þra oss so sem sa hæste þest
ingar Himen er þra Jórduñe/Huar haþa þr Gu
ds Ord vm þetta? Huar eru Vitnisburder Hei
lagrar Ritningar sem slykt votta? Huór aþ óllñ
Spamónum postulum/ og sónnum Læreþedrum
Heilagrar Christne heþur nóckurn tyma slykt kie
nt? Esi þ eg seige / Engen/sem er/Ad vier rier
truader Christner sieum alla reidu Saluholpner/

og

og ad vor Vmgeingne sie j Himnenum/ þad bet
vyse eg med liosum Sannleika Guds Guddom
lega Ords.

Þar þyrer miñ gode Broder j Christo Jesu/
huór þu ert sem les þetta/Hugsa ecke þar vm þa
omælanlega myklu Hæd hins hæsta Himens/ so
sem ad Paradyss mune þar vppe vera j huórja Vt
ualdra Sæler eiga ad þara j giegnum Lopted
og Skyen/vpp yfer Sol og Stiörnur og alla Him
na/æadur eñ þær koma j þad rietta Födurland ei
lyps Lyps/ og j Himneskan Paradyssar Fögnud
Hugsa ecke/Huad hrædelega langt er þangad/ þar
Gud byr med synum Heilögum og Vtuöldum/Hu
örnen mun eg þangad komast? et ct. Hugleid hell
dur þad S. Pæll seiger/Rom, 10. Orded Heila
gs Euangelij þad er nalægt j þijnum Mun
ne og j þijnu Hiarta/ Huar hellst þad sama
Ord verdur kient og predikad/og med Hiartanu
medteked/þar er Himeryke nalægt/ Matth. 10.
Þar þyrer stunda þu ad eins Guds Ryke/og sla ti
ad þu sert eiñ af þeim Auþlugu sem þad hriþsa
til sijn/Kosta þu kapps þar a/ad Guds Ryke sie
hid jnnra med þier/ þa ertu j Himnenum/ og þa
hefur þu þyna Vmgeingne j Himnenum. Þuiad
þesse REGVLA eda Regla er j Heilagre Ritnin
gu grunduöllud/og bregst allderi/huór hañ hef
ur Ryke Guds/ Sem er Riettlæted/ Friden og
Fögnuden j synu Hiarta/og hefur Himneskt Lyf
og Framferde/ sa er alla reidu j Himnenum og j
Ryke Guds/ og hañ er alla reidu Borgarmadur
þeirra Himnesku Jerusalem.

Eñ huad seiger Kristu HVLDA/og Holld
leg

leg Skynseme og Speke til þessa? Hun vppvekur Papista/Caluinista/Gydinga og adra Villumenn þeir ed med holldlegum Augum ad eins alyta og heyra þenna Leyndardom og vora Jatning/vm Himnenn og eilyfr Lyf allra Guds Barna/Enn þr þuña ecke ad skilia þ/huörnen christen Madur en life eilyflega/þar hañ hlytur ad deyia/Og huörnen mögulegt er/ad hañ meige vera j Himnenum/þar hañ er syuelega preifanlega huörge nema hier a Jörduñe. Og þetta er sa Lærdomur huar af þ og huörs vegna/Lutheri Læresueinar og Eptirfylgendur verda a þessum Dögum/so hatturlega hædder spottader stungner og bakkalader / ad þar er eingen Mate med.

Þeim þer hier ecke olyft so sem Gydingum/ þa þeir löstudu Christum/Johañ. 8. Nu siaum vier(segia þeir)ad þu ert eirn galen Vbiquitiste og eñ plumpur Lutheranus/Abraham er daudur og Spamenñerner/og þo seiger þu/ad þu j Christo/þyrer Truna a hans Ord/sertu odaudlegur/ og muner ecke Daudan smacka eilyflega/Ertu meire eñ vor Fader Abraham/ er ct. Huörn giörer þu sialfan þig?

Eñ jeg Philippus suara þeim so/ Ef ad eg hrosa mier sialfur/ eda af sialfum mier til/ af Odaudleikanum og eilyfu Lyfe/þa er myn Hros/un einskis verd. Enn Christur er sa sem þyrer Truna byr j mynu Hiarta/og lifer j mier/af huörium þier Jesuitar og Caluinistar seiged/ad hañ sie ydar Gud og Frelsare/og þier þecked hañ ecke/ Eñ eg þecke hañ/og eg life þyrer hañ og j hönn eilyflega. Þuiad lyta so sñ Sam-n j mier er Lyf

mynu

mins Lykama/so er Chrestr j minu Hiarta Lyfs Sælar minar/og hañ hefur bæde min Lykama og myna Sæl med synum Helga Anda hreinsad og helgad sier til eilyfs Musteris/so ad eg med Likama og Sælu sie hans eigen Eign/ og ad eckert Vald og eingen Magt þær mig þra hönum slited. Þetta er mitt eilyft Lif/og af þessu er eg odaudlegur/og þetta Lyf helld eg Dyrdlegra og æðra/ eñ þad lykamlega Lyfed/ Og þetta eilifa Himneska Lif huört med riettu ma nefna lifanda Lif/misse eg ecke fyrer stundlegan Dauda mins Lykama/helldur forbetrast þad og þroast/so ad af þeim Likamlegum Daudanum/þæ eg ryfugle gan og omælanlegan Auiñing og Abata/epter S. Pals Ordum þar hañ seiger/ Christus er mitt Lyf/ & ad deyia er mier Aviñingur/Phil. 1 Þar fyrer helld eg Lykamans Dauda fyrer ongvan Dauda/helldur ad eins Midurbrot og Afleging þessa jardneska Hreysis/holldlegs Lykama/ mier til meira og stærra Aviñings sem er himneskt Lyf minar Sælar/ huör ed hier fyrer kiemst til ad sia og skoda Guds blyda og Blessada Andlit/ og Lausnaran Jesum Christum/ huad ædur ecke kunne ad skie a medan hun var j þessu veyka og fallanda Hollds Hreyse.

Nu kastar holldleg Skynseme hier Orde j moti/og seiger/ Hafer þu himneskt Lyf/ og hafer þu himneska Omgeingne/þa ertu þo ecke ad helldur j Himnenum/Huörnen kantu ad vera hier og þar vnder eins? Huörnen kantu ad vera vnder eins j Hamborg og j Himnenum ? Þu galde Vbiquitiste

quitiske, Meinar þu ad Himeryke sie j Hamborg brugga Menn og baka j Himnenum/ og haþa Menn þar Kaupmannskap og adra Hondlan? Eins og hier j Heime. Petta seigia Caluinistar.

Þessar og adrar spie Glosur manlegrar Styn semdar hefur sa Gudz Madur Lutherus a synum Dogum orded ad lyda af þeim Zuinglianis/ Enn hann suarar þeim mz þessum Ordum/ Huad? Ein eþ eg segde so / Ad Christur hefde og lykla vered a Himnum / þa hann gieck vm kring hier a Jordunne / So og lykla eirnen hans Postular/ og vier aller saman sem þo erum daudleger/ so þramt sem vier truum a Christum? Þa ed þyrsta mundu koma rudningar vm Kuiden hia þeim Zuinglianis/ þa mundu þeir japnsnart taka þar epter ad seigia/ Huad/ syndga Menn j Himnenum? Kara Menn villt j Himnum? Freistar Diofs ullen j Himnum? Opsaker Heimuren oss j Himnum? Og so þram epter/ Þuiad vier syndgum oaflatanlega/ vier þreistunst af Diofslenum Hollde og Heimenum/ og bidiu þar þyrer j Drottenlegre Bon/ Fyrergiefs oss vorar Skullder/ og leid oss ecke j Freistne. Med soddan mote kiemur þu Diofsle ad Heime/ Hollde og Blode vpp j Himenen? Siadu galde Luthere huad þu talar/ Þey Villtu giora oss Missyingar?

Hier suarar Lutherus stalbu sier/ mz ganne/

Huad

Hvad skal eg giöra? S. Paull hefur vilde mig þar hañ seiger/ Gud hefur Blessad oss med allskyns andlegre Blessan In Cœlestibus; Og enn aptur/ Cap. 2. Hann hefur giört oss lifande asamt med Christo/ og hefur uppvaked oss med hönum/ og lated seta oss asamt med hönum medal þeirra Himnesku; Og til Coloss. seiger hann so/ Cap. 3. Ydart Lifþ er þolged med Christo j Gude/ þad hlytur þa ad vera a Himnum/ et cr. Og þa seirna seiger Lutherus/ Hvad þarf vi er margt vm ad tala/ Himerikie er hier a Jördunne/ Guds Heilager Englar eru vnd er eins j Himnenum og a Jördunne/ so erum vier Christner bædi a Jördunne og j Himnenū.

Þetta Lutheri Andsuar skulum vier lata oss nægia/ og leggia þetta til/ Ad so sem Christur er vort Höfud og vor Herroge sem fyrer oss gengur/ og oss dregur epter ser/ so fylgium vier hönum/ og erum þar sem hann er/ og verdum hönum lyker.

Nu var hañ epter sinne mandomlegre Natturu ecke allenasta a Jördunne/ þa hañ talade vid Nicodemum vm Guds Rike/ helldur var hañ þa og lyka j Himnenum/ og hafde Himerike med sier hvar hann gieck eda stod. Engen/ seiger hann/ fer til Himens/ nema sa sem komen er af Himnum/ Mannsins Sonur sem er j Himnum/ Johñ. 3. Athöfn þessa heims og synleg freistanleg Umgengne mz Mönnum hind rar

tar Christum ecke þra sinne Vmgeingne j Himne
num. Hañ var hia Nichodemo j Jerusælem/ eñ
samt var hañ a Himnum/ecke alleinasta sem Gud
helldur og lijka so sem Mannsins Sonur. Eins
lyka ma endurþæddur riettruadur Madur seigia/
sa sem Christo tilheyrer/Eingen þer j Himene
rann sa sem þar oþan ad er/sa sem er Endurþæd
dur þyrer Heilagan Anda/og er skyrdur/hañ hep
ur sijna Vmgeingne j Himnum/og er med Christo
allareidu j Himnum/ og þra þessu hindrar hann
ecke/þo hañ hliote hier j Heime ad vera/Giestur
og Vegþarande/þa hefur hañ þo samt sijna and
lega Vmgeingne j Himnenum. Riettruadur christ
en Madur/hañ lifer j þessum Heime so leinge Gu
de lyfar/hañ lifer j Guds Orda/giörer skyldu sij
ns Embættis/ elskar Gud aþ öllu Hiarta/og hep
ur Kiærleikan til sijns Naunga/ samt er hann j
Christo og med Christo sijnum Lausnara/j Him
num/j huörium Himne ad eru Heilager Guds Æt
nglar og aller Vtualder.

Hier kiemur eñ Hustru HVLDA/Mannleg
Skynseme / og hleypur huörre Spurningu þram
yfer adra/giörer sijkt ad Spotte og Barna skra
þe/og seiger/Eþ þu ert j Himnum/Kiære/ Huad
sier þu þar ? Sier þu þar þa Heilögu prophe/
ta og Postula/ Huad giörer Elias/Dauid Kongr
og adrer heilager ? Hefur þu talad vid þa ?

Soddan Spieglosur og Spurningar / og allt
sijkt Atharþe/og soddan Forvitne/latum vier þa
ra sinn veg / og giefum med einu Orde Andsuar
aþ H. Ritningu / seigiande/ Vier Herrar Jesui
tar Caluinistar/og huörier hellst adrer sem eru/

Vier gongum j Truñe/eñ ecke j liosre Skod an/2. Cor. 5. Vor tölum vm andlega Hönd lan i Himnum/ enn ecke vm holldlega Likamlega Veru. Og vnder þa Greiñ er ædur so sagt / ad Himeryke edur eilifst Lifs er ecke vtan eitt In Ge nere/almennelega ad tala / Eiñ þo er þad med tuennu mote/ epter þui sem mismunur er a mille Truareñar hier i Heimenum/og angliosrar Skod anar-ainars Heims/ Og hier fyrer heyrer þessu Rikie til tiuspallt Folk/þad eina hefur sijna Vm geingne i þessu Rikenu/alleina i Truñe/Hitt eñ ad hefur sijna Vmgeingne i angliosre Skodan/ þar Gud lætur sijna Vtualda sig sia/ Andlite til Andlitis.

S. Paull kallar þetrar Rykie Skodunareñar (þar Gud lætur sijna Vtualda sia sig i ovmrade legre Dyrd) Pridia Himen/2: Corinth. 12. Þuiad i H. Ritningu verdur hellst gieted þrigg ia Himna. 1 Sa fyrste er þad epsta Firmament um Festingar Himen/med allre sine Hæd og sijn um Hnöttum og Hringum/i huörium ad eru all ar Stiörnur/Sol og Tungl/og adrar Planetur. Þesse Himen tekur allt i þra Festingar Himne Sti arnaña/og til þessarar Jardar Kringlu a huörre vier skrijdum. Vm þeña allan synelega Himen talar S. Petur og seiger/ad hañ skule þorganga a seinasta Deige/med Brake og storum Brestum/ og brædna af Hita/ 2. Pet. 3. Annar Him eñ er Guds Christne eda Söfnudur christelegrar Kirkiu hier a Jörduñe/i huörre su saña Riett lætes Solen Christus skyn og liomar/og þar hañ med

med sínu Orde og þyrer sín H. Anda kallar sam ansapnar og vpplyser sýna Vtvalda/Malach. 4. Ephes. 4. et ct. I þessum ödrum Himne berst han med sínum Englum og trulyndum Kienne þedrum/og stryder oaplatanlega vid þan helugska Rauda Dreka/og kastar hönum vr þessum Himne Og þetta er sa Bardage vm huörn skrifad stendr Apocal. 12. Cap. Hin þridie Himen er para dyz eilyfs Lyfs/þar ed Men ganga ecke leingur i Trunne/og sia ecke so sem i Speigle eda Radgat tn/helldur i augliosre Skodan/staande og lytande Gud Auglite til Auglites/so sem han er i eilyf um himneskum Fögnude/med öllum H. Englum og Guds Vtvöldum.

Vm þessa þria Himna skulum vier hugsa/og gieta þar ad/Aller Men af Födur og Modr þad der/hafa þessa Art og Tegund/Ad i þan þridia Himen i þa himneska paradys/kan eingen ad ko ma/ nema þui ad eins/hann hafe adur vered i hinum tueimur Himnum/sem nu var vmtalad. I þeim fyrsta Himnenum þaum vier vort natturle gt Lyf og Andardratt/Hier lyser oss Solen Tun gled og Stiörnuñar/og hier þiena oss aller himn esker Kraptar med sine margfalldre Verkan. I þeim ödrum Himne sem er christeleg Kirkia ver dum vier skyrder/ Endurfædder /heyrum Guds Ord/ göngum til Gudlegs Bords/ verdum þyrer Lögmals sins Predikun leidder til Vidurkiennigar Syndana og sannar Idranar/og þyrer þad Heila ga Euangelium endurnærder og lyfgader/ þyrer Truna a Jesum Christum/og vpplyster med Hei lögum Anda til gudlegs Framferdis/ til Polen,

mædeñar/Vonareñar/Kiærleikans/ Bxna'akalls sins/Packargiördareñar/og alls añars gudlegs Æ hxþis og Framferdis/ et ct. Þegar sliku gudhr ædour christen Madur andast og þer ap þessum Heime/þa þer hñ ur þeim þyrsta og ödrum Him ne/og kiemur jñ j þañ þridia Himen/ sem er þad rietta Födurland allra Guds Vtualdra/ so hñ gir nest ecke ad koma aptur j hina þyrre tuo Himna.

Til þessa þridia Himens er ecke so langur veg ur sem þeir Papistar/Caluinistar/Machometistar og Gydingar halldа / ad Madur þurfe ad reisa vppi Lopted j giegnum Skyen / og alla Orbes Himneskra Planeta og Stiarna/og vpp yfer alla an Festingar Himen/ædur eñ þad hañ þær ad sia Gud og koma j þa Himneska Paradys sñ Gud er med synum Heilögum og Vtuöldum.

Þar þyrer þegar su Spurning kiemur fram/ Huar sa þridie Himen sie/huar su Himneska Para dys og Jerusalem Guds Vtualdra mune vera ? Þa gieb þad suar/ad hun sie j Gude /eda j Guds guddomlegu Skodunar Rykte / þar Gud lætur sia og skoda sitt blyda Blessada Andlit/Auglite til Auglitis/j fullkomlegre Glede og ellyfre Dyrd. Og til þess ad openbera og lata sia sig og syna allra Heilögustu og Dyrdarfullustu ESSENtiam og Veru/þa þarf hañ ecke ad hafa nöckurn Stad Plætz eda Rum j þessare vydre Verölldu/ huörke hætt nie lægt nie þar j mille/helldur giörer hñ þad j sialfum sier/so þad kemur ecke þar og huör ge nær vid þenna Heim. Og med þui hann nefn er sig hia Spamannenum eiñ Gud/sem ecke er þiar lægur/helldur þann Gud sem er nalægur/Jerem. 23.

21. Par med nefner hann sig einn Gud/ huôr ed hia sier hefur Laun eilifs Lyfs / Esa. 62. Pa er af þessu augliosslegt/ad sa þridie Himen og Riꝛke Stodunarennar / mune ecke vera Fiarlægt eda langt j burtu þra Guds Vtuôldum hier a Jôrdinne/helldur harla nalægt jllocaliter, ecke j nôckrum veralldlegum Heimsins stad/Horne eda Plaꝛtze/ Helldur þar Gud sialfur er/ og hefur vered ad Eilifu/adur enn Himen og Jôrd voru skôpud.

Jeg bid alla Einfallda og Gudhræddra Christna/ad hlaupa ecke so fliotlega yfer þetta sem jeg hef talad vm þenan sxta edla Leyndardom/Helldur athuga og yfirvega þetta / og leggia þad a Hiartad/so sem hann huggunarfullaste Lærdom sem ecke er spunnen eda teken vr Speke eda visku mannlegrar Skynsemdar / sem þeir kalla Philosophiam, helldur er hann ausen vr hreinum Brunne Israelis/sem er Heilôg Ritning. Merk þetta vel/seige eg/og haf og hallt þui j þinu Hiarta/ad Fagnadar Ryke vors Guds/og su himneska Paradijs og Jerusalem/þar Almattugur Gud lætur sig sia j eilifre himneskre Dyrd/ er ecke med veralldlegre Mælingu Heimsins Leingdar eda Hædar fiarlæg/fiarstæd eda langt burt þra Riettrûôdum Liosins Bornum hier j Heime/Helldur er hun hia oss og j kringum oss/ sem triuum a Jesum Christum / So ad eg ma visselega og med Sannindum so mæla/Jeg er allareidu Saluholpen/og allareidu er eg j Himnenum huôrn Gud hefur fyrerbued sinum Vtuôldum / Enn þo med soddan Misminn og Skilmæla. Ad j þessu Himnarijke Guds/ ganga aller Guds Heilagir og Vtvalder

valder j augliosre Skodan / siaande Gud Auglits til Auglitis/ leyster og þrelsader þra Angist Eymd og Harmkuælum þessa þorgeingelega Lyþs/ Enn eg geing j þessu Ryke / alleinasta j Trunne/ eñ ecke j augliosre Skodan/Eñ þo er jeg med godu Giede/godre Von/ og er aþ Hiarta gladur/ og heþ meire Girnd og Lyst ad leggia aþ þīa Lykama/og vera nalægur Drottne.

Só er eg nu ecke med öllu og þullkomlega j þeim þridia Himne og Paradys/ Helldur er eg j hinū þyrsta Himne og ödrum/Þuiad epter Holdsins Athöfn og Vmgeingne/ þa heþ eg aþ þessum Himne Lyþ og Andardratt / so sem aller Menn adrer. Lykarinnar er eg j hinum ödrum Himnenum/sem er Guds Christne/og Söþnudur Heilagra/ þar helld eg mig vid Guds ORD/ og Heilög Sacramenta/med riettre Tru/og gott og gudlegt Framþerde/epter Naud og Gaþu Guds/Hins þridia Himens er eg ecke eñ nu þullkomlega niotande orden/ og ecke heþ eg þar eñ nu myna Vmgeingne/ nema alleinasta j Truñe og Voneñe/þyrr enn þad eg er skilen vid þessa Verölld. Samt veit eg ad þesse nadarþulle Paradysar Fögnudur og Glede eilyþs Lyþs/er ecke so langt þra mier/sīn Menn hallda/þyrer opan allan þestingar Himen/margar hundrad þusund Mylur Vegs/ Helldur er hann Illocaliter, hier j Heime nalægur/ og japnsnart sem Gud leyser mig þra þessum daudlega Lykama þa heþ eg þad eilyþa Lyþ / og Himerykis Glede mier þyrer Augum nalæga.

Þetta er þad edla Lios Gudlegs Sannleika/ sīn oss er j Guds Orde openberadur/huör ad hul-

en er

en er þyrer þeim Vppblasnu Hæviru Heimsins Speckingum/epter rictrum Guds Dome/ þeir ed allt vilia hafa epter manlegre Skynseme og hollo legre Speke. Ein vier þockum Gude / þartum og medkiennum ovmrædelega Guds Nad/sem oss he þur giefed sinn Eingieten Son/ til eilyfs Lyfs/ sa ed þyrer Truna byr j vorum Hiortum / so ad vier ellarcidu höfum vora Höndlan og Vmgeing he j Himnenum/ hia hönum og hans Vtualdum/ þo andlega j Trunne og Vonenne/enn ecke j augliosre Skodan. Par þyrer vantar nu eckert añad/ enn ad vier æfleggium þetta veyka holldlega Lykamans Hreyse/ þegar Gude so lyket. Og japn siæt sem þad er skied / þa höfum vier Gud og hans Eingla og Vtualda/og alla Himerykis Sælu liosiega þyrer Augum/og eignunst þad þa j Raun og Sañlerka/ huad vier höfum truad og vonad a medan vier vorum j þessum Heime.

Vort Lyf j þessum Heime/þad er so sem þyck Skyla þyrer vorum Augum/og þ er so sem þung ur og illur Draumur j Suefne/ Pennan Draum hliotum vier ad lyda og vmbera/so leinge vier erum j þessum Heime/og allt þangad til Sælen skilst vid Lykaman/ Þar þær hun ad vakna so sem af þungum og illum Draume/og leggur af þa þyckuu Skylu sem hana hefur allt þangad til blind ad og þungad/ vpplypter synu Höfde og lxtur vpp syn Augu/og þær so ad sia sin Lausnara Jesum Christum j himneskre Dyrd og Glede/og verdur full af Himneskum Fögnude/og seiger/Drotten hefur mykla Hluti giört vid mig sa megtugur er/og hans Nafn er Heilagt/ Luc. 2.

Pridie Cap.

Quies Animaru m plenè Regeneratarum.

Vm himneska Huyld og sælan Frid Vtvaldra endurfæddra Sælna.

HEIM Sælu ✝ Fögnud vtvaldra Sælna ad tala/epter hliodan Heilagrar Ritninger/ Þa er þad fyrsta/ Ad þær hafa Roo og sæta Huyld epter allar þessa Heims vmlidnar Prauter og Eymder. Enn af þui ad þesse himneske Fridur og Huylld Heilagra Sælna/ er fyrer þm gamla Adam og blindre Holldsins Natturu hulen/ og hun kann þad ecke ad skynia nie skilia/ þa hefur Gud þeñan Leyndardom openberad hinum Heilaga Johañe/ So ad hönum var bipalad ad leyna hönum ecke/ hellur ad skrifa hañ vpp/ Jeg (seiger hann) heyrde eina Rödd af Himnum seigande til mín/ Skrifa þu/ Sæler eru þr framlidnu sem deya j Drottne/ þad an af. Ja/ Anden seiger/ ad þeir huyleft af þeirra Erfide/ Apocal. 14.

Slyk Openberan hefur sierlega a þeim Dögum vered naudsynleg/ med þui Guds Christne leid j þañ Tyma a Dögum Postulana/ hrædelegt Apall Ofsokna/ Pyssla og Hörmunga og Lyplatz/ af Diöflenum og hans Fylgiörum/ Gydingum og Heidingium. Þuiad Christur hafde adur sagt synum Læresueinum fyrer/ ad þeir mundu ecke eiga betra j Heimenum eñ hañ/ þuiad þeir yrde ad verda hönum lyker/ Johañ. 15. Hañ seiger og/ ad Menn munu þikiast giöra gott Verk og Gude þæg-

elegt

elegt j þui/ecke alleinasta ad lyþlæta þa Christ/
nu helldur og so ad Bapþæra þa/ Johan. 16.
Þad er/ad hallda þa þordæmda Villumeñ/og þ/
ra Framþerde þyrer Falenskap/ og þeirra Enda
þyrer Vanuirdu og Smæn/Sap. 5. þar med þ/
ra Vngang aþ Heimenum þyrer Pijsl og Fordiörþ
un/Sap. 3. Þar med erum vier aþ Natturu til
skielþder og hrædder þyrer Daudanum/eg mz þui
Diöþullen og Heimuren stryder a oss/þar med vo
rt eiged Hollð og Blod/þa verda vor Hiörtu opt
sliñis veyk og epasöm/og huxum huörnen þara mu
ne epter Daudan/huad þa mune vid taka/Vier
klögum og veinum og seigium/ sem þar stendur/
Avuij/Drotten/ huad marger eru mijner
Oviner/og huörsu marger reisa sig j more
mier/ Marger mæla vid Sal mijna/ ad
hun hafe öngua Hialp aþ Gude/Psal: 3.

J giegn þuilykum Freistingum hropar Hei/
lagur Ande opan aþ Himijum/ og seiger huörnen
hærtad sie vm Sæler Heilagra Framlidenna/ og
huad vm þær lyde. Og so ad christeleg Kirkia
vite þ riettelega/þa lætur Gud openberlega seig
ia og skriþa/ Ad þær sie sæler og
þe Hu ijld epter vmlidna Erþidia mu
So sem og lyka seiger j ödrum stad/Þeir
latu verda hurt suipter adur enn Olu
kiemur/og þeir ed riettuijslega haþa þram
geinged/koma til Friðar/Esa. 56. Og enn
eptur. Sæler Riettlætra eru j Guds hende
og eingen Kuöl kiemur vid þær. Fyrer Au

gum Fauðsra er ad sia so sem þeir deye/ og þeirra Aþgangur verdur reiknadur þyrer Kuól ↑ Þýsl/ Eñ þeir eru j Fride/ Sap. 3.

Þar hǫfum vier huórnen hǽttad sie vm sier huórn christen Riettruadan/ sa sem yþerstaded og yþervñed hefur allan þsss Heims Motgang/ Þar þyrer verdur riettelega sagt og sunged vm hann/ Lwen skildest hann vid Heimen/ j Himna Sælu nu er komen/ Þar liþer hann þyrer Lambsins Stol/ liomar ǽtþd sem skiæra Sol. Þesse Roo Huyld og Sæla verdur sett j giegn ǒllum Motgange/ allre vmlideñe Eymd og Hórnungu. So sem Syrach sieger/ Miog aumlegur og hórmuleger Hlutur er vm allra Manna Lýþ/ þra Modur Kuide og allt til þess þeir eru j Jórdena midur lagder/ huór ad er Moder vor allra. Þar er ǽtþd Otte Abyggia og Von/ og med seinasta Daudan/ Jaþnvel j hia þeim sem j storum Heidre sitia/ so sem hia hinum minsta a Jórduñe/ Jaþnuel hia þeim sem bera Silke og Koronu/ so sem hia þm klædder eru grare Hempu/ Syrach 40.

Optast geingur þad so til/ ad eiñ Gudhrædd ur Madur hefur meira Kross og Motgang ad lyda/ eñ sa Ogudlege/ So sem Dauid og Jeremias klaga sig þar vm/ Psalm. 73. Jerem. 12. Þuiad hañ hlytur æ og alla Tyma/ ad vera j standanda Stryde/ j mote synum Gvinum sem hañ hefur

1. J sier/ 11. A sier/ 111. Hia sier/ 1111. Til

hægre

hægre/ v. Til vinstre Handar/ vi. A Bake sier vii. i Fyrer/ viii. Vpp ypper sier og/ ix. Nid re vnder sier.

I Sier eda med sier hefur christen Madur/ en enn nu margar syndsamlegar Girnder/ storan veykleika/storan andlegan Blindleika/marga skad sama AFFECTVS/darlegar Huxaner/og opt sin is eina vonda Samuisku. II. A sier hefur hin fan gamla Adam/sin veyka Lykama sem er hlad en med Sotter og Siukdoma/ Eymd og Erfide/ Kuol og Pinu hid ytra. III. Hia sier eda i er ingum sig/hefur han Heimen/Verolld pessa/ sem er Diofulsins Brwdur/og alla illa Anda sem hin eggia og locka til Ills/stundum plaga hin og pina. IIII. Til hægre Handar er Logmæl Guds sem vill hafa fullkomlega hlydne og strangasta Reikn ingskap. V. Til vinstre Handar stendur Satan sem han aklagar. VI. Framme fyrer sier hefur han Daudan/sem han nalgast meir og meir Dag epter Dag. VII. A Bak til vid sig hefur han Logmælsins Bolvan/ hvor ad er sem Striake eda Staffur fess sem hann rekur og keyrer apram. VIII. Vpp ypper sier hefur hann Gud og hans breinande Reide. IX. Nidre vnder sier hefur hin oped Helvyte/og Helvyskan eilyfan Eld. Og fo han yfervinne og sigre alla pessa Ovine/fyrer Christi Blod/med Trume/fa verdur fad med dag legre fungre Barattu/hvor onguan Enda hefur og hvorre alldre linner fyrr en i Daudanum.

En fegar Saler Vtualdra eru lausar vid sin daudlega Lykama/og skildar vid fessa Heims At hæfe/fa er vtc t feirra Stryd/oll feirra Bar

atta/

atta/þar huíla∫t þa epter ∫itt Erfide/og þa kie mur þram vid þar ∫a riette Friduren/ vm huórn Chri∫tur talar/þar hañ ∫eiger. Friden læt eg epter hia ydur/miñ Frid gieb eg ydur/Ecke gieb eg ydur ∫o ∫em Heimuren gieb∂r/ Joh. 14. Soddan Fridur og Huíld leider epter ∫ig þull komlegan Enda allra ∫yndſamlegra Firnda/allra vondra Hugrenninga/ allrar Aſtrydu vondrar Sautſku/allrar Sottar og Siukdoms/alls Ruyda allrar Skielbingar/ſem Madur kañ ad þa ab Diöb lenum/ Heimenum/ Guds Reide/ Daudanum og Helui∫te. Til ſlyks þiñur Sælen hins Riettruada alls eckert/þegar hun er ſkilen vid ſiñ holldlegan daudlegan Lykama.

Fyrer þeſſa Grein verdur Abgangur þeirra Riettruudu nebnd∂r eiñ SÖGn. Lazarus Vin vor ∫eb∂r/Seiger Drotten/Johañ. 11. Og vm þa þiñ hundrud Brædur/ ſem sau Chri∫tum epter hans Vppri∫u/talar S. Paall/Ad marger ab þeim libe/Enn nockrer ſie ſobnader/ 1. Corinth. 15. Vm Stephanum ſtendur ſkribad/ Actor. 7. Da hañ habde þad talad ſobnade hañ: Irem/Vier vilium ecke dylia þyr er ydur goder Brædur/ vm þa ſem ſobnud er eru/1. Teſſal. 4. Þuiad lyka ſo ſem Madur epter ſtranga og langa Viñu leggur ſig til Hvildar/eda ſiukur Madur a ſiñe Sottarſæng/ legg ur ſamen Augun/og þellur j hægan og ſætan Su epn/þa þiñur hñ ecke par til ſyns ſtranga Erfid is a medan/ecke helldur hiñ Siuke til ſiña Verk ja/ Eins kiemur ſa Riettchri∫tne þyrer ſtundleg

all

an Dauda og Upgang til rolegrar Huÿldar/so ad hañ veit huórke ap Synd nie Skuldome/Freistne nie Astrydu/eda Skielpingu/eda ap þui sem þrañ þer j þessum Heime.

Hier þer ecke olykt/ og þa nypætt Barn korn verdur vapped j Reipum synum / og lagt j Ruggu syna/tekur þar Huÿld og sætan Suepn/ þad vpp lypter synum Augum/alytur og sier þessa Heims Lios/ huxar ecke vm syna Neyd sem þad leid j sine Fædingu/ad þad er leyst og þrelsad þar j þra. Alyka er hattad vtuóldum Sælum/ epter þ þær hapa þra sier lagt daudlegt Hreyse syns Lykama þær koma vorum himneska Adam j Skaut og Hendur/huyla og sopna þar epter Sott og Siuk dom og Daudans Neyd vmlidna/taka þar Huÿld og Hressing/lata vpp syn Augu/lyta og sia Ryke Skodunarefiar med sætre Forundran/þi ña þa eck ert til sina pyssla og Verkia/ helldur hapa Huÿld og Frid oendanlegā/ j sier/a sier/j kring vm sig/ til hægre og vinstre Handar/ a Bak og Brióst/ vpp yper sier/og nidre vnder sier.

I sier eda med sier þiña þær ecke þramar me ir nóckra Hneiging til Syndarennar/ ecke nóckra. holldlega Hirnd eda Lystseme/ ap þui þær hapa lagt þra sier þañ gamla Adam/ þeirra daudliga Lykama/hapa ónguar syndsamlegar Huxaner/eda Rædagiórder til nóckra Synda. Synden kuelur ecke þramar meir nie nagar þeirra Samuisku/ helldur þiña þær med Fógnude og gledelegre En durlypgan/ huórsu ad þær brennande og logande Freistingar allra Synda og Misgiórda sem þær optlega pyndu og plægudu hier j Heime/eru med

alla

öllu þyrer Truna a Jesum Christum j hans Blo
de vtslöckter/applæmader og apnuader/so þær nu
haþa og eignast þañ Almættuga Syndabætaran
Lambed Guds j sier og med sier/med oseiganle/
ga sætre Huggan og Fögnude.

2 A sier bera þær ecke leingur daudlegan Lyka
ma huörn þær haþa þra sier lagt so sem añad ry
þed slited Klæde/ þær læte hañ liggia j Leir og
Molldu Jardar allt til hins syðasta Dags. Og
med þui ad su þunga Holldsins Byrde er aplögd
þa þiña þær ecke til nöckrar Pynu Kuala eda Py
sla/med huörju mote Menn haþa sitt Lyþ endad/
eda huörsu þunglega Menn haþa vered pynder/
eda kualder til syns Dauda. Aull Kuöl Pyst og
Pyna hepur þa þeinged gledelegan Enda.

3 J kring vm sig sier þa Sælen eckert ap Ath
höpnū eda Athæpe þessarar þorgeingelegu panytu
Veralldar/huörke Borger nie Bæe/Kauptun nie
Kastala/Fiöll nie Halsa/Eydemerkur nie Skoga
ecke Storma nie Strydvidre/ecke Sioargang nie
Elldsbruna/eingen oarga Dyr nie olm Kuikinde
öngua opsoknar Menn nie Qvine sem þær pyndu
og plægudu hier j Heime/ ecke Tyrkia nie Blod/
þysta Papista/ öngua þalska Vine nie otrua Ma/
graña/ öngua Hræsnara nie Villumeñ/Ja og ecke
nöckra illa Anda. Aller Fiandmenn og Qviner
hliota þa ad læta Sælena vera j Fride. Þar er
ecke helldur Kullde nie Frost Hite nie Brune/eda
nöckur skadsöm Vedratta/ eige Stryd nie Scir/
iöll d/Helldur hepur Sælen þar j kring vm sig og
a allar sydur Heilaga Guds Engla og alla Guds
Vtualda Christna/þa himneska Jerusalem/Borg
lipanda

lifanda Guds og eilyfr Himnarike.

4 Til hægre Handar lætur Guds Lögmal ecke heyra til sijn/ Heimter ecke þañ stranga Skulldareikning/Af þui þad sier Sælena prydde og skrydde med Riettlæte Jesu Christi/og ad hun hefur sijn Klæde þneiged og hreinsad j hans Blode/ Apocal. 7. Þui er su Skulldaheimting daud og Maktarlaus/Sælen hefur þar þañ sem fyrer hana hefur borgad og bitalad/og fyrer hana hefur fullnægiu giört/Rom. 8.

5 Til vinstre Handar er þar eingen Andskote sem klagad gietur Guds Vrualda/Þuiad hann er yfirunnen/vtkastadur/og hans heluijska Höfud er þa sundurmarad/Apocal. 12.

6 Framc fyrer sier hefur hun ecke annad en Glede og Fögnud og eilyfa Sælu Lyfsins/mz þui ad Dauden er vppsuelgd j Sigur/og hun med Fögnude vonar og byd epter Vppriſu sijns Lykama.

7 A Bak til vid sig hefur hun j skaden Bölua/nar / Eilyfa Blessan og Eilyfa Naad og Gixsku Guds/so hun ma seigia/sem þar stendur/ Gixska og Myskum mun fylgia mier/mijna Daga/Og eg mun blyfa j Hwse Drottens eilyflega/Psalm. 23.

8 Vpp yfer sier lytur hun Guds blyda og þyda og Blessada Andlit/sijns himneska Föders/huör ad j Christo Jesu hefur alla Pyckiu alla Reide og Grimd þalla lated/og er nu orden blydur og þydur/ So hun ma med öllum Vthöldum seigia og syngia. Heidur sie Gude Himnum a og þæst Lof fyrer Naad sijna/ Þui hiedan af oss alldrei ma Ogn nie Kuöl nöckur pijna/

Eilyfan

Eilyfban höfu nu feinged Frid / Födurnum hocknast Mannkyned / Nu hlaut öll heipt ad dufna.

9 Midur vnder fier fier hun Helufte apturlæft og læted/ og eina stora Øfæru far a mille stad, festa/fier og öllum himneskum Forgörum til eilyfr rar Huggunar/ad eingen af feim skule ad eilyfu koma j fad Diup Helufskra Kuala/Luc. 16.

Par fyrer kann hun med storre Glede og For undran so ad mæla/Nu sie eg huar eg er komen/ og huilykt mitt Lyf og Framferde hefur vered j Heimenum a medal Manna. Par var eg med Otta Hræslu og Skielfingu/far leid eg margt illt/Nu finn eg ad soddan Lyf hefur ecke vered nema sin Draumur/fullur Otta Skielfingar og Hrædslu/ margskus Neydar og Motgangs/Kymdar og Sorgar / Af feim Draume er eg nu vöknud / fyrer stundlegan Dauda/ og Afleggiinng myns holldlegs Lykama/og er nu so glöd og feigen/so sem eg hafe komest vr Bardaga. Nu sie jeg riettelega fyrer mynum Augum/ad eg er komen j Hendur og Skaut myns himneska Födurs. Fa eg var j Heimenum/heyrda eg j Guds Orde optlega talad vm Guds RIKE / ad fad være hid jnnra med mier / sem er/ ad fad være Riettlæte/Fridur og Fögnudur j H. Anda/Enn eg hafde fad fa ecke nema alleinasta j Trunne. Mitt Lyf var fa ad eins ad extra, hid ytra/j Heimenum/epter Heim sins Plagsid og Hatte/Minn daudlegur Lykame var mier ecke nema til Pynxla og Hindranar hid ytra/so ad eg gat ecke sied hid jnnra Guds Rike/ og ecke skyniade eg huad fad var. Enn nu er eg

j burtu

j burtu vr Heimenum/og hefr lagt þra mier Hrey se daudlegs Hollds sem mig hindrade og þuing, ede/ og lagt af þad veralldlega Lyfred/ og alla hollolega Heims Vmgeingne/ sem ecke var nema Ad extra/ þad er synelig og preifanleg/En er nu komen j Ryke Guds Ad jntra/ þad er hid jnra/ med sialfre mier. Nu hefr eg þad rietta Fodurla nd etlyfs Lyfs/Nu hefr eg (Lof Gude) þa riettu Huglsena feinged/og þann sana himneska Friden sem eingen Kongur a Jordune kune ad veita nie gietra/Nu hefr eg Glede og Huggun Himneska/mz mier/a mier/kringum mig/a badar Hendur/a Bak og Briost/yfer mier og vnder.

Af þessu meigum vier sia og skynia/Hvor su ad Sæler Framlideña christeña hafa sæta Hugld j Drottne/og eru j Himneskum Fride/hvor ed yf ergeingur allan Veralldareñar Frid/og j hia hu, ortum/ad Veralldareñar Fridur/hier a Jordu er ad reikna/so sem Nott hia Deige/suart hia Huf tu/og so sem Dauden hia Lyfenu.

Fiorde Cap.

Triumphantis Animę Comitatus Angelicus.

Vm Fylgd og Forunefte Heilagra Eingla/ Og hvornen ad Einglar bere Sæler Vtualdra j Para dafsar Fognud.

Það er vyst ad Heilager Einglar sie skick, ader af Gude til þess ad taka Vara vppa Gudhræddum Christnum Monnum þa þe fr skulu deyia / so ad þeir bere þeirra Sæler a

Höndum sier med Fagnade / þa þar verda lausar vid Lykaman / eptir þui sem skrifad stendur / Drotten hefur boded sijnum Einglum vm þig / ad þeir skule vardveita þig a öllum þijnum Vegum / ad þeir bere þig a Höndum sier / so þu steytir ecke Fot hiä a Steine / Psalm. 91. Item / Eingell Drottins setur Herbuder j kring vm þann sem Gud ottast / og hialpar hönum / Psalm. 34. Og til Hebreos skrifar Postulen / Aller eru þr Englar þionustusamer Andar / vtsender til ad þiona þm / sem erfa skulu Sæluhialpena.

Enn vppa þad eingen skule meina / ad þetta sie talad alleinasta vm Verndan og Vardveislu Gudhræddra hier j Heime / þa vottar Historian af Lazaro / ad þad heyre lyka til / þeim sem fara af þessum Heime / Þui huör kann gior þar þra ad skyra eñ Lausnaren stalfur? Huad segier hann vm þann deyanda Lazarum? Sa Fatake andadest og var boren af Englum j Abrahams Fadm: So er nu vyst og eflaust / ad jafnsnart sem eiñ Riettrudur Christen Madur sofnar j Drottne / og þa Sælen lijdur af Lykamanum / þa eru Englar Guds þar nalæger / og taka vid Sælunne med þeigens Höndum / Þar fyrer talar Lutherus riettelega seigande. Þegar Madur skilur vid þetta Lyfs / og deyr burt þra Syndenne og Heimenum jafnsnart opnar Gud Sælarennar Augu / so ad hun sier Guds Engla j kringum sig / og takande vara a sier / so þrátt hun er klædd med Christi Skyrnar Klæde / med Trunne og Orde Guds / so hun

hun meige talen verda a medal Guds Heilagra.

Jeg medkienne/ad slyk Dyrd er hulen þyr er Augum holldlegrar Skynsemdar/Þuiad þegar Christen Madurenn deyr/þa er ecke annad þyrer vorum Augum ad sia/enn so sem þar deye einn Heidinge/eda skynlaus Skiepna/Þuiad huör kann ad sia Salena þa hun lydur af Lykamanum? Huör sier Guds H. Eingla/sem þar standa j kringum þann Deyanda/og byda epter hans Sælu med storum Fögnude? Huör sier Herran Jesum/og H Þrenning þar nalæga? Huör heyrer þær gledelegu og himnesku Fagnadar Radder/sem þar hlioda og hlioma? Mann sier ecke nema þann Steinda uda Lykama sem þar liggur/allt annad er huled þyrer vorum Augum og Eyrum. Nu er þad vyst og þad verdur ecke aptur bored/þo vier siaum ecke H. Eingla m̃ holldlegum Augum/þa sier þo huör þeirra annan jnbyrdis /so sem augliost er af Christi Ordum/þar hann seiger/ ad Englarner sem Smæbörnunum eru til Geymslu setter /siae alla Tyma Andlit Guds a Himnum/Matth. 18 Eins seige eg vm Sæler þramlidenna Guds Barna. Vier siaum þær ecke. Enn þær sia og þeckia huör adra jnbyrdis /Þær eru japnsnarr j Ryke Skodunarenmar sem þær lyda af Lykamanum/ sia Gud Födur Son og H. Anda/so og alla H. Eingla/og alla Guds Utvalda/og hafa synelega Omgengne med þeim.

Vm soddan himneskan Soma og Heidur/ad Gud Almattugur lætur syna H. Eingla so dyrd ar samlega og veglega taka j mote Sælum sina Utvaldra Barna og þylgia þeim j Abrahams Skaut

ut j eilyfa Paradys/ par kan mannleg Tunga ecki vm ad tala. Eitt Dæme vil eg fram setia/Ef ad einn Keisare eda stormegtugur Kongur tæke ad sier af sierlegre Nad ein storan glæpa Mann liggiande j Turne og Dyplitzu/fyrergiæfe hönum olle hans Storbrot/og liete par med eilseigia og frambioda hönum syna Konglega Nad/ og lofade ad giöra hann ad Erfingia til Rykesins med sier/ Par med fa sende hann Jarla/Hertuga/Greifa og Hofdingiana og fa hellstu j konglegum Garde/mj vel bunum Hestum og forgylltum Vögnum/ad sækia pann Fanga og hafa hann til syn/Huad kan eda huad ma j pessum Heime peim sama Mane hiartanlegra og gledelegra til Handa meiga koma?

Nu er petta og allt annad sem j pessum Heime er hallded fyrer Soma Dyrd eda Heidur/ecke vegan Barna spil og Hiegome/og so sem Salomon seiger/ Vanitas Vanitatum & Omnia Vanitas/ Hiegome yfer allan Hiegoma ad reikna/hia peirre himneskre Dyrd Soma og Heidre sem Kongur allra Konga/ Guds og Mariu Sonur veiter oss j pui/ad hann lætur syna heilaga Höfdingia og Herskara/ fa Heilögu Engla sem daglaganlega lyta Guds Almættugs Föders Andlit/verda sende til vor/og taka vara vppa vorum Sælum/ fa pær fara af pessum Heime/og hafa pær j fra Himneska Paradys/j Land lifande Manna/j oendanlegan Fögnud eilyfs Lyfs/so fram pær eru fyrer Truna klæddar og skryddar med Jesu Christi Rettlæte.

Panen eru nu Heilager Guds Englar so sem skiærar leiptrande Morgun stiörnur/ og so sem glade/

gladuærer Brwdar Færarar/ eda Brwdar Sueinar/Eñ Sælernar leystar wr Fangelse og Myrkua stoþu daudlegs hollðlegs Hreysis/þær eru so sem siguruiñande Brwdur/skrydd og klædd sitohuytum Riettlætis Kyrtle-syns himneska Brwdguma Jesu Christi/og hreinsud med hans dyrmæta Blode. Þa kiemur þad þraũ oepad sem stendur j Psalmenum 45. Ad Heilager Englar munu seigia þa til Sælareñar/ Heyr þu Dotter og liti tu þar a/ og hneig þijn Eyru/ Forgleym þu þijnu Folke og þijns Fodurs Hwse (i huöriu þu hefur hingad til Gwed) þa mun Konguren hafa Lyst af þiñe Fegurd/ Þui ad hann er þinn Drotten/ og þu skallt tilbidia hann.

Slykt ma heita Luckusamleg sæl og þagnadarsöm Heimþör/og huggunarsamleg Dyrd/Þagar Sælen Mañsins skilst so christelega vid Lykamann/ og verdur med slykum dyrdarlegum himneskum Soma höpd inn j himneska Paradijsar Sælu/ og verdur boren a Höndum þeirra himneskra Höpdingia/heilagra Engla. Þui ad þeir glediast vid þad/þegar eirn syndugur Madur giörer Idran/ truer a Christum/ og medtekur Euangelium med Fagnade/ og þar christelegan Afgang af þessum Heime. Þar af hafa þeir meire Glede og Fögnud/enn af Himne og Jördu/ eda af sialfum sier/ eda þeim ödrum sem ecke þurfa Idranar vid.

Hier ad auk er þad miög huggunarsamlegt og dyrdarlegt/Ad þar er ecke tilsettur eiñ Engell/ad taka vara vppa huörre Sælu þyrer sig/hell

þur þleire Einglar/so sem Ritningen berlega vot tar/Ad Einglar Guds hafe Fögnud af þui/ þeg ar ein syndugur Madur giörer Idran/Luc. 15.
Item/ Sa Fatæke andadest og var boren af Einglum j Abrahams Skaut/Luc. 16.
Vm þta skrifar so Chrysostomus/ Huar þyrer stendur hier/ad Lazarus hafe vered boren af Einglönum? Dugde ein Eingell ecke til þess/ ad bera Sal þess fatæka Lazari? Vist gar ein Eingell giört þad? Enn þo skiedur þad so/ad þar koma þleire Einglar ad/ huar med þeir j liose læta/ ad þeir hafe storan Fögnud af Mannsins Salubialp/ Þuiad sierhuör Einglanna hefur Gleede og Girnd a þui/ad veita soddan þionustu/ t sierhuör þeirra vill giarna hafa þta Omak/ ad leida Mannanna Sæler inn j Himerike.

Huxum nu vm/Huörsu olykt til geingur vm Lykamann Mannsins og Sælena. Lykamen hins framlidna Christna liggur þar so sem Stockur og Steirn/veit eckert af sier/ verdur sueipadur/ lagdur a Lykþiöl eda Börur/ boren vt/ jardadur og Molldu ausen. Manöstu Frændur Vinir og Nabuar þylgia epter/ anduarpa og grata/ epter þui sem sa Daude hefur vered þeim kiær og astudlegur. Þar syngia Menn hrygdar psalma og harma Vysar/et ct. Þad skiedur og stundum/ ad Lykame hins Christna verdur vegna Guds Ords og Sannleiksins af grimmum Opsoknar Mönnum

lagdur

lagdur j giegnum/ heingdur/stegldur og brendur/ högguen og j Stycke sagsadur/ eda kastadur þyrer olm Garga Dyr/huad allt er aumlegt og hryggelegt er ad sia.

Kñ a medan þetta stendur yþer /þa þer Saalen mitt a mille Guds Engla vppi Himerijke /leyst og þrelsud þra allre Eymd og Neyd/Pyssl og Plægu/Sorg og Angist/Er Glöd og Lystug/syngiande/þagnande/ vegna sinnar Endurlausnar/og þad hun hefur Sigur þeinged a öllum Morgange og Mannraunum sem hun hefur j þessum Heime haft ad lyda. Vm slijka himneska Dyrd og Salu kann ecke nöckurs Mans Hiarta ad huxa/eñ sijdr Tunga ad tala so sem þar til heyrer.

Fimte Cap.

Adoptio Cœlestis Triumphantium Animarum.

Vm himneska Arfleifd Vtvaldra Saalna/sem þessa Heims Eymd og Astrydur hafa yferstaded

DRD þins H. Pals eru miog huggunarsamleg/þar hann talar vm Vist og Veru vtvaldra Saalna hia Gude/2. Corinth. 5. Þad kallar hann ad vera heima hia Drottne. Hu ar med avijsad verdur/ad so sem eiñ Ungur Madur sa seth leinge hefur vered j þramanda Löndum og margt Illt hefur yferstaded og lided /verdur eþ Hiarta gladur/Þegar hann kiemur heim aptur j sitt Födurland/til sinna Forelldra /. Fræanda og Vina/þikest huörge heimakomen nema þar/Eins þer Saalum Vtvaldra/þa þar eru skildar vid þen

na Heim/þar verda gladar og þegnar/ad þar eru komnar heim/So ad Christens Mans Sæl ma þa med riettu so seigia/Sia/hingad til/alla þa Stund sem eg hefe bued j mynum auma Lyfama og orded ad dragast med hann/med Eymd og And varpan/þa hef eg vered Framande/Vtlend og so sem Vtlæg/j okunnugu Lande/Enn nu ma eg seig ia/ad jeg sie Heima/og komen heim aptur j mitt rietta Fodurland.

J þessare Meiningu talar Herran Christur Johñ. 16. þar hann seiger/ **Jeg er afe Fodur num vtgeingen/ ok komen j þeña Heim/ Jeg þorlæt aptur þenna Heim og fer til Fodur sins.** Hier nefner hann sinn Dauda/einn Gang eda Heimfor til Fodurs sins. Sem hann villde so hafa talad/fyrer Medtekning Manndomlegrar Nattura er eg komen af Himnum ofan/og j mỹ nu Hollde hef eg a Jordunne vered Vtlendur og Framande/ Enn nu mun eg þorlæta Heimen/ og fyrer min Dauda fara heim aptur til myns himneska Fodurs/Soddā Meining hafa Christi Ord. Og vppa þetta sama þa kallar hñ vpp med hærre Rodu a Krossinum/þa hann villde skilia hier vid/seigiande/ **Fader/Jeg befala min Anda j þỹnar Hendr/** Luc. 23. Þad er/Jeg þorlæt nu þenna Heim/leggiande af minn holldlegan Lyfama/ Og med þui ad myn Sæl kiemur nu vr sine framande Pilagryms reisu heim aptur j sitt rietta Fodurland/þa kalla eg nu til þyn minn Fader/ Vtrietta þyna Hond/og medtak minn Anda/so ad eg kome heim til þyn/ og take Huld epter alla

mỹna

mijna Mædu Angist og Erpide minnar Vegþerd er og Pilagrijms reisu hier a Jördunne.

Nu lijka so sem Aunden Christi/var strax epter hans lijkamlegan Dauda hia Gude himneskum Födur/heima j himnesku Födurlande / So er vared j sama mæta Sælum Vrualdra/ epter þad þær haþa þra sier lagt þeñan holldlega Lijkama. Þuiad so sem Christur er geingen vndan oss / og heþur þyrer sinn Dauda opnad þad himneska Födurland/þyrer öllum þeim sem a hann trua/og heþur tilbwed þeim dyrdarsamleg Hybyle/epter hans eigen Orda Hliodan/þar hann seiger/ Ydar hiörtu skielfeſt ecke / True þier a Gud/þa trued eirnen a mig / I mijns Födurs hwse eru mörg Hybyle. Være ecke so/þa munda eg seigia til ydar/ Jeg þer ad bwa ydur til Samastad: Og eþ eg þer j burt ad tilbwa ydur Samastad/ þa vil eg koma aptur ok taka ydur til mijn/ so ad þier sieud þar sẽ jeg er/ Joh. 14.

Huad hann hier loþade og þyrerhiet/þad sama liet hann þraũ koma vid Ræningian a Krossenum/ad hann skyllde epter sinn Dauda jaþnsnaer vera med sier j paradijs/ Luc. 23.

Þar þyrer er þetta ein mykel og epalaus Hugg um/ad vita þad/ad Vrualdra Manna Sæler kaþa ecke hingad og þangad vm Lopt og Lög/heldur eru þær hia Gude himneskum Födur / og vorum Herra Jesu Christo/og eiga heima j þui himneska og rietta Födurlande eilijþs Lijþs/so sem Gudds Börn.

Nu med þui þær eiga heima hia Gude so sem Guds elskuleg Börn/Þa hlytur sa himneske Arfr uren sem þær mistu þyrer Synd Adams og huôrn Herran Jesus hefur þeim borghienad og afrekad/ ad giefast þm aptur/og koma þrañ vid þær. Þad er vyst/ad Riettruadur Christen Madur er j þessum heime Guds Barn/og Erfinge þeirrar himnesku Arfleifdareñar/ecke vegna sijns Blodsnie Burdar/ ecke vegna sijns Holldz Villdar nie Vilia/ helldur þyrer sijna andlega Endurfædingu/ Johañ. 1. Eñ þyrer Veralldareñar Augum sest þad ecke/þad er þaled og þolged j Christo/Colosse 3. Eñ j þui himneska Fodurlande og Ryke Sodunarennar/ þa kiemur þesse Dyrden þrañ/ og þa verdr hun openber/epter þui sem Ritningen seiger Siaed huilikan Kiærleika Faderen hefur hafst til vor/ j þui ad vær skulum heita Guds Börn/Þar þyrer þecker Heimuren ydur ecke/ þuiad hañ þecker ecke Gud. Minn er Elskanleger/ Vier erum nu Guds Börn Eñ þad er ecke eñ augliost/huad vier munum verda/ Eñ vier vitum þad/ þegar hañ birtist/þa munum vier verda honū liker/ Þuiad vier munum sia hañ so sem hañ er/ 1. Johañ. 3. Þesse Hyggun(seiger Doct. Lutherus)er Haleitlega mikel/Þesse Fögnudur er ovmædeleg a stor/ og þesse Sæla er omælanleg/ Þar a mote er Manzins Hiarta opfröngt og oplifted/Og vor aumuk Madkafeckur/ vor gamle Adam/ hann er

tregur

tregur og soþande til ad huxa vm slykt og leggia þ vppa Hiarrad. Og eñ skriþar hñ so/ Dyrd og Some þessa Hlutar er so stor og mykell/ ad hañ kann ecke ad komaſt j vor Hiórtu/ þad er langt þra voru Sinne/ og þad geingur lang yþer Mañlegan Skilning ad vor aumur Madkaseckur skule þangad koma/ og soddan guddomlega Dyrd þyrer sýnum Augum eilýþlega sia ẽ haþa:

Ad vysu er slykt ovmædeleg Dyrd/ ad bwa j Himerýke/ og kallaſt Sonur/ ecke Romuerska Keisarãs/ eda añars jardneſks Kongs/ helldur ef lýþs Almættugs Guds/ og vera hans Erþinge/ hans Sonur/ hans Dotter. Heimuren drambar og metnar sig/ og helldur þad þyrer storan Heidur ad vera Sonur eins vydþrægs Konga eda Keisara/ Og ef nockur kyñe med Sañleika ad hrosa þui ad hañ være Sonur eins Heilags Eingels/ þa være þad eñ myklu veglegra og dyrdarlegra. Eñ hu ad er slykt ad reikna hia eilýþu Lýþe/ þar þeir Vtuoldu eru Börn Guds/ og Erþingiar hans guddomlegrar Maiestatis Dyrdar? Þesse Fæding og Arþleiding er þrabærlega dasamleg og huggunar ryk/ og geingur hatt yþer alla Heimsins Dyrd og Soma/ þuiad þetta verkar allt su Heilaga Preñing j sýnũ Vtuoldũ. Slykt kañ eingen holldlegur Fader a Jórduñe ad giora. Esa 64. stendur so/ Þeir eru mitt Folk (seiger lifande Gud) og þau Baurn sem ónguan Falskleika haþa/ Oh þier Börn þess lifanda Guds. So sem Gulled verdur reynt j Elldenum/ so heþ eg reynt ydur med Eld

de

de Morgangsins/ Syrach 2. Þier haþed goda Barattu bared/og hallded Truñe/1. Timoth. 4. Þier haþed marga Smaan stort Hað og Spott lided/ þar med Fangelse og Fiótra vegna myns Naþns/ Þier haþed vered j Hel slegner/grytter/ brender/miña vegna/1. Corinth. 4. Jeg hef re ynt og hreinsad ydur eins og Silfur j Elde/ Psalm. 66. Þier haþed allskyns Meingiórder og Morgang þolenmodlega lided j Heimenum/ Psalm. 119. Þier haþed vanlxtt myns Naþns vegna/og reidst þui hinu Illa. Þier haþed vard ueitt mitt Ord/ og ecke afneitad mynu Naþne/ Þier haþed vered truer allt til Dauda/Þar fyr er set eg ydur nu yfer stor Audæfe/ og gief ydur Koronu eilyfs Lyfs/og hugga ydur eins og Mo duren huggar sitt Barn/Esa. 66.

Þesse Ord og óñur þuilyk standa j Heilagre Ritningu/med huórium Gud Blessadur mun ann ars Heims hrosa Tru og Dygd sinna Vtualdra Barna/og huad þau haþa siña vegna giórt og lid ed j Heimenum. Guds Sonur lxtur þa ganga mz sier j huytum Klædum/ so sem syna Brædur og Samarfa/og medkieña þeirra Nófn fyrer sinum Fódur og Heilógum Enginum. Heilagur Ande mun og þa gieta þeim ecke Primitias, Part eda Skamt nockurn / helldur alla Nxgd og þullann Mæler sinna himneskra Giafa/ so þeir munu þa ad vita alla Dypt margfalldra Guds Leyndar doma/og blyfa eilyflega j hans Sattmala.

Ja/Hañ mun þa reynast þeim so sem sa rett te Paracletus og sañur himneskur Huggare med sinum dyrmætum edla Avóxtum og Gafum/sem er

er Kærleikuren/Friduren/Fögnuduren/huern hin mun ſtalpur verka med Guds vtvöldum Börnum og hañ byr j peim/og er ellypur Pantur og Inn ſigle ellyprar Sáluhialpar. Hier pyrer eru pær gladar ap Hiarta/tala vid Gud/og Gud vid pær/ Og peirra liupleg Rada/er ann alls Epa ecke añ ad eñ vm dyrdarſamleg Verk Drottens/ og pa ast og Elſku ſem hñ hepur til Mañkynſins. Vm pañ himneſka Guds Barna Arp ſem hañ giepur ſynum Börnum. Peirra Rada er og vm pad/hu ör ſu Gud hepur ap ast og Elſku ſkapad pær/ og ap ſañre Elſku leyſt og prelſad pær pra Daudanum/ pyrer Jeſum Chriſtum/ og ap ast og Elſku vtvaled pær til ellypps Lypps. Pær packa ſynum himneſka Födur/og ſynum allra elſkulegaſta Brwdguma/ og peim verduga Heilaga Anda/ pyrer ſlyka haleita Nad og Velgiörninga/ og pryſa pa Heilögu Preñing med peim ellypa Te Deum/med endanlegum packlætis Lopſönguum/ ſeigande. Trur er Drotten/Riettlatur og godur/Deut. 32. Aull hans Fyrerheit eru j hönum/Ja og Amen/ 2. Corinth. 1. Drotten/pyn Ord eru Sañleik/ ur/og huad pu lopar pad helldur pu/Pſalm. 33. I pynum Muñe er ecke Suik/Eſa. 53. Par pyr er trvum vier pier/og vort Hiarta porfatur ſig vppa pitt Ord/Pu munt ecke ſnua piñe Nad pra oſſ/og alldrei muntu lata piñ Sañleik bregdaſt/ſo ſem pu hepur lopad/ pa lipum vier nu ellypplega/ og blomguſt ſem Pælmuidar Trie/ og vöxum ſem Cedrus Vidur a Libanus Fialle.

Pañen lopa pær og dyrka Gud ſo ſem Guds Börn/ og eignaſt par ad auk alla Hlute j Gude/

eins og Samarpar Jesu Christi/og lyta jafnlega þyrer sijnum Augum Gud Almattugan/Fodurenn j Synenum/Sonen j Fodurnum/og Heilagan Anda j Fodurnum og Synenum.

Slyk Syn og Skodan Guds hun vppvekur med Vtualdum Sælum oseigande Huggun og ovm rædelega Fagnadar Glede/vm huorla ecke er mogulegt ad nockurs Mans Hiarta kunne ad hugsa/ auk hellder Munur ad mæla/Pegar Drotten Allsheriar Fader Himens og Jardar/j Christo Jesu med sijnu vingiarnlega og breñanda æstar Andlite og logande Kiærleiks Augum sijr til sijn Augum allra Eingla og allra Vtualdra/ so þar er ecke nockur Hlutur/a Himnum eda a Jordu̇ñe/sem þeir girnast so ad sia og lyta sem hann/og hans elskulegan Son. J Gude sia þeir soddan liuplega og sæta og Fodurlega æst og Elsku/sem hier a Jordu kañ eingen Fader/ eingen Moder lærta a sier sia og merkia. Sonur Guds lætur sia sig þar/so sem Hiartans elskulegan Brodur og himneskan Brudguma. Heilagur Ande lætur og sia sig/so sem þañ huorium eckert kañ huggunarsamlegra og gledelegra ad vera a Himne eda Jordu.

Hier skal eingen lata þann Panka sier j Hug koma/Ad med þui Mannleg Augu hier j Heime kuña ecke ad lyda Solareñar Biartleika ann Skada/þa mune þau myklu sydur añars Heims kuña ad lyda Lios og Birtu Guddomlegrar Veru. Þui ad þa mun Guds Vtualdum myklu ödru vijs hattad vera/enn nu er oss christnum Mönum hier j Heime hattad. Þuiad vier drögum hier med oss vort syndsamlegt Hollð og Blod/ Enn j ödrum

Heims

Heime eru Guds Börn Flecklaus/Syndlaus/ klar og hrein orden/og haþa med Gude/ þeirra Admirabile Commercium/ Þasamlegt Furdanlegt Dyrdarlegt Samlag og Fögnud/Þar þyrer kunna þeir med gledelegum Augum ad sia og lyta Guds Andlit j Heilagleik og Riettlæte/ Psalm. 17. Þeir kuña og þyrer Krapt Heilags Anda vel ad lyta logande æstar Elsku Guds/ so ad þeir þorfganga ecke nie deyia/ helldur verda þeir þar af þvi mykilu þramar(sem sagt er)Hiartanlega lyþgader og endurnærder med himneskre Glede.

Ad aull þessa þa er þad Art og Edle þessa Heims/ad læta sier leidast þad daglegt er/so sem Maltæke er Omne Rarum charum vilescit quotidianum/Flest leidest vm syder/Eñ hier geingur ecke so til/ Þuiad Guds hid Blyda Blessada Dyrdarlega skynanda Andlit leidest alldrei Guds Einglum og Vruöldum ad sia/Helldur þui leingur sem þeir lyta hañ/þui meire Glede og Girnd/ Fögnud og Huggun haþa þeir ad sia hañ ad nyiu og þar af styrkiast þeirra Augu/ og vex þeirra Hiartans Fögnudur og Glede.

Þar næst er þad og merkianda/ad so sem Guds Vrualder/lyta Guds Auglit med Fögnude/og verda af þeirre Syn og Skodan alldrei ad eilyþu fadder nie metter. So alytur Gud þa aptur a mote med eilyþum Fögnude/og hepur Hiartans Girnd og Lyst a þeirra Segurd. Og þyrst þad þeir eru nu hreiner/Heilager/Flecklauser/og an allra Synda/þa elska þeir Gud med þullkomlegum Riettleika/af öllu Hiarta/allre Sælu/og öllum Krapti/Og soddan breñande æst og Elska til Guds

ds skyn og liomar vr þeirra Augum og Skilning er Vitum/og ollum Lidum og Limum/so ad Gud hefur stora þocknan þar a.

Þeir eru þa Hreinhiartader/og sia Gud/ og bera þa Guds Mynd/ huoria þeir mistu i þeim fyrsta Adam. Og til þessa vnderbyr oss iafnan hier i Heime vor himneskur Adam Jesus Christ us med synum Anda og synum Gæfum/og verk ar þ fyrer Euangelium/ad su Himneska MYND sem er Sonarleg ast og Elska til Guds/ verdur med ollu vidriett og i samt Lag fyrd sin hun var adur fyrer Falled. Og i þessum Heime odlust vier þetta allt aptur / og hofum þad alla reidu þeinged/enn þo ecke algiorlega eda fullkom lega/Helldur Ex Parte/ad nockru leite/so sem ad Rædgatu eda i myrkuu Mæle/1. Cor. 13. En i hinu Rykenu Skodunareñar/þa huerfur allt þet ta Halfverk i burtu/so ad Vtualdra Sæler þa þa fullkomlega ad eignast aptur allt giorvallt þad sem þar hofdu fyrer Falled.

Og er lystelegt ad merkia og sia hier/ huorsu ad huor Leyndardomuren er þalen og þolgen i od rum/og liemur huor epter annan/so ad þeir fyl giast ad. Þviad fyrst eru Vtualdra Manna Sæl er/þegar þar eru skildar vid þenna Heim/heima hia Gude/og þram ganga þa ecke leingur i Truñe helldur i augliosre SKODan/ Þetta er vist og fast. Sie þar heima þar/þa etu þar fullkomle ga i þeirra rietta Fodurlande. Sie þar þar i sy nu riettu Fodurlande/þa hafa þar þar Gud fyr er Fodur/Sie Gud þeirra Fader/þa eru þar ha ns Born/ Sie þar hans Born/þa eru þar hon um lyfar

um lykar/og þa bera þær hans eigen Mynd/ Og allt þetta ecke j Trunne / so sem skiede j þessum Heime/helldur j SKODanenne/so sem S. Johannes lioslega aryser/ þar hann seiger / Vier munum verda Gude lyker / þegar vier sia um hann so sem hann er / 1. Johñ. 3.

Nu þyrst ad so dyrdarsamlega er vared þessare Guds Mynd/ad Vtvaldar Sæler eru med ollu ad sia samlykar Gude Eilyþum Fodur/og þeirra himneska Adam Jesu Christo/Þa er þar ad augliost/ad þær sie samteingdar vid Gud/og Gud vid þær/ med þullkomlegum Kiærleika/og jnnbyrdis brennande Astarelsku. Þuiad med þui Gud elskar Mannen ovmrkdelega/og er Gud Kiærleik sins/þar med Kiærleikuren stalþur/ þa vill hann so sem einn æstsamlegur Fader vera aptur a motte elskadur ad synum Vtuoldum Bornum/Og þui heþur hann lated þetta Bodord vera hid þyrsta og þremsta allra sinna Bodorda/so ad Sattmæle hans sem hann heþur vid oss vppreist/og i Logmalenu openberad/sie ecke j nockru odru þalen nie komen/ vtan j jnnbyrdis Ast og Elsku. Soddan Ast og jnnbyrdis Elska sem Logmæled heimter/ verdur nu huorge so þullkomen og algiorlega og þastlega bunden og halden a mille Guds og hans Barna / so sem j Fodurlande eilyþs Lyþs. Þar heþur VONen og TRVen Enda/so sem S:Pæll seiger/1. Cor. 13. Enn Kiærleikuren er oendanlegur/og þrytur alldrei.

Og sannarlega er þesse KJærleike stor Leyndardomur/huar med Gud verdur annars Heims

aþ sijnu in Vtvöldum elskadur. Þuiad huad hellst þr hura og vanta/þad þlytur allt þraм aþ Himneskum Guds Riærleika/so eru þeir aller-þuller aþ Himneskum Riærleika. Vm þañ Riærleika skrifar so S. Augustinus. GVD ELSKAR Vr valda sijna og med sijnum Riærleika kueike er hñ j þeim aptur a móte þullkomna Astarelsku til sijn/ Hann elskar/ vppa þad ad hañ verde elskadur/ + med sinne Elsku leitar hann einskis annars enn þess/ ad Menn elske hann/ So ad Bæde Gud/ Einglar og Menn sie j Riærleikanum glader + dyrdar leiger til samans. Þar þyrer haþa Guds Einglar + þeir Vtvöldu ongua huxun/ ongua girnd adra enn þessa/ad elska Gud/ og ad meiga elska hñ sem allra mest þr gieta.

Þar eru Vtvaldrs Sæler so sem Vppsprettu Brunnur eilyþs Riærleika til Guds/ Huad mylku þrainar meinar þu þa ad sialþur Gud mune vera aptur a móte opriotande eilyþlega vppsprettande Brunnur oendanlegrar elsku og astar til sinna Vr valdra Salna?

A medal Mannanna Sona hier j Heime/þa siaum vier þad/ Ad huar hellst stadþastur Riærleike og Vinskapur er/ þar elskar huór annan aþ Hiarta/Þeirra Hiörtu eru so sem Brennande aþ Ast og jnbyrdis elsku sem huór heþur til añars. Og eþ soddan Ast og elska kañ ad vera med dauðlegum Mñum hier a Jardrine/ Og eþ þeir gieta so elskast jnbyrdis/huad mun þa skie j Himerike mille

mille Guds og hans Vtualdra / þar Gud er ecke annad eñ ſtalþur Kiærleikuren? Þegar gudhræddur Madur huxar vm þetta/ ad Gud ſtalþur og j ſtalþum ſier ſie Kiærleikuren/ þa alyctar hañ ſo med ſier/ Ad ſu ſæta og æſtudlega Samteinging Guds og hans Vtualdra himneſkra Borgarmaña ſie eitthuad meira og þrecara eñ ſliettur Kiærleike/eda einþölld Samteinging.

Þeſſe Ord GVD er KJærleikur/ 1. Johñ. 3. Vtleggur Doct. Lutherus agiætlega/þar hañ ſo ſeiger/ Huad er hier margt vm ad tala/ þo Menn tale leinge þar vm/ ad Kiærleikuren/ ſie eirn edla Qualitas og Mañkoſtur agiætaſte j Mañſins Salu/þa er þad ecke þar j þia þui ſem hier ſtendur/ ad Gud ſie KJÆRleikuren/og ad hans ESSENTIA og Vera ſie einſamall Kiærleikur/ Og eþ nockur Madur villde Gud vppmæla riettelega/þa yrde hañ ad mæla ſoddan Mynd ſem være einſamall Kiærleikur? So ſem ad Guddomleg Natturra være ecke annad eñ eiñ logande OFN og Elldur þeſſ Kiærleika ſem vppfyller Himen og Jörd: Jtiñ/ Kiærleikuren er Mynd Guds/ecke ein ſliett Mynd/ og ecke ſoddan Mynd ſem mælud verdur vppa Bokfell/helldur er hun ein lifande Eſſentia og Vera j guddomlegre Natturu/ ſem er af öllu Godu logande og Brennande.

Sie nu Gud Kiærleikuren ſtalfur/Og fyrſt

þad Guds Vtualder a Himnum eru samlyker þeir are Guds Mynd/ þa er þar aþ vel vitanlegt og bert/ ad þeir munu vera þuller aþ Heilögum og hreinum Kiærleika/Og lyka so sem þeir verda aþ Gude hiartanlega elskader/so elska þeir hañ aptur a møte/ aþ öllu Hiarta/ aþ allre Sælu/öllu Megne og Mætte.

Siøtte Cap.

Paradisus Triumphantium Animarum

Vm Paradysar Sælu og Fögnud Vtualdra Sælna/sem sigrad haþa alla syna Ovine.

Sömuleidis ér þ og merkelegt og gledelegt ad hugsa/ad sa Stadur j huörn Vtualdra Sæler koma/þegar þær þara wr þessu lyk amlega holldlega Hreyse/ verdur nefndur PARADIS/so sem stalþur Guds Sonur nefner hañ/þar hañ so talar til Ræningians/ I Dag skallru vera med mier j Paradys/Luc. 23. Item/ Huör ed yþeruinur/ heim vil eg gie þa ad eta aþ þut Lyfþsins Trie sem er j Guds Paradys/Apocal. 2: Item/Jeg þecke Mañ j Christo/ &c. Hañ vard vppnum en j Paradys/2. Corinth. 12. Hier skulum vier hugsa/ad þetta Ord PARADIS/merker almeñelega/eiñ Jurta Grad/Alldengard og Lystargard/ þar allra Handa Avaxtarsöm blomgande Trie stãda/og þar ed allra handa edlelegöstu Jurter og ylmande Blomstur vaxa / þar sem og ad eru þorprydelegöstu Hws og Tiallbwder/ þar ed og eckert vantar a allskns Fegurd og Pryde/ Lyst og

eg Sælu/þar og ad heyrest hiñ allra fataste Fugla Sóngr/eg þar Menn haþa allra bestu Edla Vine/og Villdar Menn ad vmgangast med/med Bliaduærd og Fögnude j allskyns Veitingum og Kræsingum / med allra handa sætum og lystelegum Blodþærum/og eru aþ öllu þessu Glader og lystug er. Soddan Lystagard kalla Menn Paradys / og þann Fögnud Menn haþa þar / ma nepna Sælu eda Lyþ Jardneskrar Paradysar.

Nu med þui ad Himeryke/ huar Sæler allra Vtualdra lenda/er ecke jardnesk Paradys/ecke heldur veralldlegt þegurdar Platz eda Land / eda Campus Elysius, vm huörn þau gömlu Skallder en haþa margt skrifad/ Helldur einn gledelegur þagnadar Stadur og platz hia Gude/huörs lyka eckert Auga hefur sied hier j Heime/ ei helldur Eyra heyrt/ og ecke er j nockurs Mans Hug nie Hiarta komed/Aþ þui og þar þyrer er þesse Stadur kalladur PARADIS/Huar ma avyssad verde ad sa sælldar Stadur huar Adam og Eua voru þyrer Falled/hann mune öllum Vtuöldum Sælñ veitast og giefast aptur j þui himneska Födurlande eilyþs Lyþs/ Þuiad huad vier höþum mist j þeim jardneska Adam/þad allt þaum vier aptur j vorum Himneska Adam Jesu Christo ryfuglega og noglega/þessa Heims j Truñe/ Eñ japnsnart epter Daudan þaum vier þad/ og slaum vier þad hia Gude þyrer vorum Augum.

Eñ Lyþ vorra þyrstu Forellldra þyrer Falled var ecke anad eñ riett Paradysar Lyþ/Fögnudur Sæla/Sampicklag/Samteinging og Sambwd med sialfum Gude/ og so sem eitt gledelegt Brullup/

þar þau Adam og Eua voru Mustere Guds/og hans Eigendomur. Þau biuggu j þeim allra þeg ursta edlasta Alldengarde sem Gud hafde skalfþur bwed til handa þeim/ þar voru þau bæde Guds Bwstadur/og eigenleg Mynd hans guddomlegrar Veru/þull mz æst og Elsku Guds/so ad þau elsk udu hann af öllu Hiarta og af allre Sælu og öll/ um Kröptum.

Soddan var Lyfþ þeirra Adams og Euu/æd ur enn þau syndgudu/ og adur enn Dauden kom j Heimen. Enn med þui ad vor Lausnare Jesus hefur afmad Syndena/raent Daudan synum Re/ apte/og vtuegad oss aptur Lyfþed og Sæluhialp ena/ og keypt hana nogu dyrt med sinu dyrmæta Blode/ þa kann ecke annad ad þramkoma vid Vtual dar Sæler(þegar þær þara af Heimenum/og ha þa med Trunne yþerynned og sigrad Syndena og Daudan)enn þagnadarsöm Paradysar Sæla/þegar þær verda leiddar þyrer Christum þann himneska Adam/so sem nyþædd Eua/ hafande so med hön um Himneskan Fögnud/og himneska Sælu/j eilyfþ re Lyst Dyrdar Lioma og Maiestatis Birte/ Eru gladar og af Hiarta þagnande/ þad þær so skyndelega þliotlega eru komnar j Sæmd og Sæ/ lu Himneskrar Glede og Fagnadar/wr þessu Eym dar Lyfþe.

Nu ef einhuör vill seigia/Huör hefur þetta sied ? Huör hefur vered j Paradys/ sa hier kæm þra ad seigia? Eda/huör hefur daudur vered/og er orden lifande aptur so ad hann kunne ad skyra þra þessu ?

Þar suara eg so til/Ad Heilög Ritning nefn/

ner

ner þañ einn sem bæde hefur verid j Heluyte og Himeryke/og veit þar ad öllu/Hañ er og ad Dauda vppriisen/ og hefur liosiega openberad þetta fyrer oss. Þesse er Jesus Guds og Mariu Sonr. Jeg var daudur(seiger hñ til postulans j Eyrne Pathmos) Og sia eg life þra Eilyfd til Eilyfdar. Og eg hef Lykla Heluytranna og Daudans. Þesse Madur/j huors Munñe ecke verdur Fals funded/hañ vottar/ad sa riettruade Christne þare j giegnum Daudan til eilyfs Lyfs og(sem nu var sagt)þare til Guds j hans Paradys/þegar hañ andast/og verde ad Heilögum Einglum boren. Hañ seiger og/ad þeir mune skrydd er verda huytum Klædum/og sitia til Bords mz Abraham Jsaach og Jacob/og þiña huörke hñg ur nie Posta/ og ecke skule þeir ad Solar Hita mædast/Helldur mune þeir leidder verda ad lifs/ande vatna Brunñum/ og liufslega endurlyfgader vera. Og ad eingen efe þetta/þa þramsetur hañ eina Historiu eda Epterdæme vm Lazarum/huör ad epter sin christelegan Dauda og Afgang var boren af Heilögum Einglum j Skaut Abrahams med þeirre Avgsan/ad hañ skylde þar þa Huyld og Huggun/ þeirrar Eymdar Neydar og Sarædr ar sem hañ hafde lided hier a Jördunñe.

Auk þessa þa hefur S. Paull einu sinñe verid vppryktur j þridia Himen/þad er j Paradys/ so sem hañ vottar sialfur/ og hafe þar heyrt oumrædeleg Ord/ sem eingen Madur ma þra seigia. Og þo honum være fyrerboded ad seigia þar margt þra/og hañ sialfur seigest ecke vita/huört

hañ var j Lykama/eda þyrer vtan Lykama/ Þa lxtur hañ þo j liose allvyda þa Girnd sem hann hefur til þeirrar Paradysar/huar ad̃ merkia ma/ huörnen hun hefur hönum j Gied og til Sinnis þalled. Jeg aumur Madur(seiger hñ)huör mun þrelsa mig þra Lykama þessa Dauda ans/Rom. 7. Jeg hef Lyst ad skilia vier vid/og vera hia Christo/Phil. 2. Jeg hef meire Lyst ad þara ad̃ Lykamum/ og vera heima hia Christo/2. Cor. 5. Jtñ/Jeg gleyme þui sem til Baka er/ og dreg mig epter þui sem j Fyrer er/Jeg skunda ad þui vpp setta Takmerke/epter þui Gnosse hu örr þrañ helldur Himneskre Kallan Gudo j Christo Jesu/Philipp. 3.

Sia hier/ huad stora Forleinging og Girnd postulen hefur haft til ad leggia ad̃ þeiman da udlega Lykama/og vera hia Christo? Nu þo þes sa Heims Lyf hafe margar Veralldlegar Lysting ar/Skiemtaner og Skraut/ Rykedœme/Sællyfe/ Völld og Metnad/Heidur og Hefd/Glede og Fög nud/þa er þo slykt eckert ad reikna hia þardysar Lyfe/Fögnude og Sælu/Þar þyrer aminner hañ alla Gudhrædda Christna / ad stunda ecke vppa þetta þalluallta sem er j þessum Heime/ Þar fo me/ad þeir sem astunda penna Heim/ þeir falle j Snörur og margar Freistaner / 1. Timoth. 6. Og þeir sem gipter eru sie so sem ogipter/og þeir ed grœta sie so sem grœte þr ecke/og þeir ed gled iast sie so sem þeir glediest ecke/og þeir ed kaupa sie so sem eige þeir eckert/1. Cor. 7.

Sæler

Sæler Gudhræddra (seiger Lutherus) eru j þeim Stad/ huörn þeir Framlidnu munu ecke vilia missa þyrer alla Heimsins Glede/ ǂ ecke vm eitt Augnablik/giöra þar ę nöckur Skipte. Og þo þær ætte Kost a þui/þa mundu þær so seigia/Jeg vil ecke eitt Augabragd j Himerijke giefa þyrer all ar Veralldarennar Goss ǂ Fögnud/þo sa Fögnudur mætte vara vm Þusund og enn þar til Þusund Aar.

Enn eþ einhuör girnest ad vita/ Huörnen þess are Paradijs Vtualdra þramþarenna Sælna mune hættad vera / Huört þad mune vera sa nyie Himen/huörs vijda er gieted j H. Ritningu/eda annad? Þeim giefþ eg þtg Andsuar/ Ad sa nyie Himen mꝫ siñe nyrre Jördu mun hid þyrsta þramꝰ koma/þegar þesse gamle Himen og Jörd er þorgeingen/þyrre ecke / Apocal. 21. Nu er vijst/ ad þesse gamla Bygging Himens og Jardar munu standa allr til hins sijdasta Dags. Huar eþ ad merkia ma/ad Paradijs Vtualdra Sælna er ecke sa nyie Himen nie su nyia Jörd/vm huörria S. Petur talar / og huörrar vier væntum epter Gudz Fyrerheite. Þad Gud hefur j sijnu Orde ecke openberad/þar ber oss ecke epter ad grensast / Oss næger ad vita/ad vtualdra Sæler eru hia Christo vissulega/j himneskre paradijs j eilijfum ovmræ/ delegū Fögnude/þar sem þær med H. Guds Eng lum oaflætanlega/syngia/Heilagur/Heilagur/Heilagur er Drotten Gud Zabaoth.

Siõunde Cap.

Ecclesia Triumphantium Animarum

Vm þann mykla Margþiõlda vtualdra Sælna j Himneskre Paradys/þyrer Doms Dag/sem Sig ur haþa þeinged.

HVD þiõlde vtualdra Sælna munne vera mykell og otelianlegur/ þad heþur hinum h. Johañe j Syn openberad vered/so sẽm skrifad stendur/Apocal. 7. Ad hann haþe sied myken Skara/ sem eingen kunne ad telia / aþ õllum Þiodum og Folke og Tungumælum/standanda þr añe þyrer Stole Guds/klæddan huytum Skrwda (þad er skrýddan himneskum Fögnude)og haþan de Palma Vid j sijnum Hõndum/ Til Merkis ad þr haþa Sigur þeinged a Syndeñe og Daudanum kallande med harre Rõddu/ Heill sie þeim er a Stolnum situr og Lambenu. Þar til suara aller Heilager Englar/og allur Mwge Himneskra Bargara/Amen/Loþ og Dyrd/Speke og Þackargiörd/og Prijs og Kraptur sie vorũ Gude/þra Eilijfd til Eilijfdar/ Amen.

Þegar S. Johañes villde nu vita/ huõrier þesser være j huytum Klædum / og huadan þeir være komner / þa þieck hann soddan Andsuar. Þesser eru komner wr myklum Harmkualũ og haþa þueiged sijn Klæde/ og haþa giõrt þau huijt j Lambsins Blode/ þar þyrer eru þeir þyrer Stole Guds/ og þiona hõnum Dag og Nott j hans Mustere: Og sa

sem

sem a Stolnum situr fyr yfer heim/ Þa mun ecke þramar hungra nie þysta/ t Hite Solar mun ecke falla yfer þa/ eda nockud annad/ Þuiad Lambed mitt a Stolnum mun fodra þa/t leida þa til lifande Vatz Brunna. Og Gud mun þurka öll Tar af þeirra Augum/ Apocal. 7.

Hier höfum vier og hier heyrum vier/ ad i Himneskre Paradijs/mun ecke vera þar einar Sæler/ecke hundrad eda þusund/ Helldur otelianlegur Fiölde margra hundrad þusund Sælna/og ad þetta sie sa mykle Heilage Folksfiölde/og gledelege Sönnudur allra christena Sælna/ sem fyrer Truna a Jesum Christum / yfervnned hafa Diöfulen og Heimen/ huörn Sigr ad þeir þacka Gude Himneskum Födur/og hans eingietnum Syne/Lambenu Guds/og eigna hönum hann med eilyfu þacklæte/og verda vppa þad sama af Gude og hans Syne eilyflega lyfgader/nærder og hugg ader/med himneskum Fögnude.

Lyka eirnen seiger Johannes þa seirna/ 15. Cap. ad þær synge Lofsöng Moysis Guds Manns/og Lofsöng Lambsins/Þad merker huörntueg giu Bækur hins gamla og nyia Testamentis/þær ed bera vitne vm Christum / og huad þær votta þar vm tala og syngia Vtvaldra Sæler j Himmenum eilyflega. Og vm þetta er þeirra gledeleg Ræda og þagnadar Samtal / Huad myked Gott Gud Almattugur hafe nu veitt og giefed þeim/ og leyted nu þrami koma vid þær berlega og lioslega/ so þær sia nu og skoda fyrer Augonum/ þad

þær

þar hier nidre a Jörduñe höfdu ad eins j TRV ñe og j Speigle/og so sem j myrkre Radu beggia þssara Boka hins gamla og nyia Testamenteſins.

Huad Moyſes hefur skrifad/þad er allt sin Skugge og Fyrermyndan Christi/ og hlyder allt vppa hann/ so sem er þetta/ Þegar Gud vtleidde sitt Folk Jsrael ap Egiptalande/og let Pharao Kong þyrerþarast j rauda Hafe med öllu synu Herlide/þad var Fyrermyndan og Merking epter komande Endurlausnar vorrar/þra Vallde Daudans Diöfulsins og Helvytis/þyrer Bloded Jesu Christi. Þa söng Moyſes med Jsraels Sonum Drottne ein þagran Lofsöng/og pryſsödu hans Nafn þyrer Guds dasemdar Verk og Velgiörninga/Exod. 15. Ein Lambed Guds þ hefur veitt mannlegu Kyne Þa riettu og eilyfu Endurlausn huör ed merkteſt þyrer Egipta lands Vtleidſlu/ þad hefur þnan Lofsöng/Nu er allt fullkomnad Johañ. 19: Item/Fader/jeg hef þorkkar ad þig a Jörduñe/ og fullendad þad Verk sem þu bifalader mier ad eg skylde giöra/ Johañ. 17. Item/aller Hluter eru mier j Hendur þeingner ap minum Födur/Matth. 11. Jeg er sa þyrſte og fydaſte/og sa lifande/ Jeg var daudur/og sia/jeg er lifande þra Eilifd til Eilifdar/og jeg hef Lykla Helvytis og Daudans/Apocal. 1.

Þenan huörtueggia Lofsöng syngur Christne Vtvaldra Sælna j Himneskre Paradys/og er glöd med Fögnude/vegna sinar eilyfrar Endurlausnar/ Bydur Trodz öllum synum Qvinum/ Syndenne

Daudann

Daudanum Diǿplenum og Heimenum/þra huǿrra Freistingum og Øþsoknum og Vallde þær eru nu þrelsadar/Hier þyrer þacka þær vorum Lausnara Christo mꝫ eilyþu Þacklæte/og segia/O þu Lamb Guds sem varst Lyþlæten/† oss heþur keypt med þýnu Blode/ j þra allskyns Kynkuyslum/ Tungum/ Folke og Heidingium/ og heþur giǿrt oss vorum Gude Konga og Kiennemenn/Og vier munum verda Kongar a Jǿrduñe/Apocal. 5. Þu heþur reynt oss † hreinsad oss sem Silþur/Psal. 66. Vier hǿþum geinged j giegnum Eld og Vatn/eñ þu heþur leitt oss þadan † endurlyþgad oss. Nyckel og dasamleg eru þýn Verk/Drotten Almattugur Gud/rietter † sanner eru þýner Domar/þu Konungur Heilagra.

Med þessum hætte/ giǿra vtvaldar Saler Gude þacker/og loþa og pryssa hans Heilaga Nafn. Þær sia sin Endurlausnara/a samt med Fǿdurnum og Heilǿgum Anda/eru hia Heilagre Preñingu/heyra vppa Himnesk ovmrædeleg Ord sem eingen Mans Tunga þær vt talad/ lyda huǿrke Kungur nie Hita Posta nie Kulda/Helldur þiona Gude j hans Mustere Nott og Dag/ og þeirra Hiartans Emmanuel og Frelsare leider þa til lyþande Vatz Bruña/purkar ǿll Tar aþ þeirra Augum/og huggar þær miuklega epter allar Eymder vmlidnar.

Huar eg er (seiger Christur) þar mun

og

og miñ Þienare vera med mier / Huór hañ heidrar mig / þañ mun miñ Fader heidra. Itm̃ / Fader / jeg vil ad huar jeg er / ad þeir sie þar hia mier / sem þu hefur gliefed mier so þeir siae mijna Dyrd sem þu hefur gliefed mier.

Huórnen gieta nockur Ord vered lijuflegre / sætare dasamlegre gledelegre huggunarsamlegre en þesse / huór ed tilheyra ollum christnum Mönnum riettruodum / ad þeir skule vera epter Lyfed hia þeirra Himneska Lausnara og Frelsara / og sia hans eilyfa hemneska guddomlega Dyrd.

Þessar Utvaldar Sæler sem þra sier lagt hafa daudlegt Hreyse Holldlegs Lykama / og yfervnned hafa Daudan fyrer Lambsins Blod / og komnar eru j Paradijs / og þad himneska Fodurland / þar eru su rietta Ecclesia Triumphans, su Sigursæla Guds Christne sem sigrad hefur alla Ovine / su Heilaga Guds Borg / su himneska Jerusalem / sem er hrein af ollum Syndum og syndsamlegum Giendum / fogur og prydeleg / af Syn sijns Lausnara Jesu Christi / huór hana skryder og pryder med synu Riettlæte og sine Dyrd / og hana gledur og vpplyser / so hun syngur eilyft ALLELVIA og veit ecke ad seigia af nockre Neyd eda Hörmung / Meine eda Myrkrum / bwande mier a mille Heilagra Engla / lytande eilyfan Almattugan Gud Fodur og hans eingieten Son sin Lausnara Andlite til Andlitis. Vm þessa Himneska Jerusalem / skrifar so S. Augustinus. O Jerusalem / þu Heilaga Guds Borg / þu allra dyr

barlegasta Brwdur Jesu Christi/Jeg elska þig aþ hiarta/ og storlega þorleinger mig ad sia þijna Fegurd. O ho/huad ypparleg huad dyrdarleg/huad Vegleg ertu? Þu ert hin allra prydelegaste/ og ongua hefur þu Saurgan eda Fleckan. Vertu glod og þagna/ þu hin þridja Hofdingia Dotter/ þuiad sa Himneske Kongur hefur Lyst til þin ar Pryde/ og sa þridaste a medal Mannanna Sona.

Ein huar er þin Vinur/þrain yfer alla adra Vine þu hin forprydelegaste/a medal Kuenana? Þu segier/Min Vinur er huijt ur og raudur/vtualeu af morgum Þusundum/so sem Alldentrie a medal Villutrianna/Eins er min Vinur a mille Sonanna/ Cant. 5. Jeg sit j hans Skugga huorn eg girnest/og hans Avoxtur er sætur minum Barka/Cant. 2. A Nottunne leitade eg hans j minne Sæng sem mijn Sæl elskar/ Jeg leitade hans og þann hann/Cant. 5.

O Jerusalem/Jeg hef lijka þunded hann jeg helld honum t skal ecke sleppa honum/ þangad til hann leider mig j sitt Hus og j sijn himnesk Herberge. Þa muntu mijn elskuleg Moder Jerusalem lata mig singa þijn sætleiks Briost/og sedia mig af þijne himneskre Fylle/ so mig ad eilijfu huorke

þyste

þyste nie þungre. Og huórsu sæl er þa mín Sæl/og eñ sæl ad eilíþu/þegar eg þæ einu síne ad sia þína Dyrd/ þína Sælu/ þína Fegurd/ þín Port/ þína Mwrveggie þín Stræte/ Fiöldan þinna Hwsa og hý þyla/ þína Edla Borgara/ og þinn allra stormegtugasta Kong j sinne Dyrd.

Þíner Mwrar eru giöder aþ Gimsteinum/og þín Borgarhlid aþ allra dyrlegustum Perlum/og þín Stræte aþ skýra Gulle a huórium oaþlatanlega sagt og sunged verdur Alleluia. Þíjn Hws þín Hybile eru Grunduóllud a þerskeyttum Steinum/enn bygd aþ Zaphirus/ t þókt mz Gulle. Þangad kiemur eingen nema sa sem hreiñ er aþ Syndesne/ og eingen þær þar ad bwa nema sa sem er Flecklaus.

O Jerusalem mín Moder/ Huórsu þögur ertu orden/huórsu elskuleg eru þín Börn aþ himneskre Sælu/Cant. 7. Esa. 60: Eingen Morgangur er þar/so sem vier aum Adams Börn hliotum ad lifa hier j heime t þessum Eymdardal. J þier er eckert Myrkur/eingen Nott/eingen Vmskipting Tijmanna. Ecke er þar Lios aþ Lykt um/ecke Tunglsins Skin/ecke nöckrer Stiarnanna Geislar/ Helldur Herran Jesus Christur Gud aþ sönnum Gude/Lios aþ sönnu

nu Lioſe og Solen Kiertlæteſins hun lyſer þier ad Eilifu.

Þad huęta Flecklauſa Guds Lamb er þitt allra klaraſta og ſkiæraſta Lios/ Ja þad er þin Sol og þin Birte/ad þu þar ad ſia og ſkoda Dyrd og Giæfku þins all ra þegurſta Kongs. Konguren allra Kon ga han er mitt j Borgeñe/ og hans Börn eru j kring vm hann. Þar lata heilagra Engla Corar heyra ſinar gledelegar Rad der/þar lætur allur Fiolde himneſkra Bo rgara ſia ſig/ Þar er ſtor Fögnudur allra Otualdra/ þeir ed komner eru þangad wr Eymd og harmkuælum og hörmungum þeſſa Lifs. Þar eru þeir heilögu Forþed ur/Prophetar ꝛ Poſtular. Þar eru oteliæleg ur her h. Þiſlar Votra/ þar eru aller h. Jætarar Sannleikſins/Einſetu tMenn/ Hei lagar Kuiñur/vnger tMeñ ꝛ Meyar ſem yþ erdñed haþa Lyſt ꝛ Girnder þſſa heims/ Þar eru Lömb og Sauder og aller tMein lauſer/ſiñ ſlopner eru vr Netium ꝛ Snör um veralldlegra Vellyſtinga. Aller þeſa þr þar til ſamans med Glede og Fögnude/og buör einn heþur ſina ſierlega Dyrd/ enn all er haþa þeir einn og hinn ſama Fögnud.

Þar yþerdrottnar þullkomen og algiöd ur Kiærleikur/ huiad ſialfur Gud er þar

allt j öllum / huörn þr eilyfplega sia / og af huörs mest og Elsku þeir eru logande / Þeir elska hañ og lofa hañ / þeir lofa og elska hann / og þeirra Verk er ad lofa og dyrka Gud / oendanlega / og alldrei þreytast þeir nie mædast þar af.

Oh o / huad sæll og eilyfplega sæll mũ eg vera / þegar eg aflegg þenan daudlega Lykama / t þa ad heyra þa himneſku þag nadar Sönzua sem af öllum Borgarmön um þeſſ himneſka Fodurlands og öllum Herskara Heilagra Eingla sungner verda eilyfþum Gude og Konge til Lofs og Dyrd ar. Oh o / huad sæll og eilyfplega sæll mun eg vera / þegar eg lofa Gud med þeim / og stend þar þrañe fyrer mynum Konge / my num Gude / mynum Lausnara / og lyt hañ i sinne guddomlegre Dyrd / so sem hañ hef ur sialfur lofad mier feigande. Fader / Jeg vil / ad huar eg er / þar sie þeir hia mier sem þu gafst mier / so þeir siae myna Dyrd / hu öria eg hafde hia þier adur enn Heimurenn var grundualladur / Johañ. 17. Og i öd rum stad / Huör sem vill mier þiona hann fylgie mier epter / t huar eg er þar skal min Þienare vera hia mier / Joh. 12. Item / Huör mig elskar sa verdur elskadur af m yn um Fodur / og jeg vil elska hañ og op enbe ra mig fyrer honum.

Oh

Oh mijn Sæl/mijn Sæl/Kom þu og reſum öllum ockar Hug epter þeſſare himeſkre Borg/þar vier erum jnſkrifader/ og ſkickader til ad vera Bæiar Menn ſ Borgarar/Hugleidum/og leggium a Hiartad/ſo ſem Samborgarar/ſo ſem Heimamenn Guds/ſo ſem Erfingiar Guds ſ Samarfar Christi/þann dyrdarlega Soma vors himneſka Fodurlands/þeirrar H Borgar vm huörja David Kongur ſyngur ſ ſeiger Pſal. 87. Hun er grundvöllud a H. Fiöllum/Drotten elſkar Borgarhlid Zion/fram yfer allar Bygder Jacobs. Dyrdarleger hluter ſeigiaſt af þier/þu Borgen Guds.

O minn Gud minn Gud/Nær ſkal eg þa ad ſia þa dyrdarlegu Borgena/vm huörja ſkrifad ſtendur. Porten Jeruſalem mun nu fygd vera af Saphijr og Smaragd og Gimſteinum/kringum alla hennar Mvr vegge.

O hvo þu hin H. Borg/þu dyrdarſamlega Borg/Jeg heilſa þier/ſo ſem j Fiarlægd/Aull mijn Forleinging ſtær til þijn/þier kann eg ecke ad gleyma/þu hefur þann Gad mitt Hiarta/huörſu Hiartans þeigen villda eg vera hia þier/ſ hafa mijna Vmgeingne j þier/ſo ſem eirn annar af þijnum Bæar Mönnum/En eg kann ecke ad þa þa medan eg fy j Hollenu/og þa medan eg dr

eg epter mier þeſſan gamla Molldarſeck.

Huad æſkeleg ertu Borgen Guds/aller þiſner Mwruegger eru ecke nema eirn Steirn. Gud Drotten ſialfur er þin Geymare og Verndare/ þiſner Baar Menn eru alier ſaman/ þagnande og glader/ Huiad huórn en kuña þeir ad vera hryggver/ þar þeir ſia þig og ſkoda oaflatanlega? I þier er eingen Veykleike/eingen Elle/I þier er eingen Reide/ ecke Heipt nie Hatur/ecke Ovillð nie Oſamþycke/ helldur eilifur Fridur/ Samþycke/Heidur/ſiþſeildur Some/ eilifur Fognudur/Glede og Vnadſemd. Æſka og Vngdomur/þorpryddeleg Kurteiſe ſæt leger Mañkoſter. I þier er Heill og Hamingia/Lifſed og Sæluhialpen/ Fridur og Farſæld. I þier er ſialfur Gud/af huórium Vtualder þa og ódlaſt þad allt ſem þeirra Hiarta girneſt.

Ja ad viſſu/Aller þiſner Borgarar og Inbyggendur ódlaſt yferfliotanlegan Mæli er Fagnadarens/ af huórium þeir ovmædelega glediaſt i Elſku og ſamþyckelegum Kiærleika. Aller Guds Vtualder eru eitt/ eins ſem Herran Chriſtur hefur bedet fyrir ſagde/ Fader/ gief þu ad ſo ſem þu ert i mier og jeg i þier/ ſo ſie þeir og eirnen eitt i ockur / huória þu hefur giefed mier: Af þeſſu gledur ſig öll Guds Borg / og allt huad

huad j henne er þad er aþ hiarta gladuarts þagnande. Su sæla Brwdr heþur Lyst ok Glede aþ þui/ad heñar Brudgume sa himneske Adam talar so blidlega til hennar/ og er henne so hiartanlega Kiær ok liufur/ og þar j gien heþur hun Lyst og Glede aþ þui/ad hun a og alla tima Loþar og Dyrkar sinn Drotten og Brudguma.

Siaed þier Utvalder Drottens/Hier höfum vier j stuttu Mæle sanna og rietta Undervysan vm vort sæla Födurland/og Fagnadar ryku Paradys eilyfs Lyfs. Þar höfum vier þa himneska Jerusalem / Borgena Drottens og þad sællar Hus j hiörtu vndan offeru komner vorer Forellrar Frændur og Viner/Brædur og Syskin/Midfar og Mæungar/ huorier j þessum Heime/ haþa geymt Trúna a Jesum Christum/og vt haþa stadid allar Astrydur og Freistingar/og christelega haþa endat sitt Lyf/Huad dyrdarsöm er su Krona sem þm verdr gieþen aþ Konge Himens og Jardar/Huad ovmædelega Sæl og sæt er su himneska Glede sem Guds Utvalder þa þar ad sia og smacka og reyna aþ gledelegre Guds Asionu og eilyfre Umgeingne H. Engla og allra utvaldra Guds Barna j himneskre Jerusalem. O huad sæl er su Huyld/ huad dyrleg er su Sæla/huad stor er su Dyrd og Unadsemd eilyfs Lyfs/sem þar gieþst og vettist Guds Utvöldum ad Eilyfu.

Til þessa Heilaga Selskapar/til Utualdra Drottins kiemur hvör og ein Christen Sæl sem stöd ug heþur vered j Trunne a Jesum Christum allt

til Dauda/so sem S. Augustinus enn aptur að nyiu þagurlega skrifþar/Seigiande.

Oh o/huórsu sælar eru þær Sæler sín eru lausar við þenan holldlega Líkama/ ↄ eru komnar j Himerijke/Þær eru ohræddar og gladar/og hrædast huórke Daudan nie nockurn annan Ovin/Þui þær hafa sier nalægan/og þær lijta sialfan Gud a huórn þær hafa treyst og truad/ og til huórs þær eru komnar med Glede og Fögnude/ Soddan Dyrd Some og Heidur þeirra Salubialpar varer eilijfplega/ↄ eingen kann ad kreinkia hann eda taka hann þra þeim.

Attunde Cap.

Nuptię Christi cum Ecclesia Triumphantium Animarum:

Vm Brullaups giórd vors Himneska Brwdguma Jesu Christi/ til sinar christelegrar Kirkiu j Himneskre paradijs.

Það er miög merkelegt ↄ vel athuganda/ap Vist og Vera allra Vtualdra Himneskra Borgara/ verdur nefnd j Heilagre Skrift eitt BRVLLaup/til huórs Christur kallar wr þessum Eymdardal/alla þa sem med glödu og riettruudu Hiarta vona og bijda epter hins Til komu med logande Truar Lömpum. Þulad hia Gudspiallamanenum Matth. 25. Cap. lijker hin sig vid Brwdguma/huór ed kiemur og kuyr a vm Midnættis tyma/ og huórium hans Riettruader

Christner

Christner j mote ganga med brennande Blysum og logande Kömpum/og ganga med hönum jnn j Brullauped. So og aminner hñ oss ad vera jafnan reidubuner/og taka vara vppa hans Tilkomu og seiger so/Vered lykter þeim Mönum sem bida epter sjnum Herra/huönar hañ mun koma þra Brwdkaupum/vppa þ/ þegar hañ kiemur ok klappar a/ad þa verde vpp lated þyrer hönum. Saler eru þeir Pionar sem eru vakande þa hañ kiemur/ Sañlega seig eg ydur/hañ mun styrta sig vpp ok set ia þa til Bords/ok standa þrañe og þiona þeim/Luc. 12.

Þesse Ord giefa ad skilia/og kiena oss liosleiga/ ad vor Endurlausnare og Himneske Adam hallde cina gledelega Brullaups HATJD a Himnum med sjnum Utvöldum Sælum/En vier hans Christner erum þeir Pienarar sem hier j Heime eigū æ og alla Tyma ad lata vora Lampa og og Lios Truarennar/ Vonarennar/Kiærleikans og godra Verkanna vera logande/og hegda oss epter Sid og Breytne þeirra þorstalu Meya/og trulyndu Pienara sem med vakande Augum taka vara vppa þeirra Herra og Brudguma.

Þad geingur hier alyka til so sem j einu konunglegu maktar Brullaupe/þar ad er ein konunglegur Salur og Gledehws/huört ed j Natturyrkiranu giefur af sier skynanda Lios og skiæra Birtu/vegna þeirra logande Lampa/liosra Logbranda og Blysa sem þar loga og brenna j þeim þagnadarþulla Brullaups Sal/þāgad safnast nu Gest-

erner/Stundu epter Stundu/huör epter annan. Brudgumen giefur þeim öllum Hönd/ og seiger þa glada og vel komna/setur sig nidur/og bydur epter hinum ödrum sem þa eru enn ecke komner og hefur soddan Girnd og Forleinging epter þe im/ad hann stendur vpp og þer vr Brullaupenu m; synum tiygnar Pienörum/geingur vm Straten klappar a Dyrnar fyrst hia einum/þa hia hinum ödrum/og þa vpp er lated/þa leider hann sina Bods Menn med sier vppa þann Fagnadr Brull aups Sal/ setur þa hia adur komnum Giestum/ setur fyrer þa þad besta og dyrlegasta Vyn/og bid ur þa ad vera glada og lystuga/þangad til aller Giester og Bods Menn eru komner/og öll Dyrd og Vegsemd og Herlegheit og Some ma hafa full an Framgang et et.

Þañen er nu vort Lyf j þessum Heime/j hia Ryke eilyfs Lyfs ad reikna/ecke annad enn Myd myrkur og Poka/og ein riettur Myrkraña Dalur j huörium vier lifum ad eins Ab Extra, Þad er Þar vier eigum ecke heima/huar Hamurenn er ein ecke Hiartad/helldur erum vier Vegfarendur/Fra mande/og so sem Vtlæger. Enn su hemneska Para dys edur Landed lifande Maña/þad er ecke Lyf eda Framferde Ab Extra, ecke sierlegt Platz eda Stadur /eda Horn þessa Heims/hatt eda lagt/ eda þar j mille/a Himne eda Jördu/ helldur er þad eitt Ryke Guds Ab jntra,/þad er/hid jnnra j Gude/hnör ad byr og bygger j oss og j vorum Hiörtum. J þeña gledery[illegible]an Fagnadar Sal þrey ngia sier aller riettruader j gleignum Daudans Dyr þeir ed christelega fara af þessum Heime/

og

og koma vr öllum Attum Heimsins/ j þra öllum Þiodum þolke og Tungumælum/og þesse himneske Brwdgumen Sonur Guds og Mariu Meyar tek. ur blydlega a mote þeim/seiger þa vel komta/ og setur þa til Bords med Hetlögum Fotþedrum so sem hann liosiega vortar þar hann seiger so til sinna Læresueina/Matth. 8. Jeg seige yd ur/ad marger munu verda komãde vr Aust re ꝛ Vestre/og siria med Abraham Jsaach og Jacob j Himnanna Ryke.

Þar Lyþgar / þar gledur og endurnærer vor himneskur Emmanuel syna Vtualda/og er eilyþ, lega gladur med þeim/og þo hann j þennan mar, ta þagne og gledest med þeim/ þa gleymer hann ecke ad helldur oss/vier sem enn nu lifum og ligg, ium j þessum Eymdardal/ Helldur tekur hañ sig vpp stundum / vyker sier vr þui himneska Brul, laupe / og klappar a Dyr vorar med stundlegum Dauda/kallar burt þa einn/þa annan/ sem hõnũ synest. Soddan Daude og Afgangur huörs eins Gudræktins Manns er ecke annad enn Fall og Vid urbrot lykamlegs Hreysis/ j huörju Sælen kuelst og mædest / og villde þeigen þara j burt og vera komen til Guds. Þuiad huör hellst sem j breñan de Tru og Von/Ast og Elsku til Guds/christeleg ga burt soþnar/þiss Sæl leider Gud ecke allena af a Lykamanum vr þessum Heime, þar hun hefur vered ad eins Ab Extra, þad er so sem hun hafe ecke ætt hier heima/ helldur leider Gud hana vr Ryke Truareñar/og tekur hana til sin Ad Intra inn j Ryke Skodanarennar / j Glede og Sögnud

himneskan / a medal heilagra Engla og allra Guds Vtualdra.

I þessu himneska dasamlega Brullaupe/ eru heilager Englar so sem konungleger Brudguma Sueinar/ sierhuor vtvöld Sæl er Brwduren/ og Jesus Christus hñ er sa konunglege Brwdgumen og himneskur Adam. Sælena/ epter þad hun er skilen vid Lykaman/leida heilager Englar japn snart þyrer þañ himneska Brwdguma/hia huorium hun a ad vera. Og so sem j þessum heime geingur allt vegsamlega til j soddan Epnum / j konunglegum Brullaupum/med pryde og Soma/ hoppract og heidre/ Glede og Fögnude / þegar ein konungleg Brwdur verdur þyrst leidd og höpd þyrer sin herra og höpdingia/So skiedur hier eirnen/þegar ad nockur ap Liossens Sonum er j Gude soþnadur/ þa verdur hans Sæl ap herskara h. Engla leidd þyrer sinn Brwdguma herrann Christum / hia huorium ad er/Dyrd og himnesk Sæla/Paradysar Fögnudur/ Glede og Vnadsemd ad Eilypu. Þa er Sælen komen vr Ryke Truar/ annar/inn j Ryke Skodunarennar. Heinar Tru og Traust sem hun hapde til sijns himneska Brwdguma hier j heime / verdur þa ad skynanda edla Liose/huort ed vpprennur sem Morgonrode/sñ þad þagra Tungl/a medal h. Gudz Engla/Cant 6. 7. Þa kiemur þrañ þad skripad stendr j Psalmenum 126. Þa munu vor Munnur þullur ap hlatre/ ok vor Tunga ap Gledskap/ Þeir ed gratande sa nidur munu med Fagnade vppskiera.

Heilag

Heilager Enginglar munu pryssa þa Utvöldu Sæl sæla ad vera/og allur himneskur Her gledst vid heñar þar komu. Heñar Brwdgume Herran an Jesus tekur blydlega a mote heñe/og þar tek ur til sin sæta Himnarykis Sælan/og sa riette þa radysar Fögnudur vm huörn Ritningen talar/ad huörke hafe þad Auga sied/og eige helldur hafe þad j nöckurs Mans Hug nie Hiarta komed sem Gud hefur þyrerhugad þeim sem hañ elska.

Nu so sem til kañ ad bera hier j Heime/ ad ein Brwdur verdur ad lyda/Opsokn/Hæd og Spott og añan Morgang af synum og syns Brwdguma Ovinum og Auþundarmönnum / þa lætur hun þ j liose þyrer synū Brwdguma/ þa hun sier hañ/med gratande Fögnude/og seiger hönum þa huad hun hefur orded ad lyda hans vegna/Eins giöra Utvaldra Maña Sæler/þær ed vegna syns Lausnara og Brwdguma og hans Ords hafa lid ed hier j Heime, Opsokner/Morgang/Hæd og Spott/Utlegd/ pysler og Kualer/og Daudan/ þetta klaga þær þyrer synum Frelsara. Allyka stendur þOpenberingar Boteñe Johañ. Cap. 7. þar hñ seiger sæ haþa sied Sæler þeirra sem lyþlatner vo ru vegna Guds Ords og vitnisburdarins Jesu Christi/ huöriar ed kölludu med harre Röddu og sögdu/Drottren þu Heilagur og sañarlegur/ Huörsu leinge dæmer þu/og hefner ecke vo rs Blods a þeim sem bwa a Jördunne? Huör Ord ecke koma þrañ af Fiandskap Harre eda Hefndargirnd/helldur af sönnum Kærleika til Christum/og af aluarlegre Girnd til þess/ ad Gud villde synu Nafne til Dyrdar / læta riette

Hefnd

Hepnd koma yper Diöpulen og alla Opsoknara hans Örds og porherta Fiandmen/synum Vtuöldum til Verndar og Frelsunar.

Af penna hatt munu Vtvaldra Saler kiæra og klaga pyrer synum Himneska Frelsara og Brwdguma/med gratande Fagnade/vm allt pad pær hapa lided pyrer hans Napns saker hier j Heimeap Andskotanum og Heimenum med pessum eda puilykum Ordum. O Jesu min Endurlausnare/ myn Hiartans Glede og Huggun/pu Root Jesse pu skiæra Morgun Stiarna/pu Sonur Dauids/ pu Konungur eilypps Lypps/pitt Örd hep eg játad og medkient/vm pin Sanleik hep eg vitne borid enn pad og petta hep eg lided pyns Napns og Sanleikans vegna/Jeg hep vered hallden Narre og Heimskur/lided Hard og Spott/vered hatadur og opsoktur pina vegna. O Jesu/ huörsu leinge lydur pu ad pitt Heilaga Napn skule verda lastad og vanheidrad/og huörsu leinge dæmer pu/og hepner ecke pess Blods sem pyrer pyns Napns saker hepur vered vthellt?

En Herran Jesus han huggar pær/og giepur peim eitt huytt Klæde (seiger S. Johañes) pad merker nytt Himneskt Lyp og Lios/nyia Dyrd og himneskan Fögnud. Han huggar pær med peim Ordum par standa j Loptnæde Salomonis Cap. 2. og seiger/Ris vpp myn Kiæraста/ myn en prydelega/t kom hingad til myn/ Pui sia pu/Veturen(Hrygdar t Mlotgang sins)er vmliden/Regned (Gratz og Tarapalla)er j burtu/Blomstrid(Huggunarenn ar)

ar)er vppkomed j Landenu/ Vored er kom
ed og Turtuldwþan (sa Heilage Hugganar
Ande)lætur heyra til sín j voru Lande. Fi
ku Trien (þess eilijþa Himneska Lýþsins)
hafa Avöxt þeinged/ Vijntrien standa með
Bloma/ og gieþa Ilm af sier. Statt vpp
mín Kiærasta og kom/ Mín prydelega
kom þu/Cant. 2. Cap.

Þetta er nu sa ovmrædelege Fögnudur Vt
valdra Sæla j þeirre Himneskre Brullaups Hæ
tydeñe/ þar þær huörke hungrar nie þyster/ þar
huörke Hite Solar nie añad þuilijkt þellur yþer
þær/Þuiad Lambed Guds mitt a Stolnum eilijþ
rar Glede og Dyrdar þræder þær/ og leider þær
ad lifande Vatz Bruñum/so þær verde gladar af
rykum Giædum þyns Hwss/og dryckiadar m3 Sæ
lu og sætum Fögnude/Psalm. 36. Hafe sa þæt
ke Lazarus hier j Heime lided margt Illt/þa ver
dur nu hans Sæl huggud j Himnenum/Luc. 16.
Og hafe Guds Börn hier j Heime lided Neyd og
Fatækt/Hungur og Þosta/Eymd og Harmkuæle/
þa lifa nu þeirra Sæler j Vnadsemd Sælu og
Sælgiæte/eta og dreckа/og eru af himneskum Fög
nude drucknar og gladar.

Vær etum og dreckum hier a Jördune Holld
og Blod vors Herra Jesu Christi andlega j Tru
inne/ So og lyfa j Heilagre Kuölldmælryd epter
rietre Sacramentis Vyslu þa etum vier hans Ly
fama og dreckum hans Blod med Muñenum/En
þar vppe j himneskre Paradys/Þar sia og smacka
Vtualdra Sæler ecke j Truñe/ecke j myrku Mæle
eda

eda Radgatu/helldur synelega/berlega/huad liuß ur/huad sætur þeirra Drotten og Brwdgume er. Þar eta þar aß þui Lyßsins Tre sem er j Guds Paradys/og heyra þar þau sætu og liußlegu Ord sijns Lausnara og Kongs/ þar hann so talar til sijna Vtvaldra/sem þar stendur j Lopttuxde Salomonis/5. Cap. Eted mijner Elskanleger/ ꝛ drecked mijner Viner/ꝛ giored ydur glada:

Ad auk þessa þa er þad og eirnen sætlegt og gledelegt ad heyra/huad Heilagur Ande talar vm vtvaldar Sæler j Himnenum/sem er þetta/ Ad Gud mune þurka öll Tær aß þeirra Augum/þad er/Hann huggar þa Hiartanlega so sem Modoren huggar Barn sitt. Og epter þui sem Sælen heßur hier j Heime lided eitt eda annad/þa lætur Gud sijna Huggun þramm koma seigande/Mijn Brwdur mijn Dotter/Sæl ertu sem a Jördune heßur verid andlega þatæt/sia/nu skal Himeryke vera þitt/ Sæl ertu sem heßur græted og veinad/þuiad sia nu skalltu gledias og verda eilyßlega huggud/Þu heßur lided Hungur og Þosta epter Riettlætenu/ þar þyrer skalltu nu verda södd og mett. Menn haßa oßsökt þig Riettlætesins Vegna/ þar þyrer skal nu Himeryke vera þitt/ Þu heßur lided Heipt og Hatur/Hæd og Spott/og Attast/og Menn haßa lagt þier til Last og Lygar/minna vegna/ Æñ þagna þu nu og vert glöd/þuiad sia/þijn Laun eru mykel a Himnum/Matt. 5.

Þessar og adrar þuilykar Huggunar Greiner heyra þar vtualdar Sæler/ecke leingur j ORDinu/so sem hier j Heime/Helldur heyra þær sialfan Guds Son eingieten talande þetta Personulega/

lega/ huar ad peirra Glede og Fögnudur verdue ovmædelegur og oseiganlegur.

Þær sia þar sin allra Hiartkiærasta Lausnara og Frelsara Herra og Brudguma Jesum Christum/þañ allra Fryðasta a medal Mañaña Sona/ Þær sia hans Himneska Dyrd sem hönum er giefen ad synum Himneska Födur / Þær sia og lyta/ huörsu ad tuær Natturur/su guddomlega og mañdomlega eru samteingdar j Herrans Christi persönu. Þær sia huörsu ad hañ er vpphafen til hægre Handar Almættugum Gude/og er settur yfer allt Vallð/alla Magt a Himne og a Jörðu/ og allt huad nefnt verdur þessa Heims og annars/ Ephese. 1. Cap.

J Christo sia þær alla Fylling Guddomsins og huörsu haun er Mynd osynelegs Guds. Þær sia og skoda j hönum Andlit þess eilyfa Almættuga Födurs. Föðuren sia þær liosslega og berlega j Synenum/ so sem j skiærum Speigle hans guddomlegrar Dyrdar/og j Christo sia þær/huör og huilyfur Gud er/1. Johañ. 5. Af soddan Syn og Skodan Födursins j Synenum/og Sonarens j Födurnum/þa vtvaldar Sæler eilyfan ovmædelegan Fögnud/Og af slykre Syn og Skodan verda þær alldrei mettar nie preyttar. Þær sia þar og lyta þann eilyfa Almættuga Huggarañ/ Gud Heilagañ Anda/ j Födurnum og Synenum. Þær sia þar alla Heilaga Preñing j sundurgreinanlegum Personum / og j eine eilyfre / vadskiltanlegre VERV.

Og þad sem er mest ovmædelegt og dasamlegt og huggunarsamlegt/Þær sia huörsu ad Gud

er

er ſtalpur Kiærleikuren/og huórſu hañ j ſtalpum ſier j ſine ESSENTIA og Veru er breñande Kiærleiks ELLDVR. Þar ſia og ſkilia oxmrade/lega Fæding Sonarens ap Fodurnum/og huórſu ad bæde Fadereñ og Sonurenn hapa einn Anda huór Ande ad er Band peirra Aſtar og Elſku. Þar ſia og ſkilia/huórſu ad Gud Fader hepur pyrr er ſinn Son ap brennande Aſtarelſku / ſkapad alla Hlute Manſins vegna/enn Mannen vegna ſtalps ſyns ſier til Myndar, Þar ſia og lyta pod urlegt Hiarta Guds/huórt hönum kom til pſſ ad giepa Heimenum ſinu elſkulegan Son/Þar ſia og ſkilia med huórtum hætte Sonur Guds er Madur ur orden ap logande æſtar Elſku til Mañkyns ſins og huórſu hañ hepur myrkt Fodurſins Reide/ og prelſad oſſ pra Dioplenum og Heluyte. Þar ſia og lyta Heilagan Anda/huórſu hañ er med logande Aſtarelſku ap Fodurnum og Synenum pradñ parande/og huórnen hañ giórer oſſ ad Gudz Muſtere og Bórnum eilypz Lypz.

Peirra Hiarta er pullt Fagnadar pegar par lyta ſoddan/Og ap omxlanlegum Fógnude porum era þar ſig vppa þa oſeiganlega Dyrd/ ad vort Holld og Blod j Chriſto er ſo haleitlega tignad og vpphapet til ſoddan Dyrdar/ad pad er orded ein Perſona med ſtalpum Guds Syne/ſo ad j pui byr og bygger oll Fylling Guddomſins/og oll vpp pylling Kiærleikſins og Mañgiaſkuñar. Þar er allt logande og liomande j Himneſkum Kiærleika Fagnadar Kiærleika/og Dyrdareñar Kiærleika. Herran Chriſtur minneſt þar vid Vtualdra Saal er med Roſſe ſyns Muns/ſo ſem vid ſyna Brud

ur sijna Syster/Cant. Salomonis/1. Cap. Þar þa þær og þinna j Christo allt hued þeirra Hiarta oskar og girnest/Og þyrer soddan himneskann Fognud munu þær ecke vilia taka Himen og Jord Þar þagna og glediast ap þeim omælanlega Kiærleika/huar med þær verda elskadar ap Gude Fodur/Guds Syne//og Gude H. Anda. Mull Heilog Prenning elskar þær so sem Guds Mustere/ Guds Brudur/Guds Eign og Eigendom. Vm slykt huxa þær og tala þær eilyplega.

Þeirra Ord þra Giorder og Fræmþerde/er ecke annad enn Heilog og þullkomen Ast og Elska til Guds/Og þeirra himneskt Lyp er so sem sæt ur Astar og Elsku Ilmur/huor ed yþergeingur allan Sætleik/Þuiad þær eru smurdar og þullar H. Anda/sa ed þær eignast/og þær hepur hreinsad og þorprydelegar giort/so þær þockast þra himneskū Brudguma. Þannen er þar nu ecke annad enn Ast og Elska/Lyst og Kiærleikur og ovmrædeleg ur Fognudur/Og þeirra allra staesta og hæsta Glede er ad sia þad allra Heilagasta liuplegasta/ æsta/ rykasta Andlit syns himneska Brudguma/ j hia huorium all Fylling Guddomsins byr lykamlega/ og j huorium þær sia Guds Essentiam og Veru/ hans oendanlegan Kiærleik/alla Heilaga Prenning/ og eilyþan Gud/ sem er sa allra þrydaste og þegurste a Himne og a Jordu. Ap soddan Skod an eilyps Almættugs Guds og hans eingietens Sonar lipa nu vtvaldar Sæler Heilogu himneskru Lyþe/so þær meiga vel segia med hinum Heilaga Jacob Forþodur/ Jeg hep sied Gud Auglite til Auglitis / og myn Sæl lifer / Gen. 32. Og

Johañ. 14. mæler vor Lausnare so/ Þier skul ud sia mig/þuiad eg lifue/ og þier skulud eirnen lifa. Hier vm talar Lutherus rit ettelega so sem adur stendur skrifad/Ad glepeleg ra sie ad sia Gud vm eitt Augnablik j Himeriike/ eñ ad hafa allan Heimsins Fögnud þo hañ mæ te vara j þusund þusund Ar.

Huor kañ vr ad tala eda hugleida (seiger S. Augustinus) huorsu otelianlegur blöde Heilag ra Sæla og himneskra Engla og Herskara stan da mune þrañe þyrer Auglite Almattugs Guds? Og huorsu ovmædeleg og eilyf þagnadar Hatyd þad mune vera/ad sia og lyta Gud oaflatanlega? Þar mun vera brennande æst og Elska/ sem ecke pyner helldur gledur. Þar er oaflatande Girnd ad sia Gud/og af þeirre Girnd verda Vtvalder alldrei fullmetter nie sadder/Og su Girnd er eing en syndsamleg Girnd/so hat þurfe Straff eda Refsing epter ad koma/Og soddan Skodan leidest þeim alldrei. Huor kann ad hugsa eda mæla huor su sæler þeir eru sem þa og ödlast eilyfa Sæluhri alp/Huorsu dyrdarsamlega munu þeir samteing der vera Liosenu/med þui þeir eru fialler ord ner Liosed.

Niunde Cap.

Voluptas æternę Vitę, ex Coniunctio ne Dei & Triumpantium Animarum In Spiritum vnum.

Vm Sælu eilyfs Lyfs/af þui ad Vtvaldra Sæler eru einn Ande med fialfum Gude.

Lyta

Þyka so sem ad Brwdgume og Brwdur j þessum Heime hallda ecke alleinasta sitt Brullaup/helldur verda þau epter Guds Skickan einn Lykame og eitt Hollð/og hafa synu Sælu og Lyst af þinbyrdis Ast og Elsku/sem huârt Hiona hefur til annars/ og verda so eitt/ ad huârt helldur annars Hollð og Lyf so sem sitt eiged. Alyka geingur þad til j þui himneska Brullaupe eilyfs Lyfs j Paradys/Par verdur stad þôst Samteinging og eilyf a mille Guds og Vtvaldra Sælna/so ad Jesus Christur (og fyrer Christum Gud himneskur Fader med Gude H. Anda) verdur eitt Ande med H. Englum og Vtvôldum Sælum/og so sem einn Lykame/so sem þar stendur/1. Corinth. 6. Hnôr sier helldur vid Drottenn/sa er einn Ande med hônum. Soddan andleg Samteinging verkar þad/ ad huârer eru og bwa þar med ôdrum/ og eru eitt j ôdrum Vtvalder Guds so sem ein himnesk Brwdur j Gude synum himneska Brwdguma/og Gud sa Himneske Brwdgume j synum Vtvôldum:

Fyrst seiger S. Johañes/ad Sæler Vtaldra þione Gude Nott og Dag j hans Mwstere/ Apocal. 7. En so ad vier vitum huada Mwstere hañ meinar/ þa vtskyrer hañ þad annarstadar/ þar hñ talar vm þa himnesku Jerusalem/segande Jeg sa eckert Mustere j heñe/ huiad Drottenn Almattugur Gud er heñar Mwstere/ og Lambed/ Apocal. 21. Nu eþ Sæler Vtaldra hallda sig j soddan Mustere sem er Gud sialfur/þa er þar af augliost ad þær eru j Gude/ og

ad Gud-ſialfur ſie þeirra Borg/þeirra Muſtere Herberge og Heimile. Og þetta ſama er þad ſm S. Paall meinar þar hann ſeiger/2. Corinth. 5. Þegar jardneſkt Hws vors Hreyſis verdur nidurbrotid/þa höfum vier eina Bygging af Gude upbygda/ þ. Hws ſem ecke er med höndū giört/ þ eilifft er a Himnum/ &c.

Med þeſſum hætte eru nu utvaldar Saler (þa þar hafa þra ſier lagt daudlegt Hreyſe Lykamans) ī Paradijs eilifs Lifs og ī Himneſku Brullaupe/ ecke alleinaſta hia Gude/ og ſynum himneſka Brwdguma/ Helldur eru þar ī hönum og nied hönum/bwa og blyfa ī hönum ſo ſem ī ei nu þorprydelegu Muſtere/og þeim liker ecke annad en ad þar ſie ī ſoddan Muſtere. Nu er ſoddan Muſtere eckert veralldlegt Verk eda Smijde af Trie og Steinum bygt/ helldur Gud ſialfur (ſm þyrr ſeiger) Hudars Muſteris Dyrd og Some þyrer oſſ er hulen/ hier ī Heime/ allt þangad til vier þyrer Daudans Dyr þaum jn ad ganga ī Rike Sködunar cnar/þa munum vier ſia þad þyrer Augönū mz ſtorre Hiartans Forundrā og Glede.

Nu er hier med ecke vte/ad Utvaldra Sualer eru ī Gude og hafa Roo og Huijld ī hönum ſynum Himneſka Brwdguma/Helldur ſeiger Hellög Ritning þramueigis/ ad Jeſus Chriſtus ſa Himneſke Brwdgume med Födurnum og Helgum Anda/ ſie og lyka aptur a mote ī þeim/ og bwe og bygge ī þeim ſo ſem ī ſynu Muſtere/og hallde þ þyrer ſtora Dyrd.

Jeg (ſeiger Gudz Sonur til ſyns Himneſka Födurs

Fodurs/ Johañ. 17) heꝑ giꝛed peim þa Dyrd sem þu gaꝑst mier/ ad peir sie eitt likt so sem vid erum eitt/ Jeg j þier / og þu j mier/So ad peir sie þullkomlega eitt. Og j ödrum stad/Jeg vil bwa hia ydur/ ꝛ ganga a mille ydar/ og vera ydar Gud/ og þier skulud vera mitt Folk/Leuit. 26. Slykt kiemur aꝑ jnnbyrdis Aast og Elsku Guds og hans Otvaldra/og aꝑ sañre jnnbyrdis Kyñingu/so sem S: Petur þar vm liosiega talar/ 2. pet. 2. Ad Börn Liossens verde þyrer Kyñing þiꝛa sem þau heꝑur kallad Hluttakarar Guddomlegrar Natturu. Og S. Paull kallar vid Otvalda Guds Mustere/ 1. Corinth. 3. 6. 2. Corinth. 6. Aꝑ þui ad öll Heilög Prenning/ Gud Fader/Sonur og Heilagur Ande byr og bygger j peim/ aꝑ ovmædelegre Astarelsku

Petta er Lyst og Sæla vrualdra Sælna/ ad Gud hañ huyler og byr og bygger j peim/og þar huyla eilyꝑlega j Gude og synum Himneska Brudguma Christo. Petta er sa eilyꝑe og sañe huyldardagur og su Himneska Brullaups Hatyden/þar Otvaldra Sæler verda þullkomlega saddar og met tar aꝑ Himneskre Lyst og ovmædelegre Sælu oendanlega.

Mañsins Hiarta med synum Girndum er ofedianlegt hier j Heime/og kañ ecke lætt sier nöckra Lyst eda Hollds Sælu þullnægia. Pad er eins og vellande Pottur sem æty vellur og sydur aꝑ holldlegum Fysnum og Girndum/og stillest all þrei/og verdur alldrei sadt nie mett. Þuiad allt

þad seni Menn elska og girnast hier j Heime/ sem er goder Dagar/Gull og Silþur/Gotz og Penin gar/Magt og Metord/Vöxtur og Vxnleike/Gam an og Glaumur/og allt annad þessu lykt epter hu örin Menn stunda/þad er ecke Summum Bonum/ ecke þad allra agiætasta og besta/huar med Manns sins Hiarta er til þrids/ so þad lætte af ad sioda og vella/og so þad girnest ecke annad meira nie þr ekara. Vngdömuren girnest Vöxt og Vxnleik/ Syðaklæmur Fysn til Ektaskapar og Giptarmala J Hionabandenu stunda Menn vppa Audæpe Go tz og Rykdom/og su Girnd er osedianleg/Par kie mur og þad ad Menn girnast Makt og Metord/ Völld og Störþ og Heimsins Dyrd og Soma/og a þessum Girndum er huörke Mate nie Ende. En med þui þetta er allt þorgeingelegt og stund legt/og ecke nema Hiegome/þa kann þad ecke þull komlega ad stilla Mannsins Hiarta til Frids/ so ad þad lætte sier þetta nægia.

En j þui eilyþa Himneska Lyþeun haþa Vt valder j Gude Summum Bonum/þad er/Allt þ besta og agiætasta/ huar med Hiartad lætur sier þullkomlega nægia/og er til þrids/og girnest allo rei nöckud þramar meir en ad elska Gud/og ver da af hönum elskadur. Þuiad soddan jnnbyrdis Elska samanbyndur og teinger Gud og hans Vt valda/so sterklega og so þullkomlega j eitt/ad þy rer þeirra Augum er eckert þrydara/þegra/dyrd arlegra enn Gud/ Fyrer þeirra Eyrum er eckert lystelegra liuþlegra en Gud/J þeirra Munne og a þeirra Tungu er eckert sætara en Gud/ J þeirra Hiörtum er eckert elskulegra æstudlegra Hiart

kiærara

kiærara enn Gud/Og ecket kröptugra j öllum hr
ra Lidum og Limum. So ad þyrer allan Heim
en og alla Heimsins Dyrd/og þo þusund Heimar
være/vilia þeir ecke eitt Augnablik vera an Gu
ds. Lyka þar aptur a mote yþergiæpur Gud þa
ecke/hann hæpur syna Huyld j þeim eilyþlega/þeir
og lyka j hönum.

Hionabands Ast og Elska j þessum Heime/
er ad vyssu heit og kröptug a mille Brwdguma
og Brwdur/enn þo kann hun ecke ad na so vydt/ad
huört þeirra kune ad vera og bwa j ödru/Huörke
þeirra gietur skipt ödru eda giæped sitt Hiarta/
syna Sæl/eda sitt Lyf/þad er þeim omögulegt/
huörsu sterka Ast og heita huört Hiona hæpur til
annars. Enn soddan Kraptur og Mættur er hia
Gude alleina/hann verkar þad/og hann beuysar þ
pullkomlega annars Heims/ad j sierhuörium Vt
ualdra byr hann og bygger med breñande æstar
Elsku/so sem j synu Mwstere og Herberge/og gi
örer þa hluttakara sinnar Guddoms Natturu/so
ad þeir eru med hönum og j hönum eirn Ande/
eilyþlega og oaþlætanlega.

Sañlega meigum vier þorundra oss vppa þen
an þrabærlega storan Leyndardom/Ad su haleita
Guddomsins Tign skal so giæpa sig þram annars
Heims/og læta sig so berlega j liose/ ad hun vill
blyþa og bwa j synum Vtuöldum so sem j synu tig
nar Mustere/ og jñræta sig so j þeirra Hiörtum
med brennande æstar Kiærleika/so ad þeir sie ei
lyþlega j Gude/og Gud j þeim/Þeirra Hiörtu tr
ua og treyste vppa hann/og þorlæta sig vppa hñ/
gþ öllum Kröptum og Mætte/og þeir eru hans

Heilög ORGANA og Verkfære/ Herberge og Mustere/huörja hann vppfyller og sedur mz Ryk dome sina himneskra Giæda og Audæfa eilyfflega.

Vor christeleg Tru hier j Heime(sem þo er ecke nema lytell Neiste sannrar Guds Kyninga/ og ecke nema Halfverk so sem S. Paall vottar) hun hefur þennan Krapt/ ad hun tekur ad sier Christum med hans himneskum Giædum/Rom. 10. Hun giörer og þad/ad vor Lausnare mz Födurnum og Heilögum Anda kiemur til vor/og byr hia oss j vorum Hiörtum/Johañ. 14. Ja/ad vid su / Truen japnast vid eirn Munn / sem etur og dreckur Christi Holld og Blod/ og Christur sialfur er Maturen og Dryckuren þessa Munnsins/ Johañ. 6. Þar fyrer huör hann treyster vppa Lausnaran Christum/og truer Euangelio/sa tekur Guds Ryke med vallde ad sier/ Matth. 11. Og hann grypur og höndlar Christum. Soddan Traust og Æfryke þockast vorum Lausnara hafa vel. So ad hann lætur þa Riettruudu eignast sig og byr og bliffur j þeirra Hiörtum af Hiartans Elsku Þele/eins og þeir ete og drecke hann/ þui ad so hlioda hans Ord/Johañ. 6. Huör sem etur mitt Holld og dreckur mitt Blod/ sa hefur eilifft Lifft/ Og jeg mun vppvekia hann a sidasta Deige/ Þui ad mitt Holld er sönn Fæda/ ok mitt Blod er sannur Dryckur/ Huör sem etur mitt Holld/og dreckur mitt Blod/sa bliffur j mier og jeg j honum:

So nalægan og samteingdan giörer Guds Sonur sig j þessum Heime vid oss/af Æst og Myskun/

um/þyrer Truna/þar þo vor TRV og vor Kyn ing a Gude er ecke nema Hálpverk og lytell Neis ste eda Partur/og lyted og veyklegt Upphap alz giordrar Guds Kynningar sem vier hapa munum añars Heims. Nu ep rietttruadur Madur kañ hi er j Heime med synum Truarneista og lytellre Tru/ad lada ad ser j sitt Hiarta sin allra Hiartz kiærasta Lausnara/og etur hañ og dreckur andle ga/ so ad hañ ap peirre Bergingu par Styrk og Krapt og Lyp/ so ad hann med pullu trunadar Trauste bydur Tradz bæde Dioplenum og ollum odrum Gvinn synelegu og osynelegum/seigande/ Sa j mier er/hañ er meire eñ hinn sem er j Heimenum / ✝ cr. Kañ nu(seige eg)vor Tru/ sem þo er ecke nema Hálpverk ad giora slykt/Hu ad mun þa pullkomen Kiærleike j Himnenum ver ka og giora / þar ed Vtualder Drottens þeckia Gud/ecke j Radgætu eda j Ordenu/helldur open berlega/pullkomlega lioslega/og lyta hañ Auglite til Auglitis/ so sem hañ er/j pullkomlegre kiær leiks Elsku/ap ollu Hiarta/allre Sælu/og ap oll um Krøptum ? Sañlega mun þa Gud dasamlega og miog huggunarsamlega bwa j synum Vtvaldū huar ap peir þa þusund sinum/ja/Hundrad þus und sinum meira Krapt Styrk Fognud Sælu og Glede/ enn nockurn tyma kann ad skie og verda hier j Heime.

Tiunde Cap.

Opera Triumphantium Animarum.

Vm Verk og Giorder/ eda Jdiu Vtualdra Sælna/Huad þar hapest ad.

Hier þellur til ein Spurning/Huad gio
ra Otvaldra Sœler j himneskre paradys/
j Ryke Skodanarefnar? Huilyke mun vera
þrra Athœpe/Idia og Frampœrde? Þœr huyla j
Gude/og Gud j þeim/Þœr eru samteingdar Gude
og Gud byr j þeim/ þœr og lyka j Gude / Huad
munu þœr þa idia j Gude/Munu þœr nockud ve
ra sofande og Idiulausar/ tala huorke nie giora
nockurn Hlut?

Til þessarar Spurningar giefur H. Ande
liost Andsuar/ad þœr ecke ad eins huyleſt/helldr
ad þeirra Verk þylgie þeim/Apocal. 14. Enn
huor og huilyk ad sie þesse Verken/þad stendur
med liosum Ordum skrifad / Apocal. 7. Cap.
Þœr eru þyrer Stole Guds/og þiona hon
um Nott og Dag j hans Mustere/Huar af
lioslega ma skilia/ad þœr sie ecke sofande nie id
iulausar/helldur ad þeirra Idia sie ad lofa Gud
oaflatanlega, Þuiad med þui Gud er og byr j
þeim af sannre Astœrelsku/þa hafa þœr og þar aft
ur a mote sœta Roo og sœla Huyld/og eilyfann
endanlegan Fognud. Af soddan Inhabitatio
ne, Sambwd/Vist og Veru Guds j synum Vtvold
um kiemur þad/ ad þeir bera nyken og himnesk
an Auoxt/so sem Christur seiger/ Johann. 13.
Huor sem blyfur j mier/ og jeg j honum/
sa mun bera myken Auoxt. Enn huor og hui
lykur ad sie þesse Auoxtur/þad vtskyrer S. Paall
Gal. 5. Rom. 15. Þar hann so skrifar/ad Auox
tur Andans sie/Fridur/Fognudur /Manngiœska/
liupleikr

Liußleike/et er. Og ad Ryke Guds sie Riettlæte og Fridur/og Fögnudur j h. Anda.

Af þessu epterfylgier oeßad/Ad lykta sem eitt gott Trie grodursett og plantad j prioſömu Akurlende/þad ber sinn Auöxt j riettan Tyma/Og lykta so sem Mansins Sal er ecke þiulaus/helldur vppfyller hun allan Lykaman med sinne Verkan og synum lifande Kröptum/fyrer adskiliāleg Embætte/so ad Augun sia/Eyrun heyra/Naserinar lykta/Munnurenn mæler/Tungan sniæckar/og aller Lider og Limer hræra sig. J penna Mæta byr Gud og huyler j synum himneskum Börnum so sem j eigenlegu Mustere og andlegu Herbegre/huar af þau verda full med allskyns guddomlegar Dygder/sem er/ sannur Kærleike/sannarlegt Riettlæte/Fridur/Fögnudur/og allskyns himnesk Sæla og Dyrd.

Og med þui ad þeirra Verk verda nefnd ein eilyfr Guds Þionustugiord j himneſku Mustere/Þa er þad annad huört dyrdarsamleger Fagnadar Söunguar/edur eilyfr Lofgiord/huar med vtvaldar Sæler oafflatanlega lofa/dyrka/pryſa og heidra Gud sinn himneska Skapara og hans eingetin Son vorn Drotten og Lausnara Jesum Christum/mz h. Anda/ syngiande oendālegt Eilyft Te Deum laudamus, og talande vm hans Hæsku og Myskun/ og sig eilyflega þorundrande vppa hans oseigianlega Velgiörninga.

Hier til heyrer og þad/ad Vtvaldra Sæler haþa sameigenlegt Liene og Ryke med Christo þeirra konunglega Brwdguma/ sitiande a Stole mz hönum/so þær med hönum ryke og drottne/ þui-

ad

ad so seiger Sannleikuren sialfur / Apocal. 3. Huór hann yfervinnur / þeim vil jeg giefa ad sitia a Stole med mier / so sem jeg hef yfervunnid / og sit med mijnum Fódur a hans Stole. Og huór hann yfervinnur / og helldur mijn Verk til Enda / þeim vil jeg giefa Magt yfer Heidnar Þioder / og hann skal sundur mola þær med Jarn Vende / so sem Leirpott skal hann sla þær j sundur / so sem jeg hef þad medtekid af mijnum Fódur / Og jeg vil giefa honum Morgun stiórnuna / Apocal. 2.

J þessu huggunarsamlegu edla Fyrerheite þiim um vier liosiegt Andsuar vppa þa Spurning sim fyrr stendur / Huórria Jdiu Vtualdra Sæler hafe hia Christo til Domsdags / og huad þær gióre / eins kannlega Sæler H. Postula / Riennefedra / Pyslar votta / Predikara / og allra heilagra Jætara sem Vitne hafa bored Euangelio / og j mote hafa stad ed allskyns Villum og Vantrunade / róngum Lærdome / Syndum og Flæsum og Hneyxlónum / og fyrer Mæd og Styrk H. Anda hafa slyku fram halded allt j Daudan ? Hier kann jeg ad giefa liosiegt Andsuar / og seigia / Ad þær sitie mz Christo a hans Stole / og drottne mz hónum yfer Heidingium / og mole þa j sundur med Jarn Vende / eins og Leirsmids Kier. Enn med huórium hætte slykt skiedur / og huórnen þad gange til / þad kunnum vier ecke j þessu Lyfe ad ransaka nie vita. Þad allein a kunnum vier med Sannleika ad seigia / Ad þad sie ein stor og frabærlega mykel

himnesk

himneſk Dyrd/ad ſitia a Stole med Chriſto/ og drottna med hönum yßer Heidingium og þuerbrötnum Gvinum/og þuinga þa/Og ad ſoddan himneſk Stiornan Vtualdra Sælua take ſtrax til eptter holldlegan Dauda og Afgang/ſo ſem ſkrifad ſtendur/ Sæler eru þeir Framlidnu ſem j Drottne deyia/þadan af. Jú/Anden ſeiger/ ad þeir huíle af þeirra Erfiide/ Þui þeirra Verk fara med þeim. Hier heyrer þui ad Fromer og Gudhrædder Christner og truer Guds Ords Þienarar þeir ed hier j Heime/hafit ha fa ſtort Erfiide og Omak til ad þrampyrgia Sannleikanum/og Motſtödu ad veita Villum og Vantrunade/og allre Hiagudadyrkan/og hafa þar þyrer liſed Hatd og Spott/Meingiörder og Ofſokner/allt til Dauda. Enn ſem þeir fara af þeſſum Heime / þa hefur ſoddon Eymd og Erfiide Enda/eñ þeirra Verk fara med þeim/ſo þeir þa hid fyrſta ryfia og drottna med Chriſto / dæma Heimen/og ſundur melia Heidnar ogudlegar Piodder/Þeir ſia og reyna med ſtorre Forundran/huörſu þad allt ſañaſt og fram kiemur yßer þeſſa dygdarſnauda Verölld/ſem þeir hafa henne hotad eptter hliodan Gudlegs Ords/og huörs vegna þeir hafa hana med aluarlegum Idranar Aminningum oafflatanlega avifad og ſtrafſad.

Þeſſa hlutar höfum vier agiætlegt Epterdæme af H. Spamönnum og poſtulum/ huörier fyrer ſpad og ſagt hafa vm Tilkomu þeſſ Romuerſka Antachriſts/hñs Valld og ofriike/Fall og Fordiörfun. Þuiad þo þeir ſie fyrer langre æfe dauder

og

og lifve ecke a þessum Tymum/ a huörium Ryke þess Romuerska Antachristi og su Babiloneska Hoorā er þyrer hreinan Euangelij Lærdom open ber og auglios orden/og er vm koll nidur sleigen/ Þo samt bydur Heilagur Ande þeim ad vera glö dum og þagna/ og bodar þeim og kunngiörer/ ad Gud hafe þeñan Dom snarad fram koma yfer þa Hooru/og seiger so/ Gled þig yfer henne þu Himen/ og þier Heilager Postular ⁊ Spā meñ/ Þuiad Gud hefur dæmt ydarn Dom a henne: Slykt hid sama ma tala vm alla adra trulyuda Lærepedur/sem med aluarlegum vand lætingar Anda/hafa æxlad og straffad þessa ar ga Verölld/þeir rykia med Christo/þo vier ei sia um nie vitum huörnen þad gengr til. Þeir Hei lögu(seiger Dauid)skulu vera glader i sijnū Huÿlu Rwmum og vegsama og heidra Gud: Þeirra Munnur skal prÿsa Gud/og þeir munu tueeggiud Suerd i höndum ha fa/so þeir meige Hefndena fram koma la ta medal Heidingia/ og Refsingena medal Folksins/ þeirra Konunga ad binda med Fiötrum/ og þa Edalbornu med Jarnvid lum/ so þeir giöre þañ Dom sem skrifad stendur/ Soddan Dyrd ber öllū Guds Hei lögum ad hafa/ Psalm. 149.

Hier j Heime hafa Gudhrædder Lærepedur bæreſt vid þa Ogudlegu med Guds Orde/og med þui sama Orde rætta þeir med Christo epter Daudan. Guds Ord hefur verid þeirra tueeg/

tad

kad Suerd/ þar med hafa þeir steigest vppa Diöfs
ulen og hans Fylgiara/ og hafa þar þyrer orded
ad lyda Had og Spott/ Opsokn og allskyns Mei
ingiörder. Vm þetta tala þeir vid Christum
Personulega/ og telia honum þad þram̃/ Ēn han̄
huggar þa/ og setur þa j Hæsæte hia sier/ og læ
ur þa sia Krapt syns Ords/ huörsu dasamlega hñ
hefur verndad syna Christne/ og vid Magt hall
ded Sañleikanum/ j giegn Diöfulsins Valldi og
Vielum. Af þessu verda vtualdra Sæler glader
j Christo þeirra megtuga Sigurhöfdingia og Ha
usabriot hins helluyska Höggorms. Þar sia þa og
skynia alla Stiornan Himens og Jardar/ og huör
su dasamlega Drotten þare med synka Heilaga j
Heimenum/ og lætur þa lyda Kross og Motgang.
Þeir styrkia til ad dama Heimen og þa Ogudlegu
1. Corinth. 6. Og hafa Hiartans Fögnud og
Glede af þui/ ad þeir sia huörsu Euangelium vt
berst. og breidest nu þyrer Doms Dag vm öll Lö
nd/ Diöfulsins Ryke til Falls og Foreydingar.

Munder þu ecke halldá þad þyrer storan Hei
dur/ ef þu mætter vera Herra til Constantino
pol, sitia þar j Keisaralegu Hæsæte/ og vera ryk
iande yfer x eda xii Konga Rykium og morgum
Piodlöndum/ og þa alla Daga ad heyra og þrett
ta huad vid ber j öllum Löndum Borgum og
Landsbygdum. Ēn huad er þesse Heidur og Heim
sins Dyrd ad reikna j hia Dyrd og Soma einrar
Vtualdrar Sælar j Paradysar Sælu og Glede
eilyfs Lyfs? Þar hun so sem konungleg Brud
ur situr j Hæsæte hia synum himneska Brudgu
ma Christo/ og sier ecke ad eins huörsu volldugle

ga

ga hann styrer og stiornar þessare myklu Byggingu Himens og Jardar/ helldur og so̊ huörnen hann kallar og saman sapnar sier christelegre Kirkiu vm allan heimen/ Peir eru og mz þrra sampyckelegum wrskurde tilstyrkiande ad dæma Heimen og Christi Qvine/ og mola þa i sundur so̊ sem Leirsmids Kier.

Ad sönnu / huör eirn riettruadur christenn Madur er hier i Heime alla reidu Kongur og herra i Christo synum Lausnara yper Daudanum Diöflenum og Helvyte/ og öllum Heimenum/ Pui ad Christur hefur alla þessa oss til huggunar sig rad og yperunned/ Puiad aller þeir ap Gude eru pædder þeir yperuinna Heimen i Christo/ og vor Tru er Siguren sem Heimen yperuinnur/ 1. Joh. 5. Lyka eirnen höfum vier Guds Ord þyrer SVERD/ huar mz vier eydū og nidurbriotum allan Aflatt þeirra sem sig vpphefia yper Guds Kyrking/ Ephe. 6. Hebre. 4. 2. Cor. 10. Rom. 8. Eñ Dyrd og Some soddan Sigurs og Yperuinningar/ hun er i þessu Lyfe þalen og hulen med Krosse og Motgange/ a medan vier hliotum ad berjast enn nu vid Holld og Blod og adra vora Qvine/ og höfum ecke Daudanum gollded hans Skuld. Puiad vier hliotum ad verda lyker Guds Syne/ huör ed a Dögum syns Hollds villde ecke læta sia syna Magt og Dyrd/ þo hann være einn Almættugur Herra og Drotten/ Hebre. 4.

Eñ Sæler Vtualdra sem Gudlega eru skildar vid Heimen/ bwa i Paradys Drottens hia þeirra himneska Brudguma Jesu Christo/ og þad sama ecke i Rädgatu eda Speigle/ helldur augliöslega/

syne

sýnelega og berlega/ı Magt og Krapte/og stærstu Dyrd. Og soddan Vallde og Krapt hafa þer ei af sier sialfum/helldur af Herra Brodur Christo eins og hann hefur þeinged þad af sýnum himneska Fodur. Þar þyrer talar hann so liosleg a/ Hvor ed yþer vinnur/ þeim vilie hann giefa ad sitia hia sier i sýnu Hasæte/ eins ek hafi hefur Sigurenn vnned/ og situr nu a Stole sýns Fodurs/ hann vilie og giefa þeim Magt yþer Heidingium/ eins og hans Fad er hefur honum Magtena giefed.

Soddan Dyrd og Heidur er osegianlegur ovm rædelgur/ad Christins Mans Sal sem gudlega þer af þessum Heime/hefur ecke allenasta Part og Hlutskipte med H. Englum og Hofudenglum med Cherubin og Seraphin / og med ollum himneskum Thronum/Hofdingium og Herradømum helldur med sialfum Jesu Christo þeim mykla Konunge Himens og Jardar/ sitiande i Hasæte hia honum/og hafande nu honum Magt og Vallde yþer Daudanum Diofflenum og Heluyte. Ovm rædelega dyrdlegur er sykur Himerykis Fognudur/ad sia og lyta i Christo so sem i einum skiærum skynanda Speigle Guddomlegs Lioma Andlit Almættugs Guds og Fodurs/ og i Fodurnum og Synenum ad sia þann sanna himneska Huggaran H. Anda. Vm soddan Heidur og Dyrd og himneskan Soma xttu Gudhrædd og godfus Hiortu ad hyra iduglega/og taka til i þessum Heime ad lifa gudlega/og med godum Verkum og Truñe stryda og standa mannlega i mote Diofflenum/So

ad þegar Stunden kiemur/ad vier skulum hiedan þara/og huyfast ap voru stundlegu Erpide/ad vor Himneskur Sigur og Yperuinning yper Heimenn Diopleynum Daudanum og Helluyte mætte þa ver da þess dyrdlegre og gledelegre.

Ellepte Cap.

Beatarum Animarum Conuersatio mutua.

Vm þa liuplegu og gledelegu Vmgeingne sin Vtualdra Sæler haþa syn a mille jnnbyrdis j Himeryke.

Essa Grein vm gledelega Vmgeingne Vtualdra Sælna/jnbyrdis syn a mille lætum vier þylgia hier med/Puiad þegar Sælen hins Riettchristna (sin j Drottne sopnar) lydur wr Lykamans Greyse/þa þer hun japnsnart j Himeryke/ og kiemur þar til oteliande Fiolda Guds Barna sem þangad eru komen vndan oss/ og þar byda vor. Þu skallt (seiger Gud til Abraham) þara j Fride til þinna Forþedra/ Gen. 15. Og þa seirna talar so Ritningen/ Og Abraham andadest j roolegre Elle/þa hañ vard gamall † saddur ap þessum Lyfþ dögum/† sapnadest til sijns Folks. Vm Isaach stendur so skripad/Isaach andadest † sapnadest til sijns Folks/gamall † saddur Lyfþ daga/Gen. 35. Item/Jacob lagde saman sijnar Fætur j Sængenne/og andadest/† sapnadest til sijns Folks/Genes. 49.

Vm þesse Ord skripar so Lutherus, Petra er ein

ein agiætleg ⁊ dyrdarleg Huggun/og miög miuklega er hier vm Dandan talad/ Þuiad ecke kallast þañ hier DAVDE/ helldur talar Ritningen so liuþlega og miuklega þar vm seigande/ Þu skallt þara til þinna Forþedra/ og huÿla hia Noa og ödrum Forþedrum. Item ⁊ ödrum stad skriþar Lutherus, Soddann Ord hins H. Anda eru ecke hie gomlega eda þorgieþens tölud/ þau eru ecke tölud til skynlausra Skiepna/ helldr til vor Mannanna/ og þau bera þullkomlegt Vitne þar vm/ ad epter þetta Lÿþ sie eitt annad Lÿþ myklu betra/ lÿka og eirnen/ ad madur enn Christur kom ⁊ þenna heim/ þa haþe Folk vered sem bued heþur ⁊ Lande Liþande Manna/ og til þess Folks haþe goder og Gudhrædder Menn saþnast vr þessu Lÿþe. Og enn ⁊ ödrum stad/ Huörutueggiu Ord þesse haþa liosslega Meining / Þu skallt saþnast til þeirra H. Forþedra sem adur þyrre eru andader/ Þar þyrer eru þeir Fedur liþande/ ⁊ eru eitt Folk: Slÿkt þinst ecke skriþad vm þa ogudlegu/ helldur alleinasta vm Heilaga og Riettlæta.

Sönn Epterdæme þinnum vier huar aþ augliosslega bevÿsast/ ad Sæler Heilagra saþnest samā ⁊ Hinneskre paradÿs. Lazarus liþde mörgū hundrad Arum epter Abraham/ eñ saþnsnart sem hañ andadest var hann börenn aþ Enguum ⁊ Fadm

Abrahams. Sömuleides lifde Elias morgum hundrad Arum epter Moysen/enn þegar hann var vppnumen til Himens/þa kom hann til Moysen/og med Moyse var hann a Fiallenu þa Christur þorklaradest/og höfdu bæder Sätal vid Christum/Matth. 17. Þegar Barn Dauyds var andad 2. Reg. 12. Þa sagde Dauyd/þad kiemur ecke aptur til mijn/helldur þer eg til þess/huad og seinna skiede þegar ad Dauyd andadest og safnadest til syns Folks.

Þar höfum vier auglioslega Bevysing / Ad þegar christen Madurenn andast j Drottne/og hans Sæl þer ap Lykamanum/þa verdur henne fylgt ap Heilögum Englum j Paradys/kiemur þar til syns Himneska Endurlausnara og Erwdguma Jesum Christum/og pinur þar hia hönum myk, en pisla vtualdra Sælna. Þui heyrer ad þær þare til sinna Fedra/og safnest til sinna ætt Manna/huar ap auglioslega er merkianda / ad Sæl hins Riettruada/kiemur til sinna Vina/Frænda og Forelldra/Systra og Brædra/Forfedra og Kuninga/ia/ huörier j riettre Tru a Jesum Christum eru þangad komner og vndan þarner j þad himneska Födurland/og hefur eilyfa Ymgeingne mz þeim.

Þesse Ymgeingne er visselega syneleg/ þo ad vier j þessum Heime ecke kunum ad sia mz Lykamlegum Augum Sæler Framlidnar nie helldr Heilaga Engla/Puiad þo Guds Englar sie(so sem adur er sagt)o syneleger Andar þyrer vorum Augum/ þa sier þo huör þeirra annan jnbyrdis. So er og Sæler Manna osyneleger Andar/ huöria Madur þær ecke med holldlegum Augum ad sia

j þessu

j þessum Heime/Eñ jñbyrdis sier huór Sælen að ra/sem liosiega ma sia og merkia að Historiu hins ryka Mans og Lazari/huar vm Herran Christ/ur talar/að sa Ryke hafe epter Daudan (þa hañ la j Helvyte)sied Lazarum j Fadme Abrahams/ Luc. 16. Cap.

Med sama hætte sa huór aman Moyses og Elias a Fiallenu/ þegar Herran Jesus Christus þorklaradest. Og er vel merkianda þad Ritning/in seiger liosiega/að Moyses hafe andast j Moabita Lande og sie jardadur j Dal nockrum gagnuart Hwsenu þeor/og að hópud Eingellen Michael hafe þrattad vid Diópulen vm Lykaman Moyses. Huór Ord so eiga að skiliast/ einfalldlega sem þau hlyda/að Moyses sie sañarlega andadur og jardadur/ Ecke að sydur birtest hañ med Elia a þui Heilaga Fialle/og hafde Samtal vid Christum. Huar af omotmælanlega epter þylger/ að Sæler Vtualdra Christeña siast jñbyrdis Anglite til Anglitis j eilyfre Dyrd/ þó Hold og Blod kuñe ecke að skynia huórnen þad gengur til.

Nu skulum vier vita/ að ecke alleinasta sier og lytur huór Sælen adra j eilyfu Lyfe/helldur þekker þar huór adra. Sa ryke Madur þekte Lazarum a leingdar þo hañ være j Helvyte/ hu/ að mykla þrama munu þa Vtualder þeckia huór añan j Himerike? Huórnen meiga vtualdra Manna Sæler vita/að þar sie kommar til syns Folks eþ þær þeckia þad ecke? Vtualdra Sælna Lyf er eitt riett Paradysar Lyf/ so sem Herran Christ/ur sialfur meinar/þar hañ seiger til Rauningians/ I Dag skalltu vera med mier j Paradys. Nu

lyka so sem Adam og Eua þeckttu huórt annad j Jardneskre Paradys/audur eñ Synden og Dauden komu j Heimen/og huórt elskade añad ap Hiarta Huad myklu þramar munu Vtualdra Saler j himneskre Paradys eilyps Lyps þeckia og elska huór adra/med Hiartans ast og Riærleika?

Adam þeckte japnsnart Euu þa hñ leit hana Hañ spurde ecke ad/Huada Skiepna ertu? Huad an ertu? Huad villtu? Helldur sagde hañ japnsnart/Pad er Bein ap mñnum Beinum/ og Holld ap mñnu Holldi/ Hun skal Karliña nepnast/þuiad hun er ap Karlmañe komen. J sama mata þeckte Eua sin Mañ/ap huórs Ripe hun var skopud/spurde ecke ad huór hñ vere/ helldur gap sig til hans/hiellt hñ þyrer sitt Holld og Blod/og elskade hann so sem sitt eiged Lyp. Soddan astryk Kyning og Elska var Manna a mille j Jardneskre Paradys/audur eñ nockur Madur visse ap Synd og Dauda.

So meigum vier segia vm þa Himneska Paradys/ad þar munu visselega huór Vtualdra Sæla na adra þeckia/Og þegar nockur sier sin Brodur Systur eda Modur þangad koma wr þessum Heime/og þangad leiddan ap Heilogum Enginum/þa spyr hañ ecke ad/huór eda huadan ertu? Helldur seiger hun japnsnart/ Par kiemur min Broder/ Myn Syster/myn Moder/min Sonur/myn Dotter/myn eigen Kuiña/min Madur/minn Vinur/ min Naunge/Ver vel komen j Naþne Drottens/ min Sonur myn Dotter. Lopadur sie Drotten ad eilypu/ ad jeg sie þig hier komanda til vor/ Lop sie Gude ad þu hepur Dauban yper vnned j

Sigrenum

Sigrenum vors Endurlausnara Jesu Christi/og ert þyrer Truna komen til vor í eilyþt Lyþ.

Item/Eins og Eua þeckte sín Mann Adam strax hun sa hann í jardneskre Paradys/so þeckia Ytualdar Sæler alla sýna Vine/Forelldra og For þedur/þo þeir sie þyrer langre æþe andader/og þo þeir haþe þa hier í Heime huórke sied nie þeckt. Þar spyria ecke leluge/ Huór ertu/ huórt er þitt Heite? Helldur seigia þar japnsnart/ o minn elskulege Fader/ o mýn Hiartans Moder/minn gode Broder/ mýn Syster/minn Vin/ þinn jeg þig hier í þessare edla Paradys/í Lande liþãde Manna med ódrum Ytuóldum/þess sie vorum Endurlausnara Jesu Christo þeim Almattuga Dyrdar Konge/med Gude Fódur og Helgum Anda Packer og Dyrd ad eilyþu Amen. Þar þagna og gledjast lyka cirnen aþ Kynningu og Vmgeingne Heilagra Forþedra/Spamanna/Postula/Pyslarvotta og allra annara Heilagra/Heyra a þeirra heilagar Radur / og reyna Sannleik þeirra Orda þramkomen sem Christur sagde þyrer/ ad marger mundu koma vr Austre og Vestre/og sitia til Bords med Abraham Isaach og Jacob. Og þess meir og þramar nockur hepur í þessu Lyþe elskad Guds Ord/og þraín þylgt þeim hreina Guds Orda Lærdome / þess meire Glede og Girnd hepur hann til ad heyra þa H. postula og Lærepedur og þui meir mun hann aþ þeim pryssadur verda.

Samtal H. Sælua er þetta/ad þar tala sýn a mille vm þeirra Eymd/Kross og Motgang/Ofsokn og allt annad sem þar haþa lided aþ þessare dygdar snaudre Verölldu/huad merkia ma aþ Ord

um Abrahams/þar hañ talar vm Eymder Lazari/huad hañ hafde lided hier j Heime/huórs vegna hañ være nu huggadur. So og talar Ritningen vm Blod Abels/ad þad hafe kallad vpp j Himeneñ/ Gen. 4. Og vm Sæler Christenna sem Lyfiatner hafa vered fyrer Christi saker stendur skrifad/ad þær kalle og klage yfer synum Opsoknórum. Og vm þetta tala þær vegna ovmxtar legrar Huggunar og Saguadar sem þær þa þeinged hafa af Almættugum Gude j staden sliña Eymda og Harmkuxla. Dæme til þessa hófum vier hia S. Pæle/huór ed hier og huar j synum Pistlum klagar sig vm þær Opsoknir hañ vard ad lida af Diófflenum/ Eñ þar j gien huggar hañ sig vid þa okomna Dyrd sem hónum er tilbuen eptir Daudan. Nu er ecke olijklegt/ad so sem hann hefur skrifad hier vm/so mune hañ og vid Gudz Ytualda j himneskre Paradijs þar vm tala og segia/Opt var jeg j Fangelse/opt j Daudans Nefd/jeg var j Haskasemdum til Vatz/j Haskasemdum til Lands/j Haskasemdum medal Mordingia j Haskasemdum medal Gydinga/ j Haskasemdum medal Heidingia/j Haskasemdum j Borgum/j Haskasemdum j Eydemórku/j Haskasemdum til Siafar/j Haskasemdum medal falskra Brædra/j Eymd og Erfide/j myklum Vókum/ j Hungre og Posta j myklum Fóstum/j Kulda og Klædleysse/2. Cor. 11. Eñ nu sie eg/ad mynar stundlegar Harmkuxlingar og Haskasemder eru eckert ad reikna hia þre Dyrd sem nu er þrañ vid mig komen/ Rom. 8. Nu sie eg og reyne/ ad myn stundleg og liett þær Hórmung hefur orkad mier eilyfrar og omx

lanlegrar Dyrdar. J Heimenum var Christur mitt Lyfs/ eñ nu sie eg ad Dauden er orden mín Aumingur/ og Lyfsed er orded mín Abate/ 2. Corinth. 4. Cap.

Med pessum hætte koma þrañ allra Christ/ eña gudhræddra Manna Sæler/og sierdeilis Vina og Naunga/ huória Dauden hefur hier j Heime sundur slited/þar þiñast j eilyfre Paradijs/Og mu nu huór vid adra mæla og segia þra synum Rau num og Morgange huad huór lided hefur. Og hier þer peim so sem skrifad stendur/Johñ. 16. Vm Kuliñuna/ Pegar hun er liettare orden/ þa miñest hun ecke leingur a synu þynu þyrer sókum Fagnadar/ad Madur er j Heimen boren. so mun Vtualdra Sælna Glede og Fógnudur verda þus undspallt meire/enn peirra Sorg og Morgangur vered hefur sem þar lided hafa hier j Heim. Peirra Hiórtu eru full himneskar Glede og Fag nadar/og af peim Fógnude lofa þr og pryda mz einum Huga Almættugan Gud/Fódur og Són og Heilagan Anda/og eru med H. Englum motan/ de sameigenlegrar Glede og Himerikis Fagnadar og vona og vænta epter oss med Hiartans Fógn/ ude og Forleingingu/og óska ad vær mættum ept er vorn Daudlegan Afgang koma til peirra j þa himneskn Fagnadar Sælu Vtvaldra.

Hier ad auk er þui ecke gleymanda/ad þo Vt valdra Sæler life j ovmædelegre Fagnadar glede þa huxa þær þo opan hingad til sinna eptirlat enna Barna og Brædra/Vina og Naunga. Þui ad vier lesum/ad sa ryke Madur j Helvíte mint ist a synu þimm Brædur/med Hiartans Osk/ad

þeir mættu þa Vidvörun so ecke kiæme þeir j þann Kualastad. Og eþ Fordæmder giöra þetta/huad myklu þramar munu þa Otvalder huxa til sina? Þuiad riettum Kiærleika er so hættad/ad hann kann ecke ad gleyma synum Naunga / þuiad hann elskar hann so sem sialfann sig. Nu eru Otvaldar Sæler þar Heilagar hreinar so sem Guds Englar/þullar med Kiærleika Guds og Naungans/ þar þyrer kunna þar ecke ad gleyma synum Naunga.

Enn þar skrifad stendur /Esa. 64. Þu Drottin ert vor Fader/þui Abraham veit ecke aþ oss/og Israel þecker oss ecke. Þad er tal ad vm Ransökun Hiartanna/og ad Heilager vite ecke aþ vorum Eymdum og Hörmungum/og siae ecke vorar Hrygder/og heyre ecke vorar Hugrenningar nie Andvarpaner/þui þad kann eingen ad giöra nema almattugur Gud med synum einget num Syne Jesu Christo/huör ed alleina med Föd urnum og H. Anda vill vera akalladur og tilbe den/og alleina sier Pakkan og vorar Hugrenning ar/so sem hans Ord hlioda/Apocal. 2. Cap. Þad skulu allar Samkundur jata/ad jeg er hann sem ransakar Hiörtun og Nyrrun. Þar þyrer kann eingen Engell/myklu sydur nöck ur Madur/ad vita Mannsins Hugrenningar/ran saka Hiörtun og heyra Mannsins Andvarpan. Vier vitum og eirnen ad H. Englar vilia ecke lata tilbidia sig/so sem liosiega ma merkia aþ Da me Engelsins/ huörn S. Johannes villde hafa þa tilbedid/Apocal. 9. Enn Engellenn varn

ade

ade hönum þessi og sagde/Sia til þu giörer þ ecke/segir þín Sampson/og þinna Brædra/þeirra sem haþa Vitnisburden Jesu/til Bið þu Gud.

Tolfte Cap.

Læta Expectatio nouissimi Diei ja Ecclesia Triumphante.

Vm gledeleg Bid/og fagnadarsama Forvæntíng þess sydasta Dags/j Söpnude Vtualdra Salna.

Hvnó nockud Vtualdar Sæler hura vm sijna Lykame vid huórja þær vrdu skildar þyrer tymanlegan Dauda? Huad sært þad er þyrer einn þroman Ektamann/og huórsu þad særer hans Hiarta/þegar hann misser sijna astsama Eigenkuinnu/vid huórja hann bived heþur j mörg Ar/med Glede og Ynde/þad vita þeir ed reynt haþa. Sialldan skiedur þad ad þess Manns Hiarta verde gladt riettelega. Nu er Hionanna Samteinging j öngvan mæta jöfn eda saman tækande vid Samteinging Sælar og Lykama/Skyllde þa Salen ecke bera hrygd vegna sijns Framlidna Lykama sem þra heñe er daen? Eda mun hun gleyma hönum/og haþa öngua natturlega Tilhneiging til hans eda Girnd til ad samteingiast vid hann aptur?

Andsuar/ Vtualdar Sæler haþa sannarlega öngua Sorg/öngvan Kuyda eda Ahyggiu/þyrer sijnum Framlidnum Lykömum/ Enn þo gleyma þær þeim ecke. Þær haþa vyst natturlega Tilhneiging til þeirra/ og haþa Girnd ad samteingiast

þau

þeim aptur ad nyiu/ Enn þesse þeirra Girnd er aun Sorgar og Hrygdar / vegna þess ad þær vita ad þeirra Lykamer huglast/ og vegna þeirrar o/ þallualltrar Vonar sem þær hafa/ ad þær mune þa aptur syna Lykame j Oppriſuñe/og verda þm þa aptur ad nyiu eilyfflega samteingdar.

Þetta er ecke olykt ſo ſñ þa ærleg Hion elſk aſt jnbyrdis af Hiarta/ Kuinnan verdur fraunk/ og þar fiemur ad ecke er annad ad ſia og merkia eñ þad hun mune deyia j burtu/ Hennar Bonde leitar allra Rada og Bragda og Læknunga/heñe til Lyfs og Heilſubotar/enn þad hialpar ecke. J þeſſu bile fiemur eiñ godur vel reyndur Lœknare til þeirra Hiona/Hañ huggar Mañen/ ad hann ſkule ecke miſſa ſyna Kuinnu/ Kuinnuna huggar hañ ad hun ſkule ecke deyia/Hañ þer til og brugg ar eirn ſterkan Sueþndryck og giefur heñe ad dr/ ecka/og ſeiger heñe hun hliote ad ſofna vm ſtund og taka Huyld/epter þad ſkule heñe albata verda. Þeſſ a mille og a medan Kuiñan ſefr tekur Læk naren Mañen til ſyn/ vppa ſinn Sal eda Lyſta/ gard/ſkiemter hönum þar og giörer hañ gladan/ og lofar hönum trulega og ſtadfaſtlega/ad hans Kuinna ſkule heilbrigd verda. Maduren trner þeſſum goda Læknara/er gladur/og hefur öngua Sorg fyrer ſiñe Kuiñu/a medañ hun ſefur/Enn þo þorgeymer hañ heñe ecke/ſtar henne ecke vr ſynum Huga/hefur og helldur natturlegre Hiart ans Aſt og Elſku til heñar/og gledur ſig vid þa Von/ad jnnan lytels Tyma mune hann ſia hana heila og heilbrigda.

Mordyfr geingur þ til med Chriſtens Manns

Sælu

Sælu og Lyksæma/Sælena sæter þad ad hennas Lyksæme hlytur j burt ad deyia. Ēn sa himneske Gradarenn Jesus Christus/med sañre Tru medte kenn j Mañsins Hiarta kiemur hier þrañ / glörer ad Daudanum eiñ heilnæman Sueþndryck / med synu Orde/bydur Lyksælanum ad leggiast j Jördena/þara j sitt Sueþnhws/soþna og huylast vm stund allt til seinasta Dags. Þessj mille og amz an tekur hañ Sælena til syn j Paradys/ gledur hana og lyþgar og endurnæter med himneskum Fögnude. Sælen gleymer og ecke synum Lyksæma heldur huxar vm hañ med gledelegre Von/vitan de ad epter lyten tyma munu hun þa hann aptur heilbrigdan og hraustan.

Hiñ H. Johannis skrifar vm þa himneskv Borgara/huersu ad þeir med Hiartans Fögnude og Glede byde og vxnte epter þeim sydasta Deige þar seiger hañ sig heyrt hafa Rödd mykels Skara a Himnum so hliodande / HALELVIA/ Þviad sa Almattuge hefur Ryked reked til syn/Fögnum og verum glader/og giefum hönum Dyrdena / Þviad Lambsins Brullaup er komed/t þess Brwdur hefur bred sig til/ Og eñ seiger S. Johañes þrañ[illegible]eigis/ Og henne var giefed ad klæda sig j hreinu og þögru Silke: Ēn hañ Silke er Rietrlæte Hæilagra/Apocal. 19. Og j Midurlage sinnar Openberanar skrifar hañ so/Og Anden/ t Brwduren sögdu/Kom/Huar til sa Himneske Brwdgume ansar og seiger/ Ja/ Jeg kiem

snar-

snarlega / Amen / Apocal. 22. Cap:

Allt þetta verdur riettelega sagt og talad / ecke ad eins vm christelega Kirkiu sem hier j Heime berst og slæst vid Diöfulen og adra syna Owine / og Hiartans Girnd og Forleinging hefur epter þeim seinasta Deige / Helldur hlyda þessu Ord og eirnen vppa allan Söfnud Heilagra Sala na j himneskre Paradys / sem med stærstu Girnd og Glede byda og vænta epter Lwdre hins sydasta Dags. Þeña Himneska Söfnud þiölgar daglega / af Aukningu og Tilkomu þeirra Sællua sin med sannre Tru a Lausnaran Jesum Christum / burt þara wr þessum illa Eyndardal. Talan þessara Vtualdra er miög mykel j Kyrke Skodunareinar / Og aller eru þeir so sem ein Lykame j Heilögum Anda / og ein syneleg Brwdur syns synelega Höfuds og Brwdguma vors Almattuga mykla Konungs Himens og Jardar / a huörn hun horfer og sier med gledelegum Fagnadar Augum. Og med þui þeir vita / ad sa seinaste Domur med Endurnyan Himens og Jardar er j nand / og hans Fagnadarfulla Brullaups Hatyd tekur ad nalgast Var fyrer syngia þr hönum eitt eilyft HALE-
LV[illegible] sem ein Konungleg Brwdur sem j sinne skrautlegre pr[illegible]de leidd skal verda fyrer sin Herra Kong og Brwdgum.

Alyka so sem Sidur er til / ad ein verallded Brwdur klæder sig a hefiar Heidurs Deige synum bestum og skrautlegöstum Klædum. So hefur su Vtualda Christne a Himnum sinn dyrdarlega Klædaburnad a Himnum / sin hier nefneft / Hreinr og

og þagurt Silke/ Þad hefur hun ecke af sialfre sier/helldur er henne giefed þad/og þetta Silke merker ecke annad en Riettlæted Jesu Christi/ huórt hann med Krossens Dauda og sinu Blode og allre sine Forþienan hefur afrecktad og vtueg/ad og alla hans Himneska haleita Velgiörninga/ þeir eru þetta hreina og þagra Silke/ og Riettlætingar Heilagra In Plurali Numero/ so sem þiólde margþalldlegs Klædabwnadar/huar mz Gudz Heilager eru skrydder og prydder þyrer Gudz guddomlega Auglite.

Þañen er nu vared og hattad Heimferd Endurfæddra Sælna/ wr þessum Eymdardal jnn j þad Himneska Fodurland/Og so hefur j þessare þiordu Bok sagt vered þra Heimfor christenna Sælna/ þyrer stundlegan Dauda og Afgang/ wr Ryke Truareñar j þessum Heime/jñ j Ryke Skodunareñar. Item/ huór ad sie Misnunur a mille þess eilyfa Lyfs sem riettruader Christner hafa hier j Heime alleina j Truñe/ og þess himneska Lyfsins sem Sæler Vtualdra hafa j Paradys. Hier hefur og talad vered vm Himneska Huyld og Frid Vtualdra Sælna j Himeryke/Vm Fylgd Heilagra Engla/ og huórsu þeir bera vtualdar Sæler j Paradysar Sælu og Fognud/ Item/ vm Arfleifd vtualdra Sælna j Himneskre Paradys/ Vm þrra Sælu og Glede og himneskan Fognud/ Item/huad stor og mykell vera mun þiólde vtualdra Sælna j Himneskre Paradys æfdur en Doms Dagur kiemur. Hier hefur og talad vered vm þa himnesku Brullaupsgiörd Herrans Jesu Christi eil sinar christelegrar Kirkiu j Paradys/Enge sidur

þur vm Sxlu eilyfs Lyfs/ af huöriu hun kome/ og j huöriu hun er þalen/ Huad vtualdar Sæler hafest ad j Himneskre Paradys/ og vm þeirra sæ ta og liufflega Vmgeingne jnnbyrdis/ Og ad sydustu huöria Girnd og þorleinging þar hafe epter þeim seinasta Deige.

Hier mætte einhuör spyria og segia so/ Hu örnen kiemur þad til/ ad þu talar so margt hier vm/ þar þo Heilög Ritning talar allþatt og ovida vm þetta Epne?

Hier suaraft so til/ Ad huad hellst j Guds Orde segest vm Fögnud og Dyrd Vtualdra Sælna j Paradys/ og þo þad sie þaort og stutt/ þa leyfest þo einum og sier huöriumi Christnum Manne sier til Huggunar og Truarstyrkingar þad sama vr ad leggia/ og skyrara ad giöra med þeirrum Ordum/ Par fyrer/ med þui mörg Gudhradd og godra þws Hiörtu/ sem med heitum Tærum grata Afgang og Misser sinna Astvina og Nauniga/ hafa opt oskad sier og girnst ad þa liosflega Vnderrietting vm eilyfst Lyf þramlidenna Sælna/ Þa ma þesse Vnderuysan og soddan Vitnisburder Heilagrar Ritningar vera þeim Leidaruyser/ til ad hugsa betur vm þetta Epne.

Enn þar Ritningen talar so lyted og þatt vm Dyrd Vtualdra Sælna/ og vm Ryke Skodunarefnar/ Slykt er skied j fyrstu þar fyrer/ ad bæde vier sem lifum/ og so hiner sem j Gude eru Framlidner/ höfum eina og sömu Sæluhialp/ þesse er alleina Misminnuren/ ad vier höfum hana alleinasta j TRVnne / enn Sæler Vtualdra hafa hana j SKODuncnne/ þ er/ j Kraft og Sannleika. Þar

næst

hæst hepur Gud viliad hepta mannlegre Forvitne/so Menn legde ecke nidur Guds Ord j Bokum Spamannanna og Postulanna skripud/enn þære til Frietta vid Framlidna / so sem skied hepur j Heidnenne og lyka j Pauadomenum. Þuiad hepde þad so berlega vered j liose læted/ huśr og huilyk ad sie Dyrd Hellagra Postula og Drślarvotta og annara Vtualdra hta Gudz Syne/a hans Stole/ og med huórium hætte þeir eru nied hónum drottnande yþer Heidnum Þiodum/og Herrar yþer Daudanum/Diófplenum og Heluyte/Þa munde mannleg Skynsemi japnsnart þara til og gióra aþ þeim Arnadar Menn og tilbidla þa eins og skiede j Pauadomenum. Enn slykt þyrerbydur Gud/og talar þar þyrer þætt vm Dyrd Vtualdra Sælna/vppa þad ad slyk Hiagudadyrkan þorhindrist. Þui mæler hann so þyrer Munn Spamannsins Esa. 8. Eiga Menn ad spyria þa Daudu enn ecke þa Lifondu ? Jm/ Epter Lógmalenu og Vitnisburdenum/ Eþ þeir seigia ecke so/ þa þa þeir ecke Morgonlioset[ad sia]

So leinge sem Christen Madur lifer/þa a hans Astundan allena ad vera a Ryke Truarennar Hann hlytur ad hallda sier vid Guds openberlegt Ord/ heyra vandlega Guds Ords Predikaner/ giora sanna Jdrann/trua og bidia/og hafa christelegt Framferde/og breyta so allt til Dauda/Þa ma hann fullkomlega vita / ad hans Sæl munu epter petta Lyf komast vr Ryke Truarennar jn j Ryke Skodanarennar/ Og huad hann heyrer og lærer hier j Guds Orde vm syna Sæluhialp/ þad mun hann fullkomlega sia med Augonum an/

ars Heims/ j eilyfre Dyrd og Glede/ hia Gude og öllum Heilögum Vtuöldum/sem vndan hönum eru farner af þessum Heime/og komner eru jnn j þad eilyfa Lyf.

Petta skal Christen Madur ecke efa/helldur forlæta sig fullkomlega þar vppa/ Ad nær hann sofnar j Drottne/sie þad j Dag eda á Morgun / eda nær þad skiedur / þa er hans Sal j Lande H. Engla og Vtvaldra / sier þar Gud Auglite til Auglitis/og sæfnast til sins Folks. Þar byr iast riettelega su ovmrædelega Dyrdenn eilyfs Lyfs sem vara mun ad eilyfu. Hier geingur þad ecke olyft til/og adur var talad/so sem þa Brull aups Giester og Bodsmenn sæfnast til eins Brull aups/sumer koma fyrre sumer seinna/þa alla tek ur Brwdgumen ad sier/seiger þa vel komna/leid er þa vppa sinn tygnar Sal/höndlar þa vel med allskyns Veitingum og Velgiörningum/ þangad til ad aller Giester og Bods menn eru komner. Alyk ta eins sæfnast vtualdra Mana Sæler j þa Himneska Paradys/og eru þar hia synum Himneska Brwdguma Jesu Christo/þar til sa seinaste Dag ur kemur/Þa munu þær þa aptur syna Lykame/ og j synu Hollde sia Gud/Og þa munu þeirra Fögnudur og Himnesk Glede hid fyrsta fullkomlega vppbyriast.

Enn Tymen til hins sydasta Dags mun þeim j öngvan Mata þikia langur/ vegna ovmrædeleg rar Glede og Dyrdar/Þeim mun vera þusund Ar so sem einn Dagur/so sem S. Petur seiger/ 2. Pet. 3. Vtualdra Sæler j þeirre himneskre Dyrdeñe vita af öngre veralldlegre Ara Tölu eda

eda Daga Reikninge/Par þyrer þegar þu kiemur þangad til þina Forellдra og Forþedra sem þyrer tuttugu þriatiu eda hundrad Aarum eru aþgeingner / þa mun þeim þikia sijn Vist og Vera j Himeryke ecke haþa vered leingre enn heil eda halfa Stund.

Slykt haþa þeir gömlu Lærepedur þramsett þyrer Vngdomen j mörgum Epterlykingum/ a medal huörra þesse er ein. Ein Heilagur Madur gieck eitt sinn wr Klaustre sijnu vt a nöckurn Skog Par sa hann ein Fugl sem hann þeckte ecke/Sa Fugl saung so sætlega og lystelega ad hann þottest alldrei so sæt Hliod heyrt haþa. Og sem hann þottest haþa hlytt þar vppa/ eina Stund eda tuær/ þa þer hann heim aptur j Klaustur sitt/og þinnur þar allt vmbreytt og öllu vmsnued/ Þa voru dauder aller hans Brædur/og adrer komner j þra stad. Og sem ad leitad og ransakad var/j Annalum og Sögubokum/ þa þanst ad sa Abote med hans Brædrum haþe liþad þyrer nöckrum hundrad Aarum/Huar aþ Menn kunnu ad merkia ad j so mörg hundrad Aar hepur hann hlytt þeim sætt syngianda Fugle/Þo honum þætte þad ecke haþa vered nema ein lytel Stund. Med soddan Dictionum og Dæmesögum haþa Menn þordum viliad kienna og vndervysa Vngdomenum/huör og huilijk ad være Himerykis Fögnudur. Og vppa þetta hlyda S. Augustini Ord þar hann so skriþar/ Himnarijke hepur enguan Enda/þar kiemur þuör þusund Aara rijmen epter annan/ so Madur veit ecke aþ/ Þar er eijn eilijþur

Anij. Dagur

Dagur eñ Nott eingen / Þar er eingen Reikningur a Stundum nie Tijmum.

Þetta er myn Tru og myn Jatning vm þssa vora Truargrein/ Og jeg þacka þier miñ Herra Jesu Christe/ad þu hefur j þynu Orde so myked openberad mier hier vm. Þu ert minn Gud/ myn Hialp og Heill og mitt Lyfe/Myna Sal langar til þyn/ mitt Hollð þorleinger epter þier/ j eimu þurru hriostugu Lande/þar eckert Vatn er. Huönar mun þar koma/ ad eg lyte þitt Andlit j Riettlætenu/ og vakna vpp epter þiñe Mynd ? Psalm. 27. Nu miñ Gud og Drotten/Jeg vænte þiñar Tilkomu þra þui Himneska Brullaupe/ og true þullkomlega ad eg mun verda var vid þyna Giæsku j Lande lifande Maña. Eñ adur hlyt eg ad verda skyrdur med Skyrn/og þyrer stundlegan Dauda ad leggia þra mier mitt holldlegt Hreyse. Storlega þuingast eg adur eñ þad þullkomnast/Anden er reidubwen/eñ Hollded er veykt/ Þar þyrer vertu Drotten myn Hialp og miñ Styrkur. Og þegar myn Burtfarar Stund kiemur/þa þrelsa myna Sal þra Daudanum/myn Augu þra Gratnū/miñ Fot þra Falle/So ad eg mætte ganga þyrer þier Drotten j Lande lifande Maña/ Og ad myn Sal (huörja þu hefur endurleyst) mætte eilyfflega þagna/og þig eilyfflega Lofa og Dyrka/ Amen.

Ender hinnar Fiordu Bokar.

Su þimta Bok

Vm Eilifþt Lifþ/ J huørre talad verdur vm Vppriſu Holld ſins til eilifþs Lifþs.

Fyrſte Capitule.

Corporum piè defunctorum Quies jn Puluere Terrę ad Diem vſque nouiſsimum.

Vm Lykame Heilagra Framlideña og peirra Huyld j Jardarennar Molldu/ allt til hins ſydaſta Dags.

DROTTen Herra Jeſu/ Jeg true ad þu miñ Lauſnare lifer/og ad epter þetta muner þu vppvekia mig wr Jordueñe/ og ad eg mune þeſſu mynu Hollde og Hörunde j Elxddur verda/og ad j mynu Hollde mune jeg ſia Drotten minn Gud/þig mun eg ſia med mynum eigen Augum eñ ecke añarlegum/Job. 19. Þeſſa mina Endurlauſn hefur þu j mynu Hiarta jñſigl ad med þinum Helga Anda/Ephe. 4. So ſem og Vilie er þins Himneſka Fodurs ſem þig ſent hefur/ad ei glateſt nockur af þeim ſem hañ hefur þier giefed / helldur ad þu vppveker hann a ſydaſta Deige/Joh. 6. Og þar fyrer bid eg þig Drottenn minn liſtelatlega/ad þu ſtyrer minu Hiarta Munne og Tungu/ſo ad eg matta vm okomna gledelega Holldſins Vppriſu til eilifþs Lifþs/ſo huxa og tala/og ad þeſſe Grein vorrar

christelegrar Truar mætte nyt samlega verda vtskyrd og vtlögd/þynu myrkla Nafne til Dyrdar/ eñ þynum Saudaskiepnum j þessum Heime til Styrkingar þeirra andlegs Fagnadar og Vonar/og til kröptugrar lifande Huggunar.

Þuiad huad ma mier eda öðrum gudhræddum christnum Manne j þessum Eymdardal vera liuflegra gledelegra ad heyra enn þetta/Og huad kann nöckurs christens Mans hryggua sorgfulla Sal so miög ad endurnæra lyfga og hugga/so sem þessse heilsusamlege Lærdomur ym vora Endurlausn j þra Vallde Daudans Diöfulsins og Helvitis/og vm vora Endurfæding til eilyfs Lyfs? Þu minn allra elskulegaste Endurlausnare hefur þynu dyrmæta Blode a Krossens Trie vthellt/ ecke alleinasta þyrer mynu Sal/helldur og so lika þyrer minn Lykama/og þad huörtueggia leyst og þrelsad þra Vallde Diöfulsins/þier til eigenlegrar Eignar. Og so sem þu hefur þad huörtueggia endurfædt/so sier þu til/ad þad huörtueggia verdur þyrer þitt Ord endurleyst til ad þa og öðlast eilyfa Sæluhialp.

Nu var ædur j niunda Capitula hinnar þridiu Bokar talad vm/ad Endurfæding Sæleenmar hlytur vndan ad þara/enn Endurfæding Lykamans hun kiemur ecke þram þyrr enn a syduste Deige. Þuiad allt j þra H. Skyrn jnn til Daudans liggium vier j Fadme Guds j hans Orde/ Velut Embrio clausus jn Aluo, Eius og Fostred er jnnelukt j modurlegu Lyfe/og latum H. Anda/ med Guds Orde og þyrer Guds Ord kalla oss og vpplysa oss/endurfæda oss og giöra oss skapfelleiga til

ga til ad þedia Gud riettelega/þiast Syndanna trua og treysta a vorn Endurlausnara/hugga oss vid hans Forþienan og Arnan og dyrmætt Riettlæte/vakta og haþa Astundan vppa þeirre Sælu Von eilyþs Lyþs/þordast allt vgudlegt Frambærde/liþa j Guds Otta og godum Verkum/vera þolenmoder j allskyns Kuôl Krossè og Motgange/trua og treysta Gudz Ordum og Fyrerheitum allt j Daudan. Þetta allt saman er Resurexio prima, Apocal. 29. Su þyrsta Vppriſan/ sem ad hrærer alleinasta Sælena/og heyrer til Ryke Truarennar. Og þesse þyrsta Vppriſa varer og vex allt j Daudan. Þa er vte Sælareñar Endurþæding/þa kiemur Sælen vr Fangelse sijns daudlegs Lykama jñ j Fodurland eilyþs Lyþs/so sem hing ad til hefur noglega sagt vered.

Oho/Huad sæll er sa Dagr/og huad gledelig er su Stund þegar jeg þæ ad enda myna Kymdarreisu j þessum hrygdarþulla Heime/og þegar jeg þyrer Hialp og Styrk H. Anda/heþ yperstaded mitt Stryd/og Sigur þeinged a mynum Qvinum/og er leystur og þrelsadur þra allre Neyd og Angist/og kiem heim til þyn minn allra Hiartkiaraste EMMANVEL/Herra Jesu Christe / j Ryke þijns Fodurs j Paradysar Sælld og Fognud/j þad riette Sumarland eilyþs Lyþs/mitt a mille H. Forþedra/Spamañа/ Postula og allra vtualdra Salna og þæ ad sia og lyta þitt blyda blessada Andlit og j þier Almattugan Gud og Fodur/Andlite til Andlitis/med þullkomlegum Fognude og eilyþrar Pyrdar Sælu.

Enn a medan og þangad til(so myked sjñ Lyk

aman ahræreʀ/aþ huǒriñ christens Manns Sal er burt viken) þa liggur hañ þar hann er komen Steindaudur / heyrer huǒrke nie sier / verdur aþ Frændum og Vinum vtboren/jardadur og Molludu ausen/med Hrygd og Grætu/Sorg og Harme epter þui sem sa Framlidne heþur hier j Lyþe aʃtkiæʀ vered.

Soddan Hrygd Grætur og Harmur er ecke j nǒckurn mæta laʃtande/sem kiemur aþ hreiñre Astarelsku til hins Framlidna/med þui ad slykt er ecke j Guds Orde þyrerboded/Epter daudan Mann [seiger Syrach] plaga Menn ad syrgia/þuiad hann heþur ecke leingur Liosed/Syrach. 22. Og j ǒdrum stad seiger hañ Þegar nǒckur andaʃt/þa græt þu hann og harma/so sem þier haþe myked a mote geinged/og sueipa hans Lykama epter venlulegum Sid/t veit hǒnum ærlegan Gröpt. Þu skallt græta beisklega/og vera aþ hiarta bryggur/og bera Harm epter þui sem hann heþur vered til/Syrach. 38. So lesum vier vm þann gamla Forþǒdur Jacob/þa hann var andadur/þa þiell Joseph yþer Andlit syns Fǒdurs/og graet yþer hǒnum/og mintist vid hann/Genes. 50. Og vm Tabitam er skriþad/Acto. 9. Ad allar Ekiurnar haþe grætted hana/Og Herran Christur sialfur vard hryggur aþ Dauda Lazari/og þegar hann sa Mariam grætande þa runnu hǒnum Tar aþ Augum/vegna Hrygdar og hiartanlegrar Medaumkunar/Joh. 11.

Sannarlega

Sannlega meiga þeir vera harder og stein hiartader/eda ogudleger/sem ecke lata Dauda og Fraþall Nąunga og Vina ganga sier til Hiarta/ so sem vier lesum aþ Heidnum Mönnum nöckrum þeir ed köstudu sijnum Framlidnum j Mollder og Mykiuhauga. Sumer haþa med Gamne og Hl ætre hept þeirra Fætur og dreiged þa so vt sem Hunda og Hra. Sumar Pioder haþa og sökt þeim j Sio/Sumar kastad þyrer Hunda/Sumar haþa jeted þa. Nöckrer haþa þann Sid ad syrgia og grąta þegar Madurenn þaddest/enn þagna og gled iast þegar hann andadest. Soddann Heidenna Manna Sidu skulum vier þordast/og hixa helld ur vm Guds Ord/og haþa Dæme H. Manna/ aþ hiörtum vier lærum/ad þad er ecke alleina ley þelegt/helldur loþlegt og skylldugt/ad syrgia og grąta Afgang gudhræddra Vina og Nąunga

Sumer aþ Heidingium haþa haft þann Sid/ad rijfa aþ sier Hær og Klæde / slyta sitt Andlit til Blods/Og þegar Lyken voru brend þordum/stu cku marger j Bæled og lietu brenna sig vpp med þeim Daudu/Enn slykt bannar oss H. Ritning/ og seiger liosslega/ad vier skulum ecke syrgia og grąta/so sem þeir ed ongua Von haþa/1. Thess. 4. Helldur hugga oss aptur/og hugleida/ad lyka so sem einn og annar andast/so hliotum vier og lyka ad deyia/Syrach. 38. Og ad ecke kome hann aptur til vor/helldur hliotum vier ad þara til hans/2. Reg. 12.

Heidner Menn, og aller ogudhrædder/haþa noga Orsök til Sorgar og Hrygdar epter þranlid na Vine og Nąunga. Enn sa sem er Riettchrist

enn/hann huggar sig vid Guds Ord og gledelega Von almennelegrar Vppriſu til eilyfs Lyfs/sem adur er noglega vmtalad. Su Huggun ybergeingr allan Harm og Grat. Vier vitum ad vor Daude hann er ecke so sem þa Eik þellur j Skoge/eda skynlaus Skiepna deyr j Haga/huor einskis heþr ur ad vænta epter Daudann. Vorum Lykömum erödruvys hattad/sem truum a Nafn Guds Eingetens Sonar. Þuiad Christur er vort Höfud/ og vier erum hans Lykame/og Lider og Limer hans Lykama/Nu kann eckert Höfud ad vera Lykamalaust eda Limalaust/ef þad er riett lifande Höfud. So þylgier nu þad epter/ad med þui/ vort Höfud er vppriſed/þa munu og vorer Lykamer og so viſſulega vppryſa til eilyfs Lyfs. Þar þyrer samteinger S. Paull Christi Vppriſu og vora j eitt/seigande/Fyrſt predikad verdur ad Christur ſie af Dauda vppriſenn/huörnen seigia þa nockrer a medal ydar/ad Vppriſan Framlidenna ſie eckert? Enn ſie Vppriſan þeirra Daudu eckert/þa er Christur ecke Vppriſen/1. Corinth. 15.

Christi Vppriſa ? vor(seiger Lutherus) hanger huör ſaman vid adra/ þad er eins Vppriſa/huör hann medkienner ad Christur ſie vppriſen af Dauda/ ſa kann ecke ad neita þui ad vier munum vppriſa. Poſito Antecedente bonę Conſequentię, neceſſe eſt poni Cõſequens. Sie þ þyrra ſatt/þa hlytur og þad seinna satt ad vera/Sie þad

seinna

seima ecke satt/þa er ecke helldur satt þad þyrra. Eñ Christur situr þar þyrer til Guds hægre handar/og þar þyrer giefur hañ oss sinn h: Anda/ ad hann vill draga oss til sýn/og ad vier skulum þylgia hönum/ t vppryfsa med hönum. Eþ ad vier nu truum þui/ad hann sie til Guds hægre handar/og sende oss sinn h. Anda/Þa skulum vier og trua þui ad vier munum vppryfsa med hönum þra Daudanum. Eitt þad/ad hann giefe oss h. Anda/Þar vm ber vitne h. Skýrn/Guds Ord og Euangelium/ Þar þyrer med þui vier höfum Orded/og erum skyrder vppa þad/þa deyium vier og so glader vp pa sama Ord/og vitum fullkomlega/ ad vier er um allareidu med Christo vpprisner/epter Saul unne/og a sydasta Deige munum vier lyta epter Lykamanum verda vppryfsande.

Hier vppa hlyda S. Pals Ord/þar hañ so alyktar seigande/ Eþ ad Christur er ad eins sinna vegna vpprisen/ þa er vort hialpræde vrgiórt tynt og tapad/þa tiemur sa glede lege Paskadagur vid oss ecke þar/ og ecke helldur seinaste Dagur/huór ed öllum Riettruódum verda mun ein sön Endurlausn/Eñ sie Christur vor ra vegna vpprisen aþ Dauda/og orden Primitiæ Fyrstur aþ þeim sem sofa/þar þyrer er vort hia lpræde stadr og stödugt/og vier munum visselega vppryfsa/og hallda gledelega Paska Hatyd a hin um sydasta Deige/ Þañen samanbindur Postulen i eitt Christi Vpprisu og vora/og giörer eina Vp risu aþ þeim badum.

Vppa

Vppa þetta sama hlyda Herrans Christi Ord þar hann so talar/Johañ. 3. Eingen þer vpp j Himeneñ/nema sa sem aþ Himnum er komen/Mañsins Sonur sem er a Himnum/ Hier ma einhuer huxa so/Huad verdur þa aþ oss? Huar eigum vier ad blyþa? Huernen eigum vier ad komast j Himeneñ sem ecke erum komner aþ Himnum eins og Mañsins Sonur? Enn heyrdu huad epter þyliger. Og so sem Moyses vpphoop Höggormen j Eydemörkeñe/ so mun Mannsins Sonur verda vpphaþen/ vppa þad ad aller þeir sem a hann trua/þyrerþad eſt ecke/helldur haþe eilyfft Lyf. Hier bindur hann saman j eitt sig med sinne Himnaþör/og þa sem hönum tilheyra/Pad er/þa sem a hann trua og seiger liosiega/ad vier sem a hann truum/munum og lyfta þara vppi Himenen/Puiad þyrer þa Grein og þar þyrer er Christur a Krossenn vpphaþen/aþ Dauda vpprisen/og til Himens þaren ad hann giefe þeim eilyfft Lyf sem a hann trua.

Skule nu þeir ed a Christum trua ecke verda þortapader/helldur hreppa eilyfft Lyf/þa meiga þeir ecke blyþa j Daudanum/so sem postulen Pall seiger/Ad þad Forgeingelega mune jklædaſt þui oþorgeingelega/og þad daudlega mune jklædaſt þui odaudlega. Vor Lyfame hlytur ad þwna rotna/og ad þorteraſt aþ Möd/ um og þöddum/so sem Raun giefur Vitne/huad olydanlegur Hlutur ad er Mansins Hræ/so eing enn kann þa Olyfft ad lyda/þar þyrer verdur hann so diupt j Jörd nidur graþen og lagdur. Enn

huörſu

huórsu olydande og andstyggelegur sem hann er/ Og huórsu sem hann verdur þwen og roten/ þa hlytur hañ þo vpp ad koma/og þklædast þui opor geingelega/ Og huórsu diupt sem hann er nidur socken j Daudan/þa hlytur hañ þó aþ Daudanū vpp ad ryfsa/og verda odaudlegur. Þetta hliotum vier ad trua/þuiad til þessa erum vier kallader/ þyrer Euangelium/og þar vppa erum vier skyrd er/og þar vppa tókum vier þa Heilógu Aþlausn og Herrans Christi Holld og Blod/ Og þetta er þad S. Paull meinar/þar hañ so skriþar/Rom. 6. Vier erum þyrer Skýrnena jardader med Christo j Daudan/ vppa þad ad lýka so sem Christur er vppvaktur aþ Dauda/ þyr er Dyrd Fódursins/ so eigum vier ad ganga j Endurnyan Liþnadarés. Og þyrst vier erum med hónum plantader so sem j hans Dauda/so munum vier j hónum lýker verda j Vppriſuñe. Med þui vier vitum þ/ ad vor gamle Madur er med hónum krossfestur/so ad aþ skaþen verde Lýkamen Syndareñar/ ad vier epter þ ecke þionum Syndeñe/ þuiad þuór hañ er daudur/ sa er riett lættur aþ Syndenne;

Hier heyrum vier þad/ad jafnsnart sem christen Maduren er skyrdur/ þa tekur hañ til ad deyia og lifa/þo ecke med einu mote. Med Christo verdur hañ plantadur og graþen nidur j Daudan/ so ad hañ skule deyia þra Syndeñe og óllū syndsamlegum Girndum/og þar epter a lifa synum Herra Christo(huórium hañ er þyrer Skyr

nena

nena ſmlyſpadur ſmplantadur) og þiona hönum j ei
lyſpu Riettlæte Meinleyſe og Sæluhiælp/eins og
andlega vppriſen Madur/ſa ed þra Dauda Syn
dareñar vppvaktur er til eins Himneſks Lyſps og
Framþerdis. Huór hañ merker þetta og liþer ep
ter þeſſum Lærdome/hañ ma vel ſo ſeigia/Myn
Sæl er alla reidu holpen / og epter Sælunne er
mitt Heimile og myn Vmgeingne alla reidu j Hi
meryke/eñ Lykamen mun a ſydaſta Deige koma a
epter/Hönum hlyt eg ad aþklædaſt ſo ſñ ohreinu
ſaurugu Fate/ Hañ verdur j Molldena ad þara/
þar hliota Ormar Pöddur og Madkar ad jeta wr
hönum allt Syndareñar Eitur/og þortæra hön/
um med öllu/ſo ad hañ vppriſe hreiñ og hraſt/
ur/þlecklaus og oþorgeingelegur. Þar þyrer hræd
eſt eg ecke miñ Dauda/helldur veit eg þ/ ad þui
meir ſem þeſſe daudlege Lykame hrörnar og þeſſ
veykare hañ verdur/þeſſ nalægre er Endurlauſn
miñar Sælar/og þui meir ſtyrkeſt mitt himneſke
Lyſp/ ſo ad eg þyrer tymanlegan Dauda komeſt
wr Ryke Truareñar jnn j Ryke Skodunareñar og
eilyſps Lyſps.

Þegar Gudhræddur Madur geingur aþ j þeir
na niata/þa heyrer hans Lykame Jördunne til/
þui hann er aþ Jördueñe komen/ og þad er Guds
Vilie ad hann ſkule j Jördena leggiaſt/ og huyla
þar allt til ſinnar gledelegrar Vppriſu. Þyner
Framlidner(ſeiger Eſaias) munu liþa/ og
vppriſa med þeirra Lykömum. Vaked
vpp/ ſeiged Loþ þier ſem ligged j Jördu
lukter/ Þuiad þyn Dögg er Dögg þins græ
na

hia Akurlendis: Enn Lande daudra Man
na munttu steypa/ Pad eru / Heimsins Syner/
Ranglæter/þorherter og andlega dauder/þa mun
tu apma. Eñ til þeirra Fromu og rietttruudu Chr
istnu talar Gud so/ Far þu mitt Folk inn j
þitt Sueþnhws/og lat aptur Dyrnar epr
er þier/geym þig þar vm litted Augabra-
gd/þangad til Reiden er hia liden/ Esa:
26. Med þessum Ordum giörer Gud Graþer sin
na Vtualdra Heilagar/ og skipar þeim ad liggia
og huyla sig þar/ þangad tit ad hann hefur lagt
sier vnder Fætur alla sijna Owine.

Nu byrst þad Lykamer Heilagra huyla og
sofa j sijnum Gröfum/og eru þar so sem j Heilö
gu Sueþnhwse/ ohræddar þyrer allre Guds Rei
de/þa sakar þa ecke þar/ þo þeir þwne og verde
ap Grnum og Möckum þortærder/ þr þina þar
ecke þar til/Saalernar ecke helldur. Petta er ecke
olyct og þa Madur er j Klædum sijnum/Ep nöck
ur slær vppa Klæden/ þa þinnur þu til a medan
þu ert jKlæddur þeim Klædum/ Eñ ep þu þer ap
Klædonum/og huyleft j þynu Rwme/og þyn ohr
ein Klæde verda katen j Vatn/þueigen j skarpre
Lwt/baren og sleigen og þuætt/þa þinur þu ecke
þar til þess a medan þu liggur j Rwme þynu/Kl
æden ecke helldur/Enn ad Morne Dags/ þa þu
þer þyn Klæde aptur/þueigen og burr og hrein
þa verdur þu gladur. So þinur christens Mans
Saal eckert til huad Lykamanum lydur/ Lykam
en ecke helldur/ Eñ þyrer Matt og Krapt Guds
verdur hann varducittur og so tilreiddur/ ad hann

a sydasta

a sydasta vpprisu Deige/verdur þagur og prydeg legr og samteingest aptur vid Sæl syna eilyþlega.

Af soddan Huggun veit þesse ogudlega Verold ölld eckert/og þeir ogudlegu huxa þar ecke vm. Enn Christne Guds hun hefur alla Tyma hafd þessa Tru/og openberlega medkient og játad þessa Truar Erein/vm Vpprisu Holldsins til eilyfs Lyfs! Og hier fyrer hafa þeir H. Forfedur til Graptrarens þueiged Lykame þeirra Framlidnu smurt þa med dyrmætum Smyrslum/ sueipad þa í hreinum Liereptum/grætted þa og jardad med heidarlegre Fylgd og Jardarferd/og prydt þeirra Grafer med Legsteinum og Yferskriptum/so sem vier lesum vm Joseph/Genes. 50. Og þegar Herran Christur var andadur/ þa toku þeir Nicodemus og Joseph hann opan af Krossinum/ smurdu hann med dyrmætum Smyrslum/og sueipodu hann í Lyndwkum/og lögdu hann í nya Gröf/ huörja Joseph hafde latid vthöggua sier í Steine

Pad er og Sidur hia öllum Gudhræddum Mönnum/ad halda hreinum Legstödum Framlidenna/huörja vier nu köllum Kirkiu Garda/nöckrer kalla þad Guds Akur/þuiad lyka so sem Hueite Korned verdur nidur sad í Akuren/ liggur þar þurnar og rotnar/en vpprys þo a synum Tyma med fögrum Bloma/so vppryfa og Lykamer Heilagra a sydasta Deige / med oforgengelegre Segurdar Pryde. Þar fyrer attu Menn ad hafa christena Mana Leide og Legstade í Virdingu/ halida þeim hreinum og klarum/fyrer allre Oskit og Saurgan/og vera ecke sem þeir Fuglar sem

fage

fagt er þra ad skyte j stalþs sins Greidur. J þui blinda Peuzdome hielldu Menn myklu meir ap Leidum og Legstodum Framlideña en nu er allt uyda giort/ huar ap merkia ma þeirra Ogudrækne sem nu lipa/Og ad þeir hyxe harla lyted vm þa Tyrd og þann Soma sem vorer Lykamer þa munu j Vppriſuñe a ſydaſta Deige.

Nu mætte einhuer ſo ſeigia/Huörnen mun a ſydaſta Deige þara vm þa Lykame sem ecke verda j Jörd lagder nie grapner/ Allmarger ap Helſogum hapa vered brender til Auſku/ſumer hapa vered vppetner ap Villudyrum/ſumum hepur ver ed sökt j Sio/ og hapa jetner vered ap Fiſkum/ ſumer hapa vered jetner ap Hrapnum og Hrxpingum/ſumer hapa vered vegna ſinna Ogiörninga heingder ſtelgder/Og huör kan vpp ad reikna eda telia med huöriu mote og huörſu mörgum hætteum Manna Lykamer hapa orded portærder. Med huörium hætte munu þa þeſſer og adrer þuilyker Lykamar vpp koma og ryſa ſem ad ögnu eru ordner ?

Hier ſuaraſt ſo til. Suerd og Elldur/Hol og Galge/Fiſkar og Fuglar/olm Dyr og Okuikende/ ſem Manñaña Holld og Bein hapa vpp jeted/eru ecke aſnad en ymesleg Arpeele/til Fwa og Rotnanar Manſins Lykama/Huar ap han verdur aptur ad Molldu og Dupte. En ſlykt kan ecke ad hindra Holldſins Vppriſu. Puiad Almattugan Gud og hans eingieten Son Höpdingia Lypſins gillder pad allt eins/huörnen Lykamer hans Vrualdra þara ad deyia/huört þeir j Jördu rotna/ellegar verda þeir ap Fiſkum eda Fuglum/eda Villu-

dyrum þorkarder. Hans kröptuga Ord hlyder so vel vppa eina sem adra/og hans Fyrerheit/ad hñ vill vppueckia alla til eilyps Lifs þa sem a hañ trua. Þar þyrer/med huöriu mote sem huör deyr og huörnen sem hañ þurnar og verdur ad öngu/ þa skadar þad ecke þar/þad kiemur vissulega þrañ sem H. Ande vottar vm Gud/þar hann seiger/ Psalm:34. Gud vardveiter öll þeirra Bein/og þar misþerst ecke eitt af þeim. Huar med hann kienner oss/ad vor Bein sie þyrer Guds Auglite öll talen og obrœkud/huörnen sem þau eru þyrer Veralldarennar Augum ad reikna/eda med huöriu mote sem þau eru þwen þordiörfud og ad öngua orden

Abraham (skrifar Lutherus) hefur þessa Grein vm Vppriisu Framlidenna vel skiled og vnderstaded/ þegar Gud baud hönum ad þornfœra sinn Son Isaach/og hñ hefur leyst vr þessare Spurningu/vr huörre eingen annar hefde leyst/huörs vegna hann verdur af Spamönnönum og Postulunum storlega prüfsadur/Þuiad þetta hefur hñs huxun vered/I dag lifer minn Sonur Isaach/enn a morgon hef eg ecke epter af þönum nema Auskuna eina: Enn huörsu leinge hun mune so liggia/ þad veit eg ecke/ Enn hitt veit eg/ hun mun verda aptur lifande/huört sem þad skiedur ad mier lifanda/eda löngu epter minn Dauda/ Þuiad Gud hefur lofad ad hann villde mier Af

Eugme

kuæme giæta aþ þſſum Jſaach ſiñ nu ſkal til Auſku brendur verda: Petta hæþur ver ed Tru Abrahams/aþ huǒrium vier ſkulum þad læra/Ad trua Guds Ordum og Fyrerheitum/huǒrſu olyklig og omöguleg ſem þau þikia þyrer vorre blindre Skynſeme.

Annar Cap.

Certitudo Nouiſſimi Diei.

Ad ſa ſeinaſte Dagur mune viſſelega og obrigdanlega koma.

MEd þui ad Framlidenna chriſtenna Maña Liſkamer huijla j Dupte Jardar/allt til ſeinaſta Dags/þa hæþer ad vier þǒrum aþramñ betur/og hugleidum huǒrnen þſſum Deige mune verda hattad. Þuiad ſa Dagur er Ender þeſſa Heims/a huǒrium Sonur Guds mun komande verda j Skyum Himens/med ſtoru Kraptar Vellde/Maieſtat og Dyrd/a ſamt med ſijnum Heilögum Englum og mörgum þuſhundrudum Heilagra/til hins ſeinaſta Dags/ og vppvekia alla dauda Menn/ og læta þa koma þyrer ſinn Domſtol/ og taka ad ſier Bǒrn Kriſtens til eilijþrar Glede og Saaluhialpar/ enn kaſta öllum Vantruudum og Ogudlegum aſamt med öllum ohreinum Aundum j Helujſtis Aþgruñ/til oendanlegra Kuala og Pijſſla. Þar med mun a þeim ſama Deige öll hin mykla Bygging þeſſa Heims/ og allt þad j Heinenum er aþ Ellde bradna og breña og þorganga/eñ þar j ſtadeñ epter a koma nyr Himen og ein ny Jörd/ a huǒrre Riettlæted

bygger/og a huǫrre Guds Vtualder skule eilǫplega Rykia og Drottna/og med Gude haƥa og hall da eilyƥan Huijldar dag og oendanlega Brullaups Gatijd.

Vm ƥessar Greiner allar skulum vier nu hier epter ƥa saata og rietta Vndervijsan. Eñ hier ber oss ad hugleida/ ad sa seinaste Dagur mune vissulega koma/og ad gudhrædd Hiǫrtu epe ƥad/ ónguan maata/epter ƥui sem Heilǫg Ritning all vyda vottar. Gud hefur eiñ Dag til sett/ a huǫrium hañ vill dǫma Heims Kringluna med Riettlæte/ƥyrer eiñ Mañ/ j hnǫrinni hañ hefur sier ƥad aseett Tru ad veita ǫllū med ƥui hañ vppvakte hann aƥ Danda/ Act. 17. Og hann baud oss ad predika ƥyrer Folkenu/ og Vitne vm ad bera/ ad hañ er sa sem skickadur er aƥ Gude Domare lifendra og daudra /Act. 10. Aller hliotum vier ad openberaſt ƥyrer Domstole Christi/ so ad huǫr og einn medtake epter ƥui sem hiñ hefur j ƥessu Lijfe adhafst/sie ƥ Gott sie ƥad Illt/ 2. Corinth. 5. Hier hǫfum vi er Guds Ord huǫrt ecke lygur/helldur seiger liosa lega/ad sa sydaste Dagur mune koma/ a huǫrium Christur mune Domare verda Lifendra og Daudra.

Peñan Lærdom og vora Jatning vm ƥañ seinaste Dag hefur og helldur Heimuren og ƥeir O gudlegu Heims Syner ƥyrer Spott og Athlatur so sem Ritningen vottar/ad a seinǫstum Dǫgum

munu

munu koma Spottarar/þeir ed lifa eptter sijnum eigenlegum Girndum so mælande. Huar er Fyr erheit hans Tilkomur? Þuiad wr þui Forfedurner soþnudu/ stendur allt so sem þad var fra Vpphafe Skiepnuñar/2. Pet. 3. Jrem/Huad hialpar oss þad þo vier höllum Guds Bodord/og leggjum hardlyfe a oss fyrer Drottne Zabaoth. Þar fyrer prijssum vier þa Forsmanara/ Þuiad þeir Ogudlegu vara/þeir freista Guds/t hafa Lucku og Framgang/Malach. 3. Jeg hef meir syndgast/og mig hefur ecke neitt Illt hent/Syrach 5. Eingen Neyd huörke wr Austre nie Vestre/og ecke af Fiöllum Eyde merkureñar/Psalm. 75. Biottu þar biottu hier/ Bidtu þar bidtu hier/ Hier lyted þar lyted/Esa. 28: Soddan Dropar(þad eru Ognaner og Heitingar) koma ecke a oss/ Ecke munum vier so ad Skömm verda/ Mich. 2. Sattmæla höfum vier giört vid Daudan/og Samtök haft vid Helvijte/so þegar Vatzfloded kiemur/ þa naer þad ecke til vor/Esa. 28.

Soddan Spiesyrde og Spottgloſur þurfa ecke vtleggingar vid/Slyker Idranarlauser Muñ chyristner þiñast allstadar/þeir ed añad huört hu-xa ecke þar vm þañ seinasta Dag ellegar þr hafa soddan Huxaner sem hier seiger. Þuiad þo marg fr latest hallda mykted vt af Guds Orde/og þik-

ſaſt vera þorfoſtulega chriſtner j orde/ſeigiaſt tr
ua a Gud Fodur/ og a hans Son Jeſum Chriſtū
huörn hañ hefur ſent/og jata berlega/ad Herran
Jeſus hañ munc koma til Domſins/og dæma bæ
de Lifendur og Dauda/og þikiaſt hafa þullt Tr
auſt a Holldſins Vppriſu og eilyfu Lyfe/Þa be
ra þeir þo añad vitne med ſynu gudlauſu/Lyfer
ne ſynum Syndum og Glæpum/ og jdranarlauſu
Framferde og Aſthugaleyſe/ſem er/Ad þeir j Ra
un og Sañleika huxa huörke nie hirda vm ſeina
ſta Dag. Þeir þiñaſt og huörra Hugur Hiarta/
og öll Aſtundan er ecke nema j Gotze og Pening
um/ og hallda þad fyrer Hiegoma og Hial/ ſem
kient og talad verdur vm þann ſeinaſta Dag
og Dom.

Þar fyrer gieſur H. Ande þeim ſnudugt And
ſuar og ſeiger/Vijſvitande vilia þeir ecke vita
ad Himnarner eirnen voru fordum Tijd/
Þar med þad Jörden vppvr Vatnenu og
j Vatnenu ſtodſt fyrer Guds Ord/ þo va
rd ſiñ ædr Veröllden j þañ Tijd fyrer Ord
ed med Vatsflodenu fordiöfud. So lijka
ſa Himen og ſu Jörd ſem nu er/verdur fy
rer hans Ord ſpörud/ſo Þ þau Elldenum
vardueitt verde a Dag Domſins og fyrer
dæmingar ogudlegra Manna. Jtem/Dag
ur Drottens mun koma ſo ſem þiofur a
Nottu/2. Pet. 3. Þuiad þa þeir ſeigia/
Þar er Fridur ↑allt er hættulauſt/ þa mun
Fordiörfunen ſnogglega yfer þa koma/lij
ka

þa so sem Sott yþer Jodsiuka Konu/og þeir skulu ecke gieta vmþlued/1: Thess. 5 Þar þyrer vered vakande/ Matth. 24. Og vakted ydur ad ydar Hiörtu þyngist ecke aþ Oþneytslu og Oþdryckiu/ Og kome þesse Dagur ovarlega yþer ydur/ Þuiad eins ſ Taalsnara mun hann koma yþer alla þa sem a Jördunne bua/ Luc. 21.

Snögt ad seigia/Guds Ord lygur ecke/Og þyrer þad ad j þui verdur so optlega/med mörgum Vitnisburdum gieted hins sijdasta Dags og Domsins/þa þurfum vier ecke ad eþa þad/Guds Fyrer heit þau koma þram̃ vissulega vm sijder/so þar mun ecke einn Titill eda Bokstafur bregdast/

Ad auk þessa þa heimter og krefur Guds Riettlæte þess/ad seinaste Dagur kome/Þuiad j þessum Heime geingur þeim Gudlausu optast vel/og hier verda þeir godu og Gudhræddu optast vnderþryckter aþ þeim ogudlegu/ Hier straffast ecke Synder og Glæper/hier launast ecke god Verk öll/Þar þyrer hlytur sa mykle Dagur Doms ad koma/so ad riettur Domur gange/þeim godu og gudhræddu til Endurlausnar/enn þeim rangiatu Illgiörda Mönnum til Straffs og Refsingar. Petta vottar Salomon þar hann seiger/ Jeg sa vnder Solunne Sæte Domaranna og þad var ogudlegt Athæfe/og Sæted Riettlætesins/ þad var Rauglæte/þa sag da eg j minnu Hiarta/ Gud hlytur ad dæma bædi þann Riettlata og so hinn Ranglata

Predik. 3. Cap.

Petta sem Salomon seiger/ skaum vier dagle ga þyrer vorum Augũ þramkoma/ huörsu ad Syn er þessa Heims hafa Lucku og Framgang, og all an sinn Vilia/ Enn þeir Riettchristnu og From eru Aumer Fatæker og Forsmæder. Þeir tueir Antachristar/ Gogg og Magogg/ þad er Macho met j austur Alpu Heimsins/ enn sa Glötumar Sonur Pæven j Rom j Vesturalpunne med þeir ra Fielögum byggia þañ Hluta Heimsins/ og eign ast þau agiætustu Lönd og Ryke vm allan Heim en. Þeir hafa nu j mörg hundrud Ar opsokt Guds Börn/ og þeir hafa allan Framgang. Jesu itar/ Mvkar Pævans ræna H. Anda synu Em bætte/ nidurþryckia Euangelij Sañleika mz Spis þundinguni Sophistaskap/ vpphefia Pauans Lær dom og Religionem yfer Guds Ord/ Þeir blom gast so sem Lorbertrie/ þeir hafa Lucku Gotz og peninga. Caluinistar þeir lasta Christum/ kalla hañ Baal/ sæda Gud/ Jsraelitiskan Kalfe/ og dirf ast ad vmbreyta Guds Ordum og Sañleikanum med añarlegum Ytleggingum og Osañindum/ og þad luckast þeim/ so þeir hafa þullan Framgang og besta platz j þlestum Löndum og Rongaryk ium. Jeg vil nu eckert tala vm Synder og Glæ pe/ Lösta og Skaммer sem drygast Refsingarlaust.

Eñ huad kiemur til þessa/ ad þeir Godu og Gydhræddu verda so j öllum Heime nidurþryck er og plægader/ og þeir Omilldu hafa allan sinn Vilia/ Lucku og Framgang/ Heidur og Magt og Rykedæme? Huad velldur/ ad Gud hefur ecke þyr fr löngu leyst og þrelsad syna þatækta Christne/ og

kastad

kastad heim Ogudlegu i Helluyskan Eld þyrer lan gre æfe? Andsuarar PATIENTIA. Bydium vid/Lôfum Polenmæde/Gud hefur einn Dag til settan/a huôrium hân num þrelsa sijna Vtualda þra ôllum Morgange/og burtvijsa og hrinda Di ôflenum med sijnu Ryke og ôllum sijnum Englu um og ogudlegum Kroppum/og þleyta heim i hel uyskan Eld og Afgrunn

Pad geingur hier ecke olijkt til/so sem i ver alldlegum Lôndum og Rykium/þar leinge er Os embijcke og Tuydrægne/pad varer ecke ad eilifu/ þar verdur vm sijder Ender a/Rietturenn þar vm sijder sinn Framgang/ og þeir ed rangt hafa verda sigrader og yfervonner/og þa sijn forfiene Laun. Tôkum til Dæmis einn megtugen Herra og Kong/þra huôium eirthuôrt af hans Lôndum og Rykium er falled. Hans Fiandmadur einhuôr hefur giôrt Vppreist i mote sijnum Herra og Kon ge/og med Flæred og Suikum Lônd og Lyde vnd er sitt Vallde dreiged og lockad/og pijner þa sijdan og plagar hid grimdarlegasta. Þa Kongurenn merker þetta/sier hann aumur a sijnum Vndersa tum/Kongsins Syne geingur og þesse Eynd til Hiarta / villde giarna koma Lande og Lydum i Satt vid sijn Herra og Fôdur/og bidur Fôduren ad þyrergiefa þeim og taka þa aptur til Nada. Konguren giefur sijnum Syne allt Landed og Folked til Eigendoms/og bydur hônum ad vtdrij þa og reka sijna Fiandmenn af Landenu med Ma kt og riettu Vallde. Sijdan latur Kongs Son ur vt ganga eitt almennelegt vingiarnlegt Bod vm allt Landed/Ad ôll Otru og Hlydne og Fra

þall skule öllum sínum Undersatum þorlæted og þyrergieped verda/med þui mote ad þeir ypergie þe Kongsins Fiandmenn/ og giepe sig aptur med sañre Hlydne vnder sinn rietta Kong og Herra. Slykt misskyar Kongs Qvinum/Þeir taka sig vpp med Makt og Vallde j mote Kongs Syne/vilia ecke sleppa þui sem þr haþa ad hallda/Þar hepst Qþridur og languarande Stryd/og er Tuisyne a/ Huórer þar mune vm syder Siguren haþa. Kongs Sonur þer seinlega þraũ/aþ þui ad hañ er viss vppa Siguren/og þad hañ vill vægia sínum vnd ergiepnum Þienörum/ og med Polenmæde locka þa og lada ad sier/og giepa hinum Stund og Tíma til Idranar/En ad sydustu ypertellur hañ sína Qvine mz Makt og Grimd/rekur þa wr Lande/og hreinsar þad aþ öllu Illþyde og Fiandmanna vallde/og brytur nidur Bygder þrra og Mordingia Bæle/og setur sína trulynda Undersata þar nidur/ og lætur þa eignast byggia og bæla Landed j Fride/Fær sydan Ryked sínum Herra og Föd ur aptur j Hendur.

Þañen er nu hættad þessum Heime/og Heim sins Jñbyggiörum/Þeir eru slalþs Guds Ryke/og haþa læted Diöpulen villa sig og suykia þra Gude/liggia nu vnder hans Vallde og Þryke. Satan med sínum ohreinum Aundum og Englum hepur Rad og Ryke j þessum Heime/ og nepner sig Höpdingia þessarar Veralldar. En Sonur Guds Jesus Shristus hann hepur med sínu Blode þorlykad Heimen aptur vid sinn Föd ur/ Og þar vppa hepur sa Himneske Faderen gieped hönum heidnar Þioder til Arþs/ og Heimsins Enda til

Eigen

Eigendoms/Og vppa þetta lætur Herran Jesus boda og predika j öllum Löndum vnder sijnu Nafne Jdran og Fyrergiefning allra Synda og Misgiörda. Þetta kann Diöpullen ecke ad lijda/ Hann vill Heimenum og Heimsins Jnbyggiörum ecke sleppa j nöckurn mata. Hier vm er nu Bardagin a mille Christum og Belial/ og þetta Stryd hefur nu staded meir enn vm halfsiötta þusund Ar. Og er jafnan ad sia og merkia/ epter þui ytra Apparlite og Luckubragde/ ad Christur mun ecke hafa vid/ helldur mun Junkur Satan vera sterkare. En a Himnum vppe er so asett/ad vor Almattug: EMMANVEL skule Siguren hafa. En hann lætur þetta seint og langsamlega fram koma/dregur vndan þann pullkomlega Siguren/ og endelegt Vtdurlag sina Ovina. Og þetta giöre hann þess vegna og af þui/ ad hann vill saman safna sier christelegre Kirkiu af öllum Heimsins Piodum ættum og Kinkuijslum/Man epter Man so leinge sem Heimuren stendur/ Þuiad ecke eru Menenner skapader a einum tyma aller/ eins og Englarner. Helldur aukast þr ætt þra ætt/Successiue, smam saman/ so ein kiemur epter annan. Og ma vel skie ad Gud vilie/ad slyk Mankynsins Aukning skule standa yfer vm sex þusund Ar/ so sem þad Heimuren var skapadur j sex Daga. So leinge kallar Gud og saman safnar sier christelegre Kirkiu j þessum Heime/og berst vid Diöpulen/allt þangad til ad Mannkynsins Aukning er pullendud/og Talan hins Evtualdra er pull ordin. Þa mun hann pliotlega koma til Domsins/og med seinasta Dege giöra Enda a þui languaran

de Stryd:

de Stryde sem hann hefur átt við Djöfulen/og kasta honum í eínu med öllum hans Selskap í hel uytis Afgrunn ur Heime þessum. Þar eptir a mun hann endurnyia Heimen/hreinsa hann og þæga til eilyfrar Byggingar og Iburdar handa synum heilögum Vtuöldum/Sydan afhenda aptur Ryked allt synum Himneska Födur. Og þetta er þad sem S. Paall meinar/þar hann so seiger/1. Cor. 15. Christur mun yfergiefa Ryked synum Födur/og afma allan Höfdingskap/allt Herradæme og Valldstiorn alla. Enn hann mun rykia þangad til/hann leggur alla Ouine vnder synar Fætur.

Þridie Cap.

Tempus & Signa jmminentis Dici Nouissimi.

Vm Tyman og þau Teikn sem skie skulu fyr er hinn sydasta Dag.

Vm Stund og Tyma hins seinasta Dags talar so Christur í Gudspiallenu/Mat. 24. Marc. 13. Af þeim Deige og Stundu hins seinasta Dags (hvörnar hann mune koma) veit eingen og ecke Einglarner a Himnum. Þar fyrer meiga þeir med riettu kallast þanyter Fantastar sem bera sig ad/ad grunda slykt/eda fyrer ad seigia Ar eda Dag a hvörsum Heimuren mune forganga/þviad hvad Gud vill heimuglegt vera látta/ þad ber oss ecke ad fansaka.

Enn

Ēn þo samt er ecke alleinasta leyþelegt/Heil dur er oss þad j Heilagre Ritningu boded og bi̇þa lad/ad gieta ad þeim Tyma og þeirre Aaratōlu sem Heilagur Ande hefur j liose læted og open berad/huörsu leinge Greiner Guds og hans Chri̇stne skule ryki̇a og ræda. Og er viss von/ad þegar sa Tyme er vtr/þa mune Domsins Dagur þyr er Dyrum vera/þa mune og Diöþulsins Vallde og Þyergangur enda taka. Og er þad myn Meining ad sa Dagur mune snarlega koma/og ad Diöþulsins Grimdaræde mune j þra þessum Tyma ecke yþer hundrad Aar vara/Ēn þo er slykt Gude Almattugum j Hende/ Oss er ei leyþelegt ad vita Stund eda punct þess Tyma/ sem Gud hefur sett j sialfs syns Vallde/Act. 1.

Ēn vm þau Teikn ad tala sem skie skulu þyr er þaū sydasta Dag/ huörra Teikna ad gietur j Heilagre Ritningu/þau meiga vel af Gudhræddum Mönum þramsett og merkt verda/til vppvakningar og Idranar Aminningar a þessum seinöstum Dögum.

1 Ad medal þessara Teikna er þad hid þyrsta sem Herrau Christur seiger/ Ad Euangelium vt af Guds Ryke skule predikad verda vm allan Heimen/ til Vitnisburdar yþer allar Þioder/ + þa skal Enderen koma/Matth. 25. Meining þessara Orda og Skilningur er lios/ad Itrlu: eitu þyrer þū seinasta Dag/þa mune þad Heilaga Euangelium hreint og klart predikad verda/og so sīn eitt skiært skynanda Lios Lioma af sier giefa vm allan Heimen. Þeñan gledelega

lega Xtadartyma höfum vier nu a vorum Dögū ad Heilög Ritning er ecke alleinasta j Hebreſku/ Griſku og Latinſku Tungumæle/ helldur er hun komen og vtlögd a allar Tungur j Xorduralfu Heimſins/og jafnvel a Jſlendſkt Tungumæl/Par med verda og höfudgreiner vorrar christelegrar Truar og Religionis, ſo hreinlega og klarlega kiendar og predikadar/ſo ſem nöckurn tyma a Dög um Heilagra Poſtula/ſo ad öll Gudhradd Hiörtu meiga þar fyrer af glödu Hiarta/ ſeigia Gude Lof og Packargiörd.

Nu ſo ſem Morgunroden bodar Solareñar Vppkomu/ So ma og af þeſſum Lioma Heilags Euangelij fullkomlega merkia/ ad ſu ſaña Riett/ laxtis Solen Herran Jeſus mun j ſinne Magt og Maieſtat ſnarlega vppreña/og giöra Enda a þiſ/ are vondre Verölldu.

11 Par naſt j ödru lage hefur Gud ſpæd fyr/ er/hia Spæmañenum Malachia/og ſagt ſo/Sia eg vil ſenda ydur Spæmañen Eliam/adur enn kiemur ſa mykle og hrædelege Dagur Drottens/han mun ſnua Hiörtum Fedran na til Sonanna/og Hiörtum Sonanna til Fedraña/ſo ad eg kome ecke/og ſlæ Jörd ena med Bañe/Malach. 4. Meining þeſſ/ ara Orda er/ad a þeim Tyma þegar Herran Je/ ſus Chriſtus birteſt/ þa mune adur fyrre einn merkelegur predikare j Anda og Krapte Elie Spæmans læta ſig ſia og heyra/Og hann mune tilreida Drottne Veigen/j hui/Ad ſnua Manna Hiörtum fra Villunne og röngum Lærdome, til

heilſuſam/

heilsusamrar Riettingar þeirra gömlu Forfedra og Spæmanna/ so ad su sanna Religio og Guds Ords Lærdomur mun a þeim Dögum verda þæg dur og hreinsadur/og koma aptur j samt lag sem hann var a Dögum þeirra gömlu Patriarcha og Prophcta/so ad Hiörtun Fedrana samhliode Son onum/ Og ad Sonana Hiörtu samhliode eins vid Forfedurnar og þeirra Lærdom.

Enn Heilög Ritning talar vm tuær synelegar Hingadkomur vors Herra Jesu Christi. Su þyr re Hingadkoman Christi skiede þa hann kom j þessa Heim/gieck vm kring j Gydingalande vppbyggian de og bodande Guds Ryke med synum Predikön um og Dasemdar verkum. Annar hans synelega Hingadkoma mun skie a hinum sydasta Deige/ Þegar hann kiemur j Skyum Himensins med myk lum Krapte Maiestat og Dyrdarvellde. Þar þy rer/ hvad hellst Heilagur Ande talar vm Send ing Elie Spæmans/ sa ed Christo skule Veigen tilbwa/j mote hans Hingadkomu/ þad hlytur ad heyra til og vera þyrer sagt og spad/ecke allein asta vm þa þyrre/helldur og so eirnen vm þa ad ra Herrans Christi Hingadkomu:

Johannes Skyrare var Elias til þeirrar þyr stu synelegrar Hingadkomu Herrans Christi/ og var einn Fyrerrennare og Vndanþare Drottens/ pryddur med Anda og Krapte ELIEAS/ so sem Gabriel Engell vottar vm hann seigande/ Hún Kuinna Elizaberh skal Son þæda/hann skal Johannes heita/ Og þu munt haþa þar aþ Glede og Fögnud/ ok marger munu þag

na a

na a hans Fadingarríjd/Vijn og aþeingan Dryck mun hañ ecke drecka/og hañ mun j Modurlijþe þullur verda aþ Heilögum Anda/hañ mun ganga þyrer Drottne j Anda og Krapte Helie/til ad snua Hiörtum Fedraña til Sonaña/og Vantruudum til Vísku Riettlætra/og ad tilreida Drottne algiört Folk/Luc. 1.

Allt þetta kom þraũ seirna/þegar Johañes var komen til syns Kalls og Embættis/og hañ skyrde vid Jordan. Þuiad j þañ tyma var Lærdemur þeirra Heilögu Fedra Patriarcha og prophета ad mestu sloken/og Guds Ords Lærdomur var med Swrdeige og Illgrese þeirra Phariseis og Saducceis j öllum Greinum þalsadur og spillter. Þa giek Johañes þraũ med vañlætingar predikönum/avytade þa blindu Leidtogara og Lærepedur og þeirra Villu og Vantru/og þrambar og j liose liet klaran Lærdom þeirra gömlu Patriarcha og Prophета/So ad Hiörtum Forellðranna til Barnaña/og Hiörtum Barnanna vard snued til sinna riettra Forþedra/Þar þyrer talade Christur so til Gyðinganna/ Aller Spæmenn og Lögmæled haþa spad til Johannem. Og eþ þier viled medtaka þann/þa er hañ Elias sem koma skal/Matth: 11.

Enn sa sinne Elias sem koma mun þyrer seinasta Dag/þegar Sönnr Gudz vill j annad sinn synelega birtast/þa hefur a vorum Dögum verid/Doct. Martinus Lutherus, vppa huörn Spadomur Malachias hlyder/ecke sydur enn vppa Johannem/

hañem Baptistam. Og þad er/ad merkia/ad Christur meine beggia þeirra Personu/þa Lærsueinarner spurdu hañ ad seigande/Huad seigia Skrifterlærder/ad Elias eige ad koma fyrre? Huiad Herran suarar þeim so/ad hañ talar bæde De Futuro & Preterito/Bæde vm þañ Eliam sem koma skal/og þañ sem komen var. Elias (seiger hañ) skal ad vísu koma ádur/og lagfæra alla hlute. Eo seige eg ydur/ Elias er alla reidu komen/ og þeir hafa ecke þeckt hann/ heldur hafa þeir giört vid hñ huad hellst þeir villdu/ Matth. 17. Þar hañ talar vm þañ sem komen er/þa meinar hañ Johañem Skyrara/Eñ þar hañ nefner þañ sem koma skal/ þa meinar hañ ann epa einhuórn añan/huór ed a sein óstum Tyma fyrer hans adra Hingadkomu munlæta sig sia og heyra.

Nu vita Menn þad/ og þad hliota óll Guds hræddd Hiörtu ad medkienna/ad a þessum Kuóllds tyma Heimsins er ecke nóckur sa Theologus (hvórsu diuplærdur mektugur og skickanlegur sem hañ er eda vera kañ) ad soddan Anda og Krapt Eliae hafe hafdt/sem sa Saluge Lutherus/og so mykelu hafe a stad komed sem hañ. Huiad vier christner Menn sem nu lifum/ erum Limer Guds Heilagrar Kirkiu/ og heñar Bórn/ og þeir Heilógu Prophetar og Postular eru vorer Forfedur/ sem oss hafa fædt og aled i Guds Orde/huórt Ord vier i þeim blinda Pauadome mist og yfergiefed hófum/eñ i staden medteked Pauans og Antachristsins Lærdom/ sem var og er þuert a mote Lær-

kome Heilagra Spaamaña og postula/ huad hier er nu oplangt vm ad tala/En huad giörde Luthcrus? Hañ tok sier þyrer Hendur þa Heilögu Biblíu/lagde hana vt j sitt Modurmaal/rymde þar med ur Veige pauans Decreta/Setninga/ Stattutur/ Concilia/og allan Manna Lærdom/Hvellt sier vid Lærdom Spaamannanna og postulanna sem stendur j H. gudlegre Rituingu/og tok ade þar vm koll og j Eyde lagde alla Antachristi Drauma/Mvka Reglur/ Maña setninga og Lærdoma/og allt añad Kram papista/Verkheilagra/ Falslærepedra og alls Villudoms. Þar kom og vpprann Lios sannarlegs og gudlegs Lærdoms og þad H. Euangelium/og med þeim hætte vrdu Christner Menn þra pauans Myrkrum og þolskum Villulærdome med H. Ritningu leidder aptur til Christum/til Forpedranna/Spamanna/postulanna/So ad Hiörtu H. Fedra til Barnanna/ Sömuleidis Hiörtu og Sinne Barnanna eru nu komen aptur til sinna riettu Fedra/eprer Spadome Malachie. Þui hlytur hinn seinaste Dagur epter ad þylgia.

111 J þridia mata þramsetur S. Paull eitt Tekn og Merke sem þrañ a ad koma þyrer hañ sydasta Dag/og seiger berlega/ad seinasta Dags sie ecke ad vænta/Fyrr enn Fræpalled er komed og openber er orden Madur Syndarennar/ Sonur Glötunareñar/sa Motstandare/ sem sig vpp hepur serr yper allt/ sem Gud eda Gudz Dionustugiörd nepneſt/sa ed setur sig j Guds Mustere/eins Gud/ og seigest vera

vera Gud. Og eñ seiger hann/Sa Hreckvysse mun verda openber/huórn Drotten mun deyda med Orde sýns Munns/ og æpma hañ med Auglysingu sinnar Tilkomu/1. Thess. 2. Og enn seiger hann j ódrum stad/Anden seiger lioslega/ad a seinóstum Dógum munu nóckrer þalla þra Truñe/og hallda sier vid Villu Anda og Lærdom Diófþlanna/þyrer þa sem j Smiadran Lyge Mælendur eru/ og þorbrendar Samuiskur haþa/Fyrerbiodande ad giptast/og ad neyta þeirrar Fædu sem Gud hefur skapad Truódum til med tóku med Þackargiórd/og þeim sem Sannleikann medkienna 1. Timo. 4.

Þesse Ord eru nógu lios/Syndarennar Madur/Motstandare eda Antachristur/og Glótunar Sonur mun SITia/ þer ryckia og drottna j Musterenu/þader j Guds Christne. Og hann mun þiæst haþa ap Gude Valld og Magt til ad setia sig yþer alla Guds Þionustugiórd og Dyrkan. Og til þess þylgia hónum þleire/huórier ed þara med diófþ ulegan Lærdom þyrerbiodande Hionaband og sierlega Fædu/Haþande brent Mark j þeirra Samuiskum/eru þuller Losta og Girnda/ Hordoms og oleyþelegra Synda og Suiuirdinga/ Þesse Syndarennar Madur j Guds Musterc/asamt med óllu synu Athæfe Framferde og Ryke/skal þyrer Domsdag verda tiñur auglios og openber. Og hañ mun þa Slag/og verda vm koll steyttur/ecke med Suerde ap stormegtugum Kongum Herrum eda Heims Hófdingium/helldur þyrer Anda gudlegs

Munns/ sem er þyrer Guds Ord/ þad slær hann niður/og þad mun þella hañ vm koll.

Nu er þad augliost þyrer öllum Mönnum/ad Heilagur Ande hefur med þessum Ordum meint sierdeilis þañ Romuerska Paua/Puiad j allre Guds Christne hefur eingen prielæte hafd soddan Hoppraett/Vallde og Magt yper Keysörum Kongum Löndum og Rykium sem hañ. Hañ hefur og þotst hafa Magt og Vallde yper Himeryke og Helvyte/Hañ hefur vppraked Stryd og Styriöllde/Bardaga og Blods vthellingar/ Vpphlaup og Oprid a medal Herra og Höfdingia j Christneñe/ Eingen hefur Heilaga Ritning so þalsad og þormyrkuad med sijnum Glosum og Vtleggingum og Lygum/ og so openberlega brevtt og boded j mote Guds Orde so sem sa Romuerske Paue. Vallde og Magt yper allre Guds Christne og öllum Riennedome hefur eingen sier so tillagt og eignad so sem Pauen. Hordoma/Saurlifnad Sodoma Synder og adrar skamlegar Girnder og Giörder hefur hañ myklu helldur lided enn presta Hiuskap. Huar þiñast nöckur stadar so margar og margþalldlegar Reglur Skickaner/Bodord og Setningar/vm Föstur/Karinur Helgehölld/ þurþöstu Mat/ og otelianlega adra Setninga/ so sem j þeirre Romuersku Kirkiu. Snögt ad seigia/Ecke j nöckrum Stad annarstad ar hafa Mañaña Samuiskur so vered puningadar og plægadar/pyndar og kualdar/so sem vnder þñ Babiloneska Pauadome/ er ct.

Þar hafa marger af Keysörum Kongū Herrum og Höfdingium vidleitad af sier ad hrinda

Pauans

Pauans Bañe Forbode og Vallde/ og verda lauſ/ er þra hans Prældome/og anaudar Øke/ eñ þeim hepur þad ecke hrocked/ſo leinge og a medan Gud liet þa Myrkraña Magt yþerſtanda. Enn nu a þeſſum ſeinoſtu Heimſins Dögum er þad ſkiæra og hreina Lios Heilags Euangelij vppruked/ ſo ad Pauans Villudomur er öllum auglios orden/ og öll hans Helgedoms Hræſne er j þañ mata aþ hönum ſuipt og teken/ad bæde hañ og hans Fylg iarar hliota ſialþer ad jata og medkieña/Ad alld rei nöckurn tyma haþa þeir aþ nöckrum Keyſara eda Konge ſo ſannyrdter og nidur keyrder og til baka dripner vered/ ſo ſem aþ þeim Hlidum wr Nordre komu/ſo ſem ſkripad ſtendur Daniel 12. Þuiad hiedan wr Nordrenu/wr Pyſkalande ſem liggur til Nordurs þra Romaborg/hepur vor Sig urhöfdinge Sonur Guds ſa Himneſke Michael/ daudlega ſært þañ Romuerſka Paua/huar aþ aug liöſt er/ad ſa ſeinaſte Dagur er j nand.

1111 J þiorda mata ſeiger Ezechiel j ſynum 38. Cap. Ad a ſeinöſtum Dögum mune Gog og Magog koma yþer Fiallbygder Iſraelis/ þegar þær haþa leinge ſo ſem j eyde vered/vnder Vallde þeſſ Babiloneſka Rykis og Yþergangs/Og þegar Menn eru leyſter og þrelſader þra þui Babiloneſka Suerdenu / þa mune Gog og Magog þalla inn j Landed/og þekia þ med otelianlegum marg þiölda ſyns Folks og Herlids.

Berlega talar hañ vm þann ſeinaſta Tyma/ huar med hañ meinar Enda Veralldareñar/ þegar ſa ſeinaſte Dagur er ad eins okomen. Iſraels Fiöll eda Fiallbygder merkia þau Lönd ſem med

kiena og hafa christelega Tru/ En Babiloneska Suerded merker Pauadomen/ pad er Vallð og Vpergang pess Romuerska Antachrists/vnder hu ðrium Heilög Christne hefur langa tyma leiged hier j vestur Alfunne. En Gog og Magog merker Machometz Anda og Lærdom peirra sem med Vmbreytingu Guds Orda Lærdoms tilreida Veigen peim Machometiska Antachriste/ Og er Meining Ezechielis Spamans/ad Jsraelis Fiall bygder/pad er Guds Heilög Christne/mun af tuc mur mektugum Fiandmönnum verda yfirfallen/ sem er Pauadomurenn sa Romuerske/ og Gog og Magog/ Pad eru Tyrkiar og adrer Heidingiar. Babilons Vallð og Opryke per fyrst a vndan/og giörer Jsraels Land eyde/ En fyrer Guds Rand og Myskun mun Heilög Christne verda leyst og frelsud fra Suerdenu. En sia pu/strax par eptir kiemur sa annar Fiandmadurenn Gog og Magog/hann mun ónguo sydur plaga Guds Christne enn adur giörde Pauen og sa Romuerske Antachristuren,

Petta vppfylleft og kiemur fram a vorum Dögum/a huðrium allmarger giefa sig fra fm Romuerska Paua/ og hans Lærdome/ og opna allar Dyr fyrer Gog og Magog / pad er Tyrkneskum Lærdome. Petta giöra a pessum Tyma Caluinistar/Endurskyrarar/nyier Arrianar/og adrer peir sem fara med Tyrkneskan Villudom. Satt er pad peir hafa yfirgiefed Pauadomen/og hallda sig ad vera Gudne peirrar Romuesku Hooru. Enn peir afneita po Krapte gudlegs ORDS/og pess Heilaga predikunar Embættis/taka Merg og Ri

ar na

Kiarna þra Heilögum Sacramentis / adskilia Christi personu/lasta og lyta mandomlega Natturu Christi/og rxna hana sine guddomlegre Magt. Reformera synar Kirkiur med Auxenne/lyda huörke Krossmark Font nie Alltare j þrra Kirkium/ ei nöckrar Mynder eda Bilæte/mz ödru myklu pleira sm hier verdur ei tynt nie taled. Suo þ er augliost ad sia og merkia/ad þar Pauadomuren er vtreken/þar mune Machomet med synum Fyrerrennörum jnkoma/og önguu sydur plæga Guds Christne en ædur giörde Pauen j Rom. Huad hid sama ad er vyst Teikn til hins sydasta Dags.

v J þinta mæta seiger Ezechiel/ad a þm Dögum mune Gud lata Elld falla yþer Magog / og alla Heidingia/sem ottalauser bua j Eyönum/Ezech. 39. Huar med hann giepur ad skilia/ad þyr er þann sydasta Dag mune/ny Lönd nyar Eyar þundnar verda/ þar ed langt og vytt liggia þra Christnum Mönnum/þar ed Heidnar Pioder/hafa leinge lifad j Fride og Blindleik sinnar Afgudadyrkanar. Yþer þar þioder mun koma Reide/ Eymd og Plæga so stor og mykel/so sem yþer þre aumar Pioder rignde Elde af Himnum.

Þetta er allt skied a vorum Dögum/og kem ur en þrann daglega/Þuiad nu a seinasta Heimsins Alldre hafa Menn þunded okunnugar Eyar og önnur ny Lönd/af huörium eingen hefur vitad af þeim Gömlu. Þesse Lönd verda a vorum Dögum vppsigld/af Spanskum/ Franso sum/Eingelskum/ Hollenskum/ sem siglt hafa vm alla Jardar Kringluna/og þunded hafa mörg Lönd og Konga Ryke megtug/alldrei adur þyrr kunnug nöckrum

eþ þeim Gömlu. Huad hid sama ad vyst Teikn er til hins sydasta Dags.

Enn so myked sem ahrærer Pijnu og Plægu þeirra aumu Pioda sm̃ bua j America/India/ og j ödrum þeim Löndum og Eyum/og huörsu þær aumar Pioder skule vera pijndar og plægadar m3 olydanlegum Eymdar Prældome aþ þm Spönsku þad verdur hier ecke vtsagt nie skyrt. Alleinasta til eins Epterdæmis/skrifþar Jeronymus Benso/ ad j einne lytille Ey sem nefneſt Hispaniola/hafe j þyrstuñe/þegar su Ey þanst/vered þimtan sinnum/eda xx sinnum Hundrad Pusund Manna/enn aþ öllum þeim Mannfiölda sie þar nu ecke epter er þriu eda fiögur Hundrud. Otelianlega marger eru þordæmder til eilyfs Prældoms/ til ad grafa vr Jördu Full og Silfur. Otelianlega marger hafa aþ Eymd og Auruilnan dreped sig sialfer j þeim Löndum. Og med þui ad Skyrt er skied og skiedur enn nu daglega/ad soddan Ofsoknar Eld ur Guds brennande Reide er epter Spadome Ezechielis aþ Himnum komen og fallen yfer þær Ey ar / þa ma nu visselega skyrt vera Teikn til sydasta Dags.

VI J slötta mæta er þ vel merkianda sem Daniel skrifþar/og S. Johannes talar vm j sine Openberingar Bok/AD þo miög hryggelega gange til j Guds Christne/j mote Heimslns Enda/Þa munne Gud þo giefa merkelega Riennefedur og Lærara/þeir ed örugglega munu vpphefia sijn Hliod/ j giegn þeirre Babiloneſku Hooru j Rom/so sem stendur Apocal. 14. og 18. Og þeir sem vnder Sigurmerke vors himneſka Michaelis stryda a

mote

mote þeim heluyſka Villu dreka/ſem ſkrifad ſtendur/Apocal. 12. Þeir ed mörgum vyſa þañ riett a Lyfſins og Reittlæteſins Veg/munu ſkyna ſem Ljome og Stiörnur Himenſins/ Daniel. 12.

Þeſſe Spadomur er þraũ komen a vorum Dögum/a huörium Gud hefur vppvakt og giefed marga merkelega Lærefedur prydda med H. Anda Gæfum og himneſkum Krapte. Þeir ed mz Magt og Rögſemd hafa ſtrydt og ſtormad vppa Pauadomen j nordur Löndönum/og med Suerde H. Anda/þad er med Guds Orde hafa mote ſtaded Pauans röngum Lærdome/og med heilſuſamlegum Vnderuyſönum/Rieñingum og Lærdome hafa þionad heilagre Chriſtne/og heilagt Gudz Ord j ſynum Bökum hafa vtbreidt og bored/oteliandede Saalum til Gagns og Goda. Þuilyker hafa verid Lutherus, Philippus, Brentius, og marger bæde a þeirra Dögum/ſo nu og lyka j ymſum ſtödum/Löndum og Rykium. Soddan Lærara og Rienneſedur hefur Gud af Nad og Myſkun giefed/Og er oſkanda ad hann vilie og ſo þramveigis trwa Lærefedur giefa og vppvekia j ſiñe Chriſtne allt til hins ſydaſta Dags.

VII J ſiöunda og ſydaſta mata vottar Sonur Guds/ ad a mote þeim ſeinaſta Deige ſkule ſlaſt Teikn a Solunne og Tunglenu / med Stormum/ Storumdrum/Sioargange/og med hræringu Himenſins Krapta/ Luc. 21. Og er oefad Meining hans Orda þeſſe/ Ad lyka ſo ſem gamall Madur ſa ſem komen er ad Fotum þraũ/hann fer dagleg hnignande/ad Heyrn og Syn/og öllum Kröptum Lykamans og Lidanna/allt þangad til hann

verdur lagdur nidur j Molldena/ad huórre hann er skapadur. Eins er vared og hattad þessare mykllu Byggingu Himens og Jardar/ Hun hlytur j mote Kuellde Heimsins og sydasta Dags ad veykiast og para hnignāde ad öllum Kröptum og Verkönum Solarennar/Tunglsins/ Planetaña og Stiarnaña/hia þui sem adur þordum vered hepter/allt þar til hun hrapar og þorgeingur.

Þetta sannast og syner sig j Raun og Sannleika/ecke allreinasta j þui/huórsu öllum Jardar Gröda og Auexte þer aptur/Helldur og eirnen j þui huórsu ad minkar. Krapt og Hita Solarennar/og Planetanna. Þeir Meistarar sem ransaka Himen tunglaña gang og Verkaner/þeir skriþa ad þad eþsta Firmamentum Festingar Himen sie nu nærr Jördune/eñ j þyrstune/og haþe gieped sig nidur j Lopted vm niu þusund/niu hundrud/sex og siötiu Milur ad reikna / þra þui sem hann hepur j vpphaþe vered skapadur, Og epter þeim Mæler og j sama mæta er Solen nalægre Jördunne enn hun var/ til Merkis/ ad þesse Himen sem nu er mune snarlega þalla j eitt og þorganga/og su Riettlætis Solen Jesus Christus vor Endurlausnare mune snart læta sig sia/til ad brenna og vpp aptur ad smellta þeña Heim/ og giöra aptur ad nyiu nyan Himen og nyia Jörd. Þar þyrer lyka so sem eitt stort gamallt Hus þad tekur til ad hallast/og aller Vider taka til ad þyna og hrörna/adur enn þad hrapar nidur/So geingur þad til vm þeña Heim/allt þangad til hañ þellur og hrapar nidur j einu.

Fleire Teikn og Merke hins sydasta Dags mætte

mætte hier verda þrantsett/ sem er vm allskyns Ranglæte sem j vörr þer/ vm kolnan christelegs Kiærleika/vm Stryd og Stiriöllð j öllum Lönd um og Rykium/ vm Drepsotter og Hallære/ vm Sorg og Ahyggiu stundlegrar Næringar/eins og var a Dögum Noa/ et ct. Eñ med þui þad vill oþlangt verda/og sa Lærdomur verdur j postill um og ödrum Frædebokum Lærdra Manna þram settur/ þa læt eg christelegum Lesara vera þan gad vyslad.

Fiorde Cap.

Finis Seculi huius, Conflagratio Magog & Exturbatio Diaboli.

Vm seinasta Enda þessa Heims/og vm Ellð þañ sem koma skal yþer Magog/Og vm þullkom lega og endelega Vtskwþan Diöþulsins burt wr þessum Heime.

Svör og huilykur ad verda num Ender þess Aarar Veralldar (huar epter Doms Dagur mun japnsnart koma) þad þiñum vier j Op enberingar Bok hins H. Johñis þar so stendr. Satan mun vt ganga ad villa heidnar Þio der sem ad eru j þiorum ærtum Jardarenn ar/Gog ok Magog/ad safna þeim til Bar daga/ buörra Tala ad er sem Siaþar San dur. Og þeir vppstigu yþer Vyðd Jardar eñar/og vmkringdu herbwder Heilagra og þa elskulegu Borg. Og Elldur kom þra Gude oþan aþ Himnum ok suelgde þa. Og

Diöþ-

Diöfvullen sa þa villte vard kastadur j Dý
ke Elldsins og Brennesteinsins/ þar ed Dý
red var og sa þalske Spamaduren/ og
kueliast þar Dag og Nott þra Eilýfd til
Eilýfdar.

So ad Ord þesse verde riettelega skilen og vn
derstaden/þa skulu þeir Einfölldu vita/ ad Heil
log Ritning gietur tueggia Antachristа eda Gvi
na Rykesins Christi. Sa fyrre er Sonur Glötun
areñar/eda Madur Syndareñar sem fyrr var þra
sagt/ Sa annar er Gog og Magog/ Hesech. 38.
39. Glötunareñar Sonur er sa Romuerske Paue
og allur hans Pauadomur. Gog og Magog er
Machomet med synum Tyrkium og Tartörum/
Af þessum tueimur Gvinum min Ecclesia mili
tans/þad er Heilög Guds Christne hardlega ver
da opsokt pynd og plægud hier j Heime. Pauen
edur Sonur Glötunareñar hañ er j Christnenne
og innan Christne. Gog og Magog/ Tyrkiar og
og Machomethistar eru vtan Christne. Þesser
tueir Antachristar hafa nu a þessum Dögum vn
dan sier sent og skickad fyrerfarande Villur ad
tilreida og bwa þeim Veigen. Pauanum hialpa
hans Jesuitar og Mwkar/ og aller adrer hans
Villumeñ. Gog og Magog styrkia þeir nyiu Ar
rianar/ Caluinistar og Endurskyrarar. Þeir ed
med allnidrgum Lærdoms Greinum samhliodan
da eru Machumeths Lærdome og Rieñingum.

Nu aryfsar Guds Ord/ ad fyrer sydasta Dag
skule bæder þesser Antachristar openberer og
sugliser verda og vm koll kastader. Openberan
þess

þeſſ ſynduga Manſins j Guds Muſtere ſkal þara vndan/En Auglyſing og Nidurlag Gog og Magog a Iſraelis Fiöllum þylger þa epter. Slykt er nöckurn part ſkied/ og mun hier epter eñ þramar þram̃ koma. Þuiad Þauadomuren hefur þeinged olæknande Slag og Lemſtur/Machometh Villa er og þyrer öllum auglios og openber orden.

Samt og ædur/Med þui Diöfullen vill ecke vndan læta/ecke Tapt giefa/af þui hañ veit ſkamt er til hins ſeinaſta Dags/ Þar þyrer vt eys hañ allre ſinne grimdar Magt og Reide/ og vpp vekur og huetur bæde Son Glötunarennar og ſo Gog og Magog j giegn Guds Kirkiu og Chriſtne. Þetta hid ſama þramſetur Openberingar Boken med liöſre Mynd/19. Cap. þar ſo ſtendur/Ad Romuerſka Dyred hafe marga af Kongū Jardareñar med ſier/og þeirra Herlid/til ad ſtryda a mote þeim Manſe a huitum Heſtenum ſitur ſem ad nefneſt Guds Ord/og a mote himneſkum Herſkara öllum ſem epter þylger Guds Orde. Og lafnſnart þar epter a 20. Cap. Þegar Diöfullen er laus læten/þa mun hañ og vpp reiſa Heidingia/Gog og Magog/med otelianda Her/ til ad beriaſt a þa elſkulegu Borg og Herbuder Heilagra/þad er a Guds H. Chriſtne.

Sumā er þad/Su Heilög Chriſtni ſem berſt j þeſſum Heime vnder Merkium Herrans Chriſti hun hlytur ad verda lyt ſynum Herra og Brwdguma Jeſu Chriſto/ Heñe hlytur ad ganga þyrer Heimſins Enda alyta ſo ſem hönum gieck j mote Daudanum/þa hñ ſkyllde ſkilia vid peña Heim. Hann opſoktu tueggia handa Øvner/ Caiphas

Kieñemañ

Kieñemaña Höfdinge sem j Musterenu Drottn? ade/med öllum synum endlegum Selskap/phari? seis/Saduceis/Skriptlærdum og Löguitringum. Hiner adrer hins Ovinir vtan Musteris/var Her odes/Pilatus med peirra Höfdingium og Stryds mönum. Eins og med sama hætte mun Guds Christnē j mote Heimsins Enda verda pijnd og plægud og þunglega Opsokt af hennar Ovinum bæde jnan Kirkiu og vtan. Caiphas jnan Kirki iu eda Christne er sa Glötunar Sonur Pauen j Rom/med öllum hans Selskap. Pilatus og Her odes hennar Ovinir hid ytra/ eru Tyrkiar og Tartarar. Og lika so sem Musteris Höfdingen Caiphas med synum Saduceis/phariseis Skript lærdum og Löguitringum stundade allra mest epr er Herrans Christi Lyde/eins er a þessum Dögū eingen þyngre nie argare Ovinur Guds Christne eñ Pauen j Rom med synum papistum/og Calui nistar og Endurskyrarar.

Orsök huar fyrer Caiphas med synum Dom herrum/ phariseis og Saduceis/ Löguitringum og Skriptlærdum var so beiskur og gramur vpp a Herran Christum/hun var þesse/Hañ burt kast ade peirra Verkheilagleika/strafade peirra Vil lu og rangan Lærdom/ og bevysade lioslega ad hañ være ecke ad eins Madur helldur og eirnen Sonur Guds/ et cr. Eins verdur su sama Guds Christne a þessum Dögum hötud og opsokt af Pa pistum/Calumistum/Arrianis og Endurskyrāū/ vegna þess hun strafar peirra Afgudadyrkan og allra handa Villur med Guds Orde/og mæler þm j mote openberlega.

Hier

Hier ad auke/ Lyka so sem Caiphas/ Herodes Pilatus/ Gydingar og Heidingiar hielldu aller eitt j giegn Christo/ þo þeir være sýn a mille o; sampycker/ so ad epter allra þeirra sampyckelegū Dome hlaut Herran Jesus Lyþed ad missa/ aþ þui hañ medkiende sig ad vera Guds Son/ og ad hañ munde sitiande verda til hægre Handar Almattugus Guds/ þar þyrer vard hann til Dauda dæmdur/ og hallden sem hinn veste Gudlastare/ Upphlaups madur og Suikare/ Þui vard hann a Krossen negldur/ hæddur/ spottadur/ med Galle og Edike dryckiadur/ og hallden Bóluadur og bañ þardur. Eins er nu (j ódrum Lóndum) a þessum Dögū/ Papistar/ Caluinistar/ Endurskyrarar/ Arrianar/ Machumetistar til Sinis. Sýn a mille þorlyktast þeir eins og Hundar og Kietter/ Eñ j þui haþa þeir samhellde ad hata og opsækia þa riettu Euangeliska Kirkiu/ og henne nidur ad þryckia.

Eñ huórsu Volldugur og dasamlegur Gud er j sýnum Verkum/ þad er augliost aþ þui/ ad þegar Christur var andadur a Krossenum/ og Gydingar meintu ad nu være med ollu vtgiórt vm hañ/ Þa liet Gud Solena myrkuast/ Biórgen springa/ Jórdena kristast/ Fortiallded j Musterenu rifna og Graþer Framlideñ a opnast/ So ad Hóþuds madurenn og þleire adrer bórdu sier þyrer Vrlost. Þar med þa vppvakte Gud/ Nichodemum og Joseph/ so ad þeir med Leyfe Pilati toku Lykam an Jesu aþ Krossenum/ og veittu hónum herdarlega Jardarfór. Eins alyka mun Heilagre Guds Christne ganga a seinóstum Dögum/ Hun mun verda opsokt og nidurþryckt aþ heñar grumum og

sotnar

sóknar Mónum/og virdast so sem vtslókt og læ
en. En þa mun Gud koma og læta syna Dasemd
i siose/og vppvekia nókkra goda Menn/nókkra Nic
chodemos og Josephos/þeir ed mz Æruerualdsins
Leyse munu vnderbryckrum Christi Limum hi
alp og hiastod hws og heimile veita/So ad Gu
ds Ord mun alleinasta hreint og omeingad blyss
i heimuglegum hwsum og hybylum.

Hier med lætur Satan sier ecke nægia/helld
ur so sem hann kom Riennemanna hófdingium Kr
istlærdum og Aulldungum til þess/ad bidia heid
en Lands Domara vm Stryds menn/til ad gey
ma Grófsena og Lykaman Christi/so hann skylde
ecke vppryfa/So mun hann med Magt og Styrk
Gog og Mageg/ovnygan her saman draga af óll
um þiorum ættum Veralldar/i mote þessum lyt
la þnelukta Sóknude Guds heilagra/ huór ed þa
mun vera so sem læten og i Jórdu grafsen/Og so
mun þramkoma Spadomur Johannis/ad þeir mu
nu vmkringia herbwder heilagra/og Guds elsku
lega Borg/so ad þeir Christnu ecke skule þa vpp
reisn/helldur vera so sem dauder og jardader og
Molldu ausner.

Enn so sem þad skiede/ þegar Caiphas med
synum Selskap meinte Christur læe daudur og vt
giórdur i Grófsene/þa lier sa allra haste hid pyr
sta sla sin Krapt og syna Dyrd/og skaut vardhall
ds Mónum Skielk i Bringu med Jardskialpta og
Elldingum/so ad þeir vrdu daudhrædder/Matt.
28. So mun og skie Opsoknar menn Vtualdra Gog
og Magog/Þegar þeir med synum orcliauda her
vmkringia herbwder heilagra/og vilia med óllu
afla

apma Guds Christne og Sôpnud/ þa mun Riede Guds og Elldur þalla ap Himnum yper þa / So kunugt verde ôllum Heime/ad vor Lausnare Jesus sie eñ lipande/og ad hañ hialpe þeim sm a hñ truz og treysta.

Auk þessa/og adur eñ Herran Jesus reis vpp ap Dauda þa þor hañ til Heluyta/so sem vottar vor christeleg Truarjatning. Þuiad þegar Junk ur Satan Hôpdinge þssa Heims var j þullu Traustе þar vm/ad Christur være ap Daudanum vpp suelgdur/ so sem aller adrer Adams Nidiar/ Þa þor vor Lausnare sannur Gud og Madur nidur til Heluyta/so sem þa eiñ stormektugur Herra og Kongur dregur med Magt og Valde j giegnum sinna Ovina Land og Ryke/ So hepir Christur sokt heim þañ Bôluada Belzebub/þunded hann j hñs Hreidre/ og med Magt og Sigre jnteked hñs Ræningia Slot og Herberge/ sleiged ohreina jllsku Anda a Flotta/rænt Heluyte og nidurbroted med sinum Jarngrindum og Vygskôrdum/ og er epter Spadome Oseas orden Banamadur Daudans/eñ Heluyte plaga og pestilentia.

Med sama niote mun skie a þeim Tijma/Þegar seinaste Dagur tekur til/ og Guds Heilager skulu til eilyps Lyps vppvakter verda/ þa mun Diôpullen med ôllu sinu Ryke/og ohreinum jllsku Aundum og Aarum a Jôrduñe og vnder Himnenum verda hôndladur og gripen/og kastadur j log anda pytt Elds og Breñesteinsins/Apocal. 20. Þad mun vor Drotten og Lausnare giôra/og lata Dom ganga/og dæma þañ Bôluada Satan/ecke einsamall/ helldur med ôllum sinum Vtuôldum/

huörja hañ mun taka med ſier þar til/ſo ſem S. þall ſeiger til Corintheos/ Vite þier ecke ad vier munum dœma Einglana/1. Cor. 6: Stor Leyndardomur er ſlykt/og ecke olykur vorre Truargrein vm Gyanþör Christi til Heluytar. Eñ huörnen þetta mune ganga til/þad kunum vier ecke med vorre Skynſeme ad grypa hier j Heime/allt þangad til vor Himneſkur Adam Jeſus Chriſtur lætur þad þram koma/ og ſetur oſſ þad þyrer Sioner.

So ſem Sælen Herrans Chriſti er epter Kroſſens Dauda paren j Paradys til Guds/og heyrt þar vm Heþnd talad yþer þeim leida Andſkota (ſo ſem adur þyrre ſkriþad er j añarre Bokeñe) So koma og Sæler Riettruadra epter Daudā jñ j eilyþt Lyf/Og aþ Aſt og Elſku til þeirra Herra og Brwdguma/klaga þar yþer þeim leida Diöfle/og oſka ad Heþnd og Reide kome yþer hann og hans Ryke/og ad hañ meige wr Heimenum vt ſkwþadur og burt kaſtadur verda.

Framueigis er Chriſtur epter ſinn Dauda/ ecke alleinaſta jñgeingen j Paradys til eilyfs Lyfs/Helldur heyrt hañ med ſiñe ſigurſællre Miöur þör til Heluytis/ þeim Heluyſku jllſku Aundum og Mordingium diarþlega þyrer Augun geinged/ med ſakleyſe ſyns vthellts Blods og Lyfiarens Lykama/ og heyrt þa Hertekna þangad/ og med Riedium Myrkraña bunded/ og til eilyfs Ellds (j huörn þeim ſkal ad Enda Heimſins þleygt og kaſtad verda) þa dœmde og vrſkurdad/2. Pet. 2. Jude. 1. Og uöckrer aþ Heilögum Lœreþed rum hallda þetta haþe ſkied litlu einu þyrer Vppri-

una

lsta/vm Midnætte/Epter dæme Samsons/huör
ed var Figura og Fyrermyndan Nidurstygningar
Christi/þa hann vm midnættis Tyma tok Borg,
arhlid Stadarens Gaza sier a Herdar/og bar þad
vppa Fialled hia Hebron/Judic. 16.

So kann skie/þegar seinaste Dagur hefst/og
þa þeir Framlidnu skulu vppryfa/ad vor Herra
Jesus Christus mune j sine Grimd og Reide þann
bölvada adur dæmda Satan grypa og taka/ og
leida hann þrann þyrer Sæler allra sinna Otvald
ra/sem ad þeim leida Diöfle hafa vered hier j Hei
me lyplarner pynder og plægeder. Þa munu aller
þesser Guds Otvalder/so sem Konungleg Brwdur
Herrans Jesu/og so sem hans Otvalder andleger
Kongar/ vera Domarar / og med Christo dæma
þa Illsku Anda/og seigia/DROTten DROttenn
Þad eru þeir böluðu Nydings Andar sem sig
vppreistu j mote þier/og þyna Arfleifd/þyn dyr
keypt Börn hafa j Heimenum vegna þyns Heila
ga Nafns ofsokt pynt og plægad allt j Daudan/
Þar þyrer þu Drotten Riettlæte Domare/bita
la þeim nu so sem þeir hafa forskulldad/og læt
þeim j Koll koma makleg Laun/og fleyg þeim
an allrar Vægdar og Nadar j Pyrt þinnar brenn
ande Grimdar og eilyfs Elldz/til Verndar og For
suars þinnar Dyrdar/og Heiduts þynu Heilaga
Nafne/so þad verde ecke leingur forsmad og last
ad/helldur eilyflega og ondanlega dyrkad og veg
samad.

Petta mun so ganga til a seinasta Tyma Ver
alldarenar/þyrer Vppriſu Framlidenna/og adur
enn Doms Dagur tekur til. Þuiad so sem vor

Drottenn Jesus/endade sýna lúterlmotlega Hier. vist a Tyma sýns Dauda/med sigursællre Nidurstigningu og Vpperuinningu allra yllra Anda og Aara/og so sem hans gledeleg Vpprisa kom þar strax epter/So mun eins lyka ganga hans andleg um Lykama/ það er Christelegre Kirkiu. Þegar hún hefur nu verid þull pýnd og plagud/opsokt hædd og spottud/deydd og lyþlæten af sýnum Opsoknurum og Gutnum/so sem skiede hennar Brúdgruma og Hófud Herrann Jesum Christum/þa mun Enderen koma/og Enda giora a allre Arms Styrioldd og Stryde/og ollum Opsoknum þess von da Diófuls/og mun Elldurenn koma af Himnum þra Gude/ og vtskwfa Diófolenum og ollum hans Aarum/og kaste þeim j Dykt eilyfs Ellds.

Þa mun Satan ecke disputera nie skrafa margt vid Christum so sem hann giorde j Eydemórk cinne/Matth. 4. Hann hefur þa þenged sín Dom Joh. 16. Og er þyrer lúngu med Nidurstigningu Christi til Helvitis med Myrkrana Redium hunden/og allt þangad til geymdur til Domsins/ 2. Pet. 2. So hann hlytur þa japn snart med ollum sýnum yllsku Aundum og Aarum ad verda vtskufadur og vtreken ur þessum Heime j eilyfan Elld og brenande Baal gudlegrar grimdar Reide. Hann var sa fyrste allra Skiepna sem sette sig vppa mote Gude/ og kom Manenum til ad syndga/ og giorde sialfan sig ad Hófdingia þessa Heims/ j giegn Guds Syne/ So mun hann og eirnen verda sa fyrste a Heimsins Enda/sem med sýnum yllum Einglum Aarum og Erendrekum verdur fullkomlega vtstyrtur ur Heimenum/til Helvitis/so ad

ecke

ecke mun nockur ap peim epter verda/og ecke eins/

Fimte Cap.

Tuba Cœlestis & Apparitio Christi In Nubibus.

Vm Lwdur Guds/og pad Himneska Heroop Og huersu ad Christur mun lata sig sia j Skyi Himensins.

Sykia so sem vor Hemneskur Hopdinge Herr an Jesus Christur er epter syna Sigurpar til Heluitis snemma Morguns a hinum prid da Deige ap Dauda vppriſen/ So mun og almeneleg Vppriſa allra Framlideña epterpylgia pegar Andskoten er ur Heimenum reken og kast adur med ollum synum Aarum og Einglum. Eſi pad seinasta Doms Deige vid vykur/ pa er pad vitanda/ Ad hann mun byriast med einu Himneſku Heroope/og Herlvdra Hliodi/so sin skripad stendr Drotten mun med einu Heroope og hopud Eingelsins Hliodum/og med Guds Lwdre opan koma ap Himnum/ 1. Theſſalon. 4. Hier pram setur Postulen prent/ huar med epste Dagur mun j seinustu Herrans Christi Hingad komu vppbyriadur verda/ sem er/ Herooped/ Hopudeingelsins Rodd/ og Guds Lwdur.

Petta Heroop tekur han ap plagsid Stryds manna j Bardogum og Orostum/Pegar Fylkingar syga saman/og vdur en peir ganga j Hoggorustu og beriast/ pa herda Stryds men Huge syna med Wope og Kalle. Eins mun skie (seiger Luther) pegar Christur kiemur j sinne Dyrd op

an aþ Himnum / ad halda Stryd og Bar-
daga vid sijna Ovine og ad þeþnaſt a þiñ
sem ecke haþa viliad peckia Gud/og oblyd
ner haþa vered Euangelio/ 2. Tessal. 1.
Pad mun skie med Heroope og Höpudeingelsins
Hliodum/og med Basun eda Lwdre Guds. Enn
ei mun þad vera soddan Heroop eda soddan Hl
iod sem Menn plaga hier ad haþa/Eige helldur
soddan Lwdur eda Basun/sem er giörd aþ Silf
re Kopar eda Messing/so sem Moysis Basunur
voru/Num. 10. Helldur mun þetta vera eitt
Sterkt/Kroptugt/ Himneskt/Ognarlegt og Gud
legt Heroop og Hliod/sem heyraſt mun vm allan
Heimen og alla Heims Kringluna. Nöckud Epter
þame slyks Heroops ma sia og merkia/Esa. 37.
Pegar Sennacherib Assyria Lands Kongur la
med Her sinn oluygann þyrer Jerusalem/Þa þor
Guds Engell(seiger Lutherus)liet heyra syn Hl
iod/ og blies j sijn Herlwdur/ so ad allar Herbwd
er læu þullar aþ Daudra Manna Lykömum. Slijk
t var eitt riett guddomlegt Hliod/og öll Jörden
skalf vnder/so a einu Augabragde lau þar þallnar
Hundrad Lxxx og v. Þusunder Maña. Þviad so
haſde Gud ædur sagt þyrer/ad hañ villde aþ Him
num oþan burt reka Sennacherib þra Jerusalem
Drotten (seiger Esaias)mun læta heyra sijna
dyrdlega Raust/so þeir siae hans vrrietran
Armlegg med reiduglegre Ogn/og med Lo
ga þortærande Elldz/ med Geisslum med
strydu Regne og storu Hagle/Þviad Assur
mun skielfaſt þyrer Raust Drottens sem hñ
slær

slær med Vendenum/ Vuiad Vöndur mun ganga j giegnum allt/og hæpa riett a/ þeg ar Drotten kiemur yper hañ med Bumbum og Hörpum/og stryder a alla Vegu j mote höñum. Esa. 30.

Med Sodoma og Gomorra gieck þad eins til/ Jafnsnart sem Lot var med synum Dætrum kom en j þann litla Stad Zoar/og Sol var vpprunn en/þa kom einn Stormur ogurlegur/Solen vard suört/ Þar toku til ad heyrast Skruggr og Reidar þrumur/ Og Drotten rigndi Eldi og Brennestei ne opan ap Himnum yper Sodoma og Gomorra/ Hann vmturnade Landenu a Augabragde/og þor diarpad e alla Jnbyggiendur þeirra Stada/og sök ke þeim j Helvitis Apgrun. Slykar eru nu Guds Bumbur/huöriar S. Paull hier kallar Höpudeing elsins Hliod og Guds Lwdur. Þuiad Reidarþrum ur og Skruggur Guds eru alyka ad heyra so sem Bumbur og þeir Lwdrar sem j Bardögum eru hæpder. Þegar Gud talar j sinne Reide og Dyrd þa hlytur Jörden ad skielpast og hristast og vera sem daud. Þegar nu soddan Hliod og Guds Ba suna eda Lwdur giellur/þa munu Solen/Tungl ed og allar Stiepnur kalla vpp og seigia/DRott en Riettlætur Domare/ Slæ j Hel/ Slæ j Hel/ Þad eru þeir Ogudlegu sem ecke þeckta þig/og þr Falschristner sem ecke hæpa vered hlydner Euan gelio Christi/ Aller saman hæpa þeir lastad þitt Napn/og þyna Hellaga hæpa þeir opsokt/og hat ad og lypstæred a Jördunne/ Slæ j Hel/meir enn mæl er komed ad enda soddan Frampærde.

Soddan Herroop og Kall og Lwdra gangur/ med grimdar Storme og Gvedre mun þa heyrast j Loptenu vnder öllum Himnenum. Og allar Skiepnur munu bwast vid Heimsins Enda. Og vnder eins mun heyrast sa seinaste Guds Lwdur/ Reidarþrumur og hans Skruggur/og a Augabrá agde nidur sla Himne og Jördu j eitt/Þær Skruggur og Reidarþrumur sín nu opt og tydum heyrast/þad er ecke nema Fyrerleikur og lytell Vndanfare þess seinasta Reidarslags/ Enn þad seinasta Reidarslag / þad er su rietta Guds Basuna eda Lwdur sem öllum Heime mun kollkasta.

Christur mun tala j síne Dyrd og synu Magtarverkde/ecke so sem a Krossenum/ þa hann sagde/ Fader/þyrergiep þeim/þeir vita ecke hvad þeir giöra/ Helldur mun hann tala þa af Magt og Vallde/so allar Skiepnr munu skielfast og hrædast/Þviad þetta er þad rietta Stryd/og sa allra sydaste Bardage/huörn Christur j sinne Dyrd hallda mun vid Diöfulen j Helvyte og alla Ogudlega a Jördunne/j huörium hann vill a þeim þann seinasta Sigur vinna.

Sialfan sig mun hann lata alla Menn a Jördunne sia og lyta j Skyönum/ovmrædelega dyrdlegan/Sia þvi seiger Ritningen)hann kiemur j Skyönum/og öll Augu munu lyta hann/ljka þeir sem hann stungu/ og þa munu vla allar Ættir Jardarennar/Apocal. 1. Jtem Þegar Mannsins Sonur kiemur j síne Dyrd og aller heilager Einglar med hönum/þa mun hann sitia j Hasæte sinnar Tignar/ og

þyrer

þyrer hñ munu saman saþnast allar þiod er/Matth. 25. Og enn aptur/ Sia/Drotten mun koma med Elldenum/og hans Vagn ar so sem Stormur/so ad hann endurgiallde med Grimd sinar Reide/ẽ hans Avistan ar Straþþ er j Elldsins Loga/ Esa. 66.

Þesse Ord votta vm vorn Herra Jesum Christum/ ad allt giörualls hia hönum og j kringum hañ mun ecke vera nema logande Eldur og brenande Loge/ Og ad hann mune birtast j synum þeim klarödum Lykama/so sem hañ adur þyrre þa hñ var j þessum Heime/eitt sñ lier sia Dæme sinnar Dyrdar/Þegar hañ a Fiallenu Helga vmmyndad est þyrer synum Lærisueinum/so hans Andlit vard sem Solen/ og hans Klæde vrdu sem Snior/ Matth. 17. Luc. 9: Epter syna Vppriisu lier hañ og eirnen j liose Magt sinar Dyrdar/ og so til Jardar med dasamlegre himneskre Birtu Oþ soknara sinar Christne Saul/Act. 9 Og j Eyne Patmos birtest hañ þyrer synum Lærisueine j mykillre Dyrd og Birtu/so hans Höfud og Har voru so huyt sem Vll/ og hans Augu sem Eldslogge/hans Fætur sem gloande Malmur/Apocal. 1. Hlad mykiu veglegre og dyrdarlegre mun hañ birtast j sñe seinustu Hingadkomu til Domsins/ þegar hañ lætur sia alla giörualla Fylling sinnar Guddomlegrar Dyrdar:

Hier ad auk munu Men sia hañ og lyta/ vm allan Heimen/ so eckert Fiall eda Fylsne/ eingen Gröf eda Grypia mun soddan Openberan giera hindrad. Jeg sa(seiger Johannis)eitt stort og

huſſtt Hasæte/ og hañ sem þar sat a/ hvr er huórs Auglits Himenen og Jörden þlwdu/ og þeim vard eingen Stadur þunden/ Apocal. 20. Eñ huórnen a þetta ad skilia/ og med huórium hætte a þad ad skie/ad Himeneñ og Jörden skule þlyia þyrer Auglite Christi/og missa Stad og Rwm/eda verda ad öngvu? Andsuar/I þyrsta Capitula Openberingar Johañis skrifar Postulen/ad Drotten mune koma med Skyenu/so ad öll Augu munu sia hañ/ lyka þeir sem hañ hafa lagt og stunged/Og þetta mune skie mz Gope og Ylþran allra ættkuyssla a Jördunc/ Þuiad þa munu aller Ogudhrædder skielfaſt og hrædast hñs Guddomlega Maiestatis Auglit/Og þa munu þr (so sem seirna stendur j niunda Cap.) leita ad Fylsnum j Hellum og Holum og Fiöllum og Halsum/til ad þela sig þyrer reidduglegu Auglite Christi/Enn þad vill þa ecke stoda. Herrans Christi Auglysing og guddomleg Dyrdar Birting geingur j giegnum Fiöll og Dale/ Hella og Halsa/ Gudi Ovinum til Hræddslu og Skielfingar.

Til Dæmis ad taka/ Motten med sinu nidmyrkre hylur allt/ og j Myrkrenu er ad sia sem allt sie kolsuart/Eñ japnsnart sem Daguren kiemur og Solen reñur vpp/ þa hefur Motten med sinu suarta Myrkre Enda/so eingen veit huad af henne er ordid eda huórt hun hefur þlwed/ Hun hefur huórke Rwm nie Stad þyrer Soluñe/og þ skiæra Solar Skin vpplyser allt/so ad Menn sia alla Hlute berlega og liosllega þyrer sinum Augū.

Nu er þesse Heimur/ þesse mykla Bygging Himens

Heimens og Jardar eitt stort Megtugt CORPVS, hafande þrabærlega stora Hæd og Dypt/Lengd og Breidd/Vikt og Mæler/ Rwm og Stad. Þar tiemur nu þrátt eitt sinn Fruen HVLDA, dærleg Skynseme hins gamla Manns/ og þegar hun heyrer talad vm Birting Gudz Sonar j Mannlegre Mattturu til seinasta Doms/ þa tekur hun til ad hugsa eins og Caluinistar/Hvörnen þetta meige skie? Hvörnen Christur meige sitia verda j sæti j öllum Mattum og Alþum Jardarkringluñar/med þui hann hafe Circumscriptum Corpus, endelegan Lykama/sie ecke nema j einum stad/ hvörnen ad þeir sem ad hanga vtan j Jardarekkiar GLOBO, eda eru vnder hönum meige hann sia og lyta. Jörden Fiöllen Halsarner hamle og ligge þullkomlega j Veige/so ecke sie þad mögulegt ad allar Pioder vm Jardarhnöttren siae hann vnder eins. Med slykum Hugrenningum hugsar Frw HVLDA, holldleg Skynseme vm þenan haleitan Leyndardom/og lytur þar a med Kalps Augum/ Eins og ad Jörden Fiöllen eda Halsarner mune nöckra Hindran giöra Guddomlegre Veru og hans Openberan j öllum Heimsins Alþum eda Mattum.

Enn vier Christner skulum vita/ og vandlega hugleida/ad þesse hin mykla Bygging Heimens og Jardar/med öllum synum Fiöllum Halsum/Löndum og Eyum/og öll þesse Heims Kringla/ er j hia Guds guddomlegre VERV, hvör ed er med allre sine Fyllingu j Christo Jomphru Mariu Syne/er ad reikna/hallda/akta og meta so sin Mannverk eda Skugge/ og so sem ecke par hia þui sem

nöckud

nockud er. Gud alleina er ENS Entium, Essentia Essentiarum, þad er/Hann er su VERA sem yfirgeingur allt þad sem er / og ad huörium aller hlutter hafa þad þeir eru. Hann er med oss/ í kring vm oss/ vppe og nidre/ og allstadar/enn þo vier med vorum holldlegum Augum kunnum þad ecke ad sia/ og ecke heldur med vorum Lykamlegum Höndum ad preifa þar a. I hia soddan guddomlegre Veru er Jörden og allar Stiepnur ecke ad reikna annad enn so sem Sandkorn/ Graastra/ eda alls eckert.

Þar mun a himnum sydasta Tyma/þegar seinaste Lwdur giellur/ og þa Sonur Guds lætur sia sig í sinne Manndomlegre Natturu/ecke nockud Fiall í Heimenum/eda Fylsne/ ei Dalur/ Diup eda Afgrunn vera/þar Guds Qvinner kunne ad geyma sig eda þeim fyrer Guds Auglite. Þar mun vera soddan Ljos og skiær skynande Birta/ad Mönnum skal þikia þad himen og Jörd sie í burt flwen og horfen/Lykta so sin Reykur/Dima eda Natt myrkur flyr eda ad önnur verdur þegar Solen kiemur vpp/ og lætur sia allt þad í Myrkrönum var huled og folged. Þeir ed hwa yst í Austre og Vestre/og leingst í Nordre og Sudre/í America Indía/og vnder Jördunne/munu eins sia hann nalægan fyrer synum Augum í Skye Himensins/so sem þeir ed hwa í midium Heimenum / eda a Jorsala lande.

Siøtte Cap.

Resurrectio Mortuorum & Immutatio Viuentium;

um

Vm Vppriſu þeirra Framlidnu/Og huörnen ad þeir munu verda vmſkipteleger ſem lifande þinnaſt a þeim ſeinaſta Deige j Heimenum.

Þegar ſa añar Adam/vor Drotten ⁊ Lauſnare Jeſus Chriſtus Konungur Himens og Jardar/kiemur til hins ſeinaſta Doms/Og japnſnart ſem heyreſt þad Himneſka Her opp a ſamt med Höfudengelſins Röddu og Gudz Lwdre/þa munu opnaſt allra daudra Maña Graþer vm allan Heimen/og aller Framlidner munu verda lifande.

Su Stund kiemur (ſeiger Sonur Guds) a hvörre aller þr ſem j Gröfunum eru munu heyra Rödd Mañſins Sonar/og munu ganga þraũ/Joh: 5. So talar og S. Paull/ Lwduren mun giella/ og þeir Framlidnu munu vppriſſa oþorgeingeleger/1. Corin. 15. Item/Lyka ſo ſem vier aller erum dauder j Adam/So munum vier aller lifande verda j Chriſto/1. Cor. 15. Og S. Johñ. Jeg ſa þa Daudu ſma og ſtora ſtandande fyrer Gude/Og Bækurnar vrdu vpplatnar Og ein öñur Bok vard vpplaren/ ſem ad er Lifſins/Og þeir Daudu vrdu dæmder ſo ſem ſkrifad er j Bokönum/ epter þeirra Verkum. Og Sioren gaf þraũ þa Daudu ſem j hönum voru/ og Dauden og Helvijte gafu þraũ þa Daudu ſem j þeim voru/ Og þeir vrdu aller dæmder/hvör epter ſijn

um

um Verkum/ Apocal. 20: Cap:

Hier verdur giered Raddar Guds Sonar/huör ed sig mun herra lata til ad vppvekia alla Dauda a seinasta Deige. Þuiad lyka so sem hann med vr riettre Hende vppvakte Son Ecklunnar Luc. 7. Og so sem hann m̃ hærre Röddu kallade Lazarũ vr Gröfeñe seigande/ Lazare kom þu hier vt. Eins mun Herran Christur/ og Höfudeingellenn epter hñs Bifalningu asamt med öllum Himneskum Herskara giöra stort Heroop med gledelegre Röddu seigande/ Rysid vpp þier Daudu/ Vakned vpp/ og seiged Loff þier sem j Jördunne liggid/ Þuiad þýn Dögg er Dögg hins grœna Vallarens. Esai. 26.

Martinus Lutherus er þeirrar Meiningar/ Ad Christur mune ecke sialfur verda talande þau Orden/ Helldur so sem Predikarans Rödd sm Guds Ord þraũ ber hier a Jördunne/ kallast ecke Mañsins Ord/ helldur Guds Ord/ So mune Höfudeingelsins Rödd vera Christi Rödd/ epter hans Bifalningu og Krapte. Og mune Höfudeingellen med sinne Basunu þera vndan/ med mörgum þusundum Heilagra Engla (eins og Engellen birtest Hirdöronum med myklum Engla skara/ þegar Christur fæddest/ Luc. 2.) og vpp byria þetta Heroop. Og strax þar epter a mune Christur koma. Þetta Heroop eda Hliod Höfudeingelsins/ meinar Lutherus ad kallast mune Guds Basun eda Lwdur/ huar med þeir Daudu verda vpp vakter.

Vier lesum/ Exodi 19. og 20. þegar Drottenn birtest

birtest a Fiallenu Sinai/ og þa Israels Syner höfdu þueiged sijn Klæde/helgad sig og bwest vid. Og er þridie Dagur kom/ þa toku til ad heyrast Dunur Skruggur og Reidarþrumur med Ellding um/Og eitt þykt Sky hulde Fialled/og þar heyrdest Hliod sterkrar Basunu/Og Fialled var j eim um Reyk. Þuiad Drotten stie nidr a Fialled mz Elde/og Reykur gieck vpp af Fiallenu so sem af Ofne/so allt Fialled bifadest/ Og Hliod Basunu nar vard sterkara og sterkara. Moyses talade/ En Gud ansade hönum/og talade öll þesse Ord/ Jeg er Drotten þinn Gud sijn þig vtleidde af Egipta Lande vr Þrældoms Hwsenu/ et ct. Og allt Folked sa Eldingarnar/ Reidar þrumurnar/og Fialled allt reukanda/ og heyrde Hliod Basununnar/ Og þad þliwde þyrer þeim Hliodum og þordade sier/og sagde vid Moysen/ Tala þu vid oss/og vier vilium hlyda þier/Og lat Gud ecke tala vid oss/so vier ei deyium/ et cr.

So mun a seinasta Deige j þeim sifelldum Eldgange Skruggum og Reidarþrumum Herran Christur lata heyra sijna Rödd þyrer Höfudeinge len/so sem med sterkum Reidarþrumu Hliodum/ og alyka so sem þa Madur talar sijn Ord med sterkum Lwdurs Hliodum. Þessa Rödd munu heyra ecke ad eins aller lifande Menn a Jördune/heldur og aller þeir Framlidner eru/ og þeir munu verda lafsnart lifande/ þo þeir hafe þyrer þim eda sex þusund Aarum daed/og j Molldu leiged/ þo þeir hafe j Sio druckned/ til Ausku brendr vered/eda af Villudyrum Fiskum og Fuglum vered þyrer laungu vppjetner og þortarder. Jörden

Sioren

Sioren og allur Heimuren hliota ad lata þa Dá
udu koma þram j þañ tyma/so ecke verde eiñ eptt
er/Bæde Jller og Goder/Unger og Gamler/Ryk
er og Fataker/ Heidingiar Gydingar Tyrkiar so
vel sem Christner/so vel Daudans Börn sem Lí
ossens/so vel Hræsnarar sem þr Heilögu.

So mun og sierhuór vppryfa med synum eig
enlegum Lykama/eñ ecke añarlegum/med sialfs sý
ns eigen Augum og Eyrum og öllum Lidum og
Limum/eñ ecke añarlegum/Og j huórn hellst mä
ta Menn hafa vered vppfetner/ þortarder/ ap
Mönum Dyrum Fuglum og Fiskum slitner/ þa
munu þeir þo þa aptur sömu Lykame/sama Höf
ud/sömu Hendur og Fætur/sömu Augu og Eyru/
og alla Lidu og Lime hinu sömu sem þeir hafe
hafa j þessu Lyfe.

Nu mætte einhuór spyrta og seigla so/Eñ þr
sem þa eru Lifande þegar seinaste Dagr kiemur
huórnen mun ganga til vm þa? Munu þeir and
ast/eda munu þeir blyfa so sem þeir eru? Hier
til suarar S. Paull/seigãde. Sia/Jeg seige yd
ur Leyndardom/Vier munum ecke aller sofn
na/eñ Vmskipteleger munum vier verda/t
þad mun skie skyndelega/a einu Augabrag
de/vid hiñ sydasta Lwdurbyr/Dviad Lwd
uren mun giella/og þeir Daudu munu vpp
risa/og vier munum vmskipteleger verda
1. Corinth. 15. Petta vtleggur hann j ödrum
stad/ seigande/ Vier sem lifum og epter eñ
ordner þa Drottin kiemur munum ecke ver
da fyrre enn þeir sem sofa/ Dviad sialfur
Drott

Drotten mun med Heroope og Höfvudeingel sins Raust og Guds Lwdre koma ofan af Himnum/ og þeir Daudu j Christo munu fyrst vpprijsa/ Þa eptera vier sem lifum/ ⁊ epter erum/ munum vnder eins med þeim hinum fömu vppryktter verda/ 1. Thess. 4

Hier seiger Postulenn/ Ad þeir Framlidnu munu fyrst vpprysa/ og þeir sem þa eru lifande/ munu vmskipteleger verda/ Þar fyrer munu þeir ecke andast/ og ecke verda jardader/ helldur mun huór og einn þar hann er staddur vte eda jnne a Tune eda Torge/ a Sio eda Lande/ skyndelega og a Augabragde verda vniskiptelegur/ verda Daudir og japnsnart lifande aptur.

Þa mun ecke tia (sem Lutherus skrifar) ad ganga til Skrifta/ taka Aflausn/ ⁊ med taka Sacramentum/ Helldur so/ Huar hellst þu verdur staddur/ huórt þu ert vakande eda sofande/ liggiande eda standande/ huórt þu ert med Leik eda Largixde/ Flaum eda Gamne/ þa munu strax og a Augabragde verda vnder eins daudir og lifande/ og ur þessum Heime og þessa Heims Athöfn koma j annan Heim og annad Lyfs/ þar Madur þarf huórke vid Rostar eda Klæda/ Mat ar nie Dryckiar/ Eigna nie Audæfa/ eda nöckurs þess sem þessu Lyfe tilheyrer. Þetta er su Vmbreyting/ ad þeir sem sofnader eru munu med oss og vier med þeim vmskiptast og vmbreytast/ til annars Lyfs.

Enn huad meinar þu myn Sæl/ og huór er þyn Hugun vm þann mykla Mwg og Manfiölda/

sem þa mun standa þrammi þyrer Guds Auglite/ þegar aller Dauder eru vppristner/og aller lifandi de Menn eru vmskipteleger ordner/j öllum Lands Altjum Heimskringlunnar/jller og Goder/Vnger og Gamler/ og standa þrammi þyrer Jesu Guds Sonar Auglite. Þar munu þa þrammkoma aller Gjsoknar Menn Guds Vtvaldra/lykta aller Guds þjonustuottar/sem Guds Ords og Sanleikans vegna hafa verid lyjplatner/ Þar þinast þa aller Forellrar med sjnum Bornum/Brædur og Systur/ Vinir og Guinner/Kongar og Höfdingiar mj öllum Þegnum og vndergiefnum/Aller Kiennemed ur og þeirra Tilheyrendur/ aller Þæbar/Prestar Cardinalar og Korsbrædur/Munkar og Nunnur. Og aller Menn fra þeim fyrsta Manne jnn til hins sjdasta Mans/af öllum Veralldar Þiodum munu þa lata sig sia.

Enn vppa þad/ad j bland slyks otrulliande Manna þiölda alls manlegs Kyns og allra Adams Nidia verde ecke samblandan eda Samslættur giördur af jllum og Godum/af Gudhræddum og Ogudlegu/ Þa munu jafnsnart þyrer klæra Guds Auglite opnast allra Manna Hiörtu Hugskot og Samuiskur/ eins og þegar Bækur eru vpplatnar. Þetta meinar S. Johannes j sinne Openberingar Bok/þar hann seigest sied hafa þa Framlidnu bæde stora og sma standa þyrer Gude/og ad Bækurnar hafe verid vpplatnar Apo. 20. Þessar Bækur eru ecke annad enn Mannanna Samuiskur/ so sem og eirnen S. Þall helldur Mannsins Hiarta so sem skyrt skrifada Bok / þar hann seiger/Ad Heidner Menn (þeir sem ecke hafa Lögmaled enn giöra þo af

aþ Natturu sine Verk Lögmalsins) sie sial þum sier Lögmal/ og audsyne med sýnum Giördum/ ad Verk Lögmalsins sie skrifþ̃d j þeirra Hiörtum/ Rom. 2.

Med soddan Bok sinar eigenlegrar Samuiskru mun huör og eirn Madur þa þrã koma/ og eingen mun kunna ad lata hana aptur. Allar Samuiskur munu vakna vpp/ og allar Hiartaña og Hugskotaña Bækur munu þyrer Guds Auglite opnar standa/ og openberar verda/ og bera Sionar Vitne vm alla giörda Glæpe og þramdar Synder/ so ad eingen sk kuña ad seigia Nei/ nie ad hylia eda dylia/ þegra eda þorsuara synar Synder/ huörsu heimuglegar sem þær eru. Gud vill þa auglioslega openbera allra Maña Verk og Giörder/ og þyrer sin Dom lata þrã koma þad huled er/ huört þad er Illt eda Gott/ Eccleslast. 12. Og vpplæsta Bækur Samuiskuñar/ Vppa þad ad þeir Daudu verde dæmder epter þui sem skrifþ̃ad stendur j soddan Bokum/ þad er/ epter þeirra Verkum/ Apocal. 20.

Jeg seige ydur (seiger Guds Sonur) ad Menn hliota a seinasta Dome ad standa Reikning aþ sierhuörju onytsamlegu Orde sin þeir hafa talad/ Matth. 12.

Hier ad auk mun vpplæsten verda önnur Bok sem nefnest BOk Lyfsins/ so sem skrifþ̃ad stendur Apocal. 20. Pesse Bok er Heilög Ritning so sm Drotten slalfur lioslega vottar/ þar hann seiger/ Ransaked Ritningena/ þui ad þier meined ydur j þeim ad hafa eilyft Lyf/ Joh. 5.

Nu leggur S. Johañes þesse Orr hier til: Og eꝛ sa var nockur sem ecke þanst skriꝛad ur j Lyꝛs Bokeñe/þeim vard kastad j Pytt Elldsins/ Apocal. 20. Huar aꝛ liosiega skilia ma/ Ad þ seinasta Doms Aꝛkuade mun sam hlioda verda vid Heilaga Bibliu og Guds Ord.

Eñ ad vera jñskriꝛadur j Lyꝛsins Bok/þad er ecke añad eñ ad verda sampyckur Guds Heilaga Euangelio med stadꝛastre Tru/eda so/ Ad treua eꝛlaust og stadꝛastlega vppa þ Lyꝛsins ORD sem skriꝛad stendur j Bokum Spaamannanna og postulaña/og þorlata sig þar vppa aꝛ öllu Hiarta/ad þu siert eins og þu haꝛer þitt Hæle og Ar huarꝛ og alla Von j Guds Orde og Heilagre Kirningu/og viter eckert añad/ og truer öngvu ödru þier til Sæluhialpar/eñ þui sm hun kieñer þier. Þuiad huad hellst skriꝛad er(j Heilagre Kirningu)þad er skriꝛad oss til Lærdoms/so ad vier þyrer Polenmæde og Huggun Kirningareñar heꝛdum Vonena/Rom. 15. So ad þier trued ad Jesus sie Christus Sonur Guds/r ad þier þyrer þa Tru heꝛdud Lyꝛded j hans Naꝛne/ Johañ. 20. Þar þyrer/ Huör hañ helldur sier stöduguin vid Heilaga Kirning sem hlyder vppa eilyꝛt Lyꝛ/og treyster þar vppa/sa same er jnnskriꝛadur j Lyꝛsins Bok/og hañ er Brieꝛ Christi og hans Heilagra Postula/ so sem S. Paall seiger til þeirra j Corintho/ Þier erud vort Brieꝛ skriꝛad j vorum Hiörtum sem sied og lesed verdur aꝛ öllū Mönnum/

um/ þier sem auglioser erud ordner/ tilreid der þyrer vort Predikunar Embætte/ og að oss skrifader/ ecke med Bleke/ helldur med Anda lifanda Guds/ ecke a stein Spiöllduñ helldur a holldlegum Spiöllduñ Hiartans.

Huad soddan Brieff og vpp latnar Bækur Hiartaña og Samuiskaña seigia og votta a seinasta Deige/ þad mun miſmun giöra a mille allra Adams Barna/ og þ mun skilia ad Illa og Goda Börn Lioſſens og þa Ogudlegu. Hafer þu j biſ um Eymdardal sett allt þitt Trunadar Traust a Jesum Christum/ elskad hans Ord/ hafit gott og gudlegt Framferde/ og ert so j Christo vt að sofnadur/ þad finur þitt Hiarta/ Og þad verdur so sem öfnur opnud og vpplæsten Bok openbert fyrer Guds Dome og allum Heilögum/ med storum Hiartans Fögnude. Þar fuert a mote/ Siertu eiñ Hræsnare/ og hafer þu vered eiñ Skalkur/ Piofur/ Saurlifis madur/ Horkall/ ohlyden/ ogudlegur Illur og athugalaus/ og ert so j burt daen aan Jdranar og Yferbötar/ Þad seiger þier þa þitt Hiarta/ og þyn Samuiska lætur þad j liose/ eins og Handskrifit eda opnud Bok/ so þu munt med Otta og Hræddstu standa og eilifplega til Skaniar verda.

Hier med þa munu og heilager Englar japnsnart þraañ koma/ og skilia Guds Vtualda þra Selskap þeirra Ogudlegu og Fordæmdu/ so sem skrifad er/ A heimsins Enda munu Englarner ganga vt/ og skilia þa Illu þra Riettlætum. Item/ Mannsins Sonur mun vtsenda sijna Engla/ og þeir munu safna öllum

Þneyxlönum ur hans Ríke/ og þeim sem rangt giöra/ Matth. 13.

Þuiad þetta er Kall og Embætte heilagra Engla/og það er þeim að þiðalad/að sem ia Herbuder i kring um þá sem Gud ottast/Psa. 34. Og þeir verda ætsender þeim til Þionustu sem Sæluhialpena skulu erfa/ Hebreo. 1. Þessi Þionusta mun þa riettelega þram koma og synilega a hinum sydasta Deige/þegar aller Framliðner eru vppriſner/og aller þeir sem a þeim Deige þiñast liðande/ eru vmskiptelegir ordner/ Og þegar Boken Hiartañ og Samuiskunnar seiger huórium og einum huað hñ hefur ad hafst i þessu Lýfe leynt og liost/ Þa mun eingen af þeim Gudlegu gieta sig huled a medal Guds Barna/ þa mun og eingen af þeim Vtuóldu þurfa ad hræðast/að hönum mz þeim Gudlegu munc burt kasst ad verda/Þuiad Guds heilager Englar munu þlikotlega skilia þa Vtuóldu fra Ranglætum/og taka þa i sinn Selskap/so ad eingen og ecke einn af þeim mun epter verda.

Ad auk alls þessa/Þa mun augliost og audsynelegt verda af Þærlitum og Bragde huórs Manns/huórt hañ heyrer til eilifðu Lýfe/ eda eilifre Fyrerdæmningu/ Þuiad med þui þeir Gudlegu hafa i þessum Heime fyrerlitid Guds Ord og þorsmad allar godar Aminingar/og þionad Diöflinum med Syndum og Glæpum/og eru i þrra jdranarlausu Frambærde dauder/an riettrar Truar a Christum/ Þa munu þeir ad sönu vppryfa og vpptoma ur Jördunne/ Suipiller/ grimleger og
fuarter

skiarter og skiessuleger/lykare Diöflum og ohreinum Andum eñ Mönnum/med hrædelegu grimlegu Yferbragde/skialfande/titrande af ovmædeleg-re Angist og Samuiskuñar plægu og pijnu.

Hier þuert a mote munu Lykamer Vtvaldra j eilyfum Fride og Fögnude lioma og skyna so sem Solen/og so sem þagrar Stiörnur/þar huör er añ arc skiærare og biartare/epter þui sem þeir hafa Gæfur af Gude þeiged og Gagn og Yfirseme giört j Guds Christne. Þuiad ein Stiarna er añ are biartare (seiger S. Pæll) So mun og Vppriſan Framlidenna verda. Þar sæst nidur þorgeingelegur Lykame/ enn vpprysa oþorgeingelegur. Hann sæst nidur j Vansemd/enn hann mun vpprysa mz Vegsemd. Hann nidur sæst j Veykleika/ eñ hann mun rysa vpp j Krapte. Hann sæst nidur naturlegur Lykame/ enn hann mun vpprysa andlegur Lykame. Vier höfum nu holldlegann Lykama/ enn þa munum vier hafa andlegann.

1 Þesse Ord vtleggur Lutherus so/Pad hlytur so ad vera/ad allur Mansins Lykame misse synar Myndar/ og rotne og þwne j sundur med Hwd og Hare Brioske og Beine/ öllum Limum og Lidum/so þar sie eckert epter/ Pad er þad sem hier stendur/ Pad sæst nidur FORgeingelegt Holld. Eñ sydar meir mun þad vpprysa oþorgeingelegt þegar vier þaum nyan Lykama med nyum Lidum og Limum öllum/huör ed þadan j þra kann

alldrei ad rotna nie deya/þuerra eda minka/Helldur blyþur hann ad eilyþu þeskur / heilbrigdur/ hraustur/þagur og þrydur/haþande allt þad hann kann ad oska/Þad er nu þad þyrsta.

11 Þar næst j añan mæta nidursæest Mañsins Lykame j VANSEMD/þad er/hann er andstygg elegur/ Huór Madur þordast hann og heþur vid biod vid hönum/vegna Maþeþs og Olyktar/Jardar hann og eys Molldu med þad þyrsta/Suipt er hann Klædum og öllu hans Skarte og Skrautte/ þar Menn þo læta Hrapna og adra Hræþuglabihallda synum Fiödrum. Enn so ædlegur þuill og andstyggelegur sem hann nu er/so ædlegur dyrdarlegur og vegsamlegur mun hann þram koma/ so ad su Dyrd og Vegsemd Lykamans mun þusund sinnum vera meire og agiætare/enn nu er hans Andstygd og Vanæra/So ad allar Skiepnur munu sig þar vppa þorundra/og skalþur Gud mun haþa sierlega Glede og Gedþekne a hönum.

111 J þridia mata seiger Postulen ad Mansins Lykame verde nidur sædur j VEY kleika / þui ad hier j Heime hlytur hann ad lyda allt þad sem ad höndum kiemur/hann verdur af Sottum og Siukdome/Raunum og Kylum nidur sleigenn og deydur/ þar liggur hann/rotnar og þynar/kann sier eckert Lid ad veita/og þorteræst af Möddum og Þöddum/ ma sier alls eckert. Enn so veykur sem hann nu er og kraptlaus/og so þvenn og rotten sem hann j Gröfinne liggur/so sterkur og kröptugur mun hann vpprysa/so hann mun leika sier ad Skollönum/so sem nu leika Börn ad Soppum/Og a einu Augabragde gietur hann verid a Jörduñe

j Lopt

j Loptenu og Stiornum/ og j huørre Heimsins Rœa og Alþu sem hañ vill/Og so sem nu er ecke a þerdum nema Vanmœttur/ Stirdugleike Vesölld og Veykleike/so mun þa ecke añad a þerdum vera enn Styrkleike Kraptur og Mœttur/ so hönum mun þa eckert vera omögulegt/huad hellst hann vill giöra.

xiii Ad sydöstu endar postulenn sijna Rœdu/ad hañ seiger þar verde nidr lagdur og sœdur NATVRLEGVR Lykame/þad er ad skilia/sa Lykame sem til natturlegs Vpphelldis þarf ad hafa Mat og Dryck/Eld og Vatn/Hws og Heimele Klœde og Hita og allt annad sem heyrer til þessu natturlegu Lyfe/Enn hañ mun(seiger hann)vpprysa einn andlegur Lykame/sem huörke mun þur þa vid Matar nie Dryckiar/Hwss nie Heimelis/eda nöckra veralldlegra eda natturlegra Hlura/eñ vera þo samt sannarlegur Lykame. Þuiad ecke fallast hann þar fyrer andlegur Lykame/ad hañ hafe ecke holldlegt Lyf/eda Hold og Blod/heldur þess vegna/ad hann hefur alla sijna Nœring Lyf og Tegund og Vpphellde af stalfum Gude og hans Krapte.

Og med þui hann lifer so j Gude andlega/þa verdur hann þar af so saddur og mettur og fœll ad hann þarf huörke Matar nie Dryckiar vid/ Vier munum og so ecke alleinasta j Salunne verda vpplyster af Gude/til ad þeckia hañ/helldur mun og eirnen Lykamen verda so skiœr og klar og liett þœr sem nu er Lopt eda Vindur/ og so skygn ad hann mun sia allan Heimen j giegnum/enn er þo samt sannur Lykame.

Snögt ad seigia/Pegar Graþer Vtvaldra opn aſt/þa mun vera ad ſia / ſo ſem ſkynande Soler kome vpp.vr Grôþönum. Þar þuert a mote/þar ſem þeir ogudlegu vppryſa/ þa munu þeir koma þram ſo ſem kolſuarter Diöþlar/grimleger/ſkieſſuleger/þr ed ovmrædelega himneſka Birtu Riett lætra þyrer ſynum Augum ecke kuña ad lyda. Eins mun ſkie vid þa ſem a þeim Tyma lifande verda þundner a Jördunne/ad þeir munu a einu Augabragde vmbreytaſt. Male tueir med eine Mslnu/Sitie tueir vid eitt Bord/ Ligge tueir j einu Rume/einn Riettruadur Gudhræddur/annar Skalkur og ogudlegur/I ſama Punct og a einu Augabragde vmſkiptaſt þeir hiörötueggiu/ og koma vr þeſſu Verallder Lyfe j añad Lyf/ſo ad japnſin ert mun ſa Riettlæte lioma ſem Solen/ enn hin ogudlege mun verda Suartur og ſkieſſelegur ſem Tröll og illur Ande.

Lyke eirnen er þad merkianda /Ad j Vppriſ unne mun huör og einn þa aptur ſyna eigenlega Mynd og þan Yþerlit ſem hann j þeſſu Lyfe hafþt hefur/enn ecke annarlegt Yþerbragd. Til Dæmis/David Kongr mun ecke hafa Andlits bragd Auguſti Keiſara/Judas Maccabeus mun ecke hafa Andlits Mynd Lazari/eda annars af Vtvöldum/Helldur mun huör og einn þa aptur ſyna eigen Mynd/ſitt eiged Holld og Hörund/ eigen Augu og Eyru og eigenlega Andlits ſköpun ſem hann hafþt hefur hier j Heime/ſo ad huör mun þeckia annan myklu þramar enn adur hier j þeſſum Heime.

Siöunde

Siöunde Cap.

Ascensus Beatorum jn Nubibus jn Occursum Domini jn Aera.

Þeir Vtuöldu munu verda vppnumder a sijdasta Deige/vppi Skyen j mots vid Drotten.

Hjer mætte einhuör so hugsa/ Ma þad ecke skie/þegar aller Adams Nidiar og Epterkomendur eru vppresner Jller og Goder/ ad þar verde aptur j annad sinn Stryd og Opridur a mille þeirra Vtuöldu og hinna Ogudlegu/so sem alla Tyma hefur vered j þessum Heime? Þar er öðrumeigen hinn meste partur mannlegs Kyns sem Diöflenum tilheyrer / so ad þeir Vtuöldu Guds eru hia þeim böluöðu Belials Börnum ad reikna allþaer. Þar þyrer þegar þesser aller koma til samans wr öllum ærtum Heimsins/ Ma þa ecke skie/ad Opsoknar Menn Guds Christne og Blodþyster Tyrannar og Heidingiar yper þalle þa ad nyiu Guds Vtualda?

Andsuar/ Þar vm skalltu myn Sæl vera okunnugan med öllu / Og þar eru tuær Greiner til / Su þyrre / Þeir Ogudlegu og Fordæmdu munu ecke vera þa so storer stollter tradzuger/ ei so Reidernie grimer sem þeir voru þyrr meir j þessum Heime/ Helldur munu þr þa vera huglauser og hræddder/titrande og skialfande af Angist og obæreIegum Ruyda/og ganga nauduger þram/ helldur oska sier ad þeir være komner otelianlega þusund Fadma dypan j Jördena/og ad Fiöllen og Halsarner mættu hylia þa / so ad þeir alldrei ad eilyfu

kome

kome j lios. Hier vm stendur so skrifad/ Allar Hendur munu sijga nidur/og öll Knie mu nu veyklast og verda sem Vatn/ Hezech: 7. Þuiad þesse Dagur mun verda þm Ogud legu Dagur Grimdar / Dagur Hrellingar og Angistar/ Dagur Storms og Ovedrat tu/Dagur Myrkurs v Diimu/Dagur Sky ia og Þoku/Zophon. 1.

Tökum til Dæmis eitt Mordingia eda Mann draapara sem stendur þyrer Dome/ þegar hann lyt ur Lykama þess Vegna sem hann hefur myrdt / og sier hans Sær og Vnder/og Bloded rennand wr Beinunum/krefiande Hefndar/Japnsnart tek ur hans Hiarta til ad titra og skialfa af hræde legre Angist og Hrædslu/ og villde giarnan vera þar langt j þra/ Eins þuilyk Hrædsla og Skielfing mun a þeim Deige koma yfer þa ogudlegu Vyltinga/og grimmu Tyranna/og alla ofsoknar Men saklauss vrhells Blods/þegar þeir sia og lyta þa lifande sem þr hafa Lyflæted/so ad vegna Skialfta og Hrædslu og oseiganlegs Kuyda munu þm falla allar Hendur/ og vera Radlauser.

Ja ad vysu/Þa mun Vtuöldum Drottens eins ganga so sem Herranum Christo/huörs Lidur er og Limer þeir eru. Nu vottar S. Johannes (so sem adur er sagt)ad þegar Christur kiemur til hins sydasta Doms/ þa mune allt Augu sia hans Andlit/og aller þeir sem hann hafa stunged mune þa yla og apa/sin er Herodes/Pilatus/Hannas/Caiphas a samt med þeim Blodþystu Pharisæis Skriftlærdum og Gydingum. Þa mun dra-

94

ga Slaþur aþ haþre/Þa munu aþlögd Spotteyrde og Spurningar/sin þyrr meir geingu/Spa þu oss Christe/ huðr slo þig? Krossþestu/ Krossþestu hañ/Vier höþum önguan Kong nema Keisaran/ Eþ þu lætur þeñan lausan þa ertu ecke Vinur Keysarans. Burt burt med hañ/ et ct. Þeir mu nu þa ecke hropa/Þertu kyrr/Lat sia huðrt Eli as kiemur ad hialpa hönum/ Þþu dig/ kostulega niðurbrytur þu Mustered og bygger þad vpp aptur a þremur Dögum? Eþ þu ert Guds Sonur þa stig þu nidur aþ Krossenum/ Audrum heþur hañ hialpad eñ sialþum sier gietur hañ ecke hialpad/ Soddan Oþsoknum Spiegulosum og Spotteyrdum munu þeir þa jñehallda/ Helldur mun þar vera a þerdum ein helujsk Angist Hrygd og Hrædsla/ so þr munu þa med Gope og Anduarpan falla vpp og seigia/Auvj auvj/Huad höþum vier giört/ Auvj/ Gud giæþe vier heþdum alldrei þædder verid/ Gud giæþe ad Fiöll og Halsar og Griþtur Jardareñar gixte huled oss þyrer þessa Mans Auglite.

Eins mun þa ganga þeim Blodþystu Vikingum og grimmum Oþsoknörum Kiertlatra og Sakla usra. Þa mun hin grimdarþulle Barnamordinge Herodes ecke vera vel til þrids/ þegar hann sier Dyrd og Fögnud þeirra sma Barna sem hañ slo i Hel/Og yþer alla adra ogudlega Vikinga og Tiraña mun þa falla diöþulleg Ogn og Hrædsla og Ruyde/og helujsk Angist og Hrelling mun koma yþer alla Omullda og Fordæmda/so eige er þörf ad huxa/ad Guds Börn og hans Utualder munu Oþsokn eda Angur aþ þeim lyda.

Þar

Þar næst munu þeir Vtuöldu og Fordæmdu ecke hallda leinge til samans/Þuiad þeir Vtuöldu munu med þeirra þorklaröðum Lykömum epter Vppriſima vppþara ſtrax j Lopted j motz vid Herran Chriſtū/j Skyen/ſo ſem ſkrifad ſtendur/ Þeir Framlidnu j Chriſto munu þyrſt vprijſa/þa ſijdan vier ſem lifum og epter þlijfum munum med hinum ödrum verda vppryckter j Skyen/j motz vid Drotten j Loptenu/og munum ſo alla tijma vera hia Drottne/ 1. Teſſal: 4.

Vier leſum vm vorn liufa Lauſnara Jeſum Chriſtum huörium vier eigum ad verda lyker/ og a mote huörium vier eigum ad koma j Skyen/ Ad þegar hñ þor til Himna/þa hafe hañ vered vpphafen/og eitt Sky hafe teked hañ þra Augliti og Sion Lærefueinaña/Act. 1. Elias þor vpp j Himenen med Fylgd Heilagra Engla/ þeir ed voru ad ſia ſo ſem elldleger Hestar og logande Vagnar/ 4. Reg. 2. Og j Openberingar Bokeñe verdur gieted tueggia Pijſlarvotta ſem Lyſiatner voru af þui romuerſka Dyrenu/ enn þeir munu verda lifande aptur/ og heyra eina mykla Rödd af Himnum ſem til þeirra ſeiger, Strijged vpp hingad/ Og jafnſnart ſtigu þeir vpp j Himen/ eñ j einu Skye/ Apocal. 11. Med ſoddan hætte mun ſkie vid Guds Vtualda a ſeinaſta Deige/þegar aller Framlidner eru vppriſner/og aller lifande eru vmſkipteleger ordner/Þeir munu þa ecke hafa myklar Rædur Þrattaner edur Deilur vid þa Ogudlegu, Þuiad eitt ſtort Kall mun koma

opan

öþan aþ Himnum/og seigia vid Vtualda/Stiggid vpp hingad/Og jaþnsnart munu Þr verda vpp numder aþ Jördunne og þara vpp j Lopted/ eins og skiærar,Solet og skynande Stiörnur þære vpp j Skyen/ So ad j Loptenu og j Skyönum munt þa vera ad sia/ so sem þusund þusund Soler/ og þusund þusund skiærar Stiörnur/a samt med heilögum Enginum og öllum Her Himneskum.

Þa mun vor Himneskur Adam sa mykle Kongur Himens og Jardar/vor Drotten og Lausnare Jesus Christus læta heyra syna sætu vingiarnlegu og liuþu Rödd/og seigia so til Vtualdra/ Komed Blessader minns Födurs og eignesti þad Ryke sem ydur var tilbwed þra vpphaþe Heimsins/ Þuiad jeg var hungradur og þier gaþud mier ad eta/Jeg var þyrstur og þier gaþud mier ad drecka/Jeg var Gestur og þier hystud mig/Naken var jeg og þier klæddud mig/Jeg var siukur og þier vitiudud mjn/Jeg var j Myrkuastoþu og þier komud til mjn/Matth. 25. Þesse Ord eru miög merkeleg og gullvæg/ þar þyrer er tilheyrelegt ad vier þau yþeruegum og athugum/og lærum ad skilia þau riettelega:

Komed þingad(sem hann so talade)Vered mier aþ Hiarta velkomner ad eilyþu/þier sem so stora Elrnd og Forleinging haþed haþt epter minne Hingadkomu/og mig haþa Daglega med heitum Tærum akallad og tilbeded/og oskad ad mitt Ryke skylde sem þliotast koma/Ydar Bon og Forleinging hef jeg nu heyrt/og er nu komen til þess

ad

ad leysa ydur pullkomlega/ Sæed/nu er eg komen j minn Dyrd. Og ap pui pier haped soddan Aast og Girnd hapt til mjn/pa seige eg ydur ap hiar ra vel komna ad eilypu.

Pier Blessader mjns Fodurs/ pad er ad skilia/pier Vrualder/og ap mjnum himneska Fodur Blessader med allskyns andlegum Gæpum og himneskum Audæpum/j mier hans eingietnum Syne/pyrer hudrn han hepur ydur vtualed adur en Grunduollur Veralldareñar var lagdur/so pi er skylldud vera Heilager og ostrappanleger pyrer hans Auglite j Kiærleikanum/sem er ad elska hann ap allu hiarta/allre Sæalu/ap ollum Krøptum/og Naungan sem sialpa ydur. Og hann hepur giort ydur mina vegna epter sjnum pægelega Vilia til Lops sine dyrdlegre Nafn/epter hudrre han hep/ ur ydur packnæmelega giort pyrer mig sin eingie ten Son/so pier pyrer mitt Blod hreptud End/ urlausnena/sin er Syndana Fyrergiepning/Eph. 1. Par med ad hapa valld til pess ad nepnast Gu ds Børn pyrer TRVna a mitt Nafn/Johñ. 1. Blessader vere pier sem haped truad mjnu Euan gelio/Puiad peir sem eru peirrar Truar peir ver da Blessader/Galat. 3. Og Blessadur er sa Mad ur sem porlætur sig vppa Drotten/og hudrs Tra ust og Athuarp Drotten er/Jerem. 17. Par pyr er vered vel komner pier Blessader mjns Fodurs pier Riettruader og Børn hins allra Hæsta. Ko med mjner Brædur/og mjnar Systur/kome pier sem erud konunglegt Slekte mjns himneska Fodurs/ pier hans vtualen Børn/ komed j mjn nu Nafne.

Og

Og erfed/ Pad er ad skilia/Romed so seni Guds Erfingiar og Samarfar allra Himneskra Audæfa. Puiad med pui pier erud Börn Guds og Blessader myns Födurs/ pa eru pier og lyka Erfingiar Guds og myner Samarfar/epter Fyr eirheitenu/Rom. 8. Galat. 3. Allt huad Fader en hefur pad er mitt/ Johañ. 16. Og med pui Faderen hefr giefed mig vt fyrer ydur alla/skyll de hañ pa ecke giefa ydur alla Hlute med mier? Rom. 8. Par fyrer komed pier Börn og Erfingiar Guds og Samarfar hans Eingetens Sonar. Komed so ad pier sieud par sem eg er/ Joh. 12. Og ad pier slaed myna Dyrd huörta Faderen hefur giefed mier/ Johañ. 17. Komed og erfed pad sem eckert Auga hefur sied/og eckert Eyra hefur heyrt/og ei er i nöckurs Mans Hiarta kom ed/ huad Gud hefur fyrerbued peim sem hann elska/1. Corinth. 2.

Erfed pad Ryke / pad er/ Petta Ryke sem pier skulud erfa er ecke Ryke Myrkraña nie Synd arennar/ei Daudans nie Diöfulsins/huör Magt hefur yfer Daudanum/Hebr. 2 Ecke er pad hell dur Ryke pessarar Veralldar /par daudleger Herr ar og Kongar drottna/og hafa haft sym a mille Bardaga og Blods Vthellingar/Helldur er petta Ryke GVDS/Luc. 17. Huört ed fraled er i Riett lxte Fride og Fögnude i H. Anda/Rom. 14. Pad er og Sampielagskapur vid Gud/Joh. 1. Og ei lyfst Lyf/Johan. 5. Og soddanu Ryke i huörru Mann elskar Gud af öllu Hiarta /allre Sælu og af öllum Kröftum Mætte og Megne/og Kaung ann sem sialfan sig/ Matth. 19. 22. I huörru

Ryke/þier med Gude og Gud med ydur skulud vera einn Ande/1. Corinth. 6 Og einn Lykame med mier/þeg sem er ydart Höfud/Ephes. 5. So ad vier, munum verda fullkomlega eitt/lyka so sem min himneskur Fader er med mier og eg med honū/so skulu þier vera med oss/Joh. 17. Þar skulu þier verda riettrelega liomande so sem Guds Mustere j huöriu h. Ande bygger/1. Corinth 3. Og drottna so sem Kongar a Jördunne/Apoc. 5. Og stiorna heimenum med heilagleika og Riettlxte/og dæma hann af riettu hiarta /Sap. 9. Soddan Ryke skulu þier þa og öölast.

Sem ydur er þyrerßued þegar j vppha þe Heimsins/ Þad er so ad skilia/Petta Ryke er ecke nylega tilreidt eda bued /helldur j vpphafe Veralldar/Þuiad j Vpphafe skapade Gud himen og Jörd og allt þad þar er jnne/þyrer mig /sem er hans ORD og eingetenn Sonur. Hann skapade þad allt/þa þrydu þögru Bygging himens og Jardar Mannenum til j Bwdar og konunglegs Adseturs/Enn Manen skapade Bud epter sinne eigen Mynd til eilyfs himnesks Lyfs/og giörde vid hann eilyfan Sattmala jnnbyrdis Astar og Elsku eilyfrar/so ad hann skylde eilyflega elska Gud/og eilyflega verda af Gude elskadur. Hann skickade og so sijna h. Engla Mannenum til Verndar og þionustu a öllum hns Vegum/So ad Madurenn være Guds Mustere/og Fostur Barns h. Engla/epter Rade og Stickan minne og mjns h. Anda sem med ydur bio/yfer heimenum ad rykia og drottna med heilagleika og Riettlæte og vera eitt med Gude eilyflega.

Þannenn

Paneñ var ydar Arfbryke hattad j Upphafe Heimsins/til huörs þier vorud skapader. Eñ sa ille Satan/og Andskote rante ydur þui med Lygum og Morde/og sette sig jñ j mitt Vallð og Ryke/villde verda Herra og Höfðinge alls Heimsins. Vegna hans Flærdar og Suika er j heimen komed Ryke Syndarcñar/og allur Ofridur og osamþycke/sydan Dauden vegna Syndareñar/Og j staden heilags Kiærleika og Samþyckis er komen Auþ/und Hatur/Mord Manndrap/ so allur Heimuren hefde orded ad þordiarfast/ hefde jeg ecke þeirre Fordiörfun afstyrt/Eñ jeg tok a mig manndomle ga Natturu epter mynis himneska Födurs Villa/ og vard ydar añar Adam/til ad nidurbriota Ryke Diöfulsins/og ad vidreisa og vppbyggia Ryke Guds/ huört Adam miste þyrer sitt Lagabrot. Þetta Ryke vppreisist og endurnyast med þui/ad Gud a Himnum verdur af ydur elskadur heidrad ur af öllu Hiarta/allre Sælu og öllum Kröptū/ og ad æstsemlegur Fridur og Kiærleike halldest ydar a mille an haturs og Osamþyckis/so ad huör elske ad nyiu añan so sem sialfan sig.

Og slaed nu/Jeg vil allt endurnyia/Þenna Heim vil eg med Elldenum bræda og smellta/ og skapa nyian Himen og nyia Jörd/ j huörre bux skaLecke nema Riettlæte og þullkomen Ast og Elska til Guds og Naungans. Jeg vil öllum Hlutum koma j samt Lag sem þeir vorū j önduerdu/ so ad þar verde eitt Ryke/ j huöriu huörke skal vera Synd nie Daude/Diöfull nie Helvyte/helldur skal þad vera j allan mata so sem þad var j Upphafe tilreidt og bued/adur eñ þ Adam synd

S sij. gade.

gade. I slyk samt Lag vil eg nu koma öllum hlutum/og þier skulud verda Erþingiar og Eig endur nys Himens og nyrrar Jardar/so sm Gu ds Börn og so sem mgn hiartanleg Sysken og Mustere Heilags Anda. Þier skulud bwa og byg gia j nyrre Verölldu/og styra henne med Heilag leik og Riettlæte/og stiorna heñe med riettu Hiar ta eilyþlega/ og liþa eirn himneskan Lifnad/ so sem nyþædd Börn þssi nyia Himneska Adams/haþ ande Mynd og Bylæte mitt eilyþlega/ og verda þry og þrialser og endurleyster j þra allre Kuol og Pyna/Otta og Angist/Hrygd og Hrædslu. Þet ta er þad Ryked huörr þier skulud eignast og er þa/huörs Rykis Börn og hluttakara jeg hellð yd ur vera/þyrer epterpylgiande Greiner.

Þuiad eg var Hungradur og þier gaþ ud mier ad/et et. Þad er ad skilia/ Mæst eda jafnþramt Trunne og Vonenne til Guds/þa haþe þier eirnen haft Kiærleikan/og sied aumur a mj num Fatækum Riettchristnum/ sem voru mjner andleger Lider og Limer/Þeim haþe þier giört margt Gott vegna mjns Heilaga Nafns sem lid id haþa Hungur og Þosta/ Kulda og Klædleyse/ Fiötra og Fangelse/Motgang og Meingiörder/ Audsynande þar med openberlega/ad þier vorud komner wr Daudanum til Lyfsins/ af þui þier geingud j Kiærleikanum/ og haþed so þædt mig og Endurlyfgad j mgnum Limum. Vier vitum seiger Johañes/ad vier erum komner þra Daud anum jñ j Lyfed/þuiad vier elskum Brædurnar/ 1. Johñ. 3. Epter þessu haþe þier huxad og bre breytt

eytt/med Kiærleikſins giõrdum og godū Verkum.

So liuþleg og sæt Astar Ord vors hiartan legaſta Lausnara og Frelsara Jesu Christi munu Vtvalder med Hiartans Forundran og Fögnude he yra/Enn aþ þui þeir eru med logande Astarelsku Guds vpptendrader/þa er sa eingen Hlutur þeir til legge Dyrd eda nöckurn Heidur nema Gude og þeirra Lausnara/Og aþ þui ad þad er Art og Ed le riettelegs Kiærleika/ ad audmykia sig og lite lœcka aþ Hiarta/og leita ecke þess sem hans er/ þa munu þeir jata og medkienna/ ad slykt sie þe im mykla Konge Himens og Jordar vorū Herra Jesu Christo oþlyttelmotlegt/og ad þeir sie myklu minne og ouerdugre/enn þad ad þeir haþe nöck urn Tyma slykum Dyrdar Konge gieþed Mat eda Dryck/veitt Hus eda Herberge/eda vitiad hans eda veitt hönum Huggun j hans Eymd og Neyd/ Þar þyrer munu þeir so tala til hans. Herra hu önar höfū vier sied þig hungradā/ þystā og höfum þier gieþed ad eta ꝛ drecka/Og nær höfum vier sied þig Gestkomanda og höfum hyst þig ꝛ Eda Naken og klædt þig/ Og nær saum vier þig Siukann og j Myrkuastoþu/ og höfum vitiad þyn?

Hier vppa mun Kongurenn gieþa þeim And suar og seigia so/Sannlega seige eg ydur/Hu ad þeim sem þier haþed giört einum aþ þessum mynum minstum Brædrum þad haþe þier mier giört/Matth. 25. Þesse Orden eru eru so skiliande/Þeir Christner Menn sm j þessum Hei me haþa lided myns Heilaga Naþns vegna Opsok

ner/ Hatr og Spott/ Forsmaan og Fyrerlitning/ lyta þeir sem lifed hafa Hungur og Posta Fatækt og Fyrerlitning / og allskyns Neyd Kross og Motgang/ þeir hafa vered myner elskuleger Bræ dur/ og Börn almattugs Guds/ enn þo þeir stolltu og drambsömu Valldsmenn og Vikingar og Mot standarar myns Rykis og Sannleikans hafe ecke hæpt eda hallded þa þar fyrer/ Helldr fyrer Hrak og Böluan/ Stræka og Styriallar Menn/ Sa dyg darsnaude Heimur hefur þa hatad og opsokt/ stad ed epter þeirra Lyfe og Godze / Heidre og æru lastad þa og lytt j margan Hånda mata/ Enn samt hafa þeir vered myn elskuleg Börn/ og fyrer san na Tru hef eg asamt med Födurnum og Heilögu Anda vered med þeim bwande/ so þeir hafa ver ed mier hiartanlega kiærer/ Par fyrer huör hann hefur slökt þeirra Hungur og Posta/ giefed þeim Röst eda Klæde/ vitiad þeirra og veitt þeim Hei mile/ veitt þeim Hialp og Huggun/ sa hefur giört þad sialfum mier/ og hönum skal þad nu med ei lyfum Fögnude rykuglega endurlaunad verda.

Med myklum Hiartans Fögnude munu Lios sins Börn og Guds Vtualder heyra þesse Ord/ Og med þagnadarsamlegre Forundran munu þeir þa jata og medkiena/ ad Jesus Christur Gud og Madur hafe j öllum stödum vered hier a Jörd uñe j bland sinar Christne. Og þo hañ sie epter syna Vpprisu a þertugasta Deige synelega til Himna vppstygen þa hafe hañ þo so sem samur Gud og Madur alla tyma vered/ bygt og bwed m synum Riettruudum Vtuöldum/ asamt med Födur num og Heilögum Anda. Nu a vorum Dögum

huxa

huxa marger og mxla epter holldlegre Skynseme
Huörnen er þad mögulegt ad Mannsins Sonur
Jesus Christus/ sie bæde a Himnum vppe/ og so
lykta j öllum stödum nalægur hier a Jördunne-hia
synum Vtuöldum og Heilögum? Enn Sauderner
Herrans Christi Hiardar giepa sig ecke ad holld-
legum Skilninge/huxa ecke vm Mormæle eda Sp-
ott Calumnista og annarra Villumanna/helldur seig
ia so/Slykt er ecke Lærdomur manlegrar Skyn-
semdar/helldur er þad ein Erein vorrar christe-
legrar Truar/Vier höndlum þad nu j myrkuo Or
de/og truum Herrans Christi Rædu/Þegar sein-
aste Dagur kiemur / þa munum vier þa ad skilia
allan þennan Leyndardom/þyrer Krapt og Vpp
lysing hins H. Anda/huörnen Jesus Christus he
þur vered sinne christelegre Kirkiu alla tyma na
lægur/epter synn Orde/þar hann seiger/Jeg Je
sus Gud og Madur/ skal vera hia ydur
allt til Heimsins Enda.

Attunde Cap.

Iudicium Christi & Sanctorum eius, & de æterna Impiorum Condemnatione.

Vm þann seinasta Dom Christi og hans Hei-
lagra/yþer þeim Ogudlegu/Og vm þeirra eilypa
Fyrerdæmning.

MJög þagurlega skina Stiörnur Him
ensins j heidbiörtu Vedre/so og Tungled
þullt a Midnættis tymanum. Fögur er
Morgunstiarnan/huör ed bodar vppgang Solar/

ennar/Huör er hann sem ecke gledst vid Solarenn/ ar Vppruna? sem med sinne Birte vpplyser Lopt og Lad og allar Heimsins Alþur?

Huad Þusundþalldt prydelegra og dyrdlegra mun þad vera ad sia j Loptenu og Skyum Himenſins/þegar Jesus Christus vor Drotten og Endurlausnare kiemur og birtest þar so sm̃ ein Himneskur Brudgume/ og þegar su Rödden heyrest vm Midnættis tyman. Siaed/Brudgumen kiemur/ganged vt j mote hönum/Matth. 25. Huörsu somasamlegt/ veglegt prydelegt og dyrdarlegt mun þad vera/þegar Heilager og Vtualder sem þa eru vppriſner/þara vpp j Lopted og j Skyen Himenſins/med þögrum þorklarödum Lyktömum/og verda a samt med Heilögum Englum hia þeim nyrla Konge Himens og Jardar/ j ovmrædelegre Dyrd og Glede? Þa munu Vtualder vera ad sia j Loptenu/so sem oteliande þusund Soler/oteliande Tungl og Stiörnur prydder aþ Almattugum Gude med adskilianlegre Birtu og Himneskre Fegurd. Og j bland allra Vtualdra Heilagra munu Menn þa sia og lyta Solena allra Solna og þad eilyþa oendanlega Lioſed/ Herran Jesum Christum/so sem j einu prydelegu himneſku Muſtere/þullan guddomlegrar Maiestatis Dyrdar og oſeigaulegrar breñande Aastar og Elſku til sina Vtualdra. Þa mun og berlega augliost verda/huörsu hañ mun j Loptenu vera sem breñande aastar Loge/og elldlegur Mur j kringum syna Vtualda Heilaga:

Þannen skilur nu Gud þa Vtuöldu þra þeim Fyrerdæmdu a sydaſta Deige. Og þ geingur ecke

olyka

olyka til (seiger Doctor Lutherus) so sem þegar Menn breña Jurter/og distillera Olium eda krópt ugt sterkt Vatn/vr Grósum eda sterkum Jurtum eda ódrum Glutum/Lyka þegar Breneviin er brent/þa þer allur Krapturen/SPIRITVS/Lyþeed/Anden/og þad allra besta vpp/flytur oþan a þer vpp j Hialmen og Lokeb/ og drypur þadan/ Enn þ þyckua/Saurinden og Dreggen/og þad sem ecke duger og ohreint er þad verdur epter a Botnenum/Eins og alyka mun Gud þa giöra a hinu sydasta Deige/Hann mun so sem med Elde eda þyrer Ellden skilia þa Riettlatu j þra þeim Rangiætu/Þa Riettlatu tekur hann vpp til sin j Himeneñ/en þeir Ogudlegu og Fordæmdu munu so sem Dreggiar og Ohreininde verda epter hier a Jördunne/og sydan kastast j Helvitis Apgrunn og j Daudanum blyþa eilyþlega.

Med þessum hætte munu nu aller Guds Vtualder verda vpptekner j Skyen Himensins j mote vid Christum/so ad ecke mun epter verda nockur aþ þeim/og ecke einn/sem ecke þare vpp j Lopted/En hiner sem hier verda epter a Jördunne/ og ecke verda vpptekner j Lopted/ þeir heyra til Selskap Fyrerdæmdra/Þuiad þeir verda ecke vpptekner/ helldur blyþa þeir hier nidre/ og þa hier ad heyra þad seinasta Doms Atkuæde. Med sijnum Augum munu þeir sia og lyta huörsu þr Vtualdu verda vpptekner j Himeneñ/og huörsu Blydlega og þagnadarsamlega Guds Sonur tekur þeim/ og huörsu ad þeir lioma og skyna j Lopenu med þorklarudum Ljösmum. Enn aþ þessu þa þeir öngua Glede / helldur Angist Kuöl

og Pyny og Hiartans Hrygd og Sorg j öllum þe
ra Lidum og Limum.

Þeir Blodhystu og grimu Tyranar og Opso
narar Guds Heilagra/Antiochus/Herodes/Nero
Maximinus/ Diocletianus og adrer þeirra mæ
ar munu þa med Hiartans Sorg og Skielpingu/
Hrædslu og Kuyda sia og lyta Pyslaruotta Jesu
Christi vpp j Koptenu/ huöria þeir haþa hier j
Heime þordum hatad/opsokt/pynt og plagad og
Lyplæted. Þeir Riettarar og Villumen sem þa
sad haþa Guds Heilaga Ord/og þad ranglega hæ
þa vtlagt/og marga haþa apvega leitt þra Sann
leikanum/og þar med haþa hatad og opsokt ricc
ta Lærepedur og sana Guds Ords Pienara/mu
nu þa verda þaster vid Jördena/ og med Hiart
ans Sorg og Angre lyta vpp j Himenen/ og sia
þar alla trua Riciñepedur og hreina Ords Fram
berendur/ þeir ed hier j Heime haþa þrampylgt
Sanleikans Orde med allre Alnöru/og aluarle
ga haþa j mote staded Diöplenum og hans Fylg
iörñ/og sig haþa örugglega sett j mote öllu Villu
lærdome/og haþa þar þyrer lided matgt Illt.

Þeir þorhertu Papistar sem a þessum Dögñ
opsækia Guds Christne/og ap öllu Megne astunda
nidur ad kepia sanan Euangelij Lærdom og marg
ga haþa Lyplæted vegna Guds Ords og þess hre
ina Euangelij Lærdoms munu þa sia og piña hu
örn þeir haþa opsokt/og j synum Samuiskum pin
na þr og bera olydanlega Angist Rusl og Pynu.
Sömuleidis aller adrer Vyrkingar/oprytis Menñ/
Rangiæter Valldsmenn og Domarar/ þeir adra
haþa opsokt/vnderpryckt/og med Agirnd og Ran
gindiñ

gindum yperpalled/ vtarmad og vtsoged/ munu þe vera hrædder og Huglauser/þegar þeir sia þa vpp j Skyum Himensins j bland Heilagra Guds Engla sem þeir hier a Jordunne hafa hædt og spottad/þorsmæd og yrerlited og vtarmad.

A þeim Tijma (seiger Boken Spekenar) mun sa Riettlæte standa med storre Hugar hreysste j giegn þeim, sem ad hönum hafa hreyngt/ og hans Erfide hafa j burt kastad. Þegar þeir sia nu slijkt/þa munu þeir storlega hrædast soddan Sælu huörrar þeir attu ecke von/ og munu mæla sijn a mille med Angist og Anduarpan og med Harme Hugar/seigande/ Desse er sa sem vier forduum darudum og höfdum ad Athlætre. Vi er Gickar hielldum hans Lifnad fyrer Vitleysu/ t hans Afgang smænarlegan/ Huörnen er hann nu reiknadur a medal Guds Barna/ og hans Arfskipte er a medal Heilagra. Þar fyrer höfdum vier ecke funded þann rietta Veg/ t Lios Riettlætesins hefur ecke skined yfer oss/ t Solen er oss ecke vppruncn. Vier höfdum ætijd geinged ranga t skadsama Vegu/og höfdum rafad a villu Veige/ En af Veige Drottens höfdum vier ecke vitad/ Spekenar Bok 5: Cap.

A medan þeir Ogudlegu eru ad telia sier þessar Tölur og beria sier vm þeirra Idranarleyse/ sia/ þa mun vor Drotten Jesus Christus/ læta ganga Dom yfer þa/og læta þa Heilögu Forfed

ur

ur Spæmeñ og Postula/a samt med öllum Vtuöldum vera Domsmenn med sier/j Skyum Himensins/so sem skrifad stendur/ Vite þier ecke ad þeir Heilögu munu Heimen dæma/1: Cor. 6. Item/ Sia/Drottenn mun koma med mörgum þusundũ Heilagra/Dom ad halda yþer öllum/ og ad straffa alla þa sem ogudleger eru/vegna allra Giörda sem þr ogudlega drygdu/ og alls þess sem þr hafa hardlega talad hönũ j mote/Judas 1: Og eñ seiger Sonur Guds so til sina Læresueina. Sannlega seige eg ydur/ ad þier sem mier hafed fylgt j Endurfædingunne/ þegar Mañsins Sonur er sitiande a Stole sinar Dyrdar/ þa munu þier sitia a tolf Stolũ/ ᵗ dæma tolf Ættkuisler Israel/Matt. 19.

Þa mun tuent miög olykt vera ad sia/ slykt sem alldrei fyrr hefur sest j Heimenum. J Lopt enu og j Skyum Himensins/munu stast þeir Heilögu Englar med öllum Heilögum Guds Vtvoldum/ med öteliandlegum Fiolda/ hia Christo og j kringum hann/med oseiganlegum ovmædelegum Fögnude og Gledenner Hliodum. Þar þuert a mote/þeir Omilldu sem hier eru nidre a Jördune og ecke eru vppfarner j Lopted/ Þeir munu ecke ödru vis vera ad sia og lyta/eñ skiessuleger Andar/og suarter afskapleger Diöflar/og so sin rag er Huglauser Mordingiar og Obotameñ/þeir ed af Skielfingu og Hrædslu og Kuida oendanleg/rar Guds grimdar Reide og heluiskra Kuala mu nu skialfa og titra/yla og æpa/og Hatr af Höf/öe

de ryßa og slyta/ vegna Auruilnanar og Angist-
ar. Þegar Mælarar kasta eda mæla vpp þñ sein
asta Dom/þa plaga þeir ad setia þa Veuöldu til
hœgre Handar Herranum Christo/ enn þa For-
dœmdu til vinstre/hier a Jördunne/eins og sa Him
neske Domare mune sitia Dom/og skilia þa ad hi
er a Jördunne/Eñ huör hañ vill riett mæla/ hñ
skal setia Christum og alla hans Heilaga j Lopt
enu og Skyum Himensins/eñ þa Ogudlegu og Fy
rirdœmdu hier nidre a Jördunne/suarta/ sulpilla/
Hrædelega og apskaplega.

Þar vppe j Himensins Skyum mun Domur
in ganga yßer þau þortöpudu Belials Börn. Þa
mun hlioda þyrer huörs og eins Eyrum. Giör
Reikningskap aþ þinne Radsmensku/ þui
þu mart ecke leingur Radsmensku haþa/
Luc. 15. Þu sem varst j Heimenum eiñ Kongr/
Þu sem varst Höfdinge/Valldsmadur/Borgmeist-
are/Domare/Lögmadur/Syslumadur/Þu siñ va
rst Prestur/ predikare/ Hwsbonde/ Hwsfreyia/
Borgare/Bonde/Kaupmadur/Viñumadur/ Pien
are/Prall og Þy/Giör Reikning/ Þu ert nu ecke
leingur Kongur eda Höfdinge/Bonde nie Borg-
are/ et ct. Helldur Pienare Vmbodsmadur/yßer
þui sem jeg heß veitt og lanad þier/Huörnen heß
ur þu staded j þyrnu Embætte og Vmbode? Huör
nen heßur þu hagad þyrnu Framferde/ og öllum
Verkum þyrnum/ Þui heßur þu so illa fared med
þyn þiñ skilningar Vit og allt añad þad jeg heß
lanad þier? Og heßur misbrwkad þad til Metn-
adar/Drambs og Dreiss/Yperuallds og Oriettin
da/til Agirndar Fiedrattar/Öpneytslu/Ohooße

Idiu-

Idiuleysis og allskyns Ranglætis og ogudlegs Framferdis/Pui hefur þu framed Hagudadyrk/ an/þram þylgt röngum Lærdome/ þramed Hor/ doma og Saurlyfe/Rann og Stuld/ et ct.

Lyka eirnen allt huad huór og einn hefur í þessum Heime illa talad/sie þad Klam og Nyd/ Spott og Spie/Blot og Bañ/Bakmælge og Ert gxl/og allt añad skiemelegt Ordtæke/þ vill Gud allt saman hafa þyrer sinn Dom. Jeg seige ydur(seiger Guds Sonur)ad Meñ skulu a sel nasta Dome standa Reikning af huóriu o/ nytsamlegu Orde sem þeir hafa talad. Af þínum Ordum muntu rettlætast ⁊ af þínum Ordum muntu verda þordæmdur/ Matth. 12. Cap:

Þar munu og þram koma aller þeir ed þared hafa med rangsnuen Lærdom/þeir Guds Ord og Heilagrar Ritningar Greiner hafa beygt og vt/ lagt epter sínu Höfde/ og mannlegre Skynseme/ Aller Hræsnarar sem öngua Alvd hafa lagt a ad þrampylgia Guds Orde/aller þeir sem ad yfer varfe hafa ad eins heyrt Guds Ord/eñ ecke bre/ytt þar epter/ Þeir munu þa sier til Afbatanar og Afsökunar þorpryda sína Sök og seigia/Her/ra Herra/ höfū vier ecke spad j þínu Naf/ne? Höfum vier ecke j þínu Nafne Diófla vtreked? og mörg Krapta Verk þramed? Matth.7. Herra Herra/Lat vpp þyrer oss Var höfum þyrer þier ered ⁊ drucked/⁊ a þorum Strætū hefur þu kient/Luc. 13.

Ess

En Drotten mun þa suara þeim/ Jeg þecke ydur ecke/ huórier eru þier/ Vijked aller þra mier þier illgiórda Menn/ Matth: 7. Luc. 13. Cap.

Med þessum hætte mun þeim Ogudlegu ecke ert stoda/ þo þeir þorsuare sig og apsake a þeim Tyma seigande/ Vier vorum skijrder j þijnu Nafne/ Vier heyrdum þitt Ord/ Vier geingum til Skriptta/ og tokum Heilaga Aplausn/ Vier geingum til Guds Bords. Item/ Vier höpum predik ad og vtlagr Heilaga Ritning/ vtdeillt Heilög Sacramenta/ siued mörgum til Truarennar/ skripad margar Bækur/ talad vm þitt Ord/ og hapt stort Omak til ad þram fylgia sanre Religion/ vtreked Villuanda og hiagiuda Diöpla ap mörgum/ et ct. En þetta litla Ord sin Herran Christr giepur þim Illgiórda Menn/ Pad vottar ad allt þetta hep ur vered ecke nema Hræsne og Yperuarp j þessu Heime/ huórt þa mun j lios koma/ so þeir þa þae makleg Laun.

Gud mun þa (skripar Lutherus) seigia til þessa Heims/ Jeg hep þina vegna skap ad Himen og Jörd/ Sol og Tungl/ og þier hep eg veitt og gieped alla goda Hluti/ Mitt Ord og Euangelium hep eg latid predika þyrer þier/ t þramboded þier j þui alla Nad og Nyskun Lijped og Eilijpa Salubialp/ En huórnen hepur þu hegdad þier þar j mote? huórnen hepur þu þui reked? So sem ein argur Diöpuls Skalkur/

sem

sem ongua Velgiörninga / ongua Nad nie Giæfku hefur viliad þiggia / helldur stad-ed þar a mote:

J sama mæta munu aller Heilager vitne bera j mote Heimenum / og seigia so / Vier höfum þier þionad med Lærdome og Liþnade / og alla Astundun lagt þar a / ad þu yrder Sæluholpen / og þ höfum vier giört af sönum Kiærleika / Enn þu hefur ecke viliad þecklast þad.

Þegar allur Reikningskapur er med þessu mote yperstadenn / þa mun Kongur Himens og Jardar seigia til þeirra Ogudlegu. Fared þra mier þi er Böluader j eilifþan Eld sem þyrerþwen er Diöflenum og hans Englum. Jeg var hungradur / ! þier gafud mier ecke ad eta / Jeg var þyrstur / og þier gafud mier ecke ad drecka. Jeg var Gestur og þier hystud mig ecke. Naken var eg og þier klæddud mig ecke. Siukur var jeg og j Fangelse / ! þier komud ecke til min. Þa munu þeir suara hönum og seigia / Herra hvönar höf um vier sied þig hungradan eda þystan / Gest eda naken / siukan eda j Myrkuastofu og höfum ecke þionad þier? Þa mun hann suara þeim og seigia / Sannlega seige eg yd ur / Hvad þier hafed ecke giört einum af þessum minstu / þad hafe þier ecke giört mi er / Matth. 25.

Hier ma nöckr spyria / og seigia / Skal so strang ur Domur ganga yper allt ogudlegt Athæfe / all ar

ar heimuglegar Synder og Misgiörder/Skulu öll
Liegoma Ord og onytsamlegar Rædur koma þa j
Lios sem Menn haþa nökurn Tyma talad/ Hu-
örn en mun þa ganga Liossens Börnum þar vppi
j Skýunn/að huörium allmarger j þessum Heime
haþa vered Horkallar/Saurlyþis Menn/Mandrap
arar/Piofar/Ræningiar/Lygarar og Strædar ?
Hier til suarast so/Peir haþa jatad og medge
inged synar Synder med sannre Idran og Aplæte
og haþa aþ öllu Hiarta beded Gud vm Syndanna
Fyrergiefning/Peir haþa og þeinged hana/og ha
þa þueged og hrein giört syn Klæde j Blodenu
saklausa Lambsins Jesu Christi/og eru þa skrydd
er og klædder med hans Riettlæte/Sakleysi/Her
lagleika/haþa lagt aþ allt Rangiæte/og haþa daed
þra syndsamlegum Girndum/og vered stöduger j
Trunne a Jesum Christum allt til Dauda. Par
þyrer hefur Gud gleymt öllum þeirra Syndum og
misgiördum/so hann minnist þeirra ecke ad eilyþu/
Og ecke lætur hann Synder sinna Otvaldra koma
j Reikning eda þyrer Dom/so sem hann giörer þe
im ogudlegu/ Helldur so sem skrifad stendur/
Huör hann heyrer mijn Ord/ og truer þeim
sem mig sent hefur/ sa hefur þad eilijfa
Lijf/ * hann mun ecke koma þyrer Dö/ helldr
lijdur hann or Daudanū til Lijfs sins/ Joh. 5.
Pa munu Heilager samþycktia og stadfesta Her
rans Christi Dom og Orskurd yper þm ogudlegu
og seigia/Amen. Drottenn þu ert Riettlætur/
og riettur er þinn Domur/Peir haþa ecke viliad
hlyda þynu Orde og Euangelio/ecke þraest eda la
ta aþ synum vondum Verkum/ Myrkren haþa þr
elskad
Tr.

elſkad og Villur og Vantrunad meir eñ Sañleik-
an og Liosed/ og vegna þyns Heilaga Ords og
Sañleikans hafa þr oss hatad og ofsokt/ Þar fyr-
er er þiñ Domur riettur/ad þeim verde endur-
gollden matleg Laun fyrer þeirra Giörder.

Þesse Orden (Fared fra mier þier Böl-
uader) munu þa verda þeim Ogudlegu so sem
ognarlegt og hrædelegt Reidarþrumu Slag/ Þa
stodar eckert Forsuar/eingen Vörn nie Afsökun/
eingen Appellieran nie Vndandrattur/ eingen
Bon nie Beidsla/Þar er þa ecke añad a Ferdum
eñ þetta/FARED BVrt/ packed ydur aller Ó-
gudleger wr þessum Heime/wr öllum Löndum og
Rykium Jardareña r/wr öllum ættum og Alfum
Heims Kringluñar/Burt burt þier Böluader.

Þa munu þeir Fordæmdu hafa ovmædelega
Kuöl og Angist/leita vid ad þorda sier og þlyia/
og leita ad Hellum og Holum Fylsinum og Fiall-
skorum/og seigia til Fiallaña/Falled yfer oss/
og til Holaña hylied oss/ Luc. 23. Item/
Falled yfer oss og hylied oss fyrer Auglite
hans sem a Stolnum situr/ og fyrer Reie
de Lambsins/Þviad sa mykle Dagur hans
grimdar Reide er komen/og huör fær hañ
stadest? Apocal. 6. Eñ allt þetta hvad þeir
bidia/huörs þeir oska/þad kiemur þa til einskis.
Þviad lyka so sem þeir Vtuöldu verda aller vpp
ryckter j Skyen Himensins j Motz vid Drotten/
so ad ecke eirn mun epter verda a Jördunñe. So
mun af þeim Fordæmdu og Ogudlegu ecke eiñ ep
ter verda j þessum Heime/ eingen fær sig geymt
eda

eda þaled j Holum eda Hellum Fylsnum eda Fiöll um. Þad mun ganga eins til/so sem skiede þegar Jsraels Syner drou vt aþ Egipta lande/ þa haþed rauda dreckte Pharao Konge og öllum hans Her/og Bylgiur geingu yþer Vagna og Hesta og allt hans Herlid/so þar komst ecke eirn vndan. So mun Guds grimdar Reide alla vegana þreyngia ad þeim Fordæmdu/so sem gloande Elldur/ suelgia þa alla og burtu kasta þeim wr þessum Heime so ad ecke mun eiñ epter verda.

Eñ eþ þu spyr ad/Skulu þeir aller wr þssum Heime vtskwþast og burt rekast/ Huar lenda þeir þa/ huar bliþa þeir þyrer vtan penna Heim? Andsuar/ Þeir lenda hia Diöþlenum/ og öllum ohreinum Aundum j þui Dyrenu sem eilyþlega breñur/so sem Orden Christi berlega votta/þar hañ seiger/ **Ad þeir skulu þara j Elld eilyþan huör Diöþlenum og hans Einglum er þyrerbrenn.**

Þad mun skie a seinustum Tymum Veralldar/ þegar Drotten alls Heriar (so sem þyrr var vm talad) lætur Elld og Gvedur þalla yþer Gog og Magog og aþmaer þa/Þa mun hañ höndla Diöþulen/ og alla ohreina helujska Anda/ og þleyta þeim wr Heimenum/og kasta þeim j Dyred eilyþs Ellds sem oendanlega breñur. Og þangad siñ hann þleygt og kastad hefur Diöþlenum/ þangad kastar hañ og eirnen þeim þordæmdu Maña Sonum. Vtskwþan Diöþulsins j eilyþt Elldsins Dyre þer vndan / Sydan þar epter a kastar hann Diöþulsins Limum og þeim Ogudlegu j þann Samastad.

Soddan Dyke eda Pyttur er sa riette helu∫ skur Elldur/ Luc. 3. Pad er pad Land Hörmungareñar og Harmkuælaña/Esa. 10. Gldande Elldsins Opn/Psal. 21. Kualastadur/Luc. 16. Pau ystu Myrkur/Matth. 22. Pesse Kualastadur kann ecke ad vera Horn eda Partur nockur ap pessum Heime/ ecke pad loganda Fiall Ethna i Sychel Ey/eda Heklu Fiall j Islande/ecke helldur Centrum Terræ mitt j Vnderdiupe Jardareñar/ og ecke nockur Stadur eda Takmark hatt eda lagt j pessum Heime. Puiad pesse Heimur/ sa Himen og su Jörd sem nu er skal porganga/ Helldur er pad sierlegt Takmark pyrer vran peña Heim/ mitt j Elde Guds guddomlegrar Reide. Siaed (seiger Gud j sine Reide) aller pier sm Elden kueiked/med Loganum tilreiddan/ ganged nu j Lioseru ydars Ellds/ og j Loganum sem pier haped vppkueikt/ Slikt skiedur ydur ap mine Hende/ j Pijslönum munu pier liggia/ Esa. 50.

Pu spyr ad pui (seiger hin Hælage Chrysostomus) huar eda j huörium Stad Helu∫te er? Pui villtu vita pad? Par liggur meira a ad vita ad Helu∫te sie/ so pu pordest p/ enn ad vita huar eda j huörium stad pad er/ Eñ ep pu villt vita huar pad mune vera/ Pa er min Meining/ ad pad mune vera einhuör stadar pyrer vran alla peña Heim.

J pessu Dyke munu peir Fordæmdu liggia/ so sem Sauder/ Dauden nagar pa/ og Lioset sia

pr

þeir alldrei adeilyþu/Psal. 49. Par mun heyrast Gop og Tañagnisting/Matth. 8. 13. Par munu þeir Fyrerdæmdu verda ad drecka af Vyne gudlegrar grimdar Reide/sem pullt er þyrer þa aske inkt j Reideñar Bikar/Og þeir hliota ad kueliast med Elde og Breñesteine þyrer Heilögum Englum og þyrer Lambenu/og Reykur þeirra Kuala mun vppstyga þra Eilyþd til Eilyþdar/so þeir munu alldrei Hvyld hafa Nott nie Dag/Apoca. 14. Par munu Snörur eilyþs Dauda vmkringia þa/og Belials Becker munu kuelia þa/og Andarblasturen Drottens mun vpp tendra þa/ lyka so sem adra Breñesteins Afbraas/Psal. 18. 116. Esa. 30. Par mun þeirra Ormur ecke deyia/ og þeirra Eldur alldrei vtslokna/Esa. 66.

Soddan grimdar Storm og hefndar Reide Guds yfer þeim Ranglætu og Fordæmdu munu þeir Riettlætu og Vtvöldu hia Christo sia og lyta/ aff allrar Vorkunsemdar og Medaumkanar/ seigande/Sia þad eru þr sem ecke ottudust Gud. Hellldur treystu vppa sin Rykdom/og voru mektuger oriett ad giöra/ Psalm. 52. Par liggia nu þr vantruudu Suiuirdelegu/Mañdraparar/Saurlyfis menn/Galldra meñ/Skwrgoda dyrkarar/og aller Lygarar/huörra Hlutdeilld er j Dyfenu sm med Elde og Brennesteine logar/ Apocal. 21. Drotten þu sem ert/og sa sem varst/þu ert riettlætur og Heilagur/þad þu dæmder þetta/Ja Drotten/ Almattugur Gud sannur og riettur eru þyner Domar/Apocal. 2.

Nunde Cap.

Trig Con

Conflagratio huius Mundi

Vm alls Heimsins Breſtu/ Og hans ſeinaſtu Forreyding.

SPEgar Diöpullen er nu med öllum ſynum Aarum komen j þad loganda Dyke eilyþra Heluytis Kuala/og epter þad þeir Rangl atu og Fordæmdu eru burt kaſtader ur Heimenum a Doms Deige/ þa mun japnſnart þeſſe mykla Bygging Himens og Jardar j huörre vier nu erum bwande/med loganda Elldi verda vppkueikt/og vppbreña med öllum þeim Hlutum ſem j heñe eru/ ſo þar mun huörke Lönd nie Kyke/Borger nie Bær/ei Kauptun nie Kaſtalar/ei Fiöll nie Halſar/ei Sioren nie nöckur Vötn/ei Lopt nie Lögur/og ecke Himeneñ obrunnin vera.

Himen ok Jörd munu þorganga(ſeiger Kristningen/Matth. 24.) Og allur her Himenſins mun þorrotna/ok Himeneñ mun til ſamans broten verda lyka ſo ſem Brieþ/og allur hans Her mun vpp þorna/ lyka ſem añad Laufblad/et ct. Eſa. 34. Gud bliſ þer med ſynu Orde Himnenum og Jördunne ſem nu er/ ad þau til Elldſins vardueiſt/a Deige Domſins og þyrerdæmingar oguðlegra Maña/2. Pet. 2. Himeneñ mun þorganga ſo ſem Reykur/og Jörden þyrnaſt ſem añad Klæde/Eſa. 51. Enn Dagur Drottens mun koma ſo ſem Þioþur a Nottu/ a huörium Himnarner munu þorganga

ganga med storum Brestum/ enn höpud Skiepnurnar munu bradna ap hita/ t Jörden og þau Verk sem þar eru munu vppbrenna/ 2. Pet. 2.

Miög er merkelegt þad S. Petur skripar hier/ad Heimuren mune þorganga med myklum Brestum/ Þad er ad skilia/ Lykta so sem þar heyrast Brak og Brester þegar eitt stort Hws hrapar og hrynr/ Eda so sem þa Madur lætur sitt Lyþ med sterku Valle/ so mun þessa Heims Bygging/ med Brake og Brestum þorganga. I þyrstu Bokenne var talad vm þenna Heim/ ad Gud hallde hönum vid Magt/ og vppþylle hann/ þar hann lætur Himenen vera sitt Sæte/ en Jördena Skör sinna Fota/ Og ad sönnu/ þa er Gud j öllum Heimsins Aattum nalægur/ epter sinne guddomlegre Art og Natturu/ Enn þo allra hellst hepur hann syna Vist og Veru j sinne christelegre Kirkiu/ so sem j Hiarta Heimsins. Til Dæmis ad taka/ Mannsins Sal er ad vysu j öllum Lykamanum/ enn þo er hennar hellste og sterlegaste Stadur j Hiartanu/ Hiartad er so sem Focus Vitæ/ Þad er Hiten/ Vermeren Lyþsins/ og so sm Elld Stoo Lyþsins.

Nu geingur þad optsinnis so til/ þegar Madur lætur sitt Lyþ/ þa þarf Lyþsins Kraptar mikl ande ædur og þuerra/ Og þegar Lyþsins Vökuan sem kallast Humidum radicale er vtgiörd og þroten/ og Hiartad brestur/ þa þer Sælen ap Lykamanum/ og vykur vr öllum Lidum og Limū Lykamans/ so hann deyr med Anduapau og Hliode.

I þullykann Matta er Guds Christeleg Kirkia

HIARTA Veralldarennar/ og hun er Orsök og Æpne/huar þyrer Gud almattugur vid Magt hell dur Himne og Jördu/med þrra Krapte og Verk an: Enn a sydasta Deige/þegar Gud hefur teked syna Christne og alla Vtualda vpp til syn vr þess um Heime/asamt med öllum H. Englum/og þar med vtskwpad öllum ohreinum Aundum og For dæmdum Mönnum vr Heimenum/og kastad heim j logāda Elldz Dyke gudlegrar Reide/Þa taka all er Kraptar guddomlegs Vpphelldis einn Enda/ med huörium hann hefur Heimenum vid Magt hallded j sex Þusund Aar. Og med þui ad Gud er j soddan mæta burt viken wr Heimenum/þar þyrer hlytur þesse hin mykla Bygging Himens og Jardar so sem daudlegur Lykame/ med Krapan og Grune hins epsta Himens ad þalla med Brake og Brestum/ og þad sama er so sem þad seinasta Andartak eda Anduarpan og Sliod Heimsins huar med hann þorgeingur.

Þar nast/Lyka so sem Mañsins Lykame(þe gar Saken er j burtu)hefur öngua Kræring/hell dur er hñ steindaudur/So verdur og Heimur þesse a sydasta Deige/þegar Gud tekur syna Sönd þra önum/og suipter hañ öllum Kröptum þeim sñ hann hafd hefur j þesse sex Þusund Aar/ huar med Gud hefur önum stiornad og vid Magt hallded/ þa mun öll Verk allar Kræringar Him ens og Jardar læta ap og hafa enda. So ad So len mun þa missa syna Birtu og verda suört/sv nuleidis Tungled og allar Himensins Planetur og Stiörn munu verda döckuar sñ Klæde/missa þeirra natturlegan Gang og Kræring/ og standa kyrrar

fyrrar. Þa mun huörke verda Dögg nie Regn/ ei Vindur nie Vatn/ ecke Sky nie Þoka/ þa mun huörke hræraſt Sior nie Vötn. Snögt ad ſeigia/ Þa mun öll Bygging Heimens og Jardar vera ſo ſem eiñ daudur Kroppur eda Hræ ſm huörke hefr ur Lyfr nie Anda.

Þegar Jörden er nu ſo j eyde orden/og eckert Mans Barn er epter j Heimenum/þa mun Gud kueikia Eld ſo ad allur Heimuren mun j biörtu Bæle logande verda/allt þar til hañ er vpp bruñ enn. Elementen og höfud Skiepnurnar munu af ogurlegum Hita brædna j ſundur/og þa mun Eld dur vera j öllum attum/ j Loptenu og a Jörd uñe/j öllum Löndum og Rykium/ Eyium og Vt kalkum Heims Kringluñar/j Borgum og Byum/ Köſtölum og Kauptunum/ a Fiöllum og Halſi/ Þa munu allar Bygder og Bæer/Sior og Vötn/ Jörd og Skogar/Hws og Hagar/Enge og Akrar ſtanda j einum Loga/So ad Eldur mun vppfur ka allar Aar og Elfar/öll Stöduvötn og Dyke/ lyka eirnen þann mykla Sio og þad Hafed ſem geingur vm allan Heimen/og ecke lata af þyrr enn þad er allt vppforuad/og ecke linna þyrr enn öll Heims Kringlan er vpp brend til kalldra Kola.

Til merkis vm þetta/þa hallda ſumer/ad þyr er þeſſa Grein lare Gud j ymſum Löndum vppko ma og þinnaſt Brenneſteins æder og Kæſer/þram ar enn þyrr meir hefur vered. Þuiad þad hallda þeir Gömlu ad j Sikeley og Jſlande hafe Brenne ſteins æder allenna vered þyrr meir/Enn nu þinſt hann nalega j öllum eda velfleſtum Löndum/ til vfſulegs Merkis/ ad þeſſe Jardarkringla ſkule

Elde og Brennesteine verda vppbrend.

Hier mætte einhuór so suara til/Skule Himen og Jórd med slykum Bruna og Elde þorganga/ Huar munu þa heilager Vtualder vera a medan/ mun sa Ognar Eldur nóckud naa til þeirra/ og gióra þeim mein eda Skada? Hier suara eg so til/ Ad lágt sie þra þat/Þuiad þesse Eldur mun ecke naa til þeirra/Þad mun ganga til alyka so sem skiede j Vatzþlodenu/ þegar Vatned huldi óll Lónd Fiöll og Hæder/Skoga og Akra/ so ad a hæstum Fiöllum epst var xv Alna Diup/og Aurken þlaut a Vatnenu/ Og Noa med þeim sem j Aurkenne voru med hónum/kunnu ad sia vr Aurkenne/huór nen allur Heimuren og allar Skiepnur druckndu og þorgeingu/ Enn hann og þa sem j Aurkenne voru sakade ecke par/So mun og skie a sydasta Deige. Heilager Guds eru þa med óllum Vtuóldum j burtu aþ Jórdunne/komner vppi Lopted og eru hia Christo j eilyþu Lyþe j hans Paradys/a medan Eldur og Loge vppbrenner þenna Heim j huórium vier nu buum/Þar munum vier vera hia stalþum Christo vorú Himneska Noa/j hans Himneska Ryke/og þadan munum vier sia og med vorum Augum horþa a Brennu alls Heimsins/Enn þo mun sa Eldur ecke koma oss nær/og ecke mun hann oss brenna.

Orsok og Tilepne/huar þyrer Heimurenn hlyr ur ad brenna er SYNDen. Vor þyrste Fader Adam med óllum synum Nidium og Epterkomendú er aþ Jórdu skapadur epter Hollde nu/og er Þarur aþ þessum Heime/giórdr aþ þiorum Elementis og Hóþudskiepnum/Hann hepur med óllum synum Nidium

Midium syndgad/og þess vegna þellur yþer hann þesse Domur/Jord ertu og ad Jördu skallttu verda aptur/Genes. 3: Þesse Domur velldur þui ad vier hliotum aller ad deyia/og vm sydet ad verda j Jördena lagdet/ huör ad er Moder vor allra/ so sem Syrach seiger/ 40. Cap. J þeña mæta hlytur Jörden sem er Moder vor allra ad giallda vor/og vorra Synda vegna ad þor ganga/þuiad skapþellegt er/ad þad kome vm sydet er yþer Modurena sem Börnen leinge til verka.

Slykt munu Guds Vtualder sia med sjnum Augum/ og slykan Dom munu þeir med Gude samþyckiande verda/so sem skrifad stendur Osee 2. Þar Gud seiger/ Iudicate Matrem vestram, þad er/ Dæmed ydar Modur. Þar þyrer þegar so er komed a sydasta Deige/ad Solen/ Tungled/ Stiörnur Himensins hafa mist alla Birtu/ og eru orden Kole suartare/ Þegar öll hin mykla Bygging Himens og Jardar er orden so sem eitt hrax/so þar blæs huörke Vedur nie Vindur a Jörduna nie a Sioen/og Myrkur er j öllum Heimenum/og hañ er so sem daudur/þa mun logande Elldur þalla þra Gude/ og allt upp breña. Og þegar Guds Vtualder sia þetta/ þa munu þeir med storre þorundran so mæla/Drotten þu ert Riettlætur og allar þinar Giörder eru heilagar og ostrafþanlegar/Aull Bygging Himens og Jardar hefur vered Heigomanum vndergiefen/ Rom. 8. Solen hefur vpprunned so snart yþer Illa sem Goda/ Þar hefur Dögg og Regn komed so vel yþer

Ranga

Ranglata sem Riettlata/Matth. 6. Par þyrer haþa Himnarner ecke vered hreiner þyrer þier/Job 15. Og ecke helldur Stiörnurnar þyrer þijnum Augũ / Job 25. Par þyrer er riett og tilbeyrelegt ad þu med þijnum Ellde later Himeneñ og Jördena vpp brenna. So mun Elldur og Loge ganga og geysa vm Lopt og Lög/vm Jörd og Himen/ so ad ecke mun nockur Hlutur obrendur epter vera i Heimenum.

Tiunde Cap.

Cœlum nouum & Terra noua.

Vm nyian Himen/Og nyia Jörd.

Lyka so sem Manſins Lykame ſa aþ Jörd uñe hefur ſin Vppruna verdur þyrer ſtundlegan Dauda ecke med öllu ad önguu/Helldur þvnar hañ og rotnar til þeſſ/ad hañ ſkule aptur ad nyiu a ſydaſta Deige lifande þrañ koma. Og lyka so ſem Kornenu verdr nidur ſad i Jördena/ſo þegar þad er þved/ þa kiemur þad vpp wr Jördune aptur med þullum Bloma/ So mum þad ganga til vm Bygging Himenſins og Jardareñar/aþ huörre vier höfum vorn holldlegan Lykama/huör og eirnen ad er Moder vor allra. Og ſo ſem hennar Börn verda vpp rqſande med þorklarödum og dyrdarlegum Lykama/ ſo mun og Modereñe ganga.

Þeſſe Heimur mun ad ſöñu breña og i Elldenum þorganga med öllu/Þo ecke i þañ mata ad hañ verde ad önguo/Helldur til þeſſ/ad hañ þae

gdra

edra Mynd og verde ödru vijs eñ hañ var þyrr. Til Dæmis ad taka/Marger aþ Guds Þijslarvot um haþa verid brender til Auſku/Eñ ei ad ſyd ur munu þeir a ſydaſta Deige vppryſa og þraũ koma heiler og hrauſter/ og vera ſkrydder med himneſkum Dyrdarlioma/Soddan Lykamer ver da ecke aþmæder med öllu/helldur lætur Gud þa þyrer þeñan ſtundlegan Dauda aþleggia allan hollegan Veykleika/og allt þad ſem er liott/o tierlegt og ſyndſamlegt/ ſo þeir verde þagrer og prydeleger og dyrdarleger. Eins giörer Gud vid þeñan Heim/Hañ lætur hañ aþ Elldenum breña/ Eñ þo ei vppbreña til lokins/ſo hañ ſie þa epti er a eckert/ Helldur ad hann verde aþ Elldenum ſmelltur og bræddur og hreinſadur/ ſo hañ ſkule verda myklu þegre og prydelegre eñ adur.

Þetta avijſar heilög Ritning þar ſo ſtendur/ Himnarner þorganga/ Aller munu þr þyrn aſt ſem Fat/ Þeir munu vmſnuaſt ſem Klæde/ þegar þu vmbreyter þeim/Pſal. 102. Himnarner munu þyrer Elde þorganga/ t höfud Skiepnurnar aþ Hita bradna/ Enn vier vonum epter nyium Himne og nyrre Jördu/epter hans Fyrerheite/j huörre Riettlæted mun bwa/2. Pet. 3. Jeg vil(ſeig er Drottenſkapa nyan Himen og nyia Jörd/ſo ad Menn ſkulu ecke miñaſt a þad ſiñ adur var/ og ecke lata þad ſier j hug nie Hiarta koma/Eſai. 65. Og jeg ſa(ſelg er S. Johañeſeiñ nyan Himen t nyia Jörd/

rd/ Þuiad sa fyrste Himen var þorgeingen/ og su fyrra Jörden/ og Sioren var ecke meir/ Apocal. 21.

Soddan Vitnisburder votta lioslega/ad þesse Heimur mune aþmædur verda/Enn þo ecke so ad hann verde ad ongvu/Helldur mun hann vmbreytast/so ad þar aþ verde ein agiætleg dyrdarleg ny Bygging/epter Guds Vilia og Stickan.

Vier skulum(seiger Brentius)vel ¶ vandlega hugleida huörnen Himen og Jörd mune þorganga/Huörnen þa? Skulu þau þorganga so þau verde ad ongvu? J ongvan mata/ Ecke skulu Menn so skilia Herrans Christi Ord/ Helldr epter þui sem þar stendur j Psalmenum 102. Himnarner þr munu vmsnuast sem Klæde/þegar þu vmbreyter þeim: Þar aþ meigū vier alykta/ad ein Vmbreyting Himens og Jardar mune til standa a hinum seinasta Deige/ enn ecke ad Himen og Jörd skule med öllu aþmæd og ad ongu verda. Þar fyrer munu þau ecke med öllu þorganga eda huerfa/helldur vmskiptast og vmbreytast/ Þau munu aþ sier leggia þad þorgeingelega Klæde þallualltrar Veru/enn jklædast þui Klæde sem alldrei þorgeingur nie slitnar. Þau munu þrj og laus verda þra Hiegoma og Præsian þorgeingelegrar Veru til dyrdarlegs Frelsis Guds Barna.

Soddan vottar S. Paall lioslega/þar hann so skrifar/Abyggiusamleg Forleinging Skiepnaña böjdur epter Openberū Guds Barna. Þui ad

Þuiad Skiepnurnar eru Hiegomanum vnd ergiepnar j mote þeirra Vilia/ Helldur veg na hans sem þær hepur vndergiepnar giörr vppa Vonena. Þuiad Skiepnunar munu þrij verda þra Þienustu þorgeingelegrar Ve ru/til dyrdarlegs Frelsis Guds Barna. Þui ad vier vitum ad allar Skiepnur hapa For leinging med oss/Rom. 8.

Vndarlegt og þaheyrt er ad heyra þetta sm̃ S. Þall skripar hier/ ad daudar og Skynlausar Skiepnur hape med sier Firnd og Forleinging/ Al lyka so sem Dauid skripar vm Hrapna Vngana/ ad þeir heimuglega hrope til Guds/ huad vier fuñum huörke ad skilia nie skynia. Nu er þetta Postulans Meining/ad Skiepnunum sie þad stær sta Pyna og Hiartans Sorg/ad þær hliota j mo te þeirra Vilia ad þiona Diöplenum og ogudleg um Mönnum/og þær giöra þad naudugar og med Illu Giede. Solen og Tungled verda optsinnis suö rt þess vegna/Sior og Vötn ganga opt yþer Mer ke og a Land vpp/ og drecka allmörgum Skalk um og Bopum/So er vm Mat og Dryck/ad mar gur þær þar ap sinn Bana. Þañen þionar nu Hei muren synum glæpapullum Jnbyggiörum j Hlyd ne vid Gud/ huör hann hepur soddan Hiegoma Præltan vndergiepen giört/giepande hönum Von og Forleinging eilyps Födurlands/ ad hann skule a sydasta Deige vera laus og þrials þra Diöplen um og öllum ogudlegum Mönnum/og sydan þar epter a þiona Guds Börnum med þullu Frelse.

Stor og mykell Leyndardomur er þetta/ad allur

allur Heimuren skal so ad biórtu Bæle breña/og ad wr hönum vppbrendum skulu verda nyr Himen og ny Jörd/Dæme hier til höpum vier eingen/Po stendur skripad/ad einn einstaka Fugl sie j Heimenum/sem kallast PHENIX/Hañ hepur önguan Maka so ad pad Ayn Fugla kunne ad aukast. En pegar hann hepur lipad sin Alldur vt/pa er sagt hñ bere saman j sitt Hreidur allra handa dyrmætar ilmande Jurter og Blomstur/ og ap Solarenn ar Hita og Natturu pessara ilmande Jurtra kuikner Elldur j hans Hreidre/ so hann brennur til Ausku/Enn ap peirre Ausku verdur pa eptera añ ar nyr Lykame og lipande Fugl.

Pesse Fugl er ein agiætleg Merking og Fyrer myndan vors Herra og Lausnara Jesu Christi: Hann er sa himneske einka PHEnix sem sig hepur j sinu Orde vtgieped pyrer eiñ einka Medalgangara og Endurlausnara/Höpud og Brwdguma. Pesse himneskur PHEnix hepur pria eda prenna Lykame sem hañ á/og hönum heyra til/Sem er pyrst/hans sialps eigenlegur personulegur Lykame/Par næst er hans andlegur Lykame. Sa pridie er pessa Heims Lykame.

Hans personulegur Lykame er manndomleg Natttura/ huória hañ tok ap Jompru Mariu/ j Eining sinnar guddomlegrar personu/ Luc. 1. Joh. 1. Hans andlegur Lykame er heilög Guds Christne/christeleg Kirkia/huória hañ hepur andlega sier samteingt/so ad hun er med hönum eitt CORPVS og eiñ Lykame/Holld ap hans Holde og Bein ap hans Beinum/Ephe. 5. Og hañ byr andlega j pessum Lykama/1. Corinth. 3. 6.

Pridie/

Pridie Lykame pessa Heims/huór hónum og eir nen tilheyrer/ er su synelega stora Bygging Himens og Jardar/ huórre hann stiornar/ og huóría hañ med sine Malxgd pyller/ og hepur Himenen pyrer Sæte en Jórdena pyrer Fotskór/Eph. 4. Esa. 66. Nu breyter hñ vid alla pessa þria Lykame/eins so;sem Himneskur PHenix/Hañ lætur þa pyrst þorganga og deyia/sydan þa epter a vppreiser hñ þa aptur til eins dyrdarsamlegs Lyps.

Fyrst er hañ personulega pyrer allar Heimsins Synder og Misgiórder daen/ og hepur sinn holldlegan Lykama jklædt prydt og skrydt med peim allra dyrlegustu Blomstrum og Jurtum Lypsins/Sñ er/Meinleyse/Heilagleike/og Riettlæte/og er a Krossens Trie j heitum æstar Ellde brendur og steiktur og Lypblæten. En hañ er ecke j Daudanum blipen/helldur er hañ a þridia Degi med storum Sigre og dyrdlegum Krapte vppaptur risen/og hepur sig vngan ad nyiu giórt/sñ Aurn eda Phenix/ Og hepur nu Valld og Ryke oendanlegt.

Par nast skryder hañ og pryder sinn andlega Lykama/Pad er/heilaga christelega Kirkiu/med jlmande paradysar Blomstrum og himneskum Jurtum og Auóxtum/teknum ap þui Lypsins Tre sem er hañ sialpur/og giepur heñe sitt Riettlæte/Meinleyse/Heilagan Anda og Sæluhialpena. Og vppa þad ad þesse andlege Lykame verde samlyttur hans personulegum Lykama/ þa lætur hañ Lidu og Lime sijns andlega Lykama/þad er/sjona christna Menn hier a Jórdunne hier og þar j óllum Lóndum/ þalla og deyia mz ymislegum har

tum/So ad sumer verda af Guds Ords Ovinum halshöggner/sumer heingder/sumer ad Ausku brender/so aller deyia þeir j burtu/rotna og þivna. Og þetta geingur so til allt til hins seinasta Dags/Og er ecke annad ad sia þyrer Augum mannleg rar Skynsemdar/ enn ad christeleg Kirkia mune med öllu þorganga/og med synum Lidum og Limum ad önguu verda. En þa mun vor himneskur PHEnix Herran Jesus Christus/ vid þad seinasta Ludurs Hliod kalla a þeña sin andlega Lykama/og vppvekia hann ur Molldu og Dupre Jardareñar/ og giepa hönu eitt nyet himneskt Lyf/ So ad hann verde þa samlykur hans personulegum Lykama/j fullkomeñe Glede Sælu og Dyrd/liome so sem Solen og lipe og ryke med hönum ad eilyfu.

Endelega og ad sydöstu/þegar hñ hefr j samt Lag komed/synum andlega Lykama/og syna Riettruada vppuaked til eilyfs Lyfs/Þa mun hann taka sier þyrer Hendur þann þridia Lykaman/sem er allur þesse Heimur/su mykla Bygging Himens og Jardar/og med Elldenum hann smellta brœda og brenna/og vt af þeirre brendre Materia eda Ausku giöra og tilbua einn nyann Himenn og nya Jörd.

Þannen breyter nu Christur vor Himneskur PHEnix vid alla hans þryktenda Lykame / sem nu er sagt/Dauda og Vppriſu syns eigenlegs personulegs Lykama lætur hann ganga þyrſt vndan/ Þar nœſt kemur Daude og Vppriſa hans andlegs Lykama/sem er allra Otvaldra. Þa þylgier epter j þridia og sydasta Lage Vmbreyting þridia Lykamans

ómans/ Himens og Jardar/med Elldenum/Og þ skiedur seinast a eþsta Deige. So þa mun Christ us seigia so sem þar stendur/ Apocal. 21. Sia ed/ jeg giöre allt nytt. Og vnder þessa Greín nepner S. Petur þañ seinasta Dag/Diem Restitutionis omnium, Actor. 3. Þuiad þad er sa Dagur/ þa huörium allt skal lagþæraſt og koma j samt lag sem þad var j þyrstuñe/Þuiad þa munu ecke alleinasta Guds Vtualder þrelsader verda þra öllu Illu/og leidder verda til oendanlegs Fagnadar/ Helldur mun allur Heimuren prydelega og dyrdarlega verda endurnyadur og tilreiddur/ so ad hañ verde Guds Börnum og Vtuöldum einñ ei lyþur gledelegur Bwstadur.

Hier þylger huör Leyndardomur epter añan og huör Dasemd epter adra/hlydande vppa þeña Heim/og Manñkyned og Guds Sonar Holldlegan Lykama/huad vel er hugleidanda. Þuiad þyrst er Heimuren skapadur/ Þar næst Mannlegt kyn/ Seinast Hollded Christi. Heimuren er aþ önguo Epne skapadur/Manñkyned (so myked sem Hollded ahrærer) hepur sïñ vppruna aþ Heimenum/og Hollded eda Lykamen Christi/er teken aþ mannlegu Kyne. Nu kiemur þad seinasta/og hepur sig vpp yþer þad þyrsta/ til ad endurnyia alla Hlute/takande til a sialþum sier. Hañ er þyrstur a medal Framlideña sem vpp er risen til eilyþs Lyþs/Þar næst vitkur hañ sier til Manñlegs kyns aþ huöriu hañ hepur sïñ holldlegan Lykama/samanles og sapnar sier aþ þui christelegre Kirkiu/ og vpp vekur hana þra Daudanum til eilyþs Lyfþs. Sydast allra tekur hañ til Jardarreñar/ huör

ad er Moder ver allra/ og endurnyiar hana og allan þenan Heim/til Dyrdar og Frelsis allra sinna Vtualdra.

Med soddan mote meigum vier læra ad þyre þramsettre Epterlykingu vm Fuglen Phenix/ huersu ad Gud Almattugur vill med Eldenum vppbrenna alla Bygging Himens og Jardar/ og ad Auskunue til reida annan nyann Heim/myklu þegra og herlegra enn þesse gamle Heimur er.

Nu ef einhuer vill so hafa spurt/ Huerrar Myndar eda Tegundar mun sa nye Heimr vera/ huernen mun hann vera ad sia? Andsuar. Pad er diupur Leyndardomur/huer ed med Skarpleika manlegrar Skynsemdar vill ecke verda vtgrundadur/Pad er þyrer oss geymt og huled/alle þann gad til vier komum j Himneskann Skola eilyfs Lyfs/þa munum vier þa ad sia med vorum Augum/huer ad sie Mynd þessa nya Heims og nyrrar Jardar sem nu er vmtalad.

Þo hellst eg (seiger sa Bokena diktar) Ad þesse Heimur sie ein FIGVRA Mynd eda Fyrermynd an tilkomanda Heims og Veralldar/Eins so sem sa fyrste Adam hefur verid Fyrermynd þess ofkomna/Rom. 5. Petta vort stundlegt Lyf er lykta Skugge og Fyrermynd tilkomanda eilyfs Lyfs.

Þuiad huad hellst herlegt og kostulegt skal giorast eda smydast/þad hefur audur nockra fyrer þarande Fyrermynd/sem nockud lyk er þui sem giorast skal. Ein Mælare sem mæla vill portost ulega Mans Mynd/ hann dregur fyrst sliettar Linur/sydan leggur hann til Lit og Farfa/og pryder Mæluerkid myklu skrautlegar enn audur. Mynd

enn er

en er sóm sem hañ j þyrstu vppkastade/nema þad hun er nu myklu þegre og skrautlegre. Jtñ/ Vor Augu/Eyru og aller adrer Limer eru Fyrermynd þess dyrdarfulla Lykama sem vier munum þa og ódlest eptir Vppriſuna. Moysis Tialldbwd j Ey demórkunne var nockurs konar Fyrermynd þess veglega Musteris sem sydan vppbygde Salomon Kongur.

So er vin þeña synelega Heim sem nu er/ hñ er ein Fyrermynd VMBRA eda Skugge tilkom ande Heims og Veralldar. Þuiad j onguan matta mun sa nyie Himen eda Heimur hafa oskaplega Mynd/eda vera Confuſum CAHOS/ huar vm þau þornu hesdnu Skallden hafa skrifad/ Helldur mun greinar munur vera a mille Himen sins og Jardareñar/so vel þa sem nu. A Himnenum mun samt vera Solen/Tungled Stiórnurnar So mun og Jardarkringlan hafa synar adskilianlegar atter og Alfur/j Nordur og Sudur/Austur og Vestur/Nema þad hun mun þusundfinnum vera þegre lystelegre og kostulegre eñ nu er hun.

Solen a Himnenum mun vera sió sinum biartare eñ nu er hun/ og Tungled mun vera so sem nu er Solenn / so sem Esaias Spamadur hefur med liosum ordum vottad/ 30: Cap. Og eþ Tungled er añars Heims so biart sem nu er Solen/og su nyia Sol sió sinnum biartare enn nu er hun/Þa er þar af augliost/ad j ódrum Heime mune eingen Nott og eingen Myrkur vera/ Só ad Notten mun þa vera so biórt sem nu er Dagurenn/ og Daguren mun vera so lios sem sió Soler vare a Himnenum hvór hia annarre lyſande a

Jördena.

So skrifar Lutherus/ Solen er nu hvörgi nærre so biört og skiær sem hun var j vpphafe sköpud/ Heldur er hun vegna Manns sins Synda orden döck og dimm/ so ad hun er ecke til helftar so biört ok skiær sem hun var j vpphafe/ En a peim Deige ok annara Heims mun Gud taka af hefne allt Syndafulla Kyd og Kam/ og hreinsa hana med Elldenum/ so hun mun verda mykiu biartare og skiærre en hun var ad vpphafe/ Vp hlytur hun ad lysa so vel örgum Skalkum og Bofum so sem godum Mönnum ok gud hræddum/ Par fyrer er hennar hiartanleg Girnd og Osk epter peim Deige/ ad hun verde hreinsud og tilreidd/ so hun mætte lysa alleina peim Heilögu og Vtvöldu.

Af sömu leid mun og para vm Stiörnur Himmensins/ Par munu og hreinsast og verda mykiu skiærare en nu eru þær/ Og hvör Stiarnan mun þa verda fegre (seiger Lutherus) en allur Heimuren. Þa mun fram koma/ og þa mun sagt og sunged verda þad sem Dauid seiger j Psalmenum. Drotten vor Yfverdrottnare/ hvad dyrlegt er fitt Nafn j öllum Löndum/ So fyn Lofdyrd er j Himnenum. Þa mun eg sia Himnana Verked fina Fingra/ Tungled og Stiörnurnar sem þu hefur til fred/ Psal. 8. Þa mun Solen/ Tungled/ Stiörnurnar mz ein durnyudum Krapte hafa þrra Gang epter Skiæ

an

an Guds/ ecke nu sem þyrr/ med Naudungu eda Anduarpan/ Helldur med godu liuþlegu Siede.

Þa munu vnder Himnenum og j Loptenu ecke vera nockrer Diöflar eda jller Andar/ til ad rada þar eda regera/ so sem nu/ Þuiad Lopted mun þagt og hreinsad verda ap öllum ohreinum Aundum/ öllum skadsamlegum Stormum Vindū og Ovedrattu. Huörke munu þa slast Cometur/ Eldingar nie Vygabrandar/ og eige munu þa heyrast Skruggur nie Reidarþrumur/ eda öñur þuilyk Teikn gudlegrar Reide. Eckert Mein mun þa vera ad Hagle nie Snio/ Froste nie Kulda/ ei heldur ap Solareñar Hita eda nockre nærtwrlegre Himentunglaña Verkan/ Vedrattā öll mun þa vera hrein/ heilnæm/ sæt og jlmande/ klar og biört/ Jardarkringlunne og öllum þeim þar bwa miög gagnleg og gledeleg.

Su nyia Jörd mun verda so sem einn þagur þorprydelegur herlegur og lystelegur Jurtagardur/ og ein eilyþ sætleg Paradys/ full med allra handa auxtar söm Allden Trie/ full m̄ allskyns Blomstur og jlmande Jurter. Þa kiemur þad þrañ sin̄ Dauid seiger/ Renouabis Faciem Terræ/ þad er/ Þu munt endurnyia Auglit Jardareñar/ Psal. 14. Og lyka so sem Eud a sydasta Deige vppvekur og endurnyiar vora Lykame/ og lætur þa þa og öölast himneskan Bloma og Dyrd odaudlega/ þo lætur hann þa hafa sömu Mynd og Þerlit sem þeir haft hafa ædur hier j Heime/ So ad huör og ein̄ mun añan þeckia/ Forelldrarner sijn Börn/ Börnen syna Forelldra/ og so aller vt j þra munu glögglega þeckiande vera/ Frændur og Forþedur/

þedur/ Vine og Vandamenn/ medal huórra þeir haþa hier j Heime vmgeingest og liþad/So er tru legt ad Mynd og Þerlitur Jardareñar mune ei þurnyadur verda/ So ad Menn munu þeckia öll Lönd og allar Alþur Heimsins/og kuña ad segi ia/ Þetta er su nyia Europa/ þad er þad nyia Asia Land/ su nyia Aprica/ nyia America. So mun nu öll Jörden/og öll Lönd þeckiast og vera audkiend / enn verda þo med nyium Kröptum og nyium herlegum Landkostum og Giædum/þag urlega og blomasamlega prydd og skrydd.

Hier vm talar Heilög Ritning so og vottar/ Grened skal vaxa j staden Þyslaña/ + Myr rutried j staden Þyrnaña/ Esa. 55. Item Jeg mun lata koma Gull j staden Latuns sins/ og Silþur j staden Jarnsins/og Mess ing j staden Triesins/ og Jarn j staden Gr iotsins/Esa. 60. A þm tijma munu Fiól len reña oþan med sætt Dögn/ og Holarner med Nioll/ Johel. 3. A öllum storþiöll um og a hæstu Hædum munu Vatz strau miar med Kuþslum reña/ Esa. 30. Eyde merkur og Obygdernar munu verda lystele gar/og Sliettlended mun gledelega standa + blomgast/ lyka sem Lijlingras/þad mu blomgast og gledelega standa/ j allskyns Frygd og Fögnude/ Esa. 35. Sia/ Eg vil giöra nöckud nytt/Nu skal þad vpp koma so þier skulud reyna þad/ad jeg giöre Ve gu j Eydemörkeñe og Vatz Strauma j O-

bygdeñe

Byggdeñe/ Esa. 43. Jeg mun giöra Eyde-
mörkena ad stödu Vötnum/ og Þurlended
ad vppsprettu Brunnum/ Jeg mun giefa j
Obygdeñe Cedrus Vid/ Furu Trie/ Myrru
og Vidsmiörs Trie/ Jeg mun giefa a sliett
lendenn Grene Trien/ Beykeviden/ Bomer
huört hia ödru/ so ad þeir til lykta siae/ vi
te/ þormerkie og skilie þad/ ad Hönd Drott
ens hafe þuilykt giört/ og sa hinn heilage j
Israel hafe skapad slykt/ Esa. 41.

Med þessum og ödrum þuilykum Ordum
vottar heilög Ritning/ ad a þui nyia Jardryke
ennars Heims mune ecke vaxa Þyrnar nie Þyslar
eige Klungur nie Illgresse/ so sem nu hier j Hei-
me skiedur vorra Synda vegna/ Helldur mun j
öllum Löndum standa þullt med allra handa All
dinitrie ylmande Blomstur og Jurter og allskyns
þegurstu Jardar Avöxtu/ huad allt myklu meira
Krapt og Dygd hafa mun helldur enn nu hefur
þad. Huar nu er Jarn / þar mun þa vera Gull
og Silfur/ Huar nu eru jskölld Lönd/ Smiöar og
Jötlar/ Hraun og Hriostur/ Eydemerkur Auraße
og Obygder/ Griot og Steinar/ Sandar og Aud
ner/ og Avaxtarlaus Jörd/ þar skal a þm Tyma
vera noglegur Grode og Avöxtur/ Og þau föld
ustu Lönd munu þusundfallt meira Avöxt bera
enn nu ber Egiptaland/ Indialand/ og öfnur fleire
Lönd þau nu eru best j Heimenum.

Enn huörnen haattad mune vera a þeim Tyma
vm Sioen/ og þad mykla Haß sem nu geingur vm
alla Jardarkringlu/ þad vottar hinn H. Johañ

es j sinne Openberingar Bok/seigiande. Og jeg sa nyian Himen ↄ nyia Jörd/ Pui sa fyrste Himen og su fyrsta Jörd vörn forgeingen/ og Siorenn er ecke leingur/ Apoc. 12. Af huörium Ordum liosiega læra ma/ad fad myk la Haf sem nu geingr vm öll Lönd mune fa ecke vera/ Helldur mun öll Jardar Kringlan vera eitt furt samfast Land. Enn fo held eg far mune vera adskilianleger Vatzstraumar/ og Stöduvötn Ar og rennande Læker/ og margfyslegar Vatz ædar j öllum Attum/ j Nordur og Sudur Austur og Vestur/ So öll Jardar Kringlan mune vera so sem eitt CORPVS eda lifande Lykame/ hafan de Ar og Elfar og Uppsrettur/ Brunna og Be cke/ so sm adrar lifande Blod ædar/ giefande Jörd unne heilnæma Vökuan.

Med fessum hætte munu agiæt priosöm Lönd med lystelegum Straumum og Vötnum vera far nu er fad mykla Jardar Haf. Og far a motc/ Par nu eru ecke nema auxtarlausar Audner og Eydemerkur/ grasiaus Fiöll/ Graun og Hriostur og Auræfe/ far munu j öllum Stödum vera Upp sprettu Brunnar og lystugleger Læker og Vatzstr aumar/ til ad vökua Jördena.

Jeg vil (seiger Gud) opna Vatnaræser a Hædunum/ og Vats Brunna a midiu Sli ettlendenu/ Jeg mun giöra Eydemörkena ad Stödu Vötnum/ og furlended ad Uppspr ettu Brunnum/ Esa. 41. Fa munu Vats Kæser j Eydemörkennerenna hingad ↄ fan gad. Og Læker vm Sliettlenden/ og huad

ædur hefur verid hörd Grund/ þar skulu Uppsprettu Brunnar vera/ Og þar ædur þyrre haþa höggormar leiged/ þar skal Gras og Reyr og Stör standa/ Esa. 35.

Þar mun og vera eitt lystugt Sumar/ blijd og vörm Vedratta/ þyrer vtan allan Storm og stirda Vedrattu/ Huörke mun þa vera Frost nie Kulde/ Snior nie Jökull/ eingen olydanlegr Hite Solar/ eige Hregg edur hardleg Vedratta. Snögt ad seigia/ Su nyia Jörd med öllum sijnum þegurdar Bloma og allre Dyrd og Pryde/ mun mörgū Pusund sinnum vera þegre og þriosamare enn nu er þesse Jörd/ huör ed vegna vorra Synda er Böl/ uöd og Heigomanum vnderlögd. Gull og Silfur Gimsteinar og Perlur/ öll Pryde og Fegurd sem nu er eda vera kann j þessum Heime/ hun er ecke j nöckurn mata samantakande vid þad sem Guds Speke og Giæska mun a þeim Tijma lata þramm koma. So mun þa allt j Heimenum vera þagurt/ prydelegt/ dyrdarlegt/ ad þa munu aller Guds Vtualder med einum Munne seigia med Dauid Spamanne. Drotten/ huörsu mijkel ⁊ mörg eru þijn Verk/ Aull hefur þu þau med Speke sett/ og Jörden er full af þinne Giæfsku/ Psalm. 104.

Ellefte Cap.

Descensus Ecclesiæ Triumphantis a Deo In Terram Nouam e Cœlo.

Vm þa Sælu og gledelegu Heimför og Nidurstigning Guds Vtualdra opan af Himnum þra Gude/ j þeña nyia Heim eda Veröld.

NNN þo ad þad ſie geymt og huled þyrer vorum Augum og Eyrum/ og allre mann legre Skynſeme/huilyk ad vera mun Dyrd og Sala epterkomande Veralldar annars Heims/Og þo vier vitum þar eckert af þyrr enn þar kiemur/eg vier ſlaum og reynum þ med vor um þortlærdum Augum og Eyrum / Þa er þo leyppelegt ad leita j Bokum Spæmannanna og Poſtulanna og ranſaka huörnen hættad er þeim nyia Heime/og hans Innbyggiörum. Og ſo myk ed ſem oſſ er j Guds Orde þar vm kunnugt giört og openberad / ſo myked meigum vier þar vm ſkriþa og tala.

Þar þyrer lyſter mig ad þara vm heilaga Rit/ning/og granduarlega ad ranſaka og hugleida þſſ ar epterþylgiande Greiner.

1 Fyrſt/ Vm Innbyggiendur þeſſ nyia Heims Huad þyrer Folk þad mune vera ſem hier ſkal lwa og byggia.

2 Þar næſt / Vm adſkilianlegar allra handa þioder og ættkuyſler ſem hier ſkulu bwa.

3 J þridia lage/ Vm Lönd og Hieröd þeſſara nyiu Veralldar.

4 Þar næſt/Vm Bygder og bwſtade Vtualdra

5 J þimta mata/Vm þra adſkilianlegar Gæp ur/þeirra Embætte/Eigner og Audæpe.

6 Þa j ſiötta mæta/Vm þeirra Tungumæl.

7 Vm þeirra Klædaburd og Bwnad.

8 Ad ſyduſtu/ Vm þeirra Fædu og Vidræne/ Slykt vona eg og treyſte ad gudræckelegum Hi örtum og Lioſſens Börnum mune Giedþellt og gledelegt þikia ad heyra.

So

1 So myked sem ahræreꝛ Jnbyggendur þeirr ár nyiu Veralldar/þa skalltu þyrst vita/ Ad þad munu vera menskeꝛ Menn/ so vel sem þad eru Menn sem nu bwa j þessum þorgeingelega Heime. Þuiad þa Gud Almattugur skapad hafde j upp hafe þessa myklu Bygging Himens og Jardar/og hafde prydt hana med Fuglum j Loptenu/Fiskū j Sionum/ og allskyns Dyrum og Kuikindum a Jordune/ og med öllum öꝛdrum otelande Högnū og Gixdum/þa villde Gud ecke ad þesse þagra Verōld skylde vera j eyde/og ad j heñe skylde ecke vera nema skynlausar Skiepnur. Þar þyrer skapade hañ Mannen epter sinne Mynd/ + sette hann j Heimen/ ad hann skylde uppfylla Jordena/ styra heñe + stiörna med Heilagleika og Riettlæte og dæma med riettu Hiarta/ Sap. 9: So mun skie annars Heims/ Þegar su gamla Verōld er þorgeingen/og Gud hefur skapad ad Himen og Jörd ad nyiu/og þa hann hefur Jordena prydt med Bloma og Blessan/og giört hana ad lystugre Paradys/þa mun hañ ecke lata hana vera j eyde/helldur uppfylla hana med Folke Piodum og Jnnbyggiörum sem þar skulu bwa.

Æñ ei munu þad vera jller Menn nie Ranglæte er/Ei helldur munu þar saman bwa vonder Menn og goder so sem nu skiedur/helldur ad eins Riettlæter/ og einsömul Liossens Börn munu bwa og byggia j þeim nyia Heime/ og þar drottna og rykia. Þuiad vegna Guds Barna og þm til dyrd arlegs Frelsis munu allar Skiepnur þrelsadar verda þra Hiegomanum/ Rom. 8. So seiger og

S. Petur

S. Petur/ Vier vonum epter nyium Himne og nyrre Jördu(epter hans Fyrerheite)j hu örium Riettlæted mun bwa / 2. Petr. 3. Pad er/Sa nye Heimur skal vera soddan Bustad ur/ soddan Heimile og Adsetur/ j huörju önguer Diöflar nie ohreiner Andar eda Aarar skulu vn der Himnenum eda j Loptenu drottna. So og munu a peirre nyiu Jördu ecke pundner verda nöckurstadar Strakar eda Skalkar/ ei meinsæris Menn eda Lygarar/ecke Piofar/Suikarar/Rxninguar/Horkallar/Saurlyfis menn/Oprykis menn/Afguatner/ Villumenn eda Vykingar/ Soddan Folk skal pa ecke pinast j Heimenum. Nu seiger Satan sig ad vera Höfdingia pessa Heims/ En pa j peim nyia Heime er hann pad ecke/ Helldur skal Herran Jesus Christur pa vera og nefnast Pater futuri Seculi,Fader okonina Heims/Esa. 9. Hann mun pa vera eilyfur Fader og Kongur nys Himens og nyrrar Jardar/ so ad j peirre nyrre Verölldu mun ecke pa ad bwa nema Riettlatt og Heilagt Folk. Nu kiemur hier Spurning/Huadan kiemur petta Heilagt Folk j nyian Heimen? Mun Gud skapa Menn j annad sin af Molldu sinni pessa nyiu Verölldu skulu eignast/so sem skiede j Upphafe? Eda skulu pad vera Börn og Nidiar hins fyrsta Adams/ peir sem af Jesu Christo peim ödrum Adam eru fyrer Guds Ord og heilagan Anda endurfædder? Andsuar.

Pegar Gud j Upphafe hafde a pinn Dögum fullskapad Himen og Jörd og allar Skiepnur par jnne/pa skapade hann Manen ur hinum fiörra Deige af Leire Jardar/ og blies lifanda Anda hönum

hönum j Naser/han skapade Mañ og Kuinu/og baud peim ad aukast og vppfylla Jördena/ og hafa Rad og Vald yfer öllum Skurum. Enn j peim nyia Heime mun ecke so skie/Helldur pegar Gud hefur fullskapad þann nyia Heim/ þa mun hann setia þar jnn og giefa hañ til Eignar peim sömu Mönnum sem adur fyrr meir hafa vered j peim gamla Heime vm stund/peir sem ecke ad ei ns eru komner af peim fyrsta Adam epter Holl denu/helldur þr sem fyrer GVDS ORD og Hei lagan Anda eru af peim ödrum Adam Jesu Chr isto endurfædder/Peir munu verda Jnnbyggiarar þessarar nyiu Veralldar/so ad hun mun fullbygd og alsetin verda af h. Forfedrum/ Spaamönnum Postulum og öllum Guds Vtvöldum med oendan legre Glede Dyrd og Vnadsemd.

Nu ef þu villt framar meir spyria/og segia/ Huadan eiga peir ad koma? Þu hefur adur sagt/ ad j Vppresunne og a sydasta Deige munu Liossens Börn verda vppnumen j Lopted j moti vid Herran Christum/og fara vpp j Himenen. Hige þau ad vera a Himnum/Hvörnen kuña þau þa ad vera j þm nyia Heime/og a nyrre Jördu?

Hier suarast so til/ Vor himneskur Adam Herran Jesus Christus mun af Himnum ofan a þessa nyia Jörd med sier flytia og fara syna Vtualda/ so sem eina elskulega hiartkiæra Brwdur/ ad bwa hier eilyflega/og eitt eilyft himneskt Brullaup med peim ad halda/so peir eilyflega verde huggader/og fae og ödlest j peim Heime eilyfa þa Glede Dyrd og Fögnud/ so sem vottar Openberingar Boken/þar so stendur.

Og

Og jeg Johañes sa þa heilógu Borg þanyin Jerusalem þara oþan aþ Himnum þra Gude/ tilreidda so sem eina skrydda Brwdur sýnum Manne. Og jeg heyrda mykla Rödd(komande)aþ Stolnum/ Hun sagde/Sia þar Tiallbwd Guds a medal Maña/ og Gud mun bwa hia þeim/ og þeir munu vera hans Folk/og Guð sialfur Gud med þeim mun vera þeirra Gud. Og Gud mun þurka öll Tar aþ þrra Augum/ og Dauden mun ecke leingur vera/ ecke hrygd nie Harmur/ og eingen Pýsl mun leingur vera/ Þuiad þad þyrsta er vmlided/ Apocal. 21. Cap.

Slyk Opanberd heilagrar Guds Christne aþ Himnum a Jördena/heþur vered med nöckru mote þyrermyndud þordum med Noa Aurk/ Þuiad So sem þad skiede/þegar Vötnen vru a Jörduñe og huldu öll Fiöll og allar Hæder/þa höfst Aurken vpp yþer allt. Enn sem Vötnen minkudu og Jörden þornade/þa sette Aurken sig nidur apt ur/ Þa þoor Noe og þeir sem med hönum voru wr Aurkeñe/og komu so sem j nyia Veröld. So mun og skie Guds vtualda Christne/ þegar hun verdur aþ Daudanum vppvaken a sydasta Deige/ Hun verdur vppnumen aþ Jörduñe j Lopted/og er hia Christo so leinge og a medan Himen og Jörd breña. Eñ sem þad nykla logande Baal er stillt og sloked/og þar er vpp komen ny Bygging nyr Himen og ny Jörd / þa mun vor himneskur Noe og Adam Jesus Christus gieþa sig nidur aþ

Himiñ

Himnum med sinne dyrdarsamlegre þorklaradre Christne/oþan a þessa nyia Jörd/ og giepa hana sijnum Vtuöldum til eilijprar Eignar.

Slijkt er vel og vandlega merkianda/ þegar Guds Vtualder eru aþ Daudanum vppriſner/þa ybergiepa þeir þyrſt þessa þorgeingelega Verölld og verda vpptekner j Himeneñ til Guds/Þa epter er a skulu þeir koma aþ Himnum oþan aptur j þeñan nyia Heim. Fyrſt þer vndan þeirra sigur/ sæla Himnaþör/ þa epter a þegar þesse Jörd er brunnen/ og Gud Almattugur hepur so sem vr Auſku og Kolum brendrar Jardar giört nyian Himen og nyia Jörd aptur/ og hana skrydt og prydt og dyrdarlega tilbued/þa þylger epter vor þagnadarþulla Heimþör aþ Himnum þra Gude/oþan a þessa nyia Jörd og Verölld.

Þa mun Sonur Guds setia sijnum Vtuöldū þyrer Sioner alla nyia Sköpun Himens og Jardar og öll sijn Handaverk/og syna þeim þ allt saman/seigande so sem skriþad stendur/ Sia/ jeg vil skapa nyian Himen og nyia Jörd/ so Meñ skulu ecke miñaſt a þau sem þyrr voru/ og ecke lata þau koma sier j Hug nie Hiarta/helldur þagna eilijplega og glediaſt vid þad sem eg skapa/ Esa. 65. Cap. Þa mun hañ seigia til sijnar elskulegrar Brudur þad er til allra sijna Vtualdra/Sia/ jeg giöre alla Hlute nyia/Apocal. 21. Miñeſt ecke a þad Gamla/og akted ecke þad sem þyrr þeþur vered/Esa. 43. Sem hañ villde so mællt haþa/ Sa gamle Heimur var ecke nema Skugge

eda ein Mynd hia þessu nyia/ Og j hia þessum nyia Heime hefur sa gamle vered so sem Hardur Vetur hia heita Sumre/ so sem Snior og Jökull hia lystelegum Jurtragarde/ so sem Hregg og Gvedratta hia skiætu Solarskine/ og lyka so sem avaxtarlaus Jörd/ Hraun og Hriostur er hia blomgudum Aukrum Alldengördum og Vyngördū/ Par þyrer rijs nu vpp mijn hin elskuleja ſ þrijdasta/ og kom hier. Þuiad sia þu/ Vetur en er vmliden/ Hrijden er j burtu/ Blomſturen læta sig sia j Landenu/ Vored er komed/ Turtuldrwþan lætur heyra til sijn j voru Lande/ Fykiu Trien baþa Blomstur þeinged/ og Vijntrien ſtanda med Bloma/ og gieþa Ilm aþ sier/ Cant. 2.

Med mykium Fögnude mun öll Guds Christne Heilagra Vtualdra heyra og sia allt þetta/ og seigia/ Jeg mun lijta Himenen̄/ Verked þina Fingra/ og Tungled og Stiörnurnar sem þu hefur tilreidr/ Psalm: 8. Þad gamla er vmlidet/ sia þu/ allt er orded nytt 2 Cor. 5. Slijk Syn og Skodan nyrrar Veralldar/ Þegar vier vr Lopte Himens þaum ad sia og skoda alla nyia Bygging og Sköpun Himens og Jardar/ mun þusund þallt lystelegre og gledelegre og samlegre/ enn þo vier mættum nu sia þyrer vorū Augum Veralldar Kringluna/ vppmalada/ med öllum sijnum Bloma/ Borgum og Byum/ Baum og Lands Bygdum/ Kongarykium og Keisaradæmū/ og allre Veralldar Dyrd og Pryde/ Þuiad hvad er þesse gamle Heimr ad reikna j hia þm̄ nya ſ

vier

Vier lesum vm Drottningena aþ Arabia Ryke ad hun vard glöd vid/og þotte þagurt ad sia Dyrd og Skraut Salomonis Kongs og heyra hans Speke. Og þegar hun hafde þad allt yþerskied og skodad/sagde hun til Kongsins/Satt er þ sem jeg heþ heyrt j minnu Lande vm þinna Visku og þinn Vysdom/og jeg villde ecke trua þui/ þyrr enn jeg kiæme sialf og sæe þad med mynum Augum. Og sia/Nier er ecke Helmingur sagdur/Meire er Speke þin og Audlegd/enn þad Rykted sem jeg heyrt heþe/3: Reg. 10.

Huad Pusund þallt dyrdarsamlegra og kostu legra mun þad þa vera ad sia/þegar vor himnesk ur Salomon og Fridar Höfdinge Jesus Christus leider sina Vtualda Drottningu og Brudur þra Austre og Vestre/vr Nordre og Sudre/ sina Vtualda Christne/ og syner henne þann nya Himen sem haf heþur skapad/med nyrre Solu/nyu Tungle/nyum Stiörnum/og setur heñe þyrer Sioner alla nya Heims Kringluna/j huörre berlega sia ma Gudz himneska Visku/Almætte Dyrd og Hiæsku.

Ovmrædeleg mun vera su Lyst og Glede og Forundran huöria vier munum þa þa/nær vier siaum og skodum allt þetta/so oss mun þad alldrei leidast/Helldur munum vier med storre og Fagnadarþullre Forundran seigiande verda til vors Himneska Salomons/Sia/Sannindi eru þad sem vier heyrdum/þa vier vorum a Jördunne j vorum daudlegum Lykömum/vm þina Dyrd og Speke/vm penna nya Himen og þa nyu Jörd sem vi

er ſiaum. Menn hafa margt talad kient og predikad ſagt og ſunged af þeſſum nya Heime/Og höfum vier alldrei kunnad ad koma þui j vorn Hug eda Skilning ſem nu ſiaum vier þyrer vorum Augum/ Þad er allt ſaman myklu dyrdarlegra og lofslegra enn vier höfum nockurn tima heyrt eda huxad.

Þa munu j Loptenu heyraſt heilagra Engla ſxtleger Sönguar/ med allra handa himneſkum Hliodfxrum lofande og dyrkande Gud ſeigande/ Gloria jn Excelſis, Dyrd ſie Gude j Hxdönum/ og Fridur a Jördunne/og Mönnum godur Vilie. Þa mun þram koma ſm Dauid ſeiger j Pſalmenn Sud/Men ſau þin Gang/ þuörnen ad þu Kongur min og Gud minn þram Brunar j Helgedomenum. Saungnararner þeir ganga fyrſt þram vnda/þa Spilmenerner mj al Meyanna/ ſem a Bumburnar beria/ Pſalm. 68. Þa mun og j bland Himneſkra Lofſöngua heyraſt þetta ſagt og ſunged/ Lofed Drotten j hans Helgedome / Lofed han j Feſtingu hans Magtaruellds/ Lofed han j hans Kraptа verkum/ Lofed hann j hans myklellre Dyrd/ Lofed han med Lwdrum/ Lofed han med Pſaltara og Hörpum/ Lofed hann med Bumbum og Dandſleikum/ Lofed han med Streingia leik og Organs ſönguum/ Lofed han med hliomande Biollum/ lofed hann med hliodande Söngbiöllum/ Allt huad Andardratten hefur lofe Drotten/ Pſalm. 150.

Peſſe Heimbör Guds Vtualdra og heilagrar Chriſt

Christne/aþ Himnum oþan a Jörðena/mun vera (til Dæmis ad taka) so sem þa eiñ mektugur Kon unglegur Brwdgume helldur sijna Kirkiu göngu med siñe allra kiærustu Drottningu og Brwdur/ edur Heimþör vppa sitt konunglega tignar Slot/ med Glede og Glaum/med Frygd og Fögnude storum/med Hörpum og Fygium/med Pijpnahliodum Organsöng og allra handa sætustum Hliodæærum. Alyka mun vor himneskur Brwdgume og Emanuel/sa þrydaste og liuþaste a medal Mañanna Sona giöra/ Hñ mun þara og þylgia siñe elskulegre Brwdur þra Gude sjnum himneska Födur/ med otelianlegum Fiölda heilagra Engla/og öllum Herskara himneskra Höfðingia oþan a Jörðena. Þa mun vera ad sia j Loptenu/so sem þusund þusund margar Soler/ og so sem otelande skijnande Stiörnur þare oþan aþ Himmum. Þuiad heilagur Ande mun þa so þullkomlega og auglioslega j þeim Vtuöldu bwa og byggia/ad þr munu þar aþ lioma og skijna aþ guddomlegre Dyrd og Dirtu/ so sem þa konungleg Brwdur gloar öll j Gulle Skraute og Skarte/og verdur þar med jñleidd j Kongsins Höll og hans tignar Herberge.

Vm þetta stendur skriþad j heilagre Ritningu/so sem med nökrum kieñingar Ordum/og Figurum eda myrkre Rædu/einkum j psalmenū 45. Kongsins Dotter (Þad er heilög Sigurliñande Christne) er miög dyrdarsamleg vid jnnra/ Þuiad heilagur Ande byr med heñe/med öllum og þullum sjnum Gæþum/ so ad hun er breñande aþ Æst og Elsku til sjns himneska Brwdguma/ og elskar Gud siñ Drotten þullkomlega/aþ öllu hjar-

þa/ allre Sælu/ og eþ öllum synum Krøptum/ Hun er klædd j Gyllene Stycktum/ Þad er Riettlæte og Sakleysse hennar Brwdguma Jesu Christi/og ny hlydne godra Verka/ Men leida hana j Gullofnum Klædum/ Þad er j soddan Skrwda og Skarte/Til Kongsins/Til hennar allra kiæraste Brwdguma/sem er Kongur himens og Jardar/huörium hun er eilyþlega handþest og truloþud. Og þeñar Leikfystur/Meyarnar þær sem henne þylgia/Þad er aller Limer heilagrar Christne/ so og lyka aller heilager Englar og himnesker Andar/Almattugus Gud Munu jñleida til þyñ/ Herra Jesu Christe. Þær verda leiddar med Frygd ⁊ Fögnude/ og ganga jñ j Kongsins höll/j þa nyiu Ver öllo/sem er Kongs höll þess añars Adams Jesu Christi/og eilyþ Paradys hans himneskrar Brwdur allrar Guds Christne ad eilyþu/Psalm: 45.

Hier mætte einhuör huxa og seigia so/Skule Vtualder þara epter Doms Dag oþan aþ himnū þra Gude/oþan a Jörden̄a/ þa verda þeir ecke a himnum. Og eþ þeir blyþa ecke eilyþlega j himnenum/huörnen kañ þa ad vera satt þad sem S. Þaall skrifar/ad vier munum verda vpp ryckter j Skyen j motz vid Drotten j Loptenu/ og vera þar ecke einn Dag eda tuo/helldur eilyþlega hia Drottne/1. Tessal. 4?

Hier skulu Einþallder vita/ Ad huörtueggia er riett talad/og badar þessar Greiner meiga vel sañar reynast/Ad Vtualder þare aþ himnum þra Gude

Gude/oþan a þa nyiu Jörd/og sie þo saint j Hi-
meryke hia þeirra Herra og Brwdguma Jesu
Christo eilyþlegana. Þuiad Himeryke/ j huörju
Guds Englar og hans Vtualder bwa ad eilyþu/
er ecke annad enn DYRD Guds/ þar Gud lætur
syna Vtualda sia sig og heyra Auglite til Auglit-
is j fullkomlegum Sögnude. Nu vottar Heilög
Ritning liosiega/ad Vtualder mune þessa Dyrde-
na haþa og þlyria med sier þra Gude oþan a þa
nyiu Jörd/epter S. Johañes Ordum þar hann
seiger/ Og Eingellen tok mig j Anda vppa
eitt oþurhætt Fiall/og synde mier þa myk-
lu Borg þa Heilögu Jerusalem þarande oþ
an aþ Himnum þra Gude/ haþande Dyrd
Drottins/Apocal. 21.

Merkium þesse Ord/og hugleidum þau vel/
þad hier stendur/Ad su nyia Jerusalem/su heila
ga Borg og vtualen Brudur vors Drottens Je
su Christi haþe DYRD Guds j sier/med sier og
vm sig/ þa hun þer þra Gude og ætlar oþan j
þessa nyia Veröld. Og sie þetta satt/ þa þylger
þad epter/ ad Himeryke/eda Ryked Guds (huörr
ad er Ryke Skodunareñar) haþe hun med sier oþ
an a þessa nyia Jörd/og ad Gud mune læcka sinn
Himen allt oþan ad þessarre nyrre Jördu/ so ad
allur sa nyie Heimur Himen og Jörd/til samans
mun vera Guds Paradys/ j huörre vor himnesk-
ur Adam med öllum synum endurþæddum Börnū
skal byggia og bwa. Slyk Paradys hefur vissele
ga sitt POSITVM/Rwm og Stad og Takmark/
j Ryke Skodunareñar/þar ed vor Gud og Drott

en mun læra sig sia allstadar med pullkomlegum Fögnude/ og himneskre Dyrd/ j öllum Löndum Heimsins Sudur og Austur Nordur og Vestur/ og huar hellst hañ vill.

Af soddan Dyrd veit þesse gamle þorgeinge lege Heimur ecke ad seigia. Huört sem Menn lyta hier hætt eda lagt/vpp eda nidur/þa lætur Gud huörge sia sig hier Auglite til Auglitis/ so sem hañ giörer j þridia Himne/eda j Ryke Sködunar þar sem nu er Moyses Elias Enoch og aller hei lager Englar og Vtualdra maña Sualer/Pad er þyrer þessum Heime og þyrer vorum Augum o/ synelegt og huled.

En a seinasta Deige/ þegar sa nyie Heimur er tilbuen/ og su nyia Jerusalem/ eda þegar sa kieñemañlege Kongdomur og Guds vtualed Folk kiemur ad oþan j þeña nyia Heim / þa munu Guds Vtualder haþa þessa Dyrdena(sem nu er sagt) med sier þra Gude/ad Verölld þsse og þridie Heimur/og Ryke Sködunareñar mun vera eitt og hid sama/ og su Dyrd mun lioma og skyna yþer alla Heims Kringluna. Þo mun ad vysu sitt huört vera Himeneñ og Jörden su nyia/En huörtuegg ia mun þnllt verda med himneskan Biartleik og Guds DYRD/so ad öll hin mykla og nyia Bygging Himens og Jardar mun vera mitt j Ryke Sködunareñar eda j þridia Himne/ og mun so allt saman vera ein konungleg Höll vors himneska Kongs Jesu Christi/þull med himneskt Lios himneskan Biartleika/og himneska Dyrd.

Af þessu er liost ad sia og merkia/ ad þar er ecke huör Grein añare a mote/sem heil og Rit

nuig

ning seiger/Ad Guds Vtualder annars Heims mune vera hia Gude j Himnenum eilyfflega/og lyka eirnen/ei ad sydur/a þessare nyrre Jördu og bua hier. Pad er huörtueggia satt/so sem nu er beuysad. Og er þetta nu su fyrsta Greinen.

11 Annur Grein þessa Mæls hlyder vppa ad skilianlegar ymislegar allra handa Þioder og Kynkuysler Guds Barna j ödrum Heime/ Þa er þad fyrst ad vita og merkia/Ad aller Vtualder munu þar ad Heilögum Anda sem med þeim er/ og ad brennande Ast og Elsku til Guds og Naungans so vera saman teingder og bundner/ so sem være þeir aller Vnum Corpus og eitt Likame/Enn þo mun þad ecke skie Confuse/ med nöckre Vanskickan eda Samanblendinge/so sem þa mykel Hiörd Nauta og Sauda geingur j einu Haglende/ad eitt þer og rædar hier annar þar/eda so sem nu er skrifad vm nöckrar aumar og heidnar Þioder. Helldur mun Grein og adskilnadur vera a mille allra Þioda og Kynkuysla/so ad huör og ein ætt mun vita ad sinum Forelldrum og Forfedrum. Þuiad so stendur skrifad j openberingar Bokenne ad Heilager Vtualder kalla vpp med myklum Högnude/Ad Lambed Guds hafe keypt þa þra allra handa ættkuysslum Tungumælum og Þiodum og Heidingium/Apocal. 5. Og þa enn seirna j vij. Cap. skrifar S. Johannes/ad Gud saman safne Folke ad öllum Kynkuysslum Israels Sona/og ad ad huörium Kynparte hafe teiknadar vered tolf þusunder Sælna.

Þar fyrer helld eg/og er truanlegt/ad vnder þeim ödrum Adam vorum Herra og Höfdingia

Jesu Christo/ mune allar Pioder og Kynkuysler (sem eru Börn eilyps Lyps yverda adskilianlega sundurgreindar/eñ ecke saman sleyngdar nie blandadar/Til Dæmis ad taka/ Syner Israels munu vera med synum sundurgreindum Kynpattum/ So og peir sem sæluholpner eru ordner ap Heidingium huör hia sine ættar Piod/Pa munu Pysker vera sier/Engelsker sier/Spansker sier/Dansker sier/ so og Norsker sier/ Islensker sier/ Og slykt mun skie allar Pioder j Heimenum/ad huör og ein Piod mun hallda til samans/so ad sierhuör Piod verdur peckt pra annare/og huör og ein sie hia synu Folke og sinne ætt. Pa mun eingenn Piod/eckert Folk og ei nockur ættkuysl setia sig j mote añare med nockurs hattar Mietnade Tuidrægne eda osampycke/Par mun eingenn pikiast öðrum megtugre nie meire eda rykare/eingen pinst par sa annan porsmac eda pyrerlyte/ aller munu par samanbua med söñum Kiærleika/Vinattu og Sampycke/med myklum Fride og Sögnude/ huör hia sinne ætt/ hia synum Frændum/ Syskenum/ Brædrñ/Forelldrum og Forpedrñ/ og ættmönum pram j allar Allder og ætter/pyrer vtan alla Tuistran eda nockurt Sambland vid adrar Pioder/eda ættkuysler. Piiad Gud er ecke Gud/Panskickanar eñar/helldr Fridar og godrar Skickanar 1 Cor. 14

Pad og lyka/ pegar Fromur og Gudhræddur Madur hepur pared j okunnug Lönd/andast par edur sest par nidur/elur par Börn og Nidia/ pa mun hañ samt annars Heims koma aptur til siñar ættar/og sinna Skylldra. So hepur Gud lated allar Israelis ættkuysler/ vtdreipast og skiptast

vm

vm öll Lönd a mille Heidinna Þioda. Enn þar sem so hefur bored til/ ad Heidner Menn hafa teked vid Christlegre Tru/þa hafa og allmarger af Gydingum christnast/eñ samt munu þeir reikn ader verda j Tölu sinna Forfedra/og Israelis Kyn þætta. Og er eingenn Þiod su j Heimenum/ ad þar sie ecke j bland nöckrer af Vtlendskum. Enn j þeim nyia Heime og annars Hems mun huör og einn Madur koma aptur til sinnar ættar og sijns Folks huadan hann er ættadur.

Og ef sa er nöckur sem hugar vm huörnen ad skyrt sie mögulegt/ad j bland so otelianlegs/Sam blands manlegs Slektis/skule huör og einn Mad ur koma aptur til sinnar ættar annars Heims/þa suara eg þar so til sem þar stendur j Psalmenum Gud vardueiter öll Bein þra Riettlætu so ad ecke mun eitt af þiñ Brotna/Psal. 34. Marger af Heilögum hafa vered brender til Au sku/og med ymeslegum hætte lyflatner/Og ef Gud vardueiter þeirra Bein so ad a sydasta Deige van tar ecke eitt af þeim/ þa er hönum og mögulegt ad samansafna sundurdreifdum Vtvöldum/so ad huör kome aptur til sinar ættar og sinna Forfedra.

Þar þyrer er hier hugranda/ huörsu o vmræd elegur Fögnudur þad mune vera/ j annars Heims Sælu og Paradijs/þegar vor himneskur Emanuel lætur þramkoma allar ættkuijsler sina Vtvaldra/ og huöria þyrer sig sterilege/Huilykur Fagnaþun dur mun þa vera/ a medal Forelldra og Barna/ Forfedra og Midiana/j hundrad og j Þusund ætt kuijsler/þegar þeir koma þa til samans j heilög um Kiærleika/og sañre Vinattu/og huör þar af

ann

ann ad sla med þagnadarsamlegre Forundran.

Hier j Heime eru aller Menn þuller med Mer nad/so ad huór Þiod þikest ódrum meire/einn og sierhuór stærer sig aþ sinne ætt og sijnum Burd/ um/ Þar vier þo erum aller aþ Natturunne til Bórn Raidennar og eilyþs Dauda / nema þui ad eins vier verdum endurþædder ad nyiu aþ Gude. Og þo Gud læte predika þyrer óllum Heimenum og seigia Hónum/ad vor Fæding aþ Hollde og Bl ode/ og vor Holldlegur Vilie og Manndomlegur duge eckert þyrer Gude/og ad hann hallde ónguan þyrer Erþingia sijns Rykis/ nema so sie/ad hann þyrer Guds Ord og H. Anda verde ad nyu endur þædur/þa ættar Heimuren þesse Ord ad ónguó. Mestur þiólde aþ óllum Adams Bórnum huxar ecke þar vm Endurþæding sijna/helldur stærer sig aþ sijnum nætturlegum Burde/aþ sijnu Blode/sin ne ætt/sijnu Folke og þeirre Þiod aþ huórre hann er komen. Þar þyrer tuistrar Gud og dreiþer opt Mannkyne hingad og þangad vm Heimen/ huad hañ hepur og giórt sijnu eigen Folke/og þm tolþ Jsraelis ættum/ og ecke hlyþt þeim/helldur tuist rad þeim og vtkastad vm yms Lónd a medal all ra Þioda/bæde þyrer Hingadburden Christi og ep ter/so þeir skylldu ecke stæra sig aþ sijnum Forþed rum/helldur aþ sinne andlegre Endurþædingu/Og vnder þessa Grein aminner S. Pall Timotheum og Titum ad skæ þra sier ættar tólum og onyt sam legum Spurningum sem ónguan Enda haþa/ og ecke eru nema til Hindranar/ 1. Tim. 1. Tit. 3.

Enn j ódrum Heime/þegar Verk vorrar End þurþædingar er vte/og vier erum þullkomlega En

durþædde

burþxdder/og ad nyiu ordner Guds Börn þeirrar nyu Veralldar huör mz ödrum/ Þa er j burtu all ur þyrre Mietnadur/Þa mun huör þeckia sijna ætt vpp og opan/þra þyrsta Manne allt til hins sein asta Vidia/ Þa mun eingen þikiast vpp yþer ödrum/helldur huör ödrum minne ap sönnum Kiær leika/Og munū vier þa glediast og þagna ap Hiarta yþer þeim öllum sem ap vorre ætt/vorum Vid ium og Naungum eru Sæluholpner ordner.

111 Su þridia Grein er vm Lönd og Land skap þeirrar nyiu Jardar/ huörnen þeim munc vera hattad/ Þa skulum vier vita/ ad vm þau herlegu agiætu og prydelegu Lönd og Hieröd mun a medal Vtualdra ecke vera Osamþycke Tui dragne Stryd eda Barattu/so sem nu og alla tij ma hepz skied/ad Menn beriast vm Lönd og Ryke. Asfgroen Kiærleike leitar ecke þss sem hüs er/ segger S. Paull 1. Corinth. 13. Og med þui Kiærleikuren er þa pullkomlegur med öllum Guds Börnum og Jnbyggiörum þrrar nyiu Ver alldar/þa munu öll Lönd/og öll Audæpe Jardar eñar vera þeim sameigenleg/Þar mun eingen seig ia/þad er mitt/þad a eg/Helldur mun so huör vid añan tala/Huad eg a/þad er lyka þitt/Allt slyct kiemur so til/ad vier munum ap Hiarta huör añ an elska/ huör ödrum vña alls Goods so sem oss sialfum.

Samt höllum vier og truum/ ad þyrer vtan hindran slyks dyrdarlegs Sampielags og sameig culegrar Eignar/ mune Grein adskillanleg vera allra Landa/og audkieñelegt Kieñingar Merke/ So ad vtualen Guds Börn sie ecke rapande vm

þa

þa nyia Veröld/an allrar ORDV og Skickanar eins og þegar Naut og Sauder Hestar og Hafrar ganga til samans j einu Haglende. Þuiad vor Gud og Drotten (sem þyrr var mællt) er Gud allrar godrar Skickanar/ Þar þyrer mun vor himneskur Adam skipta Löndum þessarar nyiu Jardar/med öllum Þiodum/og giöra soddan Greinarmun Landana a mille/ad huör og ein Þiod þae ad eignast aptur sitt Föðurland. Sigkt gieþur Heilagur Ande oss j nöckurn mæta til Kynningar hia Spæmanienum Ezechiel/ þar hann j sjdasta Cap. skyrer þra/ huörsu ad þui Heilaga Lande (þad er Canaans Lande) skal skickanlega skipt verda a mille tolfþ Jsraels ættkuysla/ so ad huör og ein ætt og Kynslod vite huad hun a.

Nu þo ad þau Spæmanns Ord/ haþe myken Leyndardom jnne ad hallda huörn vier þaum ecke j þessu Lyþe ad skilia. Þa er þar af þo merkian da/ad Landenu mun skipt verda epter Tölu tolfþ Jsraels ættkuysla/og ad Bygder Jsraels tolfþ ættkuysla munu vera sundurgreindar/ Og epter þm hætte munu allar Þioder sem komnar eru af Sonum Noa/Sem/Cam og Japhet/og þyrer heilagan Anda eru endurþæddar/haþa og eignast adskilianleg Lönd og Hieröd. Þa munu Menn segia/ Sia/þad er þad nyia Land Juda/ þad er Odal Jörd Ephraim/þad er ætt Lad Manasse/et cet. So munu Menn og tala vm öll önur Lönd og Riike/Sia/þad er þad nyia Valland/nyia Engiland þad nyia Þyskaland/þad nyia Frackland/þad nyia Noreg/nyia Danmörk/þad nyia Jsland. Ecke kunnum vier hier so greinelega þra ad skyra/hell

dur

bur ad eins koma hier vid/ so sem þa sma Börn taka fyrst til ad staþa og stam;a/ þangad til vier med gudlegre Adstod komum sialfer so nær/ad vi er siaum þad med Augónum og reynum þad þus, undþallt betur en nu kunum vier þra ad skyra.

I öllum Löndum Heims Kringlunnar mun þa vera Fridur og gledelegt Samþycke a medal allra Þioda og ættkuysta. So/þo ad Heimenum sie sundurskipt/og Gud lære huória Þiod eignast sitt Fódurland/þa mun þo huórium og einum an ars Land oped vera/ Ecke alleinasta ad reisa og þara ohræddur huórt þu villt/helldur muntu mz Lyst og Fógnude Sælar þinnar þara meiga vm allan Heimen/ og muntu einum og sierhuórium himneskum Borgara/ huar hellst þu kiemur/ og huar hellst þitt Hiarta girnest ad vera/ vera aþ Hiarta vel komen/so sem værer þu hans Naunge og elskulegur Broder/ Lyka og eirnen huadan hellst ur ódrum Löndum eda Lands alþum Jard areñar nöckur kiemur til þyn/þa mun hann vera þier so kiær og vel komen so sem være haun þyn eigen Sæl.

Nu mætte einhuór seigia so/ Skule su nyia Heims Kringlan vera allstadar allt vm kring by gd aþ Kiossens Börnum/og skule henne j sundur skipt verda/epter Ezechielis meiningu j adskiliæ leg Lönd/Hieród og Landsalþur/þa vill þad ve ra stort Omak og langsamlegt/huór han vill þa, ra ur sijnu Lande j ystu Alþur Heimsins/Nord, ur eda Sudur/Austur eda Vestur/ad sia adra Gu dos Vtualda og tala vid þa?

Til soddan Spurningar suarar S. Augusti,

nus

nus riettelega/ſeigande/Vbicumq; voluerit eſſe Spiritus, ibi protinus erit & Corpus. Þad er/ Huar hellſt Anden (eda Huguren Mañſins) vill vera/þar er Lykamen jafnſnart/þuiad Lykam/ en mun þa verda med öllu Sæluñe vndergiefen og hlydugur/og þad mun hönum liett og audbært vera. Item/ſeiger Auguſtinus eñ j ödrum ſtad/ Vier ſkulum trua og vita þad viſſulega/ ad vier Vtualder munum añars heims hafa þa ſoddan Lykame/ad huar hellſt vier vilium vera/þa verdum vier þar jafnſnart. Proſper ſeiger ſo/Sal ok Lykame Vtualdra munu vera vnder eins huar hellſt þeir vilia.

Þar fyrer þegar þu girneſt añars heims ad ſia þau Nyu Lönd ſem liggia til Sudurs/Auſturs/ Nordurs eda Veſturs/ og ef þig þorutnar af æſt og Nixrleika ad ſiña og tala vid þa heilögu ſem bwa j Jorſalalande þui nya/ eda j þui nyia Aſialande/Africalande/þa farþtu til þeirrar Reiſu huörke ad hafa Hesta nie Vagna/Skip nie Skutur/Helldur muntu med þynum forklarödum Lykama og fyrer Kraft Guds vera fliotare þangad eñ nöckur Fugl vera kañ. Og eige þarftu ad huxa vm þad huörſu marga Daga eda Manade Aat eda Vikur þu farþt ad hafa til þeirrar Ferdar/ſo ſem nu er Hattur j Heime þeſſum. Þu verdur þar jafnſnart a Augabragde/ ſo ſem Engell Guds. Þeir Vtvöldu (ſeiger S. Bernhardus) munu þa verda ſo liettfærer ſkioter og ſnarer/ ad þeir munu vera huar hellſt þeir vilia/ an allra Pyngsla/ allrar Hind

ranar

þanar / so sem nu er Hugur Manns.

Hier er huörtueggia merkianda og athuganda/ Fyrst þad/ Ad vier añars Heims munum med vo rum þorfiarödū Lykömū verda þyrer Guds Mātt og Krapta cinu Augabragde huar hellst vier vil ium. Þad añad/ Ad sierhuör Þiod/sierhuört Folk mune hafa og eignast aptur sitt Lād/sitt Taīmar k af skamtad/so allt þare vel og skickalega þrām. Til Dæmis/So sem huör og einn Lidur a Man sins Lykama lxtur sier nægia og lyka huer hann er a Lykamanum/So munu öll Liossens Börn añ ars Heims/þau sem hier j Heime hafa af Gude orded endurþædd/ obrigdanlega verda sundurgre ind/epter þeirra ymislegum og adskilianlegum æct um og Kynkuyslum/ Þiodum og Folke/j ymsum Löndum og Taīmörkum Heimsins/og eignast so huör ein Þiod sitt Plætz af Gude giefed/æn nöck urs Osamþyckis eda Tuidrægne/ eda Opiundar. So ad ecker Folk mun þa girnast ad yfergiefa sitt Land til ad vtryma annad med Magt Vallde og Oriette/so sem nu er tydast. Þviad sa nyie He imur og öll Jörden mun þa giöruallda vera þögr/lysteleg/auaxtarsöm og blomgande. Og þau Lönd sem nu eru þyrer Kulda saker obyggiande/ Island/Græland/munu þa vera so sem hid nyia Ægiptaland/nyia Indialand og önur þegurstu a/ giætustu Lönd j sudur. Alþu Heimsins. Þar þyr er mun huör og ein Þiod med Hiartans Lyst og Fögnude læta sier nægia/og vera til þrids m3 sitt Land sitt Taīmark sitt Hlutskipte.

Enn þo samt munu aller Heilager Vtualder/ j þeim Heime hafande verda oseigande Aast og

Elsku Vinattu og Kærleika sijn a mille/ so ad huor og ein mun hafa hiartanlega Girnd ecke all einasta ad vera hia sijnum ætt Mönnum og tala vid þa/ Helldur sia og þinna adrar Pioder Vtalydar og tala vid þær/ huad mög audueilt mun vera ad giöra/ Puiad til þeirrar Reisu þarftu þier eckert Omak ad giöra/ med nöckru Ferdalage til Sios eda Lands/ med Skutum eda Skipum Hestum eda Vögnum/ eda ödrum Kostnade/ Helldur muntu vera þar strax so sem ein Engell/ a Augabragde huort þu villt vera Austur eda Vestur/ Sudur eda Nordur. Lyka eirnen ef nöckrer af þeim Antipotibus/ sem bua vnder Jördunne (so ad segia) gagnuart oss/ ef þeir af christelegum Kærleika þa Girnd til ad þinna oss og tala vid oss þar vier erum/ þa munu þeir þad a einu Augabragde giört gieta.

xiii I þiordu Grein er huxanda/ vm Borger og Bæe/ eda bustade Heilagra Vtualdra añars Heims. Og mun hier riettelega þrañ kona þad Herran Christur seiger/ Johañ. 14. I mijns Föduer Hwse eru mörg Hybyle. Og S. Johañes vottar ad j þeim nyia Heime munu stasst ein stor og mikel Borg/ sem nefnest su nyia IERVSALEM/ hafande Mwruegge/ Port og Stræte/ Hws og Hybyle/ Er og þad merkelegt sem Guds Sonur seiger j Euangelio/ ad þeir sem trulega og dyggelega þiona Gude/ munu þa añars Heims nogleg Verkalaun/ so ad sa mun verda settur yfer x. Stade/ annar yfer v. et ct. epter þui sem þeir hafa vñed til/ Huar af ad liost er/ ad añars Heims munu Liossens vtualen Börn visselega þa

og

og eignast þagrar Borger/ þorprydeleg Hus og Hybyle.

Enn ecke skulum vier meina/ ad annars Heims í þeim nyia Heime mune vera Husagiörd af Trie og Torfe Steinum og Kalke/epter Vysu þessa Heims/Eda þar mune vera Borger og Bær/ Kauptiön og Kastalar/huörra Menn meiga ecke í þessum Heime vera/huad allt er þorgeinge legt/Helldur munu þar vera adrar Borger og Hallir/sijnum Hus og Heimele/epter himneskre Art og Tegund/huör oss eru í þessu Lyfe oransakan legt/og huörs Iykta eckert Auga hefr sied/og ecke Eyra heyrt/ og þad eingenn daudlegur Madur kann ad skynia.

Og þo ad þesse Dyrd sie myklu meire og hæleitare/ þasamlegre og dyrdarlegre/ enn manleg Sijn seme þad yfer teked/þa leyfest oss þo ad þara sem Smabörnenn/ ad stafa og stama/ og í þraume ad lata so myked sem oss er fyrersett og skrifad í Heilagre Ritningu. Þar talar sa Gamle Tobias so Cap. 13. Portenn Jerusalem munu verda fygd af Sapphyr og Smaragd/ og aller heinar Umvruegger af Gimsteinum allt vm kring/ Aull hennar Stræte munu vera lögd af huijtum hreinum Marmara/ og a öll um hennar Götum munu Menn Alleluia syngia. Item seiger so Gud sialfur/Sia/Eg vil þijna Steina leggia so sem Pryde/ og þin Grunduöll med Saphyr/ og giöra þijna Glugga af Christall/ og þijn Port af Rubin/og öll þijn Lands Hlerke af vtvöldum

Steinum/ Esa. 54.

Og S. Johañes skrifar so j sinne Openberingar Bok/Su mykla Borg hin heilaga Jerusalem hafde Dyrd Guds/ og hennar Lios var þuilykast sem dyrmætaste Gimsteinn eirn skiær Jaspis. Og hun hafde stora og hæfa Mwruegge og tolf Port/ r yfer Portunum tolf Engla/ og Nöfn skrifud tolf Kynkuysla Israels Sona. Til Austurs voru þriu Port/ Til Nordurs þriu Port/Til Suduss þriu Port/Til Vestures þriu Port/ Og Mwrueggur Borgarennar hafde tolf Grunduelle/og a þeim tolf Nöfn Postula Lambsins. Og sa sem vid mig talade hafde gullegan Reyrkuarda/til ad mæla Borgena/henar Port og Mwruegge. Og Borgen er þerskeytt/ og henar Leingd er so mykel sem Breidden. Og hañ mællte Borgena med Gullreyrnum/vppa tolf þusund Skeida/ Leingden og Breidden og Hæden er eins. Og hañ mællte henar Mwruegge/hundrad þiorar og þiorutiger Alner/epter þess Manns Mæler sem Engellen hefr/Apo. 21.

Hier verdur gieted Skeida/ sem kallast Stadia/ Þar hefur huórt Stadium 120. Mailþaðma. Atta Skeid giöra eina Vallendska Mylu/ enn j Þyskre Mylu eru þiorar Valskar Mylur. Nu epter þuilykum Mxler giöra xii þusund Stadia eda Skeid/ 375 Þyskar Mylur/ Reiknest þa

ad

ad su nyia Jerusælem annars Heims mune vera ein miög stor og mykel Borg/ hapande a huórn veg 375 Mylur þyskar. Hier seiger og ad Hæden Mwrueggiana sie eins/þuiad hier stendur liosa lega/ad Leingden Breidden Hæden sie eins.

Aþ þessu öllu meigum vier merkia/ ad þad mun vera ein miög mykel og stor Borg/ huórrar Lyke ad alldrei hepur j Heimenum vered/ og ei helldur mun vera til seinasta Dags/og hia huórre þar allra stærstu Borger eru ad reikna so sem hid minsta Porp eda Kotbar.

Framar verdur eñ giered aþ huórre Materia og Epne su nyia Jerusælem skule bygd verda/ Pad skyrer S: Johañes þramueigis/Ad heñar Mwruegger hape vered aþ Jaspis/t Borg en aþ klaru Gulle/ eins og skiært Glas/ t ad Grunduöllur Mwrueggiana og Borgareñar hape vered pryddur med allra handa Gimsteinum. Og Porten voru tolþ Perlur/ og huórt Port var aþ eirne Perlu/ og Stræte Borgareñar voru aþ hreina Gulle so sem gagnskiært Gler.

Nu þo ad þesse Ord hins Helga Anda/ vm Leingd og Breidd og Hæd þessarar nyiu Jerusælem/og vm hennar port/Mwruegge/ Grunduöll og Götur hape storan Leyndardom þñe ad halda hlydande. vppa Guds vtualda Christne j öórum Heime/ huór ed vtualen verdur aþ allra handa Folke Þiodum og Tungumalum / enn er bygd vppa Grunduöll Spamannanna og Postulanna/ þar Jesus Christur er Hornsteinnen/þa talar S.

Johannes lyka j samre Meiningu vm Lios og Mustere þrar nyiu Jerusalem/ seigiande so þram; uegis. Og eckert Mustere sa eg þar jnne/ Þuiad Drottenn Almattugur Gud er henn ar Mustere/ t Lambed. Og su Borg þarf öngrar Solar vid/ t ecke Tungls/ ad þau skyne þar/ Þuiad Dyrden Drottens vpplyse er hana/ t hñar Birte er Lambed. Og þar Þioder sem Saluholpnar öda/ gãga j þul Liose/ Og Kongar Jardarennar munu þyrr ia syna Dyrd j hana. Og hennar Dyr ver da ecke aptur latnar a Deigenũ/ Þuiad þar mun eiagen Nott vera/ Og eingen Ohrein mun ganga þar jnn/ eda Glæpa Madur/ eda Lygare/ Helldur alleina þeir sem skrif ader eru a Lyfs Bokenne Lãbsins/ Apoc. 21.

Med þessum Ordum gefr h. Ande til Kynn ar/ ad j þeirre Heilögu Borg nyu IERVSAlem vilie Gud sialfr vera A og O/ Vpphaf og Ender þeirra Sælu og eilyfrar Farsældar til Lyfs og Salar/ þar med þeirra Audur/ og einn elldlegur Mur j kringum þa/ hann vilie og so vera þeirra Mustere og eilyft Lios/ j huöriu allar Þioder þr ar nyu Veralldar munu lifa. Vort Mustere mun hann vera/ vegna þeirrar andlegrar Samteing ingar sem hann hefur vid oss giört og bundet/ so ad hann mun bua og blyfa j oss so sem j synum vr völdum Kyrama/ og vier j hönum so sem j voru eilyfu Saluhialpar Mustere.

Er og eirnen þad merkianda/ Huörnen þad

a ad

ß ad ſkila/ad ſu nya Jaruſalem þurfe huörke vid Solar nie Tungls. Guds ORD ſm̃ skrifad er j Bokum Spamañanna og Poſtulaña/og þad Heilaga Predikunar Embætte/ er og a ad vera j þeſſum Heime eitt Lios vorra Fota/Pſalm. 119. 2. Pet. 1. Matth. 5. Þad er og ſo ſu Solen/aþ huörre Chriſtnen Guds heþur og þær ſyna Birtu/lyſa ſo ſem Tungled aþ Solunne/Apoc. 12. Matth. 13 Soddan Solar og ſlyks Tungls mun ſu nya Jeru ſalem ecke þurfa vid/til Upplyſingarar nie Birtu. Þuiad j þann Tyma munum vier aþ ſialfum Gude mentader verda/epter þui ſem skrifad ſtendur. **Jeg vil gieþa mitt Lögmal j þeirra Hiörtu og skrifa þad j þeirra Hugſkot/og Þr ſkulu vera mitt Folk/og jeg vil og vera þeirra Gud. Og þa mun eingenn/ og ecke Brodurenn kienna ſynum Brodur/ ſeigiande/ Þeck þu Drottenn/ Helldur skulu aller mig þeckia/ ſmarer og ſtorer/ ſeiger Drottenn/** Jerem. 31. Joh. 6. Eſa. 54. Þetta hlyder rietelega vppa þad ſynelega Ord og Predikunar Embætte ſem annars Heims mun med öllu apteked verda/ þad merker Sol og Tungl/huörra vier munum þa ecke þramar meir þurfa vid/Þuiat þa munum vier j vorum Hiörtum og Samuiſkum/ aþ Gude ſialfum verda vpplyſter ann allrar Vnderuyſſunar/Þar þyrer talar H. Ande ſo j öðrum Stad **Solen ſkal ecke leingur ſkyna þier a Deigenum/ og ecke Tunglſkin a Nottenne/ Helldur mun Drotten vera þitt eiliþt Lios/ og þin Gud mun vera þyn vegſemd/ Þyn Sol** Sól

skal ecke ganga vnder/ og þitt Tungl skal ecke missa sitt Skin/ Þuiad Drottin mun verda þitt eilijfft Lios/ ok þijner Morganga Dagar skulu enda haþa/ Esa. 60. Meiningen er þesse/ Gud mun a þeim Tyma bua og vera j oss/ so sem skiært skynanda Lios/ og hañ sial þur mun vera vor Læremeistare og Predikare/ so ad þa mun eingen Þorf vera a Kienneþedrum/ Prestum eda Predikunar Stolum.

Og j þenna mata skal skilia allt þad sem H. Spanien og Postular haþa skrifad vm þa Himneskn Jerusalem /hennar Leingd og Breidd/ hennar Mustere/ heñar Sol og Tungl/ Perlur og Gimsteina/ og hennar Dyrd og Pryde/ þad hlyder allt saman vppa christelega Kirkiu og Guds Vrualda annars Heims.

Nu so sem vorer fyrstu Forelldrar Adam og Eua voru ædur enn þau fiellu/ ecke alleinasta Mwstere Guds og Birstadur/ helldur höfdu þau Paradys og alla Jardarkringluna sier til Lystingar Saelu og Eptirlætis. Sæsta og b.sta þeirra Glede var þad ad elska Gud og elskast af hönū aptur a mote/ Þar næst þad/ ad þau attu Rad a þessum Heime/ sier til Skiemtunar Saelu og Vellystingar. Eins alyka mun tilganga añars Heims. Gud Blessadur mun þa med sijnum fullkomlegum og æstwdlegnm Verkönum syns Helga Anda bwa og vera med oss og j oss sijnum endurþæddum Bönum/ epter sinne Mynd/ so sem j sijnu vtvöldu Mwstere/ so hañ mun vera j oss og vier j hönum fyrer þinbyrdis Astarband og Elsku. Og þetta er

þad

þad hellſta og haleitaſta og allra beſta/ ſem vier añars Heims haþa kunum/ Enn þar ad auk mun eñad vera/ſem er Abuꝛd þeſſarar nyiu Jardar/ med þeirre ſynelegre Tyrd og pryde/ ſem þar mun verda

Enn huerrnen vor himneſkur Adam Herran Jeſus Chriſtus mune ſkryda og pryda þa nyu Verölld/og giöra hana dyrdarlega og þagra/þad veit eingen. Sterkar Borger/rambygda Kaſtala Slot og Feſtingar þurþa Menn þa ecke ad haþa til Landuarnar/ ecke helldur Hws eda Heimile/ Akra eda Engiar/til nædusamlegs Erþidis/ ſo ſem nu er Sidur og Vnſa/Manñſins Lyſte til Mx tingar og Vpphelldis hier j Heime. Eñ þo ſamt er þeſſe Verölld og Heimur/ſo ſem nöktur Fyrer mynd Vmbra eg Skugge þeſſ epterkomanda Heims og Veralldar. Þar þyrer ſo ſem þeſſe Heimur hefur hier og huar konunglegar Haller/ þorp prydelegar Borger og vel bygd Slot og ſtora Hoſ garda/med lyſtelegum Vyngördum/Alldengördū/ blomaſamlegum Akrum og Engium/og allſkyns avaxtarſamlegum Alldentriam og Skogum/ huad allt hid þarprydelegaſta er pryde og ſkrydt til Skrauts og Fegurdar med manlegum Hönduū/ Huad mykiu þremur mun þa ſa nye Heimur og ſu nya Jörd verda aþ Almattugum Gude ſkrydd og prydd med dyrdarlegū Borgum og Byggingū.

Meñ ſkripa margt og mykid vm oſeiganlega Stærd ſumra Borga og Kaupſtada j Heimenum/ vm þeirra edla Landkoſtu/þeirra ovmædelegan Rykdom j Gulle og Gimſteinum/og öllum ödrum Audæþum/ vm þeirra mektugu og þorkoſtulegu

Byggingar/og þagra Rykis stiorn/so ad þad verd ur ecke vtmælad nie myndad/og ecke j Sögn þæir nie Frasögur sett þyrer Fapródum eda Einþölldum/ vm þa Heims Dyrd og Sælu sem er j þeim sudur Löndum Heimskringluñar. En huad er þad reikna j hia þeim Borgum og Byggingum/ þeim Rykdome/ og Audæfum þeim edla Landkostum og Gixdum og þeirre Sælu og Farsælld ovmrædelegre sem Guds Börn munu eiga añars Heims? Þad veit eingen huörnen Gud Almattugur mun þessa nya Jörd skryda og pryda med allshættudum himneskum edla Bxum og Byggingum/edla Skiepnum/og allskyns edla Gixdum/ synum vtvöldum Börnum til omælelegs Fagnadar/Glede/Lystingar/Sælu og Vnadsemdar og Epterlætis. Þuiad sie soddan Dyrd og Sæla Audur og allskyns ovmrædeleg Gixde/j þessare þorgeing elegre syndugre Verölldu/huör ad eins er ecke nema so sm Vmbra Skugge/myrk Mynd eda Mal verk þeirrar okomnu Veralldar. Huad mun þa vera añars Heims? Þuiad eins so sem Lykamen Mañsins hañ er nu mykru ædre og veglegre enn Skuggen/so mun sa nye Himen og nya Jörd/nya Jerusælem/þær nyu Borger og Byggingar vera oss ovmrædelegur Fögnudur og Forundran/ so ad vier munum þa med öllu gleyma allre Vist og Veru þornu Veralldar/og ecke minast þar a/ Þui ad so vottar Heilög Ritning.

Hinar þyrre Eymdernar eru þorgleymdar/ r þær eru byrgdar þyrer mijnum Augum/ segier Drotten/ Sia þu/ jeg mun skaa

þa nyan

þa nyan Himen ꝛ nya Jörd/ſo ad þad hid þyrra ſkal ecke j Hug koma/ og þeſſ mun ecke minſt verda/ Helldur munu þeir gledia ſig eilýþlega og glader vera aþ þui ſem jeg ſkapa. Þuiad ſia þu/ jeg mun giöra Jeru ſalem ad Vnadſemd/ ꝛ heñar Folk ad Fög nude. Og eg mun gladur vera yþer Jeruſa lem/ og gledia mig yþer mýnu Folke/ Og þar jñe ſkal ecke leingur heyraſt Rauſt Gra turſins/ og ecke Hliod Hrygdareñar/ Eſa: 65. Og Eſa. 66. ſeiger Gud ſo/ Gledied ydur med Jeruſalem/ og þagned yþer heñe aller þier ſem elſked hana/ Fagned med hen ne þier aller ſem vorud hryggver med hen ne/ Þuiad þar þyrer ſkulu þier ſiuga/ og ſadder verda aþ Brioſtum hennar Huggun ar/ Þier ſkulud þar þyrer ſiuga/ og ydur endurlýþga aþ Nagd hennar Dyrdar/ Þui ad ſo ſeiger Drotten/ Sia/ jeg vrbreide Fri den hia heñe/ lýka ſem añad Vatzþall/ og Dyrdena Þiodanna ſo ſem añan yþerþliot ande Læk. Eg mun hugga ydur ſo ſem Moderen Barned. Ja/ þier ſkulud j Jeru ſalem endurþædder verda/ Þier munud ſia þad ſama/ ꝛ ydart Hiarta mun gledia ſig og ydar Bein ſkulu blomgaſt ſem Gras/ Eſa. 66. Cap.

V Þimtu Grein ſkyrer ſo heilög Ritning/ ad þegar Manñſins Sonur ſitur j Hæſte ſtñar Dyr

dar

bar/þa munu og heilager Postular verda sitiande a tolf Stolum/og dæma tolf Israels ættkuisl er/Matth. 19. Og eñ seiger so/Ad huór hñ hier j Heime þer vel med Gæfnr Guds/og þionar Gu de þar med/hañ skule añars Heims settur verda yfer miög mykel Audæfe/Matth. 25. Eiñ yfer þim Borger/añar yfer tiu/epter þui sem þr hafa j þessu Lyfe æstundad ad epla Guds Dyrd og ha ns Ryke/ Luc. 13. Hun aminner og alla þa sem hafa Aud og Rykdom þessa Heims/ad giöra gott Fatækum Samchristnum/og lofar þui/ ad þr sñ ecke læta sier leidast gott ad giöra/þeir skule a sj num tyma oprotnande vppskiera/Galat. 6. Ja hun seiger berlega/ad huór hañ sæer sparlega/ sa mune sparlega vpp skiera/2. Corinth. 9. Af hu órium Greinum liosiega ma skilia/ ad j ödrum Heime munu Vtualder ecke aller hafa eins Em bætte/ Fæfnr og Audæfe/ helldur mun þar vera Greinarmunur/ so ad eiñ mun nöckud hafa þraiñ yfer annan.

Eñ huórnen þetta sie ad skilia/þad er vel at huganda. Þui ad af jardneskum Kongum/Herrñ Höfdingium/Borgörum/Bændum/Kaupmönnum/ Krömörum/Hwsbændum/ Þienörum/ Matmæd rum/Viñukonum veit sa nye Heimur eckert/ Þui ad þa er j burt allt Yfirualld allar Stietter hær re og lægre/öll Embætte/Þa kuongast Menn huó ecke nie giptast/ þa er vte Barneign og Bwskap/ arlag/allar Byggingar og Syslaner hafa þa enda og allt huad nu er tydt j þessum þorgeingelega Heime/1. Corinth. 15. Matth. 22. 1. Cor. 7.

Eñ þo mun a medal Vtualdra eckert ganga o/

skickanlega

skickaulega til/helldur mun þar vera god Hegdan og Skickan/ epter þeim Embœttum Gœþum og Audœþum sem Gud Blessadur mun þa huórium og einum til skicka. Þad skulu þier Einþölldu vel merkia og vita/ ad vier j þui okomna Lyþe og nyrre Verölldu munū verda lyker j nöckru/enn j nöckrum Greinum olyker. Og so ad vier skiliū þad riettelega/þa tökum til Dœmis Guds Eingla og Sonu þessarar Veralldar. Aller Englar eru lyker j þui/ ad þeir sia aller Guds Himneska Födurs Andlit/Matth. 18. og loþa og dyrka hann oaplœtanlega/Psalm. 103. Enn þad þeirra Embœtte vid vyker þa eru þeir olyker/epter þui sem Heilög Ritning vottar/ad þar sie Thronar/Her skarar/Höfdingiar Xperuallds stietter/Coloss. 1. Ephe. 3. Gene. 32. So er og vm Sonu þessarar Veralldar/ Þeir eru lyker j þui ad aller haþa þeir jardneskt Lyþ/aller einn Andardratt/aller eta þeir og drecka/aller haþa þeir Not og Gagn aþ Solu og Tungle/ Vatne og Vinde/ aþ Lopte og Lög/sier til Lyþs Vpphelldis/Enn ad Stiettum og Embœttum eru þeir olyker/ so og lyka ad Vexte og Aþle/Vallde og Virdingum/ Klœdabwnade og mörgu ödru/ er ei. Alyka eins mun þad skie annars Heims.

Ad Sœluhialp og eilyþum Fögnude verda all er Vtualder lyker og jaþner/ Þuiad Rœttingen a Krossenum/Tollheimtaren/ Horkallar og Glœpamenn þeir ed med riettre Jdran haþa haþt Truna a Christum/munu sia Gud Auglite til Auglitis/ so vel sem þeir heilögu Forþedur/Prophetar og Postular/Matth. 5. Johañ. 3. Aller munu þr

lyker

liker vera þeim himneska Adam/1. Corinth. 15. Og aller eru þeir Erfingiar Guds og Samarfar eilyfs Lyfs og himneskrar Arfleifdar/fyrer Jesum Christum/ Johañ. 1. Rom. 8. Aller leyfast þeir og frelsast fra Harme og Hrygd/ Kuólli og Pyslum/Esa. 25. Apocal. 7. Og aller þekkia þeir Gud smaer og storer/Jerem. 31. Og aller er lofa þeir og dyrka Gud og þacka hönum eilyfs lega/Apocal. 5. 7. Psalm. 117. 143. Hier vm skrifar so S. Augustinus/Gud ad sia ⁊ lyfta þad mun vera Girnd ⁊ Forleinging allra/ Hañ munu aller Vrualder sia eilyfslega o, endanlega/ og þeim mun þad alldrei leidast/ þann ad lofa. Og soddan Syn og Lofgiörd mun visselega vera sameigenleg öllum Vruöldum/eins og eilyft Lyf.

Lutherus skrifar so/ J þui christelega Bræðralagenu annars Heims hefur eingen af Heilögum meira eñ añar/ huorke hier i Truñe nie þar j Skodaneñe/ S. Petur S. Paall hefur ecke meira þar af enn Maria Magdalena/eda þu og jeg. Snögt ad seigia/Tak þu þa alla saman/ þa eru þeir fyrer Gude aller eins Bræður/ so þar er eckert Mañgreinar Alit. Maria Guds Mödder/ Johañes Baptista ⁊ Ræninginn a Krossenum hafa eins gott sem vid/og aller þeir sem hlored hafa Skyrn og Tru/ so sem þar stendur/ Aller þeir sem trua a Sonen Guds/ þeir skulu ecke verda forfæmdir/

helldur

heldur haþa eiliſt Liſþ.

Emn ad Dyrdeñe verda Guds Vtualder oliſ-
er/Puiad epter þui sem eiñ eda añar hefur i þſſ
um Heime elskad Guds Ord/og þui þrañ þylgt/
og epter þui sem hann hefur med ſynu Kalle og
Embætte Gude dyggelega þionad/ og ganglegur
verid i Guds Chriſtne/og epter þui sem hañ hef
ur i mote staded Diöþlenum og hans Limum/þa
mun hönum launad og endurgollded verda. Ha-
þe nockur verid godþus og myskunsamur vid Fa
tæka/ haþe hann lided Kross og Motgang i ſynu
riettu Kalle og Embætte/þa mun hañ añars Hei
ms þa og ödlaſt meire Dyrd og ſtærra Biartleik
enn hinn annar.

Petta vtſkyrer S. Paall med eirne Epter-
liſkingu/ huöria hañ tekur af Solu og Tungle og
Stiörnum og seiger/ Ad Solen haþe annan
Biartleika/añan Tungled/ añan Stiörnur
nar/Og so siñ ein Stiarnan er añare biart
are/so mune þad og ganga til i Vppriſun
ne þeirra Framlidnu/ 1. Cor. 15. Cap.
Lutherus ſkriþar so.

Sannarlega mun annars Heims vera
nockur Greinarmunur giördur/ epter þui
sem huör og eirn hefur liþad og erþidad/ e
huada Embætte huör hefur haft. Til Dæ
mis/S. Paall var eirn Poſtule. Eſaias e
Jeremias voru Spamenñ/ e þleire soddan/
Þa munu þeir haþa meire Dyrd og ſtærra
Biartleik sem meir og þramar haþa lided

og

og erþidad Guds vegna. Þa mun su goda Sara ↄ Rachel haþa nockud þrañ yþer adrar Kuiñur/ eñ þo ecke odru viss Lyþ enn adrar. So mun huor og eirn Vtualdra eiga og haþa sierlega Dyrd/epter siñe Stiert/ eñ allra þeirra er eiñ Gud/eiñ Drottenn ein og hin sama Sæla og Saluhialp. Epter er Maña Miſmun heþur ecke eiñ meira nie þrekara enn annar. S. Petur ecke meira eñ þu og eg/enn þo verdur Miomunur vegna Verkaña/ Þuiad Gud heþur sitt verkad þyr er huorn aþ synum Vtvalldum. Huor og einn mun þrankoma med syn Verk/ epter huorium honum mun veitaſt Dyrd og Heidur/so Meñ munu segia/Desse Madur heþur so lifad/so morg god Verk giort. Suiña Fyrer Gude munu aller jaþner og lyker vera/þad Guds Nad og Himneſku Lyþe vidkiennur/Eñ j Launum Verkanna ↄ þeirra Dyrd/þar mun Miſmunuren vera.

Nu j þessum Heime er margur Guds Ords þienare þyrerlitenn þorſmadur/og hefr ecktert Alit hia þeim storu Herrum og Hofdingium/og er ecktert hia þeim ad reikna/þegar hann þrambar Guds Ord/veitir Skyrn og þad Heilaga Sacramentum/vitiar Siukra/aminner/huggar og kiennir odrum gott/ eda med huoriu Mote hann er odrum ſier jaþnchriſtnum til Gagns og Goda. Eñ annars heims/þa verdur annad vppa Teningenum/Þa munu ſa eñ ſame hliota myklu meire Dyrd og Heidur/ enn

enn þeir sín hier í Heime vered hafa Magtarmenn og Höfdingiar. Sömuleidis huór hann hier í Heime hefur synt Myskunnar Verk á þeim Aumu og Guds Aulmösu Mönnum/og giört þeim til Goda/hann mun ödlast og þá Laun þar epter í ödrum Heime/sá einn meire/hinn annar minne/so sem þar stendur skrifad/ Þu godur og trur Þienare/ í litlu varstu trur og merkur/ Þui vil eg seria þig yfer myked/ gack inn í Fögnud þíns Herra/ Matth. 25.

Þá mun Eckian í Jarepta sem Eliam Spamann fædde fordum í Hallæris Tydenne verda ein ryk Ruinna/og ödlast miög mykel Audæfe í Laun af Gude almattugum med storre og gledesamlegre Forundran. Þá munu þeir Abdias/Ebedmelech/ Onesiphorus/og aller þeir sín truum Guds Ords Þienurum/eda ödrum Fatækum Christnum hafa med Myskunar Verkum og Velgiörningum vered til goda hier í Heime/jafna og medkienna/ad þeir sá Verk og Velgiörningar sie opplitler/og í önguan Mata verduger slykra yferfliotanlegra Giæda og Audæfa sem Gud Drotten mun þeim rykulega annars Heims giefa og launa. Þá munu þeir Heilögu Kongar David/ Josaphat/ Constantinus/ Theodosius og aller adrer gudhrædder Kongar/ Potentatar og Höfdingiar sem vered hafa hier í Heime Fostrar Heilagrar Christne/ og hefe hafa gott giört/hana hafa epld og auked/þá eilyfe Laun sinar Gudrækne/og hliota mykru meira Soma Heidur/ Dyrd og þusundfallt betre og agiætare Lönd og Ryke þá ad eignast/ enn þeir hafa nöckurn tyma adur átt í þessum borgengelega Heime.

Jj 3. Þeir

Þeir Herrar og Höfðingiar/ Ríkis menn og hardrader Øfverbodarar/þr eð ecke haſa ſkeytt vm Gud nie hans Ord og æru/þínt og plægad og vt ſoged haſa ſýna Vndergiefna/ med Þyngſtum og Plægum/oriettum Skyldum og Skattheimtingū eñ haſa þo giört Jdran ad ſýduſtu/ og ſnuest til Guds/og eru ſo burt farner aſ þeſſum Heime/þr munu ad vyſu verda Sæluhólpner/ og þa eilyſt Lyſ/og ſia og lyta Gud med oſeiganlegre Glede/ ſo vel ſem Dauid Kongur og aller adrer heilager Patriarchar Prophetar og Poſtular/Eñ þo mun þeim huörge nærre ſo ſtor Dyrd Heidur og Sóme veitaſt ſem Dauíd og ödrum gudlegum Kongum Herrum og Höfðingium/ ſem mz öllum Nætte og Megne haſa eplt og auked Chriſtendomen. Þeir munu þeſſum olyker vera ad Dyrd og Heidre og Biartleik. Og þad mun ſkie ad gudhr ædder Þienarar þae myklu meire Sæmd og Sælu eñ þeirra Herrar og Húsbændur.

Eñ aſ ſlykum Greinarmun ſkulum vier ecke meina ad koma mune nöckurs konar Miſlynde/ Oſamþycke/Aufundar neiſte/Øvillð/ Strýd eda Styriöllð a mille Vtualdra/ Þuiad þullkomlegur Kiærleike/vte byrger allar þeſſar Øbygder/Heldur munu öll Lioſſens Börn/aller Guds Vtvaldi er þa vera eitt j Chriſto/og þarlyſtaſt vel/lyta ſo ſm Lider og Limer a einum Lykama þar eckert Oſamþycke er/ og þar eingen Limuren girneſt annars Embætte.

Eþ ad Foturen (ſeiger S. Paull) ſeiger ſo/ Jeg er eingen Hönd/ þar fyrer er eg ecke

ecke Limur Lykamans / Skyllde hann ecke þar þyrer vera Limur Lykamans ? Og eþ Eyrad segde/ jeg er ecke Augad / mun þad þa þar þyrer ecke vera Limur Lykamans? Þuiad eþ allur Lykamen være Augad/ þu ar er þa Heyrnen ? Og eþ allur Lykamen være Heyrnen/ þuar er þa Snyckuren ? Nu heþur Gud sett so Limena a Lykaman/ si er huórn epter sinne Villd. Enn eþ aller Limerner være einn Limur/ huar være þa Lyka men? Enn nu eru Limerner marger enn Lyk amen er eiñ. Kann nockud Augad ad seigia til Handareñar/ Jeg þarþ þyn ecke vid/ eda Hóþuded til Foranna / jeg heþ ecke þórþ a yckur. Helldur so/ Þeir Limer Lykamans sem oss þiker vera veyker/ þeir eru oss þar þaster/ og þeir sem oss þikia osæmelegaster þeim til leggium vier mestan Soma/ Og þeir sem oss eru Lyte ad/ þa prydum vier mest. Enn Gud heþur so samteingt Lyka man/ og gieþed þeim Naudsynia Limum mestan Soma/ so ad eingen Agreiningur sie a Lykamanum/ heldur ad huór Limur en þere Abyggiu þyrer ódrum/ 1. Cor. 12.

So mun skie a medal allra Inbyggiara þeir rar nyu Jardar/ þar mun vera hiartanlegt og full komen Kiærleike/ Fridur og Samþycke vnder einu Hóþde Jesu Christo/ So ad eiñ og sierhuór mun þar vera til Frids/ og lata sierlyka/ þa Stiett og

Stikan sem Gud hefur hönum veitt/og ecke girnest nie oska annars. Enoch/Moyses/Elias/þeir heilögu Spamenn/postular og adrer Exrefedur gudlegrar Christne munu myklu meire Dyrd hafa enn marger heilager Kongar og Keysarar/Herrar og Höfdingiar/En þeir munu ecke þar ap metnast/eda þikiast meire/og fyrerlyta hina adra/heldur munu þeir ap hiarta lyteliecka sig/ og vera liufer vid alla adra. So munu öll Kiossens Börn sem miñe hættar eru/og ecke hafa so hæleita Dyrd ecke öfunda adra/þo þeir hafe meire Dyrd og haleitara Biartleika/ helldur ap fullkomlegum Kiærleika glediast og fagna/ap annara Dyrd og Sælu lyka so sem sialfs sins.

I þui eilyfa Lyfenu(seiger S. Augustinus) mun eingen opfæra añan nie öfunda/þo añar sie edre og meire enn añar/ Lyka so sem Englarner a Himnum öfunda ecke höfud Englana. Par mun huör vña ödrum þess þo hañ sie edre og dyrdarlegre enn hañ sialfur/ Par mun eingen girnast ad vera þad annat er. Lyka so sem Finguren a Mañsins Lykama girnest ecke ad vera Augad/og huör ap Limönum ann ödrum/ og öfundar hann ecke þo hañ sie heidarlegre enn hañ/þar ixtur huör Limur sier nægia og lyka sitt Kall og sýna Stiett/huar til Gud hefur hann skapad og skickad. Eins mun þad ganga til med Vtuöldum/ þo añar sie dyrdarlegre/veglegre enn añar/þa mun eingen þess vegna murra eda mögla/eda añan öfunda.

VI I siöttu Grein/Ep nöckurn þoruitnar ad vita/ huört Tungumal Vtualder mun hafa annars Heims/huört aller munu þar hafa eitt Mal eda

eda mun huśr Þiod haþa sitt eiged og sierlegt Mæl/þa er þar vm Naudsynialaust margt ad tala/ þuiad vier vitum þar ecke aþ/ þyrre enn þar kiemur.

S. Þall skriþar ad vyssu/ ad Tungumælonum munc linna/lyka Spædomonum og Kynninguñe/ Eñ hañ talar þar vm Halþverked þad sem nu er: Þui ad(seiger hann)vor Kynning/ edur vorer Vitsmuner eru Halþverk/ og vorer Spædomar eru Halþverk/ 1. Cor. 13. Þar heyrñ vier/ad ecke mun öll Viska þriota/ og ecke helldur allur Spædomur/Helldur ad eins Halþverked þat mune liña/og þad skule enda haþa. So mun og lyka þa Enda haþa Halþverk Tungumælanna / so ad Liossens Börn munu ecke þramar meir med storre Astundan og leidindlegu Gniaki þurþa ad læra eitt eda annad Tungumæl so sem nu skiedur/Helldur munu þau þullkomlega vnderstanda og skilia þau öll sömun. Allcina er þad Spurningen/Huśrt hellst aþ öllum Tungumælū þar mune Almeñelegast vera/ sem aller munu tala/ Eñ vppa soddan Spurning giefr postulen oss öngua Vrlausn/Þar þyrer er riettast ad lata þad byda/þar til þad verdur oss j ödru Lyfe og annars Heims bert og kunnugt.

Þo er myn Meining/ad öll Tungumæl mune samt blyþa/j huśrium Naþned Drottens og hñs Storuirke haþa/j þessum Heime bodud vered og kuñgiśrd og prediked. Þuiad so seiger Dauid/ Drottenn mun læra predika j allskyns Tungumælum/Psal. 87. Og j ödrum stad

avyſar ſo Heilagur Ande/Ad Gud mune lata alla Heidingia og allar Tungur ſia ſijna Dyrd/ Eſa. 66. So ad hönum þione all ar Þioder Folk og Tungur/ Daniel 2.

Hier ad auk talar Heilög Ritning ſo/ad j ödru Lyſþe verde Lambed Guds aþ öllum Lydum Þiodum og Tungumælum med Fögnude akallad og heidrad/Apocal. 7. Eþ þetta ſkiedur nu alla reidu j himneſkre Paradijs/ þar Heilagar Sæler eru til ſamans/ ad Gud verdur aþ þeim (ſo ſem S. Johañes ſeiger) Lofadur og Dyrkadur med allſkyns Tungumælum/ þa mun þad og ſkie j nyre ökomenne Veröld/ a medal Guds Barna ſem þar munu til ſamãs koma aþ allſkyns Folke/Þiodum og Tungumælum.

Enn eþ þu ſpyr þa enn þramar/Skule allra handa Tungumæl vera ſamt/Hvörnen ſkal þa ein Þiod adra ſkilia? Suar er þar til/ Vier munum þa verda ſo ſem Englar Guds a Himnū/Matt. 22. Þar med munum vier aller aþ Gude mentad er verda/Joh. 6. So eingen mun þurfa ad þrada oſſ eda kienna/Jerem. 31. Nu haþa Heilager Englar ſierlegt Tungumæl og Malſku/huörrar S. Paall minneſt/1. Cor. 13. Huörre ſo er hattad/ad þeir ſkilia allra Þioda Tungumæl j Heimenum/og ſo lyka verdur þeirra Mæl aþ ſierhuörium Manñe ſem þeir tala vid vnderſtaded og ſkiled/ Þar þyrer er þeim eitt Tungumæl ſo ſem añ ad/og öll ſo ſem eitt. So munu og lyka þeir Ut völdu huörja Gud ſialfur mentar og þræder med ſijnum H. Anda/kunna þa öll Tungumæl/ ſo ſem noglega beyfaſt j Giörninga Bok poſtulanna/a

Huytaſunnu

Huytasunnu. Puiad þegar postularner voru til samans komner/og h. Ande kom yþer þa/þa tóku þeir marguyslegar Tungur/so ad serttan handa þioder sem þar þa voru til samans aþ ymsum Lóndum skildu þeirra Mæl. Þa kunnu postularner eitt Tungumæl so sem annad / þeim var eitt Tungumæl so sem óll/og óll sem eitt.

Nu eþ vier añars Heims skulum verda so sem Enginglar Guds/og aller þrædder og mentader aþ stalþum Gude/so sem postularner a Huytasunnu/ þa þylger þad epter/ad viet munum kunña óll Tungumæl/so þu munt þa kunna sierhuórt Tungumal eins og þitt eiged Modurmæl. Sie þad Hebreska Girska/Latina/Engelska/Spanska/Þyska/ þa muntu kunna þad Mæl so algiórlega sem sa mesti ur mælsku Madur sem nockurn Tyma vered heþur/i sier huóriu Tungumæle.

VII Nu kemur hin slóunda Grein/huórn Klædaburd eda Bunad Vtualder munu haþa i óðrum Heime/eda huórt og huilikt vera mune þeirra Skart? þeirra Klædnadur mun ecke vera aþ Ullu Lýne/Silke eda Flugele giórdur/so sem daudleger Menn haþa hier i Heime/ ei helldur munu þeir nakter vera/ so sem þau Adam og Eua voru i Paradys/epter Fallad/þa þau skómudust syn/og giórdu sier Suintur aþ Fikiu Vidar Blódum/til ad hylia sig med/so mun ecke vera annars Heims/ helldur munu Vtualder i staden þorgeingelegra Klæda ódlast himneskt Skart/og verda þrædder og skrydder himneskre Dyrd/ Lioma og Birte / So þeirra Hóþud og Andlit munu lioma so sem Solen/og þeirra Lykamer so sem þegursta Stye

 so sem

so sem Fiǫdrum Vindsins/ og Engla Vænglum Cherubin og Seraphin verda skrydder og prydder

Mælarar vppkesta H. Engla med Vænglum huar med þeir þliuga/og hylia synar Asionur/so sem merkia ma/Esa. 6. Og j Openberingar Bok enne/lætur Herran Christus sia sig so sem Eing el/klæddan Skye/huǫrs Andlit lioma de sm Solen Apoc. 10. Dauid nefner Skyen Klæde Guds/og hans Tiall og Vagn/og Vinden hans Fiadrer. Du fer a Skyenu so sem a Vagne/ og geingur a Fiǫdrum Vindanna/Du sem giorer þijna Engla Vind/og þijna Dienara Elldz Loga/Psalm. 104. Huǫr Ord oss kiena/huǫr su ad Gud og hans Himneskr Andar(þegar þeir slast)þa birtast þeir optlega so sem sie þeir hulder eda klædder Skye Vinde eda Elde.

Nu vitum vier/Ad vorer Lykamer munu asi ars Heims verda andleger/ 1. Cor. 15. og Gude lyker/1 Johñ. 3. Þeir munu og vera lyka so sem Englar a Himnū/Matth. 22. Þad merker Gud legt Lios og Guddomlegan Biartleik/og Engel lega Natturu. Og þetta eru þau Klæde og þad prydelega Skraut Gudz Vtualdra/huar vid ad eingen Konga Herra eda Høfdingia Klædabwnadur og Skart hier j Heime kann vid ad jafnast. Og þetta kiemur þar af/ad vier erum ordner þa andlega samteingder vid Gud/Vier erum þa fullkomlega lyker ordner Guds Mynd/huǫr ed þa er algiǫrlega j oss endurnyud/so ad vier þa fullkomlega elskum Gud vorn Drotten af ǫllu Hiarta/allre Sælu/ǫllum Krǫptum/Og H. Preūing Fader

en/

en/Sonuren/ Heilagur Ande hallda þa sitt eilijs
an Huyldardag j oss/so sem j sinu vtualdu Muste
re. Af þessu verda vorer þorklarader Lykamer
so þagrer og dyrdarleger / ad þeir þurfa öngra
veralldlegra Klæda vid.

Hier vm skrifar S. Augustinus so/J þinu
Lijfrenu þurfum vier aungra Klæda vid/
Vtiad þa erum vier klæddder Odaudleikan
um. Ecke munum vier þa þijna til nöckurs
Hita/þuiad Drotten er vort Refrigerium/
hann svalar oss/t vnder Skugga sijna Van
gia hylur hann oss/og mun hylia ad eilij-
fu. Þar munum vier og þuörke lijda Frost
nie Kulda/ þuiad Solen Rietrlæteins ver
mer vor Hiörtu med sinne æst/ og vpplyser
vor Augu med sijnum guddomlegum Geiss
um/so þau munu verda eitt med Gude.

VIII J attunndu og sydustu Grein vottar H.
Ritning/Ad j ödrum Heime mun oss huörke þysta
nie hungra/Apocal. 7. Og ad ecke munum vier
Þörf hafa a nöckre lykamlegre Fædu/þuiad Gud
mune afnia bæde Magan og Maten/1. Cor. 6.
Enn samt munu Menn eta þar og drecka/ so sñ
skrifad stendur/Sia/Mijner Pienarar skulu
eta/enn þier(þad er/þeir Vantruudu og For-
dæmdu) skulud hungra/Sia/mijner Pionar
skulu drecka/enn ydur skal þysta/Sia/mijn
er Pionar skulu vera glader/ enn þier skul
ud verda ad Skömm/Esa. 56. Huör hañ
þar Siguren/ þeim vil eg giefa ad eta af

Lyfsins Trie/ Item/ Huór hann yfirviñur heim vil eg giefa ad neyta af fólgnu Himnamiöle/ Apoc. 2. Hier munud sia Abraham Jsaach og Jacob og alla Spamenn j Riike Guds/ og þar munu koma af Austre og Vestre/ Nordre og Sudre þeir ed til Bords sitia j Guds Riike/ Luc. 13.

Enn huórnen þessum Mat og Dryck sie vared/ þad er oss j þessu Lyfe huled og oransakanlegt. Tob. 12. seiger Raphael/ ad Englarner hafe osy nelegan Mat. Myn Meining er þesse/ Ad lyfta so sem þa þu varst j Modurlyfe/ vnder kinnar Modur Brioste/ þa visser þu ecke huór þin Matur/ eda huór þyn Fæda vera munde j þessum Heime/ Þu liest hier nægia þa Næring sem Gud til skickade og gaf hier/ af Modureñar Miolk/ So kuñum vier ecke/ og þad er oss omögulegt ad grunda eda ransaka/ huórnen hattad sie Mat og Dryck Vtualdra añars Heims. Nu höllum vier oss vid þa Næring sem Gud hefur skickad oss til Atuiñu og lifum af Mat og Dryck/ huórn vier etum mz Muñenum/ og tyggium med Töñonum/ huórium vier reñum nidur/ og melltum hann j Maganum. Soddan Fædu kañ natturlegur Madur ad skynia hærra kiemst hañ ecke med holldlegum Skilninge huór og hullyfur vor Matur og Dryckur vera mune añars Heims. Hier fyrer huxar so holldleg Skynseme/ þegar talad verdur vm hætte og Tegund epterkomande Veralldar/ þa dæmer hun so/ ad añad huórt hliote Matur og Dryckur ad vera annars Heims/ so sem nu/ ellegar þar verdur ecke

riett

rett Lyfs.

J þessum Heime lifum vier etum og dreckum/ og hier er vorre Fædu ödru vys hættad eñ þa vi er vorum j Modur Lyfe/So mun og vorre Fæ du ödru vys vera hattad j ödrum Heime eñ nu er hun. Og so sem þessa Lyfs Matur og Drycker ber langt af þeirre Fædu og Næringu sem Mad uren hefur j Modureñar Lyfe/so mun su Fædsl an vera þusundfallt ædre og dyrdarlegre sem vi er þaum añars Heims/ enn su borgeingelega sem nu neytum vier / so þu munt vera vel til frids þo Gud hafe afmad bæde Maten og Magan.

Jardneskrar Fædu neytum vier j þessum Hei me til Vpphelldis voru natturlegu Lyfe/ af þui ad Lykamen þarf slykrar Næringar vid/Eñ ann ars Heims munum vier ecke hafa natturlega hell dur andlega Lykame/og vera lyker heilögum Ein glum/ þar þyrer þurfum vier öngrar borgeinge eegrar nie jardneskrar Fædu vid/vorum andlegū Lykömum til Vpphelldis. Helldur/ lyka so sem Einglar Guds verda nærder med himneskre Fæ du/huör oss er j þessu Lyfe oransakanleg/so mun skie vid oss/Eñ so myked meigum vier seigia/Ad sia og lyta Gud/þad verdur vort himneskt Lyf/ og þad mun meir og þramar lyfga oss og endur næra/og vera oss kiærara/eñ nockur Fæda af Gu de skopud. Þyn Giæska(seiger Dauid)er betre eñ Lyfed/Psalm. 63. Ef ad eg hef þig/ þa hirde eg huörke vm Himen nie Jörd/ Psalm. 73. Þegar eg vakna vpp epter þin ne Mynd/þa mū eg verda saddr/Psal. 17.

S. August

S. Augustinus seiger so/ Í þui ödru Lýf enu añars Heimo mun huörke vera hungur nie Þoste/ eda lyst til Matar og Dryckiar. Jtem/ Þar mun ecke Fædu bresta/ þuiad Drotten er sialfur þad lifanda Braud sem vorra vegna er af Himnum ofan komen a Jördena/ hañ mun med sinne Nalægd sedia vorar Sæler. Vier munum og ecke þurfa vid nöckurs Dryckiar/ af þui ad Lýfsins Trie er nalægt. Þuiad Drotten mun metta oss med rýkum Giædum sýns Hvss/ og dryckia oss med Lyst og Sælu/ so sem med Vatnastraume.

Lutherus skrifar so/ Þad skilur Heimur en ecke/ nie þeir Ofþorstandugu sem þuller eru med þessa Lýfs hugsaner/ ad Magen verde ad eta og drecka/ og Líkamen hliote ad hafa sýna Atuinu skule hañ lifa. Þeir kunna ecke þad ad skilia/ ad Guds Blýda Auglit kañ betur ad sedia og næra eñ nöckur Matur a Jörduñe/ med huörium Gud nærer nu Mannsins Líf/ og snyr hönum i Holld og Blod/ Merg og Bein. Ef Gud kann nu ad verka slýkt þyrer veralldlega Fædslu/ huör ad ecke hefur Líf i sialfre sier/ huad myklu þramar mun sa kunna ad giöra þad þyrer sialfan sig/ sem er Skapare og Drotten allra Skiepna? Huad stodar nu Matur eda Dryckur til Líkamans

Xxxi

Næringar/eþ ad Gud helldur hönum ecke vid med sijnu Orde? So sem Christur þad lioslega beuijsar med Ordum Moysis/ Deut. 8. Matth. 4. Eþ ad Gud giefur ecke Mattruruñe Krapt og Styrk/Hita og Verma Maten ad mellta/þa stodar eckert/þo Madur sie all drei ofetande/þad sia Menn og reyna/ a þm sem sluker eru. Þuiad vxre Maturen Manñsins Lyfþa munde hañ ecke deyia.

Nu so sem vier staum og reynum/ad Veralld leg Fæda stodar eckert/ nema Gud legge þad til/ Hvad mun þa añars Heims verda/þegar Gud lætur sia sialfþan sig? Þa mun eingen Þörf vera a Mat og Dryck/ Vyne nie Velsmackande Vistum/ Vær munum þa hafa alls Nxgd j þui ad sia og lyta Gud. Þa mun Lykamen vera þrydur og þa gur heill og hraustur/liettfær og þliotur/ so hañ mun a Augabragde vera bædc a Himnum og a Jördunñe. Truanlegt er/ad aller Hluter munu þa verda þegre og þrydare/og veglegre eñ nu eru þr med allskyns Gixdum Groda og Auöxtum. Eñ vid Magt ad hallda Sxl og Lyfþe/þ mun Gud verka sialfþur/ sa vera mun allt j öllum: Hans Blyda Blessada Andlit mun þa giefa meira og betra Lyfþ/Fögnud og Glede/eñ allar adrar Skiepnur/So þu munt þa seigia/ad þu vilier ecke fyrer allan Heimen/ og alla Heims Lyst og Glede/ og þo þusund Heimar vxre/missa ad sia Guds Andlit vm eitt Augabragd/ Af hönum og j hönum höfum vier allt þad vier þurfum.

Enn allt ad einu/ Þo vor Sxla til Lyfþs og Sælar sie j þui komen ad sia og lyta Guds blydx

og

og Blessada Andlit/þa mun þo: Jörden ecke þor giefzens bera allra handa Auðrtu/ og lystelegan Groda/so ad vier munum þar af verda neytande/ þegar oss lyster/ enn þo ecke vegna Sueingdar eda Hungurs. Potestas (seiger Augustinus) non Egestas edendi ibi erit jn altera Vita, Edemus cum volemus, non cum jndigebimus. Jþui' okomna Lyfzenu mun oss ecke vera varnad ad eta oss til Lystar/ecke til þess/ad þurfa ad seckia vort Hungur þar med/Vier munum neyta þegar vier vilium sialfzer/eñ ecke þad vier höfzum þess þörfz/So sem Herran Christur epter sijna Vpprisu ast/ecke vegna Hungurs eda Naudsyniar/helldur sijnum Læresueinum til Vilia/og Truarstyrkingar/ad hñ være vissélega og sañarlega vpprisen.

Þetta er nu j stuttu Mæle sagt og skrifzad/ vm þar atta Greiner sem ahræra Liossens Börn añars Heims/ so myked sem oss leyfzelegt er med Barna Tungu einfzalldlega ad tala vm Dyrd og Sælu þess okomna Lyfzs/þangad til ad vier komum þangad sialfzer/og siaum og reynum þad sem nu j þessum Heime kañ eingen Mans Tunga noglega vm ad tala.

Tolfte Cap.

Deus erit Omnia jn Omnibus.

Huörsu Gud mun vera allt j öllum sijnum.

FRamueigis skrifzar S. Pæll/Ad þegar vor añar Adam Christur/sa fyrste af þeim lifzöndu/hefzur epter Vpprisuna saman safznad öllum sijnum Vtuöldum/þa mune Enderen koma og soddan Ender/Ad Christur mun afz ma og afz taka

taka allar Valldstietter/allt Þeruallds/öll Herra dæme/Og þa mune hann Gude og Födurnum Ryk ed j Hendur þa og afhenda/og sialfur verda vnd ergiefen þeim sem hönum hafde alla Hlute adur vndergiefna giört/So ad Gud sie allt j öllum/ 1. Torinth. 15.

Hlyded nu Einfallder/og merked þad hvörnen þta er skiliande/Þetta litla Ord ALLT ad vera þad merker j þessum stad/halcita Dyrd Giæskunnar/Kraptarins/Speke̅ar og Stiornare̅ar/hvörre eckert er ædra nie halcitara/og eckert japnt/eda saman takanda. Þegar jeg tala nu so/Gud er ALLT/þa merker þetta Ord/ALLT Omnisufficiens Bonum/sem er/ ad Gud sie su allra hæsta allra dyrlegasta/allra kiæraста/allra heilsusamlegasta/og allra fullkomlegasta Giæska. Med þessu mote ma riett talast/ ad Gud sie allt/ hid innra og hid ytra.

Hid innra og j sialfum sier er Gud allt/þad er su halcitasta Giæska/þa Faderen af ovmædeleg re Elsku eilifflega gædde Sonen/ og Sonuren af eilifre Elsku vard af Födurnum fyrer alla Eilifld gædder/ og Heilagur Ande fyrer eilifa Elsku er af Födurnum og Synenum eilifflega braⁿ farande. Hier ad auk er hid innra j Gude/oransa kanleg Dypt Speke̅ar og Viskuⁿar Guds/og Afgrunur hans guddomlegra leyndar Rada/og heimuglegra Huxana/og leynelegt Lios j öllum hans heimuglegum Vegum/til hvörs eingen koma kanⁿ. Þannen er nu Gud hid innra med sialfum sier ALLT/og hefur j sialfum sier og er med sialfum sier Summum Bonum/þa allra halcitustu og full

komlegustu

komlegustu Giæfku/sem hñ er sialfur j sialfñ sier.

Hid ytra/er hañ og so lyka ALLT/sem er/ Sa allra hæste/mz sine oseiganlegre Giæfku/Krapte/Speke og Stiornan/huar med hañ styrer og stiornar öllum Skiepnum a Himne og Jördu. Og par postulen seiger/ ad Gud mune vera allt j öllum/pa er petta Meiningen/ad añars Heims mune Gud verda Höfud yper öllum Skiepnum/ og med dyrdarsamlegre Stiornan hapa syna vold duga Verkan j öllum heilögum Englum/og öllñ vtvöldum Mönnum/ so og lyka j allre Bryggingu pess nya Himens og peirrar nyu Jardar.

Ad vysu er hañ nu allt med synum ormætte lega Krapte/Magt og Veilde/ med pui ad hann drottnar yper öllum Skiepnum/og hefur fær all ar sier j Hende/ par fyrer mætte einhuör spyria og seigia so/Ef Gud er alla reidu allt/Huar fyr er parf Thristur pa af ad taka allt veralldlegt Vald/og allar Höfdingia Stietter/ og pui mun hañ afhenda Gude og Födurnum Ryked/og verda hönum vndergiefen til pess/ad Gud verde allt j öllum?

Par suara eg so til. Ad vysu er Gud j pessum Heime allt/Puiad hañ er Höfud og Herra allra Skiepa/eñ po er pad med standanda Styrde og oaflætanlegum Vardaga/ huörn hann hlytur ad eiga vid Diöfulen. Puiad Diöfullen lydur ecke ad Gud sie alleina allt j öllum/hañ vill rada mz/ og bridra Skiepnurnar vnder sitt Vald/ so allt sie hönum vndergiefed. Slykt hefur Gud ecke so bued/helldur setur hann sig j mote Diöflenum/ og helldur vid hañ oaflætanlega Orustu. Enn j peim

þeim nya Heime mun þessare Orrustu liña/og þa mun allur Øpridur og Bardage haþa enda/so þa mun Gud verda allt j øllum/ alleina/ med eilyþ-um Huyldar Deige.

Slykt er miög stor Leyndardomur/ og mak-legt er ad Menn hugleide hañ vel og vandlega. Fra Eilyþd til Eilyþdar er Gud allt j sialfum sier og so blyþur hañ ad eilyþu/so ad hañ er hid jñra j sier sialfum Omnisufficiens Bonum, su allra haleitasta og besta Giæska/Og þo hann haþe so vered ad eilyþu/ þa þocknadest hönum sig j liose ad laata hid ytra þyrer sin eilyþa eingietna Son/ og þyrer hann sem var hans eilyþr Ord og Rad og eilyþ SPEke/ad skapa Skiepnurnar/og þar ad þylla med sine Giæsku og Malægd þyrer sitt Ord og syna SPEke/So ad hañ þyrer sinn eilyþa ein-gieten Son vppfyllte allt/ og være allt j øllum. Þar þyrer heþur hañ þyrer syna SPEke allan þñ an Heim og Heimsins Innbyggiara Engla og Men tilreidt/og þañ fyrsta Mann skapad epter Mynd sine/Og hañ Blessade þau Adam og Euu og giörde þau ad Mwstere og Bwstad sinar SPE ke/so ad þau skylldu lata hana sier rada styra og stiorna/og ganga þram j heilögum Kiærleika/og j hreinne æstar Elsku aukast og margfalldast a Jördunne.

Hier var Verbum æternum/ Sonur Guds/ su eilyþa SPEke Fodursins(so sem j fyrstu Bok eñe var sagt)sett og skickud til ad vera Höfud all ra Skiepna/ so ad j hönum og fyrer hañ skylde allt standa/og ad hañ alleina skylde drottna yf-er allt. Epter soddan Rade og Stickan skylldu

þar þyrstu Skiepnurnar sem eru Englarner j sönnum Kiærleika bua hia Mönnonum/ og vera þrra Lagsmenn/Medbrædur og Sampionar/so ad Menn og Englar hefde med eilyfum Guds Syne/og hans Speke eilyft Sampielag. Og med þessum Hætte villde nu Gud þyrer sinn eilyfan Son vera Allt j öllum hid ytra/til ad openbera og j tie ad lata þar med syna Giæsku/so ad allur Heimuren asamt med synum Jnnbyggiörum Mönnum og Englum/yrde niotande guddomlegrar Gudz Giæsku/og være ein Lykame og eitt Hws fullt guddoms/þar Gud være Allt i öllum.

Enn huad skiede? Satan med synum Fielög um þiell þra Gude/og stod epter Guds Sonar Yrd og Coronu/og villde ecke ad Speken Guds skylde vera Höfud og Herra allra Skiepna j Heimenum/eda Allt j öllum/Lockade þar þyrer Adam og Euu med sulksamlegum Fortölum/ad vykia af Guds Bodorde/og þieck so Vallt yfer þeim/ enn sette slalfan sig vpp til Höfdingia alls Heimsins. Hier þyrer gramdist Guds Reide/og villde epter Strydu sins Riettlætis vppræta og fordiarfa allan Heimen/med Ellde sinnar Grimdar/asamt mz öllum ohlydugum Aundum og öllu manlegu Kyne. Þa þor Sonur Guds til/su eilyfa SPEken/lofade ad taka a sig mandomlega Natturu/ og ganga j stad Adams/og leysa manlegt Kyn og Heimen þra Grimd og Vallde Andskotans/so Gud skylde þa aptur syna Dyrd/og ad hann yrde Allt j öllum/og ad Fridur yrde a Jördunne. Þetta lyfade Gude vel/ og gaf synum Syne þeim ödrum Adam alla Hlute j Vallds/sm villde hann so seigia

Þu-

Þu annar ADAM / jeg giep þier allan Heimen
mz sijnum Jnbyggiðrū/Far þu og vtskwpa Diðþ
lenum/og lat mig þa Heimen aptur þægdā og hr-
einsadan aþ öllum Hiegoma/og alskipadan mz Hei
lagt Folk/ þa vil eg ecke þordiarþa hann/ Med
þeim hætte vil eg þa mijna Dyrd aptur/so ad eg
med Glede og Fögnude verde Allt j öllum og vpp
þylle Allt j öllum.

Huad giörer nu vor annar Adam? Hañ tokst
a Hendur þad Vallð j mote Diöþlenum/og drott
nar j Heimenum mitt a mille sinna Guina/ Enn
þetta skedur ecke an Stryds og Barattu/ Hann
hepur Heilaga Engla sier til Styrktar/Throna
Höpdingiadoma/og Yþervallðstietter/þeir ed hi-
alpa til ad strijda j mote Diöþlenum. Hier a Jör
dunne hepur hann og lijka Tres Hierarchias/þad
er/þriggia handa Stietter/ sem er/ Predikunar
Embætted/Veralldlegt Vallð/og Hionabandz Stt
ettena sett og skickad oss til Goda/j giegn Diöþle
num/Og þenna Bardaga vid Diöþulen hepur hñ
ætt meir enn j halpt siötta Pusund Ar/og mun
enn eiga þrameigis allt til seinasta Dags. Þa
mun Ender verda a þessare Grröstu/Þa mun og
Predikunar Embætted/ Vallðstiornen/ og Barn-
eignen haþa enda. Þuiad þa mun þull orden Tal
an Vtualdra Mañа sem eignast skulu þa nyu Ver
öld eilyþlega. Þa mun og ecke vera nöckur Fa-
uiska/ Blindleike eda Villudomur j Truarennar
Epnum og Religione/Þa mun og ecke þramar me
ir vera Stryd nie Styriöld/O sampycke eda Gu
inatta/eda Ranglæte a medal Jnbyggiara þss nya
Heims. Ecke mun þa vera nöckurr Predikunar

Embætte/eda nockur Yperualldsmadur/Mick mun nu slyks ecke vid þurfa/so sem nu skiedur/Helldur mun Gud sialfur med sinne halærustu Gixsku vera Allt j ollum med eilyfre Huylld og Dyrd.

Þess vegna (sem nu er sagt) mun vor Drotten Jesus Christus burt taka allar Yperualldss stiett etter/ og aþhenda Ryked Gude synum Fodur/ og giora sig sialfan honum vndergiefen. Þetta mun hann ecke giora epter Guddomenum/epter huorrum hann er eitt med Fodurnum og Heilogum Anda/ heldur epter manndomlegre Natturu mun hann hlyda og vndergiefen verda/ so sem einn annar og nyr Adam/ huors Hlydne og Lytelæte bæter og græder alla Ohlydne og Dramb hins fyrsta Adams. Þuiad hinn fyrste Adam liet Diofulen snyfla sig og tæla til Ohlydne og Drambsemdar/ so hann braut af Guds Bodorde/og villde vera Gude jafn/ Enn þar med steypte hann sier og ollum synum Eptirkomendum/so og lyka ollum Heime j stærsta Eymd og mestan Voda/og kom sier vnder Magt og Valld Diofulsins.

Þetta hefur vor annar Adam bætt og betrad/ Hann skwfar Diofulenum j burtu wr þessum Heime/Og þa þad Stryd er endad/þa afhender hann synum Himneska Fodur Ryked aptur/sem hann segde so/Sia þu minn Himneske Fader/þeg stend hier j stad Adams/med þui ad Synder og Misgiordier Adams og allra hans Midia eru vppa mig lagdar/so sem þeg hefde giort þær sialfur/og so sem þeg hefde med mynu Lagabrote Heimen og Heimsins Inbyggendur vndergiefna giort Hiegoman um og Vallde Diofulsins/og so sem þeg hefde þyna Bolvan

na Bölvan og Reide þorþient. Nu vel/min Himneske Fader/ Sie eg nu soddan Glæpa madur/ þa hef eg þar þyrer borgad bætt og bitalad/ og hef leyst mig og myn Börn aptur þra Syndenne/ og Valde Diöfulsins. So og lyka hef eg hreinsad allan Heimen þra Hiegomanum/og þæ þier hann nu j hendur aptur. Sia hier er eg og myn Börn sem þu hefur mier giefed/þau eg hef ad nyu aled og endurfædt/Þau apfhende jeg þier nu/so sem heilagt Sæde og hreint/ jeg hef allt lagfært/ so sem þad var fyrst j vpphafe/þad er nu allt ordid harla gott/so sem þad var adur en Adam syndgade. Hier er nu ecke leingur nockur ohlyden Adam/Hier eru eingen ohlyden Börn/helldur eru þeir aller Heilager og hlydner. Og eg þra anar Adam er þinn hlyden Sonur/ og vil med öllum mynum Börnum þier vndergiefen vera ad eilyfu og þig þiana og medkienna fyrer vort Höfud/so ad þu sert alleina allt j öllum.

Sia þu hier Sal myn/ Med soddan mote mun Christus (þa hann hefur endad sin Bardaga vid Diöfulen/og þeinged Sigur a sydasta Deige/ og apteked allar Nyeruallds stiettir) j hendur þa Ryked Gude synum Födur/og verda stalfur hönum vndergiefen. En samt/þo hann j þenan mata vndergiefen verde Gude synum himneska Födur/ þa mun þad huörke hindra nie minka hans Valld nie Dyrd/hia syns himneska Födurs hægre Hende/Þuiad hann mun samt stria og drottna yfer öllum Hlutum/huad hellst nefnast kann j okomnum Heime/ Ephe. 1. Þa mun Gud þyrer hann allt j öllum vppfylla/ so ad hann sie ALLT j Christne

ſiña vtualdra/ALLT j ſynum heilögum Englū/ ALLT j öllum nya Heime/ Allt þetta mun Gud giöra þyrer ſīn elſkulegan Son/ huör ad er þyrer öllum/So ad aller Hluter ſtandeſt þyrer hañ og j hönum/ſo ad hañ þadan j þra haþe eckert ad giö ra med Diöþulen og hans Aara/ſem þa eru med Myrkrana Ryke vrkaſtader j þytt og Dyke eilyſþ rar Fyrerdæmningar/Helldur ad hann med Frid ſle og verke alla Hlute j öllum/j þm nya Heime.

Þier Einþölldu kuñed þeñan edla Leyndar/ dom auduelldlega ad læra ad ſkilia aþ eirne Ept/ erlyſingu/ med huörium hætte Gud mun j þeim ökomna Heime vera allt j öllum. Tak þier til Dæmis eirn chriſten Mañ/ſem nöckra ſtund liþer j þeſſum Heime/heyrer Guds Ord/viſur og erþ idar j ſynu Kalle og Embætte med Tru og Dy gd/Sa Madur hefur Sæl og Lykama/og a med an Lykamen er heilbrigdur/vppfyller Sælen alla Limu Lykamans/ og er allt j þeim öllum/ Hun vermer og nærer Limena/og ſtyrer þeim hindru nar lauſt. Nu ber ſo vid/ ad einhuör Veykleike ſtryder a Lykaman/ vex og þroaſt og þar Nþer rad yþer Lykamanum/ Þeſſe Siukdomur vill ecke lyda ad Sælen ſte allt j öllum Lidönum/hañ ſet ur ſig vppi mote Sæluñe med allſkyns Meinum Sottum/Siukdome og Verkium/giörer Verk j Höfþ benu/Augonum/Eyrönum/Tönonum/Maganū/ Hiartanu/Forönum/Hañ hindrar Heyrn og Syn og alla adra Mañſins Lime. Þar ſtryder Natt/ uran j mote Siukdomenum/og berſt huört vid añ ad. Og ſo ad Natturan þae þui meira Styrk j mote Siukdomenum/þa tekur Madur til ſīn hi/

nar

ftar og adrar Lækningar. Hier er Sælen ad vij, su allt j sijnum Lykama/og er hans Lyfs/enn þo berst hun vid Stukdomen og öll önur Mein Lykamans/Og þad geingur so allt til Dauda. Enn j Uppriſiñe a sijdaſta Deige/mun Sælen ræda j sijnum þorklarödum Lykama/og verda aptur allt j hönum öllum/ og öllum hans Limum/ So þa munu allar Lækningar/öll jardnesk Fædsla verda aptekin/med þui ad þa mun ecke vr þui vera Sott eda Stukdomur/helldur mun Sælen þridsamlega og rolega bua j sijnum þorklarödum Lykama/upp fylla hann allan /og stiorna hönum öllum.

Annad Epterdæme giefur oss H. Christne/ So leinge sem hun er j þessum Eymdar Dal/og ædur enn þad hun kiemst vr Ryke Truarennar jñ j Dyrdar eda Skodanar Ryke Guds/þa er hun jafnan veyk og ostyrk. Hier j Heime er Jesus Christus hennar Lyfs/og so sem hennar Sæl/og vill de giarna vera allt j öllu/og ad aller Limer hñs andlega Lykama (gudlegrar Christne) ste fuller af sijnum Anda og Lyfe. Enn þad lydur ecke Andskoten/helldur sæer hann sijnu Illgrese nidur/ og setur sig upp j mote vorum himneska EMMANVET/uppuckur Villumenn og Rettara/til ad kreinkia Lykaman Herrans Christi/ og þeir eru so sem vondur Vesse j manlegum Lykama. Hier giefur nu Sonur Guds goda Riemneſedur og Doctores/þr ed diarflega standa Diöflenum j mote/med hreinum Guds Orda Framburde/og med soddan Hætte er hann ALLT j sinne christeleg re Kirkiu/Enn þo skedur þad ecke an Strijds og sijfellorar Barattu vid þann Helujska Dreka og

hans Lime. Enn j Vppriſunne/añars Heims og j Ryke Skodanarennar /mun Chriſtur med eilyp um Huyldardeige/ og med eilypum roſamlegum Fride pylla syna christelega Kirkiu/og vera allt j ollum/taka ap allt Predikunanar Embætte/allar Diſputeraner og Prætur. Ap pui ad pa mun j bland Gudz Vtualdra huorke vera nockur jllur Ande nie Villumadur til ad villa hans Vtualda.

So er nu hattad pessum Leyndardome/huornen Gud vppfylle Allt j ollum, Gud hefur fyr er sinn einka Son openberad sig og læred sig j li ose med Verke Skopunarennar/og hefur til reidt og bwed pessa storu Bygging Himens og Jardar med ollu pui par er jnne. Pesse Bygging er (til ad japna)so sem einn Kyrame/huorn hann fyll er med sinne Verkan/og er so sem Sael Heimsins og vill fyrer sinn eilypan Son/syna eilypa SPEkE rada og regera/og vera Allt j ollum/Pad vill Diopullen ecke lyda/han stendur og stryder a mote Gude mz synum Fylgiorum/ Og pta Stryd er japn an a mille Guds og Belial/og er po Gud ALLr enn pad skedur med Bardaga og Barattu. Enn j peim nya Heime/Pa er vtgiord oll Baratta og allt Stryd/ so Gud mun paroſamlega vera allt j ollum/Pui pa mun eingen Diopull/eingen jllur Madur/ eingen Synd/ eckert Stryd/ og huorke Sott nie Siukdomur/Eymd nie Daude vera.

Hiartad Heimsins mun pa vera vor Drottin Jesus Christus/ med synum Vtvoldum. Hann mun pa riettelega vera sa annar ADAM/og hans vtualen Christne ounur EVA. Og lyka sem sa fyrste Adam hielt sitt Brullaup j jardneskre

Paradijs

Paradijs med sinne Eiu/og kannadist vid ad hun være sitt Hold og Blod/og aþ sinne Sydu teken/ og bygd aþ sijnu Ribe/og liet hana med sier niote ande verda alls þess Gods sem Gud haþde hönum veitt. So mun og þesse annar ADAM Jesus Christus hallda gledelegt þagnadar Brullaup mz Christne allra sinna Vtualdra/sem er hans vtual en Brwdur og himnesk EVA. Og þad gledelega Brullaup mun hann hallda j þeim nyia Heime/ so sem j þagre lystelegre Paradijs / og medkienna hana þyrer sijna Hiartkiæra Brwdur/ huör ad er bygd aþ hans blessada Blode og Sueita / sem aþ hans Sydu þlaut og rann / þa hann var soþnad/ ur a Krossins Trie.

Gud himneskur Fader mun sialfur vera Para nymphus eda Brwdgiaþaren/sa ed j Auglite allra H. Engla mun med mykellre Dyrd þramleida þa nyu Eiu til þessa himneska Adams/og giefa þau so saman eilyþlega/Vor himneske Adam mun med Hiartans Glede/ og med brennande Astarelsku taka þar vid hesse/og seigia/sem Adam sagde Sia þar Bein aþ minum Beinum/og Hold aþ minu Holde/Gen. 2. Og vm þau Börnen/sem han hefur aled med Heilagre Guds Christne/þa mun hann so tala/Sia / hier er eg/og þau Börn sem Drotten hefur mier giefed/ Esa. 8. Hebr. 2. Peir eru mitt Folk / og mijn Börn sem eru þalslaus / Esa. 65: þa mun riettelega þramkoma þad sem H. Ande hefur sagt og talad til vtualdrar Guds Christne. Du munt med nyiu Nafne nefnd verda/

sem Muñur Drottins mun giefa þier. Þu skallt ecke leingur heita su Fyrerlitna/ ne ecke mun þitt Lãd kallast Eyding/ heldr skallt tu heita mín Hiartãleg/ ne þitt Land/ mín Vnnusta/ Þuiad Drotten hefur Lyst til þín ne þitt Land hefur eín elskulegan Vnnusta. Þuiad líka so sem sa ed hefur kiæra sína Vnnustu/ so munu þín Börn þig elska. Og so sem Brwdgumanum þiker vænt vm sína Brwde/ so mun þínum Gude þikia vænt vm þig/ Esa. 62.

So mun og þa eirnen vor himneskur Brwdgume/ sa annar Adam/ Guds og Mariu Sonur/ hallda hatydlegt Hoþ/ og sitt himneskt Brullaup med sinne andlegre Euu/ það er/ christelegre Kirkiu og öllum Vtuöldum Gudz Börnum a þeirre nyu Jördu og þeirre nyu Jerusalem/ med slíkum himneskum Soma/ Dyrd og Heidre/ sín langt langt mun ganga yfer allra Konga Heidur Hefð og Hoþþrakt.

Þar stendur skrifad vm Gestabod Assuerus Kongs/ huörsu dyrdarlegt og mykelegt það var/ Esther 1. Enn huad er þui ad jafna vid þetta himneska Hoop eda Brullaup/ sem vor annar Adam mun j ökomnum Heime hallda til síñar elskulegrar Brwdur/ allra Guds Vtualdra/ epter himneskre/ oransakanlegre Art og Vysu/ Dyrd og Herlegheit/ j gledelegre Paradys ökomnu Veralldar? Hier vm giefur Heilög Ritning vyda nöckra avysan/ einkum j Kopþuæde Salomonis/ oss til vmhugunar/ so sem þa ung Börn taka til fyrst ad læra

Staf-

Staþro/Allt þar til ad vier komum heim wr þ̄ss um Eymdardal jñ j þad rietta Fǫdurland eilyþs Lyþs og nyrrar Veralldar/þa munum vier sia og reyna slykt/m̄z Hiartans Forundran og Fǫgnude.

Eþ nǫckur huxar vm/ huǫriar Rædur þara munu a mille þess andlega Adams og hans elsku legrar Brudur/sem er himnesk Samkunda hans Vtualdra/þa avyssar Dauid þad seigande/ **Drottin talar j sy̅num Helgedome/og þad gledur mig.** Enn vm þa liuþlega og sætlega Rædu ad huxa/ þegar vor Em̄anuel lætur alla heilaga Christne Vtualdra heyra syna gledelega Rǫdd/þa mun þad ganga j giegnum Hiartad/og vera krǫptuglegra og liuþlegra enn nǫckurs Fǫdurs Raust/ og sætara enn nǫckurt Modur Ord a Jǫrdunne/ Þegar han̄ seiger so til sinnar himneskrar Euu/ **Jeg heþ tilreidt þig mier til Dyrdar/ Sia jeg þin̄ Skapare er þin̄ Madur/ og þinn Lausnare sa Heilage j Jsrael/sa ed nefneſt Gud allrar Veralldar/** Esa. 43. 62. **Þu ert mijn Glede og Lyst/þu ert þǫgur Krona og konglegt Diasn j minne Hende. Jeg heþ tilreidt þig handa mier/so þ̄nar Var er sie sætar sem ydriupande Hunangseimur ad Hunang og Miolk sie a þine Tungu/ so þu siert hin þegursta/an Syndabrucku/ eda Fleckanar/ þǫgur sem Thirza/elskuleg sem Jerusalem/ So þu þrambrioteſt sem Morgunrode/þǫgur sem Tungled/sem Solen/ og ognarleg sem Hermañ Fylking/**

Can

Cantic. 4. Cap.

Huórsu haleit Fagnadarglede mun þad vera/ þegar allur himneskur Her ansar hónum m3 Hiartans osciganlegre Glede/Þar sem Englar syngia Noua Cantica,og þar Kiöllur hringia jn Regis Curia,og þar huór seiger til annars/Heilagur/Heilagur/Heilagur er Drotten Zebaoth Þegar huór og eirn af Liosseins Bórnum/mun sig þyrer haleita tignar Vellde Guddomslns audmyktia og lytelætta/og med Fógnude j Lióse læta sitt Hiarta/seigande,

Drotten mín Gud/miog ertu dyrdarlegur og dasamlegur/þu hin þrýdaste a med al Nlannanna Sona/ Huór er jeg/ad þu hefur veitt mier slýkt/ Huad er Nlannesktian ad þu minest hefnar/og Mannana Bórn ad þu vitiar þeirra? Minne er eg óllum Nlyskunsemdum þýnu og allre þeirre Giæfku sem þu hefur veitt mier. Þu hefur alla týma mig elskad/ og af Myskun þine haft mig til þýn. Þu hefur vngirdt mig med Fógnude/og sett mig til Blessanar eilýflega/ Þu hefur Gullkoronu sett a mitt Hófud/ og glatt mig med Fógnude þýns Andlits. Mykla Hlute hefur þu veitt mier/þu sem ert Volldugur/ og þitt Nafn er Heilagt/ et ct.

Soddan Ord og slýkar himneskar Samrædur mun Heilagur Ande þa vppvekia med Vtuóldzim eilýflega/Og slýkt Samtal er hin stærsta þagnadar

nadar Glede Vtualdra j Himerijke/ Huad vier meigum marka af þui/ huórsu ad Johañes Skijr are vard haleitlega gladur vid þad/ hier a Jórd unne/ad hann heyrde Róddena Brwdgumans Je su Christi/Joh. 3. Item/Af ad Guds Ord sem vier lesum eda heyrum/ hefur soddan Krapt og Verkan med Rietttruudum Manne/ hier j Heime/ og er þyrer Mad hins Heilaga Anda so sterkt og króptugt/so sætt og huggunarsamlegt/ad þad yf eruinnur allar Astrydur Lyfs og Salar/ þorsmaer Diópulen/burt rekur Daudan/myker og linar all an Kross og Motgang/gledur Hiartad og er elsk ulegra enn Gull og Silfur/ sætare enn Sykur og Hunang/so sem Dauid seiger/Huad þusund þus und sinum mun þad vera dyrdarsamlegra liufleg ra sætlegra annars Heims/ad heyra Gud sialfan talanda/og þegar hans blyd og Blessud Ord hlio da þyrer Eyrum Enginna og Vtualdra.

Ad auk þessa þa mun heilóg Christne Vtual dra/ su konunglega Brwdur og Dyrdar Drottn ing rykia med Christo sinum Brwdguma/Huad so sem kongleg Brwdur og Drottning verdur mz sinum Herra Hluttakare Koronuinar/ Eignana/ Audæfana/og er ein Lykame med Konge sinum og hefur af hónum Magt og Vallde/ med hónum ad rykia og drottna yfer Lóndum og Lydum/ þo so ad Kongur sialfur hafe þa hastu Tign/ og Drottningen hafe alla sina Dyrd Heidur og So ma af sinum Manne/ Alykr eins mun skie annars Heims. Sa mykle Kongur Himens og Jardar Jesus Christus mun þa læta sina himnesku Ein Brwdur og Drottningu/Christne allra Vtualdra

vera

vera sín Medarþa og Hluttakara allra sína hinn neskra Eigna og Giæda med sier/so ad hun med hönum ræde og drottne yþer þeirre nyu Verölld/ þu/ þo so ad Christus sie Höfuded og Herran. Jtem/lýka so sem Solen med sýnum Geislum og sinne Birte vpplyser allar Stiörnur og Planetur so þær haþa af Soluñe sýna Birtu/ og þar med vermer hun og nærer med sýnum Lioma allt þad sem hefur Lýf og Hræring/ So mun og Solen Riettlætesins og Dyrdareñar/vor dyrlege Kongur/j síñe vegsemdar guddoms Tign og himneskum Lioma/ypergnæþa alla Vtualda/ og gieþa þeim af síñe yperþliotanlegre Nægd og Vppfyllingu/ so ad þeirra Hiartleikur og Liome verde þui skiærare og liosare.

Og vppa þad ad öll þesse Dyrden(huörsu Gud mune vera allt j öllum)meige verda þess liosare þyrer Glærdum og Einþöllduin/ þa skulum vier vita/ ad allur sa nye Heimur/ öll su þagra nya Bygging Himens og Jardar/med öllum Hlutum sem þar þñe eru/mun þa vera/so sem Vnum Corpus,eiñ Lýkame/ẽñ Gud mun þa vera Vellut Mens agitans Molem,& toto se Corpore miscens,þad er ad skilia/Gud mun vera so sem Salen j þeim sama Lýkama/ huör ed alla Lide og Limu Lýkamans vppfyller/og byr j þeim öllum. Þuiad þa munu öll Lönd þull vera af Dyrd Drottens/og Himnarner munu þoda hans Heidur/ og Festingar Himen hans Handauerk/ Esa. 6. Psalm. 19.

Salen fyller ad söñu allan Lýkaman/og er j hönum öllum/Eñ þo hefur hun(med öllum Lýfs sins

sins Krøptum og Andanum) sett Sæte og Adsetur sierdeilis j Hiartanu Lykamans. Huar þyrer ad Hiartad Lykamans verdur nefnt Focus Vitæ, þad er/ Hite/ Vermer/ og so sem Eld Stod Lyfsins. J þuilykan mæta (til ad jafna) mun Gud vppfylla þann nyia Heim allan med sinne Dyrd/Enn þeir Vtuoldu/þr munu vera Hiartad þessa nyia Heims/Eñ Lyfed Hiartans mun vera Christur, Eñ H. Englar/þeir eru Lyfsins Andar og Kraptar þessa Lykamans/ þeir ed Herranum Christo Hofdingia Lyfsins þiona eilyfleiga. Par næst/þegar Christur vort Lyf vppfyller so allan Lykaman þessa nyia Heims og Jardarkringlunnar/ med sinne dasamlegre Stiorn og Val ægd/ þa mun hann þo sierdeilis og einkannlega hafa sinn Bwstad/ syna Huild og Roo og Adsetur hia synum Vtuoldum Lyfsins Bornum/añars Heims/ og þau med synum Heilogum Englum dasamlega og dyrdarsamlega vardueita.

Med einu litlu Orde ma þetta allt kallast perfecta Vnio, fullkomen algiord Eining/þegar Gud stalfur Menn og Englar/med oflytande Kærleiks Bande verda vegna sinar Samteingingar aller til samans lymder og bundner/so sem være þeir eiñ Ande/og eiñ Lykame/Þuiad aller munu þa fuller verda Heilagrar Preningar/og af heñe setner j Sælu og Lykama/og verda so aller eitt j Gude/og Gud allt j ollum.

Vm þessa Eining eda Samteinging med Gude/talar so Ritningen/ Huor sem samteingest Drottne/ sa er einn Ande med honum/ 1. Cor. 6. Item/ Latum oss vera algiorda

j Kærleik

j Kiærleikanum / og vaxa j AVLLVM Hlutum / a hönum sem er Höfuded / sem er Christur / ad hvörium allur Lykamen er samteingdur / hvör Lidur vid annan / hvar med hvör adan styrker / epter Verkan hvörs eins Lidar j sijnum mæta / Ephe. 4. Og eñ aptur / Lyka so sem Lykamen er eiñ / og hefur hann marga Limu / enn aller eru þeir Lider eins Lykama / þo þeir sie marger / þa eru þeir eiñ Lykame / So er og Christur. Jtem / talar Christur so til sijns himneska Födurs / Johañ. 17. Jeg hef gieted þeim þa Dyrd sem þu gaxt mier / ad þeir sie eitt lyka so sem vid erum eitt / Jeg j þeim og þu j mier / Uppa hvad þeir sie fullkomlega eitt. Og skamt þar epter / Uppa hvad ad þeir sie aller eitt / lyka so sem þu Fader j mier og jeg j þier / so sie þeir eitt j ockur / Johañ: 17.

Ovmrædeleg dasamleg og milög huggunarsamleg er þesse Eining og Samteinging / hvörrar hier verdur gieted med merkelegum Ordum. Hier j Heime er hvad stor Högnudur Lyst og Flede / og eitt æskelegt Lyf / þegar Madur og Kona lifa til samans j Heilögu og hreinu Hionabande / med ast og Vnde / eru eitt Hollt eiñ Lykame / Lyka eitnen þegar Forelldrarner og Börnen / Brædur og Syskin lifa j natturlegum Kiærleika / epter sinne Skyldseme / so sem eitt Blod. Eñ styrkar natturlegar Samteingingar eda Einingar hafa eckert ad

ad seigla/ j hia þessare himneskre haleitlegre Samteingingu/ þegar Gud Menn og Enginglar verda eitt Ande/ eitt Lykame/ og fullkomlega eitt. Sumar lega mun þesse himneska VNIO, ENIGN og Samteinging vera þusund þusund sinnum sterkare kostulegre/ dyrmætare og gledelegre en allra Manna Samteingingar kunna nockur tyma ad vera hier j Heime/ Pad mun ecke vera annad en einsomul Hiartans Glede og lifande Fögnudur/ oseigandleg Aast og Elska/ ovmrædeleg himnesk Lyst og Vnadsemd.

Slykt meigum vier merkia og læra/ ad þeim agiætu edla Ordum Christi vors Lausnara/ þar hann giefur þessare himneskre Samteingingu Gudz og Mannana mög ypparlegt Nafn/ og kallar hana TYRD GVDS/ seigande so/ Jeg hef gieft ed þitt þa Dyrd sem þu gafst mier/ ad þrer sie eitt likt so sem vid erum eitt/ Joh. 17.

Huxum nu elskuleg Börn vor þa guddomlegu Dyrd/ ad Christur og Faderen eru eitt/ þa munum vier betur þa ad vnderstanda og skilia þeim Leyndardom vor þa himnesku Samteinging ytualdra vid Gud.

Fyrst eru þriar personur Guddomsins eitt j sialfum sier. Gud er sialfur Kiærleikurinn/ og j sialfum sier ein lifande Vppsprettra Kiærleiksins (sem nu hefur optlega verid sagt) og öll hans Verk eru einsamall Kiærleikur. Faderen gaf Sonen af Kiærleika/ og af Kiærleika er Sonur en gaffur/ Af Kiærleika er Heilagur Ande af Födurnum og Syninum framgarande/ Og ei lyður þesse Kiærleike ad hann sie j nockurn mata sun

dur sliten eda adskilen. Par fyrer eru ecke þrir Guder/helldur einn Gud alleina/og ein VERA allra þriggia Guddomsins Personaña. Og þetta VNVM edur þetta Eitt er j stalþu sier einsömul Dyrd og Glede/og Sæla/ einsamall Fögnudur einsamallt Lyfted / þad er allt saman hreinn og æstgroen Kiærleikur og Kiærleiks Uppsprettan. Nu er Christur eitt med Fodurnum/af þui hann er epter Manndomenum ein Persona med Guds Syne/og Musterie allrar Heilagrar Preningar/j hudrium öll Fylling Guddomsins byr og bygger/ med ovmædelegre Glede og Dyrd.

Hugsed nu vm þenan Leyndardom þier Einfölldu/ og hugleided þramueigis med ydur/ huad ovmædelega mykel Dyrd þad mun vera/ þegar Gud og Menn og Englar eru aller EITT/ecke epter þessa Heims Lætte eda Tegund/so sem þa Madur og Kuinna kallast eitt Hollð/ eda Forelldrar og Börn eru ein ætt/Brædur og Sysken eitt Blod/Helldur verda þeir so fullkomlega eitt/ad þessare Einingu eda Samteingingu verdr jafnad til þeirrar Einingar hudrla Christur hefur med Fodurnum/og hier verdur nefnd ein DYRD.

Þessare Einingu eda Samteingingu/ sem er mille Guds Fodurs og Guds Sonar/segier Christur ad su Eining gange næst/sem Gud er eitt med synum Utualdum Mönnum og Englum/og þad sie su haleitasta og hæsta Dyrd sem verda kann/þegar Gud Menn og Englar eru aller j fullkomlegum Kiærleika og jnbyrdis Elsku algiörlega EITT. Petta skiedur nu annars Heims/ þegar Gud Almattugur so æstudlega ad sier tekur og anast syn

elskuleg

elskuleg vtualen Börn/ og er eitt elldlegur Mur/ ueggur j kring vm þau/ med fullkomeñe Aast og Elsku/byr j þeim/og hefur sitt Adsetur j þeirra Hiörtum/ so sem j sinu eigen Mustere/ Þau þar aptur a mote lofa og dyrka Gud eilyflega ap sañ re aast og Elsku. Þetta er nu su DYRDEXT sin Christur meinar/huörja Vtualder Guds munu ecke missa vilia fyrer allan Heimen/ja ecke fyrer Him en og Jörd.

S. Paall (so sem litlu eitt fyrre er skrifad) japnar þessare Einingu vid Samplelag eins Lyk tama/sem marga Lime hefur/enn þo eru Limer ner aller ecke nema eitt Lykame/So meinar hañ/ ad Gud og Menn og Englar sie so sem einn Mad ur eda einn Lykame.

Huad gióra nu Limerner a einum Lykama? Þeir eru til samans/ og huör annast þar annan sin sialfan sig. Fae Foturen Skada/ þad kreinker strax Hiartad/ eins og vxre Fæturner Stycke ap Hiartanu. Sie Höfuded veykt/þa bera aller Lim erner Sorg med þui/eins og þeir være þad. Þet ta kiemur so til/ad þeir eru einn Lykame/og ein Sael er j þeim öllum. Eins munu Börn Eilyfs Lyfs j þeim nyia Heime elskast so sem Limer ei ns Likama / þuiad Gud Heilagur Ande er med þeim og j þeim. Gud er þeirra Höfud/og hann mun so verda vm þa talande/Þeir eru aller my ner/og huör hañ giörer þeim Illt/sa giörer mier Illt. J sania mæta mun huör og einn Vtualdra so segia/Allt er mitt/Gud er minn/ Þeir Heilö gu Forfedur / Spamenn og Postular / Petur og Paall eru aller myner. Lyka eins munu visselega

Guds Englar seigia/Gud er minn/Aller Menn og Englar eru myner/og ecke er nockur hlutur a Himne eda Jordu ad ecke sie minn.

Enn til liosara Skilnings vm penna Leyndar dom/pa lætum oss hugleida nr þæm Ordum þet ta prent. I Huörnen og med huörium hætte vi er munum verda eitt nr Gude/og huöria og hui lyka Huggun og Glede soddan Eining giörer Gu ds Vtualdum. II Par næst j annan mæta/Hu örnen H. Englar og Guds Vtualder munu hall da eitt til samans/og verda eitt j Gude. III Og j pridia lage/Huörsu dasamleg og gledeleg Vn dur ad pylgia munu pessare dyrdarlegre Eiringu med Gude j Christo Jesu.

Pau Liosins Börn sem vr aþ Euangelio ha þa lxrt ad þeckia vorn Lausnara Jesum Christ um/Pau vita þad/ad Gud og Madur j hönum er ein persona/og huörsu ad þsse Eining edur Sam teinging Guddomlegrar og manndomlegrar Nat turu er Orsök og Tilepne vorrar andlegrar Ein ingar og Samteingingar vid Gud/ huör Eining þyrer Fall þyrstu Forelldra vard sliten og adskil en/enn verdur þyrer annan Adam Jesum Christ um endurnyud og vpp aptur reist. Þier hafed he yrt j þyrerþarande Rædu / huörsu ad vor andleg Eining og Samteinging vid Gud/er miög lyk per sonulegre Samteingingu beggia Natturana j Chr sto/og aþ bædum þessum Einingum og Samteing ingum/ þeirre persónulegu / og þeirre andlegu/ koma þeir þryr Leyndardomar/sem þyrr var vm talad j þyrstu Bokenne/Cap. 7. Og nepnest Idio pœia/ Þegar Gud eignar sier/þad Mansins er/

Þar

Þar næst er Metapœia/ þegar Mönnum verdur til lagt og eignad/ þad guddomlegt er/ Su þridia er kenopœia/ þegar Gud og Madurenn giöra bæd er eitt/ og eru j nöckrum Hlut samuerkande.

Soddan dyrdar samleg Eining mun huörge so klær og auglios verda/ so sem j þui epterkomanda Lifsenu. Þa munu Guds Vtualder sia og reyna/ huörsu ad þeir eru einn og hinn same Ande med almattugum Gude/ huöra Lifking þeir bera/ og huörsu ad þeir sie hönum lifker/ j þnbyrdis Elsku og Nærleika/ j þnbyrdis Nymningu/ j þnbyrdis Vilia og Samhuga/ huör ad er hreinlagur og riettur. Þa þornema og þiña Guds Börn huörsu ad þau eru lifi vorum einka Lausnara og Saluhialpara Jesu Christo/ og huörsu ad vier j hönum og þyr er hann erum Guds Börn Kongar og Riemement hins hæsta/ og munum j Christo og þyrer Christ um eilifþlega birtast þyrer Guds Födurs Auglite/ berande Riettlætesséns Coronur.

Þar med þa munu Vtualder sia þeirra Hiartans Lyst og Glede/ og hafa storan Fögnud af þeim nya Himne/ nyu Jördu/ og þeim nyum Skiepnum sem Gud hefur skapad/ enn þo munu þeir af önguu soddan Lyst soddā Glede Vnadsemd og Fögnud hafa/ so sem af þeirra dasamre dyrdarleg re Einingu vid Gud Födur j Christo/ huör ed allra Vtualdra Guds Barna Hugskot og Hiörtu mun med Nægd sinar Giæfsku so vppfylla/ ad þau girnast ecke ad sia eda lyta nöckurn Hlut/ ecke ad heyra nöckurn Hlut/ ecke ad smacka/ ecke ad þreifa a nöckrum Hlut/ og ecke ad tala eda ræda vm nöckurn Hlut/ annan eī Almættugan Gud/ sem er Kiæ

ærleikuren ſtalþur/og aþ Rixrleikſins aſt og Elſku j þeim byr og bygger ad eilyþu/og þetta mun þeim alldrei ad eilyþu leidaſt.

Hier j Heime eru aller Hluter ecke nema þor geingelegur Hiegome/og allt huad Meñ giöra hier/þad er ecke nema Erþide og Omak/Eymd og Mæda. Manuſins Hiarta er ſo ſem okyr öllum Sior/ þullur aþ oſtödugum og oſyrrum Bærum og Bylgium ynniſlegra Hugreñinga. Augun verda alldrei mett/Eyrun heyra alldrei nog/Sa Hiarne verdur alldrei þullur/ og þui meira hann hefur/ þſſ meir girneſt hñs Hiarta. Rongar Herrar og Höfdinglar haþa aller þa eſtundan ad vt uicka þeirra Lönd og Ryke/Kaupmeñ verda alldrei ſadder aþ Abata nie Avinninge/ Bændur og Bwmeñ ecke helldur aþ Gotze og Peningum/ Og huörſu myked ſem Madur kann ad þa og yþer ad komaſt/þa þikeſt hañ alldrei nog haþa/Hans Hiarta er alldrei til Frids roſamlega/ ſo hañ meige ſeigia/Nu er nog/Nu girneſt eg ecke ad ſia meira eiga þleira/nie heyra/nu er mitt Hiarta þullkom lega glatt / ſo eg hef aungua Girnd þyrer þleira/ Helldur vill þad blyþa og vera ſo ſem ſkriþad ſtendur/Vanitas Vanitatum & omnia Vana/Hiegome Hiegomaña/og allt er þad Hiegome.

Allt kiemur þetta ſo til/ad Lönd og Ryke/ Gull og Silþur/ Gotz og Eigur/ goder Dagar/ Skraut og Skart/Heidur og Hoþþrackt/ þ er allt Finitum Bonum, ſtundlegt/þanyett/ þorgeingelegt og kañ ecke mañlegt Hiarta/ nie Manſins Stilningarvit algiörlega ad ſedia og metta / ſo þad ſie til Frids og læte ſier nægia. Þar þyrer ſeiger

Salo-

Salomon/ Heluyte og Glötunen verda alldrei full og Mannsins Augu eru osedianleg/ prouerb. 30. Enn Gud hann er alleina oendanlegur/ omælanlegur/ og oseigianlega Godur/ og Kiærleikuren sialfur/ Hans Girnd og Elede mun vera annars Heimsins/ ad vera synelega hia Mannanna Sonum/ og bua hia peim/ peir og hia hönum. Pesse innbyrdes Astsemdar Elska og Eining mun verka so sæta so rolega Vnadsemd/ ad Gud mun sætlega Huild hafa j sinum Vtuöldum/ peir og lyka par aptur a mote j Gude/ so peir munu ba seigia med S. Philippo/ Nu nægest oss/ Johann. 14. Og med Dauid/ Vertu nu til Frids min Sal/ þuiad Drotten er minn Arfur ↄ mitt Hlut skipte/ Psalm. 16. Pa mun huör Madur seigia so/ Drotten minn Gud/ Nu er eg metrur/ med þui eg sie þitt Andlit/ Psal. 17. Nu hirde eg ecke vm Himen nie Jörd/ med þui eg hef þig/ og med þui þu ert mitt Hlutskipte/ min Hiartäs Huggun Psa. 73.

Vm pessa sæla Hnion Guds Vtualdra skrifar so S. Augustinus. Sannarlega er þad ein viss Huild og Roo Hiartans/ þegar þad snyr sier med öllu/ og hefur Girnd ↄ Fysn ad elska Gud enn ecke neitt annad: En þeg er Hiartad vöknar sier þra soddä Guds æst og Elskv/ med þanytum Hugreningum/ eda ödrum Hondlönum/ þa huerfur þad jafn snart aptur til sama Kiærleika. Þuiad lyka sem Maduren alla Tima / a huörre

Stundu og Augnablike/neyter Guds Giæfsku ſ Godgirnar/So a eingen Tijme eingen Stund/eckert Augnablik ſo bia ad lijda/ad Maduren hafe ecke Gud ſier nalægan/j ſijnu hiarta og hugſkote.

Iohannes Lodouicus Viues ſkrifar ſo. Eingen ønnur Audæfe eda Giæde kunna ad metta oſſ/þau hverfa oſſ vr hendum/þa vier eigum þau/þa vier elſkum þau/ſo þ Sannarlega og Goda ſem vier epterleitum verdur ecke af oſſ þunded. J lijfa Maia kann vor Eining vid Gud j þeſſu Lijfe ecke ad vera ſo fullkomen/ ad vier fyrer þana verdum algiorlega Saluholpner. Þar fyr er kemur añad Lijf/j hvørju þeſſe Eining framkemur fullkomlega. Þviad j þeſſu Lijfe kunnum vier ecke vegna Holdſins Blindleika vorn Gud fullkomlega ad þeckia, nie elſka ſo ſem oſſ ber/og vier fyrftum/Vort Hold þad hindrar oſſ fra ſoddan Elſku. Eñ þegar vier høfum aflagt þenan daudlega Lijkama/eda hñ er vmſkiptelegur ordin/ þa þar er komed/ þa munum vier þa myklu gløggvare Syn og ſterkare Aaſt og Elſku eñ nu/og verda ſem nanaſter Gude/ ſ neyta ſ niota hans oſeiganlegrar Giæfsku.

Þa mun Gud daſamlega ſedia og gledia med nægd ſinar Giæfsku øll Skilningar Vit ſinna Vtualdra/huad hid ſama þeim er hin meſta og ſtærſta

ſta Himerykis Dyrd og eilyßur Fögnudur.

1 Med Augonum munu þeir ſia Gud ſialfan/ Andlite til Andlitis/ ecke j dimre og dimpſkileſe Ordtæku/ſo ſem nu hier j Heime/ helldur j hans mykla Maieſtatis Tign og Velde/þyrer vran nȝ dkurs konar Skylu eda Hylming. Þeir munu þar ſia og ſkoda þa allra Heilöguſtu og hæſtetnuſtu Þrenning med opnum Augum/og ſia Föduren j Synenum/og Sonen j Födurnum/og Heilagan Anda j Födurnum og Synenum. Þeir munu þa og ſo berlega ſia og ſkoda/Samteinging beggia Nattura ſña j Perſonuñe Chriſti/ huörſu ad Ends Sonur er orden Hollr/og huörſu ad öll Fylling Guddoms ſins er bwande j Chriſto Jeſu Jomfru Mariu Syne. Þeir munn ſia þa Dyrd ſem hañ hafdi hefur hia ſiſnum himneſka Födur ædur enn Grundvöllur Jardarenar var lagdur/ Johañ. 1. 14. 17. Þeir munu ganga j Lioſemi hans Andlits/ og vera dyrdarleger j hans Riettlæte. Þar mun ecke vera nöckur Nott/og öngra Lioſa þurfa þr vid/nie Lioſs Solarennar/ Þviad Drotten Gud mun vpplyſa þa og hans Dyrd mun lioma yfer þeim/ ſo ad þeir munu ſia Lioſed j hans Lioſe/ og þad mun gledia þa af Hiarta/og þa endurlyfga og næra/ ſo ad þeir munu ecke girnaſt ad ſia nöckurn Hlut añan med Augonum.

Vm þetta Guddoms Lios talar S. Auguſtinus miög merkelega og fætlega / ſeigande/ Þa munum vier ſia Lioſed j þijnu Lioſe. Þviad hia þier er Brunnur Lyfſins/ og j þijnu Lioſe munum vier Lioſed ſiaande

verda. Enn hvad er þad þyrer Lios? Það er eitt omælanlegt Lios/eitt andlegt himneskt Lios/ eitt ovmskiptelegt ok ovmrædelegt Lios/ Ja eitt oþorgeingelegt Lios/ eitt Lios sem eilyþlega logar/ eitt Lios ad hvörju eingen kann ad komast/ eitt Lios sem ecke er skapad/ eitt Sanleiks Lios/ eitt gudomlegt Lios/ hvört ed eirnen vpplyser Englaña Augu/ þad er Lios allra Lioſa/ sem gledur Æsku allra Heilagra. Allt þetta ertu Drotten minn Gud/ þviad þu ert þad Lioſed j hvörium vier munum þa ad sia Lioſed/ þad er / vier munum sia þig j þier sialfum / j liomanda Lioſe þíns Andlits/ þegar vier siaum þig Andlite til Andlitis.

Enn ad sia þig Andlite til Andlitis/ þad er ecke añad enn ad þeckia þig so sem þu ert/ Þa mun eg þeckia tMagt og Vallds Fódursins/ Visku og Speke Sonarins/ Nad og Giæsku Heilags Anda/ þar med þa allra Helgustu haleitustu Preñing.

Soddan Syn og slyk Kynning Guds er þad allra besta og haleitasta/ hvört ed gledr alla Heilaga Engla/ alla Guds Vtualda. Ja visselega/ Gud ad sia/ þad eru Launen eilyþs Lyþs/ þad er Dyrden himneskra Anda/ þad er Fögnuduren/ þ er Dyrdar Koronan su rietta/ þad er Dyrgripurin og Gnossed vorrar Sæluhialpar/ þad er Hvyldin

ken og Rooen/ þad er Gleden og Fögnudurenn/ bæde hid ytra og ytra. Þad er og lykla Paradys Guds/ Himneſk Jeruſalem/ þad er ſælldar Lyfted/ gnægd Saluhialpareñar/ eilyfur Fögnudur/ og Fridur Guds huer ad geingur yfer allan Skilning.

Þig ad ſia/ miñ Gud/ þad er fullkomlegur Fögnudur/ huers vier vonum og væntum/ og þad er þad eilyfa Lyfted. Þar fyrer þegar vier ad eins þaum ad ſia þig/ ſañan Gud/ lifanda Gud/ Almattugan/ oſſynelegan/ omælanlegan ovmradelegan Gud/ og þin eingietenn Son/ huer ed ad eilyfu er eitt med þier/ vorn Herra Jeſum Chriſtum/ huern þu j Heimen ſender/ oſſ til Hialprædis/ j Kraft þins Heilags Anda/ Og þegar vier nu ſo þaum ad ſia þig ſem ert þreñur j perſononum/ enn einn j Verunne/ þa munum vier þa og hafa þad huers vier nu leitum/ ſem er Lyfs eilyfst/ eilyfs Dyrd hudria þu hefur fyrerbued þeim ſem þig elſka/ og fyrerhugad þeim ſem þig hrædaſt/ og hudria þu munt veita og giefa þeim ſem ſia japnan þitt Bleſſada Andlit.

2 Þar næſt mun Gud ſedia og gledia Eyru ſiña Vtualdra/ ſo ad hans Rödd og Ræda mun þeim vera þad allra ſætaſta/ liufaſta/ gledeleguſta ſem þeir kuña ad heyra. Og hans Rödd mun þyrer Eyrum Vtualdra vera ſu ſætaſta Muſica/ ſo ad eingen Harpa/ eckert Hliodfære mun ſo liuflega/ ſætlega hlioma og hlioda fyrer þeirra Eyrū ſo ſem ſu allra vinſamlegaſta og liufleguſta Rödd og Ræda Fudz/ þegar hañ ſo ſem eilyfur Fader/ og Jeſus Chriſtus ſem eiñ Himneſkur Brudgume og Heilagur Ande ſo ſem riettur Sælareñar Hug

gare

gare lxtur til ſyn heyra?

Þa mun Gud Fader tala og hugga ſina Vtualda/ſo ſem þegar Moderen huggar ſitt Barn/ og ſeigia ſo til huörs og eins aþ ſynum Vtuöldum/So heþ eg elſkad þig/ad eg gaþ þier miñ eingieten Son/Johañ. 3. Jeg heþ þig þyrr og ſyd elſkad/ þar þyrer heþ eg aþ miñe Giœſku þig ad mier teked/ Þu ert mitt Barn/ þu ert Kuiſtur miñar Plantanar/og Verk miña Handa/ mier til Lopsgiördar. Fyrer Chriſtum minn Son heþ eg vtualed þig/ædur eñ Grunduöllur Jardarennar var lagdur/ og þyrer hanu heþ eg ſkickad þig til himneſkrar Sonarleiþdar epter mynum þœgelega Vilia/til Lops miñe dyrdarlegre Nafn/þyrer huörta þeg heþ elſkad þig j mynum elſkulega Syne/ ſo ad þu ſiert eilyþlega Heilagur og oſtrapþanleg ur þyrer mier/Ephe. 1. Nu mitt elſkulegt Barn/ Jeg er þiñ riettur Fader og þiñ Endurlauſnare Eſa. 63. Nu ſkalltu eilyþlega þagna og glediaſt aþ þui ſem eg ſkapa/ Eſa. 49. Þig ſkal huörke hungra nie þyſta/og eingen Brune eda Hite Sol ar ſkal þig ſtinga/ nu ſkal Himenen þagna og Jörden vera glöd / og Fiöllen ſkulu haleitlega lopa mig/þyrer þad eg hugga ydur.

Sömuleidis mun þad ovmrœdelega ſœtlega og liuþlega hlioda þyrer Eyrunum/ þegar Chriſtus(ſitiande til Föduſins hœgre Handar)talar ſo til ſinna Vtvaldra/So heþ eg ydur elſkad /ad eg gaþ mitt Lif vt þyrer ydur/Joh. 15. Jeg heþ þig ſo ſem annan herteken Fanga leyſt þra þeim haluſka Riſa/Eſa. 49. Jeg heþ teked þig ſem amiad Herþang þra þeim ſterka og öþluga/Luc.

11. Og

11. Og sett þig j myns Föðurs Hws þar mörg Hý byle eru/og teked þig ad mier so þu skir vera þar sem jeg er/Joh. 14. Jeg heþ eilyþlega Trulopan giört vid þig/og jeg heþ trulopast þier j Riettlæ te og Dome/j Nad og Myskun. Jeg vil halldа vid þig þa Tru og Nad/sem jeg heþ þyrer laug re æþe suared þynum Forþedrum/ Þar þyrer ver tu gladur/þagna þu aþ öllu Hiarta. Jeg heþ þrel sad þig vr Heluyte/og leyst þig þra Daudanum/ Ose 13. Dauden er vppsuelgdur eilyþlega/og öll Tar heþ eg þurkad aþ þynum Augum/Nu skal þitt Hiarta glediast og þagna/og þin Fögnud skal eingen þra þier taka. Nu vil eg leida þig ad liþ ande Vatna Brunnum. Þitt Naþn vil eg medken na hier þyrer mynum Föður og hñs Englum/so þu siaer huilykan Heidur min Fader veiter þier aþ þui þu heþur þionad mier og þylgt mier epter.

3 J sama Mata munu Ord hins H. Anda har/ la sæt og liuþleg vera ad heyra/ Þegar hann ver dur so talande. Þin Lykame/þyner Lider og Lim er/þyn Sæl eru mitt Mustere og myn Huyld ad eilyþu/þar vil eg bua/Þt mier lykar þad/Jeg er þinn Paracletus, þinn Huggare/Eg er þitt In sigle og Pantur þinnar eilyþrar Endurlausnar/ og þyns eilyþs Lyþs/Jeg er Ande Nadarennar og Bæna akallsins/sa þig heþur liþande giört/An de Föðursins og Sonarins/ Ande Viskunnar og Openberingar/ so sñ morgun Lioseð/þegar Sol en geingr vpp aun Styria. Jeg ransaka alla Hlute og eirnen Dypt Guddomsins/ og openbera þier þad/ so þu viter þad huörsu rykuglega þu ert aþ Gude nadadur. Vertu gladur og þagna/þuiad þu

heþur

hefur ecke medteked þrældoms Anda/so þu þurfer ad ottast/heldur sonarlegan Anda/ og eg læt min Audsyn vera j þier/ecke annad en Frid og Fögnud Ast og Elsku/Galat. 5.

Soddan Ord allrar Heilagrar Þrenningar munu Utvalder mz ovmædelegum Hiartans Fögnude heyra og til syn taka/Lofande og prysande Guds Madargiæsku og oseiganlegan Rykdom ad eilifu so mælande.

Vier þöckum þier Drotten/Vier þöckum þier er og kunnar giörum þynar Dasemder/ Psal. 75. Mykel og þurdanleg eru þyn Verk/Drotten Almættugr Gud/Riettlætter og sañer eru þyner Vegger þu Kongr Heilagra /Fullur er Himenen þinar Lofgiördar/og Jörden er full þinar Giæsku. Gud þu ert vort Hialpræde/og vier erum okunnoner/þu ert vor Styrkur/ vor Lofsöngur. Med þagnade ausum vier nu Vatn ad Brunne Hialpradesins/ og þöckum þier Drotten/ og bodum þitt Nafn/ so haleitt sem þad er/ Vier lofum þig j þynum Helgedome/Vier lofum þig j Festingu þins Kraptar/ vier lofum þig j þynum Verkum/ vier lofum þig j þine mykellre Dyrd/vier lofum þig med Basonum Psaltara og Hörpum/vier lofum þig med allra Handa lystelegum Hliodfæreum/ Psalm. 150.

4 J þiorda Mætta munu Utvalder smacka hurörsu sætur Drotten er/og eta ad þui volgnu Himnamiöle Guds/Apoc. 2. Og verda druckner ad ryfkum giædum hans Hwss / og hann mun dryckia þa med Sælu so sem med Vatnastraume. Hann mun seigia til þeirra/ Eted mynner Elskanleger/

99

og drecked miſner Viner/og vered glader/Eted þ Goda/ ſo ad ydar Sæler verde þeitar aþ Sæluñe Pſalm. 34. Eſa. 65.

Epter ſoddan þagnadarſamre Rædu munu Vt ualder taka/og eilyþlega verda til Bords ſitiande med Abraham Iſaach og Jacob/og öllum helögum/og verda lyſtuger og glader eilyþlega/ecke aþ ſardnieſku Vyne/aþ huörru öll Gſidſeme kiemur/helldur aþ H. Anda/ſo þeirra Sæler aþ Fagnade loþe Gud / og þeirra Ande verde gladur j Gude þeirra Heilſuglaþara / Luc. 1. Þa munu þeir þagna og gledlaſt jnnbyrdis/og med Pſalmum og ſætum Kuædum andlegum ſyngia og ſpila þyrer Drottne j þeirra Hiörtum/Ephe. 5. Og mz þui ad ſialfur Gud er þeirra Manna Himna braud/og Vatn Lyfſins/Apoc. 2. Joh. 6. Þa þa þeir þar aþ faþnan nyan Krapt og Styrk/og verda ſo lyfgadet endurnærder og j anad ſin Vng er ſem Ernur/ Pſal. 103. og ecke vita ad ſeigia aþ nockrum Siukdome/Sott eda Dauda.

Nu eþ nockur vill vita huörnen þeſſare Fædu og þeim Dryck mune vera hattad/þa heyrer ſodan Andſuar þar til/ J þeſſu Lyfe og j þeſſum Heime kallaſt ad eta Chriſti Lyfama andlega/og drecka hans Blod andlega/ þegar vier truum a Chriſtum/og tökum hann til vor j hans ORDE med þullkomlegu trunadar Trauſte/ſo ad hañ byr j vorum Hiörtum/og liþer j oſſ þyrer Truna/Soddan Tru og ſlyk Von hepur j þui eilyfa Lyfenu Enda/ſo þar blyfur alleina Elſkan og Kiærleik uren. Þar þyrer og aþ þeſſu er þad augliost/ ad ſlyk merker ecke þa Neytſlu ſm ſkiedur j breñande aſtar

de æstar Elsku til lifanda Guds/ So ad j staden Magans og jardneskrar Fædu/ mun Gud læra Liossins Börn vmfadma og höndla sig sialfan med Hiartans fullkomlegre Æstarelsku/ og fyrer slyk an Kiærleika og soddan brennande Æst og Elsku lata þau fullkomlega hluttakande verda Sætleika sinnar guddomlegrar Æstar og Kiærleika/ alyka eins so sem giæfe hann þeim af storre æst og Elsku sig sialfan ad smacka/og ad eta og dreckа/huar med hann j þeim verkar og vppfueiker himneskan Kraft Glede og ovmædelegan Fögnud.

Þannen mun nu Drotten Gud vera synum Vr uëldum annars Heims fætur og lystugur og vel smakande/so ad þeir munu alldrei nöckra hollyr lega Fædu/ecke Vyn nie Miöd/ecke nöckurn jardneskan þorgeingelegan Dryck girnast. Gud sialfur mun vera þeirra allra lystelegasta Fæda/og allra fætaste Dryckur/huar vm hinn H. Augustinus talar miög hiartanlega med soddan Meinungu og Ordum sem hier standa/ Drottenn minn Gud (segier hann) þu Sætleike Kiærleikans/ þu fætur Kiærleike/ ok kiærlegur Sætleike/ Lat tu minn Lykama þijn neyta/og alla mina Lidu ok Limu verda fulla af fætum Dryck þinnar æstsamlegrar Elsku ok Giæfu/ Og veit þu minu Hiarta/ ad þad kunne þar vm ad syngia/ok segia. Minn Gud/ þu ert Kiærleiku renn sialfur/ þu ert mitt Hunang mijn fætleiks Miolk. Þu ert su rietta Fæda an allra Þrra sem andlega eru sterker/ Lat mig vagsa/lat mig styrkna ok proast j þier

so ad eg meige neyta þýn med hrausturs tMunne. Þu ert mitt Lýþ j huórju eg lifze/ Þu ert mýn Von huórra eg giæte/og mýn Dyrd huórja eg girnist ad þa og ódlast. Minn Gud/ geymdu Hiarta mitt/ styrdu Hugskote mýnu/snu þu Skilninge mýnum auktu Kiærleika mín/vpphefz þu mitt Hugskotz Hiarta/t drag vpp Munn mínat þyr stu Salar til himneskra Vatnastrauma.

Þannen mun nu vor Himneskr Gud og Fad er ecke alleinasta vera synum Vtuóldum þad allra þegursta sem Augum sla j Himeryke/og þad gledelegasta sem Eyrun heyra/og þad allra besta vm huórt talad verdur med Tungum Mañaña og Einglaña/Helldur mun hañ og eirnen vera þad allra sætasta og lystelegasta sem þeir þa ad smacka eta og drecka.

5 J þimta mata mun MAST Guds j paradijs þeirrar nyu Jardar vera so sem jlmande vtualen Smyrsl/krósptugre og lystelegre eñ nóckurt þagnadar Oleum/nóckur Myrra eda Aloes/ og kostulegra eñ nóckurt Balsam/ huórt ad þordum ramt ap Hófde Aarons a hans Skiegg og Klæde/ og myklu dyrmætara eñ nóckrar jlmande edla Jurter sem med mañlegre Konst og Kuñattu verda til bunar. Christus Jesus mun þar verda su allra sætasta Lyfte og Jlmur þess eilýþa Lýfsins/ Og so sem hañ er synum elskulegum Vtuóldum sætur himneskur edla Jlmur/so munu þeir Heilógu aptur a mote vera hónum med þeirra logande æstar Kiærleika myklu sætare Sætleiks Jlmur enn

nockurn tyma voru edla bestu Reykelse j gamla Testamentenu tilreidd ap Balsam/Resia/Myrru Aloes/og odrum kostulegū og dyrmætustu Jurtū. Vm peña Leyndardom og sætleiks Jlm þess eilif þa Lyþstns stendur skripad Psal. 45. Og j Lop kuæde Salomonis 4. 6. Huar vm ei verdur nu ad sine þleira skripad/þar til ad vier þaum peña sætleiks Jlm eilyps Gudz j eilypu Ryke ad lukta.

6 J stötta mata mun vor himneskur Brudgume Drotten Emanuel lata sijna Vtualda prei þa og taka a sier/og han mun þa hiartanlega ad sier þadma/og minnast vid þa/og kyssa sijna Vtvalda Christne med Kosse sijns Munns/Cant. 1. Og seigia so/Eg er þinn Skiolldur/og þyn mykel Laun/ Gen. 15. Og þu ert teiknud a mijnum hondum/Esa. 41. Jeg helld þier med mine Riettlætis hende/Mijn Myskun skal ecke vykia þra þier/og Sattmale mijns Fridar skal ecke bregdast/ Jeg er einn Elldlegur Mur j kring vm þig/ og eg skyle þier med Stugga minna handa. Glede og Fognudur mun hondla þig/ og hrygd og Anduarpan skal vera langt þra þier/Esa. 41. 49. 51. 54.

Enn soddan Kossar og Fadmlog skie ecke med holldlegum veralldlegum hætte/ Þviad Gud er einn Ande/a huörium ecke verdur þreipad nie teed. Helldur er slykt einn haleitur Leyndardomur/vm huörn h. Ritning talar med manlegum Ordum/huör Ord vier munum j eilypu Lyþe þa riettelega ad skilia.

7 J siöunda Mata og þram yper allt þetta / mun sa eingen hlutur vera annars heims sem

Vtvaltet

Ytualder munu so hiartanlega elska sem stalfan Gud/ hann sem er stalfur Kiærleikuren/ huór ed allan Enginglanna ag Mannanna Kiærleika /med huggunar samlegu Alite sinar æstudlegrar VERV noglega mun sedia og gledia og fylla/so ad peir munu eckert annad oska nie girnast vtan Gud alleina. Par fyrer/ Po so sie/ad j peim nya Heime sie fullkomlegur og algiórdur Kiærleike Naungans a medal Liossins Barna/ par huór elskar adan so sem stalfan sig/Pa mun po logande Astar/ elska til Guds ypergnæfa og ganga yper allt/so peir munu hann elska framar enn allar adrar Skepnur af öllu Hiarta/allre Salu og öllum Hugskots Kröptum/af pui ad hann elskar fa af Hiarta/og er og byr j peim so sem j sinu Mustere og Herberge.

Pesse Kiærleike til Guds er a medal allra Hugskotsins Verka og Selarennar Krapta hid hellsta puingande vnder sitt Vallde alla Affectus, Krapta og Hræringar mannlegs Megns og Mattar/so ad hann alleina rade/og elske Gud fann allra hæsta og besta/og eignest hann. Med soddan Kiærleika samteingest Salen Gude og verdur eitt med hönum. Og af soddan tueimur Hiartans jnbyrdis Kiærleikum verdur ein Ande. Og fegar Sælen so elskar sinn himneska Skapara og Brwdguma/ ei lyflega/fa munu aller Affectus, og Kraptar Hugskotsins og Sælarenar henne hlyda/ hene vnder giefner vera/ med hreinum heilögum Kiærleika til Guds.

8 I attunda og sydasta mæta mun j pui ellis fa Lyfenu Guds haleita SPEkE vera fad allra

hæsta og besta j öllum Liossens Börnum/sm̃ þau girnast ad skilia og vita/og huöria þau munu full komlega þeckia. Þuiad þau munu þa hafa ecke Frumburd og ecke tiundar part hins Helga Anda/ helldur fullkomlega Deilld og Gafu/ so ad þau munu riettelega verda staande og þeckiande allan Leyndardom H. Þrenningar/ og öll Nadarverk dasælegrar Sköpunar/og nadarryku Endurlausnar so og lyka vorrar heilsusömu Helganar. Aller soddan Leyndardomar Guds munu þa Utvöldum vera kunnuger/ so þeir munu sia þa j giegnum/ Þuiad Gud mun þa lata vita sijna heimuglega Speke/og sinn Sattmæla/ ecke j dim̃re Rædu eda myrkuo Orde so sem j Speigle/1. Corinth. 13. Helldur j biörtu Liose himneskrar nalægrar Openberingar/ med lifande Röddu/ So eingen mun wr þui þurfa ad seigia til annars/ Þeckiu Drott en/Helldur munu þeir aller þeckia hann smæer og storer/Jerem. 31.

Og þui meir og þramar sem þeir Utvöldu ransaka himneska Guds Speke/og huxa vm hana þess meire Girnd og Lyst munu þeir asamt med heilögum Englum hafa ad sia hana og skoda/so þad mun þeim alldrei leidast/ og alldrei munu þeir þikiast full ransakad gieta/huörsu hæa/diup breid og vyd og omælanleg hun er/ og huörsu o endanleg obegrypanleg/oransakanleg hun er. Og þad mun so skie/ ad Guds Börn med Heilögum Anda vpplyst/munu so myked þa ogödlast ad þui lykre grunlausre Guds Speke ad skilia/so sm̃ þau þurfa/Og þa munu þau sia og skilia/huörsu ad Dypt Guddomsins er ecke annad j sinne ESSEN-

tia og

TIA og VERV eñ ſtalþur Kiærleikuren/ og eins logande og breñande Kiærleikur/ſa ed Himen og Jörd vppfyller. Pennan Gud og Födur a ſamt med hans omxlanlegre Speke og oxmxdelegre Giæfku munu Vtualder þa fullkomlega þeckiande verda/med Hiartans trunadar Trauſte Glede og Fögnude/ſo ſem þeir eru ap hönum þeckter.

So hafe þier god Börn nu heyrt/huörnen og med huöriu mote Gud mune vera allt j öllū/ j þui okomna Lyfenu/ þegar hañ byr og bygger j ſynum Vtuöldum Börnum/og hefur j þeim ſyna Huyld/ ſo ſem j ſynu eigen Hwſe og heilögu Mrſtere. Hañ mun þa endurnxra/lyfga/ſtyrkia og gledia alla þeirra Lidu og Limu/ Hiartad Saalena/Sinne og Hugſkot og öll þeirra Skilnin gar Vit/Hañ mun vera þad allra þrydaſta fyrer Augonum/allra gledelegaſta fyrer Eyrönum/þad allra beſta og ſxtaſta fyrer Munne og Tungu/ þ allra ſxtaſta fyrer Smecknum/þad allra liufflega ſta ſem þr meiga þreifa og taka a / þad liufaſta og elſkulegaſta ſem þeir kuña ad elſka/og þad di upaſta ſem þeir eilyfflega munu grunda og aſtun da/Po ſkulu þier Kioſſens Börn vita/ad ſoddan Heyrn og Syn/ Smeckur og Ilman/ Ord og A tekt geingur ecke til med holldlegum hxtte/ hell dur himneſkum/huörn vort Hold og Blod kann ecke j þeſſu Lyfe ad vnderſtanda nie ſkilia.

11 Nu epterfylger ſa añar Leyndardomur ſiñ heyrer til þui okomna Lyfenu/hann er vm Ein ing og Samteinging Heilagra Engla og Vtvald ra Manna/ huörnen ad þeir j þui okomna Lyf enu mune hallda til ſamans/ og vera huöru

tueggiu eitt j Gude.

Þuiad med þui eilyfst Lyf annars Heims er ecke annad enn Lyf Fagnadarryks Kiærleika/ þar Gud elskar sijn Börn af hiartanlegre Elsku og verdur þar aptur a möte med Hiartans Kiærleika elskadur/Og med þui ad Lögmal Guds þraũ fylger allra mest og heilst Kiærleikanum/þar fyr er mun j þui ökomna Lyfsenu Kiærleikuren ganga yfer alla Hlute/þa fylger þad epter/ad so sem Menn og Englar verda þar af lifande j algiördum Kiærleika/elskande Gud af öllu Hiarta/af allre Sœlu/öllu Megne og Hugskote/so mun þeirra Lyf og Lifnadur jnbyrdis ecke vera annad enn einsaman Kiærleikur/einsömul Vinatta/ Tru og Dygd/eilyfslega varande Fögnudr/Sœla og Sœlld.

Nu ef einhuör spyr ad þui/ Huad H. Englar og vtvöld Guds Börn giöre annars Heims/ og huört ad sie þeirra Lyf og Framferde jnbyrdis eda sijn a mille/Þa ma so suara þar til/Þar munu huörer elska adra so sem sialfan sig/ eige mun þar vera þeirra a mille Heipt nie Hatur/Stryd nie Styrialld/ Ovilld nie Osamlyndi / Engenn mun þikiast þar vpp yfer öðrum/ huöruger munu þar adra fyrirlyta/ecke leita eigenlegrar gagnsemdar/ecke girnast öðrum Mein eda Skada ad giöra/Helldr munu þeir lifa til samans miög astuðlega og vingiarnlega/So ad þeirra a mille mũ ecke annad vera enn brennande Astarkiærleike/Hiartans Fögnudur og sœtlegt Samtal/af huöriu þeir munu fagna og glediast ad eilyfu.

Himneskur Liome skinande mun vera yfer þeim öllum/so ad af dyrdarsamlegre Sambuð H.

Þrenningar

Þrenningar j þeim/munu þeir verda skijnande og liomande so sem klar og biört Sol. Og þo ein og annar epter adskillanlegum Verkönum og Gaþ um þess G. Anda/haþe nockra Fordilld og Heid ur þraũ yþer annan/so sem þad Solen er skiærare og biartare eñ Tungled/Tungled er biartare enn Stiörnunnar/Og sumar aþ Stiörnunum eru myk lu skiærare enn sumar/ Þa mun þar aþ ecke rijsa Misljnde/eda Auþundarneiste. Þar mun huör og eñ glediast og þagna aþ annars Dyrd/ Heidre og Fordilld so sem stalþs sijns /og huör mun öðrum hñs æru og Dyrdar vñande vera/so sñ stalþū ser.

Ecke er hier þörf ad ahræra þa Spurning/ huört ad Guds Börn þeirrar Himneſku Jerusa lem/munu þeckiast jnbyrdis/ so ad huör vite ann ars Nafn og Heite. Þuiad huör vill eþa þad/Mz þui ad Ritningen vottar/ ad þad Himneska Lijf ed se ecke annad enn Kiærleikuren. Kiærleikur en(seiger S: Paall)þrytur alldrei/þo ad Spa domönum linne/og Tungumalönum slote/ * Skijnsemenne (Þad er ad skilia) Halfverke enu linne/1. Cor. 13. Þriote nu alldrei Kiær leikuren/þa blijfur hann eilijflega/ Enn huörnen ma hann eilijflega vara og blijfa/eþ eingen þeck er annann?

Allur Kiærleike hefur þa Art og Natturu/ad hann hefur med sier tuær Dygder/tuo MAXXX fostu/sem er Kyrning/ad Madur þecke þad hañ elskar/Þar næst Samlijking Vilians. Þui huörn en kann Vinur Vin sinn ad elska/nema þeir þeck iest/og þeir se samlynder og samhugader?

Nu med þui ad Kiærleikuren til Naungans verdur ecke nockurn Tyma eda nockurstadar so sm̃ j þui okomna Lyþenu/þar Heilager Menn og Englar munu ap hiarta elskast/ og þeirre Elsku hallda syn a mille eilyþlega/ So þylger þar epter omot mælanlega/ad Menn og Englar mune þeckiast jn byrdis/ og so sem ad Englarner þeckia huor annan/so munu og Mennerner þeckia huor annan/ þusundþallt betur og þrekar enn nu þeckiast Madur og Kona/ Born og Forelldrar/ Brædur og Sysken/eda nockrer adrer Frændur og Viner j þessum Heime. Og þetta skedur ap þui/ad aller Menn og Englar eru þuller ap h. Anda/þyrer huor ium eckert er huled/helldur ransakar hann alla hlute/ jafnvel Dypt Guddomsins/ 1. Corinth. 2. Þar þyrer/med þui ad Heilagur Ande hann er m̃ ollum Vtuoldum/byr og bygger med þeim so sem j synu lifanda Mustere/ med soddan Krapte og Verkan/Lioma og Dyrd/ ad þeirra hiortu munu verda so haleitlega vpplyst/ad þau munu m̃ gledelegre Forundran og eilyþum Fagnade þeckia Dypt Guddomsins(huad hid sama ad er ovmædeleg Dyrd)Þar þyrer er vyst og augliost/ ad þeir munu j Almattugum Gude og j hans eilyþu Liose þeckia huor annan/Og j Lioma slykrar Guds Dyrdar mun huor og eirn Engell þeckia alla adra Engla/og alla Menn/So mun og huor og einn ap Vtuoldum glogglega þeckia alla Menn/og alla Engla med Nafne/huorsu marger og otelianleger þeir eru eda vera kuña.

Og ep ad Vtualder j okomnum Heime verda þeckiande þa sem hier a Jordunne hafa lifad a ymsum

ymsum og adskilianlegum Heimsins Tijmum/ og huörja þeir haþa alldrei hier j Heime þeckt nie sied/ þa munu þeir sañlega þeckiande verda sijna Forelldra og Börn Frændur og Vine/hia huörijū þeir haþa hier j Heime lifad til samans j Guds Otta/og christelegum Kiærleika.

Ad vijsu munu Menn þa med oeþanlegum Sañindum setgia/ad þeirra Cognitio eda Kyn ning/hier j Heime/haþe ecke vered annad eñ Halfverk og Hiegome/hia þeirre Sælu og himneskre Kyñingu/sem þa mun Vtuöldum veitt og giefen verda/þuiad þá munu Vtualder þusund sinnum betur huör añan þeckia eñ nu hier j Heime/So mun og þa eirneñ Kiærleikuren vera þusund sinnum hiartanlegre og heitare a medal Vtualdra eñ nu er hann. Kiærleikur Naungās mun þa vera full komlegur og algiörður/ so sem ad bygge og være huör j öderum/eñ þo þyrer vtan alla syndsamlega Girnd/allan otierlegan Girndarbruna/alla oskickanlega Lystsyke. Helldur mun allt vera og þrañ þara med opleckudum Kiærleika/ hreinñre Aast/ ærlegre Sidsemd/Tykt og heilagre Hauerskv Heidre og Heilagleika/Þuiad hier j Heime voru þeir synduger/ eñ añars Heims munu þeir þyrer vtan alla Synd þñbyrdis huör añan elska/mz himneskre Glede Sælu og Fögnude/og ecke munu þeir reiknande verda Aar eda Daga/Tijma nie Stunder vegna Fagnadar/ Þar mun vera þusund Aar sñ eiñ Dagur og eiñ Dagur sem þusund Aar.

Matheſius skrifar so/ Adam þyrer Falled/ adur enn þañ var komen j eilifft Lijf/

þa þeckte hañ sýna Euu / ad hun være aþ sýnu Holldi og sýnum Beinum / þar hann haþde þo alldrei sied hana adur. Jtem / þrýr Christi Postular / sem voru vid Forklaran Guds Sonar a Fiallenu helga / þeck tu Moysen + Eliam talande vid Christum. So þeckte + Maria Magdalena Christum aþ hans Kædu + Hliodum / þo hañ birtest henne j Mynd eins Grasgards Geymara: S. Stephan sa Christum j sinne Dyrd til Fodursins hægre Hander og þeckte hann / Lýka so haþa Rietttruader þeckt þa Heilögu sem vpprisu med Christo / og haþa birst mörgum.

Jtem / þeir Fordæmdu munu og so þeckia þa Vtuöldu j Dyrdeñe / huar aþ þeirra Kuöl og Pýna vex þui meir / þegar þr lýta þa j himneskre Dyrd og Sælu sem þeir haþa hier j Heime þyrerlited og vnder Fotum troded. So þeckte sa rýke Madur Abraham og Lazarum j hans Fadme / þo miög langt være a mille þeirra / huar aþ þeir Lærdu hallda ad Vtualder mune þeckia þa Fordæmdu j Kuölönum / og prýsa guddomlegt Rietttlæte.

Job telur sier þad allra hellst og mest til huggunar / ad hañ mune j Vppriſunne þa nyan Lýkama / og med andlegum Augū

sia

sia sinn Drotten og Endurlausnara/ og j sijnu þornyudu Hollde skoda þann þorkla rada og lijkamlega Guds Son. Slijkt er nu ein hiartanleg huggun þyrer þa sem mi ssa hier sijna Aastvine. Hier j Heime koma þeir ecke aptur til vor/hier siaum vier þa alldrei/Enn þo þ meige bera til ad Diöfs ullen læte sia sig j eins edur annars Mynd/ þa er þad þo ecke nema Missyningar. Þad er Mal Vantruadra og Heidingia vid þa sem þraijn stijga/I Dag sie jeg þig seinast vor þui alldrei ad eilijfu/Eij vier Christner mælum so/Mijn Kiæraste/jeg bifala þig Gude/hier siaust vid ecke leingur/eij anns ars Heims munum vid med Guds Hialp þijnast aptur med Glede og Fögnude/t blij þa þa til samans eilijflega/Gud lætur oss þinnast aptur.

Sañarlega/huör hann hefur soddan Hugsaner/og þester sier þær j Hug t Hiar ta af Guds Orde/sa veit ad hugga sig og giefa sig til Frids/og vera viss vppa þann þagnadar Dag/ þegar vier munum þijnast aptur og þeckia huör añan j Fride t Dyrd og j Aast og Kiærleika til samans blijfa/ og vera ad eilijfu.

Af Kiærleik Guds vtualdra Barna kiemur og eirnen þad/Ad aller munu þeir verda eins sijn ader/samhuga og samþycker j öllum Greinum/og

eingen

eingen nuin þar vilia ödru vys enn añar. Ville Guds hañ geingur þyrer/hañ lyser öllum/og þar epter haga og hegda þeir aller öllum synum Vil ia/so þeir munu haþa aller eiñ Vilia eina Mein ing/Suña og Mergur og Jñehalld þeirra Vilia mun vera/Ad elska Gud aþ öllu hiarta all re Sælu/ og öllum Mætte og Megne/ og huör annan sem sig sialþan.

Huad hellst nu Kiossens Börn vilia med ein um Huga/ þad munu þeir og samhugader giöra. Hiörtu þeirra nunu verda þull med samhugadan Kiærleik og Fögnud, Og aþ huöriu Hiartad er þullt/þad geingur þram aþ Munnenum/þui mun þeirra Rœda og Samtal ecke vera añad eñ vm ei lyþt Lyþ/vm Guds ast og Elsku/vm þeirra ast ar Elsku aptur a mote til Guds/Og med soddan Rœdu munu þeir oaþlataulega skiemta huör öd rum/syngia og spila eilyþlega þyrer Drottne Ze baoth/þackande Gude/prysande sin Skapara/heid rande sin Födur/hœlande synum himneska Erwd guma/veitande alla Hlydne þeim Heilaga Anda/ sem med þeim byr og bygger/ og verda so þuller med þullkomen Kiærleika til Guds/og med sanna Ast og Elsku til Naungans. Þar med þuller nig allskyns Tygt og xru/Riettuyse/Sannleika/Hei lagleika og Hooþseme/talande eckert añad eñ þad sem er heidarlegt/xrlegt/loþlegt og Heilagre Þr eñingu er þægelegt.

Og j stuttu Mœle ad seigia/Añars Heims mu nu aller Guds Ztualder verda eitt j Gude/ a sa mt med heilögum Enginum/ huörium þeir munu lyf-

lyker verda/so þeir munu huörke þurfa vid Matar nie Dryckiar/ og ecke munu þeir kuongast nie giptast epter Plagsid þessarar Veralldar/ Þeir munu hafa og smacka alla Heilaga himneska Sælu eins og Englarner/og hafa sama Fögnud sömu Sæluhialp med þeim/ lyka og eirnen munu þeir med heilögum Englum sia og lyta þad allra liufasta lystelegasta dyrdarlegasta Auglit og Andlit heilagrar Þreningar j Guddomsins VERV/Lofa og dyrka Gud med einum huga Hiarta og Sinne/syngiande med heilögum Englum/ Heilagur/ Heilagur/Heilagur er Drotten Gud Zebaoth.

Aller munu Guds Vtualder þa vera so sem eiñ Madur/eiñ Lykame/ein Sæl/og fullkomlega eitt j Gude/ Þar mun huör ödrum vera jafn og lyker j Riærleikanum/j Kyñinguñe/j Villianum/ j gledelegre Skodan Guds Auglitis/j Sæluhialp eñe og öllum himneskum Fögnude. Þar elskar huör annan so sem sialfan sig/So sem eiñ vill so vill annar/ Aller Heilager smacr og storer verda þar eins sliñader og samhugader j Heilögum Anda/og af Hiarta glader j Gude: Þeir munu verda med öllu samlyker Heilögum Guds Englum/og elska þa sem sialfa sig/ og j sama mata verda elskader af Guds Englum/So ad bæde Meñ og Englar munu hafa og eignast eins Fögnud og Glede/ sömu Sælu og Sæluhialp/ og eitt og hid sama eilyfr Lyf.

111 Nu epterfylger sa þridie Leyndardomur en/sñ er/ Ad hugleida þau Vndur/þau dasemdar Verk sem ahræra vora himneska Æining og Samteinging med Gude/huör dasemdarverk mykiu eru

haleitare

haleitare dyrdarlegre dasamlegre en allt pad sem nockurn tyma pinst eda pinast kann j prodra Manna Fradebokum. En soddan dasemdar Vndur eru pal en j pessum epterpylgiande Titlum eda Greinum/ sem er/ad vier munum annars Heims verda.

1 Styrkuer j Gude.
2 Vyser og Menter j Gude.
3 Dyrdarsamleger j Gude.
4 Alvalder j Gude.
5 Ryker og auduger j Gude.
6 Glader og pagnande j Gude.
7 Algiorlega pullkomner j Gude.

1 Petta eru dasemdar Gaxur per sem vier j odrum Heime munu med storre potundran verda varer vid/og pa ad odlast. Puiad vor Samteingh ing med Christo/og pyrer Christum med Fodurh num og Heilogum Anda/ hun verkar pyrst pull, komlega Heilbrigde Lykamans og Salareñar/so ad vier epter S. Pals Ordum/1. Cor. 15. paum oporgeingelega Lykame/ hrausta og sterka j oll um Lidum og Limum/peir ed ecke munu vita ap nockrum Siukdome/Sott eda Veykleika/Par vm skripa so peir gomlu Læremeistarar sem nepnast Scolastici/ Ad vor Syn mune pa verda so skygn og skorp/ ad vier munum slaande vera ecke alleinasta pad nalægt er/ og ecke alleinasta huad stort er/ helldur pad allra minsta/ so ad ep yst j Austre eda Vestre hrærer sig Mypluga pa munum vier sia hana.

S. Augustinus skripar so/Pa mun eingen maela vid annan/Virda pu hina Siuka sem ligge

liggur þar eda þar/ Þui þa mun vera ei-
lifz Heilbrigde. Item seiger S. Bernhardus/
Þa mun ecke vera Sorg nie Hrygd/ eingen
Pijna nie Sott/ónguer Verker/eingen Hrad
sla/eckert erfide og eingen Daude/ helldur
eilifz og oendanleg Heilbrigde.

Huórnen hattad er mannlegum Lykama j
þessu þorgeingelegu Lifze þad er óllum kunnugt/
ad af nætturlegre Samteingingu Sælarennar/a
medã hun lydur ecke nóckurt Yferfall/þa er Ly-
kamen hraustur og sterkur/huxar ecke vm Daud-
an nie þad ad Sælen munie j burtu xyfia. Og ef
Samteinging Sælar og Lykama verkar slykt hi-
er j Heime/a medan þau eru heilbrigd bæde/ Hu-
ad mun þa annars Heims verka vor pullkomleg
Eining med Christo og allre Heilagre Preñingu
þegar vier verdum lykter Guds Heilógum Engl-
um? Hier vm skrifar so Augustinus.

Þeir Menñ sem fyrer Guds Nad eru hluttak-
arar ordner ad eilifzu Lifze med Heilógum Eing
lum/þeir ed Samborgarar vera skulu j Himnen
um/þeir munu þa soddan andlega Lykame/ad þr
munu huórke gieta syndgad/ og ecke helldur daed.
Þuiad natturlegur Lykame hins fyrsta Mans
var med soddan Tegund af Gude skapadur/ ecke
ad hañ giæte ecke daed/med óllu/Helldur ad hann
skylde ecke deyia/so framt sem hñ syndgade ecke.
Eñ j ódrum Heime munu þeir Lykamer med óllu
odaudleger verda/huórier af lifanda Guds Anda
eru lifande ordner. So er og lykt vm Sælena/
Hun var skópud odaudleg/og hefde matt lifa gud
lega

lega og ſaluhialplega/hefde hun ecke hlytt þeim illa Anda/Eñ af þui hun hlydde hönum/ þa er hun daud orden þyrer Syndena/þad er/hun vard ſuipt h. Anda/huad ad er Daude Salareñar.

Nu þar þyrer med þui ad vor Samteinging med Gude añars Heims er oendanleg oadſkilianleg/ ſo ad vier verdum hans eilyfft Muſtere/ og Herberge allrar heilagrar Prenningar/og höfum ecke ad eins natturlegt Lyff Lykamans af Samteingingu þorklaradrar Sálar j þorklaſödum Lykama/ helldur höfum vier andlegt Lyff og himneſkt af eilyfftre Samteingingu og Sambwd vors Herra Jeſu Chriſti/og hans Födurs og Heilags Anda j vorum hiörtum. Þar þyrer mun þetta himneſka og andlega Lyff ſo ſtyrkia alla Lidu og Limu Lykamans/og giefa hönum ſoddan Krapt ad þu munt hafa ſkarpare Syn eñ Aurn/og heyra betur eñ nöckurt Dyr a Jördunñe/og vera ſnarare og fliotare eñ Hiörtur og Hind/ Þar med og eirnen vera ſterkur og hrauſtur j Sálu og Lykama ad eilyfftu/ Hier vm ſkrifar S. Auguſtinus.

Lyſt er þad hier j Heime og Glede ad hafa heilbrigdan og hrauſtan Lykama/ Eñ j ödrum Heime er meire Lyſt og Fögnudur ad hafa ſoddan Lykame ſem eru hrauſter ſterker og ſo fliotet og liettfærer/ ad þar mun eingen Hlutur ſtanda þyrer þeim. Hafer þu Glede af löngum Lyffdögum/þa mattu myklu þramar hafa hana þar annars Heims/ þar Vtualder eilyfflega verda lifande heilbrigder an allrar Sottar og

Siukdoms

Sinkdoms/ Veyke eda Vanheilsu. Þuiad j þui Lyfsenu er eilyf Heilbrigde og Heilbrigd eilyfd/ Þuiad Gud Drotten sa eilyfliga lifer hann mun eilyfa Heilsu og eilyfr Lyf giefa Vtvoldum.

2 J annan mæta munu Guds Vtualder annars Heims vegna sinar Samteeingingar vid Christum Guds Son (j hvorium aller Fiesioder Viskunnar og Speekennar eru folgner) þa og odlast soddan Speke og Visku sem onguan Brest hefur/ og ei er nockurt Halfverk/ helldur fullkomleg og algiörd Viska/ epter Mæta og Gæfu hins Helga Anda: Þuiad hier j Heime hofum vier ecke nema Frum vöxten og Halfverked af Guds Gæfum/ en j þui nya Heime munum vier þa og odlast fullan Mixler af Gæfum hins Helga Anda/ Rom. 8. 1. Corinth. 13.

Þa mun Gud laata oss vita allan sinn Sattmæla/ so ad vier munum riettelega skilia og vnderstanda heimuglega Speke hans gvddomlegrar Giæsku/ Psalm. 25. 51. Þa mun riettelega þrain koma þad sem S. Paall skrifar/ 1. Corinth. 2. Gud hefur openberad oss þad fyrer sin Anda/ Þuiad hvor veit hvad j Mannenum er (eda fyr) nema Ande Mannsins? So veit engen hvad j Gude er/ nema Ande Guds. En vier hofum ecke odlast Anda Heimsins helldur Guds Anda/ so vier kunnum ad vita hvor su rikuglega vier erum af Gude giofder.

Hier vm skrifar so S. Augustinus. Þar Herran Jesus seiger (Heilagur Ande mun leida ydur j allan Sañleik) þa helld jeg/ ad j þessu Lyfe kuñe þad ecke fullkomlega þrañ ad koma vid christen Mañen. Þuí ad eingen lifande Madur kañ j þessu Holl de sem er þorgeingelegt/ og Saluñe er ecke nema til Þyngsla/ad vita allan Sañleik/ med þui Postulen seiger/ad vorer Vitsmun er sie Hálfverk og soddan Vitsmuner vorer eru af Helgum Anda/ huórn vier höfum þeinged so sem j Pank/ad vier skulum med Tijdeñe seirna komast til fullkomens Skilnings og algiórdrar Speke/vm huória S. Paull talar/þar hñ seiger/ mijn Viska eda miñ Frodleikur er nu (hier j Heime) Hálfverk/ Enn þa mun jeg þeckia so sem jeg er þeckter.

Hier j Heime erum vier so sem j Myrkre og vor Skilningur eda natturlegt Skilnings Ljos er harla miög blint orded/So ad sa gamle Speking Aristoteles hefur ecke þorgiefins skrifad/ Lyka sem Fladur Mysnar eru a biörtum Deige blindar/og kuña huórke ad sia nie lyda Solarskined/eins erum vier/jafnvel þott Ljos Sannleikur liome þyrer vorum Augum/ et cr. Enn annars Heims munum vier hafa guddomlega vpplystar og þorklaradar Saler/og med storre Forundran þa ad skynia og vita/huórnen ad Gud er ein j sine guddomlegre VERV enn þremur j þersonum/

um/

um/Jtem/huórnen hattad sie óllum Guddomsins Giórningum hid innra/Huórnen Gud hefur elsk ad oss j synum Syne/og huórnen hann hefur vt valed oss adur en Heimruen var skapadur/Jtem huórsu dasamlega til hefur geinged vm Skópun Himens og Jardar/ Enginganna og Mannanna/ og vm Holldgan Guds Eingetens Sonar/og giór vallt Verk vorrar Endurlausnar og Endurfædin gar af H. Anda/og vm Hlyfd og Verndan Guds Christne:

Af Lýfsins Bok (seiger Augustinus) fad er eilýfur Guds Samleikur j hans Speke Herra Jesus Christus sialfur mun oss allt openbert og kunugt verda/fa munum vier fa ad skilia Grunn og Orsók margra feirra Leyndardoma sem j fessu Lýfe eru fyr er oss hulder og geymder/ Sem er/ Huar fyrer einn verdur vtualen/annar forkastad ur/Huar fyrer einn er til Rýkis vpphafen annar afsettur/ huar fyrer einn er Herran enn annar Dienaren/Huar fyrer einn andast j Modurlýfe/annar j Barndome/fridie a aska Alldre/fiorde a Elledógnum/ Pui einn hafe vered Rýkur/ enn annar Fatækur. Huórnen fad hafe komed til/ad einnrar Lausakonu Sonur verdur skýrdur/ enn Dande kuinnu Sonur naer ecke Skýrn/ j ct. Jtem Huórnen fad hafe til komed/ ad margur hefur j fyrstune lifad vel og christelega/ en vm syder er hann fra fallen og hefur feing

ed ogudlegan Aþgang/ Þar j mote/ Sa sem liþad hefur j Syndum i Glæpum alla sijna Daga/ eñ vm sijder hefur hann giörr Jdran/ og þeinged christelegan Aþgang. Allt þetta og añad þuilijkt mun þa öllum Veuöldum liost og kunnugt verda/ annars Heims ver Bokenne Lifþsins.

Snögt ad seigia/ Vier munum þa aller saman vera fullment Liossens Börn/ Galærder Theologi og Ritninga Meistarar/ Vier munum þa vita öll Lög/ allar Lister/ Þa munum vier skilia og vita allan Fang og Glaup hins nya Himens/ Krapt og Verkan allra Planeta og Stiarna/ Vita munum vier þa og eirnen huörnen hattad og vm horfed sie j öllum Löndum Jardar Kringluñar/ j Nordur og Sudur Austur og Vestur. Þar ad auk munum vier verda þorgoder Phisici/ og Natturu Meistarar/ Og lijka so sem Adam fyrer Fall ed þeckte Natturu Edle og Art allra Dyra og Kuikinda/ og gaf þeim Nöfn huörju epter sijne Tegund og Natturu/ lijka eins mun oss a sijkre Speke eingen Brestur vera.

Sonur Guds/ su eilifa Speke Födursins/ sem mandomliga Natturu hefur teked vppa sig/ sa ed og byr og bygger j vorum Hiörtum/ hañ mun þa giefa oss meire og þrekare Speke/ enn sa vyse Salomon Kongur hafde/ vm huörn skrifad stendur/ Ad hans Viska og Speke hafe vered meire eñ allra annara Sona j Austur Alþunne/ og allra Egiptskra Manna/ og allra Dætra Ethan/ og ad hañ hafe framsett þriu Þusund Malshattu/ og hañ

hafe

hafe dikrad meir enn Hundrad Kuæde. Hañ hafe skrifad vm allra Handa Tric/ teked til a Cedrus Vide j Libanon/og allt ad Jsop sem ver a Hvs veggium/þar med hafe hann skrifad vm Fie og Fugla/ Fiska og Skridkuikende / 3. Reg. 3. Vm hann skrifar Jesus Syrach. Oh/Hvörsu vel Lær der þu a þijnum vnga Alldre/og varst fullur Skil nings/so sem Vatn þad sem Landed hylur/og þu hefur allt fyllt med þijna Malshættu og þinn Lærdom/og ert Nafnkunnugur j Eyönum. Aull Lönd vndrudust þijn Liod/Lykingar og Vtleggin gar/og lofudu Drotten sem nefnest Gud Jsra el/Syrach. 47.

3 J Pridia Mata munum vier vegna Samteng ingar og Einingar mz Guds Syne/ og Födurnum verda miög dasamlega dyrdleger/og nefnast Guds Börn/og Vtualder Födursins/Herrans Jesu Chr isti Brædur og Systur/ þar med þad dyrlegasta Herberge og Mustere Heilags Anda og allrar hei lagrar Preningar/so og lyfta Kongar og Kienne men. Þesse Nöfn munu Vtualder Guds hafa ecke ad eins ad Nafne kuödnu/Helldr allt huad hellst þessum Nöfnum fylger og tilheyrer/þad munum vier j Raun og Sañleika vera. Vier munum ei ga med Christo allan oskiptan Arf allra hans Himneskra Eigna og guddomlegra Audæfa/ so sem hñs rietter Samarfar/og so sem adrer Kon gar drottna og ryfia med hönum yfer öllum nya Heime. Og soddan Dyrd og Some mun þrabæt lega miög yferganga alla Dyrd þessarar þorgein gelegu Veralldar/og þusund sinnum þusund meir gledia þig eñ þo þu ætter ad vera Keisare eda

Kongur yfer öllu Jardryke.

Nu ef einhuör vill soddan Spurning setia fram. Huörnen kuña öll Kiossens Börn j öðrum Heime ad vera Kongar/ og rykia og drottna so sem Kongar/ med þui ad þa eru huörke Pegnar nie Præler/Vnderdanar nie Erfidis menn/ yfer huörium þeir kunna ad rykia. Skulu afiars Heims vera Kongar og Höfðingiar/ þa hliota þeir ad hafa Vndersata/Lands Lyde/Bændur og Bura/Præla og Ambætter/Akurkalla og allra handa arfidis Folk/yfer huörio þeirra Vallð og Ryke skal taka.

Andsuar/ Soddan Huxan er ecke annad enn holldlegur Vancke hins gamla Adams/og darlegr Smyde mañlegrar Skynsemdar/huör ed meinar/ ad j einu Lande meige ecke vera aller Herrar og Frelsingiar/ þar hliote ad vera j bland Pegnar og Præler Akurkallar og Embættesmeñ. Enn j eilyfu Lyfe afiars Heims/þa munu huörke vera Pegnar nie Præler/ helldur aller saman Herrar og Frelsingiar/ Kongar og Höfðingiar/ Enn af soddan Heidre/Vallde og Dyrd mun þar eingen sig stæra/eingen þikiast öðrum ædre/helldur vera audmiukur lytelatur ringiarnlegur huör vid annan jnbyrdis/huar vm S. Augustinus skrifar med þessum Ordum.

Þa mun eingen Girnd og eingen Vilie vera til ad syndgast/ † ei munu Menn þa gieta Orietr giört j þui minsta/ Helldur munu Vtvalder vera þa glader og med godu Giede/þeir munu verda lyker Heilögum

Engl-

Æinglum/og vera þeirra Lagsmenn og Sp allbræður þyrr og sýd. Þa mun eckert vera heldur samlegra/dyrdarlegra/agiætara/þegra/þrý dara/klarara og skiærara/ stöðugra og stadþasta ra enn þad eilyþa oendanlega Lyþ.

4. Hier næst munu Vtualder þa þann Heidur/ vegna sinnar Samteingingar og Sambwdar vid Guds Son sem kallast dasamlegur/Rad/Kraptur Kiempa/eilyþur Fader og Fridar Höfðinge/Esa. 9. Sa med sýnum Anda og Gaafum byr og er j öllum Liossens Börnum/ad þeir munu allt kun na/allt vita/og öllu megna/og allt þormeiga hu ad hellst þeir vilia/þad Gude er til Lofs og Dyr dar/og þeim til Gagns/ so ad þeir munu Fiöllen vr stad hræra/Solargangenn rada/Vatzstraumsn um hamla/ Og eckert mun þeim vm Megn vera eda omögulegt/med þui ad sa er Almattugur og allzvolldugur huörs Eign og Eigendomur og vt valen Verkþære og Mustere vier munum verda/ epter þui sem stalfur Guds Sonur seiger/ Aller Hluter eru þeim möguleger sem truer/Marc. 9. Og S. Paall/Eg þormegna alla Hlute þyrer þann sem mig mattugan giörer/sem er Christur/Phil. 4. Ef soddan ber nu til j þessu Lyfe/ þar vier göngum þram j Trunne enn ecke j Skodanenne / Huad mun þ þa vera sm oss sie omögulegt ad giö ra j ödrum Heime/þegar vier ecke göngum leingr j Trunne/helldur j Skodanenne?

So hrauster og sterker munum vier þa verda (so sem Lutherus talar j Epterlykingu)ad vier munum leika oss ad Fiöllönum/ so sem Börn ad Soppum eda Eplum. Sa Lærefader Anselmus

talar j sama Matta vm Styrkleik Utvaldra seigan de so/ad ap Sambyle vid Heilaga Eingla munu Utvalder verda sterker lykta so sem þeir/ Einn Eingell slo j hel alla Frumburde vm allt Egipta Land/og einn Eingell drap Hundrad Attatiuge og Fim Pusunder Manna j Herbudum Señacherib. Sa same Ankelmus skrifar og so. Med þui ad vier verdum j ödrum Heime Einglönum lykter/þa munum vier ecke verda ostyrkuare enn þeir eru/Par fyrer mun buör og ein ap utvöldum Riettlarum vera so sterkur annars Heims/ad hann mun þrara Jördena vr Stad ep hann vill:

Soddan dasamlegur Kraptur mun vera j öllum vorum Lidum og Limum/ og j öllum vorum Skilningar Sinum/ad vegna andlegrar Samteeingingar og Einingar vorrar vid Christum/ og vid Födurenn hans vegna/ þa munu vor Augu verda so klær og dyrdarleg/ ap eilyfre Syn og Skodan Guds Almattugs/og so skiær og skörp ad Syn/ ad þau munu med Forundrā lystelegre sia j Gude huörsu ad Gud verkar alla Hlute j öllum Skiepnum. Hier vm tala þr Augustinus og Taulerus seigāde. Huör hann sier Guds Lioma og skynande Birtu/sa same sier allt/og þad Gud verkar allt j öllum Skiepnum. Slyk Syn og Skodan guddomlegra Verka og hans Fyrer hyggiu mun vera myklu dyrdarlegre og dasamlegre/enn þo Eliseus sitiande heima j Hwse sinu j Ophel/sxe j Anda huad hūs Pienare Giesi hap

dest

best ad vid Naaman hinn Syrlenska/ 4. Reg. 5. Hun mun og vera dyrdarlegre/enn nockrar Openberaner Spamannanna j Gamla Testamentenu voru/huar ad þeir kölludust Videntes/ Siaendur/og þyrer husrium eckert var huled. Hade Heilager Spamenn vered j Gude soddan Siaendur j þessum auma Heime/ og j þeirra daudlega Holldi þa munu Guds Vtualder annars Heims xþinnleiga/og myklu þramar sia stor Vndur og dasamleg vm Guds Verkaner j öllum Skiepnum/so ad þeir munu so seigande verda/ Oho/husrsu dasamlega er Gud j öllum stödum/Oh/husrsu dasamlega eru allar Skiepnur hans elskulega Syne Jesu Christo vorum hinneska Adam nalægar þyrer hans Augum/Þetta kunnum vier ecke j þeim þyrra Heime ad skilia nie skynia/huörnen slykt mætte skie/ Enn nu er þad liost þyrer vorum Augũ/Xtu þögnum vier og erum glader / Drötten Jesu/ ad þu ert so hatt og haleitlega vpphafen til hægre Handar þyns himneska Födurs/og ert settur yþer alla Hlute / ecke ad eins j þeirre þornu þorgeingelegu Verölldu/ helldur og eirnen j þessare nyiu og o þorgeingelegu.

Ja ad vysu / þa munu vorer Lykamer verda (sem adur er sagt) so þlioter og skioter sem Hugur Mans/sa ed a einu Augabragde kann ad vera hier og þar/ og Hundrad/ ja/ margar Þusunder Mylur Vegar j ödrũ stödũ/so sem S. Paall seiger/ Enn þo ad jeg sie ecke hia ydur/ þa er eg þo hia ydur j Anda/ og er gladur/ jeg sie ydar Skickan/ Colos. 2.

Riettelega skrifar sa gamle Lærefader Prosper vm þetta Epne seigande/ Lýkamer Vtualdra sem odaudleger eru ordner/þeir munu ecke þa vera later/seiner eda þunger a sier/ Helldur fullkomleger/hafande ónguan Brest/ Soddan Krapt og Niatt munu þeir hafa/ad þeir samstundis/ohyndrader munu kuña ad vera huar hellst þeirra Panke og Vilie er/Bæde med Sælu og Lýkama eins og Einglarner.

Verde nu þañen hattad vorum þorklarôdum Lýkômum/ad vier med vorum Hug og Vilia j Gude/gietum læted þa vera huar hellst vier vilium a Augabragde/Og ef vier verdum þa siaande/mz huôrium hætte Gud verkar allt j ôllum Skiepnum. Huôrsu myklu þramar/ og huad otelianlega môrgum hundrad þusund sinum þramar mun þa Jesus Christus vor añar Adam kuña j sijnu Holde ad hafa alla Hlute sier nalæga j Gude/og sia þa sier þyrer Augum/og epter sine guddomlegre Magt og Maiestat vppfylla allt j ôllum. Þa munum vier so seigia/Þu Holld og Blod/og þu gallen Skynseme hins gamla Adams/ Huôrsu varstu blind og darleg j hine þyrre þorgeingelegre Verôlldu/Huôrsu hefur þu sarlega lytt og lastad dasamlegan Leyndardom og Dyrd vors Himneska Emmanuelis/ med haturlegu Vbiquitatis Nafne? Og hefur dirfst med Spotte og spieskapar Ordum/Smæn og þoracktan ad vanuirda lyta og lasta hans Nalægd hia sine christelegre Kirkiu.

Þar nast j þimta mata munum vier annarg

Heimg

Heims verda j Christo og þyrer Christum þrabœr lega og daſamlega ryker j Gude/og verda eigande ad ǒllum þeim Audœþum ſem vorum himneſka Adam Lausnara og Sœluhialpara vorum til ko ma/ og verda þeirra niotande eilyþlega an alls Enda/til heilſuſamlegrar Vellyſtingar j Sœlu og Lyþe/ tyrduglegrar Lyþganar Endurnœringar og Sœlu Hiarta og Hugſkots og allra ſkilningar Vi ra vorra/ So vier munū ecke þurþa ad ottaſt nǒ ckra Hrygd eda Hrœdſlu/ Nuǒl nie Pyno/ Eymd eda Angiſt/ Skada eda Myſſer/ Tion eda nǒckra Glucku/Puiad aller erum vier þa þuller med Ri œrleika Aaſt og Elſku jnbyrdis/og þa mun eing/ en annan hata/ǒþunda eda oþſœkia. Dauden/huǒr ad nu j þeſſum Heme er Verkalaun Syndareñar/ med ǒllum Veyklerkum ſynum og Siukdomū num þa ecke jnbriotaſt j þa himneſku Jeruſalem. Þui ad Heilager lifa þar Syndlauſt/og eige munu þr þar haþa nǒckrar ſyndſamlegar Huxaner/auk hell dur þremia Synder og Glœpe.

Þar mun ecke Skortur eda Breſtur vera a nǒckrum himneſkū Giœdū og Audœþum til eilyþ/ rar Sœlu og Farſœldar. Ei munum vier þar lif da Hungur eda Poſta/ helldur munum vier þar haþa Nœgd allra Himneſkra Giœda/og med þeim verda ſadder og metter. Og þo þar ſie ecke jard neſkt Braud/Vyn eda Miǒd/eda adrar verallde gar Fœdſlur/Þa munu þo Guds Vtualder eta til ſamans ſo þeir ſadder verde/og drecka til ſamans ſo þeir glader verde/Eſa. 49. Þuiad Gud ſialfr ur mun vera þeirra Fœda Matur og Dryckur/og allt j ǒllum. Og hier j Heime kann dauðlegum

Mañe

Mañe ei ad vera nockur Fæda eda Dryckur so fæ tur so lystelegur/ ad Gud sialfur sie ecke synum Vr uöldum og Heilögum Kinglum añars Heims hun drad þusund sinnum/liuflegre sætare lystelegre og þægelegre. Þuiad hañ mun næra þa og fæda mz rykum Giædum syns Hiofs/metta þa af himnesk re Sælu/og fylla þa med synum Anda/so ad þr munu jnbyrdis tala med Psalmum / Lofsönguum og andlegum Kuædum/ og syngia og spila fyrer Drottne j synum Hiörtum/ og alla tyma þacka Gude og Födur j Nafne vors Herra Jesu Christi.

Augustinus.

Þu Madur/ huad astundar þu / epter huörju leitar þu? Huar er Girnd þijns Hiarta? Girnest þu Audæfe fyrer Sal þijna og þad gott er? Girnest þu Gæfur fyrer þinn Lijkama? Sia / Drotten þinn Gud hiſ er alleina eilijflegur og ændanlega Godur stunda þu þar epter/legg kapp a ad þa þad og öölast/ þa hefur þu Nægd bins Goda ad eilijfu.

Huad villtu þa hafa meira/þu Holld og Blod? Huad girnest þu fremar mijn Sal? Haf þijna Glede j Gude/og stunda epter hans Himerijke/ þa hefur þu allt þ þig gledia kañ bæde hier stundlega/enn an nars Heims eilijflega.

Girnest þu ad vera fagur og fridur? Sia / añars Heims þa munu þeir Kiertla þu skijna sem Solen j Fyrra Föduro Rijke.

Villtu

Villtu vera liettþær/styrkur/þrý ↄ þrí
als og ohindradur j öllum hlutum? Sia/
þad þærdu annars heims/þui þa munum
vier verdá lýker Einglum Guds. Nu legst
j Jördena vor holldlegur Lýkame huór ed verda
vdda mun til alls styrkur/Kröptugur/liett
þær/lidugur/ so sem eiñ Eingell/enn vera
þo samt natturlegur Lýkame.

Girnest þu langa Lýfdaga med heilsu
og heilbrigde? Sia þu/annars heims er o-
endanleg Eilýfd/og eilýf heilsa og heil-
brigde/ Þuiad Riettlater munu eilýflega
lifa/ↄ Drotten er þrra heill ↄ hialpræde.

Girnest þu ad verda saddur ↄ nettur
og hafa alla Nægd? Sia/ annars heims
munum vier aller verda sadder/ þegar vier
vpp vöknum og erum Gude lýker ordner.

Girnest þu ad verda gladur og Drucken?
Sia/annars heims mun vor Drotten giöra
oss glada og druckna af noglegum Audæf
um sýns hwss og himerýkis.

Girnest þu ad heyra lystelega ↄ fagra
Söngua? Sia/þar muntu heyra Einglan
na Lofsöngua/og þu munt og eirnen med
þeim og jafnfram þeim/lofa ↄ vegsama
Gud Drotten eilýflega:

Girnest þu goda Daga? Sia/ þar mun
Drotten Gud vor yferbella oss Nægd god
ra Daga og Vellystingar/ so sem med öd-

runt

rum Vatzstraume.

Ef girnest þu Visku og Vijsdom? Sia/ þar munru þa og hreppa þa eilijfu Visku huör ad er Gud sialfur:

Ef girnest þu ad þa göda Vöner Sia/ añars heims munum vier elska Gud/ t oss jafnbyrdis lijka sem sialfa oss. Þuiad Gud sem ad er Kiærleikuren hañ verdur med oss öllum/ og j oss öllum/ Og vier munum j eilijfum t oadskilianlegum Kiærleika ast og Elsku vid Gud og oss sialfa jafnbyrdis bundner og samteingder verda:

Girnest þu a Eining. og Samþycke/ Sia þu/ añars heims þa munum vier all er verda Samhugader og eins Sinnader/ þuiad eingen vill þa añad enn alleina þad Gud vill.

Girnest þu a Magt t Styrkleik? Sia/ þar munum vier verda Hlutrakarar Guds Almattis. Þuiad lijka sem Gud j sialfum sier gietur allt þad hañ vill/ so munum vier og gieta þyrer hañ giört allt huad hellst vier vilium/ Eñ Vilien vor hañ verdur eckert añad eñ huad Guds Vilie er/ Gud hann mun og vilia allt þad sem vier vilium/ Eñ huad Gud vill þad hlytur ad skie.

Girnest þu a Rijkdom/ stor Metord/ Magt og Heidur/ og Herradæme? Sia/ añars Heims mun Gud vor Drottenn setia oss

öll (eß vier erum hans truer Pionar) yßer nogleg Audæße/ Ja/vier verdum kallader Guds Börn/ og verdum Guds Erßingiar/ og Samarßar med Christo Jesu.

Girnest þu Frid og vgglausa Von og ad vera ohræddur og okuyden/Sia/añars Heims verdum vier Vgglauser og ohræddar/eigande þau eilyßu ovmbreytanlegu Audæße Guds/ huör eingen þær þra oss teked eilyßlega/ Þuiad sialßer munum vier ecke gleßa þau þra oss/ og þar mun ecke vera nöckur Hlutur/sa sem oss kañ ad skiliaßra æstseme Guds eilyßlega;

Miñ Drotten og miñ Gud/huad ovmrædeleg ↄ yßerßliotanleg eru Audæße þyns Hvse ↄ Huörsu agiætar og dyrmætar eru þyner Fiesioder ↄ Huör kañ yßer ad vega/ mæta eda mæla huad þyrer Fögnud/Glede ↄ Vnadsemd vera mü ad eilyßu j hia þessü þynum himneskum Giædum ↄ Audæßum.

6 Aß allre þyrerßarande Rædu þa er þad augliost og bert/ huörsu vier munum vegna slykra himneskra Giæda og Audæßa og soddan ovmrædelegrar Dyrdar verda ovmrædelega og eilyßlega glader og þagnande aß öllu Hiarta. Ndar Hiör tu skulu þagna(segier Jesus Christur) ↄ yd ar Fögnud skal eingen taka þra ydur/Joh. 16. Gladur muntu vera j Gude Födur/ gladur j Guds Syne/gladur j Gude Heilögum Anda/glad

ur

ur muntu vera vegna þiñar Sköpunar/gladur veg
na þiñar Endurlausnar/gladur vegna þiñar End
urþædingar/gladur vegna allra Guds guddomleg
ra dasemdar Verka/ gladur vegna hans Heilaga
Nafns/hans Riettlætis/hans Myskunar Giæsku
gladur aþ Syn þessi nya Himens og nyrrar Jard
ar/gladur vegna þess ad Diöþullen er vtkastadur
j ystu Myrkur med öllu synu Ryke/gladur aþ ei
lyþum Fride/ eilyþre Einingu og Samteingingu
vid Gud Almættugan/gladur aþ himneskum Lio
ma og Soma þyns Lykama/gladur aþ nyu Lios
se þiñar Sælar/gladur yþer þeirre nyu Jerusal
em/gladur aþ þui eilyþlega himneska Lambsins
Brullaupe/gladur med öllum ℔. Englum/gladur
med öllum heilögum Forfedrum/Spæmönnum og
postulum/og gladur muntu vera med öllum Hei
lögum Guds Vtvöldum ad eilyþu.

Þa mun huör Vtvaldra kalla vpp og seigia huör
vid annan so sem S. Augustinus skriþar/seigande.
Fagned og vered glader Guds Vtvalder/
Nu er hann nalægur/nu siae þier hann buö
rn þier hafed girnst/og epter huörium yd
ur hefur langad/ Þier þurfed hann nu ecke
ad hrædast/ og ecke ad ottast ad þier mun
ud missa hann/eda ad hans Mad og Giæ
fka mune vmbreytast. Þar fyrer fagned o
vered aþ Hiarta glader aller Guds Vtvald
er/ Þuiad hann er ydar Gud/sem er dyrdleg
ur og dasamlegur. Hann er ydar Heidur og
Dyrd/Lyfþ og Sæla/ Fridur og Farsæld
o allt

ᵹ allt Gott. Þar ma Madur vera ohræd dur okuÿden/ þyrer öllum Motgange öllu Motkaste: Þuiad Drotten styrer og stiornar ydur/þar þyrer haþe þier önguan Brest j nöckru. Hañ hefur skickad ydur Ryked/ so ad þier munud j hans Ryke eta ᵹ drecka vid hans Bord/og smacka og sia/huad sætur Drotten er.

Og eñ skrifar so S. Augustinus/þa mun su sæla Borg/ su nya Jerusalem/og aller þeir j heñe eru/þagna ᵹ vera glaŏ. Su sæla Brwdur mun haþa sÿna Lyst og Glede aþ þui/ad hun þar ad tala vid sin Himneska Brwdguma/og taka hañ sier j Fadm/ og sætlega vid hann minnast. Heñar Fögnudur Lyst ᵹ Glede mun vera þad/ad hun kañ sinn Gud og Brwdguma eilÿfþlega ad loþa og dyrka. So og mun sa Himneske dyrdarlege og eilÿfe Brwdgume haþa Lyst og Glede aþ sinne elskulegre Brwdur.

Gud Drotten mun haþa Lyst og Glede og hiartanlega Þocknan a öllum sÿnum Verkum/sem ad eru harla fögr god og dasamleg. Þa mun Gud himneskur Fader þagna og glediast/ad hañ j sÿnum elskulega Syne og þyrer hañ hefur marga aþ sine Giæfku vtualed og ad sier teked/og Erfingia giört ad Himerike. Sonur Guds Kingieren mun og vera gladur/þa hañ sier so marga sÿna Brædur og Samarfa himneskra Audæfa/huörium hañ

hefur veitt og giefed fyrer sijna Hlydne Pijnu og Dauda og dyrmætt Blod Borgariett ellijfs Him erykis og fad himneska Fodurland. Heilagur An de mun og so fagna yfer ollum Vtualdum Guds Bornum og Erfingium ellijfs Lijfs/hueria hañ hefur fyrer Guds Ord kallad og vpplyst/og skick ad til ad verda Guds Born og Erfingia ef lijfs Lijfs.

Næst Heilagre halelitre Prenningu munu all er Himnesker Herskarar/ aller H. Englar vera glader og fagnande med Himneskum allra Landa Hliodfærum/sampagnande feim hæsta Salnanna Hirder/ad hann hefur minsta Roste nad einum Saud af Hundrad vr Klom og Kiapte fess Hel uijska Vlfs/og vr hans glefsande Kuerkū/og leidt fa j sitt Himneska Saudahus. Ja ad vijsu/Asāt med Gude Fodur Syne og Helgum Anda og Heil ögum Englum mun allur Himenen verda fullur Fagnadar og Glede/lofande og prijsande Gud Fo dur fyrer Christum hans Son/ad hann hefur so marga Fatæka Synduga fordæmanlega Menn tek ed til Nadar/og giört fa Erfingia ellijfs Lijfs. Slykt munu endurleyst og Vtualen Born Guds med mestu Virdingu Audmykt og Packlæte fata og medkiena/ giefande Gude Fodur æru og Dyrd Nadar og Myskunareñar/ Syne Guds æru og Dyrd Endurlausnareñar og Sæluhialparennar/ Gude Heilögum Anda Heidur og Dyrd Helganar eñar og Vpplysingarennar/ seigande Gude ellijfe Deo Gratias. Ellijfa Packargiörd/med ovmæt delegre fagnadar Glede/oendanlega. Fa mun fræ añ koma fad sem skrifad stendur j Psalmenum/

Sæler eru

Sæler eru þeir sem þwa j þijnu Hwse/ þeir munu lopa þig vm Allder og ad Eilijpu.

7 J sidiunda og sijdasta mæta mū öll sigurvin/ande Guds Christne a Himnū/a samt med öllum heñar Lidum og Limum vera algiörlega þullkomen og þullkomlega algiörd j Gude/vegna sxtleg rar Samteingingar og Einingar sinar vid Christum/ og þyrer Christum vid Gud Födur. So ad hun mun hallda Almættugan Gud lijka sem hun ætte hañ/og so sem hann være Partur ap hennar Hiarta/So þa mun huör sem eirn Vtualdra mz breñande Hiartans æst og Fögnude so mæla sem þar stendur/Psalm. 16. Dominus Portio meä/ Jeg a Drotten/hañ er mitt Hlutskipte/ hann er mijn Eign/jeg er hans/Og so er eg vid hañ teing dur og bunden/ ad eg misse hñ sijdur eñ Stycke ap mijnu Hiarta/Hañ er miñ og jeg er hans/Hañ er þullkomlega eitt j Christo/ og þyrer Christum j mier/og eg er lijka þullkomlega eitt j Christo/ og þyrer Christum eitt j hönum.

Lijp og Sæl eru eitt j huörium einum Mannе/Madur og Kuiña er eitt Hollð epter riettum Hiuskaparbands Hætte/Börn og Fodelldrar/ Brædur og Systur eru hallden þyrer eitt Blod. Ep Sælen ypergiepur sin Lijkama/huad er þa Madurен nema halpur. Erlegur Ecktamadur kañ ecke vel ad lipa an sinar dygdarlegrar Ecktu Kuiñu/ ei helldur Kuiñan an syns Mans/Par hepur hun ört Hiartans Ynde og Epterlxte ap ödru(ep þau lipa gudlega) Eins er nætturleg æst og Eiska a

mille Forelldra og Barna/ Brædra og Syskena/ þar hefur huór Ást og Ynde Glede og Fögnud áþ ödrū. Slykt verkar nu Kiærleikuren/og su æstwd lega Æining og Samteining sem er a mille Salar og Lykama/Mans og Konu/Forelldra og Barna Brædra og Systra. Hier af kiemur þad/ ad huór ke kann an annars ad vera/añars ad missa/Þar hafe huórer syna Algiórd j ödrum/ Og skade eda skerde hana nockud so hun raskest/þa skiedz þ ecke þyrer vtan Sorg og Pynu/so þar er ei Roo/þyrr enn ad þau koma fullkomlega til samans aptur.

Þannen munum vier nu verda fullkomlega eitt j Jesu Christo/og þyrer Christum j Gude vo rum Himneska Fódur/So og nuun Gud Fader þy rer sinn eingeten Son vera fullkomlega eitt j oss öllum/Og vppa þetta hlyder su aminnelega Bæn Herrans Christi/þa hañ talar til syns Himneska Fódurs/Johann. 17. Lat þa alla vera eitt/ lyka so sem þu Fader j mier/og jeg j þier Ad þeir sie eirnen eitt med ockur/so ad Hei muren vite ad þu hefur sent mig. Og jeg hef giefed þeim þa Dyrd sem þu gafst mi er/so þeir sie eitt/lyka so sm̄ vid erum eitt Jeg med þeim/t þu med mier/ So ad þr sie fullkomner j eitt/ og Heimuren vite ad þu hefur sent mig / og ad þu elskar þa lyka so sem þu elskar mig/Fader/jeg vil ad huar jeg er þar sie þeir hia mier sem þu gafst mier/so þeir siae mina Dyrd/huória þu hefur mier giefed. Og skamt þar epter.

So ad

So ad su Aastsemd med huórre þu elskar mig/sie j þeim/og ieg j þeim.

Nidurlag allrar þess-arar Bokar.

DRotten Almattugr Gud/Petta er þad gledelega Rykte/ sm̃ vier hóþū heyrt vm þig hier j Heime/Hier þyrer gledur sig óll Heilóg Christne/og þar þyrer er myn Sæl þagnande. Þuiad þo þu buer j þui Liosenu/ huórt eingen kann ad koma/og þo ad Dypt þinnar Speke og þinar Rym̃ingar sie oransakanleg /Samt lætur þu oss j þynu Heilaga Orde kunnan og openberan verda heim uglegan Fiesiod þinna dyrdarlegra Andæþa. Og sætleg Vndur eru oss til Eyrna komen/huórsu ad þu hinn allra hæste og heilagaste/þu allra beste og giæfskurykaste/ þu allra myskunsamaste og liuþaste Gud/ hefur skapad oss þynar Skiepnur (þa vier vorum eckert) epter þine Mynd/til eilyfs Lyfs. Og þegar vier vorum tynder og tapader/ hefur þu þyrer þinn elskulegan Son Jesum Christum leyst og þrelsad oss wr Fiótrum Diófulsins/til eilyfs Lyfs. Og þa vier vorum dauder j Syndõnum/hefur þu þyrer þitt H. Ord og þin̄ H. Anda endurgieted og endurþædt oss ad nyu. Vorar Sæler tekur þu og so til þyn wr þessum Eymdardal/ og vora dauda og rotna Lykame muntu a sydasta Deige vppuekia þyrer þinn Son vorn Himneska Emmanuel / til eilyfrar Glede og Saluhialpar.

Og nu min̄ Gud og Drotten/Huad kann eg ad

giepa eda giallda þier þyrer soddan dasemdar Ri
dur og Stormerke og soddan Velgiörninga sem
þu hepur veitt oss audmum syndugum Mönum?
Þig Drotten vil eg lopa og dyrka/ og þitt Nafn
vil eg pryisa. Jeg vil packa þier so leinge sem eg
life a Jördunne/Og j þeirre himneskre Paradijs
og okomene Verölldu annars Heims þa skal þijn
Lofgiörd vera a mine Tungu. Kom/Kom snart
Abba elskulege Fader. Þin Heilagur og sonarleg
ur Ande sem er med oss/og Bruduren þyns elsku
lega Sonar H. Christleg Kirkia er og lyka seig
ande/Kom/Kom/Ja kom/þu Almattuge og bless
ade med þijnum Syne og Heilögum Anda / og le
ys oss þra þessum Heime / So ad vær mættum
koma til þijn j þad himneska Födur Land eilyps
Lyps. Kom þu Jesu/þu Rooten Dauids ættar
þu Höfdingen Lyfslns/ þu hin skiæra Morgun
Stiarna. Kom snart Herra Jesu/þu sem ert
A og O/ Upphaf og Ender vorrar eilyfrar Sæ
lu og Saluhialpar/ Kom Herra Jesu og duel ecke
leinge/Vier væntum þijn daglega/og villdum
þeigensamlega vera þar sem sem þu ert

Dyrd sie Gude j Hædum/Fridur a Jörd
unne/Og Mönnum godur Vilie.

Almeñelegt Registur og Jnne-
hald allra þessara þriñ Boka/Og þar
sierleguſtu Lærdoms Greiner sem
ſtanda j ſierhuórium Capitula.

Fyrſte Capitule.

Aminning ad huór Madur hyxe vel og vand lega vm eilyfft Lyf/og hiegoma þeſſa Heims/ Pagina 1.

Chriſtens Manns Salar Fögnudur/af ovalltre Von eilyfs Lyfs/Pagina 2. (Pagina 4.

Huór ad ſie Veitare og Giafare eilyfs Lyfs/

Riettruadur Madur hefur alla riedu Eilyfft Lyf/Paina 5.

Guds Giæſku og Aſtſemdar Verk eru oſſ Vitne og Bevyſing vm eilyfft Lyf/Pagina 7.

Huór ſu mörg og agiætleg Nöfn eilyfft Lyf hefur j Heilagre Ritningu/Pagina 8.

Huar fyrer Ritningen giefur eilyfu Lyfe ſodan Nöfn/Pagina 9.

Huórnen kañ nöckur ad ſkyra fra eilyfu Lyfe/ med þui eingen veit huórnen þui er hattad/10.

Huar Madur a ad leita eilyfs Lyfs/12.

Aminíng til allra Chriſtenna Manna/ad ſtunda vppa eilyfft Lyf. Par med Mergur Mals/ Suiña og Jñehalld allra þeſſara þriñ Boka/vm eilyfft Lyf/Pag. 13. 14.

Annar Capitule.

Huad eilyfft Lyf er/Og huórnen þui ſie hattad/16. 17. 18.

Huad ſtalfur Gud er j ſiñe guddomlegre Sub-

Kantia og Veru/ 19.
Pad bevyſaſt aþ hans tuöþöllum Verkum/þín Jörd og þeim Ytre/ 21. (dum/21. 22.
Þar næſt aþ hñs guddomlegum haleitum Dyg
Mañaña Kiærleikur hefr margar Greiner/23.
Kiærleikuren ſamteinger oſſ vid Gud/ 24.
Þad rietta himneſka Lyfþ er Samteinging og Eining chriſtens Manſins vid Gud/ og huörnen heñe er hattad/25. (26. 27.
Eilyfþt Lyfþ er komed j ſañre Guds Kyñingu/
Gud ad þeckia geingr yfer alla adra Viſku/31.
Huörnen Samteingingu Guds og chriſtens Mans Sælar ſie hattad og vared? 33. 34. 35.
Vm Samteinging Sælar og Lykama/ huörnen heñe er hattad/36.
Eilyfþt Lyfþ giörer þann Riettruada hrauſtan og Hugdiarfþan/37.

Þridie Capitule.

Huörſu allar Skiepnur eru ſkapadar vegna Mannſins/ Enn Maduren vegna Guds/ſo hann ſkyllde lifa eilyfþlega/ 39. 40.
Þriggia handa Skiepnur eru aþ Gude ſkapadar j vpphafþe/41. (42.
Fyrer Guds Son eru allar Skiepnur ſkapadar
Huad Gude hefur geinged til þeſſ ad ſkapa Himen og Jörd? 43.
Huar fyrer hañ hefur Enginana ſkapad/45.
Skiepnur Guds eru med tueñu mote/46.
So er Maduren aþ tueimr Hlutū ſkapadr/46.
Þui Gud hefur Mañen ſkapad? 47.

Fiorde Capitule.

Maduren epter Guds Mynd ſkadadur/atte ad vera

vera Heimile/Bustadur/Mustere lifanda Guds eiliſplega/48.
Huorsu Gud er omælanlegur oendanlegur/49.
Eñ er þo ecke j ollum Skiepnum helldur allein/na j sine Mynd/sem er Maduren/50.
Huor og huilik ad Guds Mynd er/epter hrre Maduren var skapadur? 51.
Gud er Kiærleikuren/og hans Kiærleike kiem ur þraM af ollum guddomsins Personum/52.
So vill Gud ad vor Kiærleike kome/af Hiart anu/Sæluñe/og Mattenum/52.
So sem j Guddomenum eru þriar Personur/eñ er þo eiñ Gud/so er j Mañenum Preñing/ og er þo ecke nema eiñ Madur/ 53.
Mañsins Prenning er Mynd og Lyking þeir rar guddomlegu Prenningar,/ 53.
Samlyking eda Samjoßnudur þessara tueggia Preninga/54.
(Sonar/55.
Mañsins Sæl þyrer Falled var Speigell Gudz
So sM Tungled er Speigell Solareñar/so var Mañsins Sæl Speigell Guds Sonar/ 56.
Samjoßnudur gudlegrar Speke Sonarins vid Mañlega Sæl og Skynseme/57.
Mynd Guds j Mañenum þyrer Falled var þull komen Kiærleike til Guds og Naungans/ 57.
Þad verdur bevisad bæde af Logmælenu og Euangelio/ 58. 59.
Spurning/Sie Kiærleikuren alleina Gudz Mynd/huad verdur þa af ødrum guddomlegum Dygdum og Mañkostum? 60.
Innbyrdis æstar Kiærleike a mille Guds og Mañsins/er sa ellste Sattmæle sem og vera mun

og vera ad eilyfu/63.

Innbyrdis æstar Kiærleike a mille Guds og Mansins/er sa ellste Sattmæle sem og vera mun og vara ad Eilyfu/ 63.

Hvörnen Gud sem er omælanlegur kunne ad bwa og vera j audvirdelegum Mannanna Sonum/ 64. 65. Fimte Cap.

Hvörsu Gud hefur Mañcnum til goda skapad Heimen allan og Englana 67.

Heimur þesse med öllum Jnbyggiörum Mönnum og Englum er sem eitt Corpus og eiñ Lykame/ Eñ Gud er Ande og so sem Sal þessa Lykamans/ 67.

Til allrar Heimsins Sköpunar hefur Speken Guds vered Radgiafe og Raduneyte Födursins/ og er settur til Höfdingia og Stiornara allra Hluta/68.

Heimuren er eitt stort Corpus og mykell Lykame/ Eñ heilager Englar eru so sem Lyfs Andar og Kraptar j sama Lykama/Mañkyned er Hiartad þessa Lykamans/ Eñ Gud er so sem Salen vppfyllande allan þeña Lykama/eñ er þo bwande hellst j Hiartanu Heimsins/69.

Jtem/so sem Spiritus Vitales/Lyfsins Andar og Kraptar koma af Hiartanu/og eru þui nalager/So eru Heilager Englar allra hellst j Hiartanu Heimsins/þad er/hia Guds heilagre Christne/ 71. (Sæluñe/72.

Epterdæme þar til af Mannsins Lykama og Gud vppfyller allan Heimen/jllocaliter/ enn þo ecke personulega/þad er/ hañ er ecke eitt med Heimenum/so sñ Salen og Lykamen er ein per-

sona/ 73
So sem Manleg Skynseme/sian Lykama/verkar myrkla Hlute/eins og være hun allstadar/ So vmhöndlar Guds Sonur allar Skiepnur j sier sialfum/og er allstadar j öllum Stödum/74.
Aminning/ ad Menn hugleide vel og vandlega þenan Leyndardom/ 77. 78.

Siötte Capitule.

Vm Farsælld og Sælu þess Mans/med huörium Gud er bwande/81.
Hann er Vinur Guds/ 82
Hann er liþ:nde j Gude/ 82
Hann er vyss j Gude/ 85.
Hann er audugur j Gude/ 86.
Hann er allt megnande j Gude/ 89.
Hann er þullkomen og algiörður j Gude/90.

Siöunde Capitule.

Dyrd og ovmrædeleg Sæla Adams þyrer Falled/ 92.
Adam hafde tuöfallt Lyf þyrer Falled/ 93.
Samteinging og Eining Guds og Adams þyrer Falled/ 94.
(ingar/95
Avöxtur og þrefallt Gagn þeirrar Samteing
Liberum Arbitrium/Sialfræde Manns þyrer Falled/ 96. 97.
(ed/ 100.
Huörsu allt giecke vel og skickanlega til þyrer Fall
Huar þyrer Gud gaf Manenum eitt Bodord ad hallda/ 104. 105.
Huörnen þrátt hefde þared j Heimenum/ hefde Adam ecke syndgast/ 107. 108. et cr.

Attunde Capitule.

Huilyka Stiornan og Stickan Sonur Guds

haþde sett og skickad j Heimenum/115
J mote þeirre Stickan og Stöpun reiste Sat an sig/og huar þyrer hañ giörde þad/ 116.
Diöþull er þyrstur Fader Lygeñar og Mann drapsins/ 118.
Huörsu Diöþull þalde sig j Höggormenum/119.

Niunde Capitule.

Vm Synd og Fall Adams/og huörnen þad bar til/ 122. 123.
Huadan Dauden er komen/og allt Illt/125:
Huörnen ad Augu þeirra Adams og Euu opn öduſt/og huar þyrer/ 126.
Huad margþallt Illt komed er epter Fall Adams/126
1 J staden Guds Myndar er komen aþskapleg Diöþuls Mynd/ 127.
2 J staden Sonarlegs Arþs og Anda/Eymd og Kuyde/127.
3 J staden Lyþsins Sott og Daude/127.
4 J staden Samteingingar vid Gud/Girnd og Fysn til alls hins Illa/ 128.
5 J staden andlegs eilyþs Lyþs Salareñar/and legt Myrkur og Fauiska og eilyþur Daude/129.
Stiñdlegt Lyþ er allt spillt og þordiarþad/130.
Holldlegur Daude huad hañ er ? 131.
Andlegur Daude huad hañ er ? 131.
Huad og huilykur sa añar Dauden er ? 133.

Tiunde Capitule.

Vegna Syndar Adams er Gud burt viken þra Heimenum/og Jörden böluöd mz synum Inbygg iörum/Mönnum og jllum Kinglum/135.

Ellepte Capitule.

Vm Reide Guds Sonar og Vandlating/vegna Mansins sem var aþ hönum skapadur/136.

Eitt

Eitt Eptirdæme af Hiartanu/ þegar það er daudlega sært/137. (138.
Gud er riettlatur/kann ecke Syndena ad lyda/
Spurning/Sie Gud Kiærleikuren huörnen kañ hann þa ad reidast ? 140. 141.
Spurning/Med þui ad Gud er Riettlatur/huörnen gat henn teked Mannen til Nadar/ad okre inntu synu Riettlæte ? 142. 143.
Vm Agreining gudlegs Riettlætis og hñs Myskunar þyrer Rade guddomlegrar Þrenningar/ Og Hepndarklögñ Gudz stranga Riettlætis/144. 145.
Nad og Myskun Gudz bidur vm Vxgd og Lin kind/146. 147.
Sa gamle Diöfull og Höggormur klagar Mañ en þyrer Gude/149.
Guds Riettuysse klagar eñ þañ synduga Mañ/ og krefur hañ Reikningskapar/150.
Þar vid skielfest Mañskiepnan/og leitar Rada hia sinne Skynseme/eñ það stodar eckert/151.
Su himneska Vog gudlegs Riettlætis/ mz hen ar tueimur hangande Metaskalum/ 152. 153.
Eñ önur Hepndar Klögun gudlegs Riettlætis/ So og Harmaklögun Guds Myskunar/154.

Tolfte Capitule.

Speken Guds/hans eilyfur Sonur/tekur Dag med þeim Systrum/Riettuysse og Myskun/og yfer vegur allt þeirra Mæleþne og allan Aflatt Diöfulsins/ 155. 156.
Meining Satans var j þyrstu/ad vmturna allre Guds Skipan og Stickan/ og giöra Speken Guds ad Spotte/huad hönum tokst ecke/ 157.
Speken Guds giörer þyrst badar Metaskalerr

gud/

gudlegs Riettlætis jafnvægar/huar af allur Lýs
menen verdur gladur/158. (159.
Rad og Meining Guds guddomlegrar Speke/
Vm Dom og Vrskurd Guds Sonar/ yfer nyd
ings Aundum ohreinum/160.
Radagiörd og Asetningur Guds vm Endur
lausn og Endurnyan Mannsins/162.
Og huörnen su Endurnyan Mannsins og Heim
sins skule skie/ 163.
Vm Fiandskap og Grimattu mille Guds Son
ar og Diöfulsins/163. (tar/164.
Riettuyse Guds og hans Myskum verda forlyk
Rad og Samfyckt Heilagrar Prenningar/ ad
Sonur Guds skylde koma j Heimen/165.

Onnur Bok vm eilyfst Lyf.

Fyrste Capitule.

Med huörium hatte Gud Almattugur setur
sig vpp j mote Diöflenum/ fyrer Holldgan syns
eingietins Sonar/ 167. (fulen/169.
Vm Stryd og Bardaga Guds Sonar vid Dio
Vm Skipan og Stickan Guds/ad peir himnesku
Andar skylldu fiona Manenum a Jörduñe/169.
Satan villde ecke fad giöra/ad fiona Manen
um/helldur vera Herra yfer hönum/170.
Fad lydur Sonur Guds ecke/og far fyrer fkla
dest hañ Manlegu Hollde/170.
Huörnen Diöflenum verdur vid fetta/172.
Samfafnan fyrsta Adams/og hins añars/172.
Huörnen Vtualder eige lyker ad verda fynum
Kaufnara og fyrsta Adam/ 175.
Gud hootade Diöflenū einu Kuiñu Sæde/176.

Eñ

Ẽn Satan skilde þad ecke / og lagde Guds Syr erheit vt a añan hætt/ 177.

Huar þyrer Gud leid Blindleika Heimsins j so langa Tyma j 4000 Aar / 178.

A Dögum Augusti Keisara var Ryke Diöpul stæst og megtugast/ 179.

Ẽn þegar hans Ryke var sem sterkast/og hañ varde sem syst/ þa liet Gud sin Son taka manndomlega Natturu/ 180.

Diöpullen kunne ecke ad sia vid Guds Rade og Leyndardom/hañ hugade allt añad/181/

Huörsu dasamlega og heimuglega Guds Sonur þor ad taka a sig mañlega Holldgan/181. 182.

Þridie Capitule

Andlegt Brullaup Guds Sonar j Lyfte Jomfrur Mariu/182.

Sonur Guds þadest sem adrer Menn/ nema þ/ J þui Hollde og Blode byr öll Fylling Guddoms sins personulega/hafande allar Skiepnur sier þyrer Augum nalægar/ 184.

Vm Forsetninging Simeonis og Anñu/og añara þeirre Heilagra epter Guds Sonar Holldgã/185.

Huar þyrer Sonur Guds þadest so þatæklega/ 186.

Glede og Fögnudur gudlegrar Christne/ vegna Guds Sonar Fædingar/ 187.

Fiorde Capitule.

Hiervist Herrans Christi hier j Heime/ vm xxxiiii. Aar/ 188.

Vm Hiervist Christi eru vii Greiner merkilegar/ 189.

Huörsu Sonur Guds var allstadar j öllum mannum/j sine medtekene mañdomlegre Natturu/enn liet

liet þo hollded vara og þroast epter natturleg-
um hætte/189.
2 Hvörsu Sonur Guds lætur Mannðomlega Nat
turu hapa alla hlute ser þyrer Sionum nalægar/
j synu heimuglegu guddoms Liose/ 190.
Gud Fader syner synum Syne j hollðenu alla
hlute/191.
Hvörnen og huar þyrer hñ giörer þ/191. 192.
Syne Guds eru allar Skiepnur nalægar j holl
ðenu/og epter Mannðomsins Natturu/192.
3 Christur var j Guds Mynd/og liet þo stund
um sia syna guddomlega Dyrd/193.
4 Hañ hiellt ecke syna guddomlega Mynd þyr
er Rann/lyka so sm̃ giörde sa þyrste Adam/194.
Samiapnan hins þyrsta Adams og añars/194.
Hvörnen vor þyrste Adam var þreistadur og
þelldur/194.
Hvörsu Diopullen tekur vara vppa þeim ðd-
Og þreistar hans med þreñu mote/195. (rum Adam/195.
Fyrst ad Christur skyllde misbrwka sitt Gud
domlegt Vallð/og hallda þad þyrer Rann/196.
Þar næst/ ad hann skyllde misbrwka Pionustu
heilagra Engla/197.
Þad þridia/ Diopullen hugde ser ad blinda
Christum med Missyningum/197.
Hvörsu Christur ver sig/og sigrar allar Freist
ingar/198. (en/198.
Og lætur sia syna Dyrd epter Siguren þeing-
5 Hvörnen Christur minkar sig/ og tekur a sig
þions Mynd/199.
So hann ber allar Heimsins Synder/199:
Hañ bidur vm Nad og Myskum sem meste Glæ
þa/

pamadur/200.
Hann er sa allra þatækaste og snaudaste/200.
6 Vm Herrans Jesu Christi Kall og Embætte sem er ad predika/og ad giöra Kraptaverk/201.
7 Huilyka Opsokn hañ hefur af Diöflenum lided/202 Og huad margfallda Slægd og List Diöfullen hefur j þrañe hafst vid Christñ/202.203.

Fimte Capitule

Huörsu Christur verdr af þremur sijnum Ovinum/þunglega þyndur og plægadur/204.
1 Fyrste Ovinur var Dauden/med sijnum grimlega Daudans Brodde/sem eru Synder alls Heimsins/204.
Pyngd og Byrde Daudans og Syndanna/205.
2 Annar Christi Opsoknare var Diöfullen/og hans Brwdur sem er Verölldenn/205.
Pad Christur var so sarlega kualen og þyndur var mest og hellst Diöflenum ad kenna/206.
Nockrar sierlegar Greiner/huar þyrer Diöfullen giörde þad/207.
Huörsu þyrsta og seinasta Freisting Diöfulsins/voru samhliodande/Sierru Sonur Guds/Sierru Sonur Guds/208.
Vm Galenskap Grimd og æde Gydinga/og Högg og Slög Diöfulsins/209.
Vm oseiganlega Christi Polenmæde og Gixan/210.
3 Pridie Opsoknare Christi/var Lögmalsins Böluan/210.
Huörsu Gud Fader höndlar streingelga vid sijn Son a Krossenñ/211.
Vm þad punga þrautar Stryd Christi a Krossenum/212.213.

Siötte Capitule

Andlat Christi a Krossenum/214.
Salen Christi þor epter Daudã j Paradĳs/215
Siõunde Capitule
Vm Blod og Vatn sem rann vr Christi Sydu epter hann Daudan/ og huad þad hefur ad merkia /216.
Vm Gagn og Nytsemd Guds Sonar Krepptranar/217. Attunde Cap
Vm Nidurstigning Christi til Helujta/ til ad niola j sundur Höggormsins Höfud/218.
Diõfull visse ecke ad Christr var Gud/meinte ad hann vxre ad eins/Heilagur/Syndlaus/ Oskason ur Guds/eins og Adam þyrer Falled /219. 220.
Huörsu ad Dauden suelger Christum /slalfum sier til Bana/221.
Huörsu ad Bloded Christi oskar og krefur Hefndar/a Diõflenum/222. 223.
Vm Skipte og Vidureign Christi og Satans/ þar nedra j Heliar vyte/223.
Gagn og Avõxtur Herrans Christi Nidurstigningar/226. Niunde Cap.
Diõfull verdur ad Christo þangadur og veiddur/eins og Fiskur a Aungle/227. (as/228.
Dæme og Epterlyking Spæmannsins Jonæ
Gagn og Nytsemd Vpprisunar Christi/228.
Tiunde Cap. (sen/229.
Mykell þiõlde Heilagra er med Christo vppri
Christur er strax epter vpprisuna þngeingen j syns Födurs Dyrd og Ryke/230. (na/231.
Vm synelega Vppstigning Christi til Him
Vm Herrans Christi Triumphum og sigur Hæreyd/ teked til dæmis/ ad veralldlegum Höfdingium

sum/232. (vppstygen/234.
Huðr sa Himen er/ j huðrn Sonur Marsh er
Huad Christur hafdest ad a Himnum/234.
Vm Gagn og Nytsemd Guds Sonar Vppstig
ningar/235.

Ellefte Capitule.

Vm Setuna Christi til Guds Almattugs hæg
re Handar/236. (dar/237.
Huad þad merker ad sitia til Guds hægre Han
Þo hann sitie til Guds hægre Handar epter mañ
domlegre Natturu/þa er hann þo samt nalægur
öllum Skiepnum a Himne og a Jörðu/238.
Huar þyrer Christur drottne nalægur yþer öll
um Skiepnum/239.
Spurning? Huar þyrer Christur hefur ecke kast
ad Diöflenum vt/strax epter syna Vppristu/240.
241. Tolfte Capitule.
Hingadkoma Herrans Christi af Himnum til
Domsins/242.
Seinustu Dagar huðrs Mans eru tueir/243.
Christur kiemur til sina Vtualdra/ecke ad eins
a epsta Deige þessa Heims/ helldur lyka a þeim
þyrra þeirra seinasta Deige/245.
Epterdæme eins konunglegs Brwdguma/245.
Sæler Vtualdra safnast samã j Paradys/246.
Huðrnen til mune ganga a þeim almennelega
seinasta Deige/246. 247. 248.

Pridia Bok vm eilyfe Lyf.

Fyrste Capitule.

Ein Bæn vm sañan Skilning þessbaleita Leyn
dardoms vm heilaga Endurfæding/250.

Huörsu dasamleg ad er Manſins þyrſta Fæding 250. Þo er Endurþædingen myklu dasamlegre/ ibidem.

Stutt Skyring Endurþædingarenar/252.

Huörnen Madur skule i stuttu Mæle skilia þessa Endurþæding/253.

Huörsu öll Bygging Heimens og Jardar/er(til ad japna)so sem oliett Ruiña/gangande med Guds Christne/ 254.

Þar eru þiorer Hlutir(so ad segia)sem þungader eru huör ad öðrum/ 255.

1 Fyrst ber Gud alla Hlute i synu Orde/255.

2 Þa er þesse Heimur oliettur ad Guds Christne/ 256.

3 Þar næst er heilög Christne þungud ad sier huöriu Liossens Barne/257.

4 Ad syðustu er huör heilagur christen Madur so sem oliettur ad Christo/og hans himneſku Lyþe/ 258.

Huörnen þetta sie ad skilia/ 259.

Annar Capitule.

Samiapnan þess þyrſta Adams og annars /og beggia þeirra Barneigna/ 261.

Aull H. Preñing endurþædir/262. Eñ þo er i þessare Endurþædingu /Grein giörande a mille personanna Guddomsins/263.

Gud Fader er so sem einn Kongur sem Brullaup giörer Syne synum/263.

Hann gieþur Christum saman vid Heilaga Christne/364.

Jesus Christus vor annar Adam elur andleg Börn vid Heilagre Christne/264.

Tilgangur

Tilgangur Guds ad endurþæda oss /265.

Þridie Capitule

Moder vor andleg er Ecclesia Militans/Christne Guds/sem hier j heime er j standanda Strijde j mote Diöþlenum / 267.

Guds Christne er syneleg /268.

Hun er og lyka osyneleg /269.

Enn er þo ein og hin sama 270.

Hennar Limer eru sumer lifande /sumer daud er /271.

Huar þyrer lifande Limer Chrestnennar lyde hellst Kross og Motgang /272.

Mismunur a mille Guds Christne sannrar og þeirrar þölsku/ 273.

Hvör og huilykur ad sie Vterus og Kuidur vorrar andlegrar Modur/sem er Christnen/274.

Hued langt og vydt sa Vterus tekur /275.

Vm Dyr og Jngang j þenna Vterum, eda j Ryke Truarennar og Guds Sattmala /277.

J Skyrnenne verdur Madurenn þyrst andlega gieten jn Vtero og Kuide H. Christne/278.

J Kuide Heilagrar Christne verdum vier myndader og skapader til eilyfs Lyfs /276.

Vor Fæda j þessum Vtero gudlegrar Christne er Guds ORD/og af þui höfum vier vora Nær ing/so sem Barned j Modur Lyfe /280.

Fiorde Capitule

Sæded vorrar Endurþædingar er Guds ORD 282. Og huar þyrer Guds Ord kallast lifanda Sæde/jbidem.

H. Ande/er(til ad jafna)so sem Vindur/Enn Hliod eda Pytur Vindarens er Guds Ord/ 283.

Spurning / Huörnen Guds Ord kunne ad vera Vterus og Ruidur H. Christne/og so lyka Sxde vorrar Endurfædingar/ 284.

Huad stor Magt huörium Manne liggur a Guds Orde? 285.

Guds Ord /fad Himneska Sæded/er jnnefalded j Lögmalenu og Euangelio / 286.

Vm Gudz Lögmal/huad fad er/ 286.

Vm Evangelium/huad fad er/ 287.

Fyrer Evangelio eru tuö Jnsigle/ 288.

Sa Himneske Adam giörer sijna andlega Eyu gudlega Christne/ecke alleinasta Glietta /helldur giefur hann henne sitt Hold og Blod/ ad eta og drecka/hefe til Lyfgunar/ 288.

Merkeleg Meining S. Augustini vm fessan Leyndardom/290.

Gud j sine guddoms Veru kan ecke ad vera vor Fæda j fessu Lyfe/vier erum synduger og opvey ker far til/ 291.

Bevijsingar vppa ovmrædelega Aast og Elsku Guds Sonar til vor Manana/294.

Fimte Capitule.

Vm fau ytre Verkfære sem styrkia og stoda til vorrar Endurfædingar/ 295.

Modurlyfs Heilagrar Guds Christne hefur sin Naflagang og Læk/huar med Liossens Börn fa sijna Sælar Næring / eins og Barnkinden j Modur Ruide/ 295.

(re/ 295.

Guds Ords Pienarar eru lyka Guds Verkfæ/

Peir hafa og lyka fann Pryds og Ordstyr/ ad feir endurfæde Menena/297.

Gud vill Predikunar Embætted skule j Heid/

re hafe

re haſt vera/299.
Sa Himneske Brwdgumen er ſaþnþramt Predikunar Embætte/nalægur/j andlegu Lyþe Guds heilagrar Christne/300.

Siötte Capitule.

Huörnen eda med huörium hætte ad vier verdum Endurþædder/þad ſama er huled þyrer mañlegre Skynſeme/ 301.
So þurdanleg ſm er natturleg Fæding Mañſins ſo er Endurþædingen myklu þurdanlegre/302.
Huörnen þad gange til vm Endurþædingena/ og huad Endurþædingen er/303.
Endurþædingen er Guds Verk/huör ed oſſkallar og vpplyſer/og giörer oſſ ſo ſem nyar Skiepnur/ 304.
Endurþædingen Mañſins er komen og þalen j tueimur Hlutum/ſem er/j Mañſins Deydingu/og hans andlegre Lifþgan/306.
Andleg Mañſins Deyding/huad hun er/306.
Til andlegrar Deydingar hefur Gud vii Himneskar Vndpylur eda Skeyte/til ad særa og deyda Mannen/308.
i Su þyrſta/ er Skullda heimting Guds/ eda Skullda reikningur/ 308.
Huad ſlikur Skullda reikningur verkar/311.
ii Vppvakning allra vmlideña Synda og Glæpa/ 311. (ettlætis/314.
iii Vtſkwþan og Burtkaſtan alls holldlegs Ri
Huad þeſſe Pylan kraptar og verkar/ 315
iiii Fiorda Pyla er Auglyſing og Openberan vorrar vppruna Syndar/316.
Kraptur og Verkan þeſſarar Pylu/ 317.

v Pyla er Lögmalsins Bóluan/318.
Huörnen þesse Pylan særer/319.
vi Sionar Speigell gudlegrar Reide/320. Og huad hañ verkar/ 321.
vii Pyla er Sælareñar Hapt og Flótur/322.
Kraptur og Verkan og Særinden þssarar Pylu/ 323.
Eingen Syndare verdur endurþædur/ nema hañ verde ædur særdur med þessum vii Skeytum og Pylum/ 324.
Añar Partur Endurþædingar vorrar er komen j andlegre Lyþgan/325. (hattad/326.
Huad andleg Lyþganen er/og huörnen heñe er
Til andlegrar Lyþganar heyra vii. Lækenings Jurter/328. 329.
i Fyrsta Lækn. Jurt er Riettlæting hins Syn duga/þyrer Truna a Jesum Christum/ 330.
Þetta Riettlæte Christi Guds Sonar verdur oss bodad og þramboded j Euangelio/330.
Euangelid heyra og til Skyrnen/ Aþlausnen/ Rudlldmæltyden/ 331.
Huörnen ad Riettlæted Christi og hans Sakleysse verde oss þyrer Truna tilreiknad/ 331.
ii Annur Lækn. Jurt kallast Adoptio/þad er so seni Arpleidsla/ sem oss giörer ad oska Börnū Guds/ 332. (rn/333.
Huad dyrdarlegt þad er/ ad vera Guds Barn/
Heilagur Ande Guds j vorum Hiörtum er Styrking og Stadfesting vppa þad ad vier sieum Guds Börn/334:
iii Er vor andlegur Ecktaskapur vid Christum hañ himneska Brwdguma/335.

Fyrer.

Fyrer andlega Truloßan erum vier eiñ Lykame med vorū himneska Brwdguma Christo/336.
Syna Truloßan ſtadfester vor himneſkr Brwdgume vid oſſ med ſynu Hollde og Blode og Heilögum Anda/337.
Heilagur Ande er Jnſigle Guds þryckt a Hiörtu vtualdra Mañа/337.
IIII Fiorda Jurt er Sambwd/Viſt og Vera Guds j Mañſins Hiarta/338.
Aß þeſſare Sambwd Viſt og Veru Guds med Mañenum koma þreñar Verkaner/eda þrir Leyndardomar/339.
Hiñ þyrſte kallaſt Idiopœia, þegar Gud ſeiger ſier veitt og giört þad oſſ er giört/340.
Annar kallaſt Metapœia, þegar Gud giörer Jarteikner þyrer ſyna Heilaga/340.
Þridie kallaſt kœnopœia, þegar Gud og Mad ur vegna jñbyrdis Samteingingar/eru bæder eitt ſamuerkande/341.
V Lakn. Jurt er Vtualning Guds Barna/ til ad vera þyrer hönum Kongar og Kiennemenn/ 341. 342.
Vm Kieñemañſkap Guds Vtualdra/343.
Vm Kongdom eda konunglegt Vallde þra/344.
VI Er Endurnyan Mañlegs Hugſkotz/345.
Dæme ſlykrar Endurnyanar a Guds Heilögum/ 346.
Endeleg Orſök/ huar þyrer vier ſkulum vera/ Guds Börn og haus Muſtere/347:
VII Siounda Jurt er Hreinſan og Reynſla Guds þyrer Kroſſ og Motgang/348.
Dæme Dauids Kongs/huad opt hañ var reyn

dur og hreinsadur/349.
Þessar VII Heilsu Jurter heyra til samans/ so þar er huör samteingd vid adra/350.
Hvörnen ad H. Ande verke Manßins Endurþæding med þessum VII Heilsu Jurtū/350. 351.
Huörsu ad vor himneskur Adam er bæde Upphaf og Ender vorrar Endurþædingar/352.
Guds Fyrerheitum hliotum vier ad trua/352.
Giörualls Verk vorrar Endurþædingar geing ur þurdanlega og dasamlega til/353.
Aminning/ ad hugsa vel og vandlega vm þessa Endurþæding/þui þar vnder er komen Manßins Saluhialp/354.

Siöunde Capitule.

Til huörs og huar þyrer ad Gud vilie Manßen Endurþæda? 355.
I Fyrst verdum vier þyrer Endurþædingena Börn Guds og Samarfar Jesu Christi til allra himneskra Audæfa/356.
II Fyrer hana verdum vier andleger Lider og Limer Lykamans Christi/og eitt Hollt med hönum/vegna andlegrar Truloþunar/357.
III Vier Endurþædunst til þess/ad Gud bwe og bygge med oss/ so sem j synu Mustere/358.
Huad ovmædelega haleit Dyrd og Sæla þad er/þegar Gud er og byr med Manßenum/ 359.
IIII Endurþædingen giörer oss ad Riememönum og Prestum Guds/360.
V Hun giörer oss ad Heilögum Rongū/sem skulu drottna og rykia/361.
Þessar þim endeleger Orsaker vorrar Endurþædingar eru vel hugleidande/ 362.

Attun

Attunde Capitule.

So sem Barned þxr j Modurlyþe syna nattur lega Mynd og Sköpun/363:

So þaum vier Börn Liossens vort Lyþ and legt/vora Sköpun aþ Gude/jn Vtero Eccleſiæ, j andlegu Lyþe gudlegrar Christne/þyrer Endur þadingena/363.

Himneskt Lyþ þeſſ Endurþxdda hier j Heime er Lyþ Truareñar/ eñ añars Heims er þad Lyþ Skodunareñar/ 364.

Vidvörun/ad Menn þare ecke opþnatt j þeſſum Leyndardome/ſo sem nu giöra marger Naſuyſer j ödrum Löndum/365.

Vier eigum hier j Heime/ad lata oſſnægia Lyþ Truareñar/ 366.

Söñ Skyring a Lyþe Truareñar/Huad þad er/ Huörnen þui er hattad/366. 367.

Vort himneskt eda andlegt Truareñar Lyþ hi er j Heime/ hefur vii. Proprietates, ſköpallda Art og Tegund/huar aþ ſia og merkia ma/huör/ier þetta himneska Truareñar Lyþ haþa mz ſier eda ecke. i Og er hid þyrſta ſamnarlegt Ly/telxte/368.

ii Añad/Truen a Jeſum Chriſtum/370.

Huör og huilyk ad ſie ſu Tru/371.

iii Pridia Art og Tegund gudlegs Lyþs er Vo nen/ 372.

Vitnisburder og Dxme ſlykrar vonar/373. 374.

iiii Flecklaus Kixrleike/og huörnen hönum ei ge ad vera hattad/375. 376.

v My Hlydne/eda Godverken/og huörnen þeim ſie vared/377. 378.

Siötta

VI Siötta Art og Tegund gudlegs Lyps er christelegur Riddaraskapur/379.
Huörsu ad endurpæddur Madur hlytur daglega ad standa og strydast j mote Heimenum/Diöpleum/og synu eigen Hollde og Blode/380.
Pad ber og til/ ad Madur hlytur stundum ad preyta vid Gud sialfan/381.
VII Sydast er Heilög Polenmæde/382.
Aminning ad Madur huör christen hugleide vel sitt natturlegt Lyp/og sitt andlegt Lyp/ og bere huört saman vid annan/383.
Barnsins veykt Lyp j Modurlype kienir huörium Mane christnum ad skynia/huörnen hann a so sem Guds Barn/ad haga og hegda sier in Vtero Ecclesiæ,j christelegre Kirkiu/384.
Aminning/ad Madur huör christen j dke sig daglega j ædur greindum Dygdum og Mannkostum/ 384.
Niunde Cap.
Huörsu allur Maduren hlytur ad verda endurpæddr/Fyrst Salen/Sydast Lykamen/386. 387.
J huöriu hellst Endurpæding Salarennar og Endurpæding Lykamans sie lykar/388.
Ad ecke verde aller Menn Endurpædder /po Christner kalleste/389
Allt mannlegt Kyn skipteste j tuenna Flocka / og huörier og huilyker ad sie Veralldarennar Syner /390.
Huör og huilyk ad eru Guds Börn/391.
Tiunde Capitule.
Tuent er pad sem Gud giepur sinne Christne hier j Heime/ sem er daglegt Braud/ Pad annad Kross og Motgangur/ 393.

Daglegt

Daglegt Braud merker þiógra handa goda Gi
ute og Guds Velgiörninga/394.
Sa þyrste er Stiornā Himens og Jardar/395.
Añar er Biörg og Nøring Lykamans/ 397.
Þridie er Hionabands Stiettten og Buskapar
laged/ 400.
Fiorde er christeleg Þeruallds stiett/ 401.
Huar þyrer ad Gud hallde þessum Heime so lei
nge vid magt/396.
Huar þyrer Gud late Meñ leinge lifa/399.
Huad Krossen er/ Og huar þyrer Gud leggur
hañ vppa oss/404.
Huad margþalldar Gagnsemder Kross og Mot
gangur leide epter sig/ 405.

Ellepte Capitule.

Huór ad sie Orsök til Stryds og Bardaga a
mille Guds Sonar og Diöþulsins/409.
Ecclesia Militans er Christne Guds sem berst
vid Diöþulen/ og er ætyd oliett ad Guds Börn
um/ 410
Huórsu sa himneske Adam er japnan hia sine
christelegre Kirkiu/og er bæde Faderen og Fost
red/ 411.
Opridar epne mille Christs og Diöþuls/412.
Tuent hefur Satan j þrame/j möte Guds Chr
istne/sem er sialfs syns Magt og Slægd/og syna
adstodar Meñ og þylgiara/ 413.
Vallds og Slægd Diöþuls er falen j Lyge og
Mañdrape/ 414.
Epterdæme Lygeñar j Paradys/415.
Om hans Mord og Mañdrap/416.
Huórsu Satan mest og hellst hatar Guds Ord

og

og Predikunar Embætted/417.
Huar þyrer Menn eru nu so kallder og kærger ad giepa og styrkia til Guds Pionustugiördar/hia þui sem þyrr meir? 417.
Grsök huar þyrer Diöþull hatar Predikunar Embætted/ 418.
Huörsu Satan astundar iafna ad hindra Guds Ords Tilheyrendur/419.
Vm Diöþulsins adstodar Menn/og þa hönum veita Lid/sem eru aller Ogudleger/ 420.
Af þeim eru sumer Christner/ Sumer Ochristner/ 422.
Þar med þylger Diöþle sa gamle Adam/vort eiged Hollð og Blod/ 423.
Med huörium hætte Christur stande Diöþlenum j mote/og þui Christr nefneſt Michael/425.
Huörnen hann berſt vid Diöþulen med signu Heilaga Orde/ 426.
Pienarar Christi j þessum Bardaga eru Guds Englar j Christneñe/ 427.
Englar Guds eru med tuennu mote/Adrer eru synleger/adrer osyneleger/ 428.
Huörnen syneleger Englar berieſt j mote Diöþlenum/429.
1 Þeim þylgia aller þromer Christner/huör j sinu Kalle og Embætte/430.
2 Aller gudhrædder Valldsmeñ og Yþerbodar/ (ar/431.
3 Aller gudhrædder Tilheyrendur/ 432.
4 Aller þromer Bændur og Buameñ/med Kuinum og Börnum og Heimilis Mönum/432.
Þeir osynelegu Englar sem berias vid Diöþulen eru Heilager Guds Höfdingiar og Höfud Englar

glar/ 433.
Huört Gagn Christne Guds hape af þessare Barattu/sem er/ad Diöpullen verdur vtskuppadur og kastadur ur Himnenum/þad er ur Guds Heilagre Christne/434. 435.
Þegar Diöpullen er vtkastadur/þa glediast all ar vtualdar Sæler. Þar epter þylger nockur stund legur Fridur j Christneñe/437: 438.

Tolfte Capitule.

Huad leinge vor Endurþading stendur yfer/ þad skyrer oss S. Paall/Sem er/Fra þui vier erum skyrder/og allt j Daudan/440. 441.
Daudastund hins Riettruada/er Ender Endurþadingarennar/og vor nyrrar þadingar Dagur j þad Eilyfa Lyfed/ 442.
Epterdæme af holldlegre Fædingu/ 443.
1 Samlyking christelegrar Kirkiu hier j Heime vid olietta Barns Moder/444.
2 Samlyking Barns Fylgiuñar vid vorn holldlegan daudlegan Lykama/ 445.
3 Nær Barned er þullskapad j Modur Lyfe/ þa girnest þ ad leysast/So eins þer Guds Börnum hier j Heime/ 446.
Epterdæme Heilagra þar vppa/447.
4 Samlyking gudlegrar Christne vid Jodsluka Konu sem þyngest j synum Barnburde/448.
5 Samlyking/ So sem Barned leggur þra sier syna Secudinam / eda Fylgiu þa þad þædest / so hlytur Madur þra sier ad leggia sinn daudlega Lykama/ 449.
6 Samlyking vm Liosmodurena sem hialpar og styrker til holldlegrar Fædingar/ So hialpar

Gud

Gud heim deyande Christnu/ a dauda Stundum ne/ 451.

Su Fiorda Boken um eilifft Lif

Fyrste Capitule.

Vm Heimbor christena Sælna ur synum Lik kömum inn i eilyft Lif/ 453.
Japnsnart sem Sælen lydur af Likamanum/ þa er hun i Paradis/ 455.
Christen Maduren verdur þess yngre sem hann lifer leingur/ 456.
Epterdæme Barnsins i Modurlyfe/ 458.
Annad Epterdæme af þeim Blinda sem i Solunne situr/ 459. (ke/ 460.
Sælen hefur onguan Veg ad fara i Himerik Paradis og Rike Skodunareñar er ecke fiærlæg gt þess/ 461.
Þad beuisast med Epterdæme Christi/ 461. Og annara Heilagra/ 462. 453.
Huar hellst Gud Almattugur er hia synum Rikettuodum/ þar er hañ nalægur med synu Himerike/ 466.
Gud er i þessum Heime/ og samblandast honum þo ecke/ Riket er Himerike hier i Heime/ og þo er sitt huor/ Himerike og Heimuren/ 467.
Maduren þar ur Modurlyfe i þennan Heim/ Tanquam ab intus ad extra, þar a mote þer Sælen riettruud af Likamanum Velut ab extra ad intus, 468.

Annar Cap.

Vm Mismun Eilyfs Lyfs i þessum Heime og odrum/ huor ad sie/ þad kiemer oss S. Paull 470.
Rike eilyfs Lyfs er tuoþallt/ eda med tuennu

mote / Pad eina kallast Ryke Truarennar/ Pad annad Skodanarenar/ 4 2.
Sa Riettruade er allareidu j Himeryke og Salu holpen /473.
Sannar Beryssingar par til/474. 475.
Motmæle manlegs Skilnings/477. 478.
Christur var vnder eins j Himnum og a Jord unne/pa hann talade vid Nicodemum/480.
Vm Ryke Skodantennar og prepalldan Himen eda pria Himna/482
Huar sa pridie Himen er/484. 485
Pridie Capitule.
Vm sæla Huyld og Frid Vtualdra Salna/488.
J Himeryke er eilyp Huyld epter alla Armæ/du yperstadna/ 490.
Huar pyrer peir Gudhræddu lyde hellduR Kross og Motgang enn peir Ogudlegu/ og huad marg palldur er peirra Kross/491.
Vtualdra Sæler hapa ongua Astrydu/ 492.
Daude Vtualdra kallast Suepn/492.
Sæler Vtualdra hapa eilypa Huyld og Frid og Sælu/j margan handa mata/493. 494.
Fiorde Capitule.
Huorsu Guds Englar bere Vtualdra Sæler j Paradys/497.
Beuysing/ad Hellager Englar take til syn vor ar Sæler epter Daudan/ 498.
Sæla og Sæluhialp Hellagra Sælna er hulen pyrer holldlegre Styrsleme/499.
Peirra Heims Sæla og oll Dyrd er eckert ad reikna hia Sælu eirar vtaldrar Sælar/500.
Huad olyke pad gengur til vm Sælena og Ly

kamañ/ 502.

Fimte Capitule.

Vm Heimile eda Arfleipd Vtualdra Sælna/ 503. (urland/504.

Heimile Vtualdra Sælna er þad himneska Fød

So sem Christur er þaren vndan oss/ so komū vier a epter/ 505.

Arfur Vtualdra Sælna/kiemur þramm vid þar j himneſku Fødurlande/506.

Huilyk ad er Dyrd og Sæla himneskrar Arfleid þdar/507. (dar Sæler/508.

Huörnen Heilagur Ande hagar ser vid Vtual

Huörnen Vtualdar Sæler lofa Gud og prijs/ sa/509.

Ovmrædeleg þagnadar Glede Vtualdra Sælna af Guds blyda Blessada Andlite sīn þar sia/510.

Mañleg Augu kunna hier j Heime ecke ad lystra nie lyda Guds Andlit/ jbidem.

Guds Vtuöldum leidest alldrei Gud ad sia og lysta/ 511. (ar/512.

Vtualdar Sæler eru Guds Börn og hönum lyk

Þar eru samteingdar vid Gud/og Gud vid þar 513. (himneska Elsku/514

Fyrer jnbyrdis Astar Kiærleika og brennande

Siötte Capitule.

Vm paradysar Sælu og Fögnud Vtualdra Sælna/ 516. (jbidem.

Födurland Vtualdra Sælna kallast paradys

Hvad paradys merker og huilyk hun er/517.

Spurning/ Huör kann ad seigia af paradysar Sælu/huör hefur verid þar? Suar/518.

Huilyk ed var Lyf þeirra fyrstu Forelldra

fyrer

þyrer Falled/518.
Huad Sonur Guds seiger vm Sælu Vtualdra Sælna/so og S. paall/519.
Spurning/Huört Paradijs vtualdra Sælna mune vera/sa nye Heimur sm skapast skal? Par suarast nu til/521.
Siöunde Capitule (ell/522.
Fiölde vtvaldra Salna mun vera miög myk
Þar syngia Lopsöng Moysis og Lambsins/523.
Þar sia Gud og eru hia peirra Lausnara Jesu Christo/525.
Vtvaldar Saler eru su rietta Ecclesia Triumphans/sem Siguren hefur þeinged/526.
Hiartans Fögnudur og Forleinging S. Augustini epter peirre Himnesku Jerusalem/ 527.
Hörsu dyrdarleg ad sie su Himneska Jerusalem þar vppe/528.
Þangad koma allar Vtvaldra Saler/533.
Attunde Capitule
Vm þa Himnesku Brullaups Giörd Christi til Vtvaldra Salna/534.
Huad Christur meinar med þeim Ordum/þar hann bydur ossad taka Vara vppa þui Himneska Brullaupenu/535. (pe/ibidem.
Ein Epterlykting teken ap jardneesku Brullaup
Lyp Vtvaldra hier j Heime/ er Vpphap eilyþrar Glede/536. (ra Salna/538.
H. Einglar eru so sm Brudar Sueinar Vtvald
Vtvaldar Saler klaga þyrer Christo/huad þar hapa lided hier j Heime/539. (aska/540.
Enn Herran Jesus huggar þær hid liupleg
Vtvaldra Salna Fæda og Dryckur j þui Him-

heska Brullaupe/ 541.
Huörnen sa Himneske Brwdgume huggar og gledur Vtvaldar Saler/542.
Þar sia Christum Auglite til Auglitis/og j Christo alla Fylling Guddomsins/543.
Þar glediast mest aþ Guds omælanlegum Ast arkiærleika og Elsku/544.
Þar eru logande aþ Ast og Elsku til Guds/545.

Niunde Cap.

Vm Salu Vtvaldra Salna/aþ þui Gud er þeirra Mustere/og ad þar eru j Gude/547.
Gud er Mustere Vtvaldra Salna/ og er j þeim/ 548. (Sxla/549.
Þar j mote eru þar j Gude/ og þad er þeirra Huörsu Mansins Girnd og Elska er osdianleg hier j Heime/En annars Heims verdur hun stillt og mun vera vel til Frids/ 550.
Huad þurdanleg: og huggunarsamlegur Leyndardomur þad er/ad Gud vill bwa og vera j sijnum Vtvöldum/ 551.
Huör og huilykur ad sie Kraptur og Verkan christelegrar Truar? 552.
Bwe Christur nu med oss þyrer rietta TRu/ huör þo er ecke nema Halfverk/Huad myklu þramar og þrekar mun hann bwa med sijnum Vtvöldum j Himerike? 553.

Tiunde Capitule.

Spurning/Huad Vtvaldar Saler hafest ad j Paradys allt til Doms Dags? 554.
Þar lofa og dyrka Gud oafflatanlega/ 555.
Þar rykia med Christo og drottna yfer þeim ogudlegu/ 556.557.

Huar

Huar med gudhrædder Lærepedur hapa hier j Heime bareſt vid þa ogudlegu/ þar med drottna þeir epter holldlegan Dauda/ 559.

Miſmunur a mille þeſſ Valds ſem Riettruad er hapa nu hier j Heime/og þeſſ ſem Utvaldar Saler hapa hia Gude j Paradys/ 560.

Sampielag Utvaldra Salna/og ein Viſt og Vera hia Heilögum Forpedrum/ Spamönnum poſtölum og öllum Heilögum/563. (564.

Utvaldar Saler ſæpnaſt viſſulega til ſyns Folks

Apr Utvöldum Salum þecker huör adra j Paradys/ 565.

Lyka ſo ſem Adam þekte Euu/ þyrer Falled/ ſo og Eua Adam/566.

Huört Samtal vera mun a mille Utualdra Salna j Paradys/ 557. (Vine/568.

Saler Utualdra miñaſt a epterlatna Frænder og

Tolpte Capitule.

Utualdar Sæler byda epter ſydaſta Deige/ og oſka ad meiga ſamteingiaſt aptur ſynum Lykönum/572.

Glede og Fögnudur Utualdra Salna/vegna þeſſ ad Lambſins Brullaups Hatyd/sa ſeinaſte Dagur er j naud/573. (radys/ 574.

Talan utualdra Sælna þiölgar æ japnan j þa Sumã og Jñehalld þeſſarar þiordu Bokar/575.

Huar þyrer Heilög Ritning tale ſo þatt vm Fögnud Utualdra Sælna/ 576.

Huörnen huörium og einum chriſtnum Mañe ber ad tilreida og bwa ſig til eilyps Lipps/ 577.

J Himeryke þiker vtuöldum Salum j onguan maata Tymen langur til ſeinaſta Dags/578.

Nidurlag og Ender hiñar þiordu Bokar/580.

Fimta Bok vm eilyfþ Lyfþ.

Fyrste Capitule.

Agiætleg Truarjatning/vm gledelega Von/vorrar Endurlausnar/og ad Christur hafþe bæde Salena og Lykaman endurleyst/581.

Sælareñar Endurfæding þer vndan/ vppbyrjast j Skyrneñe/eñ fullgiöreſt þegar Sælen lydur af Lykamanum/581.

Sæla og Dyrd gudlegrar Sælar/þa hun leggur af sitt Lykams Hreyſe/582.

Ad ſyrgia og grata framlidna Aſtuine er ecke fyrerboded/584.

Illur Sidur heideña Mañа/huörnen þeir hafa þared med Framlidna/585.

Christeña Mañа Huggun j ſoddan Motgange 585. 586. 587.

Christur vottar ſig ad vera komen opan af Himnum/og þara vpp aptur til Himens/ og kiemñ er oſſ huörnen vier meigum þangad koma/588.

Sie Christur vppriſen og til Himna þaren/þa hliota vorer Lykamer lyfa ad vppryſa þo rotnader ſie/og blyfa þar ſem Höfuded er/Jeſus Chriſtus/ 588. (þa og ad deya/589.

J Skyrneñe tekur christen Maduren til ad li

Lykamen ſkal epter Guds Skipan liggia og huyla j Jördueñe/590.

Þo Lykamen fune og rotne þa fiñur hñ þar ecke par til/590.

Spurning/ Huörnen þare vm þa Lykame ſem ecke voru jardader? 593.

Annar

Annar Capitule.

Huörnen þeim seinasta Deige mun hattad verþa/ 595.
Skriptren vottar ad ogudleger Menn mune vera a seinustum Dögum Veralldar/597.
Aminning Heilags Anda til þeirra ogudlegu Spottara/ 598. (ur ad koma/600.
Vegna gudlegs Riettlætis hlytur Domsins Dag Maltæke Ogudlegra/Skalkar hafa besta Lucku Par a mote verda Gudhrædder nidr þryktet/600
Eñ þad varer ecke leinge/ 601,
Epterdæme af einum Konge/ad þeir Ogudlegu munu vm syder verda ad þa sijn Laun/ 601.
Diöpullen hefur suiked Heimen þra Gude/602.
Eñ Christur vill viña hñ aptur vnder sig/603.

Pridie Capitule.

Af Deige hins seinasta Doms veit eingen/604.
Po ma rada af nockrum Teiknum/ad hann sie ecke þiarlægur/605.
Teiknen huörra Hei/ Ritning gietur/eru þesse
1 Predikan og Bodan Euangelij vm allan Heimen/ 605. (mur/606.
2 Gud lofar ad senda Eliam/adur Christur kie
Tuær eru synelegar Hingadkomur Christi/Aunur j Hollded/su kallast hin þyrre/Aunur til Domsins/ 607.
Johañes Skyrare var Elias til hinnar þyrre Hingadkomu j Hollded/ 608.
Enn sa Elias sem koma a þyrer Doms Dag/ hefur vered D. Martinus Lutherus/609.
3 Pridia Teikn er Openberan og Auglysing Antichristsins/og þess glötunar Sonarins sem er sa

Romuerske Paue/610.
4 Pad þiorda Teikn/ til seinasta Dags er/ ad Gog og Magog mun þiþalla j christen Lönd/613
Hvörnen þad eige ad skilia/614.
5 J þimta mata seiger/ad Ellder mune palla yp er Magog og Heidingia þa j Eyum byggia/615.
Vm Plægur og Hörmungar aumra þioda j ny þundnum Eyum/616.
6 J siötta mata/mun Gud vppvekia merkeleiga Kienemedur þyrer sydasta Dag/þeir ed predika j mote þeim Romuerska Antachriste/617.
7 Sicunda og sydasta Teikn og Merke til seinasta Dags/er allra handa Takn og Vndur a Solu og Tungle/a Himne og a Jördu/617.

Fiorde Capitule

A Enda Veralldar mun Gud aþ ma Gog og Magog/og kasta Diöflenum ur þessum Heime j Dyke eilyfs Ellds/620.

Vm Diöfulsins seinasta grimdar Reide/621.

Hvörnen ad Guds Christne mune ganga a seinustum Dögum/621. (nara/622. 623.

Og hvörnen hun mune verda lyt synum Lauss

Þo mun Gud giefa nockra Nicodemos og Josephos/sem hiastod mun veita opsokrum Christi Limum/624.

Þad mun Satan ecke lyda/helldur safna saman Gog og Magog/og öllum Ogudlegum/j mote þeim litla Flock sem trettruadur er. Eñ j þui sama mun Gud aþ ma þa med Ellde/og þleygia öllum Diöflum j Helvytis Afgrun/624. 625.

Lykende eru/ad so sem Christur þiödrade þañ helvytska Satan/ litlu adur eñ hañ vpp reis ap

Dauda/

Dauda/ So mune hañ hönum og hans öllu Ryke kasta ur Heimenum j Helvitis Apgrun/ædur hñ vppvekur þa Framlidnu/ 625. 627.

Fimte Capitule.

Vm Heroop og Lwdur Guds/ þegar Christur kiemur til Domsins/629.

Hvilykt Heroop slykt mune vera/ þad beuysast med nöckrum Epterdæmum/630. 631.

Skruggur og Reidarþrumur eru so sem nöckur Fyrerþare/ eda Mynd og Merking gudlegs Heroops og hans Lwdurs/ 32.

Christur mun þa lata heyra sijna Magtar og Maiestatis Raust/ og læta alla sia sitt Dyrdar Andlit/632.

Logande Elldur og Liome mun þa vera j kringum Christum/633.

Menñ munu sia hañ vm alla Heims Kringluna j giegnum Jördena/ giegnum Fiöll og Halsa/ og allt hnao vera kañ/634.

So sem Myrkred huerþur þegar Solen reñur vpp/so mun Himen og Jörd huerþa vid hans Dyrdar Komu/so ad aller Heims Jnbyggiarar skulu hañ lyta j señ/635: 636.

Siötte Capitule.

Hvörsu ad Graþer Framlideña munu opnast/ og þeir Daudu munu vppryssa/637.

Rödden Christi mun kalla þa Daudu vpp ur Jördune/638.

Epterdæme/þegar Gud birtest a Sinai Fialle/ So mun skie a seinasta Deige/ 639.

Aller Menñ sem nöckurn tyma haþa a Jördunne lifad/ munu þa lifande þram koma/ Jller og

Goder

Goder/ 640.

Spurning/vm þa sem j þañ tijma eru ecke and ader? Suar/. Þeir munu vmbreytaſt/ og verda vmſkipteleger/640. (hattad/641.

Og huörnen þeirre Vmbreytingu mun vera

Þar munu aller Gviner ſlaſt og þiñaſt/ og þa mun huörs Mans Samuiſka vakna/og opnaſt ſm ein Bok/og þa Samuiſku Bok mun huör Madur haþa med ſier/642. 643.

Vm Lyþſins Bok huör og huilijk hun er/ Og huörier þar eru jnſkriþader/eda ecke/644.

Samuiſknaña Bækur munu giöra miſmun a mil le Vtualdra og Fordæmdra/645.

Þa munu Heilager Einglar ſkilia j ſundur þa Riettlætu þra þeim Gudlegu/645.

Á ſeinaſta Deige mun hægt ad þeckia þa Vt/ uöldu þra þeim Gudlegu/ 646.

Þa munu Lykiamer Riettlatra lioma ſem Sol og Stiörnur/ 647.

Vtſkyring S. pals Orda/ſem hann ſkriþar 1. Corinth. 15. Vm Lykame Riettlatra/ huörnen þeir verda jardader/huörnen þeir munu vpp ap tur ryſa/647. 648. 649.

J Vppriſuñe munu Vtualder verda biarter og liomande/eñ þeir Fordæmdu ſuarter og grimleg/ er/ 650.

Þa mun og huör Madur þa aptur ſinn eigen Ædrlit og ſyna Andlits Skopun/650.

Siöunde Capitule.

Spurning/Huört ei ma bera til/ad þeir Gud legu vperþalle ad nyu þa Vtuöldu ſo ſem þr giör þu þyrr hier j Heime? 651.

Qvelner Christi sem hañ kuólðu og stungu/mu nu þa med oseiganlegre Angist lyta hañ og hans Vtualda/652. 653.

Vtualder Guds og þeir Ogudlegu munu þa ecke leinge hallda eda vera til samans/þuiad Riettla ter munu strax vpptekner j Skyen/654.

Christur mun kalla sijna Vtualda til sijn vpp j Lopted/655.

Med huórium Ordum Christur mune þa taka vid sijnum Vtuóldum/ 655.

Vtlegging og liosleg skyring þrra Orda/Matth. 25. Kome þier Blessader/655. 656. 657. et ct.

Þa munu Vtualder apsaka sig/og overduga reik na/ 661.

Eñ Christur mun votta sier hapa vered veitt og giórt huad hellst Meñ hapa hans Lidum og Limum til goda vered/661. 662.

Leyndardomur og Bevijsing vm Naalægd Herrans Christi hier a Jórduñe/662.

Attunde Capitule.

Þo Solen Tungled Stiórnurnar skijne þagurt a Himnum/þa mun Herran Jesus med Heilógum sijnum/ þusund þusund þranar þagurlega lioma og skijna/664.

Þeir Heilógu verda hia Christo j Loptenu/og j kring vm hñ/eñ þeir Ogudlegu munu vera standande hier nidre a Jórdunne/ og ecke verda vpp numder j Skyen/664. 665.

Huilijk þa vera mun Angist og Skielþing allra grimlegra opsoknar Manna/ þegar þeir sia þa j Skyum Himens hia Christo/ sem þeir hapa op sokt og Lyplated/ 666.

Herran

Herran Jesus mun med synū Heilögum j Loptenu og Skyonum lata ganga Dom yper þa Ogudlegu/ 667.

Tuent olykast mun þa meiga sia og heyra/ sīn er/Fögnudur og Glede Vtualdra j Loptenu/Og særleg Angist og Kuöl/Gop og Ylpran Ogudleg ra nidre a Jördunne/ 668.

Þa munu aller Ogudleger og einn og sierhuör verda kalladur þramm ad giöra Reikning þyrer allt sitt Framferde/669. (670.

Lyka eirnen þyrer huört sitt onytsamlegt Ord

Þa munu þramm koma aller Villumenn og Fals Lærarar/og apsaka sig/eñ þad stodar ecke/670.

Gud og aller hans Heilager munu virna og kl aga yper þeim Ogudlegu/ 671.

Huörium Ordum Christur mune tala til þeirra Ogudlegu/672.

Spurning / Huört Vtualder munu og lyka ad standa Reikning ap Ordum og Giördum ? 673.

Vtualder munu vera Doms menn med Chri sto/ Samþyckia og Stadfesta hans Dom/ 673.

Huörnen þesse Orden (Fared þra mier) munu þa liggia þeim Ogudlegu/674.

Spurning/Huar Ogudleger munu lenda? Hu örtt þeir þare ? 675.

Og huilykur ad sie sa Heluyskur pyttur/ og huar hann mune vera/676.

Aller Kualer og Pyster Fordæmdra munu Vt ualder sia/lopande og prysande Gud þyrer hans Riettlæte/676.

Niunde Capitule.

Strax epter Vtskwpan ogudlegra Manna mun

Heimur

Heimur þesse hafa Enda med Elldenum/ 678.
Heimur þesse er so sem Magnum Corpus, eins stor Lykame/huörn Gud vppfyller med sinne Nalægd/ 679.
So sem optsinnis skiedur/ad Madur andast mz Anduarpan og Hliodunn/so mun Heimur þesse mz Brake og Brestum þorganga/þa Gud vill hönum ecke leingur vid magt hallda/679.
So sem daudur Lykame hrærer sig huörge/So mun Heimuren missa alla natturlega Hræring/þegar Gud burt tekur syna Hönd þra hönum/680.
Þegar Jörden er nu so sm̃ Daud/þa mun Gud slæa Elldi yþer hana/og breña hana vpp j biörtu Bæle/ 681.
Spurning/Huört þesse Elldur mune koma nær Guds Vtualdum/Eda giöra þeim Mein? 682.
Orsök og Epne/ huar fyrer Heimuren hlytur ad breña/ 682.
Þeñan Guds Dom verda Heilager samfyktiande/og þar med lofande og prysande Guds Riettlæte/ 683. Tiunde Cap.
Jörden er Moder manlegs Holldz/þar fyrer verdur heñe ad ganga eins og heñar Börnum/so ad hun verde med vorum Lykömum a sydasta Deige vmbreytt og endurnyud/ 684. 685.
Forleinging Skiepnaña epter seinasta Deige og þeirra Endurlausn/687.
Fuglen Phenix breñer sig vpp/ og verdur sydan vr Auskuñe nyr og lifande/688.
Christur er sa riettur himneskur Phenix/Hölt um heyra til þrir Lykamer/ Sa fyrste er hans personulegur Lykame/Anar er andlegur/ Þridie er

er þesse mykle Lykame Himens og Jardar/688.
Hans personulegur Lykame er hans mañdom leg Nattura/689. (ia/689.
Hans andlegur Lykame er christeleg Kirk/
Hans Veralldar Lykame er su mykla Bygging Himens og Jardar/690.
Huörnen Christus sa Himneske Phenix breyt/ er vid alla þessa þreña Lykame/690.
Fyrst var Heimuren skapadur/Par nast Mad uren/Seinast kiemur Christur med sin holldlegan Lykama/ap Modurlype teken/ og vpphepur hñ og endurnyar hann þyrst ap hinum ödrum/ 691.
Spurning/ Huörnen sa nye Heimur mune vera j hatt? 692.
Þesse synelege Heimur er edr añad en sem Fi/ gura/Mynd og Skugge þess okomna nya Heims/ med Solu og Tungle og Stiörnum/og öllu ödru/ 693. 694.
Lopted mun þa hreint orded ap öllum jllum Aundum og allre Ovedrattu/ 695.
Huörnen Jörden su nya mune verda/ 695.
Aunguer Þyrnar nie Þystar / eda nockud Jll/ gresc mun þa vaxa a Jörduñe/ 697.
Huörke Sior nie Bylgiur nie Sioargangur nockur mun þa vera/698.
Þo munu vera Vatnastraumar og Læker til ad vökua Jördena/693.
Þa mun huörke vera Frost nie Kulde/eda nö ckur Ovedratta/699.

Ellepte Capitule.

Vm Jnbyggendur þeirrar nyu Veralldar/ og þeirra Hattu og Sidu veik og skynsar mannleg

Skynseme

Skynseme alls eckert/þo eru VIII Greiner/huórra Heilög Ritning gietur/ 700.

Huórier þa munu byggia og bwa a þessare nyrre Jórdu sem er/Alleina Heilager og Riettlatter/eñ ónguer adrer/huórke jller Menn nie rang latter/ 701.

Huadan þeir mune verda komande/med þui ad ædur er sagt/Riettlætter munu verda tekner vpp j Lopted/j motz vid Christum og þara vpp j Himeneñ? Eige þr ad vera a Himnum hia Christo/ Huórnen kuña þeir þa ad vera a Jórduñe? 703.

Slyk Opanþerd Vtualdra opan a þa nyu Jórdena/var þyrermyndud med Noa Aurk/704.

Epter Vppriſuna ſkiedur þyrſt Vppþór Vtualdra j Himeneñ/ Þa ſydan þeirra Opanþór aptur ap Himnum/opan a Jórdena/705.

J þeirra Opanþerd mun Guds Sonur ſyna Vtuóldum alla Bygging og nya Skópun Himens og Jardar/705.

Med gledelegre Forundran munu Vtualder ſia og ſkoda þann nya Heim/706.

Epterdæme Drottningareñar ap Arabia/ þa hun ſa Skraut og Rykdom Salomonis/707.

Med ovmrædelegum Fógnude munu þa Vtualder loþa og pryſa Guds Handauerk/707.

Heimþór Herrans Christi og hans Vtualdra opan a þa nyu Jórd/mun þa vera ſo ſem Kirkiu ganga edur Heimþór eins volldugaſta Kongs og hans konunglegrar Brwdur/709.

Spurning/Skule Vtualder vera a þeirra nyu Jórdu/Huórnen kuña þeir þa ad vera eilyþlega j Himnenum? 710.

Andſuar/

Andsuar/ Himeryke og Jardryke mun þa vera eitt og hid sama/ 711.

Su nya Veröld er þa mitt j Ryke Skodunar-eñar/ þar Gud lætur sig lyta Auglite til Auglitis/ 711. (du/ 712.

Soddan Dyrd er langt þra þessare Veröld/ Dyrd hins þridia Himens mun þa taka vm all an nya Heim/ 712. (nyu Jördunne? 713.

2 Huöriar hellst Þioder ad bwa munu a þeirre Þa nyuu Börn þessañars Adams Jesu Christi bwa til samans/ Enn þo huör Þiod og huör Kynkuysl hia synu Folke og ætt Mönnum/ 714.

Þuiad Gud er er Gud allrar godrar Skickanar/ 714.

Og hönum er allt þetta vel mögulegt/ 715.

Huad ovmædelegur Fögnudur þad vera mun þegar huör Vtualdra þiñur sinn Naunga/ syna Frændur og Forelldra og alla Forþedur/ 715.

Hier j Heime stæra Menn sig af Burde og Slektum / þar þyrer tuistrar Gud mörgum ættum hingad og þangad a medal ymsra Þioda/ og vill eingen þiggest ödrum meire/ Huad og skie mun j ödrum Heime/ 716. (Veralldar/ 717.

3 Vm Lönd og Hieröd og Landskap þrrar nyu

J þeirre nyu Veröldu höllöum vier/ad verda mune adskilianleg Lönd og Hieröd/ med synum audkiendum Endemörkum og Takmörkum/ 718.

Epter Landaskiptönū er trulegt/ad huör og ein vtualen Þiod mune añars Heims til samans bwa þar Gud huörre Þiöd til skickar og skipar/ 718.

J öllum Heime mun þa vera Fridur og Samþycke/ Og aller Hluter munu Vtuöldum þa sam-

eigen-

eigenleger/ 719.
Spurning/Vilie nockur para vm Heimen/og skoda oñur Lönd/ adrar vtvaldar Pioder/huörnen mun pad Ferdalag ganga til? 719. 720.
xiii Vm Bystade og Bygder Vtvaldra anniars Heims/722.
Huörke munu par verda Borger nie Bæer/Hws nie Herberge/so sem nu j pessum Heime/723.
Po mun par vera eiñ Stadr/og ein ny Borg/ sem nepnest su nya Jerusalem/ 723.
Huör ed vera mun Leingd og Breidd og Hæd peirrar Borgar/724. (725.
Aff huörre Materia eda Epne su Borg er bygd
Huörnen pau Ord vm Bygging peirrar nyu Jerusalem skule skilen vera/725.
Sialfur Gud mun vera Mustere j peirre nyu Jerusalem/ 726.
Huörnen pad er ad skilia/ ad su Borg purpe huörke vid Solar nie Tungls/ 727.
Aull Ord vm pa Himneska Jerusalem skal skilia andlega/728.
Huörsu vier munū verda andleg Guds Mustere og hapa alla Jardarkringluna til Bwstadar/728.
Dyrd og pegurd pessa Heims er ecke anad eñ so siñ Skugge hins okomna Heims og Veralldar/729.
So stor Munr sem er a mille Mansins og Skugga hans/so stor Munur er a mille pessa Heims og hins okomna/730.
v Vm adskilianlegar Gæpur Embætte og Audæpe Vtvaldra annars Heims/731.
Allar veralldlegar Stiettir/ hærre og lægre/ verda pa annars Heims aptekner/732.

Þa munu Vtvalder verda j nockrum Hlutum lyk er/eñ j sumum Hlutum olyker syn a mille/733.
J huórriu þeir munu lyker verda/733. 734.
J huórriū Hlutū þeir munu olyker verda/735.
Margur er þatakur og þrerliten hier j Heime eñ añars Heims mun hañ hapa meire Dyrd enn marger Kongar Herrar og Hópdingiar/735.
Ap slykum Greinarmun mun huórke rysa Aup lind Heipt nie Hatur Vtvaldra a mille/738.
Pad sannar S. Pall med Epterlykingu Lykamans Lima/739.
So munū vier þar lipa til samās j sónum Kiærleika eins og Limerner a Mansins Lykama/739.
VI Vm Tūgumal allra Pioda/añars Heims/740
S. Pals Ord og Meining þar vm/741
Aull Tungumal med huórium Gud hepur vered lopadur og dyrkadur hier j Heime /þau munu samt blypa annars Heims/ 742.
Eñ þo mū huór Vtvaldra skilia annars Mal og kuña allar Tungr/eins og Guds Enginar/742.
Pad kienner oss Dame postulaña a Huytasunnu/ 743.
VII Vm Klædaburd og Bunad Guds Barna annars Heims/og peirra Skart/743
So sem vier hópum þa andlega Lykame/ so munum vier þa þa ad hapa andleg Klæde/744.
VIII Vm Mat og Dryck Guds Vtvaldra annars Heims/745.
So sem Barned j Modurlype hepr eckert Skyn a þessa Heims Mat og Fædu/so hópum vier eckert Skyn a Fædu Vtvaldra/annars Heims/745.
Forklarodum andlegum Lykómum heyrer til andleg

endleg Fædsla/747. 748.
Vor hin hellsta Fæda og Dryckr er og mun vera ad sia og lyta Guds blessada Andlit/749.
Þo mun Vtvöldum ei omögulegt vera ad eta drecka og þegar þeir vilia/ 750.

Tolfte Capitule.

Christur vor Himneske Emmanuel mun giöra sialfan sig Gude Föður vndergiefen/ so ad Gud verde allt j öllum/751.
Gud er allt/Hid jnnra/Og so hid ytra/752
Hiörnen Gud er allt hid jnnra/ jbidem.
Hiörnen hann sie allt hid ytra/752.
Hvar fyrer Christur vilie aftaka allt Yfirvalld og sig sialfan giöra Gude Vndergiefen? 753.
Gud fyrer synia Speke til bic so Heimen og hans Jnbyggendur j Vpphafe/ ad hann med sinne Naalægd og Stiorn villde allt vppfylla/753.
Þar kom Satan og giörde vppreisn j mote Guds Syne/og villde vera allt/Hvad Gude grandest og gaf Synenum allar Skiepnur j vallds/754.
Christur sa annar Adam drottnar yfer allt/enn þo ecke fyrer vtan Stryd og Bardaga j mote Diöflenum/ 755.
So mun nu Christur a epsta Deige afhenda Föðurnum aptur sitt Ryke/og med allre sinne Christne giefa sig vnder Gud/ so sem rietter annar Adam/ 756. (um/ 757.
Þa mun Gud fyrer Christum verda allt j öll-
Tuxr Epterlyktingar/til Vnderstöðu og Skilnings þessa Leyndardoms/758. 789.
Christur/sa annar Adam mun med sinne vrualdre Christne/þeirre annarre Eun/j þeim nya Heime/

Halldá eilýt endlegt Brullaup/761.
Huórnen vor himneskur Adam tekur vid sijnj nyu Eun/ 761.
Vm Brullaups halld Christi og hans Heilagrar Brudur j þeirre nyu Jerusalem/ 762.
Vm liuflegar Samrædur a mille Christum og hñs Himneskrar Brudur/763.
Huórsu Vtualder mune lofa og prýsa Gud oaf latanlega/og lýtelæka sig fyrer hans Dyrdarvelld de/ 764.
Ad heyra Gud sialfan talanda/mun sa meste Himerýkis Fógnudur/765.
Guds Christne mun þa verda ryklande med sjnum Brudguma Christo/ og mun vera hans sam Arfe/765.
Christus med sjnum Englum mun þa anars Heims vera Lyfed og Lyfsins Kraptur j Hórrum Vtualdra/ 766.
Þa mun Christur og heilager Englar/og Guds Vtualder vera aller saman eitt/ 767.
Engen Eining eda Samteinging hier a Jórdu kann ad jafnast eda lýkiast vid þa Himneskú Samteinging Engla og Manna vid Gud/768.
Merkeleg Ord Herrans Christi vm þessa Eining vid Gud/769. (769.
So sem þriar Guddomsins personur eru eitt/
Alýka er su himneska Eining Guds og hans Vtualdra/770. (ingu/ 771.
S. Paull vtskyrer þessa Eining med Epterlýk
Hier er ad hugleida þria dyrlega Leyndardóma/Fyrst vm vora Samteinging og Eining andlega vid Gud j Christo Jesu/ 772.

Slýk

Slyk Æining kiemur riettelega j ljos j eilyfu Lyfe/773. (godur er/773.
Pa munu Vtualder riettelega þiña huórsu Gud hier j heime er allt þorgeingelegt og hiegomlegt so Mansins hiarta kañ hier ecke ad lata sier nægia eda vera til Frids/774.
Huórnen þad kiemur til? 775.
Huórsu Gud mun sedia og gledia öll Skilning ar Vit allra sinna Vtvalda annars heims/776.
I Fyrst verda þeir lystande Gud med Augönum Auglite til Auglitis/og huad gledelegt þ er/777
II J annan mæta þa Vtualder ad heyra Guds Raust blydlega med Eyrönnm/779.
III Huad hellst heilög Preñing mune tala þyr er Eyrum Vtualdra j eilyfu Lyfe/ 780. 781.
Fögnudur og Glede Guds Vtualdra/vegna Orda heilagrar Preñingar/782.
IIII J þiorda mata mun Gud verda þ allra sæt asta/j Muñenū Gudz vtualdra/añars heims/782
Huad þad er ad eta og drecka j himeryke/sem er/ecke alleinasta ad trua a Gud/helldur ad þiña og snacka hans guddomlega og æst samlega Gixi sku og Kiærleika/783.
V J þimtu Grein mun Gud vera Vtuöldum efi allra sætaste sætleiks Jlmur/þyrer Vitonum hñs heilagra/ 785.
VI Christur vor himneskur Brwdgume/mun og þadma ad sier syna Vtualda/ og minnast vid þa med himneskum hætte/ 786.
VII Gud sem er Kiærleikuren/mun og so fullko men og algiörlega giöra allan Kiærleik Engla og Manna/787.

viii I attunda Mata mun Gud vera hin allra hæsta og haleitasta Speke og Viska sinna Utvalda/So þeir munu vita og skilia alla Leyndardoma Heilagrar Ritningar/783.

Su- I stuttu Male/Guðrnen Gud mune allt Heims vera allt i öllum sýnum Utvöldū/789.

ii Sa annar Leyndardomur er vm Eining og Samteinging H. Engla og utvaldra Manna sýna mille/og huðrsu ad Menn og Englar munu allars Heims verda eitt/789.

Lyþ og Framperde/Engla og Manna mun allars Heims verda Lyþ Kiærleikssins og Elskunar 790.

Huðrt huðr aþ Utvöldum mune þeckia annan i eilyþu Lyþe? 791. 792.

Lyka munu Utvalder þeckia þa sem þeir hafa alldrei sied hier i Heime og alla H. Engla/793.

Þeir Fordæmdu munu lyka þeckia Guds Utvalda i Dyrdenne/794.

Huðrsu Utvalder munu annars Heims verda samhugader/i allre Ast og Elsku til Guds og Manungans/796. (Gude/797.

Menn og Englar munu þa verda aller eitt i iii Sa þridie Leyndardomur er/Guilyker Guds Utvalder verda munu annars Heims/ aþ þeirre Einingu sem þeir eru eitt ordnir mz Gude/797.

i I þyrstu verda þeir heilbrigder og styrkuer i Gude/798. /de/801.

2 Par næst verda þeir vysser og almenter i Gu;

Aller Leyndardomar Guds munu þa verda þyrfr Utvöldum kunner og lioser/802.

Þa munum vier kunande verda allar bokleg[illegible]

Lyter

Liſtér/804.
3 Þa munu Vtvalder vera miög dyrdar ſamleger j Gude/805.
4 Þeir munu og þa verda/vegna ſinnar Samteinginger vid Gud/megtuger og vollduger og alle þorniegande j Gude/807.
5 Þeir munu og þa verda þorkunnar ryker o auduger j Gude/811.
6 Þeir munu þa verda þagnande og ovmædelega glader j Gude/og huar þyrér/815
7 Og j ſydaſta mata munum vier verda/þullkomlega algiörder j Gude/819.
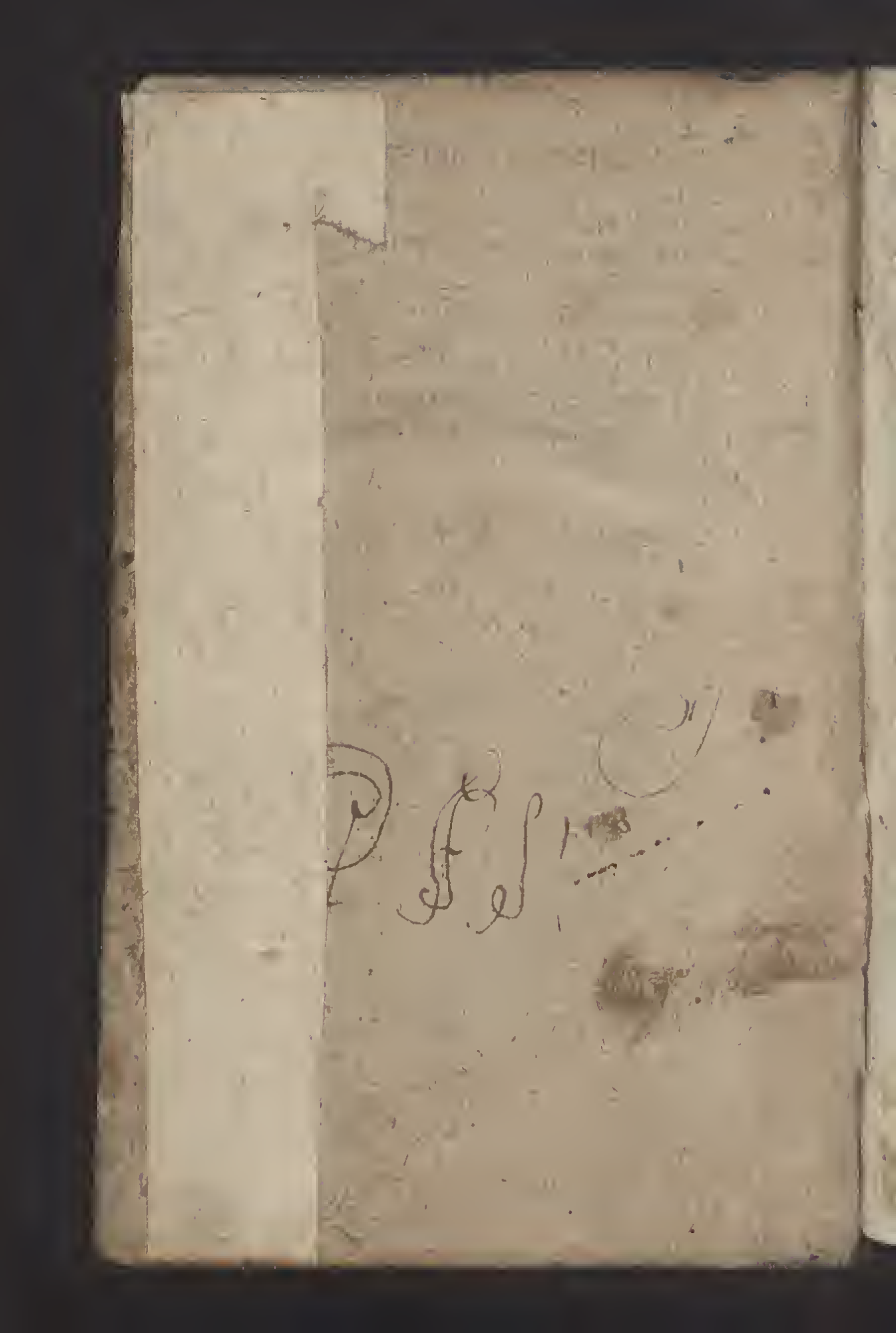
Prentad a Holum.
Anno Salutis.
1608